

THORNER RATHSBIBLIOTHEK.
Lit. Bz No. 744 IV

P. 744"

HERBARZ POLSKI.

B 744.

HERBARZ

KASPRA NIESIECKIEGO S. J.

POWIĘKSZONY DODATKAMI Z POŹNIEJSZYCH AUTORÓW,
RĘKOPISMÓW, DOWODOW URZĘDOWYCH

I WYDANY PRZEZ

JANA NEP. BOBROWICZA.

TOM IV.

W LIPSKU

NAKŁADEM I DRUKIEM BREITKOPFA I HÆRTELA.

1839.

Za pozwoleniem Cenzury.

Drukiem Breitkopfa i Haertela w Lipsku.

HERBY
I
FAMILIE SZLACHECKIE.

E.

EILEMBERK HERB.

Duryewski w pamiątce Kostków, o tym domu pisząc, powiada; że mu jedni lwa, trzy kamienie podawającego, drudzy pół lwa żółtego, i trzy gwiazdy za ojczysty herb naznaczają. Przydają tamże niektórzy, że ta familia miała, z Cesarzami rzymskiemi bliskiej krewności kolligacye, *MS. jednak Pruski* taki ich herb położył: Tarcza na dwie części przedzielona, z których na wyższej części, lew w koronie, ale go tylko po szyję widać, w prawą, głową obróconego, nóg także przednich do góry wspiętych trochę, i ogona zadartego. Na dolnej części trzy gwiazdy, dwie w górze podle siebie, jedna pod niemi: nad hełmem i koroną, lew w koronie skrzydlasty, jakby w prawą tarczy leciał, łapy przednie widać, z tych prawa do góry wzniesiona, lewą na dół, ogona nie masz, Lwa zaś więcej niż połowa powinno być.

Że jeszcze za Krzyżaków z księztwa Brunświckiego, na wojnę zaciągnieni do Prus, i że przez długi czas żołnierską służąc, tamże osiedli, świadczy tenże; i o ich kolligacyi z Duninami i Kietlicami. Posessyą mieli na Pomorzu obojga Jani, w której jedna z tego domu, zaczęła była na chwałę Boską kościół murować, luboć jej święte intencye śmierć przerwała. *MS. Konopat.* pierwszego wojewodę Pomorskiego kładzie Jana na Janiach, 1454. ale go drudzy Bazeńskim zowią. Botto Baro z Eilemburgu, i Godfryd, poseł z powiatu Rastemburskiego starosta Johansburski, podpisali dekreta komissyi królewskiej 1609. i 1612. Ostatni z Eilembergów, posessor majętności Jańskiej, spłodziwszy z Luzyańskiej siostry wojewody Chełmińskiego i biskupa Warmińskiego, cztery córki, z temi je domami skolligował, dwie z nich, za dwóch braci rodzonostryjecznych Kostków wydał, to jest, jedna z nich poszła za Stanisława Kostkę wojewodę Chełmińskiego starostę Golubskiego, która kościół w Lissowie wystawiła, i zamek w Lipienku wymurowała, czyli raczej restaurowała; bo tam już z dawna był zamek Krzyżacki. Druga była za Janem z Sztembergu Kostką kasztelanem Elblągskim, z którym potomstwo zostawiła. Trzecia za Von Dhonau; czwarta za Sartwicza. *Duryew. fol.* 49. *§* 32. *MS. Konopac. de Famil. Prus. ale ich pisze.* Hejlemberg.

Elert *herbu Pobog.* Że na Wołyniu kwitną, mam ustną i na pismie daną informacyą, skolligowani z Olizarami.

Andrzej i Balcer Ellert na sejmie roku 1673. nobilitowani. — *Const. R. Vol.* V. *fol.* 130.

Wielądek w heraldyce pisze, że czytał w konstytucyi 1764. między suffragiami, iż Waleryan Ellert, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Brzeskiego Litewskiego. —

Elgot *herbu Wieniawa.* O nich *Długosz*, i o ich herbie namienia, kiedy chwali Jana Elgota Wieniawczyka kanonika Krakowskiego w roku 1452. zmarłego, że był *vir prudentia doctrina et mansvetudine singularis, omnium virtutum sedes, omnium pauperum miserabiliumque personarum refugium. Adiit Palaestinam et sacra loca visitavit.*

Eliaszowicz *herbu Geisz.* Melchior Geisz Eliaszowicz biskup Żmudzki, podpisał elekcyą Władysława IV. i z nim Stanisław i Jan Eliaszowiczowie, w roku zaś 1607; będąc Plebanem Krozieńskim w dyecezyi Miednickiej, deputowany był do ugody między duchowieństwem i rycerskim stanem, postąpił potem na archidyakonią Wileńską i na referendaryą Litewską; z tej do infuły, której prowentów przyczyniwszy, przykłady świątobliwego życia zostawiwszy, nie długo tą katedrą rządząc, umarł 1633. *Gratiae secul. Lipski*

decad. 102. *Facies Rerum Sarmaticarum fol.* 540. kędy ten dom z linji Gedygoldów być mieni.

Ellet. Jędrzej Ellet kapitan Gwardyi królewskiej, dla zasług wojennych otrzymał indygenat, tak w koronie, jako i w księztwie Litewskiem, na sejmie koronacyjnym Króla Jana III. w roku 1676. O czem konstytucya *fol.* 58.

ELSNIC HERB.

Insi ich piszą Olschnicz w Prusiech. Mają w herbie pole cieliste, na nim bełk czerwony na ukos, a na bełku trzy kule białe. Na hełmie nad koroną dwa skrzydła czarne rozczepierzone, na nich belki na ukos, na dół na lewy bok tarczy, czerwone, po trzy kul białych na obudwu. Tak ten herb opisał *MS. de Famil. Prus.* kędy też przydaje, że kiedyś kwitnął, Jan Wolfgangus Olśnic. Karol Fryderyk de Scipilno, poseł z powiatu Hoensten 1609. podpisał dekreta komissyi królewskiej. Jeden z tego domu, miał za sobą Brantownę. Niewiem czy nie tu należy, Von Olse, za którym była Zofia Czapska, ale to małżeństwo bezpotomne. Rudolf Olsznic dworzanin królewski 1620.

ELZANOWSKI HERB.

Paprocki, i z niego Okolski, pisząc o nich, za herb im Ostoja podrzucają, ale świadomszy krajów Pruskich i tego domu autor *MS. Konopat.* twierdzi, że się Sępią głową pieczętują. Atoli inny *MS. o Familiach Pruskich,* na tarczy herbu ich, osobę ludzką wpół piersi położył, głową w prawą tarczy obrócona, nos jednak u niej sępi albo orli, głowa z zaczesanemi w tył włosy, suknia na ciele, na hełmie nad koroną, dwie trąby myśliwe. Dom ten starożytny w Chełmińskiem

ELZANOWSKI **HERB.**

Vogelkopf.

województwie, z innymi zacnemi spowinowacony: świadkiem w Toruniu u Matki Bożej, między herbami tablica. Z tych był Łukasz Elzanowski naprzód chorąży Chełmiński, z którym tytułem posłując na różne sejmy, w wielu funkcyach, których mu ojczyzna powierzała, doznała jego wysokiej roztropności, i dzielności, jako to będąc komissarzem na rozsądzenie krzywd od Toruńczanów Pannom Benedyktynkom poczynionych 1616. *Constit. fol.* 13. deputatem na trybunał Radomski kilka razy, *Constit.* 1618. *fol.* 4. *et* 1628. *fol.* 5. komissarzem do zapłaty wojsku; potem kasztelan Chełmiński, dwa razy ponawiał śluby małżeńskie, pierwszy raz podobno z Dulską, *MS. Konopat.* ale znią *sterilis*, drugi raz z Plemięcką, z tą zostawił syna Władysława, i córki Zofią, i Katarzynę, i inne. Zwykł był mawiać. *Optimum quidem ex parentibus clarissimis nasci, sed clarissimos quoque habere vitae suae fructus, multo nobilius est.* Tomasz w zakonie naszym w Czeskiej prowincyi, życie swoje Bogu poświęcił. *Histor. Dom. Prof. Crac.* wydał do druku, *Niewiara Schizmatyków Polskich in* 4. *Leopoli* 1631. Jan deputat Malborski na trybunał Radomski, *Constitut.* 1690. *fol.* 10. Samuel 1699. Job w Falencinie żona jego Rudnicka *MS. de Famil. Prus.* Elzanowski dziedzic na Szczuplińsku nie daleko Radzyna, które dobra kupił od Macieja à Felden, miał za sobą Dulską, *MS. de Famil. Prus.*

Wielądek w heraldyce w Tomie V. utrzymuje: że herb ten w Toruńskim ratuszu, nieco odmienny znajduje się: to jest w polu czerwonem, głowa osoby białogłowy do pół piersi mająca, z zaczesanemi i rozpuszczonemi włosami czarnemi, mająca czarny, od samego czoła wielki sępi nos ku dołu nakrzywiony, suknie do połowy będące na niej czarne, na hełmie nad koroną nie dwie trąby, ale dwie ręce czerwone w górę wzniesione, sygnet złoty trzymające. Podobnyż zaświadcza nadgrobek w Toruniu u Ks.Ks. Dominikanów, w kaplicy Pana Jezusa ukrzyżowanego, Janowi Elzanow-

skiemu, lat 37. mającemu, przez Michała i Samuela synów, przed rokiem 1688. dnia 9. Grudnia położony.

Następnie taką obszerną wiadomość o tej familji umieszcza: Dobra *Elzanowo* w województwie Chełmińskiem, pod miastem Kowalewem leżące, jako od imienia predecessorki w herbie używane, początek domowi temu nadającej, zawołane przed kilką wiekami zostały, tak wszyscy z tychże dóbr *Elzanowa* piszą się, z których żył przed rokiem 1577. Maciej Elzanowski wice-starosta Kowalski, dóbr *Chełmonia*, *Gajewa*, *Szewa*, i innych w województwie Chełmińskiem, także *Roszkowa*, w ziemi Dobrzyńskiej, będących dziedzic, który z Eufemią *Łochocką*, herbu *Junosza*, Erazma Łochockiego kasztelana Słońskiego córką, zostawił jednę tylko córkę Ewę, ten miał braci rodzonych trzech, Tomasza, Mikołaja i Wojciecha dóbr *Elzanowa* dziedzica, tego świadkiem są akta województw Pruskich i Kujawskich. — Łukasz Elzanowski, najprzód chorąży, a potem kasztelan Chełmiński, około roku 1635. żyjący, o którym *Lengnich* i *Niesiecki* piszą, 1649. roku Elzanowski także Łukasz wsi *Gajewa* z przyległościami Pan dziedziczny, dwóch braci rodzonych mający, podpisał elekcyą Jana Kazimierza, z województwa Chełmińskiego, ten miał z Elżbietą *Wolską*, Adama, Wojciecha, Stanisława, Macieja, i Barbarę, z Władysławem Borzymińskim, herbu *Abdank* zręczoną, której córka Elżbieta, była za Franciszkiem Sumińskim, herbu *Leszczyc*; z drugiej zaś żony Krystyny *Szenikowny*, tenże Lukasz spłodził córkę Konstancyą, naprzód Orłowskiemu, a potem Rożańskiemu zaślubioną, z pomiędzy tych jego synów, Stanisław i Maciej bezpotomni, Adam zaś z Reginy Konstancyi *Szenikowny*, zostawił dwóch synów, Jana i Jakóba Antoniego: od Jana z Konstancyą *Odrowską*, herbu *Pomian*, Franciszek bezpotomny, Floryan, który z *Zakrocką*, herbu *Cholewa*, spłodził synów trzech, jako to: Fabiana, Mikołaja i Andrzeja, ten z dwiema starszemi synami, podpisał elekcyą Stanisława Augusta, z województwa Chełmińskiego, w roku 1764. z tych Mikołaj bezżenny umarł, a inni wraz z ojcem teraz mięszkają w Demblinie, za Stawgardem, w województwie Pomorskiem, Katarzyna Józefa Stępowskiego herbu *Junosza* małżonka i Ludowika. A od Jakóba Antoniego, Adam porucznik wojsk Pruskich teraz w województwa Chełmińskiem będący. — Wojciech zaś czwarty syn Łukasza, po sprzedaniu dzielnicy Gajewa, wyniósł się w ziemię Dobrzyńską, gdzie w roku 1700. wieś *Zboinek* kupiwszy, z Zofji *Greczowny*, herbu swego, a siostry rodzonej Joanny Greczownej, Walentego Karwosieckiego herbu *Lubicz* małżonki, bezpotomnie zmarłej, zostawił synów sześć i córki dwie, z których Ludwika Andrzeja Ostrowskiego małżonka, miała córki dwie, jedna za Wawrzeńcem Chlebowskim herbu *Poraj*, a druga za Malanowskim herbu *Ogończyk*, Konstancya zaś Wawrzeńca Białobrzeskiego małżonka, bezpotomna. Z tych sześciu synów, Józef żył w zakonie świętego Franciszka, pod imieniem Antoniego, Stanisław i Łukasz bezpotomni, a Ignacy zostawił syna Józefa kanonika Chełmińskiego, po którego śmierci, dobra *Kantyła* i *Swiecie*, dziedziczne za Brodnicą, pozostałe do sukcessyi należą. Piąty zaś najstarszy Franciszek, około r. 1720. osiadłszy w województwie Łęczyckiem, pojął Antoninę *Grzybowską*, Sta-

nisława Grzybowskiego herbu *Prus*, i Jadwigi Bykowskiej, herbu *Jaxa*, córkę, z którą spłodził Wojciecha, Franciszka, Maryannę Szymona Miniszewskiego, i Agnieszkę Andrzeja Wojdeckiego małżonki. Wojciech zaś z Agatą *Gumińską*, Wojciecha Gumińskiego, herbu *Rolicz*, i Konstancyi *Siemieńskiej*, herbu *Leszczyc* córką, ma potomstwo, to jest: Michała burgrabiego, i vice gerenta Łęczyckiego, wieś dziedziczną *Rybie*, w powiecie Orłowskim leżącą mającego, Mikołaja regenta Orłowskiego, i Pawła wieś dziedziczną *Ruski*, w tymże powiecie położoną, posiadających, oraz Anastazyą Wojciechowi *Gajewskiemu* herbu *Jelita*, zaślubioną. Z tych najstarszy z Antoniną *Stępowską*, herbu *Junosza*, Felicyana Stępowskiego, podwojewodzego Łęczyckiego, i Antoniny z *Bratoszewskich* herbu *Sulima*, córki, miał potomstwo, Juliana, Piotra, Franciszkę i Benignę. Mikołaj bezżenny, a Paweł z Kunegundy *Łąckiej*, herbu *Saryusz* miał syna Wincentego. Franciszek zaś z Katarzyny *Gumińskiej*, zostawił syna Grzegorza, któremu w tych czasach *Jezierska* zaślubiona, i córki trzy. Naostatek od Antoniego szóstego syna Wojciecha pochodził z *Pukińskiej*, Jan, który z *Kmicianki* zostawił synów dwóch, i tyleż córek, ci teraz w województwie Gnieznieńskiem znajdują się, także córki dwie, z których jedna Lubomęskiemu herbu *Pomian*, druga Wojciechowi Kmicie herbu własnego, zaślubione zostały. Waleryan Elzanowski podkomorzy J. K. Mci brat Łukasza, dziedzica *Gajewa*, na którego dzielnicę dostały się dobra *Elzanowo* i inne, z Konstancyą *Dulską*, zostawił Jana, który był z województwa Malborskiego na trybunał koronny przed rokiem 1687. deputatem, ten z Konstancyi *Czarlińskiej*, herbu swego, miał Samuela, Michała i Barbarę, Adama także Elzanowskiego, assessora ziemskiego Michałowskiego małżonkę, z tych Samuel z Joanną *Czarlińską*, spłodził Wojciecha i córkę jednę. Jakób drugi brat Łukasza, któremu z działu została się wieś *Chełmonie*, ten z Barbary *Piwnickiej*, herbu *Lubicz*, spłodził Adama, assessora sądowego ziemi Michałowskiej, Teresę Stanisława Orłowskiego, Maryannę Stanisława Leskiego małżonki. Od Adama zaś z Barbary także Elzanowskiej pochodził Rafał, który z *Cissowską*, zostawił syna Jana w województwie Chełmińskiem, teraz mieszkającego, i córkę jednę. Świadectwem tej genealogji są autentyczne tranzakcye w summaryuszu pod dniem czwartym miesiąca Października 1783. roku w księgi grodu Łęczyckiego wprowadzonym, umieszczone. Roku 1691. Barbara Elzanowska, była za Stanisławem Tulibowskim herbu *Nałęcz*, której córka Agnieszka zaręczona z Jakóbem Zawizkim, herbu *Jastrzębiec*, zostawiła syna Stanisława. Barbara także Elzanowska, przed rokiem 1733. Alexandrowi Białobłockiemu była zaślubiona: 1764. roku Jan Elzanowski w ziemi Dobrzyńskiej, z Franciszką *Rętfińską*, spłodził syna Łukasza, bezpotomnie zmarłego. Bartłomiej Elzanowski, syn Mateusza, i Agnieszki Białobłockiej, a wnuk Jana w tych czasach żyje. Antoni w zakonie kaznodziejskim Ś. Dominika, żyjąc świątobliwie, pracą i laty obciążony, przed lat kilką z konwentu Warszawskiego przeniósł się do wieczności. — Józef nareszcie w zakonie Ś. Pawła pierwszego pustelnika wiek swój w świątobliwości przepędziwszy, życie swoje około roku 1784. w konwencie Topolskim zakończył. —

Floryan, Fabian i Mikołaj Elzanowscy podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwa Chełmińskiego. N. Elzanowski susceptant grodzki Łęczycki 1792. roku. —

EMBERK HERB.

Herb ich tak opisuje *Paprocki in Strom.* Liszka w prawą tarczy bieży, z ogonem do góry zadartym, chustą białą przepasana, w polu błękitnem. Nad hełmem i koroną dwa jabłka, a między niemi pióro kogucie. Tym się herbem pieczętują Emberkowie z Domiecka, dom starożytny na Szląsku.

ENGELKE HERB.

Tarcza tego herbu na dwie części przedzielona, z których na wyższej stoi Jastrząb czarny, w prawą tarczy obrócony, w nosie pierścień złoty trzyma, w spodniej zaś części są trzy pierścienie złote, z sobą wzajemnie powiązane; na hełmie Jastrząb z pierścieniem złotym, między dwiema rogowemi trąbami, żółtym i czarnym szachowanemi. Jeszcze za czasów Krzyżaków koło roku 1405. Sylvester Engelke pierwszy tego domu fundator kwitnął, którego syn Michał

MS. de Famil. Prus. Verner Hart Engelke 1633. z Inflantskiem podpisał elekcyą Króla Władysława IV. Fryderyk wydał do druku, *Nova singularia de fame memorabili in Semigallia, in 4to* 1603.

Eperyasz. Janusz Eperyasz, 1601. do prerogatywy szlachectwa przypuszczony, który potem przywilej, cała Rzeczpospolita na sejmie approbowała, *Constit.* 1607 *fol.* 857. dla jego wojennych zasług, ten fawor, i do potomków jego rozciągając. Jego synowie, Jerzy dworzanin królewski z Zmudzi, Krzysztof podstoli, poseł Kowieński, tamten Władysława ten Jana Kazimierza podpisali elekcye. Adam wojski Zmudzki 1674. Michał starosta Szyrwiński w roku 1731. marszałkował w trybunałe Litewskim.

Wielądek pisze iż poźniej zaczęli się pisać Eperyeszy, i z tych Antoni Eperyeszy starosta Skiersztymoński koło roku 1734. Jan Eperyeszy Szyrwiński, Myszagolski starosta, marszałek kapturowy, i marszałek konfederacyi, powiatu Wiłkomierskiego, podpisał akt konfederacyi generalnej W. Ks. Lit. w Wilnie 1764. także i na elekcyą Stanisława Augusta Króla pisał się. —

EPINGER HERB.

Na tarczy herbu tego, druga mała tarcza, we środku jej krzyż kawalerski, z obu stron tarczy, po jednej halabardzie, prosto do góry żeleźcem, tak że ostrze ich na bok obrócone; na hełmie bez korony, takaż tarcza z krzyżem, i dwie halabardy z hełmu wychodzą: tak go okryślił *MS. o Familiach Prus.* Dom starożytny w Prusiech, co ztąd poznać: bo Ludwik Epinger w r. 1466. podpisał pokój Pruski, *u Łask. w Stat. fol.* 149. Pisali się zaś z dawna z Boreszowa, która majętność jest w powiecie Tczewskim, półtory mili od Starogardu, i jedni z nich dawnem imieniem Epingerów szczycili się, drudzy w województwie Pomorskiem osiadłszy Boreszowskiemi zawołani. Jędrzej Epinger z Boreszowa, w roku

1482. był podkomorzym Malborskim, a wkrótce kasztelanem Gdańskim, syn także jego Jędrzej, podkomorzym Pomorskim, koło roku 1502. *Histor. Pol. Pruth. fol.* 631. *et* 633. Jerzy Epinger mąż ludzkości wielkiej, ale najbardziej pobożności, i prostoty ducha, w Peplinie pochowany. W roku zaś 1644. kwitnął Wilhelm starosta Kwidzyński i Prabatcki, człowiek wojenny; bo w cudzoziemskich wojskach długi wiek strawił, przy różnej i znacznej szarży; u kurfirszta Brandeburskiego dobrze zasłużony, ba i miły, tak dla umiejętności języków różnych, jako i poleru w rzeczach, ten z Freiherowny à Donau, z którą wziął w posagu sto tysięcy dobrej monety, zostawił był potomstwo: Atoli ostatnia dziedziczka z tego domu, z Czarlińskiej urodzona, żyjąc z Marcinem Wiesiołowskim, jak wielką do niego wniosła fortunę, tak chwałę domu tego na sobie zakończyła. *MS. Konopat.*

Esterse, w Inflanciech kwitną. Z których temi czasy jeden kasztelanem Inflantskim.

ESTKEN HERB.

Mają w herbie gwiazdę złotą, w modrem polu, pod nią czerwona strefa, potem niżej biała i czerwona, na hełmie bez korony gwiazda złota, między dwiema trąbami szachowanemi. Tak go opisał *MS. Załusc. de Famil. Prus.* Jan Estka z Prus poseł na sejm 1646. *Fragmentum Werda.* Henryk z Mińskiem podpisał elekcyą Władysława IV. Małgorzata córka Franciszka, była za Janem Strobandem, druga za Marcinem Rozembergiem. *Idem MS.* Estkowna stolnikowna Kowieńska, była za Jerzym Konarskim. Anna za Mikołajem Ozięblowskim. Atoli *MS. Ks. Kojałow.* Estkom z Prus w Litwie rozplenionym, herb Drya przywłaszcza.

Ewil *herbu Ciołek.* Janowi Ewil panu Litewskiemu; na sejmie Hrodelskim, ten herb nadano, a od niego tamże rozmnożony. *Łask. Stat. fol.* 127. *Stryjkow.*

Eydziatowicz *herba Łuk napięty*, z Witebskiem województwem Jan pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Stanisław chorąży i poseł województwa Smoleńskiego na konwokacyą generalną po śmierci Jana III. potem podkomorzy Smoleński 1704. Jan pisarz skarbowy W. Ks. Litewskiego. *Kojał. MS.* Krzysztof Horodniczy Smoleński rotmistrz Trockiego województwa.

W roku 1755. Dominik Eydziatowicz chorąży Smoleński. — Leonard pisarz ziemski. — *Krasicki.*

Eygird *herbu Abdank*, ale z tą odmianą, że przez Abdank, idzie miecz ołłuczony, a w hełmie trzy pióra strusie. Dawny to dom w księztwie Litewskiem i Żmudzkiem; Jan Eygird 1632. którego bracia rodzeni, Balcer rycersko wsławiony i Alexander. Jana potomstwo Mikołaj i Stanisław, Mikołaja Władysław. Marcyan po długich wojennych pod Chodkiewiczem wyprawach, żyć z sława imienia swego przestał, zostawiwszy synów, Jerzego na wojnie Moskiewskiej zasłużonego, Zygmunta rotmistrza przeciwko Szwedom, Michała, i Jana. *Kojał. in MS.* Jan, Matyasz 1700. i Jędrzej.

Eynarowicz *herbu Białynia*, atoli z tą różnicą, pierwsza, że nad podkową krzyża nie masz; druga, że gdzie bełt, tam rozdarta strzała; trzecia że strzała przez podkowę idzie, w hełmie pięć piór strusich. Jedrzeja Eynarowicza, dwóch synów Adam i Hieronim. Adam po długiej zasłudze u księcia Ostrogskiego, wziął od niego lenne opatrzenie w powiecie Słonimskim. Hieronim, z młodu rycersko się bawił w Inflanciech 1605. pod Guzowem przeciwko Rokoszanom 1607. w Ukrainie z Strusem przeciwko Tatarom, kędy szkodliwy postrzał wyniósł, zostawił kilku synów, z których dwaj Stefan i Kazimierz in Societate Jesu młodo pomarli. Jerzy w powiecie Oszmiańskim. Jan wojski Mozyrski w województwie Trockiem, synowie jego, Józef, Michał, Franciszek, i Stanisław. Krzysztof tamże, którego potomstwo, Krzysztof w zakonie naszym kapłan godny i uczony, Hieronim, Dadzibog, Bogusław. *Kojał. in MS.* Alexander 1700.

Eysmont *herbu Korab*, w księztwie Litewskiem, w powiecie Grodzieńskim, czy raczej Eysymont. Jan Eysymont kapłan uczony, Jędrzej sędzia grodzki Grodzieński, Maciej komornik Grodzieński, syn jego Jędrzej stan sobie duchowny obrał, Franciszek i Dominik długo w wojsku służyli, Mikołaj pisarz grodzki Grodzieński, Maciej pod złotą chorągwią pancerną Ks. Janusza Radziwiłła, od początku wojny Kozackiej, w obozie na sławę robiąc imienia swego, wzięty do hordy, zkąd od Jeremiego Ks. Wiśniowieckiego odkupiony, u niego porucznikował, atoli i tu szczęście nie służyło, wzięty

od Moskwy w niewolą, w niej umarł. Jędrzej rodzony brat jego, mąż odważny w wszystkich expedycyach, Sudziałów dobra po wielu rewolucyach, domowi swemu windykował, o których konstytucya 1611. *fol.* 48. *i* 1613. *fol.* 44. Krzysztofa synowie, Jan Kazimierz, i Wiktoryn. Z tych Kazimierz z obozu wyszedłszy, pojął Helenę Dybowską herbu Nałęcz, z której zostawił syna Hilarego. Wiktoryn mąż rycerski. Paweł miał za sobą Wnuczkownę, która znalazła obraz Najś. Panny Eysmuntowskiej cudami wsławiony, z tej było czterech synów, Jakób wojenno służył, drugi Stanisław Major u Czarneckiego wojownika, poległ przy dobyciu Głuchowa, leży w cerkwi Krzyczewskiej. 3. Alexander. 4. Leon mężowie rycerscy. Felicyan 1674. Marcyan, Alexander, Karol, Jan Kazimierz, Władysław, Mikołaj, Antoni Jerzy 1700. Kazimierz podczaszy Orszański.

Michał Eysmont wojski Grodzieński. Paweł Krzysztof komornik Grodzieński, Andrzej sędzia ziemski Grodzieński, Józef, Antoni, Leon, podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla z powiatu Grodzieńskiego.

Maciej Eysymont koniuszy Grodzieński.

Anzelm regent ziemski Grodzieński.

Jerzy Eysymont kanonik Inflantski.

Ferdynand Eysymont wojski Grodzieński kawaler orderu Ś. Stanisława. Jan Nepomucen, syn jego.

Alexander Michał Eysymont, podsędek Grodzieński, poseł na sejm 1788. z powiatu Grodzieńskiego.

Marcin Eysymont mający brata swego...... w Gallicyi na Wołyniu mieszkającego (dokąd się z Litwy przeniósł,) narodził się roku 1735. dnia 13. Listopada, przyjął stan duchowny w zgromadzeniu Pijarskiem roku 1751. Wyuczywszy szkół, sprawował wszystkie urzędy nawet prowincyała w zgromadzeniu swojem. Człowiek uczony, w językach obcych i w rysunkach biegły, matematyk, architekt, poeta wsławiony wydanemi na świat rymami, teraz jest regensem konwiktu Szaniawskich w Łukowie w Gallicyi. — *Heraldyka Wielądka.*

Eytmin *herbu Działosza,* Trockiego województwa ziemianie. Kazimierz Eytmin, którego brat rodzony Bartłomiej, tego synowie Michał miecznik Trocki 1688. Hieronim w zakonie naszym życie zakończył 1707. w Krasnymstawie *jest w druku Książeczka jego nabożna in 8vo.* Bracia tych stryjeczni w wojsku Litewskiem żółd prowadzili, Ostafi i Mikołaj 1700.

Michał Eytmin budowniczy Wileński 1769. r. — Józef Eytmin sędzia ziemski Trocki. — *Heraldyka Wielądka.*

F.

Fagel. Jan Fagel 1703. w Krakowskiem podpisał konfederacyą. Michał Fajgiel elekcyą Jana III. Króla z Oświecimskiego.

W roku 1778. Jan Fagiel burgrabia Krakowski. — N. regent grodzki Opoczyński. — *Krasicki.*

Fagerasz. Jędrzej Fagierasz między synów koronnych, zasłużył sobie męztwem swojem być policzonym, o czem konstytucye 1662. *fol.* 40.

Falbowski. Stanisław Falbowski tegoż roku, na tymże sejmie, za Marsowe trudy, do tej prerogatywy przypuszczony 1662. *Constit. fol.* 34. Wojciech w ziemi Zakrocimskiej 1674. pisał się na elekcyą Jana III.

Falczewski *herbu Trąby* 1*mo.* Za czasów Paprockiego, był jeden z nich starostą Kobryńskim, i Pińskim, którego córka sprzysięgła się dożywotnie z Miłoszewskim łowczym Buskim, druga z Skarszewskim starostą Łęczyckim, *Paproc. Stem. fol.* 302. *sub Kościesza,* a w r. 1543. Stanisław Falczewski starosta Krzemieniecki, komissarz królewski do rozgraniczenia Kniehynina. *Monim. Coll. Ostrog. S. J.* Tegoż właśnie czasu, kwitnął Jerzy Falczewski biskup Łucki, którego niesłusznie do herbu Korab naciagają: bo i kamień grobowy w Łuckiej katedrze, i nade drzwiami tegoż kościoła wyryte ojczyste jego trzy trąby, poźnym wiekom, jego szczodrobliwość na Boga głoszą; jakom mówił pod biskupami Łuckiemi. Przedtem w Kaliskiem województwie, gniazdo tego domu było, ale się niektórzy z tym biskupem Łuckim na Wołyń przenieśli. Inni ich piszą Chwalczewski.

Falęcki *herbu Belina.* Wojciecha opata Czerwieńskiego, pod tym herbem kładzie Paprocki za czasów swoich.

Falęcki *herbu Jastrzębiec.* Do tych należy Stanisław biskup Teodozyeński, suffragan Gnieznieński, opat Sulejowski zakonu Cystercyeńskiego, o którym *Historya Concylium Trydentskiego* świadczy, że tam między inszemi biskupami z całego świata zgromadzonemi, i on zasiadał, był potem na synodzie Piotrkowskim 1577. umarł 1581. wieku swego 65. w Gnieznie pochowany, zkąd jego nadgrobek wypisał *Starowolski. Synod. Petricov. Provinc. Jongelinus in purpura Ś. Bernardi.*

Falęcki *herbu Leszczyc.* Z tych Boruta z Falant chorąży Warszawski 1452. *Statut. Masov. fol.* 94. Stanisław

chorąży Zakrocimski 1496. *Stat. Masov. fol.* 110. Marcin Falęcki podkomorzy Sieradzki, a potem kasztelan Rospierski, z którym tytułem podpisał tranzakcyą Będzińską w r. 1589. Wielkiej experyencyi i roztropności człowiek, której początki zabrał na dworze Zygmunta Augusta Króla, a potem na różnych funkcyach, jako to komissarzem będąc deputowany, do lustracyi dóbr królewskich w Małej-Polszcze z sejmu, *Constit.* 1564. *fol.* 39. Paweł starosta Zakroczymski 1613. *Constit. fol.* 12. *Baran.* Wojciech pisał się z Czerską ziemią, na elekcyą Jana Kazimierza Króla: atoli jednak niektórzy z nich z Mazowsza w Przemyślkiej ziemi osiedli. Józef burgrabia Wyszogrodzki 1674. N. miał za sobą Barbarę Zaleską wdowę po Krobanowskim, z tej syn Jan regent Gnieznieński. Franciszek podstoli Żytomierski sędzia kapturowy Lwowski 1733.

Marcelli *Leszczyc* Falęcki poseł województwa Podolskiego. — Józef z tegoż, — Stanisław z ziemi Czerskiej podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla. — *Heraldyka Wielądka.*

Falibowski, a podobno jedenże dom z Chwalibowskiemi *herbu Korab*, o których mowiłem w tomie trzecim str. 100. z Wrąbczyna się piszą. Z nich Jana Falibowskiego w Rzymie zmarłego 1596. nadgrobek kładzie *Starowolski.* Wojciech dziekan Pilecki 1650. *MS. Czartorysc. in Collegio Ravensi.* Drudzy tegoż imienia na Wołyniu osiedli, z których Stanisław pisał się na Jana III. elekcyą.

Faliszowski *herbu Pobog.* Mówiłem już o Chwaliszewskich w tomie III. str. 100. jedenże to dom z Ciuklińskiemi, z których Jan Faliszowski dziedzic na Bachrynowicach na Podolu w powiecie Latyczowskim, matka jego Barbara, z Rozembergu, stryj Stanisław. *O czem jest list Króla Zygmunta I.* oświadczający szlachetne jego urodzenie przeciwko niesłusznej potwarzy. *MS. Petricov.* N. Faliszewski miał za sobą Czerską, z której synowie Michał, Jan, i Paweł. Krzysztof Faliszowski Grot, wydał do druku, *Juliusza Flora o początkach i dziejach narodu Rzymskiego*, *powieści ksiąg* 4. *przydał Traktacik o potędze narodu tego. Cracov. in* 4. 1646. *Typ. Schedel.*

FALKENHAN HERB.

Mieli kiedyś w herbie pół pola czerwonego, pół białego, bo tarcza wzdłuż prosto na dwie części przedzielona, wieniec zielony niby z róż układany we środku tarczy, pod nim księżyc nie pełny, rogami prosto do góry obrócony, gwiazd

FALKENHAN HERB.

ośm tak rozłożonych, że cztery widzieć nad wierzchem wieńca, cztery na dole wieńca podle siebie, dwie z jednej strony, a drugie dwie z drugiej. Na hełmie księżyc rogami do góry, i wieniec. Był ten dom kiedyś kwitnący w Prusiech, atoli już zszedł, jako świadczy *MS. Załusc. de Famil. Prus.*

Falkenstein. O tych pisze, tenże *MS. w Prusiech*, ale herbu ich nie położył. Był niegdy z tej familji Conus de Falkenstein biskupem Trewirskim i elektorem w rzędzie 95. koadjutor Boemunda, wkrótce potem i Koleńskim koadjutorem, od Engelberta zawołany, wiele obiema tym katedrom, gdy na nich prezydował, dobrego uczynił: chciałać się w prawdzie Trewirska metropolita, z pod jego władzy wybić, ale ją i prawem i uzbrojoną siłą, do posłuszeństwa sobie przycisnął. Rezygnował potem Koleńskie arcybiskupstwo Fryderykowi hrabi Sarverdeńskiemu wnukowi swemu, a Trewirskiem rządząc lat dwadzieścia, umarł 1388. Tu się potem w Prusy, któryś z nich przeniósłszy, osiadł; od którego był Sebastyan de Falkenstein mąż rycerski, temu w okazyi pewnej z Turkami, gdy Turczyn worek pełny pieniędzy podtrącał, podobno, żeby zabawionego Sebastyana koło przechowania monety, tym kształtniej mógł zgubić, zrzucił z siądzenia worek Falkenstein mówiąc, *Milites non hic quaerimus aurum aut divitias, sed virtutis praemium, et gloriam militarem, Idem MS.*

Falkiewicz. Falkiewicz Jędrzej starosta Drohicki, komissarz królewski na rozgraniczenie Kniehinina od Workowiec 1543. *Monimen. Coll. Ostrog. S. J.*

Falkowski *herbu Doliwa.* Piotr Scherzyk, *Starowol. in Episc. Cracov.* czyli Jerzyk, *Kantscius*, z Falkowa biskup Krakowski dwudziesty ósmy, obrany po Janie Grocie, będąc na tenczas podkanclerzym koronnym, i proboszczem S. Floryana, od Kazimierza Króla w poselstwie wysłany do Kle-

mensa szóstego Papieża, konfirmacyą swojej elekcyi od niego otrzymał, atoli, gdy tamże u stolicy apostolskiej niektóre ojczyzny interesa uspokajał, rok cały na usłudze Rzeczypospolitej strawiwszy, chorobą zwątlony, żyć przestał w Awenionie, roku 1348. tamże pochowany. Mąż był i uczony, i rozsądny, pobożności wielkiej, nienagannego życia, szczodrobliwości na ubogich. Za konsensem kapituły Krakowskiej, do kościoła w Swinarach pod Nowem miastem, dziesięcinę z Włoszczynowic do stołu swego biskupiego należącą, darował. *Paproc. o herbach. Bielski f.* 230. *Cromer*, *Pruszcz.* Jan z Falkowa kanonik Krakowski 1405. *Nakiel. in Miech. fol.* 377. Piotr z Falkowa, najprzód podsędek, wkrótce sędzia ziemski Sendomierski w roku 1416. *Idem fol.* 383. *et fol.* 398. Przeszłego wieku Stanisław w Podlaskiem, Mikołaj Falkowski w Kijowskiem, pisali się na elekcyą Jana Kazimierza. Maciej 1700. w Litwie.

Fanuel *herbu Jelita.* Ten im herb przyznaje Okolski, lubo Paprocki o herbie nic nie mówi. Z Włoch tu do Polski przyszli: z tych jeden stolnikiem był Lubelskim, którego siostra, dostała się w małżeństwo Dominika Alemanniego stolnika Lubelskiego. *Rojzius in Chiliasticho*, *Okol. in indice tomi* 1*mi*, *Paproc. o herbach f.* 582. Druga czyli taż sama, z Secygniewskim zmówiona. *Idem Ibidem fol.* 199. U Stefana Batorego w znacznych był respektach ten stolnik.

FARENSBACH HERB.

Są dwa wierzchołki dwóch murów, jeden na górze, drugi na dole, w równi od siebie ułożone; nad hełmem pół człowieka twarzą w prawą tarczy obróconego, twarz męzka pełna, wąs duży, w delji z guzami, w kołpaku kończatym jak u Senenów, u którego na końcu kutas jedwabny, ręce obie w tył skręcone, jakby tam związane. Osoba zaś ta, między

dwiema skrzydłami, barkami do siebie obróconemi w górę, stoi. Zkądby zaś nabyty był ten klejnot, wiedzieć niemogę: z samej jednak symmetryi jego, poznać się może, że przy dobywaniu miasta jakiegoś, i owszem i z osoby tej dochodzić możem, że w okazyi jakiejsiś Moskiewskiej, jakoż i poeta na nich wiersz napisał, *Alarum in medio, Moschus post terga revinctus, Victores veteres denotat, atque novos, esse Farensbachios.*

To pewna, że ten dom imię swoje wziął i początki, od zamku Farensbach nazwanego, nad Rhenem niedaleko Kolna leżącego: zkąd się niektórzy, z tej familji do Inflant przenieśli, i w Estonji osiedli. Z tych czytam Wolmara Farensbachiusa, wsławionego legacyami po dwakroć do Papieża, i do Cesarza Rzymskiego podjętemi, z wielką i imienia swego, i obrotu sławą: ten z żony Kurselji, krom inszych młodo zmarłych, trzech synów zostawił. Jeden z nich Gwilhelm pułkownik w Finlandyi, który żeby był wiary raz Królom Polskim poprzysiężonej, wcale dochował, raczej sobie obrał trzyletnie więzienie u Karola Szwedzkiego monarchy, długą cierpliwością znosić, a niżeli jej najmniej w czem nadwerężyć. Drugi Konrad, ten zwiedziwszy Niemce, Francyą, Włochy, nawet Konstantynopol, z Krzysztofem Dzierzkiem do Porty ablegatem, gdy się tak sposobił do dalszych w ojczyznie funkcyi, zniknął w roku 1589. i siły niezwyczajnej i męztwa wielkiego. *Chytraeus Chron. Saxon.*

Trzeci Jerzy wojewoda Inflantski, z młodych lat zaraz, już w Francuzkiem, już Niderlandzkiem, już w Szwedzkiem, już w Cesarskiem wojsku, zwycięzkiej chwały i poleru wojennego szukał: atoli jednak najbardziej Moskiewska kampania przeciwko Tatarom, imię jego wsławiła. Z ojczyzny swojej, do Bazylego Moskiewskiego Jedynowładzcy posłem wysłany, szczęśliwie wszystko uspokoiwszy, już się do domu z pokojem wracać zamyślał, gdy tym czasem Inflantczykowie, upatrzywszy czas sposobny, niektóre w Inflanciech fortece, od Moskwy kiedyś bezprawnie odjęte, ubiegli i opanowali. Doszła na sam czas ta nowina Bazylego, przetoż Farensbachiusza mając podejrzanego o tę zdradę, pojmać kazał, i okować: niczego się prędzej nie spodziewał w takim razie Farensbach, jako śmierci, i nie lękał się jej mąż rycerski, który jej w tak wielu okazyach szukał. Pod ten czas gminem wielkim wojsko Tatarskie do Moskwy wpadłszy, ogniem i mieczem wszystko pustoszyli. Bazyli i przygodą taką, i podziwieniem cnoty Jerzego uwiedziony, nie tylko nadzieją wolności, ale i pańskiemi obietnicami, do tego go nakłonił, że na Tatarów, zebrawszy z Inflantczyków Niemiecką jazdę,

uderzył; i owę pamiętną nad Okką rzeką wiktoryą, nad niemi otrzymał. Widział Moskwicin, jak siła mu w tej potrzebie dopomógł Farensbach do zwycięztwa, ile że jego radą, i rządem, ta wygrana stanęła, dla tego bogatymi udarowanego upominkami, chciał różnemi u siebie utrzymać sposobami, ale kochający ojczyznę, wszystkie przełamawszy zabiegi, do swoich powrócił. Udał się potem na dwór Maxymiliana Cesarza, w którego przedtem wojsku, pod Sygetem żołd prowadził: ztamtąd do Fryderyka wtórego Króla Duńskiego przeniósł się: tam Fryderyk zważywszy jego godne przymioty, marszałkiem dworu swego uczynił, a wkrótce, w nadgrodę jego rozsądnej z powagą majestatu administracyi, krom różnych darów i honorów, Ossylią wyspę, kiedyś do Inflant należącą, królewskiem mu słowem darował. Gdy potem Stefan Batory Król Polski uporu Gdańszczan wojną chciał ukrócić, ci Farensbachiusza na pomoc z wojskiem, od Duńczyka do miasta ściągnęli, po uspokojeniu tej burzy, skoro tylko ten waleczny mąż, do powitania królewskiego był przypuszczony, zaraz i do Pańskiego serca przypadł, dla sławy w rycerskich dziełach, na otwierającą się Moskiewską kampanią, namawiać go Batory począł; chętnie się podjął tego; ile o ojczyznę jego gra chodziła, więc we wszystkich Batorego z Moskwą expedycyach, osobliwie pod Wielkołukami, znaczną mu był pomocą, które zasługi jego odwdzięczając Król Stefan, obszerne mu dobra w Inflanciech puścił. Umiera w tem Olsztyński książę, brat Króla Duńskiego, po którego zejściu, gdy kontrowersya między Polskim i Duńskim Królem, o biskupstwo Kurońskie, które on trzymał, zaszła; i na wojnę się zaniosło, Farensbach chcąc obie strony ukontentować, miał się za neutralistę. O co urażony Fryderyk, nie tylko go z Ossylji, przedtem sobie od niego darowanej, ale i ze wszystkich łask wyzuł, którą szkodę nadgradzając mu Batory, najprzód mu Karkuski powiat, dziedzicznem prawem oddał, potem wojewodą Inflantskim pierwszym uczynił, w dobra i prowenta hojnie opatrzył, co potem cała Rzeczpospolita konstytucyą koronną approbowała w roku 1588. *Constit. fol.* 487. indygenat mu tak w koronie, jako i W. Ks. Litewskiem pozwoliwszy. Po zejściu Stefana Króla, z Zamojskim przy Zygmuncie trzecim, przeciwko Maxymilianowi stawał. Z tymże potem Zygmuntem do Szwecyi, na odzyskanie dziedzicznego Królestwa jeździł, kędy mu Król, rządy całego wojska swego oddał, życie i fortunę swoję, na nieprzełamaną wierność jego i wojenną experyencyą spuściwszy; co większa, że pozwolonego sobie od Zygmunta jurgeltu przyjąć niechciał, ale własnym swoim kosztem Panu służył,

i luboć się ta expedycya nie ze wszystkiem nadała, przecież Farensbach z tej kampanji, nieporównaną męztwa swego, i roztropności wyniósł opinią. A gdy potem Karol Król Szwedzki, do Inflant wtargnął, z swojej szkatuły, ludzi do boju wystawił, któremi od Karkusu Karola odpędził, atoli gdy potem gdzie indziej, zamysłom Szwedzkim, ten cny wojownik zabiega, Karkus, przez zdradę własnych żołnierzy, tam na obronę zostawionych, a w nim wszystkie swoje dostatki utracił, nic go to jednak nie poalterowało, dał się w znaki Karolowi w różnych w Inflanciech okazyach, osobliwie zaś pod Rygą, której kiedy Karol dobywał; Chodkiewicz hetman wielki Litewski z Farensbachiuszem, nietylko że nieprzyjaciela od murów obegnali, ale go i taką klęską przycisnęli, że nie czekając Króla Zygmunta, z wojskiem na odsiecz miastu idącego, Karol ludzi swoich na okręty wsadziwszy, samą tylko ucieczką się salwował. Wiele temu przezacnemu mężowi Ryga powinna, którą w roku 1589. z buntów w tem mieście zagorzałych, z inszemi królewskiemi komissarzami szczęśliwie wyprowadził. Wiele i ojczyzna, dla której i życie swoje, na koniec na szańc wystawił: bo gdy pod Felinem do szturmu swoich żołnierzy zachęca, i serca dodając ludzi sam przywodzi, z muszkietu kulą śmiertelnie raniony, z wielkim żalem przytomnych hetmanów, Zamojskiego i Zółkiewskiego poległ 1604. W całem życiu swojem wstrzemięźliwość w napoju świątobliwie zachował, do dziewiętnastego roku życia swego, wina nie skosztował; krzywd sobie uczynionych, nie tylko że się nigdy nie mścił, ale dziwną jakąś umysłu wspaniałością gardził niemi. Jego życia synopsim, zebrał Zamojski Jan kanclerz i hetman, i w tych wierszach skoncentrował, które tu umyślnie przytaczam. *Imberbis, patriae fato, ablegatus ad hostem Moschum, detineor. Mars quoque pressit eum, armis dissidiisque simul; placuique superbo Hero, dum Scythico sangvine tingo manus. Caesaris Aemilii summi mox castra secutus in Turcas, post me Danica terra feret. Pro patria nostra, ad Stephanum arma moventem Veni, rem gessii fortiter, atque pie. Juncta haec Sauromatis Respublica cordi erat una. Propter quam amisi, praemia Dane tua Libertatis amans Sigismundo rege creando. Pro hoc tunc pugnavi trans mare, post iterum turbatas graviter Livonum res gero, fudi vitam et opes, opto Respublica vigeas.* Temuż tenże hetman taki nadgrobek napisał. *Hic situs est Farensbachius, tum pectore et armis Magnus, tum prudens, maximus atque fide. David Hilchen in vita Georgii.* Zostawił ten wojewoda córkę jednę Magdalenę, i synów dwóch, Wolmara Tarwesteńskiego, Jana Lemsalień-

skiego starostów, któryś z nich był kasztelanem Inflantskim, miał za sobą Cemownę wojewodzankę Malborską, pozostałą wdowę po Ostrorogu kasztelanie Bełzkim, ale z nią żył niepłodnie. *MS. Konopats. de Famil. Prus.* Obadwa wojennemi dziełami wsławieni, nie w Polszcze tylko, ale i w Niemczech, kiedy jeden z nich pod Tyliuszem hetmanem Cesarskim, generałem będąc, Szwedów z Bambergi wypędził, i gwałtem miasto odebrał, *Petrus Burgus lib.* 3. *de bello Svetico.* O jednym z nich pisze w roku 1633. *Loticius Rerum Germanicarum fol.* 74. Został się od któregoś z nich, Jan Karol Farensbach, którego potomstwo podziśdzień widziemy, był miecznikiem Owruckim 1674.

Farurej *herbu Sulima.* Od Garbowskich swój początek wzięli, dla tego *Bielski fol.* 313. opisując w Budzyniu zjazd Cesarza Zygmunta, i Władysława Króla Polskiego, rachuje między inszemi, którzy z Polaków tamże gonitwy czynili, Jana i Fareja Garbowskich; luboć się omylił ten autor, bo to był jedenże Jan Farurej, który na dworze i w obozie tegoż Zygmunta zasłużonym będąc, wziął od niego w rekompensę wielkie dobra w Węgrzech, jako świadkiem *Starowolski in Bellator. fol.* 80. przecież to pewna, że na pamiątkę tego, że z Garbowskich wyszli, jeszcze się i potem z Garbowa pisali, jako Jan Farurej z Garbowa z Leonorą Sieniawskiego podkomorzego Sanockiego córką, dożywotnie zmówiony. *Idem Ibidem fol.* 429. Paweł który pod Miedzybożem, do trzeciej w noc z Tatarami się uganiając, czterysta ich trupem na placu położył. *Biel. ann.* 1516.

W roku 1436. Jan Farurej stolnik Krakowski podpisał pokój Brzeski. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 133. — *Przypisy Krasickiego.*

Fasciszewski *herbu Gerald.* Tak ich Paprocki napisał, lubo Okolski zowie Faszczewskiemi, atoli że przydaje, że się z dawna pisali z Fasciszowic, ztąd dorozumiewam się, żeby ich Fasciszewskiemi bardziej pisać należało. Z tychże dóbr wnosi Okolski, że muszą od Zygmunta Geralda pochodzić, ponieważ się z tych dóbr piszą. Z Krakowskiego przenieśli się do Litwy. *MS. Kojałow.*

Faszczewski *herbu Prus 2do*, w Brześciańskiem, Smoleńskiem i Mińskiem województwach, *Kojałow. in MS.* gdzie powiada, że się przedtem Faszczami zwali. Z tych Alexander miał synów Jana i Jędrzeja, Jędrzej zabity na Homlu od Kozaków 1648. Jan spłodził Alexandra i Michała, to *Kojałowicz.* Jerzy Faszczewski, zrodził Alexandra, i bracią jego, Alexander dziedzic na Cybułowie w powiecie Winnickim, z Zielińską pierwszą żoną, syn jego Antoni, temu Anna Sławucianka z Pińskiego powiatu, powiła synów kilku,

Stanisława ten w zakonie Societ. Jesu, żyjąc świątobliwie, umarł na missyi w Kamieńcu Litewskim; Jędrzeja, ten z kanonika Łuckiego, został Jezuitą; Alexandra, Kazimierza, i Józefa, córek także cztery, jedna Wasilewska cześnikowa Owrucka, druga Illiczowa, trzecia Derenicka, czwarta Tchornicka. Z drugą Turowną, córkę miał Katarzynę, którą wydał za Alexandra Grodzickiego w ziemię Łukowską, i synów dwóch, Kazimierza i Franciszka. Z tych Kazimierza, było dwie córki, jedna Ludowika za Tomaszem Żardeckim, druga Maryanna za Lipowskim, synów zaś trzech, Michał, Stefan i Alexander. Franciszek także trzech synów spłodził, Kazimierza, którego żona Hulewiczowna, Józefa i Jędrzeja jeszcze młodzianów. Marcin, Grzegorz skarbnik Rzeczycki, Mikołaj, Krzysztof podpisali elekcyą Władysława IV. Marcin Faszczewski życia żadnym grzechem cieżkim nienadwerężonego, dokończył w zakonie naszym, w roku 1679. w Krośnie. Michał sędzia ziemski Starodubowski 1700.

Federowicz. Jan Federowicz Jackowski na sejmie 1661. do prerogatywy szlachectwa przypuszczony, *Constit. fol.* 64. gdzie i dobra mu niektóre Rzeczpospolita puściła.

Feliński. Felińskiego Marka dzielność, we wszystkich w Inflantach kampaniach, chwali konstytucya koronna 1607. *fol.* 856. za co w komput wszedł wolności synów koronnych. Toż samo approbowano na sejmie, w roku 1611. nad to łan pola, Babiniec nazwanego, na przedmieściu Sokalskiem, i pięćdziesiąt grzywien, na tymże gruncie zapisanych, jemu i jego potomkom, do lat 60. pozwolono. *Constit.* 1611. *fol.* 15. Daniel, ale się Falińskim pisał, z ziemi Warszawskiej na elekcyą Jana II.

Felkerzamb. Ojczyzna ich Inflanty, z których Melchior Felkerzamb starosta Goldyński, pisał się na elekcyą Jana Kazimierza. Otto Fryderyk naprzód kasztelan Inflantski, z którym tytułem był deputowany komissarzem, na erekcyą kościołów katolickich w Inflanciech, *Constit.* 1683. *fol.* 10. potem wojewoda Czerniechowski, starosta Czorsztyński, z sejmu 1690. deputat na trybunał skarbowy, *Constitut.* 1690. *fol.* 5. komissarz do dystrybuty hiberny, *Constitut. fol.* 3. wkrótce wojewoda Inflantski, z tym honorem podpisał konfederacyą generalną, po śmierci Jana III. 1696. O nim świadczy autor. *P. Hacki Scrutin. Verita. Constit.* 1676. *fol.* 36. *MS. Lubomirsc. fol.* 46. że z całym domem swoim do prawowiernej matki kościoła Rzymskiego katolickiego się wrócił. Jan Felkierzamb podczaszy Inflantski 1710.

W roku 1788. Adam Felkerzamb kasztelan Witebski — *Przypisy Krasickiego.*

Felszewski. Jan Felszewski podpisał elekcyą Władysława IV. z Nowogrodzkiego.

FERBER HERB.

Noszą za herb trzy głowy czarne, ucięte, wieprzów dzikich; u każdej dwa kły widać, dwie na górze, w prawą tarczy pyskami obrócone, podle siebie, czyli jedna za drugą, trzecia pod niemi we środku; na hełmie nad koroną, między dwiema skrzydłami żółtemi, takaż głowa jedna dzika z kłami i z szyją, za nią pawi ogon. Tak opisał ten herb *MS. Załusc. o Familiach Pruskich*, ma go i *Treterus in Episcop. Varm. fol.* 91. Przydaje, tenże *MS.* że to był dom starożytny w Prusiech *et Senatorii ordinis*, o czem świadczą herby w Gdańsku u fary, w kościele wielkim, nad samym ołtarzem na sklepieniu, i po ścianach i nadedrzwiami w plebanji, wyryty z kamienia, tudzież i kaplica osobna, tamże fundowana. Ma tenże herb i kościół Oliwski, znać że był, któryś Ferber znaczny kościoła tego benefactor. Z tej familji

Maurycy Ferber biskup Warmiński ośmnasty. Z młodszych lat swoich w Rzymie na naukach tyle postąpił że *Juris Utriusque Doctor* zasłużył być zawołanym. Od Leona X. wkrótce, *Camerarius et Scriptor Apostolicus* naznaczony, z lekka kustoszem i kanonikiem Warmińskim, Lubeckim, Rewelskim, Derpskim, i plebanem Gdańskim został, aż też w roku 1523. biskupem Warmińskim, w Piotrkowie przysiągł przed Zygmuntem I. kędy od Jana Łaskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego, na swoję katedrę poświęcony, na którą wszedłszy, tak na zniszczone od Krzyżaków dobra biskupie trafił, że ledwo z nich, wszystkich prowentów mógł mieć tysiąc grzywien, luboć ich potem dobrym rządem, do siedmiu tysięcy przyczynił: dobra wszystkie restaurował, pałac biskupi przy tutejszej katedrze z fundamentu wyprowadził

i wystawił, murem i fossą dość ozdobną, kościół w koło opasał. Tąż pilnością, i koło powierzonych owieczek chodził: bo najprzód na herezye wszystkie, które w Warmji, za niedozorem jego antecessora, czyli raczej pod czas rewolucyi różnych wojennych w tamtych krajach, wszędzie się były rozkrzewiły, tak długo następował apostolskim duchem, póki ich z jednej części Warmji nie wyczyścił. Nowemi też konstytucyami swoję dyecezyą obostrzył; Bransberczanów którzy herezyą już poniekąd trącili, i już się z pod jarzma posłuszeństwa wybić chcieli, przez komissyą królewską uspokoił. Nakoniec pełen dni i zasług, siedząc lat 14. na tej katedrze, zasnął w Panu 1537. w Warmińskim kościele pochowany. Lambertus Ferber w zakonie naszym żyjąc świątobliwie, życie swoje służąc zapowietrzonym poświęcił Bogu w Chojnicach 1711. temże powietrzem zarażony skonawszy. Jan wydał do druku, *Dissertationem publici juris Pruthenici de Muneris Thesaurarii in Prussia Regia antiquitate, juribus, et praerogativis, Gedani in* 4. 1722.

Fichtinghoff. Elekcyą Władysława IV. podpisał z Inflant Gothard Fichtinghoff.

Fiedorowicz. Fedor Fiedorowicz, towarzysz książęcia Radziwiłła, pod Pskowem, pieszo szedł do szturmu. Stanisław podpisał elekcyą Augusta II. z Wileńskiego.

W roku 1788. Kazimierz Fiedorowicz vicegerent Żytomierski. — *Krasicki.*

Fiedziuszko *herbu Radwan.* W Brzeskiem Litewskiem mają teraz possessyą swoję. Konstantyn Fiedynko chorąży Piński *Constit.* 1607. *fol.* 883. Jan Fiediuszko także chorąży Piński, podpisał elekcyą Władysława IV. i Wawrzeniec.

Filemonowicz. W Mścisławskiem województwie, wspomina ich konstytucya 1638. Jan Filemonowicz na klasztor w Mścisławiu OO. Karmelitom, placu swego ustąpił, co approbuje taż konstytucya *fol.* 54.

Filipowicz *herbu Pobog*, z tą jednak różnicą, że na hełmie kładą harta. Samuel Filipowicz skarbnik Witebski, zostawił synów trzech, Michała, Daniela, i Bazylego: o których konstytucya 1678. *fol.* 20. Michał sędzią był grodzkim Mińskim, miał za soba Joannę Chreptowiczownę sędziankę ziemską Grodzieńską; z tą zostawił córki dwie, Antoninę z Michałem Wasilewskim podsędkiem Witebskim, Joannę z Mikołajem Zaleskim, dożywotnie zmówione, tyleż synów, to jest Antoniego Porucznika królewskiego, dziedzica na Nowym dworze, i Karola, który pod czas funkcyi deputackiej w roku 1727. młodzianem umarł. Daniel był oboźnym wo-

jewództwa Mińskiego, pojął w małżeństwo Annę Odyńcownę cześnikownę Wileńską, atoli pełen zasług w tej ojczyznie, po różnych funkcyach wojskowych deputackich i poselkich, bezpotomnie zszedł z tego świata: zapisał na kościół Miński Soc. Jesu, na dobrach Bortniki nazwanych, w województwie Mińskiem leżących, fundacyą, żeby co tydzień cztery msze odprawowały się. Pierwsza za dusze jego, druga za dusze w czyśću będące, mianowicie rodziców, krewnych, i innych żadnego ratunku nie mających; trzecia za konających; czwarta za tych, jeźli których za żywota swego ukrzywdził. Bazyli był stolnikiem Rzeczyckim, po dwa kroć deputatem, trzy razy śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy raz z Elżbietą Kolendzianką sędzianką ziemską Wileńską, drugi raz z Emerencyanną Niepokojczycką skarbnikowną Brześciańską, z tej córka Eleonora, Karola Protaszewicza skarbnika Nowogrodzkiego małżonka. Trzeci raz z Eleonorą na Rdułtowie Rdułtowską podczaszanką Mińską, z tej trzy córki, Teresa, Róża, i Felicyanna, syn jeden Floryan temi czasy dziedzic na Wołnie, Bortnikach, i Suderwie.

Filipowski *herbu Pobog.* Jednejże dzielnice z Koniecpolskiemi, piszą się z Siekluki, z tych był Hieronim Filipowski krajczy koronny i łożniczy królewski, Nurski, Ostrowski, Ostrołęcki starosta. Ten z Stefanem Batorym, na tenczas książęciem Siedmiogrokzkim, w Węgrzech żołd prowadził, od którego do stanów koronnych i W. Ks. Litewskiego posłował. *Biel. fol.* 726. *Constit.* 1564. *fol.* 75. a gdy Stefan na tronie Polskim zasiadł, Hieronim we wszystkich expedycyach z nim zwycięzko stawał, osobliwie pod Toropcami kędy pierwszą straż nieprzyjacielską wyciął, i niewolnika do Króla przyprowadził, umarł 1587. a przy śmierci się błędów heretyckich wyprzysiągł; miał za sobą Zofią Komorowską kasztelankę Połaniecką. *Geneal. Myszkow.* Córkę swoje zmówił z Konradem Krupkiem. *Paproc. o herbach fol.* 565. Filipowski towarzysz Usarski 1638. z Kozakami się bijąc pod Starczem ranny. *Okol. Contin. Diarii.* Maciej pisał się w Podlaskiem na elekcyą Władysława IV.

Finck *herbu Ostoja. MS. o Familiach Pruskich Załuscianum*, w herbie Finków Pruskich, składa na tarczy szachownicę, poprzek szachowaną, czyli raczej od plastru miodu, woszczyny, takim kształtem, jako i Kezinkowie czyli Kizinkowie: atolim ja widział na różnych miejscach pieczęć familiantów tego domu, kędy na tarczy, wyraźnie były dwa księżyce nie pełne, barkami do siebie obrocone, nad niemi w środku gwiazda o sześciu graniach, pole tarczy błękitne: chyba, że dwa są domy Finków, z których jeden, tego;

drugi drugiego herbu zażywa. Starodawna w Prusiech familia Fincków z Finkeneszteinu, kędy dziedzicznem prawem trzymali starostwo, Gilgenburskie. *M. Praetor. l. 2. c. 4. §. 3.* Hejdenryk Fink z Klusberka, obrany za mistrza Krzyżackiego w Inflanciech w roku 1442. *Idem l. 2. c. 4. MS. Cracov.* Wojciech konsyliarz ziemski w Prusiech książęcych 1612. wszakże już temi czasy z nich niektórzy do Polski się podobno przenieśli, i w Sendomierskiem dóbr nabyli. Zbigniew Fink podczaszy Inflantski, i jego brat Henryk kwitnęli w roku 1687.

Konstanty i Jerzy Fink, w roku 1700. na zjezdzie obywateli W. Ks. Litewskiego, pisali się z powiatu Kowieńskiego. — *Heraldyka Wielądka.*

Firlej *herbu Lewart.* Żeby świat Polski wiedział, jak wielkiej estymy była kiedyś Firlejów familia, kładę na dowód słowo Zygmunta Augusta Króla Polskiego; z pewnego przywileju im danego. *Cum multae sint in regno nostro, illustres et praestantissimae familiae, tum nostra quidem opinione, paucae admodum, quae vel generis splendore, vel virtutum rerumque gestarum gloria, cum amplissima et clarissima Firleiorum de Dąbrowica familia comparari, nullae vero, quae ipsi anteponi videantur.* Swego czasu uważając, jak mało w koronie naszej tego imienia ludzi było, Paweł Potocki kasztelan Kamieniecki, ojciec dzisiejszego Prymasa, mówi, *Redactam amplissimam hanc stirpem Firleiam ad paucissimos, inter calamitatis suae additamenta, numerat aetas nostra;* i gdzie indziej o nich pisząc, przydaje; *Trecentis olim ad Cremeram, Fabiis deletis, minimum, servasse fortunam, ex quo deinde Maximi nascerentur, et obfuscari interdum solem, non ut minuatur eius fulgor, sed ut depulsa caligine nitidior irradiet.* Atoli już temi czasy, gdy to piszę z żalem ojczyzny, Dom ten już zszedł.

Ostafi stolnik Krakowski: albo jako *Januszovius* chce, krajczy; brat Dersława proboszcza S. Floryana, potomek Lamfrida margrabi Wielonieńskiej prowincyi, o czem mówić się będzie pod herbem Lewart, okazyą był imienia Firlejów, bo gdy go Niemieckim językiem, którego w ten czas pospolicie na dworze królewskim zażywano, Firlejer od urzędu swego stolnikowskiego tytułowano; pospólstwo mniej obcego akcentu świadome, krótszem i nadłamanem słowem, Firlej go przezwało, który tytuł i na potomkach jego dziedziczył. Wystawił ten Ostafi, w Lubelskiem województwie nie daleko Markuszewa miasteczko; które od imienia swego Ostaszowem nazwał: a że był w wielkich respektach u Władysława Łokietka, w nadgrodę swoich zasług, otrzymał od pana wiele

łask, a między inszemi dóbr swoich dziedzicznych *ex jure Polonico in Theutonicum translationem*, przywileju tego danego 1317. kładzie ucinek *Okolski*. Tego stolnika dwóch synów; Stanisław, którego też Jarosławem zowie *Okol.* człowiek rycerski. Jego Kazimierz Wielki, gdy Tatarzy zamku Lubelskiego przez dwanaście dni dobywali, z wojskiem na odsiecz posłał: bronił odważnie zamku Firlej, aż gdy strzałą Tatarskiego wodza rażono, ustąpił od murów nieprzyjaciel. *Ottom. de pignor. Gretser in dedic. Parenes.* w roku 1337. Atoli ten Stanisław umarł bezpotomny.

Eustachiusz kasztelan Lubelski, drugi syn stolnika Krakowskiego, a przedtem podstoli Krakowski, *Szczygiel. in Tinecia*, czego dochodzę z przywileju Kazimierza Wielkiego w roku 1339. którym mu approbuje kupno, od Abrahama Czadera i Klemensa z Zagórza dóbr Ujazd, Wiezdziec, Gwoła nazwanych; za dwieście grzywien groszy Praskich, z drugiego w roku 1354. danego, w którym go kasztelanem Lubelskim i brabią tytułuje, snać jednak że się jeszcze natenczas Firlejowie ci z Dąbrowice nie pisali, bo temu Eustachiemu przydano Eustachio de Besce, jakoż wielkie mieli dobra ci stolnikowiczowie obadwa, to jest Besce, Podolany, część w Stojanowicach, Kolanczyce, Brzeszcza, Nowacerkiew, Klimuntowice, Zakrzew, Zarkopolice, pół Mleczkowa, Goszcza, Mełgiew, Janowiec z przyległościami, Dąbrowica, Sławin, Motycz, Bochotnica, Wierzchoniów, Rutka, Markuszowice, Serocko, Leszkowice, Serwice, Ciechanki, pół Tarkowic. Jakim zaś sposobem Serocko i Leszkowice od nich odpadły, i znowu się w dom Firlejowski za Zygmunta Augusta wróciły, pisze Okolski. Miał ten Eustachi dwóch synów Piotra i Jakóba. Piotrowi działem dostały się Beszcze, Zakrzew, Bochotnica, Rutki, Markuszewice, Klimuntowice, Sroczek, Płonki, Wierzchowice, Bogufałowice, Drzewiany, Gotanów, ale syn jego Jan, przedał Bochotnicę z inszemi wioskami do niej należącemi Klemensowi Kurowskiemu w roku 1398. kasztelanowi Sądeckiemu. Od tego Jana potomkowie, różne nazwiska, od różnych dóbr pobrali, jako to Broniewscy, Konarscy, Markuszewscy. Między inszemi jednak jego synami, wspominają Jędrzeja kasztelana Zarnowskiego, który na fundacyą szpitala Radomskiego sześćdziesiąt grzywien zapisał.

Jakóbowi dostały się dobra, Nowacerkiew, Podolany, Mełgiew, Ciechanki, Krzesimów, Janowiec, Sławin, Dąbrowica, Motycz, Janiki, Bunie, Płosowice, Dobruszów. Temiż samemi dobrami, dzielili się dwaj synowie jego, Adam i Jakób 1401. Jakób wziął Podolany i Mełgwią, od której

sukcessorowie jego imię Mełgiewskich wzięli. Adam wziął Nowocerkiew, Zatopole, Golędzin, Motycz, Dąbrowicę, Sławin, którego synów trzech, z Jachny de Krwaty, rachuje Okolski, Piotra temu się w podziale dostał Sławin, Wola i Dąbrowica, ale zszedł bezpotomny, ta fortuna poszła w dom Dzików, z siostrą jego Jadwigą. Mikołaja, którego córka jedynaczka z Czyżewskim z Międzygorza, dożywotnie zmówiona, wyniosła Motycz z tego domu. Jana dziedzica na Dąbrowicy i Płowiszowicach, tego synów dwóch, Jan któremu że się dobra Krwaty, Golędzin działem dostały, potomków jego Krwatskiemi ochrzczono, i Piotr sędzia Lubelski.

Grzegorza z Dąbrowicy kasztelana Sendomierskiego, czytam na liscie Kazimierza Króla w roku 1454. w którym konfirmuje prawa księztwa Oświecimskiego, *in MS. Coll. Caliss.* komputując lata, rozumiałbym, ze ten Grzegorz, musiał być trzeci syn Jana dziedzica na Dąbrowicy, a brat rodzony Piotra sędziego ziemskiego Lubelskiego był ten Piotr pobożnością znakomity, czego świadkiem uczestnictwo zasług, pozwolone mu od OO. zakonu S. Franciszka *de Observantia* w roku 1442. ten z Jadwigi Osmolskiej z Prawednik, syna jednego Mikołaja zostawiwszy, życie to śmiertelne, w nieśmiertelne zamienił w roku 1493.

Mikołaj kasztelan Krakowski, hetman wielki koronny, starosta Lubelski, syn Piotr sędziego, z młodu zaraz na Podole wysłany, żeby był pod wielkim wojownikiem Jędrzejem Odrowążem, rycerskiej nabył experyencyi, którego potem Kazimierz Król Polski, natenczas dworzanina swego, zważywszy roztropność; do Bajazeta Cara Tureckiego posłem wysłał, na dotarcie przymierza; tą kondycyą, żeby strona, ani państw cudzych, ani ludzi nie inkommodowała. *Cromer. Starowol. in Bellat. fol.* 146. Sprawiwszy wszystko szczęśliwie, za Alexandra i Albrychta Królów Polskich rotmistrzował, a szczególniej w Wołoskiej pod Bukowiną okazyi. Z tych Alexander Król, zasług jego, chorążym go Krakowskim uczynił; wkrótce przydał mu starostwo Lubelskie, na które przywilej mu konferując, tak w nim mówi. *Nicolaus Firlej, itinera remotissimarum partium ad Principes Christianos, atque in Graeciam et Thraciam, ad Imperatorem Turcarum, non solum nobis feliciter regnantibus, verum etiam viventibus Senerissimus olim Casimiro Parente, atque Alberto Fratre Regibus Poloniae, non absque periculo rerum suarum, et personae obivit.* Jest w Okolskim ten przywilej, w roku jednak omyłka: bo 1513. już Alexander Król nie żył. Jeszcze tenże Król z Zup solnych, pięćdziesiąt grzywien co rocznej pensyi naznaczył, i kasztelanem go Lubel-

skim wyniósł. Postąpił potem za Zygmunta I. na województwo Lubelskie, z tym honorem wysłany był z wojskiem, przeciwko Bazylemu Kniaziowi Moskiewskiemu, i rebellizantowi Glińskiemu, kędy gdy nad Dnieprem pasy zaległa Moskwa, i przejścia naszym broniła, Firlej z kilką chorągwi piechoty, miałkiemi brodami Dniepr przebrnąwszy, wielkiem sercem na nieprzyjaciela uderzył, przestraszona Moskwa tą odwagą, pierzchnęła z miejsca, az do Staroduba; kędy zamknąwszy się i okopawszy, lubo ich sześćdziesiąt tysięcy w obozie liczono, przecież z daleka tylko patrzali, gdy Firlej w koło nich tamte kraje pustoszył, słuszną batalią niechcąc z naszemi próbować sił swoich, dla tego z wielkim plonem, i bogatą korzyścią powrócił Mikołaj do Króla, z którym do Wiednia, w komitywie inszych panów na zjazd Cesarza i różnych Monarchów jeździł, z tamtąd powróciwszy 1515. po śmierci Mikołaja Kamienieckiego wojewody Krakowskiego i hetmana, wziął buławę: a wkrótce i województwo Sendomierskie, i zaraz się do Prus na Krzyżaków wyprawił, to częstokroć powtarzając, co niegdy Appius Claudius: *Aut bellum suscipere non oportet, aut gerere pro dignitate, et perficere quamprimum oportet.* Tam zniszczywszy częstemi podjazdami, Krzyżakom hołdujące miejsca, nieprzerwanym zwycięzkim duktem, dziesięć zamków i wałem i fossami dobrze opatrzonych, Krzyżakom szturmem odjął, drugie długiem oblężeniem, do poddania się przymusił; trzy lata całe ta kampania wzięła, aż też nakoniec pokój pożądany zawitał, gdy Zygmunt Król Wojciecha margrabię Brandeburskiego, a oraz mistrza Krzyżackiego, tytuł mistrzów zniósłszy, książęciem Pruskim sobie i Polszcze *feudatarium* uczynił. Powrócił nazad z wojskiem Firlej, od Króla i od wszystkich mile przyjęty, w nadgrodę krwawych prac swoich wziął kasztelanią Krakowską, na której umarł 1526. w Lublinie u OO. Dominikanów, z nadgrobkiem pochowany. Nadto miasteczko i zamek Kocko w ziemi Lubelskiej, Król mu darował, co potem i przy exekucyi, wnukom jego, wdzięczna Rzeczpospolita, za Króla Augusta I. dla zasług domu tego konfirmowała. *Starowol. in Bell. Sarm. fol.* 146. *Okol. Paprocki* przydaje, że on pierwszy z milicyi Czeskiej, na której młodość swą trawił, obyczaj toczenia obozu wniósł do Polski. z Mielecką Anną cztery córki spłodził wszakże które, i za kogo poszły, nie wspomina Okolski, i synów dwóch Piotra i Mikołaja. Z tych Mikołaj w bitwie pod Sokalem, mężnie stawając poległ w młodym wieku, jako świadkiem jest jego nadgrobek u OO. Dominikanów w Lublinie, który mu napisał wierszem Jędrzej Krzycki natenczas biskup Przemysłki,

snać że przebił się przez wojsko Tatarskie: bo po potyczce w tyle wojska Tatarskiego znaleziono go zabitego. *Orichov. in Quicunce*, pisze o nim *i Kochanowski in Fragmentis.*

Piotr syn starszy Mikołaja kasztelana Krakowskiego, naprzód starosta Kazimirski, dalej Radomski, potem kasztelan Chełmski, jakom go czytał na liscie Zygmunta I. 1572. danym miastu Lubelskiemu, był i Wiślickim, z którego postąpił na województwo Lubelskie, z tego na Ruskie, na którem umarł 1553. w Lublinie u OO. Dominikanów pochowany; z Katarzyny Tęczyńskiej, spłodził cztery córki, między temi była jedna, za Adamem Walewskim kasztelanem Elblągskim, i trzech synów, Jana, Mikołaja, i Jędrzeja. Był to Pan na Boga szczodry, którego chwale dwadzieścia kościołów, w różnych swoich dobrach, to z fundamentów wyprowadził, to restaurował, to w piękny apparat kościelny przystroił, to w prowenta opatrzył. Ojczyznie się też w wielu expedycyach przysłużył, już w obozie przeciwko Moskwie i Tatarom pod Orsą, i indziej, pamiętny wojownik; już jeżdżąc do Węgier w legacyi, w której niewolnika pod Orsą zabranego, Władysławowi Królowi od Zygmunta I. ofiarował. Dwa zamki wystawił w swoich dobrach, jeden nad Wieprzem, drugi nad Wisłą, jako świadczy nadgrobek jego. Mądrych ludzi kochał, na ubogich łaskawy.

Mikołaj średni syn Piotra wojewody Ruskiego, naprzód kasztelan Wiślicki, potem Rawski, umarł wojewodą Lubelskim i starostą Kamionackim 1588. z Sierzchowskiej żadnego syna nie miał, cztery tylko córki zostawił, Zofią Boguszową starościnę Zwoleńską, Annę Ponętowską, Katarzynę Sieniutową, i Elżbietę Kazimirską, te ojcowskiej wyprzysiągłszy się herezyi, w Lewartowie dziedzicznych swoich dobrach prawowierną wiarę katolicką przywróciły, rugowawszy ztamtąd ministrów heretyckich, których ojciec był z Hollandyi i Niderlandu sprowadzonych osadził; szkoły także heretyckie tamże otworzył, professorów z Niemiec, Lipska, i Witembergu, sciągnąwszy, które tak były zagęszczone, nie tylko luterskiemi ale i katolickiemi tych tam czasów dyscypułami, że w Lewartowie dla nacisku ich z trudnością gospody było dostać. *Cichoc. Alloq. Osecen. lib. 2. cap. 6. Januszow. in dedicat. Statut.* sławi tego Mikołaja dzielność i roztropność, którą pokazał to w Pruskich i Gdańskich komissyach, to w zawiłych tej ojczyzny interessach z posłami postronnych panów. Będąc jeszcze kasztelanem Wiślickim, posłował na sejm 1569. i podpisał unią Litwy z koroną. *Constit. fol.* 171. Wymowę jego chwali Paprocki, kędy przydaje, że w legacyach jeździł do różnych monarchów.

Jędrzej trzeci syn Piotra wojewody Ruskiego, kasztelan Lubelski starosta Sendomierski, przybrał był sobie w małżeństwo Srzeńską wojewodzankę Płocką, ostatnią dziedziczkę z tego domu, ta mu powiła syna Felixa, ale ten w młodym wieku, nadzieje wszystkie pożegnał razem z światem, w Wiedniu 1576. i dwie córki, z tych jedna Anna z Jędrzejem Leszczyńskim herbu Wieniawa wojewodą Brzeskim Kujawskim, druga Dorota naprzód z Stefanem książęciem Zbarazkim wojewodą Trockim, *2do voto* z Lwem Sapiehą wojewodą Wileńskim i hetmanem wielkim, po śmierci z mężem swoim pochowana w Wilnie, w kościele S. Michała Archanioła, *Histor. Sapieh. Starowol. in Monum. fol.* 334. która 1587. w Wilnie, ojcowskich koło wiary wyrzekłszy się błędów, z kościołem się katolickim pojednała. *Annuae Societ.* Pierwszy wprawdzie w ten dom wniósł herezyą, ojciec jej i z bracią swoją, ale też z niemi wraz zginęła. Był ten Jędrzej, od młodości swojej w rycerskich sztukach dobrze wyćwiczony, czego dowodem były, tego tam czasu wszystkie expedycye, Moskiewskie, Niemieckie, i inne; na które i z wielkiem sercem i w licznym kompucie ludzi, swoim sumptem wyprawionych, stawał. Pode Gdańsk za Stefana Króla, w sto koni usaryi, w sto piechoty przybył. W roku 1576. zjazdu generalnego Jędrzejowskiego ustawy, do ksiąg Krakowskich podał: na tym kongressie po śmierci Słupeckiego, dla gwałtownych pod interregnum racyi, od rycerstwa obrany kasztelanem Lubelskim, co potem approbował Król Stefan, na którego koronacyi marszałkował izbie Poselskiej, jako się podpisał na liscie danym do województwa Podlaskiego, który list ingrossowany, czytałem w progressie rozgraniczenia między województwy Podlaskiem i Brzeskiem Litewskiem. W roku 1577. imieniem Stefana Króla, przysięgę wierności odbierał od Gdańskiego miasta. *Liter. Stephani datae de Reconciliat.*

Jan pierwszy i najstarszy syn Piotra wojewody Ruskiego, naprzód kasztelan Bełzki, potem Bełzki, Lubelski, Krakowski wojewoda i starosta, i marszałek wielki koronny, starosta Rohatyński, trzy razy śluby małżeńskie ponawiał: pierwszy raz z Zofią Bonarowną kasztelanką Sądecką, od której czterech synów zostało, Mikołaj, Jędrzej, Jan i Piotr; tyleż córek, z tych Barbara ślub czystości uczyniwszy, panieńskie sobie życie, przy kościele Krakowskim S. Barbary obrała, bogate szaty swoje i strój białogłowski, na ozdobę Bogu w tymże kościele poświęciła, fortuną się swoją z ubogiemi dla Chrystusa chętnie dzieląc, szczodrobliwości jej doznał nowicyat nasz Krakowski w roku 1603. affektu, wdzię-

czność nasza przed Bogiem, nigdy nie zapomni, z którego i honoru sług Bozkich, gorliwą zelantką zawsze się stawiała szczypiącym go, i siła stosów tak od należących do siebie, jako i obcych wytrzymała. Chciano ją pogróżkami, i bogatemi obietnicami, od przedsięwziętego stanu powściągnąć, ale nieprzełamana była. Widzieć zaś było, w tak wielkiej parentelatce, prawdziwe poniżenie, w takiej fortunie, kontempt rzeczy i nadziei światowych, w konwersacyi święte zbudowanie, roztropność w wszystkich procederach, dobroć i przymilenie w obyczajach, na modlitwach ustawicznych, złączenie z Bogiem; tak w rozmaitych cnotach ćwicząc się, dopędziwszy lat pięćdziesiąt życia swego, poszła po koronę niewinnego życia w Krakowie 1607. przy tymże kościele pochowana. *Skarga Gospodarstwo duchowne Histor. Domus Profes. Crac.* O drugich dwóch siostrach jej świadczy *Cichoc. Alloq. Osecen. lib. 2. cap. 20. i Kazanie Roczna pamiątka*, że się w klasztorze Chełmińskim, na wieczną służbę Bogu oddały, pod reguła Ś. Benedykta; to jest Elżbieta Krystyna dwóch imion, i Izabella Zofia. O czwartej nie mogłem się nigdzie doczytać. Drugim po Bonarownie ślubem obowiązał się Jan Dzikownie, z której jedna tylko córka Anna, złączona dożywotnie z Ossolińskim wojewodą Sendomierskim. Po Dzikownie, pojął Mniszchownę podkomorzankę koronną, z tej syn Henryk. Z młodych lat ten Jan wojewoda Krakowski, pod instytucyą Jana Wieliczki, w naukach wyzwolonych dowcip polerował, do Lipska potem na nauki wysłany, kędy natenczas Marcin Luter, wojnę katolickiej wierze wypowiadał, tam się heretyckim jadem zaraził, przecież to osobliwsza, że sie wszystkie dzieci jego, wyjąwszy jednego Jędrzeja kasztelana Radomskiego, tak ojcowskich jako i stryjowskich błędów, jeszcze za żywota ich wyprzysięgły, jako niżej obaczysz: z Lipska do Padwy się przeniósł. Doroslszy lat większych, z Stanisławem Tęczyńskim podkomorzym Sendomierskim wujem swoim, do Palestyny się wyprawił, gdzie wielką część Afryki i Azyi zlustrowawszy, i miejsa święte nawiedziwszy, gdy do ojczyzny powrócił, na dworze Zygmunta I. między sekretarzów królewskich zasłużył być policzonym. Zygmunt zaś August, widząc w nim wielki dowcip, niemniejszą roztropnością attemperowany, do Karola V. Cesarza, na sejm w Wormacyi złożony 1545. posłem go swym wysłał; kędy dawne z tym monarchą przymierza utwierdził, za co wziął Kazimirskie, a w roku 1550. Rohatyńskie starostwo, o czem ucinek listu królewskiego położył Okolski. Wkrótce do Wołoch jeździł, żeby tam był imieniem królewskiem od Bogdana hospodara Wołoskiego przysięgę wierności

odebrał: kędy jako mówi *Januszovius w prefacyi do Statutu swego*, zawiłe i przytrudniejsze niektóre tej ojczyzny interesa szczęśliwie uspokajał: 1554. już będąc kasztelanem Bełzkim, w lat trzydzieści wieku swego tę godność wziąwszy, postąpił na województwo Bełzkie, gdy na Poswolską expedycyą, znaczny rycerskich ludzi komput stawił: z tego krzesła przesiadł się na Lubelskie, przy którem wraz trzymał i laskę wielką koronną. Popisał się na tej funkcyi ojczyznie, gdy za jego powodem najpryncypalniej, unia Wielkiego Księztwa Litewskiego z Koroną, od półtorasta lat pożądanego skutku doszła, i księztwo Oświecimskie inkorporowane 1569. Przed samą prawie śmiercią swoją, Zygmunt August województwo mu Krakowskie konferował, przydawszy mu do tego i starostwo tegoż miejsca, i przy marszałkowskim urzędzie w cale zostawiwszy, o czem przywilej królewski z wielką jego pochwałą, i dzieł wyliczeniem znajdziesz u Okolskiego. Po śmierci tego Króla podczas *interregnum*, miłość jego ku ojczyznie znacznie się wydała, bo gdy do niego Karol Król Francuzki, Henryk książę Andegaweński, i matka ich Katarzyna, podarunki bogate przysłali, życząc sobie, żeby był na przyszłej elekcyi, Francuzkiej partyi interes utrzymywał, mąż nieskorumpowany, i podarunki odrzucił, i tego który je przyniósł, (był rodem Polak) surowie zgromił: chcąc się przez to i suspicyi złego uchronić, luboć wprawdzie była i insza racya: bo na tej elekcyi Szwedom sprzyjał, ojcu Zygmunta III. potem Króla Polskiego, zkąd też wielu Francuzkiej stronie przychylnych, tak był na siebie zajątrzył, że mu niektórzy z nich zadawali, jakby się sam tronu Polskiego domagał: przecież Jan choćci wielu miał po sobie, którzy z nim Szweda do korony żądali, widząc daleko liczniejszą drugą partyą, a niechcąc domową wojną, miłej ojczyzny rozrywać, do Henryka się ze swemi nakłonił, którego gdy na granicach naszych stanął, wdzięcznie powitał, i w Balicach dziedzictwie swojem hojnie uczęstował; zwykł był jednak niby wróżąc, mówić: że z tego Króla, ojczyzna pociechy mieć nie miała: co się wkrótce ziściło. Na tej elekcyi, ba i przy koronacyi, tak żwawie *articulum Confaederationis de fide*, to powagą swoją, to wzmocnioną natenczas w Polszcze herezyą, utrzymywał; że gdy Henrykowi przysięgi tej prawowierni o wiarę katolicką zelanci odradzali, Firlej z Koroną, którą przed Królem niósł, chciał wynijść z kościoła: atoli tegoż samego roku, to jest 1574. 27. Sierpnia umarł, w kalwińskiej sekcie, do której więcej powagą swoją ludzi pociągnął, niżeli ministrowie heretycy: pogrzebiony w Kocku. *Varsav. Neugeb. Trices. in Epigram. Papr. Okol. Hosius t. 2. epist. f.* 271.

Henryk arcybiskup Gnieznieński, najmłodszy syn z Mniszchowny, Jana wojewody Krakowskiego i marszałka, to imię wziął od Henryka Króla, który go do chrztu trzymał w Krakowie 1574. którego roku, gdy go ojciec odumarł; matka pozostała, w katolickiej go wierze świątobliwie wychowawszy, najprzód w ojczyznie na nauki dała, a potem do Gracu, ztamtąd do Rzymu wysłała. Przyjął go osobliwszym affektem Klemens VIII. Papież, ile kiedyś w Polszcze nuncyuszem będąc, dobrze znał dom Firlejów; w jak wielkiej był natenczas u wszystkich estymacyi, z tego poznać, że go Klemens *Camerarium*, *Praelatum domesticum*, *Comitem Palatinum*, *ac utriusque Signaturae Referendarium et Prothonotarium* uczynił, i z temi tytułami, gdy szkoły wyższe z pochwałą zakończył, z swoim do Polski ablegatem kardynałem Kajetanem, do ojczyzny wyprawił, dawszy mu piękne cnót jego zalecenie: znajdziesz u Okolskiego list w tym punkcie papiezki, pisany do brata jego rodzonego Jana: pokazał szczególny affekt ku rodakowi swemu S. Stanisławowi Kostce, Henryk, bo u stolicy apostolskiej 1606. uprosił, żeby akta niewinnego młodzieniaszka, publiczną kościelną jurysdykcyą, roztrząśnione i approbowane być mogły: jako to o nim świadczy Krzysztof Chodkiewicz potem wojewoda Wileński, w oracyi swojej o tym świętym do druku podanej. Tegoż respektu doznał i u Zygmunta III. Króla Polskiego, bo najprzód proboszczem Płockim, scholastykiem Krakowskim, kanonikiem Sendomierskim urosł, wkrótce wziął sekretarstwo większe koronne, dalej referendaryą koronną i probostwo Miechowskie: z temi tytułami legacyą sprawował do Klemensa Papieża w trudnych tej ojczyzny interesach, atoli on wszystko to obrotnym swoim dowcipem szczęśliwie uspokoił. Miechowski konwent pamiętny rządów jego, bo nie tylko, że go w karności zakonnej nowemi ustawami obostrzył, ale też wielą łaskami swemi nadał: murem z tyłu klasztor opasał, i wygodne dla braci rezydencye postawiał, kościół z gruntu nowym dachem pokrył. Zakrystyą większą sklepieniem, tynkiem, i apparatem przyozdobił; ornat, dwie dalmatyki, kapę i antependium, złotem i jedwabiem bogate sprawiwszy. *Altare privilegiatum* z odpustami za zmarłych, od Pawła V. uprosił, i niektóre przywileje temu miejscu od Zygmunta Króla wyjednał, o czem *Nakiel. fol.* 855. Pieczęć potem mniejszą koronną z biskupstwem Łuckiem trzymał, którą postąpiwszy na Płockie, spuścił; na tem siedząc lat sześć, przeniesiony na arcybiskupstwo Gnieznieńskie, ledwo dwie lecie na niem prezydując, świat ten pożegnał 1626. wieku swego 52; niepłonnie sobie wróżąc, mówił; że na tej stolicy nie długo miał zabawić:

jakoż wszedłszy tylko na tę katedrę, grób sobie z marmuru wystawił, i trumnę ołowianą z sobą wozić kazał, w domu na nię często patrząc, do świętej się gotował śmierci; a najprzód dobroczynnością jego, wiele się domów Bożych szczyci, kościołowi archikatedralnemu Gnieznieńskiemu, od złota i pereł drogą, szesnaście tysięcy tamtych czasów szacowaną infułę, statuę także S. Barnaby apostoła, (rozumiem że srebrną, bo autor nie przydał) darował. W kollegiacie Łowickiej ołtarz marmurowy postawił, w tejże ciało całe S. Wiktoryi Panny z Rzymu sobie przysłane, i znaczne relikwie S. Bennona biskupa, od książęcia Brabantskiego Gwilhelma, sobie darowane, złożył. Tamże OO. Bernardynom piękną strukturą, ale niemałym kosztem, organy wyniósł. *Vadingus in Annal. Minor. tom.* 6. *an.* 1468. *num.* 25. W Lublinie przy kościele OO. Dominikanów, na cześć drzewa krzyża świętego, kaplica sumptem jego stanęła. *Bzovius in Annal.* 1400. *num.* 12. luboć temi czasy gdy to piszę, już do inszej nowo erygowanej, to święte drzewo przeniesione, widziemy. W Ciemiernikach dobrach swoich, i kościół na cześć Najśw. Matki wspaniały z fundamentu wymurował, kapłanów którzyby *Officium* przy nim codziennie śpiewali, corocznemi prowentami opatrzywszy, i pałac tamże kosztowny, dla swej i swoich sukcessorów wygody. OO. Bonifratellów tak w Łowiczu jako i w Pułtusku, pierwszy wprowadziwszy; szpital i kaplicę wymurowawszy, fundował i nadał. *Ciosnowski in Vita B. Joan. Dei, lib.* 2. *cap.* 24. Z jegoż szkatuły powstały, most do zamku Pułtuskiego wspaniale wymurowany, ogród tamże murem w koło opasany, i pałac Brokowski dla biskupów Płockich, z ziemi wywiedziony, wszakże go sukcessor jego dokończył. Wydawały się krom tego w nim, ludzkość ku wszystkim i łaskawość prawie przedziwna, tak dalece, że się zdało wielom, że się gniewać nie umiał. Affekt ku Bogu i pobożność osobliwsza, miłosierdzie na ubogich z powinną kompassyą. Powagą wielką i splendorem, prymacyalną godność utrzymywał: w radach wielkiego rozsądku, i dla tego Pańskim sercom miły, tak że go Zygmunt III. do Szwecyi jadąc, chciał mieć swojej podróży towarzyszem. Pisali o nim *Łubieński in Płocen. Damalew. in Archiep. Nakielski, Okolski.*

Mikołaj wojewoda Krakowski, najstarszy syn Jana wojewody Krakowskiego i marszałka z Bonarowny, ojciec w tychże błędach, w których się sam był uwikłał, chcąc go mocniej utwierdzić, do akademji Niemieckich i Francuzkich na nauki wyprawił, rozumny młodzian, zważywszy heretyckie koło wiary, nie jednostajne, i owszem z sobą niepogo-

dzone nigdy różnice, nad wolą rodzicielską do Rzymu pobiegł, gdzie się katolickiej lepiej przypatrzywszy prawdzie, błędów wszystkich wyprzysiągł 1569. *Hosius Epist. tom.* 2. *f.* 271. Znać w nim było prawdziwe nawrócenie, kiedy po śmierci ojcowskiej w Krumlowie; kościół predykantom odebrawszy, dawnej religji kapłanom przywrócił, pędzlem ściany tegoż domu Bożego, i organami ozdobiwszy; toż i w inszych dobrach uczynił, które spadkiem po Bonarach, na dom się Firlejowski zlały, że w nich wiarę katolicką przywrócił. *Cichoc. alloq. Osecen. lib.* 2. *cap.* 7. Tym swoim przykładem wielom, ale osobliwiej braci swojej rodzonej, drogę do owczarni Chrystusowej utorował. Był to Pan (jako mówi Januszowski w dedykacyi; statutu, który on, jego staraniem i nakładem zebrał, i do druku podał) dla wyboru nauki, experyencyi w rzeczach, doskonałego rozsądku, biegłości w różnych językach, tej w ojczyznie estymy, że go w najprzedniejszych legacyach zażywała, jako kiedy między innemi do Francyi jeździł, po Henryka na tron Polski obranego, i znowu do Francyi, według *Okolsk.* do tegoż Henryka, sollicytując go o powrót do swej korony. Potem do Wiednia do Maxymiliana Cesarza, zapraszając go na tron Polski, gdzie gdy go na to namówić nie mógł, do Stefana się Batorego strony nakłonił, od którego wziął kasztelanią Biecką i referendarstwo koronne, starostwo Nowomiejskie i Pilznieńskie, bo Kazimirskie jeszcze od Augusta miał konferowane. Za tegoż Króla z Gdańszczanami wojnę, z niemałym roztropności swojej zaleceniem zakończył: na którą, jako i do Moskwy, znaczny komput ludzi do boju wystawił. Po śmierci Stefana, z generalnego w Wiślicy zjazdu, Nowemiasto, jego opiece zlecono, a na praesidium do niego, rycerstwo powiatu Pilznieńskiego, o czem *konstytucye* 1587. *fol.* 439. luboć on kilka chorągwi z swojej szkatuły, na obronę i każdą potrzebę ojczyzny trzymał, w wielkiej jednak karności, żeby nikomu przykrymi nie były. Jeździł potem do Rudolfa Cesarza, na przyjęcie od niego przysięgi, i od jego stanów, na tranzakcyą Będzińską 1589. w Pradze, już natenczas województwa Krakowskiego krzesło zasiadłszy; wkrótce Maxymiliana arcy-książe Austryi, z Polski do Bytomia swoim kosztem odprowadzał. Z Dymitrem Solikowskim do Inflant komissarzem wysłany, księztwo to w prowincyą obrócił, i porządkiem koronnym ułożył. Dla tych cnót swoich, był u wielkich Panów w osobliwszych respektach. Klemens VIII. pisząc do niego mówi: *Diligimus te, et plurimi facimus virtutes tuas.* Maxymilian i Rudolf Cesarze z szczególnym się affektem ku niemu odzywali, co poznać z ucinków listów ich u *Okol.* Król Hiszpański

przez swego posła, hrabi mu tytuł ofiarował, luboć go przyjąć nie chciał, o czem pisze brat jego podskarbi. Stefan Król chwalił w nim *singularem probitatem, praeclaras animi et corporis, dotes, doctrinam et usum rerum non vulgarem.* Zygmunt III. zowie go senatorem *usu rerum peritissimum, consilii dexteritate sagacissimum, animi constantia atque magnitudine gravissimum, integritate spectatissimum.* Rzeczpospolita do korrektury praw swoich zdolnego osądziła, *Constitut.* 1590. *f.* 564. *Sparnorchius. Varsavicius de optimo Statu libert. i Neugeb.* książki swoje jego pochwałami zagęścili. Krom starostw, lennem prawem puszczono mu Chordezą i Szerokomlą, przydał do tego Przybysławice Henryk Król; tak zasłużony senator, poszedł po zapłatę swych cnót w roku 1601. czyli raczej 1599. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Elżbietą Ligęzianką, ta mu powiła syna Mikołaja, i córek pięć, to jest Zofią Gostomską wojewodzinę Kaliską, Annę Tuczyńską kasztelanową Poznańską, Katarzynę Kopciową kasztelanową Brzeską, Elżbieta i Krystyna, w klasztorze Panieńskim na wieczną się służbę Bogu poświęciły. Po Ligęziance pojął Agnieszkę Tęczyńską, rodzoną siostrę wojewody Krakowskiego, z tej zostawił syna Jana, który posłował na sejm 1633. o czem *Constit. fol.* 35. bezpotomny jednak zszedł z tego świata 1641. Córek także z Tęczyńskiej było dwie, i te za świętą weszły klauzurę: jakoż *Węgrzynowicz w historyi Benedyktyńskiej* powiada, że trzy wojewodzanki Krakowskie Firlejowny w klasztorze Chełmińskim kwitnęły. Z tych Zofia, konwent tameczny ksienią rządziła 1634. roku, *Brzechwa Pochodnia, i Historya Bydgo skiego Collegium:* zapisała jej szczodrobliwość na tamto miej sce, gdy do ukrzyżowanego Chrystusa, opat bogaty darowała 1650. roku.

Mikołaj wojewoda Sendomierski, syn Mikołaja wojewody Krakowskiego z Ligęzianki, starosta Lubelski i Kazimirski, w cudzych krajach, jako Niemczech, Anglji, Hiszpanji, Francyi, całe dwanaście lat, to na naukach filozoficznych i matematycznych, to na jurisprudencyi przepędziwszy, na dworze Zygmunta III. czas niejaki bawiąc, do najwyższych w tej ojczyźnie funkcyi się sposobił; jakoż wkrótce to w trybunale koronnym marszałkując, samej tylko sprawiedliwości i Boga upatrywał, to posłując na różne sejmy, tego najbardziej przestrzegał, żeby ojczyzna uszczerbku w czem nie miała; komissyi prezydując, do taxy przedawania rzeczy, z sejmu 1623. naznaczony, piękną rzecz, każdy przyzna, że uczynił, kiedy przeczyta ustawę przedawania rzeczy od niego skoncypowaną: *Potocki w Genturyi swojej fol.* 440. tak o nim mówi, *Civilis*

prudentiae phoenix, omnigenarum elegantia scientiarum clarissimus, nondum plane virilem adeptus togam, praeclarissime obivit legationem in Transylvaniam. Był najprzód kasztelanem Bieckim, jakom go czytał 1616. na dwóch miejscach, i *Petricius* z tym honorem, przypisał mu *lib.* 5. *Ethic. Aristot.*, potem Wojnickim, do Ferdynanda Cesarza posłem był deputowany, tej jednak swojej legacyi, dla rebelli w Czechach zakurzonej, nie mógł dokończyć: przecież w Węgrzech potem szczęśliwie wszystko odprawił: za co mu Cesarz danym do niego listem dziękuje: wolno go czytać u *Okol.* Naostatek na krzesło Sendomierskiego województwa przeniósłszy się, z tego na wieczność poszedł. Pojął był pierwszą żonę Reginę Oleśnicką, z której czterech synów spłodził, i córek dwie: z tych jedna Elżbieta, najprzód weszła w kontrakty małżeńskie, z Krzysztofem Sapiehą podczaszym Litewskim, po nim z Jerzym Ossolińskim wojewodą Sendomierskim, a potem kanclerzem. Katarzyna zakonne sobie życie w Lublinie obrała. Anna za czasów *Okolsk.* jeszcze była niedorosłą. Tenże *Okol. tom.* 2. *fol.* 405. twierdzi; że druga po Oleśnickiej małżonka jego była Marya, córka wojewody Wołoskiego.

Jędrzej kasztelan Lubelski, najmłodszy syn Mikołaja wojewody Sendomierskiego z Oleśnickiej. Mąż był rycerski i rotmistrz królewski, kwitnął jeszcze 1655. żona jego Warszycka kasztelanka Krakowska, atoli zszedł *sterilis.* Stanisław brat jego najstarszy, w młodym wieku zniknął. Henryk brat drugi, prawie we dwunastu leciech do cudzych krajów wysłany, zwiedziwszy Niemieckie kraje, z Jerzym Ossolińskim posłem, do Rzymu pospieszył: tam dwie lecie zabawiwszy, Francyą nawiedził, potem Belgium i Anglią: po śmierci jednak ojcowskiej do ojczyzny przywołany, pogrzeb sprawiwszy ojcu z ostatnią posługą, sam się do Włoch powrócił, duchowny sobie stan obrawszy: w Peruzu tedy trzy lata, wyzwolonym naukom łożył z dziwną układnością, modestyą, i pobożnością młodzian, nie mniejszym staraniem o cnotę zabiegając, jak o mądrość; ztąd mszy świętej żadnego dnia nie opuścił, pacierze kapłańskie, lubo jeszcze do nich nie był obowiązanym, klęcząc mawiał; żywoty świętych ustawicznie czytywał: pieszo do Loretańskiego domku, i na inne święte miejsca chodził, ubóstwo od stołu swego karmił, nogi im umywał: ciało niewinne surowiej smagał, tak że po śmierci, jawne tego na ciele widzieć było znaki: trzy razy w tydzień do stołu Pańskiego przystępował: nocy na modlitwie trawił, także też pewnego czasu, gdy go tak modlącego się sen zmorzył, a z świecy skra na czapkę jego padła,

i długo tląc się, z fetoru domowym jego suspicyą uczyniła, wpadli ci do Henryka, i znaleźli w koło głowy ogień krążący się, przecież bez najmniejszej ciała jego skazy. Tak gdy wielkie o sobie nadzieje wzniecił, maligną strawiony 1640. wieku swego 18. z wesołością serca umierając, tamże w Peruzu pochowany. *Felix Verducciolus* miał na jego pogrzebie oracyą, i do druku ją podał. Zbigniew trzeci brat starosta Lubelski, posłował na sejm 1637. *Constit. fol. penult.* a w roku 1643. deputat na trybunał koronny, miał dwie żony, pierwszą Annę księżna Wiśniowiecką staróściankę Owrucką, drugą brał w roku 1648. Katarzynę Opalińską marszałkownę wielką koronną. Z pierwszej było dwóch synów, Mikołaj, i Jan, czego dochodzę z ich oracyi, którem czytał, gdzie stryjowi swemu Jędrzejowi kasztelanowi Lubelskiemu, świąt winszowali 1655. z tych Jan zszedł młodo. Mikołaj starostą był Lubelskim, a z Anny Noskowskiej spłodził dwie córki, Teresę i Katarzynę *steriles*, i dwóch synów, Jana prędko zmarłego, i Józefa, którego z Frąckiewiczowny, tylko się córka jedynaczka Maryanna została, tych czasów wydana za Karola Sapiehę wojewodzica Brzeskiego Litewskiego.

Jędrzej kasztelan Radomski, drugi syn Jana wojewody Krakowskiego i marszałka, posłując na sejm 1589. wziął był kasztelanią Małogoską, a z niej postąpił na Radomską, trzymał i starostwo Kowelskie, z sejmu 1591. deputowany był na trybunał Radomski *Constit. fol.* 610.; 1593. do kwarty Rawskiej, *Constit. fol.* 647.; z sejmu 1601. do korrektury prawa koronnego, *Constit. fol.* 734. Z tego poznać, że w Okolskim źle rok śmierci jego naznaczono 1563. chyba to 1605. Był to człowiek zacny, ale mu herezya, którą po ojcu uporczywie w sukcessyi utrzymywał, do wyższych tamę rzuciła honorów, co i o jego ojcu napisał *Potoc. Centur. fol.* 369. *Non excludendus fuisset Polono sceptro, si uti regere sententias, et liberis moderari vocibus noverat praeclare ac solerter, ita Numini et religioni parere didicisset.* Z drugą żoną Maryanną Leszczyńską żył bezpotomnie, z pierwszą Kocińską, trzy córki na świat wydał, Annę Tarnowskiemu wojewodzie Inflantskiemu, Zofią Janowi Kaszewskiemu, trzecią Marcinowi Czuryłowi łowczemu Krakowskiemu, staroście Niepołomskiemu, zaslubione; i synów dwóch. Ucząc się w Lipsku ten Jędrzej 1570. wydał do druku, *Elegiam de Resurrectione Domini.*

Jędrzej wojewoda Sendomierski, a przedtem kasztelan Bełzki, syn młodszy Jędrzeja kasztelana Radomskiego z Kocińskiej, tegom ja w tomie pierwszym, między wojewodami

Sendomierskiemi, Piotrem nazwał, bo go tak okrzcił, *auctor Ksiażke Stacye Żołnierskie*, atoli *Okol.*, *Potocki Centur. Virorum fol.* 32. *Samuel Szymanowicz Kawaler Polski, Histor. Coll. Luceor.* Jędrzejem go zowią: na Sendomierskie wstąpił znać 1649. którego roku Dominik Książę Zasławski pomknął się na Krakowskie, o nim *Potoc. Honores promptitudine obsequii non accersitos, sed ultro quasi supplices sero admisit, nec famam ostentanda virtute, aut per artem quaesivit. Eum capularis plane, quae laborum maxime bellicorum est meta, non manumisit Senectus, quominus suae immoreretur victoriae. Illum post Zbaravianum obsidium, Saguntinae prope famis, et omnium elementorum, victor ille exercitus, emorientem plane, humeris suis extulit imperatorem. Tam arctae obsidioni, cum rarus supervixisset miles, primus ex ducibus belli, fato functus est Firlejus.* Miał *według Okolsk.* dwie żony Dorohostajską, i Przyjemską; z obiema jednak według niego, żył *sterilis:* atoli *Mokrski w kazaniu Męztwo*, syna mu Jędrzeja przypisuje, i *MS. Ks. Kaczyńskiego kazanie*, o Dorocie wojewodzance Sendomierskiej w panieństwie zmarłej, w Lublinie u OO. Bonifratellów pochowanej, namienia. Jan brat starszy Jędrzeja wojewody Sendomierskiego z pierwszej żony Katarzyny Orzechowskiej, miał córkę Borkowską kasztelanową Lubaczowską, i syna, Jędrzeja zda mi się, ile że *Starowol. in Monumen. fol.* 327. pisze nadgrobek, który w Hołubach, syn Jędrzej ojcu Janowi postawił. Drugą miał Zofią Sienicką dziedziczkę na Bończy, ale z nią nie miał potomstwa.

Jan podskarbi koronny wielki, trzeci syn Jana wojewody Krakowskiego i marszałka: z młodych lat swoich, z bratem Piotrem w Rzymie będąc do starożytnej przodków swoich od ojca odrzuconej, wrócił się wiary, sprofanowane tedy od heretyków kościoły w Dąbrowicy, Janowcu, Lewartowie, Kocku, Markuszowie, nazad katolikom oddawszy, jak na nowe po bezbożnem sprofanowaniu zdobił i nadawał. W roku 1573. posłował z inszemi do Francyi, po Henryka Króla, a w roku 1589. posłując na sejm, wziął podskarbstwo wielkie koronne, wziął potem 1590. starostwo Lubelskie, bo Kazimirskie dawniej mu konferowane było. Nadgradzał mu Król Zygmunt, jego ku sobie przychylność, kiedy imieniem województwa Krakowskiego, wielkim kosztem do niego jeździł, zapraszając go do korony, kiedy do Rudolfa Cesarza posłem od niego wysłany, tegoż sumptu nie żałował. Na podskarbstwie z piękną się ku ojczyznie popisał rezolucyą, kiedy, żeby był nie płatnemu wojsku, należyty żołd wypła-

cił, własne swoje dziedziczne zahartował dobra: dziewiętnaście lat na tym urzędzie przepędziwszy, to jest aż do roku 1608. *fidelissimus aerarii praefectus*, jako go zowie Potocki, laty i pracami stargany, dobrowolnie na ręce królewskie ten urząd spuścił, wziąłci był wprawdzie potem kasztelanią Wojnicką, ale nie zaraz, to jest aż po śmierci Sebastyana Lubomirskiego. Ofiarował mu Król Zygmunt 1613. Sendomierskie województwo, przyjąć go jednak z pewnych racyi niechciał, jakoż drugiego roku żyć przestał, to jest 1614. Pisał się z Knyszyna i Secygniewa, który kupił był 1590.; *jest w druku, jego list Łaciński, który pisał do syna.* Z Gertrudy Opalińskiej marszałkowny wielkiej koronnej, cztery córki zostawił, Zofią Noskowską podkomorzynę Lubelską, *2do voto* Brochowską Pawłową kasztelanową Zakrocimską. Katarzynę Lanckorońską kasztelanową Wiślicką, atoli *Hieronim a S. Hyacintho w Kazaniu Mądra Tekuitka,* imię jej daje Zofia, i przydaje, że po śmierci męża swego Samuela kasztelana Sądeckiego, kościół od niego zaczęty wielkim nakładem i z piękną ozdobą kończyła, życia tego śmiertelnego dokonała 1645. To kazanie przypisał siostrom jej dwiema, Dorocie ksieni, i Maryannie mistrzyni klasztoru Lubelskiego pod regułą S. Brygitty. Z synów jego pierwszy, Jędrzej starosta Kazimirski i Medycki, pod Chocimem w licznym ludzi swoich kompucie stanąwszy, jawne dał dowody kawalerskiego serca, złączył się był dożywotnie z Zofią Daniłowiczowną wojewodzanką Ruską, z której:

Stanisław kasztelan Lubelski, a przedtem podkomorzy, syn Jędrzeja starosty Kazimirskiego, komissarzem był wojskowym 1648. przeciwko Kozakom, z Zbigniewem starostą Lubelskim, ten pojąwszy Dorotę z Obor Leśniowolską kasztelankę Podlaską, spłodził z nią dwóch synów, Jana i Jędrzeja, atoli obadwa *steriles* zeszli, jakom czytał na jurydycznej genealogji Oleśnickich, Stanisław też ojciec ich, po śmierci żony swojej, kasztelanią Lubelską bratu swemu stryjecznemu Jędrzejowi spuściwszy, obrał sobie stan duchowny: Probostwo tedy Ciemiernickie trzymając, o żadne prelatury nie zachodząc, wszystek się na to udał, żeby był dusz sobie powierzonych zbawienia pilnował, sam tedy najlichszym sakramenta administrował, do chorych jeździł, lubo w starganem latami i pracami zdrowiu.

Henryk biskup Poznański, drugi syn Jana podskarbiego koronnego, tylko co się z cudzych krajów powrócił, a na dworze Zygmunta III. stanął, referendarzem koronnym zawołany, a w krótkim czasie, wziął w administracyą opactwo

Tynieckie, szczodrobliwość jego temu miejscu świadczoną, sławi *Szczygiel. in Tinec. fol.* 119. którą tak zakonnikom, jako i Bogu, którego przybytek zdobił, wielce się przymilił. W senacie potem zasiadł, od Władysława IV. na biskupstwo Przemyslkie poniesiony, na tem mało coś zabawiwszy na Poznańskie 1635. poświęcony, nie wjechawszy na nie, świat i wszystkie nadzieje o sobie pożegnał. O nim do kapituły Poznańskiej pisząc Władysław Król mówi. *Cujus ea generis atque virtutis, ac meritorum est amplitudo, tanta in domo sua honorum satietas, ut magis ambiatur, quam ambiat, et magis jam timeri possit, ne oblatos honores, respuat, quam dubitari, an maximis dignus parque sit. Quod ipsum in deferendo illi Episcopatu Posnaniensi verebamur, cum magis nostra ac Reipublicae interesset, ut illi deferatur, quam sua, ut acciperet etc.* Fundował OO. Reformatów w Kazimierzu nad Wisłą 1627. pod tytułem Zwiastowania Panny Maryi.

Piotr wojewoda Lubelski, czwarty syn Jana wojewody Krakowskiego i marszałka, w historyi i innych naukach do podziwienia wypolerowany, w rycerskich sztukach nie ulęknionego serca, świadkiem Inflanty i Transilwania, ojczyznę kochający, dla tego go też na różne narażała funkcye, jak to 1609. do kwarty Rawskiej: *Constit. fol.* 90. komissarzem do traktowania z związanem wojskiem: *Constit.* 1613. *fol.* 5. na trybunał Radomski 1618. *Constit. fol.* 3.; te zaś i inne jego zasługi koronując, naprzód mu konferowała kasztelanią Zawihowską, dalej Biecką, w krótce Wojnicką, nakoniec województwo Lubelskie i starostwo Parcowskie, umarł 1619.; będąc w Rzymie, od kardynała Bellarmina do wiary prawdziwej nawrócony, zakonowi naszemu na potem stał się przychylnym. Związał się był dożywotnie z Jadwiga z Hermanowa Włodkowną wojewodzanką Bełzką, z której dwie córki, Zofia z Mikołajem Potockim herbu Pilawa kasztelanem Krakowskim i hetmanem wielkim koronnym, Eufrozyna z Lassockim podczaszym Lubelskim skolligowane. Synów zaś czterech: z tych Stanisław młodo umarł. Jan był proboszczem Pultuskim kanonikiem Płockim.

Piotr kasztelan Kamieniecki, starosta Trembowolski, trzeci syn Piotra wojewody Lubelskiego, w Moskiewskich, Tureckich, Tatarskich, Pruskich expedycyach doświadczonego męztwa wojownik, osobliwie jednak gdy pod Kamieniec przeciwko Abaszy Baszy, kilka chorągwi ludzi zbrojnych sprowadził, z któremi na dobro ojczyzny, na sławę domu swego pracował; dwóch synów straciwszy, z których

Mikołaj z Grudzińskiej zrodzony, już rotmistrzem będąc, z ludźmi od ojca do obozu wysłany, gdy się w oczach całego wojska mężnie, i szczęśliwie nie raz potykał, śmiertelnie raniony, z tego razu umarł: *Katafalk rycerski na jego pogrzebie:* i sam za niemi poszedł 1640. o czem nadgrobek jego w Krośnie wystawiony świadczy. *Starowol. in Monum.* Miał zda mi się i drugą żonę Agnieszkę Balownę: póki żył na nasze kollegium Krosieńskie dobroczynny. Mikołaj czwarty syn Piotra wojewody Lubelskiego młodo z tym się rozszedł światem 1640. wieku swego 35. w Krośnie pochowany. *Starowol. in Monum.* Tego z Zofji Skotnickiej dwóch synów było, Mikołaj kanonik Krakowski, i Jan kasztelan Sanocki, a przedtem podobno podczaszy Przemyski, komissarz z sejmu 1690. do pogranicznych dyfferencyi, *Constit. fol.* 18. temu Weronika Wichrowska herbu Pomian, miecznikowna Halicka powiła cztery córki, Teresę Cetnerową starościnę Barecką, Zofią naprzód Strzemeską, 2*do* Świrską starościnę Salnicką, 3*tio* Radecką chorążynę Bełzką; trzecią Konstancyą Wojakowską, czwartą Hańską Urszulę i syna Jędrzeja kasztelana Kamińskiego: od tego z Anny Lanckorońskiej kasztelanki Radomskiej, została się córka Weronika Scypionowa, starościna Lidzka i syn Jakób, ale młodo ostatni z tego domu 1730. wszedł do grobu.

Ks. Kojałow. in MS. pisze że Firlejowna była za Stanisławem Niemirą herbu Gozdawa. Joanna Eleonora Firlejowna, za Witowskim kasztelanem Sendomierskim 1681. *dedicat. Postilli Ks. Wujek*, dobroczynna na panny zakonne Lubelskie Karmelitki, które pod czas powietrza w dobrach swoich hojnie prowidowała. Elżbieta Firlejowna za Opalińskim wojewodą Rawskim, pochowana w Lubelskim naszym kościele, na naszych dobroczynna, *Histor. Coll. Brest. Concio P. Kaczyński.* Samuel Firlej podkomorzy Czerniechowski, podpisał elekcyą Jana III. 1674. W Bydlinie za Krakowem; kościół na skale wystawiony, nade drzwiami jego herb Lewart wyrażony, znać że z tego domu, ktoś był fundatorem. To też za osobliwszą rzecz w tym domu uważa *Potoc. centur. fol.* 442. że lubo Firlejowie, tak częste do postronnych panów legacye odprawowali, przecież żaden exotycznego tytułu, choć sobie ofiarowanych, ztamtąd nie wyniósł. Urszula Jana Mniszcha starosty Lwowskiego małżonka 1660.

Fischhausen. Kasper Fischhausen starosta Dynamundzki 1606. żona Von Groben. *Clag. Lind. Mar. lib.* 3. *cap.* 5.

FLEMING HERB.

Wilk powinien być w koronie na dwóch łapach stojący, całym sobą w prawą tarczy obrócony, ogoń u niego zadarty, w łapach trzyma kamień bogaty.

Fleming *herbu własnego.* Ten dom starożytny z Flandryi w roku 1250. przeniósł się do Brandeburgji, gdzie im nad Elbą rzeką, puścił Albertus Rufus territorium Fleming nazwane, tam rozmnożywszy się, jedni z nich w Turyngji, drudzy w Pomeranji osiedli. Z tych Tham Fleming około roku 1295. dwóch synów spłodził. Jednemu z nich imie Curd, drugiemu Erdman, od jednego z nich linia Flemingów, idzie de Bocken, od drugiego de Martentin. Z tych był Jakób marszałek Pomorski, którego dwóch synów: Jerzy Kasper konsyliarz u kurfirszta Brandeburgskiego ten z Ostenowny spłodził trzech synów: Joachima, Fryderyka generała, którego żona de Watzdorfen, Jakóba Henryka, koniuszego Litewskiego feldmarschałka wojsk Saskich kawalera S. Jana, żona jego pierwsza Franciszka Sapieżanka koniuszanka Litewska, ale się to małżeństwo rozwiodło. Druga księżniczka Radziwiłłowna kanclerzanka Litewska, potomstwa jednak żadnego po nim nie zostało i Bogusława Bodona generała lieutenanta, którego żona de Wrechen, i z niej dzieci. Drugi syn Jakóba Heino Henryk w wojsku Saskiem i Brandeburgskiem feldmarszałek, z Elżbiety de Phulen, czterech synów zostawił i dwie córki: Elżbietę Maryannę, Jana Przebendowskiego podskarbiego wielkiego koronnego, drugą generała Schaka małżonki, z synów zaś: Jan Jerzy hrabia Fleming generał major w wojsku Litewskim i artylleryi, potem podskarbi wielki Litewski, którego żona Katarzyna de Segris de Bielken, z której familji były dwie Królowe Szwedzkie.

Fleming koniuszy Lit. minister Augusta II. zszedł bezpotomnie. Sukcessya po nim dostała się dwom synowcom. Z tych młodszy w Saxonji osiadłszy był najprzód posłem do Cesarza od Saxonji,

potem ministrem gabinetu Saskiego. Z Lubomirskiej miecznika koron. córki zostawił potomstwo z tych córka wydana za Przebendowskiego. Synów także zostawił kilku: był ten minister starostą Gniewskim mając sobie tę królewszczyznę od teścia ustąpioną. Jerzy brat starszy ministra, najprzód był generałem i szefem regimentu gwardyi, dalej podskarbim wielkim Litewskim. Umarł r. 1772. wojewodą Pomorskim, był oraz starostą Brzeskim, Szadowskim, Szereszowskim, człowiek w ekonomice biegłości wielkiej, jakoż i do niezmiernych bogactw, uczciwym przemysłem przyszedł, i dobra swoje dziedziczne po Pociejach długami obciążone nabył, i w stanie wybornym zostawił. Dobra te po większej części w województwie Brzeskiem Litewskiem leżą, od Pociejów *Włodowa*, *Rożanka*, *Terespol*, *Rzeczyca* od sukcessorów Sapiehy kanclerza Lit. z wielą przyległościami. Trzymał także po stryju w Hollandyi hrabstwo Berckloo więcej jak na dwa miliony szacowane. Marszałkował raz w trybunale Litewskim podczas największej scyssyi między Czartoryskiemi a Radziwiłłami. Miał za sobą księżniczkę Czartoryską córkę kanclerza Lit. po której śmierci za Rzymską dyspensą drugą córkę pojął. Z pierwszej żony zostawił córkę Izabellę jedyną dziedziczkę niezmiernych bogactw swoich, tę pojął Adam książe Czartoryski. — *Krasicki.*

Wielądek w heraldyce równie jak i *Niesiecki* wyżej, nadaje za żonę temu Janowi Jerzemu podskarbiemu Lit. Katarzynę *de Segris* i córkę Izabellę poźniej za Czartoryskim będącą: gdy tym czasem w genealogji Czartoryskich pisze, iż ten Fleming podskarbi pojął córkę Fryderyka Michała Ks. Czartoryskiego a po jej śmierci drugą siostrę rodzoną, co utrzymuje i *Krasicki.* Chyba więc miał ten Jerzy trzy żony, i z pierwszej *de Segris* była ta Izabella z Flemingów księżna Czartoryska, która zostawiwszy córek dwie, Maryannę za książęciem Ludwikiem Wirtemberskim, Zofią za ordynatem Zamojskim (zmarłą r. 1838.), i synów dwóch Adama i Konstantego z powszechnym żalem wszystkich uwielbiających jej wzorowe cnoty familijne i obywatelskie, przeżywszy wielkie zmiany polityczne ukochanej ojczyzny, znaczny wpływ i na jej familią mające, zmarła w r. 1835. —

FOGELVEDER **HERB.**

Na tarczy pas rycerski, od prawego boku tarczy, ukosem na lewy rozciągniony, na nim cztery gwiazdy złote,

pole tarczy niebieskie, nad hełmem i koroną, mąż bez czapki, po kolana; przez niego pas, takim kształtem jako i na tarczy, ręka prawa prosto na dół zpuszczona, lewa do góry podniesiona, na niej Krogulec stoi: tak opisali ten herb *Paproc. w Gniazd. fol.* 1206. *O herb. fol.* 702. *Okol. tom* 1. *fol.* 200. *Biel. fol.* 709. Przodek tego herbu, nabył go w Niemczech w Szwajcarskiej ziemi, zkąd potem jego potomkowie, do Polski przyszli. Podobnego temu herbu używają Baierscy i Sumowscy w Prusiech, ta jednak różnica, że ci tylko trzy gwiazdy, i to w pasie prosto od hełmu na dół idącym, na tarczy składają, ci zaś cztery, luboć i drugie schema *MS. o Familiach Pruskich* położył, gdzie na ukos pas rycerski na tarczy idzie, i jam sam tych czasów, tym go sposobem wysztychowany widział, nad hełmem taże u Baierskich, korony nie wyraził pomieniony *MS.* i mąż w czapce stoi, nie tak, jak u Fogelvederów, w niemieckim stroju. Cóżkolwiek bądź: że się w mniejszych okolicznościach, między sobą różnią herby Fogelvederów i Baierskich, przecież jabym rozumiał, że to jedenże herb, ile że te odmiany, pryncypalniejszej substancyi herbu nie mienią. Aże własnego imienia tego herbu nie wiedząc, *Paprocki i Okol.* od familji Fogelwederów, tytuł mu przywłaszczyli, dla tego i ja o Baierskich domu pisząc, położyłem Baierski herbu Fogelweder. Przydaje tenże *MS.* że się hrabiowie de Sternberg Malatin i Treven tymże klejnotem szczycą. Z tych powiada, był Lupoldus hrabia de Treven w roku 1070. Otto hrabia de Sternberg, pochowany z synem swoim w Wiedniu Austryackim 1341. Michał Kuchmejster krzyżak von Sternberg 1414. od jego tedy znać krewnych do Prus za sobą ściągnionych, Familianci tegoż herbu rozpleniení, *Baierskich i Sumowskich* imienia nabyli od dóbr dziedzicznych.

Fogelwederowie zaś długo na sławę domu swego w Niemczech pracując, o czem jest list Maxymiliana Cesarza *u Papr. i Okol.* w te słowa: *Testimonio fide digno, Familiam Fogelwederorum in Sacro Romanorum Imperio, multo abhinc tempore nobilem semper esse habitam, ejusque rei praeclara divorum quondam antecessorum nostrorum, exstant testimonia, majoribus tuis concessa, quibus tum hujus familiae antiqua nobilitas, tum etiam luculenter comprobatur, multos ex eadem familia, praeclaram saepe ac insignem, tam belli, quam pacis tempore, Romano Imperio et Hungariae Regibus, non sine magna virtutis laude, operam navavisse etc.* Do Polski się przenieśli, któregoby jednak roku, zgadnąć trudno. To pewna, że już w roku 1506. Lenart Fogelweder w tych krajach naszych kwitnął, którego córka jedynaczka,

z Tęczyńskim miecznikiem Krakowskim w dożywotnią zmówiona była przyjaźń. Jędrzej brat Lenarta 1539. od którego trzech się synów zostało, Piotr i Jędrzej *Paproc. fol.* 702. od któregoś z nich, był syn Stanisław z Bobolic Fogelweder dwórzanin Anny Jagiellonki Królowy, któremu w r. 1599. prędko zmarłemu, pozostała małżonka Elżbieta Bużeńska z Gniewieńczyn, wnuczka z córki Walentego Dębińskiego kasztelana Krakowskiego, w Krakowskiem w rynku kościele, nadgrobek postawiła. Stanisław trzeci syn Jędrzeja, proboszcz generalny Miechowski, kanonik Krakowski, archidyakon Warszawski, kanclerz Królowy Anny Austryacki żony Zygmunta III. mąż jak w wielu naukach i językach biegły, tak w traktowaniu interessów tej ojczyzny między pierwszemi; w Hiszpanji imieniem Zygmunta Augusta legacyą sprawując, o czem namienia *Bielski*, w poczet szlachty Hispańskiej był policzonym, co że rzadka w tym tam kraju, dla tego większą estymacyą Stanisławowi przyniosła. U następujących potem Królów Polskich, w tymże był respekcie, i słusznie: bo nie było tak trudnej na tę ojczyznę nawałności, którejby swoją dzielnością Fogelweder nie wyrównał. Po śmierci Batorego kardynała, probostwo Miechowskie objąwszy, zaraz się zakrzątnął koło fabryki od antecessorów swoich zaczętej, tysiąc tedy, i grosza jeszcze z prowentów nie wziąwszy, czerwonych złotych wysypał na jej dokończenie; jakoż cokolwiek ma podziśdzień splendoru tamten klasztor, nie komu innemu, to, tylko szczodrobliwości jego przypisuje. Praw tegoż konwentu i całości jego gorliwym stał się obrońcą, nie długo jednak tu rządził, zszedł z tego świata 1603. wieku swego 78. *To Nakielski pisze fol.* 800. *o swoim Proboszczu.* Jeszcze i po te czasy kwitnie ta familia; bo Franciszek z Złoty Fogelweder, podpisał konfederacyą Krakowską 1705.

de Forge. Filip de Forge dla zasług swoich w obozie Polskim, indygenat tak w koronie jako i w Litwie otrzymał przez konstytucyą 1676. *fol.* 58.

Foxius, Jan miał za sobą Katarzynę Skrzyczyńską, z tej było pięć córek, pierwsza Teodozya za Boratyńskim, z tej zostali się dwaj synowie: Jan officyał i dziekan Łukowski, Jerzy w zakonie S. Dominika, druga Katarzyna za Krassowskim *sterilis*, trzecia Apollonia, naprzód żyła z Wizembergiem, z którym *sterilis*, *2do* z Gnoińskim, z którym miała syna Adama *sterilem*, Zofią Święcicką i Teodozyą zakonnicę *a Visitatione B. M. V.* w Lublinie, czwarta Teresa zakonnica S. Norberta w Krakowie, piąta Julianna Suchodolska.

Frącki *herbu Nieczuja*, z tą jednak różnicą, że pieniek jest bez krzyża, i nie stoi prosto, ale jakby leżał na

ziemi, lubo na hełmie prosto stojący pieniek, o dwóch sękach z jednej, o trzech z drugiej strony, przecież bez krzyża, tak go opisał *MS. o Familiach Pruskich,* który to przydaje, że się tymże herbem pieczętują *Varvicenses Comites* starodawna familia, co i Frączy. Piszą się zaś z Frące na Pomorskiej w starostwie Nowskiem, z których był Arnold Frącki naprzód podkomorzy, w krótce kasztelan Chełmiński 1510. dziedzic na Frący, Udzieżu, Kopyłowie i Kamionce, tego urodziła Dulska, miał za sobą Małgorzatę Kopycką, z którą syna Jana zostawił, ten z Katarzyną Kostczanką rodzoną siostrą podkomorzego Chełmińskiego, spłodził syna Ludwika, ten z Mieliwską herbu Pomian, Józefa syna zostawiwszy, umarł. *MS. de Famil. Prus.* Frącka była za Janem Lichtyanem sędzią Chełmińskim. *MS. Konopat.*

Frąckiewicz *herbu Brodzic.* Jedenże to dom z Radzimińskiemi Brodzicami, którzy w Mazowieckiem województwie, z dawna na dobro tej ojczyznie służyli, bo pierwszy Kasper Radzimiński z Czerskiej ziemi, długo w wojsku Litewskiem żołd prowadząc, wziąwszy w zasługach od Króla znaczne imiona w Litwie, tamże osiadł: którego syna Franciszka, że prostszy gmin Frącem nazywał, od tego, nowe temu domowi urosło imię Frąckiewiczów; przecież na pamiątkę, z którego szczepu wyszli, zawsze się pisać zwykli, albo Frąckiewiczowie z Radzimina, albo Frąckiewiczowie Radzimińscy. Ja lubo o Radzimińskich Brodzicach w Mazowieckiem, mówić będę pod literą R, przecież o Litewskich, tu mi się zdało położyć, a to dla dystynkcyi od inszych Radzimińskich, którzy są w Litwie na Żmudzi. Franciszek tedy syn Kaspra podwojewodzego Połockiego, sam podkomorzy Połocki i pułkownik królewski, za Króla Augusta, zostawił syna Michała, wielkiego za Stefana Króla wojownika, pod Gdańskiem, w Moskwie i Inflanciech, pod Toropcem kilka zameczków swoim ludem dobył: Wspominają go konstytucye 1590. *fol.* 568. podkomorzym Płockim, kiedy posłującemu w tym roku na sejm, zebranych pieniędzy z kontrybucyi, Rzeczpospolita powierzała, aby ich na wojenne potrzeby dyspensował; posłował i do Moskwy. Złączył się był dożywotnie z Anną Sapieżanką starościanką Drogicką, siostrą rodzoną Lwa Sapiehy wojewody Wileńskiego i kanclerza, z tej odebrał dwie córki, jedna z nich wydana za Makowieckiego, druga za Talwosza kasztelana Żmudzkiego, synów zaś trzech, Krzysztofa, Mikołaja, i Jerzego: o jednym z nich napisał *Janczyński in MS.* że się w nim była herezya zaplątała, zbór wielkim nakładem dla dyssydentów wystawił, w tem zachorował śmiertelnie, przypadł do niego Lew Sa-

pieha, jako do siostreńca swego, i namawiać go począł, żeby o duszy swojej lepiej radził. Zwłacza Frąckiewicz, ten tem bardziej nalega, że bliską śmierć jego widzi, księdza mu ofiaruje. Ja prawi sumienia mego temu kapłanowi powierzam, czegoż się go ty wzdrygasz? Na taką świętą importunią, nie tylko, spowiedź chory uczynił, ale wszystkie sakramenta przyjąwszy, na lepsze życie poszedł; w tym kościele pochowany, który samże zbudował, heretyków albowiem Sapieha ztamtąd wyrugował. Po Sapieżance, pojął był Kaweczyńską córkę Macieja, od tej się został syn Jan.

Krzysztof pierwszy syn Michała podkomerzego z Sapieżanki, dworzanin Królewski, z usarskim pocztem był w Moskwie przy Stefanie Królu, wracając się z wojny, umarł bezpotomnie. Mikołaj drugi syn, chorąży nadworny Litewski, Lidzki, Mścisławski, Wasilkowski starosta, ba i marszałek trybunału Litewskiego; w Inflanciech, doznał jego męztwa nieprzyjaciel, gdzie roty prowadził: synowie jego Bogdan stolnik Trocki, Władysław i Michał. Jerzy trzeci syn, sekretarz królewski, za Zygmunta III. był wojskim, potem sędzią, nakoniec marszałkiem Lidzkim, a w r. 1629. marszałkiem trybunału Litewskiego z woluntaryuszami był w potrzebie pod Białym Kamieniem 1604. z Kaweczyńskiej podkomorzanki Mińskiej, miał córki dwie, jedna z nich poszła za Stetkiewicza kasztelana Nowogrodzkiego, druga za Zienowicza; *to MS. Ks. Kojał.* atoli *Erydan trojaki panegiryk Waleryana Wysokiego świadczy* o trzeciej Annie, która z Piotrem Gorajskim herbu Korczak ślub brała 1629. synów także trzech, Michała, Janusza i Krzysztofa, z tych Michał stolnikiem był Połockim, służył długo w Hollandyi z książęciem Maurycym, umarł 1649. pojął był Klonowską wojewodzankę Brzeską, z której zostawił synów, Kazimierza, Alexandra, i Dawida. Z tych Kazimierz, naprzód cywon Wiekśniański, starosta Krewski, potem podskarbi nadworny Litewski, starosta Lidzki, z sejmu 1690. komissarz do rewizyi skarbu koronnego, *Const. fol.* 16. był wprzód podkomorzym Lidzkim 1674. z żoną swoją Anną Naruszewiczowną podskarbianką nadworną Litewską, fundował ojców Karmelitów w dobrach swoich dziedzicznych Zołudkowskich, co approbowała konstytucya 1685. *fol.* 9. Trzy razy marszałkiem w trybunale Litewskim prezydował, to jest 1682 i 1688. i 1693.

Jan, czwarty syn Michała podkomorzego Połockiego z Kaweczyńskiej, chorąży Lidzki, dworzanin Królewski, do Wołoch stawił znaczny poczet, do Inflant sto kopjinika, z Naruszewiczowny synów jego dwóch, Maciej i Stefan. Z tych Maciej, chorąży Nowogrodzki, służył za Władysława Króla,

pod Smoleńskiem przeciw Kozakom Zaporowskim, porucznikował pod usarską chorągwią 1660. powiaty mężnie przeciw Moskwie prowadził, miał za sobą Rogalską, z której syn Paweł podstoli Mozyrski 1674. Tenże czy inszy Maciej starosta Mozyrski, poseł na sejm 1653. z niego deputat na trybunał skarbowy: *Constit. fol.* 16. był potem pisarzem polnym Litewskim, jako o nim świadczą konstytucya 1662. *fol.* 16. kędy żonę jego wspominają Katarzynę Abrahamowiczownę, i sukcessorom jego za krwawe zasługi płacić każą, luboć w konstytucyach 1670. *fol.* 5. już go nie Maciejem, ale Marcyanem zowią, pod temże imieniem sławi go *Potocki centur. fol.* 155. przydaje, ze pod Szepielowem, życie dla ojczyzny położył: bo gdy w sto tysięcy, Moskwa na Ks. Radziwiłła, w ośm tysięcy ludzi do boju stojącego, natarła; lubo tak wielkiemu gminowi przez niejaki czas mężnie się opierał, przecież widząc, że nie podobna była tak małej garstce ludzi, łamać licznego nieprzyjaciela, na odwrót zatrąbić kazał, w prawdzieć konnych swoich z placu szczęśliwie uprowadził, piechotę jednak stracił, a co najbardziej żałosna wojsku było, Marcyana Frąckiewicza, którego męztwem nie raz w różnych okazyach szczęścia doznali. Stefan dworzanin królewski, znaczne poczty stawiał, za Władysława pod Smoleńskiem, za Kazimierza pod Zborowem, był potem chorążym Nowogrodzkim, i posłował na sejm 1662. i 1667. wziął wkrótce starostwo Słonimskie, z którym tytułem posłując na konwokacyą 1674. deputowany był do rewizyi skarbu koronnego. *Constit. fol.* 13. miał za sobą Rajecką herbu Łabędź wojewodzankę Mińską, z której syn Gedeon chorąży nadworny Litewski, starosta Słonimski 1697. *Constit. fol.* 11. marszałek kapturowy, i córka najprzód Józefa Firleja, potem Stanisława Potockiego herbu Pilawa strażnika Litewskiego małżonka, wszakże z nim *sterilis* zeszła. *Poniatowski Morze.* Stefan synowiec Gedeona chorążego, starosta Trąbski, wyrzekł się herezyi, matka jego była Gruzewska podkomorzanka Zmudzka, pojął po Szymkowiczownie pisarzownie skarbowej Litewskiej, Judycką marszałkową Rzeczycką. Jan Chryzostom archimandryta Czerejski 1720. Michał Radzimiński Frąckiewicz cześnik Oszmiański, rotmistrz Królewski. Kazimierz Jan sędzia ziemski, i rotmistrz powiatu Lidzkiego 1700.

Frąckiewicz *herbu Ślepowron*, w księztwie Litewskiem przydomek mają Suroz. Jan Kazimierz krajczy Wileński 1700.

Frangemberg patrz **Gutteter.**

Stanisław i Ignacy Frankenberg podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwem Kaliskiem. — *Wielądek.*

Na sejmie r. 1767. otrzymał indygenat, Karol Maurycy Franckenberg. — *Krasicki.*

Frank albo **Francuz** *herbu Jelita.* Piotrowi Frankus geometrze królewskiemu, Król Stefan w zasługach rycerskich osobliwie pod Moskiewską expedycyą podjętych, przywilejem swoim, który znajdziesz u *Paproc. o herb. fol.* 217. dał nobilitacyą, i herb taki naznaczył: dwie kopije białe w polu czerwonem, na krzyż złożone, na hełmie nad koroną Gryfia noga do góry wyniesiona. W Inflanciech sukcessorowie Piotra osiedli, z których Teodor Franck podpisał elekcyą Władysława IV. N. miał za sobą Zofią Oziębłowską, z której było dwóch synów.

Fredro *herbu Bończa,* w województwie Ruskiem dom starożytny. Dawniejsi przodkowie ich od roku 966. pod imieniem Mierzbów, w tej ojczyznie kwitnęli, z których Klemens Mierzb, jeszcze za Mieczysława, pierwszego z monarchów Polskich chrześcijanina, wziął był od niego w wielkich zasługach, obszerne włości blisko Czerwieńska; tam od herbu swego założył wieś i nazwał Bończa, zkąd potem Boniecey zawołani, syn jego był kanonikiem Krakowskim, i pisał się z Wścieklic: o czem *Długosz* i inni świadczą. Bogusława hrabię z Wścieklic na listach klasztornych doczytał się *Paprocki.* Imienia zaś Fredrow początek, Dobiesławowi Mierzb, Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego, a bodaj nie pierwszemu w koronie Polskiej marszałkowi w roku 1368. przypisuje *Glinka w Zwierzyńcu Jednorożców*, i wszyscy inni wraz z nim; gdy albowiem ten Dobiesław w szczególnej utarczce z Niemcem harcował, lubo siła przycięższy był na niego, przecież Dobiesław, to chybkością, to sztuką, tak go zmógł, że o pokój prosząc wołał Fridher, a ztąd Fredro imię z lekka do akcentu urosło. Potocki o tym domu *Centur. Vir. f.* 383. mówi, *Domus haec et primitus antiqui moris*, *virtutisque cultrix*, *et nunc exactior imitatrix*, *vix non censetur una.* Wkrótce potem kwitnął Jędrzej Fredro kasztelan Halicki za czasów Króla Jagiełła koło roku 1400. był oraz i Śniatyńskim starostą, co znać z komissyi tego Króla, z której dział dóbr czynił między Buczackiemi, o czem *Metryka Koronna, to Glinka*: atoli kasztelanowie Haliccy nie nastali, aż w roku 1436. według tego, co się mówiło *tom.* 1. pod województwem Ruskiem.

Mikołaj podkomorzy Podolski, syn albo wnuk kasztelana Halickiego, o którym to przydają, że gdy Witold i Świdrygiełło chcieli Litwę od Polski oderwać, on się im w tem mężnie sprzeciwił, z Anny Kierdejowny ze krwi książąt Litewskich idącej, u których przeciwko różnym nieprzyjaciołom

pułki prowadził, spłodził czterech synów, Jana, Jędrzeja, Jakóba i Henryka. Z tych Jan wojewoda Ruski, o nim niektórzy to do druku podali; od Olbrychta Króla do Stefana książęcia Wołoskiego wysłany, pokój z Wołochami uczynił, który same się zdały approbować nieba: bo gdy głodne wojsko, czem się posilić nie miało, niewiedzieć zkąd, sto par wołów do obozu Polskiego przyszło; nie dotrzymał jednak paktów wojewoda Wołoski, ośmdziesiąt tysięcy Turków i Tatarów sprowadził sobie na pomoc, i ciężkoby było na Olbrychta Króla, gdyby w tej pod Szoczawą expedycyi, nie trafił na Fredra, który go i radą, i siłą, i sztuką, z oczywistego niebezpieczeństwa uwolnił, za co mu buławę wielką dano, ale powracając do Lwowa prędką śmiercią, dalszym usługom ojczyzny zabrany. To *Paneg. Unicornis*, i inni. *Glinka zaś w swoim Zwierzyńcu* powiada, że radził Alexandrowi Królowi, żeby z Wołochami pokój umówiony utrzymał, czego gdy nie mógł wmówić, z tymże Alexandrem do Wołoch z wojskiem się wyprawił, tam w dobywaniu Szoczawy, dwa razy w ramię postrzelony; w Bukowinie potem, gdy naszych Wołosza obskoczyła, Fredro im serca dodał, że w trwodze zalęknieni nasi, nie pierzchnęli, i owszem za jego powodem, i nieprzyjaciół mężnie z siebie zrzucili, i szablą sobie drogę do ojczyzny utorowali, w której potyczce, ręką swoją Fredro na placu położył Wołoskiego hetmana Szoszumila, i Mulasza Murzę, i jego brata Jadina, atoli sam kilką ranami zwątlony, z których dwie w głowie, siedm w boku, z tych życie stracił. Kładzie tenże Glinka mowę jego w senacie mianą, i drugą na jego pogrzebie, od Kresława z Kurozwęk biskupa Kujawskiego 1497. co się jednak tycze Alexandra Króla, tego rządów nie dożył ten Fredro jeżeli jako pisze *Glinka*, umarł 1497. bo Alexander dopiero na tron Polski wyniesiony 1501. Pisał się ten Jan z Niżnowa.

Jędrzej wojewoda Podolski, drugi syn Mikołaja podkomorzego, był przedtem kasztelanem Kamienieckim, z Pleszewic się pisał, tego także mowę kładzie *Glinka*, którą miał w senacie, skarżąc się na grassantów ponocnych w Krakowie, od których był raniony. Gdy Wołosza i Tatarzy w Polskę byli zaciekli, i siła bardzo plonu zabrali, on z nie wielką garścią ludzi, zaszedłszy im drogę, zbił dziewięć tysięcy, dziesiąciu Murdziaków pojmał, cztery tysiące zabranych ludzi, z niewoli oswobodził; a między niemi, pięćset było szlachty Polskiej, ośmnastu prałatów, na sto tysięcy różnego bydła odzyskał, za co dano mu w nadgrodę starostwo Kamienieckie, umarł jednak bezpotomny koło roku 1496. Jakób trzeci syn, także podkomorzy Podolski, którego syn Wawrzeniec,

mąż rycerski, do Bajazeta Tureckiego Cesarza w legacyi jeździł, tam od hospodara Wołoskiego, ze czcią przyjęty, wziął od niego w upominku czaszę kryształową, w złoto oprawną; od czterech Baszów Tureckich do Cara wprowadzony, niewolników Polskich, to uprosił, to okupił. Henryk, czwarty syn, miał za sobą Katarzynę Czuryła Jędrzeja córkę, z której synów czterech zostawił, Rafała, Mikołaja, Franciszka i Zygmunta, i córkę Annę, która się w małżeństwo dostała, sławnemu w Polszcze legiscie Jakóbowi Herburtowi: to *Glinka* z innemi. *Okolski* te wszystkie dzieci Henryka, Janowi wojewodzie Ruskiemu przypisuje, Jędrzejowi wojewodzie Podolskiemu za małżonkę Piotra Dersznіaka córkę. Jakóbowi bratu jego Erazma Krupki córkę, z której miało być dwóch synów, Stanisław i Jan. Henrykowi zaś z Czuryłowny, synów Piotra i Stanisława, który wziął w małżeństwo, Seweryna Herburta córkę.

Rafał pierwszy syn Henryka, dziedzic na Krukienicach i Czyszkach, z Wilczkowną Dersława podkomorzego Lwowskiego córką, żył *sterilis*, dla tego część swoję bratu Franciszkowi zapisał 1520. Franciszek drugi syn, Lubaczowa przeciwko Tatarom mężnie obronił, a potem wycieczką na obóz nieprzyjacielski z ochotnikiem natarłszy, Murzę Dauleta zabił, siła innych na placu trupem położywszy, do zamku się wrócił; nieprzyjaciel widząc taką klęskę w swoich, ze wstydem umknął; pisał się z Pleszewic: Katarzyna Dersznіakowna, Stanisława podkomorzego Przemyskiego córka, dwie mu córki powiła, ale ich wszyscy zamilczeli, jam czytał *w Genealogji książąt Radziwiłłów*, że Fredrowna, była za Radziwiłłem Janem książęciem na Ołyce i Nieświeżu, krajczym Litewskim, koło roku 1540. ile z komputu lat wnieść mogę, dorozumiewam się, że córką była tego Franciszka, czterech zaś synów jego zostało: 1. Jan, *Okolski* i drudzy, kasztelanem go Przemyskim tytułują, ja go Sanockim czytam w konstytucyach 1580. gdzie go deputują do kwarty Rawskiej, *Univer. Pobor. fol.* 370. posłował na sejm 1569. *Constit. fol.* 171. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Pakoszewską, ta mu spłodziła trzy córki, Annę Pieniążkową z Kruzlowa, Dorotę Baranowską kasztelanową Ciechanowską, czyli raczej Czechowską, jako ma *Starowol. in Monum.* z nadgrobku jej w Krakowie u OO. Bernardynów wystawionego, umarła 1627. N. Orzechowską sędzinę Przemyską. Drugi raz z Stadnicką, z tej miał synów dwóch, Jana i Piotra, ale młodo pomarli, córka zaś Magdalena dostała się Alexandrowi Zborowskiemu walecznemu mężowi. 2. Stefan, ten także z Stadnickiej, trzy córki w różne domy rozdał, jednę Mieleckiemu, drugą Ko-

rytkowi, trzecią Czuryłowi. *Okolski*, o żonie tego Stefana nie pisze, przecież czwartą jego córkę liczy, że była za Adamem Stadnickim kasztelanem Przemysłkim. 3. Jerzy, dziedzic na Krakowcu, od których dóbr, nazwany Krakowiecki: w konstytucyach 1598. *fol.* 725. czytam Jana Fredra Krakowieckiego poborcą w Przemysłkiem, był potem wojskim Przemysłkim, a z Orzechowskiej, miał trzech synów, Alexandra cześnika Przemysłkiego, Stanisława wojskiego, i Marcina. 4. Stanisław wojski Samborski, pojął Dobracińską, z tej mu się dwóch synów urodziło, Jędrzej wojski Przemysłki, ale bezpotomny; i Walentyn podczaszy Przemysłki, tego z Skorucianki, czyli też z Jastrzębskiej, bo się autorowie nie zgadzają, synów dwóch, Stanisław od dóbr Morańca Moraniecki nazwany, zostawił potomstwo z Trzcińskiej kasztelanki Lubaczowskiej, i Alexander, a bodaj nie ten, który był miecznikiem Podolskim 1674.

Zygmunt, trzeci syn Henryka, dziedzic na Chodnowicach, zkąd też potomstwo jego Chodnowskiemi zwano, tego z Anny z Paniowa syn Piotr, tego zaś syn Jędrzej dworzanin królewski, dwa razy legacyą do Turek sprawował, za co dano mu starostwo Ujskie, z Orzechowskiej miał synów trzech, z tych Kasper i Jędrzej dla ojczyzny, na różnych wojnach życie swe położyli, Jan zaś trzeci ich brat, z Mieleckiej spłodził syna Stefana: siostra tych trzech braci, była za Lipnickim. Stefan zaś pojął Fredrownę, Marcina podstolego Przemysłkiego córkę. Justyna Fredrowna Alexandra Lipskiego małżonka.

Mikołaj czwarty syn Henryka, z Katarzyny Kormanickiej, Stanisława podsędka Przemysłkiego córki, zostawił trzy córki, Mikołajową Drohojewską, Marchocką, i Krupkową, syna jednego Stanisława, ten z Katarzyną Morawską, spłodził Drohicińską, i synów czterech: Tomasza, od którego córka się tylko została Siecińska: Piotra, tego żona Saporowska Kołowna i z niej potomstwo: Wawrzeniec i Jan zginęli na wojnie. N. Kozikowa podkomorzyna Wołyńska. Kasper z Magdaleny Dunikowskiej podsędkowny Przemysłkiej, miał syna Zygmunta stolnika, a potem kasztelana Sanockiego, jest o nim wzmianka w konstytucyach 1661. *fol.* 59. złączył się był dożywotnie z Teresą Ślezanowską, *Histor. Mirac. B. M. V. Jaroslav.* 1650. z niej córka Joanna Snopkowska, chorążyna Latyczowska, dwie drugie w zakonie Panien Karmelitek bosych, życie swoje poświęciły Bogu 1671. syn Jan Karol z Pleszewic starosta Krośnieński, młodzianem jeszcze będąc zabity 1669. w Warszawie, posłował na sejm 1662. na przysługę ojczyznie, miał chorągwie swoje w wojsku, na Fanny

zakonne Karmelitki szczodrobliwy, życia wstrzemięźliwego; bodaj nie był i drugi brat jego Jędrzej starosta Krosieński, którego żona Gniewoszowna herbu Rawicz. Jędrzej wojski Przemysłki, syn trzeci Stanisława, brat Tomasza i Piotra, dziedzic na Nowosielcu, temu Elżbieta Wilżyńska herbu Przosna, córkę powiła Zofią Stanową chorążynę Sanocką, starościnę Sądecką, i sześciu synów. 1. Stanisław; 2. Piotr ten pod Cecorą, tam ten w Moskwie na wojnie zginął. 3. Jakób Maxymilian regent koronny, podkomorzy Przemysłki, dalej referendarz koronny, umarł 1646. z palestry szkolnej na dworze Zygmunta III. a potem Władysława IV. kwitnął, z którego aż w tenczas ustąpił, kiedy i z życia; niewzruszoną ku Panom swoim wiernością i usługą, a co przy Pańskich dworach wielka nowina, że się mu nigdy łaska Pańska nie zstarzała, ani zmieniła; pomogły mu do tego, nieskorumpowany w każdej okazyi umysł, rozsądek wielki, i experyencya z laty nabyta, dzielność w różnych interesach, jako gdy pokój z Carem Moskiewskim utwierdził, przymierze do czasu z Gustawem Królem Szwedzkim uczynił; posłując na różne sejmy, na trudne go funkcye ojczyzna narażała, 1633. kiedy jeszcze stolnikiem tylko był Lwowskim, 1634. 1635. 1637. 1638. przyjąć żadnego krzesła niechciał: Karmelitów Bosych osobliwszy w Przemyślu benefaktor, kędy ciało jego z nadgrobkiem złożone. Jego na siebie dobroczynność, kollegium Krakowskie u S. Piotra sławi w pewnej komissyi, i kościół nasz Przemysłki, na którego fabrykę dwa tysiące ostatnią wolą naznaczył. 4. Jan sędzia ziemski Przemysłki, a przedtem podsędek, jest częsta wzmianka o nim, w konstytucyach 1627. 1629. 1637. i 1647. w różnych expedycyach doświadczonego męztwa, jako to w Moskiewskiej, Pruskiej, pod Hamersztynem, Chocimskiej, Ukrainskiej, i pod Kamieńcem przeciw Abaszy Basze, na Cecorze. On Smoleńska z równego animuszu towarzystwem dotrzymał przeciw Moskwie, w zasługach dawał mu Król krzesło, ale go przyjąć nie chciał, umarł 1634. jako świadczy nadgrobek jego w Przemyślu. 5. Mikołaj biskup Bakowski. *Ordin. Min. Observ.* 6. Jerzy stolnik Przemysłki którego syn

Jędrzej Maxymilian Fredro wojewoda Podolski. Tacyt Polski, umiejętności i nauki wybornej, której po sobie monumenta zostawił, wydał albowiem; 1mo. *Fragmenta Scriptorum et Peristromata Regum symbolis expressa, w Gdańsku* 1660. *in* 12. 2do. *Monita politico moralia, et Icon ingeniorum Gedani* 1664. *in* 12. 3tio. *Gesta Poloniae sub Rege Henrico Valesio, ab obitu Sigismundi Augusti* 1572. *ad annum* 1576. *Gedani* 1652. *in 4to, et* 1660. *in* 12.

4to. *Przysłowia albo przestrogi obyczajowe radne wojenne* 1660. *w Krakowie in* 8. *po Polsku już tertia editio.* 5to. *Virum Consilii, monitis Ethicorum ad dicendum instructum. Leopoli Typis Coll.* 1729. *Opus Posthumum.* Pobożności osobliwszej, z tej kalwaryą w dobrach swoich dziedzicznych, na formę Jerozolimskiej wystawił: a gdy Kozacy konwent OO. Reformatów Przemyslki zrujnowali, on go restaurował, i murem mocnym w koło opasał, tamże po śmierci złożony. Widząc wielu do ostatniej nędzy przez Tatarską inkursyą przyprowadzonych, do kollegium naszego Przemyskiego, znaczną jałmużnę przysłał, żeby przez ręce naszych ratowani być mogli. Ku ojczyznie wierności i miłości, żadnemi podarunkami, ani obietnicami, nie skorumpowanej, dla tego wolno zawsze, na sejmy posłując, mówił; i natężonym fakcyom cudzoziemskim, heroicznie się opierał; marszałkował w Izbie poselskiej 1652. natenczas stolnikiem Lwowskim będąc, postąpił potem na kasztelanią Lwowską, dalej na Podolskie województwo. Chorągwie okryte swoim kosztem pod Zborów i Beresteczko stawił. Do Węgier posłem jeżdżąc, w tej drodze na Beskidzie, był w wielkiem życia niebezpieczeństwie, gdyby go była mądra, a dopieroż w takiej potrzebie, dusza i obrót naturalny nie salwowały: dość zaś ozdobnie tę legacyą odprawił, lubo swoją szkatułą ten koszt podjął, widząc Kazimierza Króla podczas tamtych intryg, ze wszystkich prowentów królewskich ogołoconego. *Potoc. centur. fol.* 386. tak o nim mówi; *Providere fata, ne aut rei literariae, et clarissimae Fredrorum Domui, alter Plutarchus, aut amplissimo ordini, inconcussus et tenax propositi Senator, rerum sacrarum religioni, inter tumultuarios eam oppugnantium fluctus periclitanti, eximius de esset cultor.* Katarzyna z Gidny Gidzińska, dwie mu córki powiła: z tych jedna Teresa Anna z Łączyńskim podkomorzym Nowogrodzkim, po którego śmierci mniszką została, druga Anna Wincencya, najprzód z Michałem książęciem Czartoryskim, potem z Władysławem Kazimierzem Sapiehą wojewodą Trockim, dożywotnie zmówiona. Synów także dwóch. Z tych jeden

Jerzy Bogusław najprzód łowczy koronny, potem kasztelan Lwowski, znajdziesz go w konstytucyach 1724. *fol.* 15. i 1726. *fol.* 9. i 1690. komissarz naznaczony na czynienie sprawiedliwości o krzywdy pograniczne, między ziemią Przemyslką, Sanocką i Węgrami. *Constit. fol.* 18. Miał za sobą Karczewską kasztelankę Halicką, z tą się rozwiódł, pojął po niej wdowę Reja wojewody Lubelskiego, po której śmierci duchowny sobie stan obrał. Stanisław Józef brat jego młodszy, po nim wziął kasztelanią Lwowską, żona jego Siemia-

nowska chorążanka Sendomierska, z Ustrzyckiej spłodzona, z której córka jedna zakonnica we Lwowie sakramentka, druga za Stanisławem Rupniewskim kasztelanem Małogoskim.

Jan czwarty syn Stanisława, brat Tomasza, Piotra i Jędrzeja wojskiego Przemysłkiego, żona jego Anna Jaskmanicka sędzianka Przemysłka, z tej dwóch synów, Marcin podstoli Przemysłki, którego z Magdaleny Janickiej trzy córki, Ciechanowska, Dunikowska, i Pstrąsińska, jam mówił pod literą B., że Elżbieta podstolanka Przemysłka, była za Buchowskim herbu Sas. Synów zaś czterech, Stanisław, Mikołaj zostawił potomstwo: Krzysztof, tego syn Michał, a bodaj nie on był pisarzem ziemskim Przemysłkim 1678. o czem *konstytucya fol.* 12. synowie jego, czy też Jana, Walentyn i Wojciech. Jan czwarty syn podstolego, spłodził Jędrzeja i Stanisława. Walentyn brat Marcina podstolego, podczaszy Bełzki, z Łaszczowny strażnikowny koronnej zostawił syna

Stanisława kasztelana Czerniechowskiego, ten na przysługę ojczyzny, dwie chorągwie swoje i regiment wystawił. Rzeczpospolita w roku 1670. komissarzem go do rozsądzenia krzywd poczynionych miastu Krosieńskiemu naznaczyła, *Constitut. fol.* 24. miał za sobą Katarzynę Bełzecką wojewodzankę Podolską pozostałą wdowę po Korniakcie, z której dwie córki, jedna Mniszkowa, druga Antonina Gnieweszowa kasztelanowa Zawichojska: synów także dwóch, młodszy Józef z Bykowską herbu Gryf, kasztelanką Podlaską żyjąc bezpotomnie, zszedł w młodym wieku.

Alexander biskup Przemysłki, starszy syn Stanisława kasztelana Czerniechowskiego, najprzód kustosz i kanonik Gnieznieński, na trybunale koronnym kilka razy prezydował, potem sekretarz koronny, dalej biskup Chełmski, kościół swój katedralny dachówką pokrył, wieżą wspaniałą przyozdobił, dwiema kielichami i apparatem bogatym nadał: dyecezyą zaś tą rządził z wielką roztropnością, wizytując, kazując do ludzi, niestworne po ojcowsku na drogę cnoty kierując. Z Chełmskiej infuły postąpił na Przemysłką, kędy na kościół także katedralny i ozdoby jego, więcej niż dwakroć sto tysięcy wysypał, a gdy się przypadkiem jakimsiś tegoż kościoła część znaczna zawaliła, znowu takimże kosztem go dźwignął. Na kościół nasz Jarosławski Panny Maryi, sto tysięcy wyliczył, żeby był blachą pokryty. OO. Paulinom pod Brzozowem i kościół wymurował i klasztor, i fundacyą opatrzył, na to spendowawszy więcej niż sto tysięcy. Seminarya kleryków w Przemyślu i w Samborze wystawił i nadał, Kalwaryą fundował trzydziestą tysięcami; tak i ojczystą fortunę i swoje dochody, Boskiej chwale poświęcił.

O jednym z Fredrów *Stryjkowski* opisując porażkę Sokalską w r. 1519. tak pisze: — „Jan Fredro mąż wielkiego serca (jako drugi Decyusz) mogąc ubieżyć, skoczył między Tatary z kopią, zabiwszy już kilku, bił się tak długo, póki mu sił stawało, a niedał się pojmać, aż go w sztuki rozsiekano.“ — *Krasicki.*

Otrzymawszy od jednego z szanownych familiantów dokładną genealogią i przekonawszy się iż w niektórych miejscach różni się od podań przez *Niesieckiego* uczynionych, i do ostatnich czasów jest doprowadzona, przeto z tejże następujące umieszczam tu wyciągi: Andrzej wojski Przemysłki trzeci syn Stanisława z *Morawskiej*, miał potomstwo z Elżbiety *Urbańskiej* (nie *Wilżyńskiej*, jak chce *Niesiecki*). Następnie Jerzy stolnik Przemysłki pojął w małżeństwo Katarzynę Birecką, z której ów sławny Andrzej Maxymilian wojewoda Podolski, którego oprócz syna wyżej przez *Niesieckiego* wymienionego i córki Rupniewskiej, druga córka Teresa za Łączyńskim i z tej syn Jerzy. Dziś żyjący Fredrowie pochodzą od Marcina podstolego Przemysłkiego, którego syn Jan pojąwszy Salomeą *Nagurską* miał dwóch synów z tych Stanisław z Katarzyną z *Kraszkowic Łaszewską* miał potomstwo: 1o. Kazimierza podczaszego Sochaczewskiego, którego syn Mikołaj ,podczaszego także Sochaczewski wszedł w małżeństwo z Różą *Żurowską*. 2o. Sebastyana podstolego Pomorskiego który z *Morską* spłodził Jana ten zaś pojął *Hojnacką*. 3o. Antoniego chorążego Łomżyńskiego, który z Barbarą *Konopacką* miał syna Józefa Benedykta także chorążego Łomżyńskiego a ten z Teresą *Urbańską* miał synów Konstantego dziekana Przemysłkiego, Jacka, ten najprzód marszałek, poźniej jako hrabia, wielki podczaszy koronny Królestwa Gallicyi i Lodomeryi, pojął w małżeństwo Maryannę hrabiankę *Dembińską* i z tej miał potomstwo dziś żyjące: córki, Ludwika wydana za Antoniego Rozwadowskiego, Konstancya za Wincentego Skrzyńskiego, Cecylia za Leona hrabię Jabłonowskiego. — Synowie 1o. Jan Maxymilian hrabia, generał wojsk Polskich poźniej marszałek dworu, chwile wolne od zatrudnień naukom poświęcał, i wydał wiele poezyi, które powszechne upodobanie znalazły: między innemi pismami wyszły w Lipsku 1837. roku, jego Tragedye wierszem pisane. Z hrabianką *Gołowin* ma potomstwo synów dwóch, Felixa Maxymiliana i Józefa Dobiesława. — 2o. Seweryn podpułkownik gwardyi Polskiej Cesarza Napoleona ten z Domicellą hrabianką *Konarską* ma potomstwo córek dwie. — 3o. Alexander podpułkownik wojsk Polskich, wydał pięć Tomów komedyi, po większej części wierszem pisanych, które mu zjednały sławę, i postawiły na najpierwszym stopniu pisarzy tego rodzaju. Z Zofią hrabianką *Jabłonowską* ma syna Alexandra i córkę jednę. — 4o. Julian z hrabianką *Krasińską*, ten zmarł bezpotomnie. — 5o. Henryk. — 6o. Edward ten z Maryą *Rzeczycką* ma potomstwo syna i córkę. —

Frezer. Stanisław, miał za sobą Annę Sajfred Betmanownę, z której córka Katarzyna, poszła za Amendę Stanisława, koło roku 1580. Franciszek z Szczegłowa burgrabia, komornik graniczny, i pisarz grodzki Krakowski 1705. i Stanisław.

Frobner. Fabian Frobner, z powiatu Barteńskiego, 1609. podpisał dekreta komissyi królewskiej.

Frycowski *herbu Prus* 1*mo*, z tym herbem widziałem nadgrobek marmurowy, położony w Krakowie w kościele S Ducha, Jędrzejowi Frycowskiemu zmarłemu 1615. Frycowski, miał za sobą Jackowską, ta mu spłodziła dwie córki, z tych jedna poszła za Zbrożka stolnika polnego koronnego, druga za Poniatowskiego, a potem za Kosakowskiego.

Frydrychowski *herbu Kornicz.* Dom starodawny w Oświecimskiem. Jana Frydrychowskiego, czytam na liście Zygmunta I. 1508. Jan kanonik Krakowski i Sendomierski, administrator żup Wielickich, umarł 1625. pochowany na zamku Krakowskim, w kaplicy Maciejowskich, ile w tym domu zasłużony, i w wielkiej łasce u Bernarda Maciejowskiego kardynała. Brat jego rodzony, Mikołaj wojski Oświecimski, umarł *sterilis*, żyjąc z Gosławską, która pierwej była za Iwanem Kamińskim w Alexandrowicach. Jan podstarości Zatorski, zostawił z Konstancyą Palczewską potomstwo, mąż rycerski i w wojsku cudzoziemsko Polskim znacznej szarży. Tobiasz syn Alexego z Frydrychowic, zkąd imienia nabyli, człowiek w prawie koronnem umiejętności wielkiej 1640. *Baran. Okol.* Gabryela wspominają księgi Krakowskie 1641.

Fryjewicz *herbu Leliwa*, według świadectwa naszych pisarzów.

Frykacz *herbu Nowina.* Marcina Frykacza dziedzica dóbr Moykowa, *ex libro Beneficiorum Długosza, wspomina Szczygielski in Tinecia fol.* 150. ale go do herbu Jastrzębiec pociąga. *Bielski także fol.* 260. w r. 1383. o jednym z nich namienia, kwitnęli, przedtem w Krakowskiem, teraz już i na Wołyniu. Józefa Frykacza syn Alexander, sędzia Krzemieniecki ten z Anny Gnoińskiej spłodził Katarzynę Jana Karola Brodowskiego herbu Łada małżonkę, i synów: Adama, w zakonie naszym umarł w Kamieńcu 1720.: Franciszka zginął pod Wiedniem: Jędrzeja, tego Teresa córka, trzeciem ślubem była za Stefanem Gajewskim, Anna za Piotrem Brzozowskim, Jadwiga 1*mo voto* za Czerczyckim, 2*do* za Ostrowskim, Maryanna za Ledochowskim, Teofila pierwszym związkiem Cisowska, drugim Mysłowska. Była kiedyś w Węgrzech familia Forgaczów, z których jeden gdy Karola Króla Sycyljiskiego od Węgrów koronowanego, na łóżku obciął był, na pamiątkę tego, kiedykolwiek który z domu Forgaczów na pałac królewski wchodził, miecz goły zawsze przed Królem trzymano, póki Forgacz nie odszedł.

Frystacki *herbu Radwan,* w Sendomierskiem województwie. Mikołaj Frystacki z wojskiem do Węgier wysłany buntowniki rozegnał 1436. *Papr. Ogród. fol.* 170.

Fuchs. Balcer konsyliarz prowincyalny w księztwie Pruskiem, starosta Olecki, deputat do roztrząśnienia prawa Pruskiego.

Fułkowski. Adam i Stanisław Fułkowski w Sendomierskiem województwie pisali się na elekcyą Augusta II.

W roku 1436. Piotr Fułkowski podpisał pokój Brzeski. — *Cod. Dipl. Vol. IV. fol.* 134. — *Krasicki.*

Furs *herbu Wąż*, w księztwie Litewskiem, z tych Huryn Furs, sędzia ziemski Piński, z sejmu 1598. komissarz do lustracyi rzeki Styru. *Constit. fol.* 699. Stanisław Furs Augustynowicz, poborca w Oszmiańskiem 1580. *Constit. fol.* 366. ten im herb Ks. Kojał: przyznaje. Mikołaj Fursewicz Żyrkiewicz, Marcyan, i Hrehory 1700.

G.

GABELENTZ HERB.

Paprocki i Okolski o nich nie pisał: *MS. o Familiach Pruskich*, taki ich herb położył, to jest na tarczy widły żelazne potrojne, prosto do góry stoją, na hełmie bez korony, dwa skrzydła do góry; przydaje o nich, że w województwie Malborskiem, starożytnej familji ludzie, którzy w różnych expedycyach bywali kapitanami, porucznikami, deputatami na trybunały, posłami na sejmy, dziedziczyli na Buchwaldzie, luboć i inne majętności mieli nad Lubawą.

Jerzy Gableniec, tak go napisano, poseł na sejm 1620. z tamtąd deputowany na trybunał Radomski *Constit. fol.* 20. *i* 1626. *fol.* 6. Jeden z nich miał za sobą Straszyńską herbu Lew. Niewiem czy nie tu należy Chryzostom Gabliński, miał za sobą Zofią Dobrogojską.

Gaboński *herbu Janina*, w Krakowskiem województwie. Stanisław Gaboński w Brzozowy na Podgórzu, z Romerowną Anną miał jednego syna Hektora, który sobie przybrał w małżeństwo, Zofią Staszkowską podwojewodzankę Krakowską. *Baran.* Mikołaj, Jan Kazimierz, Felix, Stanisław, pisali się z Sendomierskiem, na elekcyą Jana Kazimierza. Wawrzeńca wspominają księgi grodzkie Krakow. 1569.

Gądecki. Waleryan Gądecki z Bracławskiego województwa podpisał elekcyą Jana III. Króla.

Gaderewski. Jerzy Gaderewski z Podlaskiego województwa podpisał elekcyą Jana III.

Gądkowski *herbu Korab*, w Poznańskiem województwie. Z tych, trzech braci wspomina Paprocki i Okolski, Piotra podstarościego Bydgoskiego, męża ojczyznie dobrze zasłużonego, nadgrobek jego widzieć u fary w Bydgoszczy z herbem Korab, umarł 1591. Balcera także i Wojciecha. Bartłomiej archidyakon Krakowski, pleban Koniński 1542. był na synodzie Piotrkowskim. *Acta Synod. Starowol. in Monum.* kładzie nadgrobek jego z Bazyliki Krakowskiej, umarł 1554. Jerzy z Szczodrzykowacz, ztąd się pisać zwykli, luboć od dóbr Gądki, imienia nabyli, 1632. jest w druku jego *Certamen Planetarum de astro Tarnovii Stemmatis, carmen votivum in 4to.* Stefan w tymże czasie. Wojciech chorąży Kaliski, w naszym kościele Kaliskiem 1645. pogrzebiony. Wojciech miecznik Kaliski, Żernicki kościół, przedtem drewniany, murować zaczął, ale go do dokończenia synowi zostawił, umierając w lat życia swego 68. Przez trzydzieści lat ostatnie, co dzień pacierze kapłańskie zwykł był mawiać, pasek żelazny nosić, na ubogich szczodry. Któryś z Gądkowskich, miał za sobą Teresę Tomicką herbu Drya. Gądkowska Osłowskiego Kalksztejna małżonka. N. była za Stanisławem Lipskim.

Kazimierz Gądkowski pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Kaliskiego. — *Wielądek.*

Gadomski *herbu Rola,* w Rawskiem województwie, ztamtąd zaś niektórzy z nich, do Litwy sie przenieśli. Wojciech Gadomski archidyakon Pomorski, kantor Poznański, kustosz Wolborski 1576. *Constit. fol.* 272. Michał Daniel Jana Kazimierza 1648. Michał Alexander z Minojąt Jana III. z Połockiego województwa, Ignacy zaś podstarości ziemi

Warszawskiej i Fabian z Mazowieckiego. Agnieszka zakonnica Sądecka 1701.

Wielądek w heraldyce utrzymuje iż gwiazdo domu tego jest w księztwie Mazowieckiem, gdzie jest kilkanaście wsi *Gadomce* zwanych z przydanemi nomenklaturami dla ich rozróżnienia, i że się pozniej i po innych województwach porozkrzewiali. Oprócz tych przez *Niesieckiego* wymienionych dodaje jak następuje: Wojciech Gadomski suffragan i officyał generalnej Płocki, Franciszek Gadomski łowczy ziemi Gostyńskiej: w Ruskich województwach wiele znacznych possessyonatów. Stanisław Kostka Gadomski, mąż ten skończywszy w młodym wieku nauki krajowe poszedł do Lotaryngji pod panowaniem na ówczas Króla Jmci Polskiego Stanisława Leszczyńskiego będącej, tam łaskawie od Króla przyjęty do akademji, w której nabywszy nowych nauk, dostąpił kapitanji w wojsku Francuzkiem, dalej dla osiągnienia wojskowej experyencyi, poszedł do wojska Króla Pruskiego Fryderyka II. na ówczas o Szląsk wojnę prowadzącego, i tam dostąpił rangi kapitana, służył przez całą pierwszą wojnę, po skończonej wojnie, powrócił do ojczystego kraju, gdzie spodziewał się doczekać aukcyi wojska, tym czasem starał się dopełniać usług obywatelskich, odprawując ustawicznie poselskie na sejmy, i komissarskie funkcye, dostąpił w województwie Rawskiem ziemi Sochaczewskiej urzędu Podkomorskiego, który sprawował lat 29. z ukontentowaniem obywatelów, po śmierci Augusta III. Króla, odprawił poselstwo od Rzplitej do Króla Jmci Pruskiego, pod panowaniem Stanisława Augusta Króla pozniej zaś, dany mu order S. Stanisława w początkach ustanowienia tego orderu, odprawił funkcyą konsyliarza w radzie nieustającej przez lat cztery, z czułością o prawa narodowe, dalej był marszałkiem sejmowym: przy skończonej tej funkcyi, Król Jmci raczył go przyozdobić publicznie z tronu, orderem Orła białego, wkrótce potem dane mu krzesło wojewody Łęczyckiego, i na tym urzędzie dopełniał usług narodowych.

Adam i Józef Gadomscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwa Płockiego, i Jan tamże. Franciszek Gadomski łowczy Gostyński 1792. r. Mikołaja Gadomskiego *Kuropatnicki* w §. V. w extrakcie *apud tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae*, umieszcza pod dniem 9. Września 1782. roku.

Gadon, w Inflanciech kwitną, z których Włodzimierz Gadon, poseł 1632. podpisał konfederacyą generalną.

Wielądek pisze że są także i w księztwie Żmudzkiem, z których Antoni Gadon rotmistrz księztwa Żmudzkiego pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla. Tenże czyli inny Antoni Gadon 1792. roku cywun Uzwętski księztwa Żmudzkiego. Jeden jest tegoż domu w zakonie S. Dominika. —

Gadzicki, w Łukowskiej ziemi. Łukasz Gadzicki, miał za sobą Joannę Celińską, córkę Michała herbu Zaręba.

Gajewnicki, z Gajewnik Barbara, z siostry rodzonej Jana Lubrańskiego biskupa Poznańskiego urodzona, była za Zbigniewem Pstrokońskim. *Życie Macieja Pstrokońsk.*

fol. 9. Stanisław Gajewnicki z ziemi Wieluńskiej podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Gajewski *herbu Jelita*, w województwie Łęczyckiem. Floryan z Gaju sędzia ziemski Łęczycki 1434. od którego poszli Gajewscy. Stanisław dworzanin królewski wspominają go konstytucye 1633. *fol.* 55. Gajewski miał za sobą Mazowiecką herbu Dołęga, z tej były dwie córki, Elżbieta za Arnolfem Paprockim, druga za Pawłem Sulińskim.

Gajewski *herbu Ostoja*, w Wielkiej-Polszcze. Jednejże dzielnicy z Błociszewskiemi, dla tego Gajewscy z Błociszewa, po dziśdzień pisać się zwykli. Paweł Gajewski w Wielkiej-Polszcze urodzony w rodowitym domu, dla miłych obyczajów, wszystkim był przyjemny, umarł w zakonie naszym 1610. we Lwowie, z missyi Wołoskiej powróciwszy, *Histor. Colleg. Leop.* Jan z Błociszewa, naprzód sędzia wojskowy i podstarości Poznański, *Papr.* potem sędzia ziemski Poznański, z którym tytułem posłującego na różne sejmy, znajdziesz w konstytucyach 1587. *fol.* 439. *et* 1589. *fol.* 558. miał za sobą Annę Czacką, z której córka Katarzyna, była za Wacławem Leszczyńskim wojewoda Łęczyckim, syn zaś Wojciech kasztelan Rogoziński, którego, z Apollinary Opalińskiej wojewodzanki Poznańskiej, Jana córki, dwóch synów zostało; to jest Franciszek deputat na trybunał koronny, którego córka z Władysławem Radomickim wojewodą Poznańskim dożywotnie zręczona; drugi Łukasz kasztelan Sanocki, temu Elżbieta Kuczborska kasztelanka Rypińska synowica biskupa Chełmińskiego, dwie córki powiła, Apollinarę, ta się skolligowała z Adamem Koźmińskim kasztelanem Rogozińskim, druga z Piotrem Sokolnickim kasztelanicem Miedzyrzyckim, cześnikiem Wschowskim, pułkownikiem królewskim, synów także dwóch, jeden Stanisław, drugi Franciszek kasztelan Konarski w Kujawach, starosta Kościański, ten z Wiktoryi Choińskiej herbu Abdank, spłodził trzech synów; Antoniego, Rafała, i Jędrzeja. *Heroica Poesis. P. Słowicki.*

W r. 1778. Jan Gajewski regent ziemski Łęczycki. — *Krasicki.*

Gajewski *herbu Rola.* Tego domu jedna, była w fraucymerze Królowy Izabelli, i tam w Węgrzech wydana za Kispetra męża znacznego, i dworzanina królewskiego, *Papr. o herb. fol.* 582. Stefan Gajewski miał za sobą Teresę Frykaczownę.

Gajewski *herbu Sulima*, w Krakowskiem województwie, jakom widział na nadgrobku, piszą się z Gajewa. Jędrzej Gajowski dworzanin Króla Zygmunta III. zginął w Moskwie 1610. Drugi Jędrzej kasztelan Oświecimski, zostawił

z Przyłęcką herbu Śreniawa potomstwo, synów i córki, z tych jedna Krystyna była za Alexandrem Myszkowskim kasztelanem Oświecimskim, znaczna dobrodziejka nowicyatu naszego Krakowskiego umarła 1659. tamże pochowana, ale to małżeństwo nie płodne. Druga Katarzyna za Krzysztofem Przecławskim. Paweł brat ich, miał za sobą Katarzynę Lubomirską. Stanisław dworzanin Króla Zygmunta, poborca w Krakowskim 1635. *Constit. fol.* 60. żona jego Gorecka. Hieronim z Małgorzatą z Trzebini Trzebińską zostawił potomstwo. *Baran.* 1638.

Galczewski *herbu Jezierza*, w województwie Chełmińskiem. Floryan z Nielubia Galczewski dworzanin królewski; leży jeden Galczewski w Wąbrzeznie u fary, czego dokumentem była chorągiew nad nim zawieszona. *MS. de Famil. Prus.*

Galemski *herbu Dołęga*, w Dobrzyńskiej ziemi. Jeden znich miał za sobą Annę Kostczankę córkę Macieja. *MS. de Famil. Prus.* Jędrzej Alexander poseł z Pomorskiego podpisał elekcyą Władysława IV. Jędrzej Galemski wnuk fundatora OO. Bernardynów w Brześciu Litewskim swoje grunta na przedmieściu tego miasta, kollegio naszemu Brzeskiemu darował 1670. Jan w Dobrzyńskiej ziemi 1644. *Papr. Łaski Cudow. fol.* 49. Jadwiga Wojciecha Łosia małżonka. Karola Galemskiego jest w druku *Smutnych łez otarcie na pogrzebie Anny z Kostków Ks. Ostrogskiej wojew. Wołyńskie* 1636.

Galeni. Ta familia w Inflanciech i w Kurlandyi starodawna, wielą zasługami i dziełami rycerskiemi wsławiona, z których Krzysztof Bernard, był biskupem Monasteryeńskim S. R. I. princeps 1656. *Vitfelt dedic. Theol. Catechet.*

Galewski, w księgach grodzkich Ostrzeszowskich 1613. i 1617. częsta wzmianka Galewskich z Galewic Sięskich.

Galicz *herbu Nieczuja*, w księztwie Litewskiem, idą od Gładyszów. Tomasz stolnik Miński 1723. Krzysztof Galicz w wojsku cudzoziemskiem służył, potem porucznikował u marszałka Bilińskiego, umarł w Rodecznicy r. 1710. urodziła go Dąbrowska z Wołynia. Katarzyna zakonnica u wszystkich SS. we Lwowie.

Galimski *herbu Rawicz*, w Orszańskim powiecie. Piotra Galimskiego, na różnych expedycyach dobrze ojczyznie zasłużonego wspomina *konstytucya* 1611. *fol.* 49. był potem stolnikiem Orszańskim, i posłem na sejm 1647. z niego komissarz do zapłaty piechocie Smoleńskiej, *Constit. fol.* 23. i deputat na trybunał Skarbowy, *Constit. fol.* 44. W roku 1653. już marszałek Orszański, poseł na sejm do tychże fun-

kcyi naznaczony, *Constit. fol.* 16. Tenże sam, czy inszy Piotr starosta Orszański 1661. poseł na sejm, zkąd komissarzem wysłany do wojska Litewskiego, żeby go do usługi tej ojczyznie nakłonił: i 1662. deputat na trybunał Skarbowy. Stefan wojski Orszański, Bazyli miecznik i Stanisław Galimscy 1648. Jan Władysław wojski Orszański 1674. a potem chorąży Orszański, z sejmu 1690. sędzią naznaczony do pogranicznych dyfferencyi Moskwy z Litwą. *Constit. fol.* 17. Samuel marszałek Orszański, a potem starosta, jeździł w legacyi do Moskwy, synowie jego Stanisław dworzanin królewski, umarł młodo 1656. Alexander kanonikus regularis proboszcz Słonimski. Kazimierz 1700.

Gałąska. Jan Gałąska z ziemi Ciechanowskiej podpisał elekcyą Władysława IV. Anna była za Stefanem Radziszewskim.

Gałczyński *herbu Sokola*, w Wielkiej-Polszcze. Marcin Gałczyński kustosz Poznański, proboszcz Łowicki, Gnieznieński, Łowicki kanonik, umarł 1579. jako świadczy nadgrobek jego w Gnieznie, był mąż o prawa kościelne gorliwy. Synowcowie jego, Jan kantor Gnieznieński, scholastyk Kujawski, kanonik Krakowski, sekretarz królewski, z temi tytułami podpisał elekcyą Zygmunta III. *Constit. fol.* 450. w roku zaś 1597. był referendarzem koronnym, jakom czytał na przywileju miasta Lwowskiego. Marcin dziedzic na Skarszewie, Sebastyan na Wierzbnie, Stanisław na Paduchach. Od jednego z nich był Jędrzej w zakonie naszym, w którym piękne cnót swoich przykłady zostawiwszy, wielkie o sobie nadzieje razem z sobą zagrzebł we Lwowie 1618. wieku swego 22. życia zakonnego czwartego. Jan poseł na sejm 1662. *Constit. fol.* 2. Jan kanonik Gnieznieński, archidyakon Kaliski, prałat i ludzkością ku wszystkim i szczodrobliwością na Boga znakomity, fundował Teologią przy kollegium naszem Kaliskiem. Jędrzej z województwa Poznańskiego podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Gałecki *herbu Junosza.* Po różnych województwach na dobro ojczyzny pracują. Jan sędzia Drohicki, na pierwszy w tej ojczyznie trybunał, pierwszym został deputatem. Jan z Kaliskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV. Adam i Wojciech na Sieniewicach z Podlaskiem, Adam podwojewodzy i Felicyan, z ziemi Wyszogrodzkiej Jana III. Alexander Gałecki cześnik Kijowski, poseł na sejm 1690. ztamtąd komissarz na uspokojenie różnic pogranicznych, między koroną i Szląskiem. *Constit. fol.* 17. Jan chorąży Żytomierski, poseł na tenże sejm, i komissarz tamże. *Const. fol.* 18. Franciszek naprzód kuchmistrz koronny, starosta Bydgoski,

wział potem kasztelanią Kaliską, z tej postąpił na Poznańską, z tej na województwo Inowrocławskie, z tego na Kaliskie, nakoniec Poznańskim umarł wojewodą, miał za sobą *1mo voto*, Katarzynę Słoniewską, pozostałą wdowę po Wasiczyńskim, *2do voto* Dzieduszycką wojewodzankę Podolską, z tej nie została się tylko jedna córka, wielkiego rozsądku, niemniejszej pobożności Panna, który stan, sobie do śmierci obrała, wzgardziwszy wielu konkurrentów. N. starosta Bydgoski, miał za sobą Teresę Mycielską podczaszankę Kaliską wdowę po Sokolnickim kasztelanie Miedzyrzyckim, tenże czy inszy Ludwikę Poniatowską. Do tych zda mi się należą Galicki w Brzeskiem Kujawskiem. Wawrzeniec podpisał elekcyą Władysława IV. Kasper sędzia grodzki Brzeski Kujawski, z sejmu naznaczony do korrektury praw koronnych. *Constit. fol.* 526. Jan Gałecki miecznik Podlaski, mąż rycerski, za Adama Sieniawskiego, hetmana wielkiego koronnego, pułkownik, i partyi Ukraińskiej regimentarz, tam wszczynające się bunty kozackie uskromił, zniósłszy po kilka kroć buntowników. Na domy Boże i zakonne, szczodrobliwy, swoim nakładem fundował kościół OO. Karmelitom w Bułszowcu; wdzięczne dobroczynności jego i kollegium nasze Stanisławowskie. Zaślubił sobie w dożywotnią przyjaźń Teresę Karśnicką, podkomorzankę Halicką, herbu Leliwa, która mu powiła córki trzy, Bogumiłę, Zofią, i Maryannę, z tych ostatnia w dzieciństwie umarła, i syna jednego Franciszka, który jeszcze w szkołach naszych Lwowskich; umarł 1726. pochowany w Bułszowcu w kościele od siebie fundowanym.

W roku 1778. Ignacy Gałęcki starosta Bydgoski. — Jerzy Gałęcki sędzia ziemski Iwrucki. — Gałęcka wojewodzina Poznańska w sędziwym już będąc wieku pierwsza obrana ksienią kanoniczek, fundowanych od ordynatowej Zamojskiej wdowy z domu Zachorowskiej. Na tym urzędzie przeżywszy lat kilka pobożnie i przykładnie żyć przestała. — *Krasicki.*

Gałęski *herbu Korab*, w Wielkiej-Polszcze. Kazimierz podstoli Wschowski, a potem podczaszy, 1688. umarł, pochowany w naszym Poznańskim kościele; żona jego Helena Chociszewska, siostra rodzona Ponińskiej kasztelanowy Gnieznieńskiej, z niej miał córek dwie, z których Katarzyna była za Tomaszem Koczorowskim, druga Cecylia zakonnicą w Śrzemie, synów zaś było czterech, Jędrzej, Maciej i Jakób, ale młodzianami pomarli. Franciszek zaś czwarty w zakonie naszym służąc zapowietrzonym w Poznaniu 1709. życie swoje na tej usłudze położył.

Gałęski *herbu Prawdzic.* W Kaliskiem województwie Jakób Gałęski, Sebastyan i Jędrzej kwitnęli. W Litwie Stanisław w Nowogrodzkiem 1648.

Gałęski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze.

Gałęzowski *herbu Tarnawa*, w województwie Lubelskiem, od Targowickich swój początek wzięli, dla czego i podziś dzień z Targowiska się piszą. Jan rotmistrz królewski, pisarz ziemski Lubelski 1703. *Constit. fol.* 14. córka jego była za Cieszkowskim Stanisławem starostą Kotelnickim herbu Dołęga. Jerzy, Stanisław, pisali się z Lubelskiem na elekcyą Jana III. z tych Jerzy miał za sobą Zielińską Annę herbu Ciołek. Felicyan podsędek ziemski Lubelski i podstarości, żona jego Maryanna Angela Głuska herbu Ciołek kasztelanka Gostyńska, z niej ma potomstwo. Synowiec Felicyana, pojął Teresę Kozmianownę pisarzownę grodzką Krasnostawską.

W roku 1778. Maciej Gałęzowski cześnik Lubelski. — Antoni piasarz ziemski Chełmski. — Jan Gałęzowski dziedzic na *Głusku* i *Bełżycach* umarł kasztelanem Lubelskim zostawiwszy dwóch synów: starszy, z *Szaniawską* podstolego koronnego córką żył bezdzietny: młodszy, z *Stroińskiej* sędzianki Lubelskiej jedyną córkę spłodziwszy umarł. Ta wydana za Kossowskiego starostę Sieradzkiego. — *Krasicki.*

Gałuszkowski, w Podlaskiem województwie. Appolinar Gałuszkowski poborca w Podlaszu 1590. *Constit. fol.* 603.

Gambarzowski *herbu Abdank*, w Radomskim powiecie, z Gambarzowa się piszą.

Gamrat *herbu Sulima.* Starodawna familia; bo jeszcze w roku 1413. przywilej Jedliński Władysława Jagiełła, podpisał *inter praesentes* Stanisław Gamrat kasztelan Połaniecki, *u Łask. w Stat. fol.* 127. Jan, 1433. kasztelan Połaniecki. *Biel. fol.* 351. wspomina, że w roku 1434. Jan Gamrat Sulimczyk posłował do Węgier. Jan Gamrat wojewoda Mazowiecki 1544. Piotr Gamrat arcybiskup Gnieznieński, oraz i biskup Krakowski, wprawdzieć go autorowie, i szlacheckiego urodzenia, i tej familji, nauki, i cnót innych odsądzili, takbym jednak rozumiał, że gwałtowne, na najwyższe prelatury, jego postępowania, tak wszystkich oczy raziły, że o nim nie owszem dobra sławę podrzucano: przecięż co do jego urodzenia namienia *Łubien. in Vitis Episcop. Płocen.* że Mikołaj Rej sławny niegdy Wierszopis w Polszcze; z jego rodzonej siostry był na świat wydany: ale się myli, bo matka Reja była Herburtowna, jako pisze *Tricesius w jego życiu.* Z razu plebanią tylko trzymał Wiskowską, wziął potem dziekanią Warszawską, i archidyakonią Pułtuską, postapił dalej na Kamienieckie biskupstwo, z tego wkrótce na Przemyslkie: konkurrował i o pieczęć mniejszą koronną, dlatego pełen nadziei przyszedł do senatu, z gotową na po-

dziękowanie królowi oracyą. Tym czasem marszałek koronny, który dawnym trybem w tej ojczyznie z solenną przemową, kanclerzów imieniem królewskim zwykł ogłaszać, chcąc żart uczynić z Gamrata, twarzą się obróciwszy do niego, długą oracyą godność kanclerską zalecał, naostatek jakby go już chciał nominować, rzekł, tobie tedy mści księże biskupie, i już tu więcej nic nie przydawszy, umyślnie stanął. Gamrat tej suppozycyi będąc, że to do niego mowa, wstał z krzesła, co obaczywszy Król, a już tej ironji wiadomy, ręką kiwnąwszy, rzecze; *Siedźcie Księże Biskupie, nie wam to mowią:* dopiero marszałek Jana Choińskiego podkanclerzem koronnym ogłosił, nie bez zawstwydzenia Gamrata, z zyskiem jednak to jego było; bo na Płockie, a dalej na Krakowskie po Choińskim pomkniony, wkrótce arcybiskupstwo Gnieznieńskie z Krakowskiem połączył, za konsensem Pawła III. Papieża, za promocyą Bony Królowy Polskiej. Dla wielkiej ku wszystkim ludzkości i rozrutnej szczodrobliwości, był w respektach u dworu, u pospolitego gminu w szczególnej łasce. Króla Augusta z Elżbietą Austryaczką związał i koronował. I lubo pospolicie wszyscy rozwiozłe życie jego, autorowie sztychują, przecież znać jakie staranie miał o duszach sobie powierzonych: bo naprzód w Krakowie Rajczyną pewną przeświadczoną, że Żydowską wiarę była przyjęła, publicznie w środku rynku Krakowskiego, na stósie spalić kazał. Synod prowincyalny złożył, na którym bardzo wiele rzeczy pożytecznych ustanowił. On pierwszy prawo uknował, żeby suffragani Krakowscy nie z zakonów, jako przedtem bywało, ale z kapituły, na tę godność wstępowali. Kaznodzieje katedralni, żeby i obcy na katedrę mogli być przybrani, sporządził, ile że przedtem kanonik Krakowski, oraz trzymał i ambonę. Na ubogich szczodrobliwiej był łaskaw, bo na każdy dzień, sto ich swoim chlebem żywił, i hojnie traktował: i owszem jako *Łubieński* przydaje; dwa wozy zawsze za nim nałożone chodziły odzieżą różną, a między innemi, kożuchami, gdy kogo nagiego, albo źle odzianego na drodze potkał, a osobliwie w zimie, nietylko go przyodział, ale i udarował. A co podziwienia w nim godniejsza, że choćci samemu na tak liczne expensa, które czynił, dwór wspaniały i dla powagi Prymacyalnej chowając, i inne; prowentów własnych, ze dwóch biskupstw nie stawało; tak dalece, że się dłużyć musiał, przecież z tego swego zwyczaju i miłosierdzia na ubogich, nic nie spuścił. Czem rozumiem, że sobie uskarbił łaskę Boską, że w dobrem życiu, ostatek dni swoich skończył. Do czego pomogło mu takie widzenie. W wigilią święta któregoś, wybierał się na nieszporne gocziny

do kościoła, w pokoju tedy swoim, sam tylko siedząc, czekał rychło mu znać dadzą, że już czas nadchodzi. Tym czasem stawa mu w oczach znajomej sobie dobrze osoby, postura Kurosza szlachcica, dawno przedtem zmarłego, który Gamratowi w młodszych leciech, żyjąc jeszcze na świecie, w wielu mniej sumiennych kompaniach był nierozdzielnym towarzyszem. Zrazu się go lękać począł biskup, atoli jednak na perswazyą umarłego, żeby się nie bał, bojaźń złożywszy pyta się go. Na jakiejby drodze był? odpowie, Żyję, i daleko szczęśliwszem życiem, niżeli wy. Tu Gamrat: czy możesz to być, żebyś ty był w kompucie szczęśliwych, któryś życie swoje tak sprosne prowadził, o czem i ja wiem. Wierzyć będziesz, mówi Kurosz, z tego co ci powiem. Młodszym, prawi, będąc w cudzych krajach, trafiłem na takiego, który bluźnierską gębą lżył Matkę Boską; z zelozyi ku tej Świętej Pani, policzek wyciąłem bezbożnemu, a potem gdy mię o to na pojedynek wyzwał, starłszy się z nim, szczęśliwiem go zabił i pokonał. Ucieczką zdrowie salwowałem. W dalszem życiu mojem nigdy mi ta rzecz na myśl nie przyszła, aż w ten czas, gdy w ostatniej godzinie dusza się moja z ciałem rozstawać miała. W ten czas albowiem od gminu czartostwa w koło opasany, gdy i sumienie mię o tak wiele niecnót popełnionych przeświadczało, nic mi nie stawało przed oczyma, tylko pewna i wieczna zguba. Gdy się tak nędzny piekła lękam: w tem stawa przedemną Najś. Matka Boska z orszakiem Aniołów Świętych; rozpierzchła się za jej prezencyą hałastra piekielna, a Matka Boska rzuciwszy na mnie okiem miłosierdzia swego, rzecze. Także żołnierz mój, obrońca honoru mego zginie? a do syna swego obróciwszy się. Oto wnętrzności, które cię nosiły, oto piersi, które cię karmiły, synu mój, i ja go temi rękami trzymać będę, póki go ty do łaski swojej nie przyjmiesz. Gdy to mówiła Najś. Marya, jam się prawdziwą skruchą, z ohydzeniem dawnych nałogów we łzy rozkwilił: Boga o miłosierdzie prosząc sercem, nie ustami; bo gwałtowna gorączka mowę już była odjęła, przyjął Bóg żal mój, że gdym w nim skonał, nie potępił duszy mojej, ale ją między wybranych swoich policzył. Teraz mię do ciebie posyła, żebym cię o bliskim schyłku życia twego napomniał, tyle twoja nad nędznymi ludźmi lutość przed majestatem Boskim sprawiła, żeć miłosierdzie Boskie zjednała. Wiedzże pewnie że za sześć miesięcy z tym ci się przyjdzie rozstać światem, dobrzeż tedy sam z sobą roztrząśnij, jako się na ten ostatni termin masz nagotować: jeszcze czas masz do pokuty i przejednania sobie sędziego Boga, ze mnie masz oczywisty dowod. To wyrzekłszy zniknął z oczu,

Gamrat zaś łzami się zalawszy, szczerze o poprawie życia swego myślić począł, nikogo tego dnia do siebie nie puszczając, nie rychło potem co się z nim stało poufalszym konfidentom otworzywszy: wszystek się tedy na pokutę udał, i tak resztę zamierzoną życia swego miarkował, żeby Bóg miał z niej pociechę on zbawienie. Sześć miesięcy minęło, Gamrat umiera 1545. wszystkiemi sakramentami na drogę wieczności opatrzony, z niemniejszą u wszystkich i u siebie nadzieją, że się do nieba dostał. Siedział na Krakowskiej katedrze lat siedm, pięć na Gnieznieńskiej, pochowany w Bazylice Krakowskiej w kaplicy, którą mu Królowa Bona z nadgrobkiem wystawiła, który wypisał *Starowol. in Episc. Cracov. fol.* 231. *Łubieński Monita fol.* 268. *i in Vitis Episcop. Płoc. Damalewicz in Archiep.*

Gano *Lipski herbu Rawicz.* W Chełmskiej ziemi Piotr Gano Lipski z powiatu Orszańskiego podpisał elekcyą Jana III. Króla.

Ganowski *herbu Kussaba.* Wspomina *Mowca Polski tom.* 1. *fol.* 244. Ganiewskich: Okolski Ganowskich zowie.

Gansch. Ganschoffowi Hermanowi chorążemu Derpskiemu, kupno sześć włok pustych, i sześciu morgów Mejlugi nazwanych, approbowała konstytucya 1649. *fol.* 46.

Garbowiecki, ci świeżo nobilitowani przez konstytucyą 1726.

Garbowski *herbu Śreniawa,* w Sendomierskiem województwie.

Garbowski *herbu Sulima.* Jan z Garbowa, w okazyi pod Chojnicami zabity, w kole pochowany 1490. *Długosz* dwóch Garbowskich wspomina, którzy w Budzyniu z kopiami gonili, ale się o tem mówiło pod Farurej, którzy od Garbowskich poszli.

GARCZYŃSKI HERB.

MS. Konopat. za herb im podtrąca klejnot, który się zowie Cielątkowa. *MS. o Familiach Prus.* do herbu Junosza ich pociąga. W genealogji na mappie sztychowanej Krasińskich, herb im Sas przyznaje; luboć ma wielkie podobieństwo do klejnotu Sas, przecież inszą symetryą tu go znajdziesz, to jest, strzała prosto do góry żeleźcem obrócona, nad nią księżyc jak na nowiu rogami na dół spuszczony, i strzały wierzch niby opasujący, po bokach księżyca tak z tej, jako i z drugiej strony, po jednej gwiazdzie, nad hełmem cztery pióra strusie, takem go odrysowanego widział; na

GARCZYŃSKI HERB.

domowej pieczęci jednego z nich, toż samo potwierdził Ks. Mikołaj Garczyński Soc. Jesu w tym domu urodzony, i przydał, że się Cholewa nazywa, luboć daleko różny od herbu Cholewa, i w Kazaniu swojem pogrzebowem tak go udaje *Ks. Rzeszowski*, atoli na innem miejscu widziałem trzy tylko pióra na hełmie, przez nie strzała idzie żelezcem w prawą tarczy skierowana. Z tej familji jeden miał za sobą Brantownę. Jędrzej sędzia Tczweski, brat naszego Ks. Mikołaja, umarł koło roku 1667. Bogusława czytam 1668. *in Monim. Resid. Mariaeburg.* Samson chorąży Chełmiński, świat ten pożegnał 1667. u Karmelitów w Gdańsku pochowany, żona jego podkomorzanka Pomorska Jana Werdy córka, z której córka z Dorpowskim zmówiona. Alexander brat Samsona, obudwu Pisieńska Rengelinowna urodziła, dobra ich Orle, Garczyn, Iłownica, Krtów, *to MS. o Familiach Pruskich* pisze, atoli w prefacyi *ad Conceptus mirabiles* czytam, że tego Samsona Grzymułtowska siostra wojewody Poznańskiego matką była; niewiemże czyby nie lepiej mówić, że raczej żonę jego Werdziankę ta Grzymułtowska urodziła, ile że *MS. pomieniony* świadczy, że Werda podkomorzy Pomorski, miał za sobą Grzymułtowską. Z tej Werdzianki Samson spłodził trzech synów, Damiana, Krzysztofa i Stanisława; z tych Stanisław kasztelan Konarski z Lasockiej zostawił syna Franciszka, Gnieznieńskiego i Poznańskiego kanonika, deputata kilka razy na trybunał koronny. Damian chorążym był Poznańskim, pierwsza żona jego Anna Radomicka kasztelanka Kaliska, powiła mu czterech synów, Ludowika podstolego Poznańskiego: Stanisława, naprzód Łowczego Poznańskiego, potem kasztelana Bydgoskiego, teraz kasztelana Inowrocławskiego, którego z Szczawińskiej, syn Wacław, a z Załuskiej Józef: Stefana, naprzód chorążego Wschowskiego, marszał-

kiem był na sejmiku w Średzie, i posłem bywał, teraz kasztelana Gnieznieńskiego, którego z Zofji Tuchołczanki starościanki Jasienieckiej zostało potomstwo, a między niemi syn Franciszek. Franciszek czwarty syn Damiana. Druga małżonka Damiana, Ludowika Leszczyńska herbu Wieniawa, z tej był syn Michał Koronowski profess zakonu Cystercyeńskiego, i córka Angela zakonnica Ś. Franciszka w Bydgoszczy. Adam z województwa Malborskiego podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Stanisław na Garczynie i Orlu, z sejmu 1683. komissarz na rozgraniczenie między województwem Mazowieckiem i księztwem Pruskiem. *Constit. fol.* 12. Garczyński za opiekuna naznaczony Janowi Zamojskiemu staroście Kałuskiemu, potem wojewodzie Sendomierskiemu, któryś z nich miał za sobą Eufrozynę Ołdakowską. N. Garczyńska chorążycowna Chełmińska Dominika Kossowskiego małżonka. Jan deputat na trybunał koronny 1725. Jan w duchownym stanie temi czasy. Są i w Krakowskiem. Z tych Jan podpisał konfederacyą Krakowską. Joanna Tyburcego Chrząstowskiego herbu Zadora, małżonka. Tymże się herbem pieczętują w Prusiech Zapendowscy, tylko że według *MS. o Familiach Pruskich*, miecz kładą nie strzałę. Tymże Dargolewscy tamże, tylko koło miecza nie mają dwóch gwiazd.

Wielądek w heraldyce wypisawszy o tej familji w Tomie IV. z *Niesieckiego*, poźniej w Tomie V. umieścił osobny i obszerny opis, który jak pisze z autentycznych dokumentów był mu podanym. A lubo co do herbu odwołuje się do opisu swego w Tomie IV. podług *Niesieckiego* uczynionego, przecież tu nie wiadomo dla czego, herb ten *Sas* nazywa. Genealogia przez *Wielądka* uczyniona jest następująca. —

Dom ten starożytny w Prusiech w województwie Pomorskiem, od pierwszych przodków swoich dziedziców na *Garczynie*, Garczyńskiemi zwani. Z tych Michał Garczyński dóbr *Garczyn*, *Stare Orle*, *Krtowo*, *Równe*, *Ilownica*, *Ulonia wielka*, *Karczewo*, *Karczewko* i t. d. i innych w województwie Pomorskiem dziedzic, co dowodzi donacya autentyczna w Bełzie, przez Alexandra syna, *Feria secunda post festum SS. Trium Regum* 1671. roku zeznana. Ten z Zofią *Pisieńską* herbu *Poraj*, spłodził dwóch synów, Alexandra i Samsona. Alexander Garczyński syn Michała, ten z *Marchocką* herbu *Ostoja* na Rusi miał dwie córki: Zofią, Andrzeja Rzeczyckiego, Katarzynę Chrząstowskiego małżonki, i synów dwóch, Jana i Władysława *steriles*.

Samson Garczyński chorąży Chełmiński, dwóch-żenny, *primo voto* z Katarzyną *Doręgowską* zostawił potomstwo: córkę Ewę, która była za pierwszym mężem Wawrzeńcem Wałdowskim herbu *Topor*, za drugim Zapędowskim, i synów trzech, Alexandra *sterilem*, Rafała, ten z Katarzyną *Kochańską* miał córek pięć: Maryannę za Jakóbem Rogalińskim synem Franciszka Łodzi Rogalińskiego i Maryanny *Przetockiej*, z tych córka Konstancya Rogalińska za Andrzejem Łochyńskim, Konstancyą za Morskim,

Barbarę za Dzierzbickim. Rozalią za Lnińskim. Krystynę za Gortatowskim, wszystkie cztery bezpotomne, i syna jednego Samsona, który z *Roznowską sterilis.* Bogusław Garczyński syn najstarszy Samsona z *Doręgowskiej* urodzony, ten z Justyną *Lisowską*, miał syna Alexandra, od którego z Barbary *Plichcianki*, starościanki Gostyńskiej, Waleryan, z *Zalewską* bezpotomny, i Maciej Garczyński ten z Anną *Sicińską* spłodził córkę jednę Maryannę, za Tokarskim z którym zostawiła dwie córki, Józefę i Magdalenę, i synów trzech: Franciszka, Tomasza, i Piotra Tokarskich. Synów Macieja Garczyńskiego z *Sicińską* było pięciu: 1. Józef Garczyński, który z Maryanną *Grabowską*, miał córkę Teresę i syna Pawła. 2. Ignacy Garczyński, ten z pierwszą Agnieszką *Przyborowską*, spłodził Wincentego, i Romualda; z drugą *Zakrzewską* bezpotomny. 3. Paweł Garczyński, z *Dąbrowską sterilis.* 4. Andrzej Garczyński, który z Honoratą *Zarembianką* spłodził Romualda i Maxyma. 5. Wincenty Garczyński, ten z *Gogolewską* bezpotomny.

Wzwyż rzeczony Samson Garczyński chorąży Chełmiński syn Michała, *secundo voto* z Barbarą *Werdzianką*, herbu *Odrowąż* w Prusiech familji starożytnej i znacznej, córką Jana *Werdy* podkomorzego Pomorskiego, starosty Nowskiego z Elżbiety *Grzymułtowskiej* herbu *Nieczuja* spłodzoną, z tą zostawił potomstwo trzech synów: 1. Damiana, 2. Chryzostoma Krzysztofa, 3. Stanisława kasztelana Konarskiego Łęczyckiego.

Damian Garczyński pierwszy syn Samsona z *Werdzianki* urodzony, chorąży Poznański, dwóch-żenny, *primo voto* z Anną *Radomicką* kasztelanką Kaliską, spłodził czterech synów: Ludwika podkomorzego Poznańskiego, Franciszka, Stanisława kasztelana Inowłodzkiego, i Stefana wojewodę Poznańskiego.

Ludwik podkomorzy Poznański bezpotomny. Franciszek z *Walewską* miał dwóch synów: Stanisława kanonika i proboszcza Zbąszyńskiego, i Kazimierza chorążego Wschowskiego, od którego Józef i Jan Garczyńscy synowie. Stanisław Garczyński trzeci syn Damiana z Anny *Radomickiej* urodzony, kasztelan Inowłodzki, ten pierwszym związkiem z Wiktoryą *Szczawińską* miał syna Wencesława starostę Kłodawskiego bezpotomnego. Drugim związkiem z *Załuską* synów, Józefa bezpotomnego i Mikołaja Garczyńskiego, który z *Zboińską* zostawił córkę Magdalenę Ignacego Tucholki małżonkę i syna Jakóba. Stefan Garczyński czwarty syn Damiana z *Radomickiej* urodzony, wojewoda Poznański. Ten z Zofią *Tucholczanką* spłodził córek cztery: Ludowikę za Dąbskim bezpotomną. Eleonorę za Lanckorońskim starostą Rawskim, z tym trzech synów. Teresę za Czosnowskim starostą Ciecianowskim, z tym córki: Antoninę i Zofią zakonnicę. Synów zaś Stefana Garczyńskiego wojewody Poznańskiego, zostało czterech: 1. Franciszek podkomorzy Wschowski bezpotomny.

Drugi syn Stefana wojewody Edward Garczyński kasztelan Rozpirski, który z Katarzyną *Radolińską*, spłodził córkę Annę za Nepomucenem Mycielskim starostą Ośnickim, z którym dwie córki Józefa i Jolanta, i dwóch synów Ignacy i Edward Mycielscy. Syn Edwarda kasztelana jeden, Stefan Garczyński rotmistrz

kawaleryi narodowej, który z Anną *Skorzewską*, zostawia potomstwo córkę Alexandrę i synów Tadeusza i Filipa Garczyńskich.

Rudolf Garczyński drugi syn Stefana wojewody Poznańskiego bezpotomny.

Stefan Garczyński trzeci syn Stefana wojewody Poznańskiego, z *Tucholczanki* urodzony, generał major w wojsku koronnem, który z Weroniką *Krzycką* pierwszych zaślubień Mycielską, z tą spłodził dwie córki, Eleonorę, która z Adamem Gajewskim kasztelanicem Rogozińskim zostawia dwie córki, Antoninę i Paulinę, i synów dwóch Franciszka i Ewarysta Gajewskich. Antonina druga córka Stefana Garczyńskiego generała, ta z Fryderykiem grafem Skorzewskim zostawia potomstwo: córek cztery, Kornelinę, Olimpią, Klotyldę i Florentynę, synów dwóch: Heliodora i Arnolda Skorzewskich.

Tenże Garczyński generał z Weroniką *Krzycką* spłodził także czterech synów, Franciszka rotmistrza, Antoniego, Nepomucena, Stefana. Franciszek z *Mycielską* spłodził synów dwóch, Bonawenturę, Nepomucena.

Wzwyż rzeczony Damian Garczyński syn Samsona z *Werdzianki* urodzony, *secundo voto* z Ludowiką *Leszczyńską*, z tą spłodził dwie córki, Teresę za Janem Walickim herbu *Łada* stolnikiem Rawskim, z tym córka jedna Ludwika, drugim ślubem za Mokowskim, i Anielę zakonnicę, synów zaś było czterech. Michał ksiądz, Wojciech, Władysław i Józef bezpotomni.

Chryzostom Krzysztof Garczyński drugi syn Samsona z *Werdzianki* urodzony, ten z *Wilczyńską* miał potomstwo trzy córki, Teresę Kossowskiego, Zofią Jana Radońskiego małżonki, i Maryannę która z pierwszym mężem Trzebuchowskim miała syna Bonawenturę Jezuitę, z drugim mężem Michałem Garczyńskim sądowym Michałowskim zostawiła córkę Kunegundę Melchiora Zakrzewskiego małżonkę.

Stanisław Garczyński kasztelan Konarski Łęczycki, trzeci syn Samsona z *Werdzianki* urodzony, z sejmu 1683. komissarz na rozgraniczenie między województwem Mazowieckiem i księztwem Pruskiem, *konstyt. fol.* 13. z Agnieszki Lasockiej małżonki swojej, Albrachta Adryana Lasockiego kasztelana Inowrocławskiego, starosty Wyszogrodzkiego, z Agnieszki *Brochowskiej* urodzonej córki, spłodził synów dwóch, Jana starostę Budziszewskiego deputata na trybunał koronny 1725. r., i Albrachta Maxymiliana metropolitę Gnieznieńskiego, i katedralnego Poznańskiego kanonika, i córek trzy: Mechtyldę za Michałem Karczewskim. Drugą za Szembekiem. Trzecią za Leszczyńskim.

Jan Garczyński syn Stanisława kasztelana Konarskiego z *Lasockiej* urodzony starosta Budziszewski, z Eufrozyny *Oldakowskiej*, miał syna Józefa skarbnika Drohickiego, i córek trzy: Brygidę za Byszewskim podczaszym Halickim, Kunegundę za Walewskim kasztelanicem Spicimirskim, i Rozalią za Janem Wyrzykowskim cześnikiem Inowrocławskim. Synów zaś tegoż Józefa Garczyńskiego z Urszuli Obryckiej było czterech. Piotr Garczyński burgrabia Łęczycki, z N. *Zamojską* mający potomstwo. Drugi syn Józefa Garczyńskiego z *Obryckiej* urodzony,

Hermenegild Garczyński bywszy komissarz cywilno-wojskowy ziemi Drohickiej.

Trzeci syn Józefa skarbnika Drohickiego, Edward Garczyński infułat Liwski, kanonik Inflantski. Czwarty syn Józefa Fryderyk Garczyński porucznik w wojsku koronnem, który w potrzebie za ojczyznę, w czasie ostatniej rewolucyi, pod czas szturmu na Pradze życie położył. Córek tegoż Józefa Garczyńskiego trzy: Maryanna za Andrzejem Krasnodębskim, Mechtylda za Wojciechem Kotowskim, Eleonora za Piotrem Wojewódzkim.

Stanisław na *Garczynie, Orlu, Krtowie* dziedzic, z sejmu 1683. komissarz na rozgraniczenie między województwem Mazowieckiem i księztwem Pruskiem *konstyt. fol.* 13. o którym *Niesiecki* wyżej str. 70. ten zostawił z Konstancyi, Jana z *Bojanowa* Bojanowskiego z Anny *Widlickiej* córki a żony swej syna Michała, co dowodzi dokument 1698. roku *in Castro Skarszeviensi feria 4ta post Festum solenne Pentecostes:* Zapis przez Stanisława Garczyńskiego, Konstancyi Bojanowskiej Jana Bojanowskiego i Anny *Widlickiej* małżonków córce, a żonie swojej uczyniony. Michał *de Rautemberg* z *Garczyna* Garczyński syn Stanisława, sądowy czyli sędzia ziemi Michałowskiej dóbr *Mendrzec*, *Przęsławic*, *Bogdanków* w województwie Chełmińskiem dziedzic, co potwierdza tranzakcya 1723. *feria 4ta ante festum SS. Simonis et Judae Aplorum in castro Covaleviensi*, poseł z województwa Chełmińskiego na konwokacyą 1734. roku. Który z pierwszej żony Barbary *de Nostitz Bąkowskiej* Pawła de Nostitz Bąkowskiego stolnika Inowrocławskiego z Zofji *Bystramownej* spłodzonej córki, zostawił jednego syna Kajetana, i córek dwie, Antoninę Wacława Wilczewskiego chorążego Wiskiego żonę, i Maryannę w pierwszem małżeństwie Ferdynanda Kossowskiego podczaszego Rzeczyckiego, w powtórnem Antoniego Gostomskiego sędziego ziemskiego Michałowskiego będącą, z drugiej zaś żony, Maryanny z domu Garczyńskiej, zostawił córkę jednę Kunegundę Melchiora de Drywa Zakrzewskiego sądowego, czyli sędziego ziemskiego Michałowskiego małżonkę.

Kajetan *de Rautemberg* z *Garczyna* Garczyński stolnik Czerniechowski syn Michała, dóbr po ojcu swym w województwie Chełmińskiem, *Mędrzyc*, *Przęsławic*, *Bogdanków*, tudzież nabytych w województwie Kaliskiem, a w powiecie Nakielskim wielkiego i małego *Włościborza* dziedzic, z Teodorą Jana *de Warsza Dembińskiego* stolnika Inflantskiego i Ludwiki z *Słupów Waldowskiej* spłodzoną córką, zostawił jednę córkę Maryannę Alexandrę dwóch imion. Antoniego de Büthner z *Zawad* Zawadzkiego podkomorzego nadwornego J. K. Mci małżonkę.

Garlicki *herbu Prus 1mo.* Tym gniazdo, tak Paprocki jako i Okolski w Krakowskiem województwie zakłada.

Tomasz regent grodzki Oświecimski deputat z Krakowskiego 1753. roku. Andrzej podwojewodzy Sendomierski. — *Wielądek.*

Garlicki *herbu Strzemie.* I tych w temże województwie osadzają. Stanisław z Elżbietą Połomską, a tę Pisarska urodziła, zostawił syny i córki. Alexander, Jerzy, Stanisław

i Antoni 1705. w Krakowskiem kwitnęli. Sebastyan z Ruskiem podpisał elekcyą Władysława IV. Marcyanna zakonnica Sądecka 1701.

Dom ten starożytny, od czasów panowania Bolesława Chrobrego Króla, w województwie Krakowskiem miał swoje siedlisko. O tem najpierwszy pisze *Długosz sub Anno* 1364. *Miechovita lib.* 4. roku 1362. *Okolski* pod herbem *Strzemie*, za Kazimierza Wielkiego. O czem i *Kromer* obszerniej opisuje, a przywilej fundacyi kościoła S. Jakóba w Krakowie na Kazimierzu, dom Garlickich, i innych Strzemieńczyków, koło roku 1462. zaświadcza, i inne dawne tranzakcye w aktach ziemskich i grodzkich Krakowskich czynione dowodzą: jak to z tych *in actis Terrestribus Cracoviensibus:* „*libro Nro* 21. *anno* 1541. *Feria* 3*tia ante Festum S. Martini. Nobilis Barbara Dębińska relicta, olim Nobilis Christophori Garlicki ensiferi et burgrabii arcis Cracoviensis, nobilibus Joanni et Stanislao Garlicki filiis, de jure suo reformatorio, ac advitalitio, super bonis* Górne *et* Dolne Garlice, *et* Gnojne *cum attinentiis coram actis Castren. Cracovien. inscriptis, cedit.* Druga tranzakcyą: — *Ibidem libro* 28. 1543. *anno Sabbatho post Festum S. Jacobi. Nobiles Cyprianus et Paulus Garliccy bonorum parva Czarlików heredes, nobili Sophiae de* Stradomskie Wrzosowska *et filiis ejus summam* 15. *mill. Floren. Polon. inscribunt.* — Trzecia tranzakcya 1563. *in actis Castrensibus Cracoviensibus, nobilis Paulus Sujski vexillifer Cracoviensis, nobilibus Cypriano Garlicki et Christinae* Chwaliborzanka *conjugibus, summam* 15000. *Floren. Polon. super bonis* Zagaj, *inscribit.*“ —

Te i inne bardzo liczne w tychże aktach, jako też i w województwach Sendomierskiem, Mazowieckiem, i innych znajdujące się dokumenta i zapisy urzędowne, dowodzą jaśnie i dokładnie szlachetne urodzenie, i possessye ziemskie dziedziczne, tenże dom Garlickich mających, którego genealogia, z dowodów autentycznych ułożona, do akt grodzkich Radomskich 1765. roku *Feria secunda post Festum Immaculatae Conceptionis Beatissimae Virginis Mariae*, podana, a excerpt z tejże, dla dokładniejszego familji tej poznania, tutaj się umieszcza. — Roku 1541. Krzysztof Garlicki miecznik i burgrabia zamku Krakowskiego, z Barbarą *Dębińską*, miał synów dwóch, Jana kanonika katedralnego Krakowskiego, i Stanisława komornika ziemskiego Krakowskiego, dobra górne i dolne *Garlice* i *Gnojne cum attinentiis* dziedzica po ojcu swoim, który *primo voto* z *Morawiecką sterilis, secundo voto* z Elżbietą *Polomską* spłodził córkę jednę Annę za Mateuszem Książnickim, i synów czterech. Jana księdza zakonu S. Franciszka, Krzysztofa rotmistrza, który na wojnie z Szwedami zginął. Piotra ten z *Oraczewską* bezpotomny, i Stanisława, który 1*mo voto* z *Grochowską sterilis.* 2*do voto* z Ewą *Ligężanką* herbu *Podkowa* zostawił potomstwo, Jana, Samuela, Sebastyana i Alexandra. Jan z *Puławską* herbu *Róża* spłodził Wojciecha i Jana. Samuel dóbr *Rozdziele* i części w *Chronowie* dziedzic, syn Stanisława rotmistrza wojsk Rzplitej z *Michalczewską* małżonką *sterilis.* Sebastyan na *Gosprzydowie* dziedzic, podpisał elekcyą Władysława IV. Króla z Ruskiem województwem, jak pisze *Niesiecki* wyżej: ten miał za sobą *Stradomską.* Alexander syn czwarty Stanisła-

wa rotmistrza, części na *Tymowie* i innych dóbr z rodziców mianych dziedzic, z Maryanną *Czarkowną* herbu *Półkozic* spłodził Stanisława i Józefa synów. Tenże Alexander za towarzysza w wojsku będąc 1682. roku na wojnie pod *Wiedniem* zginął. Syn jego Stanisław chorąży pancernej chorągwi JW. Potockiego marszałka nadwornego koronnego, dóbr na górnych *Garlicach* i *Chronowie*, i *Rozdziele* dziedzic, którego wspominają tranzakcye w Radomiu czynione. Ten z Katarzyną *Bedlińską*, spłodził córkę Helenę, Jana Promińskiego małżonkę, i syna Antoniego cześnika Owruckiego, który wiek swój młody poświęcił zaraz na usługi ojczyznie, co zaświadczają akta publiczne, jako to 1730. roku, dnia 12. Września w Opatowie na sejmikach *boni Ordinis* województwa Sendomierskiego, przez *laudum*, delegowany był do słuchania kalkulacyi, exaktorów województwa i powiatu Radomskiego, potem vice-regentem grodzkim Radomskim, znowu regentem grodzkim Sochaczewskim, potem pisarzem wojskowym i skarbu koronnego, nareszcie cześnikiem Owruckim, będąc na górnych *Garlicach* z przodków swoich dziedzic i innych dóbr, wszedł w śluby małżeńskie, z Ewą *Duninowną Wąsowiczowną*, Józefa Dunina Wąsowicza łowczego Latyczewskiego córką, a niegdy Antoniego Jastrzębskiego skarbnika i burgrabiego Sochaczewskiego małżonką pozostałą wdową, jako zaświadcza w aktach grodzkich Radomskich 1734. roku *Feria secunda ipso die Festi Sancti Francisci Confessoris*, zapis czyli intercyza ślubna. Z którą małżonką swoją, trzy spłodził córek, Scholastykę, Ludwikę, Angelę, synów zaś czterech: 1*go* Stanisława, ten się ożenił z *Potocką*, umarł *sterilis*. 2*go* Xawerego, ten ożeniony z *Gorską*. 3*go* Michała, który ma za sobą *Jabłońską*. 4*go* Filipa, ten z Maryanną *Hiżowną*, ma dwóch synów, Michała i Stanisława i córki Ludwikę i Zofią małoletnie. — *Heraldyka Wielądka.*

Garliński *herbu Pobog według Okolskiego*, czyli raczej herbu *Dąbrowa*, *według Kojałow. in MS.* w Ciechanowskiej ziemi. Paweł rycerski człowiek we wszystkich za Stefana Króla expedycyach, trzymał kilka lat ekonomią Malborską, na trybunał koronny dwa razy był deputatem, z Kosińskiej herbu Rogala spłodził synów czterech, Adama, Marcina, Alexandra i Jędrzeja. Z tych, Adama czterech synów było, Jędrzej burgrabia Łęczycki, Marcin i Wojciech w okazyach zginęli w Wołoszech, Alexander z niewoli wyszedłszy prędko umarł. Maciej, którego syn Jan, nie lepszem szczęściem w pęta się dostał Tatarskie; spłodził potem czterech synów Marcina dzielnego męża, temu Katarzyna Bieniedzka powiła Alexandra, Krzysztofa i Samuela, ten z Strojnowską wszedł w kontrakty małżeńskie. Sebastyan brat Marcina, z Anną Rzeczycką. Wojciech i Jędrzej ludzie w różnych kampaniach doświadczonego męztwa. Z tych niektórzy w Litwie osiedli, jako to Jędrzej stolnik Derpski w Połockiem. Samuel Racibor Gardliński, *tak ich pisze Kojał.* podczaszy Orszański, którego syn Franciszek. Alexandra Garlińskiego herbu Dą-

browa, jakom sam widział dwóch synów, w Brześciańskiem 1691. Michał, Józef, i Bazyli.

Garliński *herbu Półkozic*, w Krakowskiem województwie. Garlińskiemu Pawłowi kononikowi Krakowskiemu i Kujawskiemu, zmarłemu 1634. nadgrobek z tym herbem w katedrze Krakowskiej wystawiono, wypisał go *Starowol. in Monum.* kędy przydaje o nim, że w trybunałach deputatem bywając, samej sprawiedliwości przestrzegał. Floryan umarł w zakonie naszym 1613. niespracowany operariusz. Paprocki i Okolski o nich nie pisał.

Garmuchowski *herbu Poraj*. Z tych Anna Garmuchowska była za Józefem Gruszeckim podsędkiem ziemskim Podolskim.

Garnisz *herbu Poraj*, w Sieradzkiem, Ruskiem i Podolskiem dom rozrodzony. Anna Garniszowna Marcina Kowalskiego chorążego Wieluńskiego małżonka *Acta Castren. Vielun.* 1510. Zygmunt 1575. *Paprocki w Panoszy.* Stanisław Garnisz naprzód podstoli, potem stolnik Krakowski 1573. miał za sobą Zofią Działyńską wojewodzankę Pomorską.

Garnisz kanonik Kujawski, deputat na trybunał w r. 1774. został 'dalej suffraganem Pomorskim, — w r. 1778. referendarz koronny: w roku 1781. biskup Chełmiński. W roku 1787. podkanclerzy koronny. — *Krasicki.*

Garnkowski *herbu Poraj*. Janusz z Garnka Garnkowski podwojewodzy Sieradzki umarł 1644. którego nadgrobek z Piotrkowa u OO. Franciszkanów wypisał *Starowol. in Monum.* Wojciech z Kaliskiego podpisał elekcyą Jana III.

Garwaski *herbu Grzymała*, w Kujawskiem i w Płockiem. Hieronim Garwaski kanclerz Gnieznieński, Krakowski, Płocki kanonik, umarł 1583. *Okolski* go kanclerzem koronnym zowie, ale się w tem myli; bo o te czasy pieczęć wielką Zamojski trzymał, o nim *Constit.* 1569. *fol.* 187. N. Garwaska Jakóba Dunina kasztelana Inowrocławskiego małżonka. Jan Garwaski cześnik Płocki miał za soba Barbarę Dzierzgowską kasztelankę Ciechanowską. Jan 1589. poborca w Wyszogrodzkiej ziemi z sejmu naznaczony *Constit. fol.* 559. Stanisław kasztelan Płocki w roku 1587. podpisał elekcyą Zygmunta III. *Constit. fol.* 437. do którego do Szwecyi wysłany, przysięgi królewskiej *diploma* przywiózł z sobą do Krakowa, *Constit. fol.* 441. posłował potem na sejm 1588. i 1590. już starostą Gostyńskim będąc, a w roku 1601. już kasztelan, deputowany był do korrektury praw koronnych, *Constit. fol.* 734. *i* 1609. *fol.* 907. Jego łask wdzięczne kollegium Lwowskie, wiecznej je pamięci przed Bogiem zapisało. S. Stanisławowi biskupowi lampę srebrną

zawiesił, i żeby zawsze gorzała, fundacyą opatrzył: *Przewodnik fol.* 18. był wprzód pisarzem ziemskim Płockim 1589. jako świadczy transakcya Będzińska, którą podpisał. Ks. Mikołaj Garwaski synowiec kasztelana 1611. Paweł pisarz ziemski Płocki, z którym tytułem był deputowany do kwarty Rawskiej 1598. *Constit. fol.* 713. postąpił dalej na kasztelanią Sierpską, i starostwo Wyszogrodzkie 1613. *Constit. fol.* 28. Augustyn podsędek Wiski 1616. *Constit. fol.* 30. Piotr dworzanin królewski, poseł na sejm z Łęczyckiego roku 1629. *Constit. fol.* 7. *i* 1638. *fol.* 21. *i* 1648. Stanisław dziekan Płocki, kanonik Krakowski, umarł 1635. był do Prałat ku Bogu Pańskiego animuszu, na którego cześć spendował fortunę swoję, kościołek SS. Apostołów Piotra i Pawła w Krakowie na tej ulicy, która do zamku ciągnie, i wystawił i uposażył; o czem świadczy inskrypcya nad nim położona; krom tego uczynił fundacyą, żeby co Sobota, mszą śpiewano w kaplicy Matki Boskiej śnieżnej, w katedrze Krakowskiej, o Niepokalanem jej Poczęciu. *Pruszcz in Descript. Cracov.* Wsi dwie Sieradzice i Wrzosowice przyłączył Buršie *Juristarum* wiecznem prawem, na 30. studentów szlacheckich sustentacyą, co approbowała konstytucya 1662. *fol.* 23. *Starowol. in Vitis Episc. Cracov.* wspomina jego fundacyą na kaznodzieję extraordynaryinego, w Krakowskim na zamku kościele: Kościół nasz S. Piotra w Krakowie, jego szczodrobliwością ozdobiony i ubogacony. *Pigłowski elogia.* Tejże jego łaski doznały i insze domy Boże, osobliwie w Piotrowinie, w Płocku, etc. Po śmierci jego, gdy testamentu od niego spisanego znaleźć nie możono, pokazał się Wawrzeńcowi Starczewskiemu kustoszowi natenczas Krakowskiemu, i gdzie był testament, miejsce pokazał; jakoż tam go znaleziono; przydał niektóre rzeczy, co się z nim działo, to jest o surowym sądzie Boskim, i jako za interpozycyą Najś. Matki, do której w życiu swojem miał szczególne nabożeństwo, cięższych daleko mąk uszedł. *Histor. Dom. Profess. Cracov.* Hieronim 1632. Krzysztof w Łęczyckiem 1674. Paweł kanonik Lwowsk' 1671. roku. Herb ich Grzymała ale bez męża zbrojnego.

Gąsawski. Jacek Gąsawski kanonik Łucki deputat na trybunał koronny 1714.

Gąsczyński *herbu Niesobia* albo *Krzywosąd.* W województwie Chełmińskiem, zdawna osiedli w Niemczyku dziedzicznych dobrach, i w Tyrnawie za Łasinem. Z tych Jan Gąsczyński miał urząd w zamku Malborskim, gdzie dochodów tamecznych doglądając, miał wysługę na kilka tysięcy złotych. Synowiec jego był przy księżnie Ostrogskiej woje-

wodzinie Wołyńskiej, a potem ożenił się na Ukrainie, z Waldowską herbu Topor. *MS. de Famil. Pruss.* luboć inni piszą ich Gąsciński.

Gąsecki *herbu Bożawola.* Ci od dóbr Gąski w Płockiem, od dóbr Gąseczyn w Ciechanowskiem, imienia nabyli. Z tych Jędrzej Gąsecki czterech synów zostawił, wszyscy ludzie rycerscy, Wojciech, Stanisław, Jan i Piotr, który trzech synów spłodził Krzysztofa, Jana i Marcyana. Adam i Paweł z ziemi Czerskiej podpisali elekcyą Jana III. Kazimiez Paweł w Ciechanowskiej Jana Kazimierza.

Gąsiński *herbu Grzymała*, z Mazowsza na Wołyń się przenieśli, mówi *Paprocki.* Krzysztofa Gąsińskiego *wspomina fol.* 405. że pod Pskowem pieszo szedł do szturmu, za towarzysza służąc z kasztelanem Warszawskim. Jan Oremus Gąsiński, tak z Sieradzkiem podpisał elekcyą Władysława IV.

Gąsiorowski *herbu Ślepowron,* w Brzeskiem Kujawskiem. Maciej, Alexander z Miroszewic, Jędrzej, Mikołaj, Franciszek, Stanisław podsędek Żarnowski, podpisali elekcyą Jana Kazimierza, Wojciech z Płockiego, Kazimierz z powiatu Kowieńskiego. N. Gąsiorowski, miał za sobą Głembocką pozostałą wdowę po Gorczyńskim, z tej był Jędrzej kasztelan Bydgoski, starosta Radziejowski, którego syn Maciej kasztelan Inowrocławski starosta Radziejowski, ten naprzód z Lasockiej, spłodził córkę zakonnicę *a Visitatione* w Warszawie, z drugiej Boglewskiej podsędkownej Czerskiej, był syn Augustyn starosta Radziejowski, i córki dwie, jedna za Orszetym cześnikiem i pułkownikiem królewskim, druga za Sobolewskim pisarzem Ziemskim Warszawskim. Któryś z Gąsiorowskich miał za sobą Dorotę Zulińską, drugi Zofią Zebrowską. Floryan z Gąsiorowa, od którego Kuczyńskich dom idzie.

Gasowski, w Podlaskiem województwie. Alexander Gasowski stolnik ziemi Bielskiej podstarości i sędzia grodzki Brański, poseł na konwokacyą 1696. podpisał konfederacyą generalną. Alexy 1703. komissarz z sejmu Lubelskiego 1703. do rozgraniczenia między województwy Mazowiekiem i Pruskiemi. *Constit. fol.* 22. Gaszowski podkomorzy Bielski, miał za sobą Joannę Zwierzownę podczaszankę Brzeską Litew. z której córka Eleonora mniszką, druga konstancya Kuczyńska chorążyna Bielska. N. Skarbnik Podlaski, żona jego Antonina Lewicka. W księztwie Litewskiem Stanisław Gąsowski Skwarko 1700.

W roku 1788. Ignacy Gąsowski burgrabia Warszawski. — *Przypisy Krasicki.*

Gasparski *herbu Bończa*, w Podgorzu koło Sambora. Jan z Konstancyi Bielińskiej herbu Junosza, zostawił syna Jędrzeja. Alexander w Bełzkiem.

Gaspary. Krzysztof Gaspary sekretarz królewski, z bratem swym rodzonym Janem Gasparym kapitanem w wojsku Litewskiem, jako *nobiles Romani*, za indigenów poczytani 1726. o czym konstytucya; wydał drukiem Krzysztof, *Genuinam raciocinationem, circa Decretum Torunense* 1725. *in fol.*

Gastold *herbu Abdank.* Wielki dom kiedyś w Litwie, i w fortunę i w dzieła znaczny. Surmin starosta zamku w Kolainie, broniąc go przeciwko Krzyżakom, we dwóch tysiącach potężnie do niego szturmującym, lubo sam niemiał więcej nad sto dwadzieścia ludzi jezdnych, przecież tak odważnie odpór im dawał, że nic nie sprawiwszy, od zamku odciągnąć musieli; Surmin tylko ze dwunastą, którzy się żywi z tego oblężonia zostali, wyszedł; *Dusbruch. u Stryjk. fol.* 303. Krzyżacy o tem się dowiedziawszy, do zamku wpadli, i zdezolowali fortecę; wkrótce ją jednak restaurował Surmin, i z niej Krzyżakom przez Nemeń płynącym dokuczał; *Dusbruch. u Stryjk. fol.* 304. Flottę potem wojenną o stu nawach wystawioną, Krzyżacką, zbił na Nemenie, największą z tych nawę spalił, ale w tej okazyi brata Gastolda stracił 1313. *Stryjk. fol.* 315. *Kojał. p.* 1. *l.* 6. co i po drugi raz znowu uczynił, jako pisze *Długosz*, zginęło mu jednak trzysta ludzi. Gastold syn Strumpiusza, hetmana wojsk Erdziwiłowskich, dziedzic okolicy Oszmiańskiej za Gedymina, 1315. broniąc zamku Kowieńskiego, tamże od Krzyżaków, z zamkiem wzięty był w niewolą. Piotr Gastold za Gedymina książęcia, ożeniwszy się na Podolu z Buczacką herbu Abdank, będąc wojewodą Podolskim, został Chrześcijaninem, *to Kojał. in MS.;* atoli jednak lepiejby był ten autor mówił, starostą Podolskim, bo wojewodów jeszcze ta prowincya nie miała: ale i w roku 1333. już Gedymin nie żył, lubo ten autor na ten rok to zwala: Tenże Piotr za Olgerda, będąc w niebytności jego namiestnikiem Wileńskim, wprowadził pierwszy do Wilna OO. Franciszkanów, którzy od zbuntowanego pospólstwa i pogaństwa pomęczeni; za który excess z rozkazu Olgerda książęcia, zabójców pokarawszy, innych Franciszkanów do Wilna sprowadził i fundował. Dorgi i Prebind Gastoldowie 1401. podpisali unią Litwy z koroną. Jan Gastold towarzysz Witolda książęcia, w drodze do Zygmunta Cesarza 1410. był i hetmanem wojsk Litewskich przeciw Krzyżakom, w r. 1413. wziął na siebie i na dom swój herb Abdank; przedtem zaś pieczętowali się Różą, lubo *Stryj-*

kowski i Kojałow. piszą, że do Kolumnów należeli. Tenże *Kojałow. in MS.* tego Jana, jednymże być rozumie, z tym co następuje, ale z komputu lat poznać, że inszy musiał być Jan drugi, od tego w dalszym wieku, a podaj nie syn tego, dla tegoć w tomie pierwszym pod wajewodami Wileńskiemi, dwóch tego wieku Janów Gastoldów położyłem z autorów, jednego 1429. drugiego 1460.; temu należy, co pisze *Kojał. in MS.* że gdy po śmierci Witolda stawał przy Świdrygelle, i na niego Podole usiłował odzyskać, od Polaków był pojmany 1431. U Kazimierza Jagiellonowicza był ochmistrzem 1440. posłany do Podlasza z wojskiem, Zygmuntową fakcyą z tamtąd wypędził: był wprzód wojewodą Trockim, tuż Wileńskim. O nim to przydaje z *Stryjkow. Kojałow. in MS.* że zwaśniony na Polaków, że Podole i Wołyń od księztwa Litewskiego odrywali, przyjaźni ich, i używaniu tego herbu wypowiedział 1450. a gdy Kazimierz, zostawszy Królem Polskim, zaniedbywał wrócić Podola do Litwy, na to stany Litewskie namawiał; żeby sobie za książęcia Litewskiego, Siemiona Olelkowicza książęcia Słuckiego obrały, wszakże te jego zamysły śmierć przerwała 1460. Synowie jego Jędrzej i Stanisław. Jędrzej był marszałkiem Litewskim za Kazimierza 1442. Stanisław zaś kasztelanem Trockim i starostą Żmudzkim, wspomina historya legacyą Moskiewską, którą on 1490. odprawował, od Alexandra książęcia do Iwana Wasilewicza kniazia Moskiewskiego. Podobno jeszcze był i trzeci tego imienia Jan Gastold wojewodą Trockim 1479.

Michała Gastolda koniuszego Litewskiego, i brata jego podskarbiego Litewskiego, za którym była córka kniazia Glińskiego, wspomina historya 1509. za Zygmunta I. który jako podejrzanych o zdradę, i sprzysiężenie z Glińskim, dał był do więzienia; lubo potem, gdy się ich niewinność pokazała, uwolnieni zostali; niewiem czy nie którego z nich córki, Anna Sapiehy Sunigaiła albo Siemiona kasztelana Trockiego: druga Jana Radziwiłła kasztelana Trockiego i marszałka Litewskiego małżonki. Marcin Gastold po śmierci Siemiona Olelkowicza książęcia Słuckiego i Kijowskiego, pierwszy został wojewodą Kijowskim, miał za sobą Elżbietę Dowgiałłownę herbu Zadora. Syn jego Wojciech Marcinowicz 1501. był marszałkiem nadwornym Litewskim, potem podczaszym Litewskim, starostą Nowogródzkim, i wojewodą, tamże 1506.; mężnie zamku Nowogródka Tatarom obronił: postąpił potem na województwo Połockie, z którym honorem 1516. podpisał przywilej ziemi Drohickiej, *de jure Polonico tenendo, u Januszow. w Statuc. fol.* 836. wziął dalej województwo Trockie, nakoniec Wileńskie, które trzymał oraz z kancler-

stwem Litewskiem, w Podlaszu w ziemi Bielskiej, kommutacyą uczynił niektórych gruntów królewskich za ziemskie: co wspomina list Zygmunta Augusta, o unji Podlasza z koroną *Stat. fol.* 152. Któryś z Gastoldów wojewodów Wileńskich, miał za sobą Ciechanowiecką. *Histor. także Sapiehana p.* 3. *fol.* 139. powiada, że Gastold wojewoda Wileński, złączył się dożywotnie z księżną Drucką, która z tymże mężem swoim fundowała dostatnie, probostwo Infułackie Gieranowskie. *Janczyns. in MS.* przydaje, że któryś Gastold wojewoda Trocki, gdy do niego przyjachał kapłan w poselstwie, dał mu gospodę na zamku: nie dały spokojnego odpoczynku strachy po zamku grassujące; ośmielił się na nocne bojaźni kapłan, naprzód oko, potem głowę podniesie, co za hałasy po zamku, spojrzy: wszystkie otworzą się drzwi do pokoju, gęste rozświecą pochodnie, idzie za ogniami poważna czarno strojna matrona, za nią świetno ubrana dama, szlocha, ręce załamuje, zębem zgrzyta. Przypadnie modny kawaler, czarną porąbie, strojną łaje, oczy łupi, nos ugryzie, i tak gryząc się przepadną. Stanisław Wojciechowicz Gastold, to jest syn przeszłego Wojciecha, bardzo strojnie i dostatnie 1515. prowadził Zygmunta I. na zjazd z Królmi Węgierskim, Czeskim, i Cesarzem Rzymskim do Preżburga i Wiednia, umarł 1542. wojewodą Trockim bezpotomnie, i na nim ustała linia płci mężkiej Gastoldów; żona zaś jego pozostała, Barbara Radziwiłłowna z Augustem I. Królem Polskim ślub wzięła. Księgi Gastoldzkie, które chowano w Rajgrodzie, Tykocinie, Goniądzu, kazano oddać ziemstwu Bielskiemu przez konstytucyą 1607. *fol.* 848.

Gaszyński *herbu Jastrzębiec.* Mikołaj Gaszyński pisarz Wieluński poseł na sejm 1569. podpisał unią Litwy z koroną. *Constit. fol.* 171. Jakób z tejże ziemi komissarz do rograniczenia. *Constit.* 1667. *fol.* 21. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie transakcyą tego domu zapisały w roku 1614. Są i w Podgórzu Gaszyńscy, ale podobno w herbie trzy strzały noszą. Ks. Maciej proboszcz kanoników regularnych 1618. Jastrzębczyk. Zofia była za Adamem Micowskim. Są też Gaszyńscy na Szląsku, co się herbem Berszten *2do* pieczętują. Anna Wojciecha Golemowskiego małżonka.

W roku 1788. Andrzej Gaszyński skarbnik Ostrzeszowski. — *Krasicki.*

— **Gatardowicz** *herbu Lis. Bielski.*

Gaudecker, w Prusiech kwitną. Z tych Gerlach Gaudecker, poseł z powiatu Schaken roku 1609. podpisał dekreta komissyi królewskiej. Także Jan Filip z powiatu Fischhausen.

Gawarecki, w ziemi Wyszogrodzkiej i na Rusi. Tomasz towarzysz starosty Litewskiego pieszo szedł do szturmu 1582. pod Pskowem, *Papr. fol.* 405. Jan Gawarecki podstarości Wyszogrodzki, poborca tamże roku 1603. *Constit. fol.* 822. Jerzy i Jan z Wyszogrodzką ziemią, podpisali elekcyą Jana III. Ludowika Gawarecka miecznikowna Chełmska, była za Franciszkiem Ciemniewskim cześnikiem Chełmskim.

W roku 1788. Franciszek Gawarecki regent ziemski Wyszogrodzki. — *Krasicki.*

Gawecki, z Podlaskiem województwem Jan, Kazimierz i Karol, podpisali elekcyą Jana III.

Gawkowski *herbu Ślepowron.* Czytałem list Jana książęcia Mazowieckiego, dany 1406. Mikołajowi rycerzowi, gdzie mu w zasługach naznaczył wiecznemi czasy, pole Gawki nazwane, od których potem sukcessorowie jego imienia nabyli, i znowu drugi list Bolesława książęcia Mazowieckiego, dany w roku 1451. Gabryelowi Gawkowskiemu, w którym o jego szlachectwie daje świadectwo. Od tych idący Wojciech z Godowską, spłodził córkę Maryannę, i syna Józefa; ten miał za sobą Annę Zarębiankę, z której synowie Piotr, Augustyn, Tomasz i Michał, i trzy córki, Agnieszka Jakóba Dąbkowskiego, Jadwiga Tabęckiego, Maryanna Wojciecha Zaręby, małżonki, Michał ma za sobą Kalińską, córki, Maryannę, i Wiktoryą Pryszkę, synów Mikołaja i Stanisława.

Gawłowicki *herbu Prus.* Bartłomiej Gawłowicki, pracą swoją wydał *Statut. Litewski*, z aukcyą tych praw, które natenczas przybyły, tam pokazuje, w czem się z Polskiemi zgadza, w czem nie, 1619. *w Wilnie in 4to.* Szymon kanonik Pułtuski 1678.

Gawłowski *herbu Jelita.* Paprocki o nich pisze, Okol. opuścił. Do tych rozumiem należy, Piotr Gawłowski proboszcz Wolborski, kanonik Łęczycki, i Łowicki, sekretarz królewski, dobrze ojczyznie zasłużony. *Baran.* Paweł z Bełzkiego podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Gawłowski *herbu Ostoja*, w Krakowskiem i Mazowieckiem. Stanisław w Krakowskiem zostawił potomstwo. Stanisław drugi w Zakrocimskiej ziemi zostawił Marcina i Wojciecha, ten z Jadwigi Jasińskiej spłodził Jana męża rycerskiego. Gawłowski towarzysz usarski ranny w okazyi pod Starzcem 1638. *Okol. Diar.* Hieronim z Ciechanowskiego podpisał elekcyą Władysława IV.

Gawroński *herbu Rawicz*, w Sendomierskiem województwie, od dóbr Gawrony tego imienia nabyli. Paweł nazwany Rewka sędzia Opoczyński, synowie jego Jan kanonik Gnieznieński i Łowicki, Wawrzeniec, Stanisław i Krzysztof,

którzy podzieliwszy się dobrami ojczystemi, od nich pisać się poczęli. Z tych Stanisław, pisał się z Strawczyna, którego synowie Krzysztof, Jan, Jakób, Dawid, Jędrzej i Stanisław. Z tych Jakób był kasztelanem Wieluńskim, zostawił potomstwo z Rożnowną, córka z niej jedna, dostała się Stanisławowi Korycińskiemu cześnikowi Krakowskiemu. *Baran.* Jędrzej był ochmistrzem u kasztelana Sendomierskiego Tarnowskiego, z Szyszkowskiej siostry rodzonej Marcina biskupa Krakowskiego, spłodził syna Marcina kanonika Krakowskiego. *Baran.* Stanisław podżupnik Wielicki, miał żon dwie, pierwszą Suskrajewską, od której syn jeden został Jan: drugą miał Zofią Zbylitowską, siostrę rodzoną podsędka Krakowskiego, z którą potomstwa nie zostawiwszy, umarł 1628. był dziedzicem na Szyszczycach, Suskrajewicach i Rzeszotkach. *Baran.* Dorota Gawrońska przeorysza Zwierzyniecka 1635. Stanisław w Rzymie do zakonu naszego wstąpiwszy, Świętemu Aloizemu Gonzaga, jako w naukach był nierozdzielnym towarzyszem, tak i świętych cnót jego prawdziwym emulantem, powróciwszy do ojczyzny, rządził kollegia Lubelskie lat trzy, Poznańskie lat siedm, i prowincyą całą lat pięć, i na elekcyi Mutiusza Vitellesca generała zasiadał, wielkiego rozsądku i umiejętności, niemniejszej pogardy siebie samego, z której nigdy o sobie nie mówił, tylko z poniżeniem; do najliższych funkcyi z chęcią się ubiegał: w drogach prowincyą objeżdżając, na gołej ziemi pospolicie sypiał. Zasnął w panu w znacznej świątobliwości życia 1620. w Poznaniu, wieku swego, coś więcej nad sześćdziesiąt mając. Do ciała jego zaraz po śmierci znaczny był ludzi nacisk z poszanowaniem jego, na pogrzebie z swojej chęci i estymacyi zmarłego, proboszcz tameczny i kanonik Poznański, miał do ludzi kazanie, z pięknym cnót jego zaleceniem. Bóg chcąc świątobliwość jego i zasługi pokazać, ciało jego, lubo w grobie wilgotnem, bo i podczas powodzi nie raz pływało, i miejscu niesposobnem, przez wiele lat leżące, niezkażone zostawił, tak że też czasem krew z niego płynęła; gdy na uczciwsze miejsce przeniesione było, w roku 1656. pod czas Szwedzkiej burzy, gdy i kościołom nie przepuszczał nieprzyjaciel, w popiół spalone. Jędrzej i Samuel 1648. Stanisław, Alexander, Zygmunt, Hieronim i Antoni 1705. w Krakowskiem kwitnęli. N. Gawroński miał za sobą Maryannę Witkowską.

Marcyan i Kazimierz *Rawa* Gawroński z województwem Sendomierskiem w *Korczynie* pisał się na elekcyą Stanisława Leszczyńskiego Króla 1697. roku. Adam *Rawa* Gawroński wojski Wiślicki, konsyliarz konfederacyi województwa Sendomierskiego 1733. roku. Sebastyan *Rawa* z *Gawron* Gawroński podstoli Latyczewski poseł na sejm konwokacyi 1764. roku, którego

wspomina konstytucya *fol.* 189. lustratorem do starostw powiatu Latyczewskiego. Andrzej *Rawa* Gawroński pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sendomierskiem. Józef podwojewodzy Wiślicki.

Andrzej Gawroński kanonik Krakowski, lektor Króla Stanisława Augusta, wprzód był w zakonie Soc. Jesu, Felix Gawroński podsędek Latyczewski, orderu S. Stanisława kawaler.

Jan Gawroński z Agnieszką *Krzeszowską* miał syna Wojciecha, który osiadlszy w województwie Podolskiem miał z Agnieszką *Wasilewską* trzech synów, Józef Gawroński konsyliarz trybunału Gallicyi wschodniej i z strony dworu Cesarsko-Królewskiego delegowany do sześciu upadłych banków komissarz. Drugi ksiądz Stanisław Gawroński zakonu Karmelitańskiego generalny prowincyał. Trzeci Bartłomiej Gawroński. — *Wielądek.*

Kuropatnicki w §. V. umieścił w extrakcie, *apud tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae inter equites cum voce*, Jakóba Gawrońskiego pod dniem 3. Grudnia 1782. roku.

Gawroński *herbu Rola*, w Łęczyckiem województwie. Jan, Alexander, Bernard z Łęczyckiego województwa podpisali elekcyą Jana III. Jan kanonik Chełmiński, proboszcz i dziekan Lubawski, deputat na trybunał koronny, w młodszych leciech rycerską traktował, i pod Wiedniem stawał. Wojciech z Burzkowskiej herbu Działosza urodzony, 1695. dobra jego Wapłewo. Gawrońska była za Jakóbem Slesińskim.

Gawroński *herbu Świnka*, w Sieradzkiem województwie.

Gazuba *herbu Poraj*, w księztwie Litewskiem. Jan Kazimierz Gazub łowczy i sędzia grodzki Grodzieński. *Constit. fol.* 17. r. 1678. approbują jego szczodrobliwość na Boga, którą wieś Kazimierzówka nazwaną zapisał OO. Karmelitom Bosym Grodzieńskim: ojciec jego Tomasz, dziad Jędrzej, pradziad Mikołaj Rymgajło: w różnych expedycyach ten Jan odważnie stawał, był i gońcem do Porty po zniesieniu wojsk naszych na Żółtych Wodach, miał za sobą Zaboklicką, potomstwa nie zostawił. *Kojał. in MS.*

Gdeszyński *herbu Gozdawa,* w Bełzkiem województwie. Pawła Gdeszyńskiego, wspomina extrakt z kancellaryi królewskiej 1539. kiedy zapisywał, pewne części swoje w Rzeplinie, Bartoszowi Kazanowskiemu szwagrowi swemu, sędziemu ziemskiemu Łukowskiemu, gdzie go chorążycem zowią. *Baran.* Krzysztof we wszystkich potrzebach w Moskwie, i do szturmu idąc pod Pskowem szkodliwe szwanki odniósł: posłował na sejm 1596. zkąd był deputowany do kwarty Rawskiej. *Constit. fol.* 681. O Stefanie i jego zasługach rycerskich, konstytucya 1623. *fol.* 17. Marek rotmistrz królewski, pod Korsuniem *według Kochowskiego*, wzięty w niewolą: *Clima.* 1. *lib.* 1. lubo *Pastorius* powiada; że w tej okazyi

raniony, gdy się tym czasem nieprzyjaciel koło zdobyczy uwija, on szczęśliwie uszedł. Gdeszyńska Anna, Jana Dąbskiego, druga Tomasza Dąbskiego małżonki.

Gdowski. Zygmunt Gdowski zakonu Karmelitańskiego wydał do druku, *Thesaurum Sponsae Christi apertum, seu Elucidationem brevem Jubilae.* 1626.

Gedorwoch *herbu Topacz,* w księztwie Litewskiem. Ten herb na siebie i na dom swój cały, przyjął na sejmie Hrodelskim, Gedorwoch według *Stryjkow.* luboć go *Okolski* pisze Gedroch, *Paprocki* Gierdorwoch.

Gedrojc *herbu Poraj.* Dom książęcy w Litwie, Julianowi Dorszprungowi swój początek dalszy powinien, bliższy zaś Giliginowi wielkiemu książęciu Litewskiemu; jeden albowiem z synów jego, czy to Romand, jako jedni chcą; czy Trąbus, jako drudzy, między czterema synami; spłodził Gedrusa, które słowo Gedros, według *Stryjkow. fol.* 355. w Żmudzkiem języku słońce znaczy, temu działem dostała się wielka część Litwy ku północy, tak że się od Wilji rzeki, aż do Dźwiny i Inflantskich granic, rozciągała na dwadzieścia sześć mil Polskich. Od tego Gedrusa potomkowie, Gedrojciami nazwani, którzy potem rozplenieni, jeszcze za czasów Stryjkowskiego, w tym tam Gedrusowi wydzielonym kraju, dziedziczyli. Wystawił potem miasto nad jeziorem Kiemont, sześć mil od Wilna, i od imienia swego nazwał Gedroty, którego teraz ledwo ślady obaczysz. Narymunda brata, od Doumanda rodzonego ich, przyciśnionego, wojskiem ratował; zszedł z tego świata koło roku 1282. *Stryjkow. fol.* 363.

Ginwil syn Gedrusa, po zabiciu Troidena stryja swego, lubo był należał do sukcessyi na księztwo Litewskie, atoli dla niedorosłych lat jego, Vitenes obrany, objął księztwo, żył jeszcze za Gedymina panowania 1315. zostawił trzech synów, Hurdę, Binojnę, i Bubetę: z tych Hurda kwitnął koło roku 1362. mąż rycerski, którego czasu, gdy mężnie zamku Kowieńskiego bronił przeciwko Krzyżakom, i ani się im złotem skorumpować, ani potęgą ustraszyć nie dał; Krzyżacy ogień do zamku zapuścili, w którym Hurda, ze trzema tysiącami wojennych ludzi spłonął. *Stryjkow. f.* 356. *et* 443. Doumand syn Hurda Gedrojc, pod Kiejstutem na wojnach Krzyżackich wsławiony, z zamku, który był nad rzeką Sessarką, na wzgórku wyniosłym wystawił, częstemi wycieczkami Inflantczykom dokuczał. Prybrali ci sobie na posiłek Niemieckiego wojska chorągwie, którym dufając w Litwę wpadli, Doumand z ludźmi swemi na nich wypadłszy, na dziedzicznych swych polach Widziniskich, ośm mil od Wilna, wielką ich klęską poraził; pole to, mówi Stryjkowski, podziśdzień

zowie Litwa Kaulis, to jest miejsce potyczki, na którem jeszcze i teraz, uprawując rolą oracze, znajdują ułomki różnej broni. Tenże Doumand ludzkością i hojną na wszystkich szczodrobliwością, Zawilską szlachtę, tak sobie ujął, że go serdecznie kochali, czem w suspicyą podany u Witolda książęcia Litewskiego od zauszniczków dworskich, i od niego z swego dziedzictwa wyzuty, tak w Litwie, jako i na Rusi, przy samych się tylko dobrach został stryjów swoich, Binojny i Bubety: których tytułu jeszcze, za czasów Stryjkowskiego, ich potomkowie zażywali, jako to Goitussowie, Ginwidowie, Miczkiewiccy, Zdąnowicy. Doumand wkrótce potem z melancholji żyć przestał, synów dwóch zostawiwszy, Wojtkosza i Petrasia, którym Zygmunt Kiejstutowicz, część ojczystej fortuny wrócił, koło r. 1440. Za tego Zygmunta czasów, Wagajło i Gagulis książęta Gedrojckie, w senacie Litewskim zasiadali, luboć Stryjkowski nie pisze na którem krześle; atoli ich z senatu rugowała nienawiść niektórych za Zygmunta Króla. Długo w Litwie między prostszym gminem słychać było, piosnki złożone o męztwie tak Doumanda, jako i ojca jego Hurdy. Do tegoż Doumanda potomków referuje *Stryjkowski* owego Doumanda, którego po zabiciu od skonfederowanych Zygmunta wielkiego książęcia Litewskiego, Żmudź sobie za własnego książęcia obrała 1440.

Wojtko Doumanda Gedrojcia książęcia syn, kwitnął za Kazimierza Króla koło roku 1454. syn się od niego został Bartłomiej, tego zaś Mateusz marszałek Litewski, którego syn Melchior biskup Żmudzki, ten po śmierci Jerzego Pętkowicza 1574. kustoszem będąc katedralnym Wileńskim, od przedniejszych Panów Litewskich wziąwszy godne cnoty swojej zalecenie, do Henryka świeżo na tron Polski obranego, z tytułem legata do Francyi pojechał. Henryk szacując sobie w nim rekomendowane zasługi jego, na prośbę ich, wszystko uczynił: Gedrojca na biskupstwo Żmudzkie osobliwym listem nominował Papieżowi: drugi list Gedrojcowi dał do kapituły Żmudzkiej, i Panów Litewskich. Na królewską rekwizycyą przyjęli wszyscy Melchiora. Tym czasem Jakób Woroniecki proboszcz Geranowski, wsparty jakimsiś listem posła królewskiego, bez żadnej jednak pieczęci, domagać się począł tej infuły, i już prośbą, już groźbą o przyjęcie swoje docierał, atoli darmo; niechcieli go znać Litwa za swego *indigenam*, dla tego na kongressie w Wilnie 1575. mianym, 10. Sierpnia znowu za Gedrojcem instancye do stolicy apostolskiej zaszły, którem czytał w liście *in Archivo Prowincyi* naszej *in MS. Rozrazevianis*, kędy i list drugi do Króla znalazłem, w którym upraszają stany Litewskie, aby im prawa ich nie-

naruszone chciał konserwować: jakoż tak Rzym, jako i Król, Gedrojca przy biskupstwie Zmudzkiem utrzymali. *Biel. f.* 770. pisze o nim, że Stefanowi Królowi zasłany od Papieża miecz, i czapkę poświęcone, w roku 1580. ten infułat oddawał, z sejmu 1591. naznaczony był na trybunał fiskalny Wileński, *Constit. fol.* 610., a w roku 1601. komissarzem do rozgraniczenia księztwa Zmudzkiego i Kurlandyi. *Constit. fol.* 760. Zakon nasz szczególniej kochał, dla tego OO. naszych na różne missye zażywał: Kollegio Wileńskiemu trzy łany pola i trzydzieści stawków dziedzicznych darował. *Annuae Societ.* 1608.

Z tegoż domu książąt Gedrojców był błogosławiony Michał Gedrojc, *Ordinis Canonicorum S. Mariae de Metro Fratrum de Poenitentia BB. Martyrum*, ten od młodości swojej, począł chwałą świata tego gardzić, i Bóg go z dzieciństwa zaraz, do pokory dysponował; kiedy z choroby, w którą był ciężko zapadł, jednę nogę tak mu odjął, że na nię stąpić nie mogąc, kul do chodzenia przez całe życie swoje zażywać musiał: do tego statury był drobniejszej, jako o nim świadczy *Miechov. lib.* 4. *cap.* 37. tem pewniejszy autor, ile że z nim razem żył, i znać go mógł bardzo dobrze. Nadto według niektórych, żadnego poleru w naukach wyzwolonych nie miał, czy to, z niesposobności do nich, która z słabego zdrowia pochodziła; czy też, że w tenczas w księztwie Litewskiem, Palestry szkolnej żadnej nie było: luboć *Brzeżewski continuator życia jego, z Matrykuły Doktorów w Akademji Krakowskiej dowodzi*, że ten Michał 1460. między bakałarzów teologji był policzonym; toż poświadcza *Kojałowicz in Libro Miscellaneorum.* Widząc tedy rodzice do świata mniej sposobnego syna, do chwały Boskiej i stanu duchownego applikować go umyślili: niebył od tego B. Michał, i dla tego tak życie swoje rozporządzał, żeby się był do życia zakonnego formował: uchodził tedy najpierwej konwersacyi ludzkiej i płochych igrzysk, a do modlitwy i łączenia się z Bogiem przyuczał, co mu się czasu od nabożeństwa zostało, to na ręcznej robocie trawił, ile mu zdrowie pozwalało: pospolicie zaś misternie wyrabiał puszeczki, któremiby sposobnie nosić kapłani mogli do chorych ciało Pańskie: mało co mówił: i to z potrzeby; poniedziałki, środy, piątki, i soboty pościł, inszych dni bardzo miernym pokarmem ciało posilał. Skromność się w nim wydawała wielka, duchem niebieskim tchnąca; z której rozsądkiem pięknym utemperowanej i z inszych cnót, poczęli go sobie domowi siła poważać i wiele obiecywać, atoli on żeby się próżną chlubą nie uniósł; protestował się przed krucyfixem, z Pa-

włem świętym, że wszystkę chwałę swoję w ukrzyżowanym Bogu zatapiał; dla tego na szyi zwykł był nosić krucyfix, żeby się był częstym spojrzeniem na niego, do wyniszczenia siebie przed Bogiem pobudzał. Już też w księztwie Litewskiem w mieście Bystrzycy, niedaleko od ojczystego zamku, klasztor zakonników, pod regułą Ś. Augustyna *BB. Martyrum de Poenitentia* fundowany stanął, do niego tedy za konsensem i błogosławieństwem rodzicielskiem udał się B. Gedrojc, i lubo tak niedouczone lata, ba i zwątlone zdrowie, prawie mu nadziei nieczyniły, żeby był mógł kiedyżkolwiek widzieć się w tej sukience zakonnej, przecież więcej ufając Bogu, poszedł do generała tego zakonu, a oraz tego miejsca proboszcza, imieniem Augustyna, prosząc go, żeby mógł być między sług Boskich policzonym Generał czy to z instynktu jakiegoś Boskiego, czy też usilną i pokorną prośbą jego zdjęty, przyjął go do zakonu, i w komput braci konwierszów albo laiczków poczytał; co sobie w życiu dalszem miał za osobliwsze szczęście Michał, być wzgardzonym w domu Bożym. Wkrótce potem do Krakowa wybrał się Ks. generał, w tę drogę przybrał sobie jego za towarzysza, tam świątobliwie i do zbudowania drugim, nowicyat odprawiwszy, do ślubów zakonnych przypuszczony; podczas kapituły generalnej, uprosił sobie wtenczas u generała i całej kapituły; żeby mógł w Krakowie mieszkać, i cellę w kąciku jakim klasztornym na osobności żeby mógł mieć, z której mógłby był wolny być przystęp do kościoła Michałowi na modlitwę, tak w dzień jako i w nocy: na wszystko starsi z chęcią pozwolili, wiedząc jaki miał gust w nabożeństwie, nawet i klucz do kościoła mu oddali. Obrał tedy sobie cellę blisko drzwi kościelnych bardzo szczupłą, w której wszystek sprzęt widzieć było, ziemia miasto łóżka, paciorki do modlenia, i instrnmenta do umartwienia ciała: przed cellą był przysionek i kominek w nim, w którym sobie zwykł był jeść gotować, dość mało i podłe potrawy, bywało to często, że raz nagotowaną potrawę, i przez niedziel dwie konserwował; a coraz to ją tylko przygrzewał. W ustawicznej męczarni ciało trzymał, i lubo dość słabe, przecież włosiennicą z ściskał, i dyscypliną aż do śmierci krajał, tak, że aż krwią pluszczało. Pokarm jego pospolicie jarzyna jaka, albo kasza; i to samą solą zaprawione, oleju zaś albo masła, chyba w wielkiej słabości zażywał. Wodą tylko albo cienkuszem pragnienie gasił, żadnego innego trunku nigdy nie pił. W wigilie do świąt Pańskich, jabłkiem tylko, albo kilką śliwek, czy też orzechów kontentował się. Wszystkie urągania się, uszczypliwe języki, cierpliwie znosił, właśnie o świat i siebie niedbając. W urzędzie

swoim zakrystyańskim pilny, czy to stroić ołtarze, czy do mszy służyć trzeba było, wszystko to z jakąś gorącością i affektem czyniąc, resztę czasu, co mu z było od tej funkcyi, na modlitwie przepędził, osobliwie zaś wielki miał affekt do ukrzyżowanego Pana Jezusa, który, trybem tamtych czasów we środku kościoła stał, tam w niego wlepiwszy oczy, prawie się w nim zatapiał, i niebieskie czerpał pociechy; nie raz od ziemi podniesionym widziany, i owszem sam ukrzyżowany Jezus, utwierdzając go w jego dolegliwościach, z tego krzyża do niego zawołał. *Bądź cierpliwy aż do śmierci, a weźmiesz koronę chwały:* jako pisze *Pruszcz*, słyszał to jeden, z braci, i drugim powiedział: Michał jednak nigdy o tem mówić niechciał, dopiero przy śmierci swojej, Janowi generałowi tegoż zakonu a spowiednikowi swemu, wszystkę rzecz jako się działa, opowiedział; ten teraz krucyfix w wielkim ołtarzu złożony, przeniesiony 1644. w tymże kościele, w poszanowaniu jest u wszystkich, czego świadkiem są srebrne wotywy i tabliczki. I przy ręcznej robocie myślą się do Boga wzbijał, i affektem łączył. W wigilie do świąt Chrystusowych, Najśw. Matki, i Apostołów, całe nocy, czy w zimie czy lecie, w kościele na modlitwie trawił. Do czego chcąc mu przeszkodzić duszny nieprzyjaciel, już się urągał z niego, już straszył, już odgrażał, już wrzaskiem, i krzykiem przykrzył, a gdy ztemwszystkiem w przedsięwzięciu swojem B. Michała złamać nie mógł, pewnego czasu, gdy on dyscyplinę czynił, rózgami dyabeł go usiekł, tak, że ich o jego ciało potrzaskał, a na grzbiecie braciszka, pręgi krwią zawrzałe widzieć było. Bywało i to, że go biesi po kościele włóczyli, targali: zkąd bracia, gdy do kościoła na jutrznią przychodzili, miotełki otrzaskane znajdowali; jego zaś w kącie gdzie, albo za obrazem ledwo tchnącego. Było i to kilka razy w wigilią Bożego narodzenia, że gdy kościół według dawnego zwyczaju słomą przytrząśniono, a B. Michał, noc tę na modlitwę poświęcił, biesi, włócząc go po kościele wszystkę owę słomę na jednę kupę zgarnęli, jego zaś za wielki ołtarz prawie wpół żywego wcisnęli: krył się z tem przed bracią pobożny mąż, i choć się go o to pytano, milczał: atoli i mdłość jego, i choroba ztąd zawzięta, a czasem przez dwie niedziele leżał, jawnie znać o tem dawały: niedał się jednak zwyciężyć pokusom B. Michał, dla tego i w tej chorobie nieinaczej, tylko na gołej ziemi leżał, i do kościoła na modlitwę jak przedtem uczęszczał. Prawdać że mu i bracia zakonni przymawiali o tę na siebie surowość, inni szydzili z jego pobożności, ale i tem się niedał uwieść, wszystko cierpliwie znosząc, a z pierwszego ferworu nic nie umniejszając. Miłość ku bliźniemu

wielka się w nim wydawała, dla tego gdy mu kto jaką dał jałmużnę, jakoż gdy Bóg go wsławił różnemi łaskami, dawano często i szczodrze; albo ich na ubogich rozdawał, albo na potrzeby kościoła, i swego klasztoru obracał, nic sobie nie zostawiwszy. Strzegł się zaś, żeby był nikogo nie zasmucił, ztąd gdy pewna matka pytała się go o synów swoich i ich życia progressie: długo milczał: potem jednak na usilną jej prośbę powiedział, że jeden z nich na postronku miał życie swoje zakończyć, co się stało; on jednak tego żałował, że białągłowę tą swoją odpowiedzią zasmucił. A że mu dał był Bóg tę łaskę, że przez niego cuda czynił, i wiele przyszłych rzeczy opowiadał, tak, że go *Miechovita lib. 4. c. 2. miraculis gloriosum* zowie, dla tego konkurs do niego różnych ludzi bywał; przychodzili, różnemi na zdrowiu affekcyami strapieni, i tych, uchodząc próżnej chwały, kryjomo leczył. Przychodzili ciekawi, i o przyszłe rzeczy badali się, tych albo o dworność upominał, albo też z pokory mówił, Bogu to samemu wiadomo; tej łaski chyba wielkim swoim kochankom czasem użyczał, jam zaś wielki grzesznik, co z płaczem mówiąc często, jeszcze ich prosił, żeby się za niego modlili. Kasztelanowa pewna, na krwawą niemoc długo chorowała, wiele na kuracyą straciwszy, gdy jej żadne lekarstwa nie pomogły, umyśliła udać się do B. Michała, w kościele zastała go natenczas do mszy służącego, nie mogąc tedy z nim o sobie mówić, za nim tylko poklęknąwszy, Bogu się korzyła, a potem wielką wiarą, kraju sukni jego tylko się dotknęła, zaraz zdrową została. Pewnego czasu na ulicy S. Jana, wielki się pożar ognia zajął, do domostwa Anny Palibutkiewiczowy wdowy już zbliżał, w takim razie do męża Bożego sierota przypada, żebrze z płaczem pomocy: kazał jej do domu pójść B. Michał, sam tym czasem na modlitwę klęknął, rzecz dziwna, dom drewniany, od nikogo niebroniony, w tak bliskiem niebezpieczeństwie w cale zupełny został. Drugi raz na ulicy Sławkowskiej, Kamienica na przeciwko kościołowi S. Marka zagorzała, i gdy na klasztor trwoga padła; bracia do Michała Gedrojca udali się, prosząc, żeby ich ratował: on krzyż święty przeciwko ogniowi uczyniwszy, w momencie wszystek ogień zagasił; drugi raz toż samo przez niego P. Bóg dobrodziejstwo ponowił, gdy w tyle tegoż klasztora znowu ogień wybuchnął, że na krzyż święty, od niego uczyniony, ustał. Powiadał jednak swoim braci, jużci za mego życia ognia się nie bójcie, ale po śmierci klasztor ten, ogniem zniszczeje; o czem pisze *Miechovita lib. 4. cap. 73.* pod rokiem 1485. Że zaś trzy razy miasto Kraków miało pogorzeć, jawnie Prorockim duchem opowiedział. Pierwszy

raz w roku 1494. 29. dnia Czerwca, i ziściło się; bo w nocy, tak miasto to od ognia szkodliwie zepsowane, że się same tylko w rynku kamienice zostały, wszystkie aż do Szewskiej ulicy, w perzynę poszły. Drugi raz 1528. w wigilią S. Marka, jak się od nowej bramy pożar zajął, tak wszystkie czy kościoły, czy domy i kamienice, z Kleparzem i klasztorem S. Marka, aż do kościoła S. Szczepana pochłonął. Trzeci raz w roku 1544. wśród postu, tenże klasztor S. Marka z pobliższemi budynkami spalił. Przepowiedział i zakonowi swemu niektóre utrapienia, które na niego miały przypaść, osobliwie o konwencie Bystrzyckim w Litwie; i stało się, 1526. bo jako pisze *Przeworski*, ten klasztor ze wszystkiemi placami, gruntami, które się na trzydzieści tysięcy kroków rozciągały, ze wszystkiemi także dobrami do niego należącemi, Zygmunt I. Król Polski, odebrawszy go braci tego zakonu, kapitule Wileńskiej dał, darował, i inkorporował. Gdy się już koniec życia jego zbliżał, tem bardziej i gorącej z Bogiem się jednoczył, przez częste spowiedzi i komunie: szczególniej wzdychał do Najśw. Matki i ŚŚ. Apostołów, jako sędziego Boga na sądzie jego assessorów. Wtem gdy gorączka górę brać poczęła, przeora i z bracią do siebie zaprosił, których pokornie przepraszając, o modlitwę za siebie prosił. Gdy mu kazano, żeby był braci zakonnej, zbawienne jakie nauki zostawił, zalecał im miłość zobopólną: powolność starszym i poszanowanie, obserwancyą ustaw zakonnych, pamięć na Chrystusa mękę, i śmierć jego: potem spowiedź z wielką skruchą i łzami przed generałem swoim uczyniwszy, i sakramenta święte ze czcią przyjąwszy, prosił, żeby mu psałterz czytano, którego z pilnością słuchał, a gdy już konać miał, poklęknął, i tak klęczący, ducha Bogu swemu, któremu całe życie służył, oddał w roku 1485. czwartego dnia Maja, pochowany tamże na ulicy Sławkowskiej w kościele S. Marka. O miejscu na złożenie świętego ciała jego, gdy się między sobą bracia naradzają, Boskim jakimsiś instynktem przyszedł Ks. Swentosław mansyonarz przy kościele Panny Maryi w rynku, od milczenia, które do śmierci samej dobrowolnie sobie nakazał, i świątobliwie zachował, Silentiaryusz nazwany, wielki żyjącego B. Michała przyjaciel i towarzysz, nic nie mówiąc, kartę tylko braci podał, w której przestrzegał ich: Ten prawi mąż Boży, którego dusza już jest w niebie, powinien być pochowany w chorze, przy drzwiach Zakrystyi, na północ obróconych, na którem miejscu znajdziecie już grób gotowy. Jest ci w prawdzie drugi grób pod wielkim ołtarzem, ale ten dla innego większego sługi Bożego trzeba chować. Co gdy przeczytali bracia, i szukać

na miejscu naznaczonym grobu owego poczęli, znaleźli; o którym przedtem nigdy nie wiedzieli, grób jakby świeżo dopiero wymurowany, właśnie według miary statury B. Michała; więc przy konkursie wielkim ludzi obojga płci, których kościół nie mógł objąć, uczciwie złożony jest. Wielu ich świadczyło, że z ciała jego wdzięczny zapach czuli, inni twarz jego chustkami ocierali, i za relikwie chowali, jakoż wsławił go Bóg wielkiemi zaraz przy pogrzebie cudami, bo Katarzyna rybiarka opętana, skoro się trunny jego dotknęła, od czarta uwolniona, ślepy przejrzał, i chromy od urodzenia, na nogi powstał. Tenże sam, potem (Węgrzyn to był) pod Budą będąc, napadł na młodziana w Dunaju utopionego, którego ciało aż nazajutrz znaleziono, radził tedy krewnym jego, żeby go ofiarowali do B. Michała, któregom ja prawi, już łaski doznał; co tylko uczynili, młodzian, jakby się ze snu obudził, ożył i powstał, czego świadkiem jego wotywa przy grobie męża Bożego zawieszona. Trzech krom tego wskrzeszonych przez jego zasługi, piszą historycy życia jego. Z tych dziecię nieżywe jedna porodziła, troskającej się o to, pokazał się przez sen B. Michał, życie dziecięciu obiecał 1521. i stało się jako powiedział, gdy rodzice ślub do niego uczynili. W roku 1522. dwunastoletni chłopiec utonął, ledwo we trzy dni trupa jego znaleziono, i ten ożył ofiarowany do grobu błogosławionego. Inni zdrowie przez przyczynę jego odebrali, jako Anna Szydłowiecka kasztelanowa Krakowska, przy połogu z życiem chwiejąca się: 1611. Barbara Płazina burgrabina Krakowska już od medyków zdesperowana. 1612. Dorota Paszkowska w niebezpiecznym razie zostająca. 1613. Brat tegoż zakonu u S. Marka, ciężko chory, 1614. syn mieszczki Kleparskiej już konający, 1604. syn Pani Misiowskiej bliski śmierci. 1616. Achacego Kmity córka, już od zmysłów odchodząca. 1615. Anna Wolska w połogu ledwo żyjąca. Dawniejsze cuda, ba i życie jego, gdy klasztor cały zgorzał, i one spłonęły. Zycie potem jego, *Jan z Trzciany Notarius Publicus Apostolicus*, a potem kanonik Lwowski wypisał 1544. z relacyi tych, którzy go znali, albo godnych wiary; drudzy po nim toż samo podrukowali, jako *Krzysztof Przeworski* 1605. *Jędrzej Gronowski tegoż zakonu* 1615. *Jędrzej Wiwiani Filozofji Doktor w Akademji Krakowskiej, a po nim Brzeżewski Samuel tegoż zakonu* 1655. *Pruszcz w Fortecy fol.* 151. *Wspomina go Gabryel Pennotus in lib. de Canon. Regul. lib. 2. cap. 4. Padebrochius in Actis Sanctorum, życie jego kładzie 4. Maji.* Po śmierci w lat 46. to jest w roku 1521. widział ciało jego nieskażone, Mikołaj proboszcz Brzeski, atoli potem rozsypało się;

trunnę jego w Zakrystyi podziśdzień chowają, której proszki wypite, różne affekcye ludzkie leczą. W roku 1624. sublewacya była, i przeniesienie kości jego przez Ks. Tomasza Oborskiego suffragana Krakowskiego, za instynktem Ks. Fryderyka Szembeka Soc. Jesu: gdy tedy grób rozwalono, znaleziono nie daleko w ziemi trunienkę łokciową, i w niej kości jakieś, rozumieli niektórzy, że to były relikwie B. Michała, atoli Ks. Szembek z Kronik dowodził, że grób tego męża Bożego, był w samym murze kościelnym; żył także jeszcze natenczas jeden z braci tego zakonu, który powiadał, że za jego pamięci, grobu tego dobywano, i że się kości świętego dotykał, które potem murem obmurowano. Gdy tedy mur walić poczęto, znaleziono i grób jego, i kości w srebrnej wanience wielkiej, złożone; tedy suffragan ze czcią zebrawszy w kupę, pieczęcią swoją zamknął, i na uczciwszem miejscu złożył. *Histor. Dom. Profess. Cracov. S. J.* 1624.

Jerzy Gedrojc, w zakonie Soc. Jesu, życie swoje poświęciwszy na usługę zapowietrzonym; stał się tej swojej miłości ofiarą, w Wilnie, kędy umarł 1653. wieku swego 35. Wstąpiwszy do zakonu naszego 1623. raz zawziętego do cnót świętych ferworu, nigdy nie odstąpił, choć też czasem o zbytnią niby, na siebie surowość, języki drugich z przymówką słyszał, przecież to cierpliwie znosił. Wielka w nim wydawała się wstrzemięźliwość, czy to w mówieniu, czy w jedzeniu, czy w piciu. W rozmyślaniu męki Jezusowej, osobliwiej się kochał, ztąd z Włoskiego na Polski język, *Memoriale perpetuum Vulnerum Christi* przetłómaczywszy, do druku podał, chcąc i drugich do tegoż nabożeństwa zachęcić. W Połocku magistrem jeszcze ucząc, w schizmatyków niektórych gruntowną perswazyą wmówił, że się z kościołem Rzymskim pojednali, drugim zakonne życie wyperswadował. Za miasto na zwyczajną rekreacyą wyszedłszy, uboższych ludzi nawiedzał i pouczał, a częstokroć wyproszoną od kogo jałmużną opatrywał. Miał swoich szpiegów takich, którzy kształtnie o chorych się badali, tych on obchodząc, do pokuty i sakramentów SS. przyjęcia pobudzał; rzecz ta i samym heretykom była wiadoma: dla tego medyk dyssydent, gdy się dowiedział, że się powietrzem zaraził Ks. Jerzy, wszelkie staranie miał koło niego, żeby był tylko tak kochającego dusze kapłana, z niebezpieczeństwa ratował. Z tej żarliwości kilka nocy bezsennie przepędził. W Kownie w głęboką noc wywołany do domu, w którym podpiły człowiek raniwszy śmiertelnie białągłowę, jeszcze na tem niedosyć mając, z gołą szablą szalał, nic niedbając ani na furye pijanicy, ani na swoje niebezpieczeństwo od szalonego, w dom wszedł, i du-

szy, ranionej białejgłowy ratował. Na missyach od świtu, aż do piątej z południa bez żadnego posiłku, cisnących się do siebie spowiedzi słuchał. W drodze do domu pewnego heretyka wstąpił, tam przez całą noc, żeby Pan nie wiedział, wszystkę jego czeladź spowiedzi wysłuchał; nad heretykami zaś gdy widział, że ich sam upor w błędach był nieprzełamany, gorzko płakał. Pokora w nim wielka, z tej, tak urzędu powabniejszego, jako i stroju ozdobniejszego przyjąć nigdy nie chciał: Cierpieć nie mógł, gdy mu kto zacność urodzenia jego przypominał. Często przy posiedzeniu z ludźmi godnemi, socyuszowi swemu choć nie kapłanowi pierwsze miejsce dawał, i lubo tak się poniżał, przecież wszyscy go sobie wielce poważali. Z trzymiesięcznej missyi do Wilna się wróciwszy, gdy miasto powietrzem się zaraziło, usilnie u rektora prosił, żeby mu był pozwolił, w opłakanym razie, ludziom mizernym służyć: bronilić w prawdzie tego wielcy i godni ludzie, atoli wymógł, czego chciał Ks. Jerzy, spowiedź tedy generalną uczyniwszy, zaraz się koło apostolskiej pracy zakrzątnął; codzień rano mszą odprawiwszy, cały dzień po mieście i przedmieściach dla ratunku dusz zbiegał. Grubarzom często albo płacił, albo podarunki jakie dawał, żeby byli tylko szczerze informowali, gdzie i który dom zarażony. Od głodu umierających, i swoją często porcyą żywił; na drugich publicznie żebrał, wszystkim chcąc być ojcem w duchu. Po sześciu miesiącach tej swojej żarliwości, gdy nędzarza jakiegoś na śmierć dysponuje, od niego i on powietrza nabył: czując się tedy niebezpiecznym, sakramenta święte przyjął: potem z pisma świętego coś sobie czytał, nakoniec o wodę święconą prosił, którą pokropiony konać począł, i żyć przestał na ziemi. *Nadasi in Victimis Charitatis fol.* 489. *Tanner in Soc. Jesu num.* 173.

Paprocki o herbach namienia, że za jego czasów Eustachi i Dachno książęta Gedrojcowie kwitnęli. *Okol. w indexie tom.* 1. do herbu Hipocentaurus Gedrojców naciąga, ale się myli. Marcin Gedrojc wojewoda Mścisławski, starosta Wilkomierski, którego córka Jadwiga z Krzysztofem Białozorem marszałkiem Upitskim dożywotnie zmówiona. *Okol. t.* 3. *fol.* 300. Ten Marcin przyczynił fundacyi *Ordini Canonicorum de Metro* przez ten respekt, że w nim B. Michał Gedrojc, życie swoje tak święte zakończył, dał im zaś dobra Widziniski, jako świadczy *Kojałow. i Nakiel. w Miechov. fol.* 61. Władysław scholastyk Smoleński 1668. Bartłomiej, Stanisław, Kazimierz, Dominik, Mikołaj, Samuel, Piotr, Karol, Władysław, Gedrojcowie, i Marcyan podstoli Połocki, podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Mikołaj obersztlejtnant

zabity przy dobywaniu Tykocina, męztwo jego sławią konstytucye 1662. *fol.* 15. i 1670. *fol.* 5. kędy sukcessorom, krwawe zasługi jego płacić każą. Władysławowi horodniczemu Smoleńskiemu, dobra Szepiejki w ziemi Słonimskiej, dziedzicznem prawem darowała Rzeczpospolita, zawdzięczając mu jego zasługi, i że gdy Moskwa województwo Smoleńskie opanowała, dobra swoje, w tem tam województwie leżące zostawił w ręku ich; *Constit.* 1667. *fol.* 14. Adam miecznik Wołkowyski, Samuel wojski Mścisławski 1674. Władysław chorąży Nowogrodzki 1710. Gedrojc sędzia Kowieński, żona jego Budkiewiczowna. Któryś z nich miał za sobą Eufrozynę Połubieńską wojewodzankę Parnawską. Gedrojcowna była za Wodoradzkim. *Larynowicz.* Alexander Jan Piotr Stanisław 1700. roku.

W roku 1778. Stefan Gedrojc z proboszcza Wileńskiego i Trockiego najprzód biskup Inflantski, a po śmierci Łopacińskiego Żmudzki. Synowiec jego Antoni proboszcz Wileński. — Alexander obożny Litewski. — Krzysztof Gedrojc podkomorzy Wileński. — Antoni stolnik Wileński. — Stanisław cześnik tegoż województwa. — *Krasicki.*

Romuald Gedrojc służył wojskowo aż do czasów konfederacyi Fargowieckiej wysokie stopnie piastując, poźniej w roku 1794. powołany zbiegiem okoliczności politycznych, wstąpił znów w szeregi i odniósłszy wiele zwycięztw nad nieprzyjacielem, wziął także z Wawrzeckim szturmem *Lipawę.* Po czem mianowany organizatorem i szefem pułku *Sałackiego.* — Po wzięciu Pragi przez generała Rossyjskiego Suwarowa i po rozwiązaniu armji w 1795. roku udał się do Paryża, gdzie bywając u *Józefiny Boharnois* zabrał znajomość z generałem *Bonaparte.* Józefina zostawszy Cesarzową Francuzką nie zapomniała dawnego przyjaciela, i pisała do niego by jej swą córkę Kunegundę przysłał, przeznaczając ją na damę dworu swojego. — Po śmierci Katarzyny Cesarzowej Rossyjskiej, Paweł Cesarz pozwolił wrócić mu do kraju, gdzie też mieszkał w dobrach swych *Bobcinie* aż do wejścia w Litwę armji Francuzkiej Napoleona, po czem mianowany był organizatorem armji Litewskiej. — W r. 1813. wzięty został w niewolą pod *Sierakowem* nad *Wartą,* a po dwuletniej niewoli wróciwszy do kraju, za dowództwa W. Ks. Konstantego wstąpił w służbę w stopniu generała dywizyi. Umarł w Warszawie r. 1823. Miał za małżonkę Karolinę *Bórzymowską* i z tej potomstwo: córek dwie, Kunegunda za Białopiotrowiczem, Łucya za generałem Rautenstrauch, i synów dwóch, Józefa generała wojsk Polskich i Francuzkich żyjącego w Paryżu, — Konstantego bezżennego; dziś szambelana dworu Ces. Rossyjskiego w Petersburgu. —

Patrz niżej pod *Ginwill.* —

Gembart *herbu Jastrzębiec,* w Dobrzyńskiem. Gembart opat Płocki 1589. był na synodzie Piotrkowskim. *Acta Synodi.* Stanisław Dadzibog stolnik Dobrzyński, synowiec jego Wojciech łowczy Dobrzyński 1648. i Stefan. Adam

łowczy Dobrzyński, deputat na trybunał koronny 1693. Jan miał za sobą Czarniecką pozostałą wdowę po Piekarskim, drugi Zofią Korczmińską. *Geneal. Bełzec.* N. Gembart dziekan Kaliski, siostrzeniec Kraszkowskiego suffragana Gnieźnieńskiego 1730. Anna Pawła Golemowskiego małżonka.

Gembicki *herbu Nałecz.* Wielko-Polskie prowincye chwałą imienia swego zagęścili. Ile dochodzić mogę z Czarnkowskich, swój początek wzięli; bo w tym przywileju, który Mieczysław książe Wielko-Polski, w roku 1192. dał Mikołajowi hrabi z Człopy wojewodzie Kaliskiemu, kładzie się też wieś Gambice; od której znać ich nazwisko urosło. I lubo się herbem różnią od Czarnkowskich; bo Nałęcz u Gembickich jest związany, hełm też u nich inszy od Czarnkowskich, przecież ta odmiana, już się natenczas stała Czarnkowskim, kiedy kilką wiekami już się byli Gembiccy od nich wydzielili. Przecież nigdzie mi się nie dostało, żadnego z przodków tej familji czytać, aż Pawła Gembickiego, którego z Anny z Ninina Łonieckiej, to potomstwo było, córka Krzycka, i synowie Wawrzeniec, i Jan podczaszy Poznański.

Wawrzeniec arcybiskup Gnieznieński, w dzieciństwie gwałtowniejszemi chorobami prawie zdesperowany, skoro tylko rodzice ślub za niego do Najśw. Matki uczynili, w której on się dzień narodził 1559. tak od nich był uwolniony, że go na potem nie infestowały. Do szkół potem, w Lubrańskim w Poznańskim kollegium w akademji, dany; a gdy Konarski biskup Poznański, w tem mieście naszych fundował, przeniósł się do Palestry Societatis; w której tak w Greckim jako i Łacińskim języku, tyle postąpił; że między temi, którzy Henryka Walezyusza na tron Polski wyniesionego, witali, Wawrzeniec prym trzymał; mnie się dostało widzieć imię jego, w pisane od niegoż w Poznaniu między Sodalisami *Congregationis Maximae.* Za radą panów Polskich, ba i samego Króla, do cudzych krajów w szesnastym roku wysłany, w Ingolsztadzie filozofji słuchał i jurisprudentii: po tej z pochwałą skończonej, zwiedziwszy Niemieckie co przedniejsze miasta, do ojczyzny powrócił; aże już ojciec mu był umarł, do wuja swego Wojciecha Ninińskiego, sekretarza niegdy u Zygmunta Augusta kanonika i archiprezbitera Krakowskiego, w prawie duchownem i świeckiem dobrze biegłego, udał się, i przy nim czas niejaki zabawił: wkrótce przypadł do gustu Wojciechowi Baranowskiemu biskupowi natenczas Przemysłkiemu i kanclerzowi koronnemu, dla wybornego stylu i niepospolitej umiejętności: ale i Król Stefan gdy list kształtną łaciną w wielkim interessie od niego pisany czytał; pytał się Baranowskiego, czyj by to był styl:

od którego informowany Król, między sekretarzów koronnych, Gembickiego policzył. Tenże affekt i w Zygmuncie III. odziedziczył, od którego sekretarzem większym uczyniony, i posłem do Klemensa VIII. Papieża wysłany, niesłusznie wyniesioną do stolicy apostolskiej skargę, na Zygmunta Króla, i Zamojskiego, od Zygmunta Siedmiogrodzkiego książęcia, o to, że jego wojsko w Wołoszech zniesiono, zkąd przed całym Rzymem Polaków źle udając, głosił; że z Turkami porozumienie mamy, tem zbił dostatecznie, gdy pokazał, że Wołochy całe natenczas do korony Polskiej należały, i że dosyć sił mamy na obronę ich przeciwko Turkom, nie zaciągając na posiłek Zygmunta i Siedmiogrodzianów. Pokazał się tam z dobrą manierą Wawrzeniec: bo gdy mu audyencyi długo u Papieża broniono: protestował się, że jej dłużej nie chce czekać: powraca do Polski, i opowie pryncypałowi swemu, że go przyjąć niechciano; czem tyle sobie sprawił, że i audyencyą otrzymał, i oddalone od Polaków serce papiezkie gruntownemi racyami znowu do nich nakłonił. Skoro po tej legacyi w Polszcze stanął, infułę Chełmińską odebrał, z probostwa Krakowskiego i kustodyi Płockiej na nie posuniony; którą, żeby był tem lepiej rządził; dwór pożegnał królewski; zaczął tedy wizytę dyecezyi swojej, pod czas której, wiele dobrego na przymnożenie czci Boskiej zporządził, kościołów kilka z rąk heretyckich windykował: Naszych ojców z Torunia przez tumult pospólstwa wypędzonych, znowu osadził i przywrócił; solenną processyą w dzień Bożego ciała z Najś. Sakramentem, od antecessorów swoich zaniedbaną, wznowił. Panny Benedyktynki Chełmińskie nowemi ustawami obostrzył, i dziwną roztropnością rządził, i insze klasztory z Chełmińskiego rozplenione: przydano mu w krótce do tej infuły pieczęć koronną, którą z ukontentowaniem całej Rzeczypospolitej piastując, zasłużył sobie na to, że gdy go łaska królewska na Kujawską katedrę pomknęła, lubo tego krzesła, z kanclerstwem koronnem prawa ojczyste sprzągać nie pozwalają, ten jednak zacny prałat, za zgodnym wszystkich konsensem, przy biskupstwie Kujawskiem, pieczęć trzymał, dopiero ją spuścił w r. 1613. Zygmunt III. na Moskiewską expedycyą z wojskiem się wyprawiwszy, jemu rządy królestwa tym czasem spuścił. OO. naszych w Gdańsku na Szotlancie osadził, i kollegium tamecznego wielką był podporą. Związek ną zgubę tej ojczyzny zaniesiony, długą pracą, niemniejszym kosztem swoim rozerwał, i uspokoił. Kościół Raciązki od Rozrażewskiego zaczęty, od sukcessorów zaniechany, do zupełnej pory przyprowadził, dachem pokrywszy, w ołtarze ozdobiwszy, pędzlem, posadzką, pawimentem, przy-

stroiwszy; kościół swój katedralny srebrną lampą ubogacił, i prowentami niektóremi opatrzył; krzyż pozłocisty w chórze mniejszym wystawił. W tych zabiegach koło kościoła Kujawskiego, arcybiskupem Gnieznieńskim i prymasem zawołany 1616. *Janczyński in MS.* to o nim napisał, że gdy do Zygmunta III. szedł z dziękczynieniem za prymacyalny honor, krucyfer jego, trafunkiem krzyż złamał, wszyscy to za złą wróżkę wzięli, i nie długą prezydencyą na tej godności Gembickiemu wróżyli; atoli siedział na tej stolicy aż do roku 1624. i wiele dobrego w archidyecezyi uczynił, synod prowincyalny złożył w r. 1621. w Piotrkowie, *który do druku podał* 1624. *in 4to Cracov.* Bazylikę Gnieznieńską za antecessora, ogniem nadpsowaną restaurował, i blachą miedzianą pokrył; znaczną summę temuż kościołowi darował, i Warszawski pałac dla arcybiskupów Gnieznieńskich wielkim nakładem i sumptem windykował: Skwierniewickiego, od Baranowskiego zaczętego, dokończył. Wieżą przy kościele farnym na starem mieście w Łowiczu z gruntu wymurował, jako świadczy inskrypcya. Niemniej się ojczyznie przysłużył: bo zdrową jego radą póki żył, poty zapał wojny Szwedzkiej, góry nie podnosił. Gdy się podczas Chocimskiej wojny, Zygmunt III. z całem rycerstwem Polskiem na Turków wybrał, Gembickiego vicerejem zostawił: po wszystkiem tedy królestwie supplikacye za sukcessa wojenne świątobliwy prymas nakazał; sam też troskliwy o dobro ojczyzny, gdy się gorąco do Boga wstawiał; a po modlitwie z Skwierniewickiego pałacu oknem wyjrzał, pokazała mu się Najś. Matka, na niepełnym księżycu stojąca, mówiąc do niego: *Nie bój się, syn mój, już te nieszczęścia odwróci od tej ojczyzny, że za twego wieku nie przypadną na nię.* To wyrzekłszy zniknęła: Ucieszony zaś tem widzeniem Gembicki, gdy i publiczny odgłos o szczęśliwie zakończonej Chocimskiej sprawie doszedł go, kazał tak odmalować obraz Najś. Panny, jako go widział, który w Skwierniewickiego pałacu kaplicy potem złożono. Umarł w lat sześćdziesiąt i trzy, mąż wielki, powagi pańskiej, nauki wybornej, w stylu łacińskim prym między innemi trzymał, prymacyalnej godności ochrona szczególniej się w nim wydawała, którą licznym i pięknym dworem poważniejszą czynił, w karności duchownej czuły: przyjacioł, mądrych i dobrych promotor, osobliwiej jednak Macieja i Stanisława Łubieńskich, i Jakóba Zadzika wynosił: pochowany w katedrze Gnieznieńskiej w kaplicy Latalskich, którą potem Piotr synowiec jego, walącą się restaurował, i w kapłanów uposażył. *Damalewicz in Episc. et in Archiep. Ciechoc. Alloq. Osecen. l.* 3. *c.* 14. *Argentus de rebus Societ. Starowol. in Monum.*

kędy to przydaje o nim, że w Kruświcy, niektórym biskupom Kruświckim, tamże pogrzebionym nadgrobki postawił; na drukarnią kollegio Kaliskiemu znacznie łożył.

Jan podczaszy Poznański brat młodszy Wawrzeńca, z Katarzyny Cieleckiej w sześciu synach, i familią swoję rozkrzewił, i senat zagęścił, których gdy Stefanowi Królowi wyprawującemu się na rebellizujących Gdańszczanów, jeszcze natenczas niedorosłych do nóg słał: Stefan przypatrzywszy się dziarskiej ich mnie, i żywej komplexyi, rzekł: *Nobili e vite, gloriosum vinum sperandum. Temberski Fascia*, z tych tylko najmłodszy syn Dobrogost podczaszy Poznański, młodo z tego świata zebrany; do Senatorskiego krzesła nie doszedł, zostawił jednak syna Mikołaja także podczaszego Poznańskiego, żył jeszcze 1657. Córek także było pięć z Cieleckiej, Zofia Stanisława Przyborowskiego kasztelana Rogozińskiego, Małgorzata Smiełowskiego sekretarza królewskiego, Katarzyna Szołdrskiego pisarza ziemskiego Poznańskiego małżonki, leży ta Katarzyna w Trzemesznie, od syna Jana biskupa natenczas Płockiego z nadgrobkiem wystawionym. Elżbieta przeorysza w Ołoboku, Barbara zakonnica w Toruniu.

Piotr biskup Krakowski, najstarszy syn Jana podczaszego, w ojczystych najprzód szkołach, potem w Włoskich akademiach, dowcip z natury wielki polerował; powróciwszy do ojczyzny dziekanią wziął Krakowską, kustodyą Gnieznieńską, opactwo S. Krzyża; z temi tytułami od stryja swego Wawrzeńca, do Pawła V. Papieża wysłany, żeby był informacyą uczynił Rzymowi, o stanie biskupstwa Kujawskiego; przyjął go mile Paweł: i gdy tym czasem stryj, na arcybiskupstwo Gnieznieńskie postąpił, przez niego posłał mu palliusz arcybiskupi, który on solennie podczas sejmu Warszawskiego stryjowi oddał, w tenczas go stryi kanclerzem swoim uczynił, Król zaś Zygmunt regentem kancellaryi koronnej; zdolność do najwyższych funkcyi już się w nim w tenczas jawnie wydawała, kiedy z tym Królem pod Smoleńskiem będąc, a potem w Prusiech, w niebytności obojgą pieczętarzów różne i przytrudniejsze interessa tej ojczyzny, wielkim obrotem swoim szczęśliwie uspokajał: wiedząc to o nim Władysław IV. skoro tylko na tronie Polskim osiadł: Piotra sekretarzem wielkim ogłosiwszy, do Cesarza Ferdynanda swoim ablegatem expedyował, żeby był zajątrzone między potencyami Europejskiemi zawziętości, do pokoju nakłonił; siła wprawdzie w tym punkcie Piotr pracował, przecież wmówić w nich zgody nie mógł: nadgradzając mu Król fatygę jego, najprzód mu pieczęc mniejszą, dalej większą, i biskupstwo Przemyskie konferował, nakoniec Krakowskie; które po śmierci Szy-

szkowskiego i Lipskiego, przedtem administrował. Tu się pokazał z swoją ku ojczyznie miłością, kiedy w ciężkich jej opałach już zdrową radą, już kosztem, ratował. Podczas Beresteckiej kampanji Napierski płochy człowiek, Kostką się udając, na pograniczu Węgierskim, zebrawszy swawolnych ludzi kupę, na złupienie Polski godził, i już Czorsztyński zamek ubiegłszy, opanował; na Kraków i siły i appetyt ostrząc. Wysłał na niego ludzi swoich Piotr, których własnym sumptem na dobro królestwa tego sustentował, pieszych i konnych, herszta Napierskiego pojmał, kanalią owę i chłopstwo rozegnał, Kraków z niebezpieczeństwa uwolnił: za co mu na sejmie dziękował Fredro marszałek izby poselskiej, jest ta mowa *w druku fol.* 180. *w Mowcy Polskim.* Na Kozackiej rebellji przytłumienie, znaczną kwotę ludzi armował kilka razy, pierwszą razą usarską chorągiew i dwieście piechoty, drugi raz czterysta ludzi zbrojnych swoją szkatułą utrzymywał przez dwie lecie, indziej ośmset pieszych, dwieście dragonji, dwie chorągwie usarskie, i dwie kozackie; tak, że różnemi czasy na ludzi wojennych, jako się z regestrów jego pokazało, wysypał do ośmiu kroć sto tysięcy. Z niemniejszą czułością koło pasterskiej funkcyi chodził: synod dyecezański złożył (co i w Przemyslkiej przedtem uczynił,) i na nim wiele dobrego ustanowił: obadwa do druku podał, *Przemysłki* 1641. *in 4to Cracov. Krakowski* 1643. *in fol. Cracov.* Jest także w druku, jego *Salutatio,* którą witał Władysława IV. wjeżdzającego na swoją koronacyą 1633. *in 4to Cracov.* Maciejowi Łubieńskiemu arcybiskupowi Gnieznieńskiemu do prowincyalnego synodu złożenia, siła dopomógł. Pałac w Krakowie biskupi, pańską strukturą, pędzla i marmuru magnificencyą odnowił, Promnicki ku ruinie nachylony restaurował, kościół katedralny Krakowski miedzianą blachą pokrył, co i po dziś dzień herb jego na niej oświadcza. Ołtarz wielki wyzłocony tamże postawił, i relikwiami w trumienkach srebrnych ozdobił, statuami Świętych Pańskich srebrnemi ubogacił. Znaczną summę ostatnią wolą odłożył, na restauracyą domów Boskich, przez inkursyą Szwedzką zdezolowanych, a między niemi, na kaplicę Matki Boskiej u OO. Karmelitów, w Krakowie na Piasku cudami wsławionej. Kościołowi Miechowskiemu, będąc tam proboszczem, ozdoby w pięknym apparacie przyczynił, *Nakiel. Miechov. fol.* 956. toż i na Tyńcu wyświadczył, którego opactwa był niejaki czas administratorem. S. Stanisławowi biskupowi i męczennikowi trumnę srebrną, o stu grzywnach sprawił, jako pisze *Ks. Młodzian. w Kazan. fol.* 20. jak od Zygmunta III. daną Szwedzi zabrali, atoli tę uczynność, ra-

czej drudzy Szyszkowskiemu przypisują. Suffraganią Przemysłką on pierwszy fundował. *Apogra. Joan. Stokow.* Stryjowi swemu w Gnieznie, sobie w Krakowie, jeszcze żyjąc nadgrobek postawił: kędy złożony, świat ten pożegnawszy 1657. w Ratisbonie, czyli jako drudzy chcą w Brunie, wieku swego 72. Ostatnią wolą swoją, odkazał dziesięć tysięcy na kanonizacyą B. Jana Kantego: drugie dziesięć tysięcy na fundacyą, żeby za Władysława IV. Króla duszę, msza bywała. Poddanym swoim na dwakroć stotysięcy długów darował, tyleż drugie na różne uczynki miłosierne dysponował, jako uboższym pannom na posagi, studentom niedostatnim na sustentacyą, chorym kapłanom na ratunek, umarłym na przystojny pogrzeb, tyleż za żywota swego, to na kościoły, to na potrzebnych ludzi rozdał: krzyż swój, który czterdzieści tysięccy taxowano, katedrze swojej zapisał. Mąż w ekonomicznych rzeczach dziwnie biegły, zkąd takie skarby zebrał, któremi i ojczyznie i Bogu się przysłużył: żarliwości o cześć Boską wielkiej, którą w nim, danym listem pochwalił Urban VIII. arcybiskupstwa Gnieznieńskiego sobie ofiarowanego przyjąć niechciał, jako o nim mówi nadgrobek u S. Franciszka w Krakowie. Zadnego dnia choćby przy największych trudnościach nie opuścił, żeby był nie miał cokolwiek z ksiąg medytacyi, albo *Soliloquia* S. Augustyna przeczytać, który zwyczaj jeszcze ze szkół Jezuickich z młodości swej wyniósł. Pisali o nim *Starowol. in Vitis Episc. Cracov. Potoc. Centur. fol.* 453. *Histor. Coll. Cracov. Kuszewicz in Elogio. Temberski Fascia. Vitellius in Panegir. Alexander a Jesu.*

Jędrzej biskup Łucki, syn drugi Jana podczaszego, w roku 1620. czytam go kustoszem Kruświckim, kanonikiem Gnieznieńskim, Kujawskim, i Łowickim; kiedy na synodzie sędzią był deputowany na Kwerele. Dziekanem go potem Krakowskim wywyższył Piotr Tylicki. Opatem Trzemeszyńskim już był na synodzie prowincyalnym 1628. wkrótce potem biskupem Teodozyi, i suffraganem Gnieznieńskim, i coadjutorem na biskupstwo Łuckie od Bogusława Radoszewskiego przyjęty, z Jerzym Ossolińskim 1633. od Władysława IV. wysłany posłem do oddania posłuszeństwa Urbanowi VIII. sekretarz legacyi, ztamtąd, wróciwszy, na Łucką katedrę wstąpił: gdzie zaraz synod dyecezański Łucki złożył, który *do druku podał in 4to* 1641. *Cracov.* Sobor także Kijowski złożony na rok 1640. z Ruskiego na Polskie przetłomaczony, na przestrogę Rusi, do druku podał, kościół nasz Łucki konsekrował. Ks. Juliusza Macinella, zakonu Soc. Jesu, za którego radą stan sobie duchowny obrał, obraz na blasze

sztychować dał; przeniósł się na lepsze życie 1655. w Krakowie u OO. Karmelitów Bosych pochowany, któremu nadgrobek Piotr biskup Krakowski, brat jego rodzony wystawił.

Jan biskup Kujawski, syn trzeci Jana podczaszego, najprzód dziekan Krakowski, kustosz Gnieznieński, i proboszcz Miechowski, sekretarz koronny, Ludowikę Królową z Francyi przyjeżdżającą wybornym stylem, witał imieniem Władysława IV. u której potem był kanclerzem; na Chełmińską potem katedrę posuniony 1653. dalej na Płocką, na niej blisko lat dwadzieścia prezydował, to jest od roku 1656. aż do roku 1674. w którym nominacyą na Kujawskie biskupstwo odebrał, nie długo jednak na niem zabawił w lata podeszły świat pożegnał r. 1676. Kazimierzowi Sarbiewskiemu sławnemu w zakonie naszym poecie, doktorski laur solennie od Władysława IV. oddawał, będąc natenczas regentem kancellaryi koronnej. *Rywocki Monumentum.* W roku 1660. zajmujący się w wojsku Litewskim związek, szczęśliwie ukoił; zkąd potem ukołysane impety rycerstwa, fortunnie pod Lachowicami z Chowańskiego tryumfowały. *Bieżanow. Festa Nałęciana. Nakielski* jego szczodrobliwość na kościół Miechowski sławi *fol.* 981.

Stefan wojewoda Łęczycki starosta Nakielski, syn czwarty Jana podczaszego wypolerowanego w naukach dowcipu; Zamojskiemu z rycerskiego serca miły, *Damalew.* jeszcze go cześnikiem Kaliskim wspomina, i księgi grodzkie Ostrzeszowskie 1616. kiedy intromissyą jego do dóbr Baranowa zapisały, w roku 1631. już go czytam kasztelanem Rogozińskim, z którym tytułem komissarzem był destynowany do ugody między stanami duchownym i świeckim, *Constit. fol.* 5. i deputatem do kwarty Rawskiej, *Constit.* 1635. *fol.* 10. wziął potem w wielkich zasługach województwo Łęczyckie, o czem wspominają konstytucye 1641. kiedy go naznaczono do korrektury praw koronnych. *Constit. fol.* 10. Marszałkował w trybunale koronnym 1643. *Janson.* wstąpił na województwo 1639. jako świadczy panegiryk na jego wjezdzie. *Novi honoris gratulatio.* Z Elżbiety Grudzińskiej cztery córki spłodził, Dorota dostała się związkiem małżeńskim Grabińskiemu Hieronimowi kasztelanowi Sieradzkiemu, Petronella Stefanowi Korycińskiemu kanclerzowi koronnemu, Zofia Benedykta klasztor Ołobocki ksienią rządziła, zeszła w roku 1685. Maryanna Franciszkowi Gostomskiemu podkomorzemu Czerskiemu. Synów zaś dwóch, Wawrzeńca proboszcza Miechowskiego, kanonika Krakowskiego, ale ten w młodym wieku do grobu wszedłszy, wszystkie dalsze o sobie nadzieje pomylił i

Pawła kasztelana Łęczyckiego, a przedtem kasztelana Miedzyrzeckiego, tego z Rozrażewskiej syn Stefan kasztelan Płocki; druga zaś żona Mniewska, kasztelanka Konarska, trzy mu córki powiła, Annę, ta się dostała Boglewskiemu stolnikowi Czerskiemu, Helenę, ta Zielińskiemu chorążemu Łomżyńskiemu; trzecia ich siostra panieńskie sobie życie obrała w Ołoboku; synów z tejże Mniewskiej dwóch było, Konstantyn i Maciej starosta Nakielski, obadwa bezpotomni; lubo Maciej miał za sobą Grotownę herbu Rawicz, pozostałą wdowę po Grabskim kasztelanie Rogozińskim: był ten Maciej marszałkiem konfederacyi województwa Łęczyckiego 1704. roku.

Stefan kasztelan Płocki, syn Pawła kasztelana Łęczyckiego był przedtem kasztelanem Rogozińskim, z którym tytułem znajdziesz go w konstytucyach 1670. gdzie go ojczyzna komissarzem destynowała do rozgraniczenia od marchji Brandeburskiej: *Constit. fol.* 26. *i* 1676. *fol.* 52.; przedtem zaś na różne sejmy posłując, samego tylko dobra pospolitego upatrywał. Pojął był w dożywotnią przyjaźń Katarzynę Krasińską kasztelankę Płocką, z której dwie córki, Maryanna Łętkowska kasztelanowa Konarska i Szamowska; i syn ten co następuje.

Jan kasztelan Nakielski, dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Teresą Bykowską kasztelanką Podlaską, z tą zostawił dwie córki, Annę, ta z Balcerem Ciecierskim stolnikiem Drohickim dożywotnie zmówiona: Teresę, ta w Wrocławiu za klauzurą zakonną, życie swoje Bogu poświęciła. Drugi raz z Barbarą Ponińską kasztelanką Gnieznieńską, atoli i z tą potomka płci męzkiej nie miał; córka tylko z niej, z Franciszkiem Mielżyńskim kasztelanem Szremskim, weszła w kontrakty małżeńskie, wkrótce jednak świat pożegnała. Był Pańskiego ten Jan ku Bogu serca, zkąd nieskąpo fortuną swoją, którą miał z ręki jego, z nim się dzielił: tak delikatnego sumienia, że nietylko w sobie, ale i w drugich, nie mógł cierpieć, co zdrożnego od praw Boskich widział, mądrych ludzi kochał; pacierze kapłańskie codziennie mawiał.

Krzysztof kasztelan Gnieznieński, piąty syn Jana podczaszego; a przedtem był stolnikiem koronnym, starostą Gnieznieńskim i Nowodworskim, był i krajczym koronnym 1648. z którym tytułem podpisał *pacta conventa* Jana Kazimierza. *Walicki o obrazie Kodeńskim*, wojewodą go Inowrocławskim tytułuje; ale o tem drudzy milczą, żona jego Krystyna Sapieżanka starościanka Uświacka, ta mu jednego tylko syna Jędrzeja powiła: był ten Krzysztof mąż wielkiej roztropności i ludzkości.

Jędrzej podkomorzy Poznański syn Krzysztofa kasztelana Gnieznieńskiego, trzymał starostwo Nowodworskie w summie dwóch kroć stotysięcy monety Pruskiej obligowane sobie, dla tego, gdy mu tam znaczne szkody Wisła poczyniła, konstytucya 1676. *fol.* 28. z skarbu nadgrodzic mu tę szkodę rozkazała; zaś 1678. *fol.* 17. pozwoliła mu cessyi Rzeczpospolita tego starostwa, gdyby mu kto summę zaległą wyliczył. Trzymał i starostwo Ujskie, z którym tytułem 1683. komissarzem był naznaczony, do uspokojenia dyfferencyi między państwy koronnemi i margrabstwem, *Constit. fol.* 13. i do traktowania o wiecznym pokoju z Carami Moskiewskiemi. *Constit. fol.* 2. Jeździł w poselstwie od Króla Michała do Ceserza 1670. *Constit. fol.* 30. Dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, *primo voto* złączył się był, z Katarzyną Czarnkowską kasztelanką Poznańską, *2do* z Katarzyną Grzymułtowską herbu Nieczuja, wojewodzanką Poznańską, z tą zostawił córkę Adamowi Iwanskiemu kasztelanowi Brzeskiemu Kujawskiemu zaślubioną, i dwóch synów; z których jeden Józef; obadwa jednak w młodym wieku pomarli: i tak ten dom przezacny już w tym wieku, gdy to piszę, zszedł z żalem wszystkich. *Parisius* uważa, że niektórzy Nałęczowie, jednym tylko węzłem Nałęcz w herbie swym wiażą, drudzy zaś dwiema, i tym go kształtem dom Gembickich nosił.

Krasicki w przypisach utrzymuje że dom Gembickich nie zszedł ale podupadł, że są jeszcze w powiecie Nakielskim, z których jednego widział w Berlinie w roku 1778. i że to było istne wyobrażenie Piotra biskupa Krakowskiego, jako się wydaje z portretu jego sztychowanego w Gdańsku przez Faleka. —

Gembicki *herbu Nieczuja*, na Rusi. Jednejże dzielnice z Kuropatnickiemi, bo się tak podpisał w pewnym prawnym monumencie 1548. Maciej z Kuropatnik Gembicki, jakom sam wiedział.

Gerkowski *herbu Lubicz*, w Prusiech, *MS. de Famil. Prus.*

Gerkowski *herbu Taczała.* Henryk Gerko, pierwszy z Czech, ten herb do Polski przyniósł, w domu hrabiów z Górki zasłużony, mąż znaczny.

GERSZTORF HERB.

Na tarczy trzy pola różne, czerwone i białe, z których dwa spodem linia wzdłuż przedzielone, jedno górą nad obiema w ciąż, na hełmie czerwony kołpaczek, rysie u niego wyłogi, na nim sześć piór strusich u wierzchu, labry na lewej stronie,

GERSZTORF HERB.

czarne i białe, na prawej srebrne. Paprocki ani Okolski o nich nie pisał, sam tylko *MS. Załuscianum de Famil. Prus.* Dom to starodawny: bo jeszcze od Rudolfa książęcia Burgundyjskiego nobilitowany w roku 919. Wynieśli się potem Gersztorfowie z Burgundyi do Lusacyi i Szląska, za czasów Fryderyka Barbarossy Cesarza Rzymskiego, koło roku 1152.; pod który też czas, otrzymali konfirmacyą dawnych swoich przywilejów, herbu i szlachectwa. Rudolf pierwszy hrabia Habszpurski, skoro w roku 1273. na Cesarką godność był podniesiony, szczególniejszym affektem ten dom wyniósł: kiedy Henryka Gersztorfa córkę, imieniem Rozynę, tak dla jej dziwnie pięknej urody, jako też dla zasług jego, wydał za Fryderyka de Hohenstaufen siostrzeńca swego, od którego wszyscy margrabiowie i książęta Brandeburskie swoję precedencyą mają. Henryka zaś burgrabią Norimberskim uczynił. Synowiec potem Rudolfa Cesarza Wojciech, pojął za małżonkę, córkę Rozyny z Fryderyka de Hohenstaufen spłodzoną: tak się dom Gersztorfów skolligował z najcelniejszemi w Europie domami, to jest, z domem Habszpurskim, Austryackim i Brandeburskim. O czem piszą *Mauritius Beander in Chron. Burgundiae* 1561. *w Antwerpii drukowany f.* 357. *M. Spangenberg in Chron. Szwarzburgen. Erfurti fol.* 65. *Rivander in Genealogia Bibersteiniana. Joan. Aventinus Cuspinianus Crasius, Daniel Brant, Joan Rossman. Gaspar Haedio etc. etc.* Z Niemiec się potem do Polski i Prus przenieśli w roku 1636. pierwszy Stefan, lat mając pięćdziesiąt i ośm, tu się gniezdzić począł, otrzymawszy indygenat od Władysława IV. 1641. Syn jego Jerzy, różnemi tak peregrynacyami, jako i wojennemi dziełami z znaczną szarżą w Niemieckiem wojsku służąc wsławiwszy się, pojął Katarzynę de Sternefeld Marcina córkę, zostawił z nią dwóch synów,

Bogusława i Radysława; oba w Zebrzydowie pod Gardejem urodzeni. Przodkowie Stefana, byli wielkiemi ludźmi i Senatorami w Czechach.

Gerwałowski, w ziemi Rożańskiej. Jerzy Gerwałowski podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Gęś *patrz* **Paparona** *herb.*

GESCHAW HERB.

Geschawowie początek imienia swego zaczęli koło roku Pańskiego 1500. procedencyą jednak swoję mają od Jeżewskich, i dlatego podziśdzień piszą się z Jeżowa. Jan bowiem Jeżewski, dziedzic na Kucharach w województwie Płockiem herbu Jastrzębiec, miał syna Zygmunta, który czas niejaki służąc w wojsku, gdy stracił fortunę ojcowską, w Chojnicach, w Prusiech, dostawszy z posagiem żony, osiadł; odmieniwszy tedy Niemieckim akcentem imię ojczyste, Geschawem się przezwał; pod tym tytułem spłodził kilku synów, którzy torem ojcowskim poszli; jeden tylko z nich Kasper, z młodych lat swoich, udał się na służbę wojenną, w cudzoziemskiej szarży, w różnych państwach, żołd wiodąc; osobliwie w wojsku Francuzkiem, gdzie dosłużywszy się przy wysokiej szarży, i fortuny, powrócił do ojczyzny; pułkownikiem gwardyi królewskiej uczyniony, do którego, gdy się ani stryj jego, Jan Jeżewski, pleban na tenczas w Jeżewie, ani stryjeczni bracia znać niechcieli, dla utraty szlachectwa przez ojca jego; Kasper, przez instancyą różnych panów u Zygmunta Augusta Króla, otrzymał nobilitacyą; z której to tu tylko położę, co do opisania herbu tego służy. *Sigismundus Augustus Dei Gratia Rex Poloniae etc. etc. Nos igitur*

Gasparum Geschaw nobilitandum duximus, nobilitamusque insignia illi damus, in quatuor areas distincta, quarum prior Superior, dextrorsum cerulea est, habet ardeam albam, alligatam pede sinistro od quadratum saxum marmoreum catena ferrea, alis et pede dextro sese elevantem, totam versam ad aream sinistram. Area sinistra altera Superior, est fulva, habet brachium armatum, prominens e nube manu elevata, gladium fulgentem, tenente, versa contra ardeam, liberatura quasi, sectione catenae eandem. Inferiores areae transversim ejusdem coloris, et signa cum ardea, scilicet, sinistrorsum, et manus cum brachio et gladio dextrorsum, pari qua supra ratione, hoc est sese suspicientes collocata. Clypeo incumbit galea equestris, corona aurea cincta, ex qua prosilit ardea alba expansis alis, secundum pectus coronula ornata; ejus neque venter, neque pedes conspiciuntur etc. etc. Datum Vilne, feria 3tia ante Dominicam Laetare anno Domini 1555. *Regni vero nostri* 26. *Praesentibus etc. Datum per manus Venerabilis Joannis Przerębski Regni nostri Vice Cancellarii.*

Opis ten herbu, niezgadza się bynajmniej z rysunkiem jaki *Niesiecki* umieścił, i podług którego może poźniejsi heraldykowie herb ten opisali, to jest: Tarcza na cztery części podzielona, w prawej górnej Zuraw na jednej nodze stojący, w drugiej podniesionej kamień trzymający, do lotu skrzydła podnosi, toż samo na odwrót w przedziale dolnym lewym: w lewym górnym przedziale, ręka prawie po łokieć, zakasany rękaw sukni czy koszuli mająca, miecz trzyma podniesiony jakoby do cięcia, ku prawej stronie obrócona, toż samo na odwrót w przedziale dolnym prawym. Nad hełmem i koroną kufel wielki od spodu węższy, ku górze szerszy, z którego wychodzi Zurawia głowa z szyją, u dołu kufla dwa skrzydła rozciągnione, barkami do kufla obrócone. — Z jakich powodów *Niesiecki* wypisawszy z przywileju Zygmunta Augusta Króla opis herbu, inszy rysunek umieścił, jakoteż dla czego poźniej *Kuropatnicki* i *Małachowski*, podług tego rysunku a nie przywileju, opisy tego herbu umieścili; czyli istotnie zaszła ta przemiana i kiedy, niewiadomo, ja tu obydwa wyobrażenia zamieściłem.

Ten tedy Kasper Geschaw królewskim regalizowany przywilejem, pojął w stan małżeński Barbarę Klejstownę, z którą miał synów dwóch, Kaspra i Bartłomieja, i córkę Doręgowską. Z tych Kasper był opatem Oliwskim, i Paradyjskim, sekretarzem królewskim któremu nadgrobek w Oliwie z tą inskrypcyą wystawiony. *Gaspar Geschaw Abbas Olivae, et Mariae Paradysi, Administrator Episcopatus Pomesaniae, Visitator Ordinis Cisterciensis, in Regno Poloniae, et in Prussia, nec non Secretarius Regiae Majestatis, Reparator hujus Monasterii Olivensis, in tumultu Gedan. anno* 1577. *diruti, obiit anno* 1584. 7. *April. aetatis suae* 63. Młodszym

będąc, a w Niemieckich szkołach błędów heretyckich napiwszy się, gdy się do ojczyzny wrócił, wielu bardzo tymże jadem zaraził, ile przy obrotnym dowcipie swoim, przecież sam potem, zważywszy niezgadzające się z sobą dyssydentów artykuły, wyrzekł się herezyi, i świątobliwie swój klasztor opatem zostawszy, rządził. Chciałci w prawdzie tych, których swoją perswazyą od prawowiernej wiary oderwał, znowu do niej nakłonić, stawiał siebie na przykład, fundamentalnemi racyami wmawiał, atoli niemógł nic zyskać. Co ile razy sobie wspomniał gorzko płakał, widząc, że snadniej kogo zepsować, niż naprawić. *Histor. Resident. Conec.* Do fundacyi naszego kollegium Gdańskiego znacznie się przyczynił. Bartłomiej brat jego, sekretarz królewski, miał za sobą Konstancyą Eleonorę Butlerownę, córkę Fryderyka Butlera. Pułkownika wojsk Szwedzkich, z którą zostawił syna Alexandra, ten był kapitanem w wojsku Brandeburskiem, pojął Małgorzatę de Schewe Sternberkownę, z którą dwie córki były, Maryanna z Jakóbem Czapskim chorążym Nowogrodzkim, Magdalena z Felicyanem Babskim, dożywotnie złączone, i syn Tobiasz Antoni; z pierwszej żony Anny Elżbiety Lettawowny sędzianki Pomorskiej, spłodził córkę Dorotę Czaplińską podstolinę Bracławską, i synów dwóch, Mikołaja i Tomasza; z drugiej Zuzanny Niedziałkowskiej, syna Ignacego, ale ten młodo umarł, jako i Mikołaj. Tomasz Antoni podkomorzy Inflantski, generał major kawaleryi wojsk królewskich i Rzeczypospolitej, dziedzic na Posadowie w Bełskiem województwie, któremu Ewa Ossolińska łowczanka Podlaska, powiła córek trzy, Katarzyna wydana za Wilhelma Miera generała majora, Barbara za Zelskiego majora, i Teresa.

Getkin *herbu Gryf*, na Rusi. Z tych, temi czasy, Getkin pułkownik w wojsku koronnem cudzoziemskiem, miał za sobą Bolestraszycką.

Gezek *herbu Doliwa.* Z tym ich herbem widziałem w Krakowie na Skałce. Jacek zakonu Kaznodziejskiego kapłan 1658. Jędrzej miał za sobą Zuzannę Lipską 1603. *Nadgrobek w Krakowie.*

Gibowski *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie.

Gidzielski *herbu Poraj.* Anna Gidzielska była za Janem Bielskim herbu Śreniawa. Adam z Gidel Gidzielski w Sieradzkiem województwie herbu Poraj, w którego dziedzictwie Gidlach, statua Najś. Matki, która tamże i podziśdzień cudami słynie, znaleziona; żona jego Trzcińska herbu Rawicz wojewodzanka Rawska, syn z niej Marcin: zbudował był Adam kapliczkę niewielką dla tej statui, gdy jednak na-

cisku zewsząd gromadno idących, ta objąć nie mogła, daleko obszerniejszy kościół wybudował Marcin, *o czem świadczy Tomas Pilznensis in histor. D. Gidlensis wydrukowanej* 1645. tam wspominaja Piotra Gidzielskiego już ośmdziesiątoletniego starca, jeszcze żyjącego 1616.

Gidziński *herbu Prawdzic*, czyli raczej Giedziński na Rusi, i Mazowszu, jednejże dzielnicy z Dębskiemi, ale od dóbr Giednia, imienia tego nabyli. Z tych Paweł rotmistrz na Wołoskich przeciwko Michałowi expedycyach. Jakób rycerski człowiek w Moskwie, którego syn Stefan Bernardyn, i Paweł z Potockim Mikołajem hetmanem służyli. *Błażowski tłómacz na Polskie Kromera fol.* 43. sławi Mikołaja Giedzińskiego, który od młodości swojej, już w cudzoziemskich obozach, już Polskich, całe życie strawił. Jan w ziemi Rożańskiej 1632. Konstantyn z sejmu 1633. komissarz do uspokojenia granic od Węgier, *Constit. fol.* 31. ten pod Cecorą, a potem i Chocimską mężnie stawał; atoli w jednej z tych, w szyję szablą Turecką cięty, w niewolą się był dostał. *Actus Leonis heroicus.* Brat jego Alexander wojenny człowiek, z Anny Dzieduszyckiej spłodził syna Jerzego, na dworze ten najprzód Ferdynanda książęcia biskupa Płockiego i Wrocławskiego, lata swoje młodsze polerował; potem został kanonikiem regularnym Lateraneńskim, dalej był biskupem Nikopolskim, i suffraganem Lwowskim 1676. mąż i pobożnością, i szczodrobliwością znakomity. Jedna Gidzińska Katarzyna była za Jędrzejem Maxymilianem Fredrem wojewodą Podolskim, druga za Antonim Kalinowskim cześnikiem Halickim. Trzecia scholastyka zakonnica u wszystkich SS. we Lwowie. Jan łowczy nadworny 1703. *Constit. fol.* 15. *Cuda Jarosławskie fol.* 43. wspominają Giedzińskiego stolnika Przemysłkiego 1657. N. cześnik Lwowski, miał za sobą Zofią Grabionczankę, z której był syn Dominik, ten spłodził Jana Michała i Antoniego. N. z Kurdwanowskiej spłodził Józefa i Antoniego, i córkę Zawadzką.

Giebułtowski *herbu Berszten*, w Krakowskiem województwie. Piszą się zaś z Giebułtowa, mila od Krakowa. Stanisław z Giebułtowa Giebułtowski, podpisał *inter praesentes* list królewski dany miastu Krakowskiemu 1527. Kasper miał dziedziczne swoje dobra, i w Krakowskiem i w księztwie Siewierskiem, nie zostawił jednak potomka płci męzkiej, tylko córki dwie, z tych jedna Elżbieta poszła za Wawrzeńca Pawęckiego w Owczarach, komornika granicznego, i pisarza powiatu Krakowskiego, druga za Pudłowskiego. Są także w Podgórzu Giebułtowscy, ale czy tego herbu czy inszego, niewiem, mówi *Baranowski.*

Giebułtowski *herbu Lis*, w Krakowskiem województwie, w Pilznieńskim powiecie. Dom starożytny, i bez wątpienia, że prostą linią idą od wojewody Krakowskiego Mikołaja; ile że się piszą z Koziegłów, które dobra Król dał był temu Mikołajowi, o czem pod herbem Lis, obszerniej mówić będę, jako i dawniejszych przodkach tego domu. Prandotę z Koziegłów wspomina przywilej Giebłutowskich familji, który wieś Dupice osadzał, wymierzywszy na nię dziesięć łanów w roku 1366. tego syn Krystyn, kasztelan Sądecki, z tym tytułem podpisał przywilej Jedliński, Władysława Jagiełła 1433. *u Łask. w Stat. f.* 52. *et* 1413. *Ibidem f.* 127. o nim także *Kromer. l.* 21. mówi: *Christinus Koziegłovius, ultus est Silesios, Gliveciam arcem coepit, ac in ea Kotficium cum Sociis suis.* Na prośbę jego, tenże Władysław, dobra jego dziedziczne Torun, Chołtowice, Mirów, Kotowice, Postawkowice, Jaworznik, Dupice, Zyrkowice, Samoschice, Giebułtów, Kowalów, i drugi Kowalów w Krakowskiem województwie leżące, prawem Magdeburskiem nadał w r. 1424. miał za sobą Zborowską, która mu powiła córkę Dorotę, której, taki posag liczył 1440. brat jej Jan, to jest dziesięć grzywien groszy Praskich, dwanaście łokci sukna, i kożuch zajęczy: synów także dwóch, Jana i Krystyna, których lubo *Paprocki o herbach*, bracią Krystyna kasztelana Sądeckiego nazwał, atoli się w książce, *której tytuł Nauka*, poprawił, i synami ich tego kasztelana pisze; musiał jednak kilka żon mieć ten kasztelan; i syn z ostatniej był drugi Jan: *bo Paprocki z przywilejów* domu Giebułtowskich, to wypisał: *Jonnes et Christinus de Koziegłowy fratres germani, recognoverunt Joanni fratri Juniori ultimi matrimonii, dedisse has haereditates ratione justae divisionis, scilicet castrum Bąkowiec*, z innemi wsiami do niego należącemi, także Tocholów, Małostów, Giebułtów, Kowalów mniejszy i większy, w roku 1440. Jakób z Koziegłów Giebułtowski, starosta Przemyslki, któremu się dostały te dobra, zamek i miasteczko Koziegłowy, i wsi do niego należące, jako Koziegłowki, Mysłów, Winowno, Cynków, Gniazdów, Markowice, Boisławice, Siedlecz, Gems, Kamienice, Kuźnice i przedmiejską Kuźnicę, w roku 1466. Te potem Koziegłowy kupił, ze wszystkiemi przyległemi wsiami do niego, za dziesięć tysięcy złotych Polskich, i do klucza Dobrowodskiego przydał dla biskupstwa Krakowskiego, nie Fryderyk kardynał i Królewicz, a oraz biskup Krakowski, jako pisze *o herb. Paproc.* bo się i sam poprawił *w książce Nauka:* ale i *Starowolski in Vitis Episc. Cracov.* świadczy, że Jan Konarski biskup Krakowski, od Krystyna Koziegłowskiego, snać starościca Przemysłkiego,

co musiało być już po roku 1503. Zbigniew syn Jana, o którym wyżej mówiłem, miał za sobą Przerębską, córkę Jana kasztelana Sieradzkiego, z którą spłodził czterech synów, Jana Pułtuskiego i Pileckiego proboszcza, tego cztery palce pierwsze, któremi ciało Chrystusowe piastował przy mszy, lubo insze ciało skażone w proch się rozsypało, przecież te nienaruszone zostały, jako o tem świadczy 1661. *Valeryan Gutowski Zakonu S. Franciszka w Kazaniu Hartowna Strzała.* Józefa, Wincentego, ale ci bezżennie pomarli, i Stanisława dziedzica na Lgocie; z młodych lat swoich przeciwko Solimanowi wojował w Węgrzech, umiejętności wielkiej, samą szczerością mówił; z Anny Korycińskiej zostało się po nim czterech synów, z tych Jan pierwszy, sekretarz królewski, na Podolu przeciwko Tatarom, przez pięć lat mężnie stawał: potem za Stefana Króla, na Moskwę jezdzie rotmistrzował, i pod Byczyną z Zamojskim; umarł 1601. *Starowol. in Monumen. fol.* 793. Zygmunt drugi, Jędrzej trzeci, wszyscy ci trzej, zda mi się bezpotomnie zeszli. Wojciech czwarty, Henrykowi Walezyuszowi miły, którego imieniem, poselstwo u Anglików z pochwałą i szczęśliwie zakończył; Zygmuntowi III. doświadczonej w rzeczach dzielności, kiedy z nim do Szwecyi jeździł, ba i w legacyi do Rudolfa Cesarza, sekretarzem tedy królewskim uczyniony, pewnieby był i wyższe honory w ojczyznie posiadł, gdyby się był sam dobrowolnie od nich nie uchylał, zszedł z tego świata 1623. jako z jego nadgrobku w Krakowie u Ś. Trojcy wypisał *Starowol. in Monum. Okolski przydaje,* że się pisał z Bąkowca. Annę Giebułtowską pannę, między dobrodziejów swoich wpisało kollegium Jarosławskie u S. Jana 1583. bodaj to niebyła siostra tych czterech braci, jakoż o pięciu córkach Stanisława z Korycińskiej, namienił *Paprocki.* Złączył się był dożywotnie ten Wojciech z Kochcicką z Kochcic, która mu tylko syna jednego zrodziła, Jana dziedzica na Lgocie, Przyłubsku, Skarzycach, Krzysztoporzycach, rotmistrza Wołoskiej chorągwi 1658. *Komput Wojska.* Ten z Grzeboszowskiej Agnieszki zostawił kilku synów: z których jeden prałatem był wielkiej nadziei, drugi Kazimierz, ale oba młodo pomarli, trzeci Wojciech, czwarty Jan, i córkę Drzewicką. Od tych kwitnął w Krakowskiem Franciszek z Koziegłów Giebułtowski 1705.

Gieczewicz. Franciszek Gieczewicz kanonik Wileński. Władysław 1700. w województwie Wileńskiem. Maciej i Jan na Żmudzi 1621.

W roku 1775. Antoni Gieczewicz miecznik Wileński. — *Przypisy Krasicki.*

Giedczycki *herbu Gryf.* Gedko sto lat dopędziwszy, umarł w roku 1256.; jako pisze *Baszko Historyk,* ten patrzał na cuda, które się działy przy grobie S. Stanisława biskupa Krakowskiego i Męczennika, i drugim o nich powiadał: *Paprocki:* a podobno tenże sam był kasztelanem Sądeckim 1255. jako się podpisał na liscie Bolesława Wstydliwego *u Nakiel. fol.* 174. od niego potem potomstwo Giedczycami zwano, jako Klemens i Michał Giedczycowie w roku 1354. komissyą królewską podpisali, *o czem Historya Tyniecka lib. 2. fol.* 172. Rafał z dwiema synami swemi, Marcinem i Janem, od rozbójników naprawionych od Władysława Opolskiego książęcia 1396. w dworze swoim Giedczycach, nad prawo pojmany, i do Opola zaprowadzony, w podeszłych leciech nielitościwie traktowany, w więzieniu, z niewygód umarł, pochowany w Czarnowąsie; luboć tego Władysław potem żałował, od Jagiełła za to wojną wexowany. *Długosz.* Paprocki pisze, że od szlachcica wygnańca byli pojmani.

Giedymin *herbu Pogonia Litewska.* Sebastyan, Malcher, i Jerzy Giedyminowie bracia rodzeni, i siostra ich Jadwiga Urbanowiczowa. Sebastyan zszedł bezpotomnie, od Malchra syn się został Józef, ale na wojnie zginął. Jerzy z Barbary Stankiewiczowny czterech synów spłodził. 1. Abraham, temu Teresa Gedrojcowna, czterech także synów powiła, Daniela księdza, Krzysztofa, Hrehorego, który z Narburtowną żył *sterilis*, i Kazimierza, tego z Karwowskiej, córki dwie, Barbara i Anna; tyleż synów, to jest Jakób i Jerzy, ten z Barbary Malickiej, zostawił syna Alexandra. 2. Jan, którego z Heleny Płuszczewskiej dwóch synów bezpotomnych, Konstantyn i Jerzy. 3. Stanisław pojął w małżeństwo Barbarę Mizgierownę, z tej były córki trzy, Krystyna, Zuzanna, i Ewa: tyleż synów, Michał, Piotr i Adam. Od Michała z Żurowskiej zostało się dwóch synów, Michał zginął na wojnie, Jerzy z Masalskiej zrodził Antoniego i Michała. Od Piotra z Zofji Rusieckiej, krom córek trzech Maryanny, Klary, i Eufrozyny, było synów trzech, Franciszek bezpotomny, Władysław zabity w Wilnie podczas rewolucyi, Antoni z Doroty Szukowiczownej miał syna Tomasza. Od Adama z Barbary Borkowskiej, był syn Jan, ale *sterilis.* 4. Józef, którego z Maryanny Zarankowny córki dwie, Anna, i Zofia zakonnica w Wilnie, syn Jerzy, z Zofji Skopowskiej, zostawił córek trzy, Maryannę, Annę i Teresę Hołyńską, synów czterech, z tych Antoniemu, Magdalena Makowiecka, tylko córkę powiła Rozalią. Józefowi, Maryanna Mężyńska dwóch synów, Stanisława i Jerzego, który ma za

sobą Łucyą Mieszkowską. Michałowi, Polanowska córkę Marcyannę Trembińską, i synów dwóch Macieja i Marcina. Fabianowi, Anna Witkowska dwie córki, Teresę Makowiecką cześnikową Podolską, Marcyannę Mierzejewską starościnę Uszycką, synów tyleż, Józefa w zakonie Soc. Jesu, umarł w Poznaniu, i Antoniego kanonika Lwowskiego, deputata na trybunał koronny 1732.

Giełgud *herbu Działosza*, w księztwie Litewskiem, albo jako opisuje *MS. Ks. Kojał.* Używa w herbie skrzydła, i gwiazdy na puklerzu, ta powinna być na prawej stronie, skrzydło na lewej stronie, na hełmie trzy strusie pióra. Balcer Giełgud w księztwie Żmudzkiem, koło roku 1621. Kazimierz *wydał in fol.* 1638. *Coronae, quas decursu vitae studio, meruit Joannes Ulricus Szweryn*, ucząc się wtenczas w Krosach. Jędrzej Kazimierz, naprzód sekretarz królewski, potem pisarz Litewski, poseł na sejm 1674. a w roku 1685. marszałkował w izbie poselskiej, syn jego Jędrzej, miał zaś za sobą ten pisarz Walszteinownę z Czeskiej familji.

Ta *Walsteinowna* wdowa po Giełgudzie pisarzu Litewskim, sprowadziwszy z Czech synowicę i tę uczyniwszy dziedziczką, wydała za księcia Michała Czartoryskiego kanclerza wielkiego Litewskiego. Siostra księżny Czartoryskiej Granowska starościna Tarnogórska. W roku 1788. Antoni Giełgud starosta Żmudzki. — *Krasicki.*

GIERALT HERB.

Ma być krzyż biały rozdarty, w polu czerwonem, a na każdym rogu krzyża, jabłko, czyli pomarańcza, w hełmie cietrzew z podniesionemi skrzydłami. *Petrasancta* takie krzyże rozdarte zowie kotwiczaste, albo *anhoratas*, *cap.* 43. Pisali o nim *Paproc. w Gniazdzie fol.* 49. *i fol.* 188. *O herb. fol.* 263. *Okol. tom.* 2. *sub Osmorog fol.* 351. *Biel. fol.* 215. *MS. P. Kojał.* Nabyty ten herb z tej okazyi: Gieralt niejaki,

lubo wiarę Chrześcijańską widział, że za Mieczysława monarchy prawie cała Polska przyjęła; przecięż on długo się opierał tak instynktom Boskim, jako i drugim, swoim go przykładem do tego wabiącym, gdy się jednak do Rzymu potem wybrał, tam się przez chrzest Bogu odrodził, i ten herb za zaszczyt domu swego, z łaski papiezkiej, odebrał, tak jednak, jako przydaje Okolski, że dawny swój z przodków herb, to jest cietrzewia, na hełm wyniósł. Powróciwszy potem do Polski, prawie wszystkę fortunę swoję na kościoły, i różne fundacye, w świętym ferworze rozszafował. Od imienia tedy jego, i herb Gieraltem nazwany, a zaś od ośmiu niby rogów w krzyżu, Osmoróg. Wojsława wspomina Długosz, że nad Wisłą zbudował był kościół farny, który dość dobrze uposażył: Prebendę także u S. Jana: i lubo potem te dobra poszły w zamianę: *(bo Bielski fol.* 239. *pisze,* że Król dobra niektóre, z tym Wojsławem, za Niepołomnice zamienił, w których on twierdze był sobie na Wisłą powystawiał, i kościół S. Jana we wsi założył *Długosz*: przydaje, że Król Kazimierz Wielki, w Niepołomnicach zamek potem wymurował) przecież przy Gieraltach *Jus Patronatus* zawsze zostawało. Tenże *Długosz*, drugiego z tejże familji sławi Wojsława, który wiele łask, na kościół S. Floryana przy Krakowie, wysypał: na pamiątkę czego, stał długo w tym kościele, obraz jego, ale gdy przez ogień, ten dom Boży strasznie był nadwerężony, gdy go za Władysława Łokietka restaurowano, i ten obraz zdjąć musiano. Gerarda proboszcza Czerwińskiego, który potem był biskupem Ruskim *wspomina Kromer lib.* 9. *to Paprocki*, ale nie pisze, że był tego herbu. Gerwarda także, biskupa Kujawskiego, do tegoż herbu referuje *i Biel. fol.* 215.; ztemwszystkiem, i pod herbem Łodzia go położył. *Damalewicz* jednak *z Długosza, i z katalogu Wolborskiego* twierdzi, że był herbu Nałęcz, kędy i ja o nim. Listy rozdzielne kładą trzech braci rodzonych Gieraltów, Wojsława, Ludysława, i Przecława, Wojsław, od imienia swego założył Wojsławice, Ludysław Ludysławice, Przecław Przecławice, w Krakowskiem województwie, do których było wiele wsi. Mojkowice z ręku Gieraltów, wyszły w dom Trzecieskich herbu Strzemię; chowali się w Zakliczynie, i tam jeszcze mają swoję kaplicę, *mówi Paprocki*, atoli już się według tego autora, herezya w tym domu korzeniła; żyli zaś za niego ci, Adam sędzia grodzki Sądecki, Zygmunt który się pisał z Fasciszowy; i od niego poszli Fasciszewscy, i Jędrzej, trzej bracia rodzeni. Na Podole także niektórzy Gieraltowie ludzie rycerscy wynieśli się. *Nakielski w Miechovi. fol.* 103. *powiada*, że to jedenże dom był Ger-

lochów albo Gieraltów, i przydaje tak *z Długosza lib. Benefic.* jako i *z katalogu Patryarchy Jerozolimskiego*, że jeszcze przed rokiem 1198. Jan Gierlach herbu Gieralt, klasztorowi Miechowskiemu wieczną darowizną puścił, dobra Karczów i Ołudzą w powiecie Lelowskim; z tych Ołudza jeszcze jest w possessyi tegoż konwentu. Tymże się herbem pieczętował Mikołaj z Boryowa, czyli jako *Długosz* chce w roku 1408. z Gorzkowa, czyli jako *Facies rerum* Borkovius trzeci biskup Wileński, żyć przestał 1414.

Herbowni.

Fasciszewski, Ginejt, Gniewek, Rzeszyński, Siemichowski, Słonecki, Surgut, Towiański, Wolski, Wrobliski, Wyżycki.

Gierałtowski *herbu Jastrzębiec.* Okolski pod herbem Tępa Podkowa, położył ich. *Paproc. in Strom.* wyraźnie mówi, że są Jastrzębczykowie na Szląsku, z których jedna była za Wacławem Brodeckim. Paweł Gierałtowski umarł bezpotomny: Synowiec jego Samuel, miał dwie żony, Kizinkownę, drugą zaś Zuzannę Schillingzankę, z obiema zostawił potomstwo. *Baran.* Adam sędzia Sądecki, miał za sobą Cikowską. Katarzyna Gierałtowska, była za Mikołajem Brandysem sędzią Zatorskim i Oświecimskim. W księztwie Zatorskiem list o nich świadczy Zygmunta I. 1508. N. pojął Zofią Komorowską starościankę Oświecimską.

Gierałtowski *herbu Orla.* O tych *Petrasancta de Tesseris cap.* 27. *fol.* 425. *wyraźnie pisze*, że z tym herbem są na Szląsku. *Paprocki i Bielski* powiadają, że to jedenże dom jest z Sasowskiemi. Jan Gierałtowski herbu Orla, dworzanin Cesarza Maxymiliana, wodził po kilka tysięcy pod sprawą swoją ludzi w Węgrzech, godny mąż i sprawny; zabity w Wiedniu zdradą pewnego Grafa, z wielkim żalem Cesarza, pochowany w Wiedniu. *Bielski fol.* 643.

Gierdud *herbu Jelita*, w księztwie Litewskiem. *Paproc. Stryjkow.*

Gierkant, w Przemyslkiej ziemi. N. Gierkantowna Pawła Krasińskiego sędziego ziemskiego Ciechanowskiego małżonka. *Geneal. Krasińsk. na mappie.* Stanisław umarł młodo w Zakonie naszym 1674.

Gierlachowski. Erazm Gierlachowski, sekratarz Ludwika Króla Węgierskiego, kanonik Wileński. *List Zygmunta I. in MS. Petricov.*

Gierżyński, w Płockiem województwie. Marcyan Gierżyński podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Giewil, w Żmudzkiem księztwie. Jan Giewil podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

GIEYSZ HERB.

Ma być tarcza okrągła, wzdłuż na dwoje przedzielona, po prawej stronie tarczy, skrzydło prosto do góry wyciągnione, po lewej, krzyża połowa, to jest od linji, która tarczą dzieli, jednego rogu krzyża nie masz, w polu czerwonem, w hełmie pióra strusie. *MS. P. Kojał. i Panegir. Coll. Crosensis.* O początkach jego, nigdziem nie czytał. Tym herbem pieczętują się te domy, które od Gedygolda Grzegorza, starosty Podolskiego, swoję procedencyą mają, posłował on imieniem Jagiełła Króla na koncylium Konstancyeńskie 1416.; bo się i podziś dzień z Gedygold piszą.

Małachowski w Zbiorze nazwisk Szlacheckich, pisze, iż herb ten od Kazimierza Sprawiedliwego roku 1180. Gieyszowi nadany. —

Herbowni.

***Dzid*, — *Eliaszewicz*, — *Orwid*.**

GIEYSZTOR HERB.

Ma być w czerwonem polu strzała rozdarta do końca, której części, na krzyż powinny być ułożone, a przy każdej części końcu, po jednej gwiaździe, na hełmie trzy pióra strusie, tak ten herb opisał *Kojał. in MS.* bo Paprocki i Okolski o nich niewiedział. Tym się herbem pieczętują Więckowiczowie, i Giejsztorowie Dobkowiczowie. O pierwszych mówić się będzie na swem miejscu. Z drugich, ci kwitnęli: Stanisław Giejsztor poseł z Kowieńskiego, podpisał elekcyą Władysława IV. Samuel komissarz z sejmu 1631. *Constit. fol.* 33. Jan stolnik Trocki. *Starowol. in Monum.* 1640. *f.* 554.

GIEYSZTOR HERB.

Jan Stanisław strukczaszy królewski, starosta Kowieński, posłował na różne sejmy, zkąd już deputatem bywał na trybunał fiskalny Litewski, już komissarzem do uspokojenia związkowych. *Constit.* 1661. *fol.* 2. N. sędzia ziemski Trocki, umarł 1727. Eliasz i Kazimierz 1700.

Komoniakowie, w Litwie, takiegoż herbu zażywają, tylko że ani wrębów, ani gwiazd, nie kładą, ale przez strzałę krzyżową, linia poprzek idzie.

Gieżewski. Jan Gieżewski, o którym konstytucya 1641. *fol.* 36.

Gigański *herbu Junosza.* Więcej o nich nasi pisarze nie mają.

Gigański *herbu Nałęcz*, w Lubelskiem województwie.

Gikont, w Pińskim powiecie. Alexander, Mikołaj, Zygmunt 1632. Grzegorz 1648. podpisali elekcye. Jan Girkont w Zmudzi.

Gilbaszewski *herbu Nałęcz zawiązany.* Sebastyan Gilbaszewski instygator koronny, wojski Zydaczowski, *o nim Konstytucya* 1676. *fol.* 60.; z sejmu 1683. komissarz do uspokojenia granic Wielkopolskich od Szląska, *Const. fol.* 12. syn jego Józef. Magdalena Gilbaszewska, Wojciecha Budnego małżonka.

Gilewski *herbu Kotwicz* 1*mo.* Jam widział w Krakowie u OO. Franciszkanów, z tym herbem postawiony nadgrobek, roku 1600. Wojciechowi Gilewskiemu, od syna Marcina.

Gimbut, w księztwie Litewskiem. Jan Bogusław cześnik Starodubowski w tymże powiecie, i drugi N. wojski Starodubowski w województwie Mścisławskiem, podpisali elekcyą Jana III. Mikołaj Jędrzej chorąży, Jerzy stolnik, Michał Kazimierz podczaszy, Michał pisarz grodzki Starodubow-

ski, Salomon Konstantyn, Zygmunt, Karol, Eliasz, Jerzy, 1700. kwitnęli.

Gineit *herbu Gierald*, patrz Towiański.

Ginet *herbu Zaręba.* Na sejmie Hrodelskim 1413. przyjął herb Zarębów, na siebie, i na dom swój, Ginet Koncewicz *u Łask. w Statut. fol.* 127. a w roku 1401. na Wileńskim zjeździe pokój wieczny z Polakami zawarty, między inszemi panami Litewskiemi, podpisali, Ginejd z synem swoim Milus, *jako masz w Statucie Łaskiego f.* 128. ale się potem Kuńczewiczowie Łabędziem pieczętowali, o czem niżej.

W roku 1788. Jan Ginet krajczy Lidzki. — *Krasicki.*

Gintowski *Andrzejkiewicz herbu Pobog*, w powiecie Oszmiańskim. Jan Andrzejkiewicz Gintowski, zacny kapłan w zakonie naszym, rządził kollegium Płockiem, Nieświezkiem, i domem Warszawskim: był przez lat wiele kaznodzieją. *Kojał. in MS.* Wydał do druku: *Ziarno gorczyczne rozmyślaniami o gorzkiej Męce Jezusowej roztarte, w Zamościu* 1701. *in 4to, już to trzeci raz wydane.* Samueł w księztwie Żmudzkiem.

Gintowt *herbu Leliwa*, w księztwie Litewskiem i Żmudzkiem. Gintold na zjeździe Wileńskim, podpisał wieczny pokój Litwy z koroną 1401. *u Łask. w Stat. fol.* 128. Gintowt starosta Trytesiński, miał za sobą Wiktoryą Silnicką starościankę Buczniowską *Geneal. Bełzec.* Hilary kanonik Wileński. N. Horodniczy Starodubowski w Orszańskiem 1674.

Gintowt Dziewałtowski w województwie Bełzkiem: — z tych w roku 1778. Antoni stolnik Bełski, córka jego za Byszewskim, syn Joachim sekretarz komissyi edukacyi narodowej. — Jan miecznik Lubaczewski. — *Krasicki.*

Patrz w Tomie III. pod Dziewałtowski stron. 474.

GINWIŁ HERB.

Ginwił Piotrowski, herbu *Korwin*, powinniby zażywać, co i z tego poznać, że Piotrowscy w Polszcze, tym się herbem pieczętują, przecież *Kojał. in MS.* tak go opisuje. Ma

być w polu czerwonem pień złoty stojący i ocięty, na nim szary Jastrząb, w hełmie trzy pióra strusie. W księztwie Litewskiem są Ginwiłowie Piotrowscy. Z tych Stanisław Ginwił Piotrowski marszałek Grodzieński, starosta Stokliski. Stefan w Mozyrskim powiecie. Mikołaj cywun Wileński, kuchmistrz Litewski, umarł 1657. córka jego poszła za Wierzbowskiego wojewodę Sieradzkiego herbu Jastrzębiec, a po nim za Skarszewskiego kasztelana Wojnickiego. Jan i Alexander w Wileńskiem 1632.

Niesiecki mówi tylko iż Ginwiłowie Piotrowscy znajdowali się, gdy tym czasem *Wielądek* obszerny ród Ginwiłów Kulwieców wymienia, który do dziś dnia ma się znajdować. Opis ten wyjaśniający powinowactwo Ginwiłów z Gedrojcami całkowicie tu z *Wielądka* zamieszczam.

Ginwiłł Kulwiec. Dom starożytny, idący z książąt udzielnych linji Donszprugowskiej, mający herb od przodków *Kitaura*, czyli *Hipocentaura*, a dwa inne nabyte, jeden Ginwił, a drugi Łabędź z zbrojną ręką, w hełmie nad koroną.

Po śmierci *Rumunta* wielkiego książęcia Litewsk. w roku 1278. następcy pozostali pięciu synowie jego, najstarszy Narymunt osiadł stolicę księztwa Litewskiego, trzej drudzy wzięli udziały sobie przeznaczone, a *Gedrus* dostał ziemię obszerną, aż do granic Inflantskich i Dźwiny, od brzegu rzeki Wiły rozciągającą się: gdzie po zbudowanym zamku, zwał się od imienia swojego książęciem *Gedrockim:* Ten z przyczyny kłótni między nim i bratem jego książęciem Holszańskim, że mu Holsza wiele ziemi jego gwałtownie zajął, porzuciwszy, *ut Latopisze* herb ojczysty Hipocentaura, używać począł, herbu *Róży*, i zostawiwszy po sobie na księztwie udzielnem syna jednego *Ginwiłłę*, żyć przestał.

Po śmierci Narymunta roku 1281. i po śmierci Frydona roku 1282. zaszłej, lubo powinien był z prawa natury panować na stolicy księztwa Litewskiego, Zmudzkiego i etc. *Ginwiłł*, *ut Stryjkow.*, *Niesiecki*, *Paprocki*, *etc.* jako po zejściu ojca, i stryjów naturalny sukcessor, że jednak był małoletnim, z porady więc *Ławrasa*, czyli Rumunta Czerca, syna Frejdonowego, a stryjeczno rodzonego brata Ginwiłłowego, został na księztwo Litewskie wybranym Witenes Ejragolczyk, i w tenczas to dom linji Donszprungowskiej przestał w Litwie i na Zmudzi panować etc. etc.

Ginwiłł zaś książę udzielny Gedrusowicz, od którego ród swój Ginwiłłowie Kulwiecowie wiodą, wyszedłszy z opieki, spokojnie roku 1315. *ut Latopisze*, za książęcia Giedymina na udziałach ojcowskich Ruskich i Zawilejskich panował, i dwu razem herbów, tak *Hipocentaura* herbu przodków swoich, jak i *Róży* herbu wziętego przez ojca używał, a spłodziwszy trzech książąt synów, Hurdę, Binojnę i Bubetę, księztwo swe tak rozdzielił: Hurda jako starszy, wziął obszerne ziemie Zawilejską, Uciańską i Ruską z zamkiem ojczystym Giedrockim, z którego dom Gedrojców, i wiele innych poszło, a Binojna i Bubeta na małych przestać byli przymuszeni udziałach: Binojnie dostała się ziemia *Gojtis*, a Bubeta wziął udział *Kulwa* nazwany *ut Latopisze, i dawne stare manuskrypta in archivis Radzivilien.* Ci dwaj widząc się od brata Hurdy być skrzywdzonemi, zaprzestali na zawsze używać herbu *Róży*, a zostawiwszy go bratu Hurdzie, samym tylko

herbem przodków swoich *Hipocentaurem* pieczętowali się, przy tytule jednak udzielnych książąt Gedrockich.

Bubeta udzielny książe Ginwiłłowicz, wnuk Gedrusów spłodziwszy dwóch synów, i jednę córkę, wydaną potem za możnego i wielkiego Pana Zmudzkiego *Goligunta*, spokojnie aż do zeszłej starości, na swym małym Kulwiańskim udziale panował, lecz blisko przed śmiercią, gdy przez zawziętość panujących Litewskich książąt, wiele każdy z książąt udzielnych cierpiał, doznał i on złych czasów, a że między własnego domu rodzeństwem, tak ze strony synowca, jako i innych doświadczał natenczas niezgody i kłótni, *ut Stryjkow.* i inni: odrzucił był, lubo sam tylko jeden herb *Hipocentaura*, nie chcąc niby do krwie tej należeć, chociaż głową był domu, a pieczętować się począł *Jastrzębiem* szarym na pniu złotym stojącym *ut Kojałowicz etc.* i przezwał go od imienia ojcowskiego *Ginwiłł:* Że zaś udział Bubety nazywał się *Kulwa*, gdzie miał dogodnie zacności urodzenia swojego wybudowany zamek; przeto tak się pisał: *Bubeta książe Ginwiłł de Kulwa*: a wkrótce dokończywszy murować blisko zamku bóżnicę, czyli kościołek, umarł roku 1399. i przy tymże kościołku z woli własnej pogrzebionym został. Do dziś dnia tenże sam starożytny kościołek, bo z formy nawet i starości murów znać można dawność, oraz mogiła kamienna w tymże udziale *Kulwa* nazwanym, w powiecie Kowieńskim w Litwie exystują, i wielą dekretami dzielczemi od roku nawet 1479. oryginalnie znajdującemi się, ciągle w imieniu *Kulwieczów*, tak possessya, jak i całość onych była warowana, aż dotąd. Syn starszy Bubety jeszcze za życia ojca osiadł na udziale stryja swojego Binojny bezpotomnie zmarłego, *Gojgtis* nazywającego się, od którego, *ut Stryjk.*, *Paproc.*, *Niesieck. etc.* poszli Gojtusowie, Miczkiewiccy, Zdanowiccy: a młodszy

Ratybor (od którego linią nieprzerwaną, *ut ciż Latopisze*, idą *Ginwiłłowie*, *Kulwiecowie*, i aż do dziś dnia ciągle possydują tenże udział *Kulwę*) aż po śmierci ojca i to nie zaraz wziął udział Kulwiański, z zamkiem ojczystym, bo od dzieciństwa był przy Władysławie Jagielle: a gdy Król Jagiełło czasu zaślubienia Królowej Jadwigi przy chrzcie świętym brał imie Władysław, książe też Ratybor, *ut diplomata domu książąt Holszańskich*, równo z innemi książętami roku 1386. został ochrzczony, i wziął imie Michał, i osiadłszy poźniej na udziale ojcowskim w zamku *Kulwie*, pisał się Michałem książęciem Gedrockim Ginwiłłem na *Kulwie*, już powszechnie natenczas, stósownie do języka Litewskiego nazwanym *Kulwietis.* Ten ani herbu przodków swoich, jako z linji panującej wprzód w Litwie Donszprungowskiej idącej *Hipocentaura* nie chcąc odrzucać, ani herbu *Jastrzębia* nazwanego przez ojca jego *Ginwiłł*, nie mogąc nie używać, obudwoma razem pieczętował się herbami, a to za wolą i życzeniem Króla Jagiełły, ut list w te słowa: *Nos Vladislaus Jagiełło Dei gratia Rex Poloniae etc. etc. „Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis praesentibus et futuris notitiam habituris: quomodo cupiens Illustrissimus dux* Ratyboris *nunc Michaelis ducem Gedrociarum de* Kulwa *honori intendere, qui singulari affectione, et fidelitate erga nostram majestatem, et in etiam coram regni nostrae Poloniae se exhibit et exercit pro ejus ducati statu, et promotione, et praehabita matura deliberatione, et consilio tam*

fratrum nostrorum, quam praelatorum, et baronum nostrorum, praefatum ducem Ratyborem seu Michaelis communiter et divisim nondum sigillo ejus ducati Hipocentauro frui, quo et serenissimus avus ipsius, sed et accipitre nuncupato Ginwiłł, *quo ex duce patre suo utitur volumus, decernimus, approbamus, et concedimus perpetue, ac in aevum. In ejus rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum, Actum Vilnae, Feria tertia ante festum S. Joannis anno Domini* 1401."

Ratybor czyli Michał zostawił dwóch synów, jeden długo służąc wojskowo i znaczne wodząc pułki, sławnym był za Zygmunta Grejstutowicza rycerzem, a

Gagulis syn młodszy, osiadłszy na udziale ojcowskim *Kulwie*, wielkim był wieku swego *in rebus gestis* potetykiem i możnym na ówczas w księztwie Litewskiem, radcą: wspomina ich *Stryjk.*, *Paproc.*, *Niesiecki etc.* Gdy zaś *Goligunt* szwagier Michała kochając Gagulisa, wszystko żonie swojej, jako bezpotomny oddał i zapisał, a to aby po długiem życiu wszystkie dobra Gagulisowi wiecznością oddała: czego dowodem prowadzony proceder Goliguntów przed Kazimierzem z domem tymże Ginwiłłów *de Kulwa.* Gagulis przeto wywdzięczając się czułością serca, na pamiątkę przyjaźni, jaką miał z Goliguntem, począł używać trzeciego herbu *Łabędzia*, nadanego temuż Goliguntowi podczas unji 1413. A tak kiedy Gagulis Ginwiłł już natenczas przez przemianę czasu *Kulwietis* nazywający się, trzema razem pieczętował się herbami, prosił Króla Kazimierza, aby i jego potomkom, nie tylko utwierdzonych przez Władysława herbów Hipocentaura i Ginwiłł, ale i nowo sobie obranego *Łabędzia* używać wolno było, *ut dawny manuskrypt listu Króla Kazimierza in archivo książąt Sapiehów czytany, nadającego jemu i potomkom jego wolność używania trzeciego herbu Łabędzia białego w polu czerwonem, mającego w hełmie nad koroną rękę zbrojną.* Zostawił Gagulis syna Melchiora.

Melchior zostawił synów pięciu: czterech wodząc pułki pod Alexandrem i Radziwiłem, mężnie na wojnach polegli, a Abraham syn piąty najmłodszy wziął sukcessyą udziału przodków swoich *Kulwę.* Melchior był pono pierwszym podkomorzym Kowieńskim, i siedząc w *Kulwie* na ojczystym udziale, gdzie dawny zamek, ile że był wedle wieków tamtych zwyczaju drewniany, już był w ówczas zniszczonym, również jak ojciec trzech razem używał herbów, bo i dziś jeszcze dawne jego znajdują się przy wielu starych Ruskich dokumentach pieczęcie, a to *in archivis domu książąt Sapiehów*, *Ogińskich*, *Szujskich*, *domu Piotrowskich*, *Mizgierów*, *domu pono Kossakowskich w Litwie.* Pisał się zaś tak: Melchior kniaź Ginwiłł *de Kulwietz.*

Abraham spokojnie także na swym udziale *Kulwie* panował, trzech razem herbów ojczystych używał, i książęciem Ginwiłł *de Kulwietz* pisał się, a mając za sobą Praxedę z domu książąt Szujskich, spłodził Franka syna, Zofią córkę daną za żonę kniaziowi Glińskiemu, rządcy, czyli staroście Lidzkiemu, a poźniej po śmierci Glińskiego będącą za Dowgirdem.

Frank pisał się już tylko z książąt *de Ginwił Kulwietz*, siedząc także na ojczystym udziale *Kulwie*, i trzech razem używając herbów, jak i jego przodkowie, zostawił czterech synów nieletnych, Stanka, Maca, Radwiła i Jana.

Z tych jak znacznie się dom Kulwieców rozrodził w powiecie Kowieńskim w Litwie, tak przez podziały staro-ojczystego książęcego udziału *Kulwy*, tęż Kulwę w drobne cząstki rozebrał: wszakże w imieniu *Kulwieców*, linji szczególniej Radwiłowej i Macowej nieprzerwanie udział ten, chociaż już i w innych domach znaczne są części onego, z kościołkiem starodawnym, i mogiłą ich przodków, jako pamiątką starożytności imienia i świętności domu, książąt niegdyś panujących udzielnie utrzymuje się, aż dotąd, a stare prawa, przywileje, listy, dyplomata i akta ziemskie Kowieńskie od daty exystencyi swojej, z których czytać i dzisiaj więcej sztuk 70 różnych praw na *Kulwę* imieniowi Kulwieców służących ciągłość i dawność tej possessyi probują. Z tej linji Radwiłowej byli trzej Ginwiłłowie Kulwiecowie assessorami polubownemi za reskryptem Króla Zygmunta, do rozgraniczenia Kulwińskich od Wysokiego Dworu. Za Króla Augusta wtórego, Iwan Ginwiłł Kulwiec był podsędkiem Kowieńskim. Andrzej był towarzyszem pancernym, miał za sobą Dolińską.

Za Augusta trzeciego, Andrzej był officerem w artylleryi Litewskiej. Adam urodzony z Dolińskiej, syn Andrzeja towarzysza pancernego, był stolnikiem Kowieńskim i deputatem na trybunał Litewski: Jan brat rodzony Adama był starostą Pelikańskim, strażnikiem Upitskim. Michał był mostowniczym Kowieńskim. Za Stanisława Augusta, Benedykt nader szanownym i poważanym kapłanem, kanonikiem Inflantskim, plebanem Ławaryjskim. Józef syn Michała był chorążym w brygadzie Litew. i deputatem na trybunał Litewski. A zaś z żyjących czasu tego, Antoni jest plebanem Ławaryskim. Józef syn Jana mający za żonę Komarownę dziedziczkę, *Nadań*, *Bujcian*, *Wojtun*, *Zyburtów*, *Golczun* i *Wojszkinnik*, zarobił na imie szanownego i zasłużonego obywatela: Od roku 1777. był chorążym w pułku szóstym pieszym Lit. adjutantem przy książęciu Xawerze Masalskim, i poźniej porucznikiem tegoż regimentu, od roku zaś 1779. był ciągle przy wojsku Cesarskim, w regimencie książąt *des Lignes*, w roku 1784. został pułkownikiem w wojsku Cesarskiem, kawalerem orderu *de l'Encienne noblesse:* Zwiedziwszy też Francyą, Hollandyą, Danią, Włochy, Niemcy, Węgry i Czechy, był roku 1785. delegowanym do Króla Stanisława Augusta z powiatu Kowieńskiego, od roku 1786. został szambelanem przy dworze Polskim, roku 1788. był sędzią na trybunał z powiatu Kowieńskiego, i podskarbim w tymże trybunale Litewskim. Był on w r. 1790. komissarzem cywilno-wojskowym, w powiecie Oszmiańskim, i w tymże roku zostawszy sędzią ziemskim Oszmiańskim, był nim, aż do zmiany rządów w Litwie. Roku 1793. był posłem na sejm Grodzieński z powiatu Oszmiańskiego, i w tymże roku został kawaleryi Litewskiej rotmistrzem: oraz z sejmu był wybranym za komissarza i lustratora wojsk Litewskich, także był obranym z sejmu sędzią sejmowym Litewskim. A chociaż był nominowany za demarkatora do rozgraniczenia Polski od Rossyi, urzędu jednak tego nie przyjął, i oświadczenie, że go nie przyjmie, i exekwować nie będzie, zapisał. Jest on stolnikiem powiatu Zawilejskiego, kawalerem orderu S. Stanisława, i w roku 1794. *in Januario* został za patentem Króla Stanisława generałem majorem wojsk Litewskich. Jan także Ginwił Kulwiec jest mostowniczym Kowieńskim. Józef dziedzic Wysokiego Dworu, jest

Strukczasem Kowieńskim: był on regentem ziemskim Kowieńskim, i komissarzem: a w czasie zakłócenia ojczyzny, jeszcze w początkach panowania Stanisława Augusta własną osobą stawił się w poczet zbrojnych, miał za żonę Sidorowiczownę: Onufry jest chorążym wojsk Litewskich. Bonawentura jest dworzaninem skarbowym Litew. regentem ziemskim, czy też pono pisarzem grodzkim powiatu Preńskiego. Mikołaj jest regentem Wiłkomierskim. Karolina Kulwiecowna córka Jana strażnika Upitskiego, siostra Józefa, wprzód była za Sakowiczem synem pisarza skarbowego Litewskiego, znanego w ojczyznie obywatela, a teraz w powtórnym małżeństwie jest za Jerzym Soroką podczaszym Zawilejskim, porucznikiem brygady Litewskiej. Dom Kulwieców z dawna jest spokrewniony z domami, Chmielnickich, Kamienieckich, Szujskich, Dowgirdów, Glińskich, Dolińskich, Strumiłłów herbu *Dąbrowa*, Kociełłów, Komarów, Szabłowińskich, Śliźniów, Sidorowiczów, Miłłoszów, Lichodziejewskich, Łominckich, Kazanowskich, Chodźków, Kossakowskich, Burych, Dowiatów, Przeciszewskich, Soroków, Brońców, Kozakowskich, Chomińskich, Kamińskich, Sakowiczów, Zakrzewskich, Zawiszów, Cywińskich, Szczytów, Czechowiczów, Sielawów, Połubińskich, Borejszów, Montwiłłów, Monwidów, Medekszów, Gąseckich, Jelińskich, Niemirów, Mesztowiczów, Ejmontów, Kuleszów, Odyńców, Bogdanowiczów, Illiniczów, Gorskich, Strebejków, Kończów, Mejerów, Wążodów, Ejgirdów, Dronsejków, Wojnów, Łopacińskich, Jelskich, Paców, Dyrmontów, Szaniawskich, Zabiełłów, Kownackich, Girskich, i wielu innych etc.

Girdyło. Girdyło znaczny między Litewskiemi Panami, do Krzyżaków przeszedłszy, tam wiarę Chrześcijańską przyjął, chciałci wprawdzie z Krzyżakami niektóre zamki pod Litwą ubiec, atoli Grodzieńszczanie przestrzeżeni, w pień ich wycięli. *Dusbruch u Stryjk. fol.* 303.

Girski *herbu Łabędź:* tak go jednak opisuje *MS. Ks. Kojałow.* w błękitnem polu Łabędź, na Abdanku jedną nogą stoi, w hełmie także Łabędź; używa go dom Girskich w Księztwie Litewskiem, którzy idą od Romunda wielkiego książęcia Litewskiego, przez wnuka jego Dowmunta książęcia Uciańskiego, syn jego Jałgołd Dowmuntowicz, dziedzic na Girach i Wojstoniu, w powiecie Oszmiańskim: tego zaś syn Andruszko Jałgołdowicz, był dworzaninem królewskim, starostą Matkowskim, pułki wodził koło roku 1460. przeciw Moskwie i Węgrom; ożeniwszy się z Jadwigą herbu Abdank, począł pierwszy przykładać herb Abdank, pod lewą nogę Łabędzia: poległ potem w potrzebie 1480. synowie jego Abraham i Andryasz. Abraham Andruszkowicz Jałgołdowicz, miał za sobą Zofią księżnę Korybutownę, która gdy umarła, niektóre dobra swoje oddał w roku 1509. na fundacyą kościoła katolickiego farnego Wojstańskiego, pojął potem za żonę Annę Rawłownę dziedziczkę na Młodecznie i Horazdowie, z której syna miał Augustyna, u Zygmunta I. dworzanina,

w wielkich respektach, pułkownika za hetmaństwa Jerzego Radziwiła, kasztelana Wileńskiego, poległ w potrzebie z Moskwą pod Orszą, zostawił synów dwóch, Floryana Franciszkana, i Jakóba dziedzica na Girach, ten służywszy długo w Węgrzech, ożenił się z Teodorą Koryczowną, z której zostawił synów, Stanisława, i Augustyna, którzy się poczęli zwać Girskiemi. Andryasz brat Abrahama dziedzic na Wojstoniu albo Uszakowie, miał za sobą Apollonią Cybulską, był chorążym Krewskiego Ujazdu, mąż na wojnach szczęśliwy. Stanisław Andruszkowicz Girski syn Jakóba, tylko dwie córki spłodził, sam pod Cecorą zginął. Augustyn brat jego, za Zygmunta III. w Moskiewskiej expedycyi pułkownikował; pod Chócimem chorągiew hetmańską nosił, u Karola Chodkiewicza: do Inflant miał własną chorągiew Kozacką, Grabińska żona jego, córkę mu jednę, i czterech synów powiła. Pierwszy Pius, po długiej wojennej służbie osiadł na Girach. Drugi Tomasz Kazimierz kanonik Wileński, potem kantor w tejże katedrze, i pleban Świrski, kapłan uczony umarł 1672. Trzeci Konstantyn, na podjeździe pod Zbarażem poległ, od Tatarów zabity, nosił chorągiew u Bałabana. Czwarty Dyonizy chorąży pod znakiem Sosnowskiego kasztelana Połockiego, młodo umarł. Do tych zda mi się należy Michał Dominik Andruszkiewicz, podpisał *pacta conventa* Augusta II. Od nich poszli Jagiełłowiczowie.

GISSA HERB.

Mają być na tarczy trzy rzeki, w szerz tarczy prosto idące, wszystkie sobie równe, i jednakowo od siebie odległe, z których jedna jest modra, druga biała, trzecia modra, z tych na najwyższej, Lew czerwony niby wyskakujący, w lewą tarczy, głową i całym sobą obrócony, w polu białem, ogon u niego zadarty, pysk rozdarty, język wywieszony, łapy prze-

dnie jak do skoku wspięte, nad hełmem takiż Lew, ale niby stojący, takem go widział na obrazie odmalowany. *Treterus in Varmiens. Episc.* takiż położył, tylko że lew w prawą tarczy, nie w lewą patrzy. *MS. Załuscianum de Famil. Prussiae* powiada, że to nie rzeki, ale belki, i wszystkie trzy powinny być modre: a gdzie indziej na miedzianej tabliczce, widziałem, że rzeka jakby płynąca tak wyrysowana, wyższa zaś i niższa nakształt balek. Żaden o jego początkach nie pisał. Tym się herbem pieczętują Gissowie w Prusiech i Tumbergerowie, lubo się nieco od siebie różnią.

Do tego domu pociągają niektórzy, błogosławionego Mikołaja proboszcza w konwencie S. Justyny Padewskiego, zakonu S. Benedykta, jakoż wszyscy autorowie, którzy o nim pisali, przyznają; że był z Prus rodem, *Szczygielski in Aquila Polon. Benedictina* powiada, że był urodzony w domu szlacheckim w Prusiech. Tego w młodym wieku, poszanowanie miejsc świętych, z Prus do Włoch wyprowadziło, a podobno też i ciekawość widzenia krajów cudzych, i lubo w domu majętnym był wychowany, przecież pieszo tę drogę przedsięwziął do Rzymu: tam uczciwszy należytą weneracyą progi SS. Apostołów, i Męczenników relikwie, do miasta Pizańskiego się udał, żeby był Marcina V. Papieża nogi ucałował. Rozgłosiło się było natenczas w Pizach, jak zakon S. Benedykta za pilnym dozorem i pobożną czułością Ludwika Barba, w karności się zakonnej świątobliwie krzewił; więc się do Padwi pokwapił, Ludwikowi, który tam klasztor S. Justyny rządził, do nóg upadł; prosząc, żeby go między swoją bracią zakonną poczytał. Marcin V. Papież, tę kongregacyą Padewską, nowemi prawami określił: a Eugeniusz po nim, jeszcze mocniej w roku 1432. ugruntował, jako pisze *Spondanus in Annal. num.* 21. Dawszy nienadwerężonej cnoty swojej jawne dowody Mikołaj, w sukienkę zakonną odziany, pod instytucyą Teofila Michała, młody nowicyusz tak się w rozlicznych cnotach wyćwiczył, a osobliwie w posłuszeństwie i pogardzie siebie samego, że wielu inszych zdał się przechodzić: zaraz w nowicyacie Bóg pokazał, jak mu miła była dusza jego, kiedy go niebieskiemi faworami, i objawieniami pieścił, bywało że i z świętemi Boskiemi rozmawiał. Solenną professyą uczyniwszy, urząd go potkał podzakrystyana, gdy tedy pewnego czasu z funkcyi tej swojej, wielki ołtarz stroi, pokazał mu się Pan Jezus, i mówi do niego, *Mikołaju pódź za mną,* poszedł na taki rozkaz za ołtarz wielki, gdzie w zachwyceniu od siebie odszedłszy, widział, których mu Bóg uchyliwszy prezentował, skrytości niebieskie, i pociechy górne. Postrzegli to drudzy gdy wchodził za ołtarz, że go jednak

ztamtąd wychodzącego nie widzieli, dali znać do proboszcza: Znalazł go ten z wyciągnionemi w górę obiema rękami, z wlepionemi w niebo oczyma, jakby nic nie czuł: trącił go trochę proboszcz, zaczem przyszedłszy do siebie, u nóg jego leżał, przepraszając i żebrząc, żeby to głębokiem milczeniem zanurzyć. Nie raz jednak i potem po poświęceniu hostyi na mszy świętej, pod sakramentalnemi przypadkami widział Pana Jezusa w osobie maleńkiego dziecięcia. Po kilku leciech najprzód do Wenecyi do klasztoru S. Grzegorza, potem do Mantui, wysłany, żeby był niewinnego życia swego przykładem, drugich braci świeżo do tejże kongregacyi przyjętych, zachęcił do gorącości ducha, i obserwancyi ustaw zakonnych. Cztery lata tam przemięszkał: zkąd znowu do Genui do klasztoru Buschetti przeniesiony: Magistra nowicyuszów urząd na sobie piastował siła lat, i tam od Boga wielkiemi cudami wsławiony. To pamięci godna. W Genui młodzian pewny, za ciężki excess sądownie na śmierć skazany, tylko już ostatniej godziny czekał: tym czasem z desperacyi djabła wzywać na pomoc począł, stawa ten, wyrzeka się przed nim więzień Boga, byle go tylko czart z więzów i od śmierci uwolnił: dotrzymał bies kontraktu, z tarasu szczęśliwie wyprowadził: ale młodzian w kilka dni zważywszy, jaką niewolą nieszczęśliwej wieczności kupił sobie za doczesną wolność, w jakie niebezpieczeństwo duszę wdał, żeby był uszedł niebezpieczeństwa życia; do Mikołaja się po radę uciekł, ten wielkość grzechu roztrząsnąwszy, przecież otuchę mu dobrą czynił, byle szczerą pokutą złość swoję Bogu nadgradzał, po wielu dyskursach radzi mu Mikołaj, nie mogłoby się to lepiej z piekłem twoje przymierze rozerwać, jako gdybyś się w zakonie znowu Bogu na wieczną służbę poświęcił: z chęcią przyjmuje i radę i habit na siebie młodzian, żeby się był tylko zbył piekielnej służby. Widząc w inszej barwie, bo w zakonnej sukience poprzysiężonego sobie sługę, widomie się o niego bies jako o swego kusił; raz gdy z bracią chleb piekł, porwawszy go rozjuszony szatan, w piec bliski rozgorzały chciał wrzucić, na wrzask nowicyusza swego, przypadł Mikołaj, i krzyż święty uczyniwszy w prawdzieć to sprawił, że go bies dobrze nastraszonego z rąk swoich wypuścił, ale potem większym jeszcze impetem o niego się upominał, nocy żadnej spokojnej klasztor nie miał od importuna czarta, cellę z młodzianem wzruszał, w głos krzycząc: bezprawie mi się dzieje, że mi tego przez gwałt biorą, który mi się dobrowolnie poddał. Mikołaj żeby był djabła z prawa wszystkiego które miał do niego, wyzuł; do Genueńskiego pretora poszedł, wszystkę sprawę młodziana opowiada, prosi, nakoniec,

żeby i sąd na niego, i exekucya tego dekretu, który przedtem stanął, niż z djabłem w pakta wszedł, nastąpiła; młodziana tedy w kajdany okutego, do turmy z której uszedł, zaprowadził; djabłu zaś pozwy na bramach przybito. Gdy przyszło do sądu, z informacyi Mikołaja: przyznaje się do swego excessu więzień, o który już miał dekret na siebie: przyznaje i do tego, że się i Boga i wiary jego wyprzysiągł, djabłu się za niewolnika oddał, żeby go był na wolność z katuszy wyprowadził. Zlem prawi zrobił, widzę jawnie, dla tego kwituję czarta, z tej, którą mi dał wolność, wracam się do sądu, i proszę żebyście mię tak karali, jakom zasłużył: sędzia po wysłuchanej dobrowolnej konfessacie, młodziana pod miecz skazał; atoli senat Genueński, lubo sentencyą sędziego approbował: przecież ją na inszą odmienił, to jest żeby młodzian w zakonie resztę życia swego dokończył. Tak gdy wolnością sobie od czarta daną wzgardził młodzian, djabeł prawo do niego straciwszy, już się przykrzyć o niego zaniechał. Wielu potem czartów z opętanych modlitwą swoją wyrzucał, tak że ich też i na siebie obruszył. Raz gdy z innemi bracią był na lekcyi, którą według ustawy S. Benedykta, przed kompletą, zakonnicy jego powinni odprawować, czuł że go coś gwałtownie z jego stalu wyciągało, i wyciągnął bies, przez powietrze w górę aż do wysokiego okna, chcąc go ztamtąd zrzuciwszy, rozbić. Mikołaj westchnął do Boga: i nie darmo: bo Aniołowie do niego przypadli przyśpiewując, Mikołaju, modlemy się za tobą; biesa tedy odpędziwszy, bez szwanku znowu na swojem miejscu złożyli. Duchem Prorockim obdarzył go też Bóg, ale się on, tak z tym, jako i innemi darami Boskiemi, taił. Bracia zakonni, widząc tak miłą Bogu jego duszę, i świątobliwe życie, proboszczem go sobie obrali, przyjął na się ten urząd z wrodzonej pokory i posłuszeństwa, i świątobliwie całym klasztorem rządził. Po trzech leciech starszeństwa tego, do prywatnego życia tęskniąc, prosił, żeby go od ciężaru uwolniono, gdy jednak i mówić sobie o tem bracia nie dali, Mikołaj udał się do modlitwy, jedenaście tysięcy pacierzy Bogu na tę intencyą ofiarował, i wysłuchało niebo, jego pragnienie szczere: gdy się albowiem zakonnicy według zwyczaju swego na obieranie nowego proboszcza zeszli, lubo wszyscy życzyli sobie Mikołaja, i białe kałkuły na niego dawali, przecież kiedy ich publicznie wysypano, wszystkie się w czarne zamieniły; rozumiejąc tedy, że oszukanie jakie w tym punkcie było, powtóre kałkuły białe na Mikołaja rzucają, ale i te czarnemi się pokazały, tu już wszyscy się dziwować poczęli, wiedząc dobrze, co za kałkuły szły za Mikołajem. Ztemwszystkiem

dla gruntowniejszej wiary, gdy i potrzeci raz tenże sam cud widzieli, niechcąc się dalej sprzeciwiać woli Bożej, wolnym go od rządów klasztornych uczynili. Tak tedy mając większą sposobność przy życiu prywatnem, goręcej też Bogu służył, częste z nieba miewając konsolacye, i widzenia; na ubóstwo i bracią swoją zakonną pilne oko mając, wielką miłością o nich się starał. Nakoniec dzień zejścia swego z tego świata opowiedziawszy, trzy dni w osobności chorując, sakramentami opatrzony, ostatnie słowa wymówiwszy, *Diem hominis nunquam desideravi*, poszedł po zapłatę wielkich cnót swoich w roku 1456. Ciało jego, choćci według jego woli, w pospolitym z innemi bracią grobie było złożone, potem jednak, gdy go Bóg wielkiemi cudami wsławiać począł, kości jego w marmurową trumnę, z Genueńskich patrycyuszów szczodrobliwości wystawioną, przełożone: jakoż imienia jego, i grobu jego lękali się czarci w opętanych, wielu różnemi chorobami strapionych, albo w szaleństwie zostający, skoro się tylko sukni jego dotknęli, zdrowi zostawali. *Pisali o nim Jacobus Cavacius histor. Coenob. S. Just. lib.* 5. *Bzovius w roku* 1456. *num.* 22. *Szczygiel. Aquila Polon. Benedict. f.* 32. kędy mu tytuł błogosławionego daje: przywodzi tamże *Petrum de Bugiano. Priorem S. Pauli Benedictinum. Julium Genuensem*, *Menologium Benedictinum na dzień* 23. *Lutego*, *Mathiam Ubyszowski in catal. Patron. regni*, *Histor. Benedict. Polon. lib.* 8. *anno* 1456.

Z tegoż domu był Fidemannus Gissa, na dworze Zygmunta I. i Zygmunta Augusta, dla wybornego stylu, biegłości dowcipu, dla których, między pierwszemi tego tam wieku pisarzami, liczy go Heidensztein; czas niejaki zabawił; kustoszem tylko na ten czas Warmińskim będąc i proboszczem Gdańskim, wziął potem biskupstwo Chełmińskie za królewską nominacyą, którem rządził lat dwanaście, mąż powagi wielkiej, na wszystkich łaskawy, kandor i szczerość wydawała się w prywatnem jego życiu, w publicznem splendecia, w rzeczach dzielność, przeniesiony na Warmińskie 1549. na którem nie spełna dwie lecie siedząc, umarł 1550. Wnosi *Treterus* że z heretykami miał swoje porozumienie, ile że z Erazmem Roterodamem poufałej korrespondował, atoli go drudzy bronią, jakoż na synodzie prowincyalnym Piotrkowskim 1542. obecnym będąc, na heretyków prawa niektóre z drugiemi stanowił: i *Possevinus Appar. sacro tom.* 3. świadczy o sobie, że widział jego *MS. de Regno Christi* w bibliotęce Heilsberskiej, po katolicku napisany. U *Gvagnina Rerum Polon. tom.* 3. *fol.* 415. ktoś o nim mówi, że był we wszystkich naukach wielkiego poleru i lu-

dzkości przedziwnej, mawiał więc częstokroć. *Qui potenti minora negat, majora promittit. Et Immodicus libertatis usus, servitutis occasio est. MS. de Famil. Pruss.*

Krasicki w przypisach tak broni tego szanownego męża: „Że Fidemanus Gissa korrespondował z Erazmem z Roterdam zła przeciw sentymentom jego prawowiernym i *Tretera* i *Niesieckiego* konsekwencya. Erazm od kościoła Bożego za heretyka uznany nie był, że *contra abusus* pisał, pokazał w tem żarliwość: — że zaś zbyt uszczypliwie zakonnikom przymawiał, grzeszył może przeciw miłości bliźniego. — Manuskrypt od Possewina wspomniony nie znajduje się w Bibliotece Helsbergskiej, alem w niej znalazł list oryginalny Gissego do Hozyusza pisany natenczas biskupa Chełmińskiego roku 1550. 12. Sierpnia. — W tym liście o pismach swoich tak mówi: *ad investiganda nonnulla in sacris literis, ac mei aedificandi, partim etiam in scripturarum studio exercendi mei causa scripsi et disserui, nondum Episcopus, de quibusdam fidei Christianae locis et quaestionibus, Christianam historiam de regno Christi inscriptam tribus libris complectens, quorum relinquo duo exemplaria, unum mea manu scriptum autographum, quod volo archetypi loco in mei memoriam apud haeredes meos servari, alterum amanuensis manu scriptum. — Quae scripta si post meam emigrationem extabunt nondum a me ipso edita, ea volo haberi pro apertis dogmatibus, quandoquidem sunt in his quaedam, quibus neque ipse adhuc prorsus assentior, diligentiori adhuc recognitioni servata.... Quae autem erronea deprehendentur, ut humanos lapsus et nondum firmati animi conjecturas haberi postulo, nunquam discessurus sacrae ab Ecclesiae Catholicae decretis. Cui omnia mea submissa volo. — „Offensus ego fortasse non sine ratione nimio supercilio quorundam morosulorum hominum, operi meo, ocium nactus adjeci Prothasin, veluti operis Appendicem, in quo Romae Dominae Vestrae si videbor nimium indulsisse animo meo, vel authoritati sacrorum Conciliorum nonnihil derogasse, ac minus praestitisse quam par est, vel cum illorum decretis pugnare, potest R. D. V. pro suo judicio vel premere, vel prorsus expungere.“ E.* Dalej wyraża, iż testamentem, manuskrypt ręką swoją dziedzicom przepisany, Hozyuszowi leguje.“

Nadto przydaje *Krasicki* iż zarzut, który *Niesiecki* z *Tretera* wypisał, jakoby z Erazmem korrespondował, jest fałszywy i pewno tylko na wieściach ugruntowany, ile że między listami Erazma drukowanemi w Bazylei, lubo listy Erazma są do innych Polaków mianowicie do Tomickiego biskupa Krakowskiego, — Krzyckiego prymasa, Szydłowieckiego kanclerza, etc. — do Gissiego w tym gromadnym zbiorze żaden nie znajduje się. —

Wojciech Giza, w zakonie Franciszkańskim, po rozdzieleniu od Polskiej prowincyi, Ruskiej i Litewskiej prowincyi, pierwszy w tej prowincyałem rządził 1625. mąż wielkiej nauki, był przedtem regentem w Ferrarze, Bononji, Padwie, i we Lwowie, tak Włoskim, jako i Polskim językiem każąc, kaznodzieją był zawołanym, i Panom Polskim miłym, *Biernac. specul. Minor. f.* 280. Balcer kanonik Kujawski. Wojciech Ignacy, w zakonie naszym, życie to śmiertelne zakoń-

czył 1675. Michał Gissa starosta Borzechowski, które starostwo przez sto lat z tego domu nie wychodziło, z Urszuli Heidenszteinowny spłodził trzy córki, jedna z nich poszła za Klińskiego dziedzica na Radziejowie, druga także za Klińskiego dziedzica na Adamowie, trzecia za Konarskiego wojewodzica Malborskiego. Synów z tejże było dwóch, Reinhold Michał Gissa żył bezpotomnie, i Wojciech, Króla Zygmunta III. dworzanin, ten z Gertrudą Powalską zostawił trzy córki: Elżbieta żyła z Trebnicem podwojewodzym Chełmińskim, druga Anna zakonnicą została w Żarnowcu, trzecia Konstancya poszła za Adryana Kitnowskiego sędziego ziemskiego Malborskiego, umarła 1699. Niewiem czy nie tu należy Konstantyn Gissow pułkownik królewski, który w roku 1663. trzymał Kozice i Jemielną w województwie Ruskiem. Jakób Giża rotmistrz, sławią go z męztwa konstytucye 1662. *fol.* 33. Henryk Edwald Gissa ziemianin Tczewski 1699. Alexander kanonik Gnieznieński, Kujawski, Warszawski, Wolborski 1689. Są także Gizowie w Czerskiej ziemi, i w województwie Sendomierskiem, ale czy do tego herbu należą, wiedzieć nie mogę. Widziałem w Warszawie w kościele S. Jana, nadgrobek Pawłowi Gissa proboszczowi Liwskiemu plebanowi Gorwiadzkiemu, z ojca Balcera, z matki Elżbiety Szeligowny urodzonemu, zmarłemu 1624. postawiony z takim herbem, to jest, mur we dwa rzędy, na nim

GISSA 2do HERB.

trzy blanki, nad nim trzy gwiazdy, z których dwie trochę niżej, trzecia we środku ich trochę wyżej, ułożone.

Giszowski *herbu Nowina*, w Lubelskiem województwie, piszą się z Giszowic dwie mili od Lublina, zwali się przedtem Słodzcy, od Słodkiego gaju, jako księgi dawne Wąwolnickie świadczą. Mikołaj i Jakób Giszowscy bracia rodzeni, którym dał przywilej Władysław Jagiełło Król Polski

w roku 1427. żeby dobra swoje Giszowice, do prawa Magdeburskiego przenieśli. Z tych Mikołaj z Giszowic albo Dzukanowa, niektóre dobra swoje za inne zamieniał w r. 1440. Stanisław graniczył w dobrach swoich, z Marcinem z Mosny 1460. Stanisław drugi z Firlejem hetmanem mężny kawaler, z Grabianki zostawił dwóch synów. Z tych Jan rycerski człowiek, którego oręże wojenne długo w tym domu na pamiątkę chowano. Pojął pierwszą żonę Serkownę, której siostra rodzona była za Dzierżkiem sędzią Lubelskim, z tą zostawił trzy córki, wszystkie poszły za Krzynieckich z Krzyńca w województwie Lubelskiem, i dwóch synów Stanisława i Piotra; drugą żonę miał Lesiecką herbu Nałęcz, z tej się urodził syn Jan, w Cesarskiem wojsku i Polskiem odwagą wsławiony w Tatarskich i Moskiewskich expedycyach, umarł wieku swego 95. w Grabowie ojczystym grobie pochowany, żoną jego była Anna, córka Marcina Maja z Borczywka z ziemi Sieradzkiej. Stanisław syn Jana pod Pskowem mężnie stawał, złączył się był dożywotnie z Anną Sługocką, z której syn Jan, właśnie do Marsa urodzony, pod Czarowem rycersko się potykał, gdzie w nogę postrzelony; pod stolicą Moskiewską także, i tam raniony; pod Kluszynem przeciwko Szujskiemu, przeciwko Gustawowi w Prusiech, przeciwko Kozakom pod Starczem i Perejasławiem, pod Bobrką przeciwko Kantymirowi, i indziej, jako wylicza Okolski, dosyć, że nieustraszonym się wszędzie stawił, miał za sobą Katarzynę Chmielowską herbu Jastrzębiec. Piotr drugi syn Jana z Serkowny, w okazyi pod Pskowem rękę utracił, z Lesiowskiej spłodził syna Abrahama. Jan trzeci syn Jana, ale z Lesieckiej, któremu, Majowna powiła kilka synów, z tych Marcin w Cesarskiem wojsku długo żołd prowadząc wojenny, tamże na placu poległ. Siostry Stanisława, Piotra, i Jana, były trzy; to jest, Zofia za Stanisławem Krzynieckim, Katarzyna za Stanisławem Mońskim, Dorota za Grodzieckim. Krzysztof brat stryjeczny ich, to jest od brata Janowego idący, urodzony z Łęckiej herbu Nałęcz, w wielu kampaniach doświadczonego serca, z Anny Borzęckiej z Skrzyńca zostawił liczne potomstwo: z tych Adam pod Tarnopolem, gdy na obóz Chana Tatarskiego skoczył z Brzozowskim, tamże poległ. Mikołaj brat jego pod Kumejkami kulą postrzelony, przecież i po tym szwanku pod Starczem bił Kozaków, córka jego Dorota Osuchowska, drugie Pannami natenczas były. Mikołaj brat Krzysztofa w obozie życie swoje trawił, już w Węgrzech, już w ojczyznie, spłodził dwie córki, jedna się dostała w małżeństwo Stanisławowi Drogockiemu, druga Zofia. Jan trzeci brat Krzysztofa i ten rycerski człowiek, córki się po

nim trzy zostały, Anna Macieja Rudnickiego, Katarzyna Chmielowskiego, trzecia Rakowskiego, małżonki.

Gitort. Gitort Szymon w województwie Trockiem, podpisał elekcyą Władysława IV.

Giwojna. Remigian Giwojna, z województwem Mińskiem podpisał elekcyą Jana III.

Gizimski w Mazowszu, z których Piotr Gizimski, miał za sobą Annę Chocieńską, oboje wiele łask świadczyli cudownemu miejscu w Sierpsku 1651. *Ł. Paproc. Łaski cud. fol.* 26.

Giżycki *herbu Gozdawa* w Mazowszu, a ztamtąd i po inszych województwach Poszli od Krystyna wojewody Płockiego, z Giżyc dóbr imienia tego nabywszy, z tych był Wacław Giżycki sędzia ziemski Sochaczewski koło r. 1400. którego z Elżbiety N. syn Paweł biskup Płocki, w Pradze szkoły skończywszy, a do ojczyzny powróciwszy, Krakowskim i Płockim został scholastykiem; wkrótce gdy dzielności swojej w różnych interesach dał jawne dokumenta, na biskupstwo Płockie wywyższony, od Wincentego arcybiskupa Gnieznieńskiego w Krakowie poświęcony. Stawił się na tym urzędzie z Pańskim geniuszem i szczodrobliwością, nawet z taką u wszystkich powagą, że Władysław książe Mazowiecki umierając, jemu w opiekę niedorosłych synów swoich Zemowita i Władysława oddał, księztwa całego Mazowieckiego rządy na niego złożył, pókiby lat zdolnych młode książęta nie dorosły: Jakoż z wielką pochwałą i sprawiedliwością sprawował tę funkcyą, ziemianom tamecznym miły, a osobliwie, że niektóre ciężary zniósłszy, nowemi prawami sądy zadworne określił. Gdy potem za zdradą Gotarda Ribeniusza kasztelana Sochaczewskiego, trucizną zniesieni książęta Mazowieccy młodzi, a Kazimierz III. Król Polski, sukcessyą sobie po nich do księztwa Mazowieckiego przywłaszczał, mężnie się oparł Paweł biskup, broniąc praw tej ziemi, na sejm Piotrkowski tak dla powagi, jako i dla większego bezpieczeństwa, w ośmset koni przyjechał: przecież ta sprawa nie wojną, ale prawem się skończyła, i Król Kazimierz nie tak przez racyą sukcessyi, jako raczej przez fawor sędziów, na to wysadzonych, tego księztwa doszedł. Nie tylko zaś w politycznych rządach Giżycki się popisał, ale i w administracyi kościoła sobie powierzonego; bo wielką częścią dóbr biskupich, fundował kollegiatę w Pułtusku; gdzie przedtem tylko fara była, kościół tamże wymurował wspaniale. W dobrach także swoich dziedzicznych, i kościół, i dwór z fundamentu z muru wywiódł. Z tego poznać, jak to był zacny infułat. To o nim pisze *Łubieński in Vitis Episcop. Płocens.*, lubo Długosz

trochę inaczej, zszedł z tego świata 1463. w Pułtusku pochowany. *Biel. fol.* 423. powiada, że po zejściu książąt Mazowieckich, ten Paweł ziemianów Płockich do tego namawiał, żeby się byli Kazimierzowi nie poddawali, ale raczej sobie książęcia inszego obrali. Tegoż czasu kwitnął, a bodaj nie brat Pawła, Wincenty Giżycki marszałek książęcia Mazowieckiego i Ruskiego Bolesława, jako się podpisał na jego liscie 1458. *w Statucie Mazowieckim fol.* 122. i 1452. *f.* 94. imieniem tegoż książęcia jeździł posłem na sejm Piotrkowski 1463. Dawniej zaś, to jest za czasów Kazimierza Wielkiego, dwóch Giżyckich Piotr i Paweł, w Węgrzech długo żołd wojenny prowadząc, w rycerskie się dzieła wsławili, jak się zaś do ojczyzny wrócili, Król Kazimierz niektóre im dobra w ziemi Sanockiej na pograniczu Węgierskiem nadał, kędy osiadłszy, potomkowie ich, jedni się od dóbr Humnisk Humniskiemi, drudzy od Bierczy Biereckiemi nazwali. Paprocki za swego wieku wspomina dwóch braci, ludzi wojennych, z których Piotr za Zygmunta Augusta w Moskwie pod Newelą, siła i mężnie dokazywał, na harcach szczęśliwy; atoli pode Gdańskiem za Stefana Króla poległ. Drugi, a bodaj nie brat Piotra, Stanisław rotmistrz pod Tczewem 1577. *Biel. f.* 740. Jędrzej w Sochaczewskiej ziemi poborca 1588. *Constit. f.* 504. Marcin w Czerskiej 1593. *Constit. f.* 661. Wojciech wojewoda Bełzki 1620. Jan sławny rotmistrz, którego pod Małowostawem 1628, Władysław Król Kozakom Czerkaskim przełożył. Mikołaj miał za sobą Annę Ciszkowską, Stanisław Chodorowską. Mikołaj najprzód podkomorzy Czerski poseł na sejm 1620. *Constitut. fol.* 2. potem kasztelan 1627. deputat do kwarty Rawskiej. *Constit. fol.* 17. i 1633. *Constit. fol.* 7. córka jego Raciborska chorążyna Czerska, synów zaś dwóch zostało, Krzysztof i Mikołaj. Wnuk tegoż kasztelana, a syn jednego z tych dwóch, Jan Stanisław chorąży Owrucki poseł ziemi Czerskiej, podpisał konfederacyą generalną Warszawską 1696. żona jego Katarzyna Paprocka, z której trzy córki, Maryanna Alexandrowi Lewikowskiemu wojskiemu Stężyckiemu, Teresa Prażmowskiemu staroście Nieszawskiemu, Katarzyna Wybranowskiemu chorążemu Podolskiemu, zaślubione, i synów czterech, Antoni, Bartłomiej, Jędrzej i Alexander. Siostry Raciborskiej chorążyny Czerskiej były cztery, jedna Grzybowska, druga Parysowa, trzecia Zabicka, czwarta Leśniowolska. Michał sędzia Rzeczycki 1674. i Mikołaj w ziemi Czerskiej, Konstancya zakonnica Sądecka 1701. Grzegorz podał do druku, *Kazanie na pogrzeb. Krasińskiego wojew. Płock.* 1717. *in fol. Varsav.* 2do *na pogrzeb. Krasińskiej kasztelanowy Płock.* 1724. *in*

fol. Varsav. 3tio *na Wielki Czwartek* 1720. *in 4to Vars.* 4to *na S. Antoni* 1724. *in 4to Varsav.*

W roku 1778. Michał Giżycki miecznik Miński. — Stanisław podstoli Owrucki dalej chorąży Żytomierski z *Rakowskiej* zostawił potomstwo. — Stanisław ma za sobą także *Rakowską*, dziedzic na *Skowrotkach.* — Antoni miecznik Kijowski. — *Krasicki.*

Giżycki *herbu Nałęcz,* w Sieradzkiem województwie. W roku 1440. dwóch braci rodzonych między sobą dział czynili dóbr ojczystych, jako świadczą księgi grodzkie Ostrzeszowskie. Z tych Januszowi dostały się Chochłowy, (ale podobnoby trzeba czytać Kochlewy, o których częsta wzmianka w następujących leciech w tychże księgach.) Drugiemu Wincentemu dostały się Giżyce, od których Giżyccy Nałęczowie imię swoje wzięli; jakoż Abrahama Giżyckiego tamże wspominają w r. 1497. tak rozumiem, że to był syn Wincentego. Paprocki jednego z nich wypisał, że za jego wieku był sędzią ziemskim Wieluńskim przez lat trzydzieści, imię mu było Abraham, którego córka Urszula żyła z Marcinem Kowalskim. *Acta Castren. Vielun.* 1576. Helena Giżycka przeorysza konwentu Łęczyckiego koło r. 1630. *Gold. Bractwo.* Wojciech stolnik Wieluński i Krzysztof w ziemi Wieluńskiej, Wojciech i Abraham w województwie Kaliskiem 1632. Chryzostom naprzód komornik graniczny i burgrabia Wieluński, sekretarz królewski, komissarz z sejmu 1641. do rozgraniczenia od Szląska, *Constit. fol.* 19. potem sędzia ziemski Wieluński, posłował na sejm 1661. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski *Constit. fol.* 2. *i* 1662. *i* 1670. *i* 1676. W roku 1678. już był kasztelanem Wieluńskim, jako wyraźnie mówi, konstytucya *fol.* 33. Na erekcyą miasteczka Kobyla góra nazwanego, otrzymał konsens od Rzeczypospolitej 1667. *Constit. fol.* 18. Córka jego Zofia. Łukasza wspominają tegoż roku *Constit fol.* 21.

Gizymont, z księztwem Żmudzkiem, Stanisław Gizymont skarbnik Połocki, podpisał elekcyą Jana III. Króla.

Glaczyński, w Rawskiem województwie. Melchior Glaczyński podstarości Rawski roku 1624. Poborca *Univers. Pobor.* Paweł r. 1628. Szymon Żyliński Glaczyński tak podpisał elekcyą Jana III. w ziemi Sochaczewskiej.

GLASENAP HERB.

Jest instrument matematykom i architektom zwyczajny tryanguł na którym na trzech pyramidach kończatych, trzy głowy utkwione; po bokach i z tąd i z inąd cztery pióra strusie, w tymże instrumencie utkwione, niżej zaś po prawej stronie, głowa ludzka z szyją, z włosami, obrócona w lewą tar-

czy, nad tem korona: takem go widział odrysowany. Przecież, że wątpię, żeby dom Glasenapów, w Polskich się gniezdził granicach, ale tylko w Pomorskiej ziemi; dla tego kopersztychu tu jego nie kładę. Kazimierz Glasenap starościc Neoszczeciński r. 1677. przyjąwszy wiarę katolicką, naszej rezydencyi Wałeckiej stał się osobliwszym dobrodziejem. *Annuae Valcen.* Anna Glasenapowna de Grammel, żona Jana Golcza sędziego Wałeckiego. N. pułkownik Saski, żona jego Bokumowna stolnikowna Litewska.

GLAUBICZ HERB.

Ma być w polu błękitnem, ryba żółta, czyli *jako chce Biel.* złota, coś do naszego karasia podobna, niby pływająca w lewa tarczy, na hełmie pięć piór strusich. Tak go opisują, *Biel. fol.* 768. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1120. *O herb. fol.* 531. *Okol. tom.* 1. *fol.* 208. *Petrasancta de tesseris Gentilit. cap.* 3. powiada, że Kartagineńskie książęta, rybę, podobną tej, a nad nią koronę w herbie nosili; podobno na znak tego, że byli panami morza. Starożytności tego klejnotu, dochodzi *Paprocki*, że jeszcze przed narodzeniem Pańskiem, już był w używaniu: z Niemiec zaś do Polski przyniesiony, kędy, osobliwie na Szląsku, siła domów nim się szczyci: Są tam Glaubiczowie, jako *Dubravius* Teodora Głaubicza, który do Moraw z wojskiem był wtargnął 1361. i *Cureus* wspomina Wolfganga Glaubicza, szlachcica Szląskiego 1577. i jego dobra dziedziczne pod Bytomiem. Kiedy jednak te się przenosiny stały, trudno zgadnąć. Kleinotni tego herbu.

Przecławski, — *Rokosowski*, — *Sabinek.*

GLAUSNAFF HERB.

Ma być mur we trzy rzędy, na wierzchu jego, blanki o trzech oknach, we środku ręka zbrojna, z Niemieckim

mieczem, w hełmie rogi bawole, takem go odrysowany, widział, na pieczęci Jana Glausnaffa.

Glaznocki *herbu Prus 3tio*, ale *jako MS. Załuscianum o Familiach Pruskich* powiada, Złotogolenczyka z hełmu zrzucili, dla zabicia S. Stanisława biskupa Krakowskiego, a na to miejsce przybrali sobie na hełm trzy pióra strusie. Walentyn Glaznocki sekretarz królewski 1648. w Malborskiem. Michał skarbnik Podlaski w Mielnickiej ziemi 1674. Wspomina ich i *Ł. Paprocki w Książce Łaski cudowne.*

Glewski *herbu Ostoja*, w Krakowskiem województwie. Kasper Glewski którego dziedzictwo była Sprowa, ale heretyk, miał za sobą Branicką, zostawił z niej potomstwo. *Baranow.*

Glinicki *herbu Junosza.* Z tych Jan Glinicki miał za sobą Bronikowską, która mu powiła synów, Michała, Adama, i Stanisława, w Wielkiej-Polszcze, pod Jarocinem, kwitnęli 1701.

Gliniecki *herbu Korab*, w Mazowieckiem województwie. Wojciech Gliniecki z Glinek, stolnik Warszawski, córka jego Anna, za Bartłomiejem Grabionką stolnikiem Czerskim. Stanisław i Filip w ziemi Ciechanowskiej, Wawrzeniec w Rożańskiej 1632. Jan 1627. Gliniecka była za Jędrzejem Kociełkowskim.

Glinka *herbu Biała*, w Mazowszu i na Rusi. Mikołaj Glinka kasztelan Wiski 1440. Jakób starosta Wiski, już po roku 1504. zmarły, żona jego Katarzyna Działyńska, siostra rodzona Śreńskiej z Sokołowa. Jędrzej i Jan Glinkowie bracia rodzeni, pod Działdowem mężnie się za ojczyznę bijąc z Krzyżakami, polegli. Wiski powiat od Glinków wykupiła Anna księżna Mazowiecka, wyliczywszy im dwadzieścia tysięcy. *Bielski fol.* 517., 1511. Mikołaj kasztelan Wiski, za czasów Paprockiego, którego córka Anna, dostała się w małżeństwo Wolskiemu herbu Półkozic, kasztelanowi Sendomierskiemu; ta potem wnuka swego Jakóba Glinkę do Podbajec sprowadziła, kędy on mężnie wszystkim nieprzyjaciołom odpór dając, pojąwszy Jadwigę Strzyżownę sędziankę ziemską Halicką 1578. na Pokuciu osiadał. Stanisław brat Jakóba doświadczony żołnierz, którego syn Walentyn z Jadwigi Ciemierzyńskiej, siostry łowczego Podolskiego, spłodził Jana łowczego Podolskiego, posłował na sejm r. 1637. z niego deputatem stanął na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 3. Krzysztof łowczy Halicki, i sekretarz królewski, poseł na sejm 1631. i deputat na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 10. *i* 1633. *fol.* 31. *i* 1636. *fol.* 6. *i* 1638. *fol.* 19.; tego to zda mi się córka była za Gabryelem Drohojowskim. Ci zaś co się w Mazowszu zostali, jedni się z nich piszą

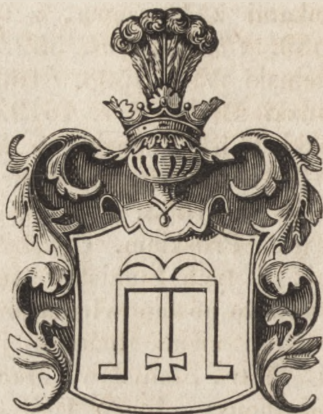
Janczewskiemi Glinkami z Janczewa, z tych był N. pisarz ziemski Wiski, 1589. *Constit. fol.* 559. Krzysztof Glinka Janczewski pisarz ziemski Wiski 1598. *i* 1607. *i* 1616. *fol.* 30. Szymon pisarz grodzki Mielnicki r. 1619. *Uniwers. Pobor.* Adam pisarz ziemski Wiski, poseł na konwokacyą 1632. i 1638. i 1641. i 1661. *Constit. fol.* 10. syn jego Tomasz. Jan pisarz ziemski Wiski 1683. z sejmu komissarz do rozgraniczenia z księztwem Pruskiem. *Constit. fol.* 12. Drudzy w ziemi Rożańskiej: z tych Stanisław sędzia Rożański, z sejmu 1647. komissarz do postanowienia pewnych ceł. *Const. fol.* 33. Jakób podstoli ziemi Rożańskiej 1674. Stanisław podczaszy Rożański, Piotr, Stanisław, Maciej, Wacław, Tomasz, Wojciech, Matheusz z Jurzył 1648. Alexander Glinka Orlikowski w tymże roku. Inni w ziemi Nurskiej, jako Stanisław pisarz ziemski Nurski, z sejmu 1703. naznaczony do kwarty Rawskiej, posłował na konwokacyą roku 1696. Inni w Podlasiu, z tych Adam na Paplinie Glinka, Jakób i Jan, Adam z Glink na Goglewie 1674. Adam Glinka skarbnik Dobrzyński 1676. Franciszek stolnik Wieluński, i jego syn Michał 1681. Glinka miał za sobą Konarską 1703. *Histor. Coll. Cracov.* N. sędzia ziemski Łomżyński poseł na sejm 1724. Dominik i Franciszek 1705. w Krakowskiem. Mikołaj Glinka Janczewski, miał za sobą Felicyannę Grotownę podsędkownę Drohicką, z tej były dwie córki, Jadwiga 1*mo voto* Zaborowska, 2*do* Jana Kuczyńskiego, małżonka. Anna Marcina Kożuchowskiego podczaszego Drohickiego. Janczewski miał za sobą księżnę Zbarazką. *Geneal. Wisniowiec.* Franciszek z Rafałów Glinka, wydał do druku *Zwierzyniec Jednorożców.* W księztwie Litewskiem Glinka Cypryan, i Alexander 1700.

W roku 1778. Adam Glinka wojski Rożański. — Mikołaj chorąży. — Antoni podwojewodzy. — Klemens sędzia ziemski Mścisławski. — *Krasicki.*

Glinojecki, w Płockiem województwie. Karol Glinojecki Soc. Jesu wydał do druku, *Kazanie na pogrz. Alexand. Jerzego Połubińskiego Marszałka Litew. in 4to.* Mikołaj z Glinojecka Glinojecki pisarz Zakrzeński 1674. Wojciech tegoż roku.

GLIŃSKI HERB.

Ma być charakter taki, jako widzisz, w polu czerwonem, w hełmie trzy pióra strusie. Przyniesiony jest ten herb z Siewierza do Litwy, kiedy się Kniaziowie Glińscy (jest bowiem miasto Glińsk na Siewierzu) za odpadnieniem Siewierza do Moskwy, przenieśli do Litwy. Z tego domu sławny był Mi-

GLIŃSKI HERB.

chał Gliński marszałek Nadworny Litewski, i starosta Bielski, jako się podpisał 1505. na konstytucyach Radomskich *u Łask. w Stat. fol.* 120. jak prędkiego dowcipu, tak rezolutnego na wszystko serca. W Niemieckich obozach lat dwanaście na wojennym chlebie strawiwszy, nie tylko w rycerskich dziełach poleru nabył, ale też, tak biegłości ledwo nie wszystkich w Europie, języków, jako i experyencyi, obyczajów, procederów, znaczniejszych w tejże prowincyi miast i fortec: Z tą kiedy się pokazał w ojczyznie, wszystkich oczy, Alexandra Króla serce, wielu zawistnych ukryte gniewy, na siebie obrócił. Widząc albowiem, w jakich był respektach u Alexandra, zazdrość go przed bratem Alexandrowym Zygmuntem, źle udawać poczęła, a tym bardziej gdy po zejściu Alexandra, Zygmunt rządy Polskie, i księztwa Litewskiego trzymał. Wiarę snadno znalazła kalumnia, której kredyt czyniły wyniosła fantazya kniazia Michała: obszerna fortuna, kolligacya z książętami Ruskiemi, ile że i Gliński tak i krwi jednejże był z niemi, na co niedobrym okiem patrzali panowie Litewscy, obawiając się, żeby przez potencyą, po śmierci Alexandra książęcia Litewskiego, Michał się nie kusił o opanowanie tego księztwa, i do Rusi nie przeciągnął rządów nad niemi. Przyczyniło tej suspicyi świeże zwycięztwo Glińskiego z Tatarów wyniesione, kiedy już Alexander Król w Wilnie prawie na śmiertelnej pościeli leżał. Gdy bowiem Tatarzy pod Kleskiem miasteczkiem nie daleko Niemnu rzeki, ze dwiema Sółtanami, dziesięć tysięcy zostawiwszy na odłodze, dwadzieścia tysięcy w Litwę dla zdobyczy rozpuścili, Gliński w siedmiu tysięcy jezdnych przypadłszy na Sółtanów, w pień wszystkie dziesięć tysięcy wyciął, sam mężnie się tam stawił: bo w tej batalji trzy konie pod nim zabito. Mało miał na tem, ale na temże pobojowisku, i prawie w obozie po-

bitych Sółtanów, wojsko swoje rozsadził, cicho czekając na tych, którzy z zdobyczą powracać mieli, i nie omyliła go nadzieja, w cztery dni, z wielką korzyścią, niewiedząc o swoich klęsce, jakby do swoich i swego obozu powracają, kędy jako który z nich przypadł, tak i zginął. Dwadzieścia tysięcy w tych potyczkach Tatarów pobitych naliczono, tyleż koni zabrano, wszystek plon odbity, w niewolą zabranych bez liczby, uwolniono, trzy tysiące Tatarów w pęta wzięto. Tem szczęściem uniesiony Gliński, dumnem okiem inszych panów Litewskich przenosić począł, i podobno coś nowego knować przeciwko Zygmuntowi: o co najbardziej go przed Królem, Jan Zabrzeziński wojewoda Trocki, jego niegdy serdeczny konfident i spół towarzysz wielu tryumfalnych na nieprzyjacioł ojczyzny expedycyi, a potem ledwo nie poprzysiężony adwersarz, udawał. Chciał ci się w prawdzie z tej na się włożonej oczyścić kalumnji Gliński, ofiarując się Zygmuntowi na wszystkie z śmiercią męki, jeżeliby był o ambicyą przekonany. Zwłaczał to Zygmunt, przecież mając go za podejrzanego, na pokoje swoje, lubo przedtem u Alexandra Króla wolny miał zawsze przystęp, puścić go nie kazał, nabite już były pańskie uszy złą o Michale opinią. Czem trapiąc się (delikatna w pysznych zawsze fantazya więcej czuje) do Władysława Króla Węgierskiego i Czeskiego, umyślił jechać, aby przez interpozycyą jego, mógł się do łaski królewskiej wrócić, ale darmo, i to mu nie pomogło, do Litwy się tedy wrócił, gdzie gdy coraz to więcej nienawiści sobie jątrzył: a sposobu żadnego nie widział do ubłagania majestatu, (desperacya co nie może) do Moskwy się udał, z ich wojskiem Litwę naszedł, Zabrzezińskiego w Grodnie niespodzianie w głęboką noc w siedmiuset koni najechawszy, zabił: niektóre forteczki opanował, brata swego Bazylego, i kilku panów Litewskich do siebie przeciągnął, zgoła wojnę Zygmuntowi Królowi, i własnej ojczyznie, syn nieukołysany wzniecał. Wyzuty z dóbr i ze wszystkiego, z bratem Bazylim i całym domem swoim w Moskwie potem wygnaniec siedział, upamiętawszy się jednak i wspomniawszy na miłą ojczyznę, szukał jeszcze i miłosierdzia, i łaski u Zygmunta, i znalazł: Zygmunt pańskiem sercem darował mu tak ciężki excess, atoli zawistni niektórzy panowie, kniazia Moskiewskiego, o tem informowali, że Gliński o odwrocie do Polski zamyśla. Zaczem w kajdany go okuć kazał, i ścisłem więzieniem zamknąć, z którego nawet i w tenczas go wypuścić nie kazał, kiedy z córką Bazylego brata jego, wesele kniazia było. W tym tarasie nędznie domorzony, godzien lepszej śmierci, tak zacny junak, gdyby był chciał złej chwili do

jakiego czasu unikać. *Starowol. in bellat. Sarm. fol.* 137. *Cromer. lib.* 30. *Sarnicki lib.* 7. *Decius de Sigism. I. tempor. Bielski fol.* 570. powiada, że od Bazylego wielkiego książęcia Moskiewskiego, Iwanowi synowi jego był za opiekuna przydany 1533. zaś *fol.* 525. przydaje, że po śmierci Bazylego, od własnej swojej synowicy, w więzieniu z życia był wyzuty. Ojciec jego, *według Kojał. in MS.* był lew kniaź Gliński dziedzic na Glińsku czyli Hlińsku: bo Siewierzanie tam mówią G, gdzie Ruś kładzie H, miał krom Bazylego, o którym się mówiło, innych dwóch braci, jeden Hrehory Lwowicz Gliński, starosta Owrucki 1503. od Tatarów Perekopskich, i z wojskiem zginął nad Ussą rzeką, drugi Iwan Lwowicz Gliński za Alaxendra Króla: chce go mieć *ten MS.* Wojewodą Wileńskim, atoli niewiem czy to mogło być, ponieważ Mikołaj Radziwił, o te czasy na tem krześle siedział. Hlińska księżna Anastazya była za Sapiehą Simeonem Sunigajłem, kasztelanem. Trockim *Histor. Sapieh. par.* 3. *fol.* 5. Bogdan Gliński wzięty na wojnie w niewolą od Moskwy, tamże został. Potomstwo tych kniaziów dotąd zostaje w różnych powiatach księztwa Litewskiego, osobliwie w Wołkowyskim i w Połoczyznie, z których jedni się Glińskiemi, drudzy Hlińskiemi zowią: Konstanty, Władysław, Alexander, Jędrzej, Michał, z Wileńskiem województwem pisali się na elekcyą Jana Kazimierz Króla. Jerzy kniaź Gliński zabity od Moskwy pod Wierzchowicami 1655. któryś z tego domu miał za sobą Połubińską.

Gliński *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie, z Glinnika się piszą. Jan Gliński pisarz grodzki Krakowski, mąż w prawie biegły, za czasów Paprockiego *fol.* 205. Dorota tegoż herbu, była za Janem Krzysztoporskim kasztelanem Sieradzkim, *fol.* 204. Krzysztof podpisał *laudum* Proszowickie 1632. *Acta interreg.* Adam najprzód wojski Sendomierski 1660. potem stolnik 1670. potem chorąży Sendomierski 1682. miał za sobą Maryannę Latoszyńską herbu Gryf, córka jego jedna była za Janem Laskowskim starostą Cieszkowskim, druga Konstancya zakonnicą Ś. Franciszka u Ś. Jędrzeja w Krakowie, który klasztor matką świątobliwie rządziła. Tamże druga jej siostra Bogu się na służbę wieczną poświęciła. Jan Kazimierz stolnik Sendomierski, deputat na trybunał koronny 1713. miał za sobą Boratyniankę pozostałą wdowę po Łukaszu Makowieckim staroście Trembowolskim. Stanisław syn Adama chorążego, a bodaj nie z Cikowskiej. Glińska Stanisława Chrząstowskiego Zadorczyka, małżonka. Kasper r. 1662. *Acta Cracov.* Joachim miał za sobą Decyuszownę.

Gliński *herbu Korczak.* Z tych był Benedykt Gliński władyka Włodzimirski 1679.

Gliński *herbu Lis*, w ziemi Ciechanowskiej. Krzysztofa Glińskiego wspomina *Paprocki*, męża rycerskiego. Maryanna była za Celińskim Michałem.

Gliński *herbu Nowina*, w Sieradzkiem i Łęczyckiem, województwach. Kasper Gliński w Łęczyckiem 1632. Stefan w Sieradzkiem 1648. Stefan Adam i Wojciech w Łęczyckiem 1674. podpisali elekcye Królów Polskich.

Gliński *herbu Pomian*, w Płockiem województwie. Jan Gliński kanclerz Poznański, kanonik Płocki, sekretarz królewski umarł 1616. jako świadczy nadgrobek jego z Pułtuska wypisany *u Starowol. in Monum.*

Gliński *herbu Radwan*, w ziemi Zakroczymskiej. Krzysztof Gliński cześnik Łomżyński 1674.

Gliński *herbu Ślepowron.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, alem ja widział pieczęć ich Ślepowron.

Gliszczyński *herbu Jastrzębiec*, w Wielkiej-Polszcze. Krzysztof Głyszczyński w Pomorskiem 1674. N. kanonik stryj Michała 1700.

W roku 1778. Gliszczyński komornik Kaliski. — Józef cześnik Gnieznieński. — Kajetan kanonik Poznański. — Franciszek viceregent Gnieznieński. — W roku 1788. Józef kasztelan Biechowski. — *Krasicki.*

GLOWER HERB

Na czarnem polu powinien być kozieł biały, końcem do góry, jak zwyczajnie go na budynkach stawiają, po nim gdzie niegdzie kłoski czarne od zboża, wydają się, jakby niemi był upstrzony, dwa księżyce nie pełne białe, rogami jednak każdy w cyrkuł mało nie pełny zwinione, przy samym końcu kozła złożone, jeden z jednej, drugi z drugiej strony, trzeci księżyc w środku kozła, takim kształtem jak w herbie Gul-

czów lilie koło kozła ułożone obaczysz, nad hełmem zamkniętym, księżyc takiż, jak na tarczy, na nim stoi kur czerwony, całym sobą w prawą tarczy obrócony. Ten herb do Polski przyniesiony od Archibalda Jędrzeja de Glajdeny Glowera z Anglji; który pierwszy, otrzymał indigenat od Rzeczypospolitej na sejmie 1725. o czem konstytucye, za wielkie swoje w tej ojczyznie zasługi przez lat czterdzieści i cztery, to w fortyfikowaniu różnych fortec, jako to Soroki, okopów S. Trojcy, kamieńca Podolskiego, to w utrzymaniu ich przeciwko nieprzyjaciołom ojczyzny, to w wielu kampaniach, obersztérleitnantem w wojsku cudzoziemsko Polskim i stolnikiem Inflantskim uczczony, złączył się dożywotnie z Elżbietą Heleną Gruszecką, Józefa sędziego grodzkiego, i podsędka ziemskiego Kamienieckiego córką, z tej było dwóch synów, Józef w zakonie naszym obrał sobie służyć Bogu, i Antoni; tyleż córek, Maryanna i Urszula. Ojciec tego Archibalda Tomasz, matka Elżbieta Dara.

Antoni w wojsku Polsko cudzoziemskiem żołd prowadził, miał za sobą *Cielecką.* — Siostra jego za Arciszewskim. — *Krasicki.*

Glustecki, Glustecka była za Marcinem Ogińskim kasztelanem Mścisławskim. *Geneal. Ogińs.*

Gładki. Jan Gładki chorąży Miński 1606.

Gładkowski. Jan Franciszek z Sendomierskiem województwem podpisał elekcyą Jana III. N. Gładkowski w Chełmińskiej ziemi, tych czasów ma za sobą Kunegundę Rudnicką, z której został się syn Jan, i córka Maryanna.

Gładysz *herbu Gryf,* w Bieckim powiecie, pisali się przedtem z Brześcia, póki w ich possessyi było. Piotr Gładysz w Węgierskim języku biegły, Spiż imieniem Władysława Jagiełła Króla, odebrał od Węgrów i administrował. *Długosz w roku* 1403. Jan rządzca Sądecki, z Królem Kazimierzem w roku 1468. zamienił dobra swoje dziedziczne Brzeście, za pewne prowenta w żupach Bocheńskich wiecznemi czasy: jemu zaś i sukcessorom jego puszczono Bachmistrzostwo. *Czego dowodem jest list tegoż Króla u Paprockiego fol.* 83. do którego odsyłam czytelnika. Jan pobożności i cnót wszystkich wzorem będąc, wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu, tak prędko w nowicyacie naszym Krakowskim postąpił, że go w nim jeszcze nieskończonym, po zapłatę doskonałym świętym naznaczoną, Bóg zawołał, świat ten pożegnawszy 1588. *Hist. Dom. Probat.* Łukasz w tymże zakonie 1640. Szymon proboszcz S. Jakóba na Kazimierzu przy Krakowie Miechowita koło roku 1603.; który, ten kościół sklepieniem zamknął, co wspomina *Pruszcz in descrip. Cracov.* przy tymże kościele kaplicę i ołtarz wystawił, i do-

chodami nadał, co znać z herbu jego Gryf i liter S. G. Maciej Gładysz 1654. N. komornik Krakowski. N. 1690. służył pod pancerną chorągwią z Koniecpolskim.

Gładysz *herbu Nieczuja.* Jednaż ich dzielnica z Galiczami. Tomasz Gładysz, miał za sobą Zofią Buczkowską, z której syn Jan, a potem w zakonie Franciszkańskim w Ruskiej prowincyi Felix nazwany.

Głazowski, w ziemi Rożańskiej Eustachi 1632. Tomasz Głazowski 1648. podpisali elekcye królewskie.

Głębocki *herbu Doliwa*, w Kujawach i na Podlaszu. Dom pod tem imieniem starodawny. Mikołaj Głębocki archidyakon Poznański 1425. imieniem Marcina V. Papieża, assystował przy chrzcinach Władysława Królewicza Polskiego. *Długosz.* Mikołaj drugi, kanonik Gnieznieński 1448. *Długosz:* żył jeszcze 1466. *Damalew. in Archiep. Gnesn. f.* 260. Jerzy od pogaństwa na galery wzięty. Mikołaj kasztelan Kruświcki; żonie swojej Małgorzacie, na dobrach Libstowku i Łagiewnikach, reformacyą uczynił 1444. *o czem Monim. tego Domu.* Stanisław burgrabia Śremski 1491. W roku zaś 1560. trzech było braci rodzonych. Jan, Serafin, i Mikołaj, z tych, o Mikołaja potomstwie niewiem. Jan działem z dóbr ojczystych wziął Raciecice, Łuczydłno, i Klonowko, *Acta Castren. Caliss.* 1545. miał za sobą Dobrosołowską z Palędzia, z tą spłodził kilka córek, Kołudzką, Niszczewską, a 2*do voto*, Jarnowską, Skotnicką, Gorczyńską, a potem Gąsiorowską, na koniec Kołudzką, i synów czterech, Sebastyana skarbnika Brzeskiego Kujawskiego, Wojciecha Miecznika, i Floryana, *steriles*, i Stanisława, którego z Agnieszki Wietrzychowskiej, córki Anna najprzód Ludwika Wysockiego, a potem Jakóba Małachowskiego, Maryanna Jędrzeja Wolskiego, małżonki, synowie zaś trzej, Jan, i Kazimierz *steriles*, Wojciech sędzia ziemski Brzeski Kujawski, ten z Jadwigi Malczewskiej, zostawił Maryannę, najprzód Łukasza Sokołowskiego stolnika Inowrocławskiego, małżonkę, a potem Kąckiego, ale z tym nie miała potomstwa; i synów piąciu, Jędrzeja z Głębokiego Głębockiego, był najprzód starostą Brzeskim Kujawskim, i z sejmu 1703. komissarzem do granic od Szląska: *Constit. fol.* 20. potem Inflantskim, teraz wojewodą Rawskim, tego z pierwszej żony Olszowskiej, córka Teresa w klasztorze Warszawskim u Panien Sakrament zakonnica, i synowie dwaj, Alexander starosta Brzeski Kujawski, Nieszawski, i Wawrzeniec: z drugą Kraszewską, z trzecią Szamowską, z czwartą Niewiarowską Anną, nic nie zostawił. Jana kasztelana Kruszwickiego, którego z Ewy Mniewskiej kastelanki Brzezińskiej córka Maryanna, i synów trzech, Józef, Dominik, i Woj-

ciech. Ludwika cześnika Brzeskiego Kujawskiego, tegoż, z Trampczyńskiej córka Wiktorya zakonnica S. Norberta w Strzelnie. Sebastyana bezpotomnego, i Bartłomieja podkomorzego Brzeskiego Kujawskiego, żona jego Justyna Dorpowska wojewodzanka Łęczycka. Serafin, brat Jana i Mikołaja, wziął działem Łagiewniki i Libstowko, ten z Katarzyną Wiesiołowską, córką Wojciecha, siostrą marszałka Litewskiego, *Acta Castren. Lancicien.* 1560. spłodził syna Stanisława, którego żona, Zofia Cielecka z Rusibora, siostra biskupa Płockiego, i Katarzyny Gembickiej podczaszyny Poznańskiej, *Acta Castren. Przędecen.* 1619. z tą zostawił Ewę zakonnicę S. Klary, i przeoryszą w Kaliszu i synów trzech, Alexandra dziekana Poznańskiego, archidyakona Gnieznieńskiego, kantora Płockiego, kanonika Krakowskiego, prezydenta i nie raz trybunału koronnego, prałata wielkiej powagi, dziwną ludzkością attemperowanej, żył jeszcze 1657. *Damalaw. in Archiep. Gnesn. fol.* 36. nadgrobek jego w Gnieznie 1660. położony. *Acta Castren. Przedecen.* 1619. Wojciecha podczaszego Kaliskiego, sekretarza Zygmunta III. którego imieniem, a potem Władysława IV. na komissyi Moskiewskiej stawając, z uszczerbkiem zdrowia i fortuny swojej, honor ich piastował; a gdy na drugą komissyą destynowany jechał, w Grodnie przeniósł się na wieczność 1636. pogrzebiony w kole u OO. Bernardynów, z nadgrobkiem, miał za sobą Annę Tylicką herbu Lubicz Jakóba podczaszego Kaliskiego córkę, synowicę biskupa Krakowskiego, z której tylko się jedna córka została, Izabella, zakonnica S. Norberta w Strzelnie. Serafina wojskiego Kaliskiego, ten w Moskiewskiej expedycyi pod Smoleńskiem, zdrowie stargawszy, gdy do ojczyzny powrócił, Wawrzeniec Gembicki, arcybiskup Gnieznieński patrząc na jego zasługi, rodzoną siostrzenicę swoją, Magdalenę Krzycką, dożywotnie mu zaślubił, umarł 1638. nadgrobek jego w Gnieznie, *Acta Castren. Lancic.* 1620. spłodziwszy trzy córki, Zofią, najprzód Sebastyanowi Tarnowskiemu, potem Stanisławowi Zaleskiemu, *Acta Castren. Lancic.* 1651. Katarzynę 1*mo voto* Zygmuntowi Olędzkiemu, 2*do* Chryzostomowi Jarochowskiemu, *Acta Castren. Posnan.* 1665. Annę, Zygmuntowi Swieckiemu łowczemu Inowrocławskiemu *Acta Castren. Gnesn.* 1654. zaślubione, i syna Alexandra, tego żona Dorota z Otoka Zaleska, Alexandra referendarza koronnego córka: *Acta Castren. Lanbic.* 1652. z którą miał syna Serafina, chorążego, a potem podkomorzego Brzeskiego Kujawskiego, *wspominają go Konstytucye* 1683. *fol.* 13. *i* 1690. *fol.* 17. gdy na te sejmy posłował, związał się był dożywotnie z Anną z Stawca Osiecką, Se-

bastyana chorążego Brzeskiego Kujawskiego córką, *Acta Castren. Posnan.* 1605.; z tej spłodził córkę Teresę, Antoniemu Zboży Zakrzewskiemu herbu Ogończyk, chorążemu Brzeskiemu Kujawskiemu zaślubioną, i syna Adama stolnika Inowrocławskiego; ten z Magdaleny Tarnowskiej herbu Rolicz, ma synów trzech, Michała, Serafina, i Franciszka, córek dwie, Annę i Teresę. Krom tych, jeszcze z tego domu ci kwitnęli. Jędrzej Głębocki miecznik Brzeski Kujawski, z Przywieczerzyńsą spłodził Jana *sterilem*, i Swentosława, tego córka Zofia, była za Józefem Franciszkiem Charłupskim, od której dwaj synowie, Jan i Kazimierz żyli *steriles*. Czterech zaś synów tego Swentosława było, trzej pomarli bezpotomnie, to jest Adam, Wojciech, i Samuel. Jędrzej czwarty, był pisarzem ziemskim Inowrocławskim, i zostawił potomstwo. N. urodzony z Anny Kaimirowny, miał za soba Ciołkownę, z tej było czterech synów Sebastyan, Jan, Stanisław, i Samuel: z tych Sebastyan, z Domaradzkiej spłodził pięciu synów, Stefana, Kaspra, Waleryana, Stanisława, i Jerzego, córek dwie, Annę i Zofią. Stefan zginął pod Toruniem, syn po nim został Wojciech, Kasper młodzian pod Wojniczem zginął, Waleryan młodo umarł. Stanisław w Podgórzu pojął Ryńską, z tej było synów dwóch, córek cztery. Jerzy służył po usarsku, zostawił potomstwo. Tomasz Głębocki pod Komarnem, Jędrzej pod Hownowem, Samuel wojski Kruszwicki, dziedzic dóbr Wrzeszczewic, po którym dwóch jest synów, Samuel ma za sobą Grodzicką, Jędrzej Walewską. Na Ruś dwóch się Głębockich wyprowadziło, z tych był Stanisław podstoli Lwowski 1626. *wspominają go Konstytucye* 1609. *fol.* 927. Jan podczaszy Lwowski temi czasy, żona jego Baranowska, z tej, syn i córka. Brat Jana Stefan, obadwa z Krosnowskiej urodzeni, przedał Klonowko mniejsze w Kujawach. Ludwik w Lubelskiem *sterilis* umarł, siostra jego Niemyska, synowiec jego w Kujawach przedał Klonowko. Katarzyna z Głębokiego Głębocka kasztelanka Inflantska, była za Maxymilianem Ossolińskim kasztelanem Czerskim 1655. W Podlaszu drudzy Głęboccy osiedli, bo Alexy i Adam 1575. podpisali list województwa Podlaskiego o grodzie Parczowskim: od tych był Floryan w zakonie naszym bystrego dowcipu, po retorskich i teologicznych katedrach wsławiony, umarł we Lwowie 1709. jest w druku jego panegiryk *Caput genere, gloria, meritis sublime, Raph. Leszczyński Pal. Lanc. Gener. Maj. Pol.* 1692. *in fol. Posnan.* Inni w Krakowskiem i Sendomierskiem. Nad to Michał Hieronim kanonik Kruszwicki niedawno zmarły, siostra jego Pyszkowska. Dorota zakonnica w Strzelnie, siostra jej Petronella w roku prze-

szłym zeszła, 1*mo voto* była za Linieckim, 2*do* za Biesiekierskim, z którym córkę miała Umińską, inne dzieci *minorennes*. Sebastyan Głębocki kustosz Chełmski temi czasy, kilka razy deputatem zasiadał w trybunale koronnym, atoli inszym się herbem pieczętuje, którego jednak niemogłem się dowiedzieć.

W roku 1778. Felix Głębocki stolnik Kijowski. Michał wojski Owrucki. — *Krasicki.*

Głębocki *herbu Lubicz*, w Mazowszu. Jeden z nich miał za sobą Zofią Izbińską z Niszczyckiej spłodzoną.

Głębocki herbu *Lubicz*, z ziemi Łomżyńskiej, Antoni syn Grzegorza Głębockiego i Jadwigi z *Jastrzębskich* małżonków. Miał trzech braci rodzonych, Jana czyli Stefana, który został zabitym w kawalerskim stanie, Mikołaja i Wojciecha, który spłodził córkę N. i syna Franciszka. Ten Franciszek w kordonie Rossyjskim osiadł. Rzeczony Antoni Głębocki przybywszy w województwo Rawskie, pojął w roku 1763. za żonę Teresę Jadwigę *de Tournell Służewską* wdowę (mieszkającą we wsi Podlesie zwanej, w województwie Rawskiem, parafji Bielskiej położonie mającej) z którą spłodził dwóch synów: Ignacego Teodora Józefa w r. 1764. i Jakóba Władysława Xawerego, który młodo umarł, a Ignacy pojął za żonę Magdalenę Marcyannę Małgorzatę, Antoniego i Marcyanny z *Malskich* małżonków córkę z Sendomierskiego, z którą spłodził dwie córki, Maryannę Urszulę, Józefę i Katarzynę Marcyannę Łucyą.

Wyż rzeczona urodzona Teresa Jadwiga. 1*mo Służewska*, 2*do Głębocka* matka rzeczonego Ignacego Głębockiego umarła w roku 1788. na Pradze pod Warszawą. Była ona córką urodz. Bernarda *Simonet* de Tournele i Ludwiki z *Rybczyńskich* małżonków. Miała trzy siostry, Magdalenę, Maryannę i Annę, oraz Jana brata. Magdalena była za Janem Piotrem *Beuregard de Belisle* komissarzem Króla Francuzkiego. Maryanna była za Sebastyanem *de Bona* pułkownikiem wojska tegoż Króla. Ci mieli syna Sebastyana Wespazyana Felixa w wojsku Francuzkiem officyera. Anna była za Kazimierzem Korabit Kotowieckim. Ci oboje umarli w Warszawie, zostawili syna Macieja, który pojął za małżonkę Teresę *Swieszewską*, z którą miał potomstwo. Jan zaś brat był opatem w Lotaryngji, a proboszczem Latowickim dawniej w Polszcze. Umarł roku 1795. pochowany w Latowiczu. — *Heraldyka Wielądka.*

Głodowski *herbu Dąbrowa*, w Dobrzyńskiej ziemi; podobno są i Głotkowscy tegoż herbu.

Głodowski *herbu Przegonia*, w ziemi Zakroczymskiej.

Głogiński *herbu Ostoja*, w Wielkiej-Polzcze. Mikołaj Głogiński podczaszy Kaliski.

Głogowski *herbu Grzymała*, w Mazowszu, a potem i na Rusi. Paweł dziekan Płocki o którym *Rojzius in Chi-*

liast. Et tu Głogovi, doctas cui musa per artes ferre dedit sese, rerumque arcana retexit, jakoż mądry to był prałat, jako o nim świadczy nadgrobek jego w Płocku, i pobożny, umarł 1570. Krzysztof wojski Czerski, z sejmu 1611. do lustracyi naznaczony dóbr królewskich w Prusiech, *Constit. fol.* 36. Zygmunt z Rawskiego województwa poseł na sejm 1623. *Constit. fol.* 10. Mikołaj podczaszy Nowogrodzki, z sejmu 1662. komissarz do pewnej komissyi, *Constit. fol.* 15. Zygmunt cześnik Nowogrodzki, pierwszy podczaszym Buskim został z sejmu *Coronat. Constit. fol.* 39. miał zą sobą Dorotę Ubyszownę chorążankę Dobrzyńską, z której córka Nurzyńską, i siedmiu synów. 1. Samuel cześnik Nowogrodzki, pułkownik królewski, stawał w okazyi pod Wiedniem za Jana III. posłował nieraz na sejmach. 2. Antoni stolnik Bełzki, deputat na trybunał koronny z Bełzkiego 1694. ten z Katarzyny Bobowskiej spłodził synów, Zygmunta który żył z Ołtarzewską, Samuela stolnika Płockiego, Józefa Scholastyka Przemysłkiego, kantora Kamienieckiego, deputata na trybunał koronny 1727. Teodora łowczego Latyczewskiego, i córkę Maryannę, ta najprzód żyła z Floryanem Miereckim, po nim, z Olszyńskim. 3. Kazimierz starosta Grabowiecki. 4. Franciszek starosta Grabowiecki pułkownik Sieniawskiego Hetmana W. K. ten pojął Stadnicką Teresę podstolankę Bełzką, z nią miał dwie córki Annę, i Elżbietę. Mikołaj łowczy Bełzki, ten miał za sobą 1*mo voto* Głuszyńską, z której spłodził syna Józefa, miecznika Mścisławskiego, który żyje z Olszyńską córką podkomorzego Inflantskiego, ta mu urodziła synów, Simona, i Jana: 2*do voto* tenże Mikołaj miał za sobą Wybranowską, z niej synów dwóch, Stanisław Soc. Jesu, i Jan archidyakon Lwowski, kanonik Chełmski, obadwaj temi czasy w Rzymie teologicznemi bawią się naukami; córek trzy, z których jedna dostała się N. Domaradzkiemu. Druga zakonnicą w Bełzie, trzecia jeszcze panną. 6. Jan chorąży Inflantski, tego z Zofji Hoszowskiej syn Kazimierz, i córek trzy, Klara, Maryanna i Elżbieta. 7. Stanisław miecznik Płocki, któremu Zieloneczanka powiła synów, Alexandra, i Józefa. Dawniej trochę Stanisław Głogowski miał za sobą Bełżecką, Janusza chorążego Bełzkiego córkę, ale z nią żył bezpotomnie. Któryś z nich był kasztelanem Radomskim roku 1670. jako się podpisał na *pacta conventa* Michała Króla. Mikołaj Głogowski miał za sobą Zofią Mielicką, z tej syn Łukasz i córka Marcyanna Radkowska i Anna Rzymowska.

Krasicki w przypisach utrzymuje że wyżej wspomniony Paweł Głogowski dziekan Płocki nie umarł 1570. roku, jest bowiem list

jego oryginalny w bibliotece Helsbergskiej pisany do Kromera roku 1571. dnia 11. Czerwca. — Także Pawła archidyakona w ówczas Płockiego są listy oryginalne w Manscr. Helsberg. r. 1556. i innych. — W roku 1778. Michał Głogowski cześnik Bełzki. — Jan podsędek Buski. — Antoni chorąży Horodelski. — Dominik kanonik Lwowski. — *Krasicki.*

Głosiński. Bazyli i Jędrzej Głosińscy bracia, dobrze tej ojczyznie zasłużeni, w komput rycerstwa Polskiego policzeni przez sejmową konstytucyą 1661. *Constit. fol.* 64. gdzie im dobra Bablika i Jaslimanica Rzeczpospolita w zasługach puściła.

Głoskowski *herbu Jastrzębiec,* w Mazowszu. Jakób Głoskowski podkomorzy Czerski 1525. podpisał dekret przeciwko heretykom: *u Łubieńsk. in Episc. Płocens.* Stanisław w Węgrzech długo żołd prowadził wojenny, na dworach potem królewskich, Augusta, Henryka, Stefana, Zygmunta, lat pięćdziesięt przepędził, był stolnikiem i wojskim Czerskim, Cześnikiem Warszawskim, umarł w lat 84. w roku 1638. któremu syn Ludwik w Warszawie nadgrobek wystawił. Michał w Płockiem 1674.

Roku 1788. Franciszek Głoskowski vice-regent Łęczycki. — *Krasicki.*

Głoskowski *herba Korab.* Są w Wielkiej-Polszcze, i na Wołyniu. Głoskowska Jadwiga była za Marcyanem Łochyńskim podwojewodzym Kaliskim, której zmarłej r. 1646. mąż z tym herbem wystawił w Krakowie u OO. Franciszkanów nadgrobek. Maryan z Jadwigi Ramułtowny zostawił syna Jana 1701. Stanisław archidyakon Poznański deputat na trybunał koronny 1714. Stefan stolnik Bracławski poseł do Moskwy do umówienia ligi przeciwko Turkom, pierwszy osiadł na Wołyniu, koło roku 1680. syn jego Paweł w zakonie naszym świątobliwie życie zakończył r. 1723. także i stryjeczny ich Jan, obrawszy sobie stan pokory.

Głoskowski *herbu Przerowa*, w Czerskiej ziemi. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, alem ja słyszał od jednego z tego domu. Maciej Głoskowski wydał do druku, *Zegarek albo pamiątkę o Męce Pańskiej* 3. *edit. w Królewcu* 1714. *in 4to.*

GŁOWA BAWOLA HERB.

Ma być Bawola głowa z rogami czarna, w polu czerwonem, w hełmie zaś trzy pióra strusie. Niektórzy miasto

GŁOWA BAWOLA

HERB.

hełmu kładą książęcą mitrę: *to Kojałowicz in MS.* bo Paprocki i Okolski o nim nie wiedzieli. Zkąd by się jednak ten herb wziął, nie namienia. Zażywają go te domy

Bagniewski, — Dowgird, — Siesickie Książęta.

GŁOWA TRUPIA

HERB.

Tak go opisuje *Okol. tom.* 3. *fol.* 262. jest głowa trupia, jakby szablą cięta z wierzchu, wprost idzie szabla od lewego boku tarczy z rękojeścią złotą, w polu niebieskiem. Nadany ten herb potomkom mężnego junaka, który w okazyi bijąc się serdecznie, w głowe raniony, z tego razu umarł. Widział ten herb Okolski w kościele Lubelskim OO. Dominikanów, na nadgrobku Ewy Pszonczyny chorążyny Chełmskiej między inszemi herbami czwarty położony. Teraz niewiem, żeby go kto zażywał.

Głowa *herbu Jelita*, w Przemysłkiej ziemi, Krzysztof Głowa, sekretarz królewski, od senatu naznaczony, do lustracyi dóbr królewskich w województwie Kijowskiem z sejmu Lubelskiego 1569. *Constit. fol.* 187.

Głowacki *herbu Prus* 1*mo*, w Krakowskiem województwie. Maciej z Głowaczewic żupnik Krakowski 1496.

podpisał list Jana Albrychta Króla, *u Łask. w Stat. fol.* 110. Marcin pisarz komory królewskiej, mąż uczony. *Paproc.*

Głowczyński. W ziemi Wyszogrodzkiej Felix, podpisał elekcyą Władysława IV. Stanisław w Pomorskiem, ale Głowczewski. Stanisław Głowczyński, w zakonie naszym i professorskiemi katedrami, i rządem dwóch kollegji Gdańskiego i Sendomierskiego, i pobożnością życia niebo sobie skarbiąc, umarł w Sendomierzu 1722. jest jego *kazanie w druku na Ś. Tadeusza, in fol. Caliss.* pisał i przeciwko Jansenistom, atoli śmierć przeszkodziła, że do druku niepodał. Wydał także *Pańską z Bogiem zabawę* 1723. *Sendom. to jest sposób Panom, żeby ich akcye były Pańskie*, i Panegiryk *Nova Olympia honoris in campo* 1687. *in fol. Caliss.*

Głowiński *herbu Godziemba*, z Głowni na Dobrzyńskiej. Stanisław Głowiński z sejmu 1581. naznaczony w Dobrzyńskiej poborcą. *Constit. f.* 395. Paweł z Głowni dziekan Krakowski, od kapituły swej do Rzymu wysłany, Frydery-kowi Królewiczowi od Papieża expedycyą przywiózł, na biskupstwo Krakowskie 1486. *Starowol. in Episcop. Cracov.* Głowiński kasztelan Rypiński, żona jego Elżbieta Sierakowska, herbu Ogończyk kasztelanka Lędzka. Stanisław sędzia ziemski Wieluński, zmarłemu synowi swemu, nadgrobek postawił w Częstochowie 1655. Podobno są Głowińscy, Gozdawitowie, ale pewności nie mam.

Głowiński *herbu Roch 2do*, w Rawskiem województwie z Głowna. Mikołaja wspominają przywileje katedry Kujawskiej 1277. Jakób z Głowna sędzia Rawski 1436. podpisał pokój Brzeski, *u Łask. w Stat. f.* 140. Syn jego Piotr chorąży Rawski, z Zaleskiej herbu Leszczyc, kasztelana Rozpierskiego siostry, zostawił syna Dymitra, ten Tomasza sędziego Przedeckiego, i Stanisława, który z pisarza grodzkiego, sędzią był Halickim, posłował na sejm 1633. ztamtąd deputatem stanął na trybunał skarbowy, *Constit. fol.* 2. i 1667. deputatem także był na trybunał koronny 1648. *Janson.* i 1643. Fundował w archikatedrze Lwowskiej kantoryą, i dwie kanonie, *Acta Consist. Leopol.* Stanisław synowiec jego, kanonik Lwowski, proboszcz Dąbrowiecki. N. Głowiński kasztelan Rawski. Michał Głowiński, miał za sobą Eufrozynę Słomczankę, herbu Abdank, z tej syn Samuel, kanclerz a potem kustosz i officyał Lwowski, proboszcz Śniatyński, i Satanowski, deputat na trybunał koronny 1728. temi zaś czasy biskup Ebroneński suffragan Lwowski, i administrator *sede vacante.* Jan w Rawskiem 1632. Jan drugi tamże 1674. Dzierżek Głowiński, pod Wiśniowcem w okazyi z Tatarami,

zginął 1494. *Crom. lib.* 30. *Biel. fol.* 482. Mateusza z Domaradzkiej córka, była za Nowomiejskim.

Głuchowski *herbu Prus 2do* w Prusiech. Jan Głuchowski proboszcz Płocki, *Epigrammata jego Polskie, na wszystkich Królów Polskich wydrukował Janussovius in Iconibus Principum Poloniae.* Jan Głuchowski 1578. poborca w Chełmińskiem województwie. *Constitut. fol.* 353. Waleryana, nadgrobek jego w kościele Chełmińskim z tym herbem opowiada, 1605. umarł. Ludwik i Mikołaj 1648. Mikołaj 1697. siostrzeniec Karola Wolfa, starosty Bydgoskiego. Głuchowski miał za sobą córkę Pierzchy. *MS. de Famil. Pruss.* Michał Głuchowski z Elżbiety Kowalskiej spłodził Józefa, Dominika, i Piotra. Głuchowska z Kossowny urodzona, Jana Gołockiego pisarza ziemskiego Chełmińskiego małżonka. N. Głuchowska była za Janem Dąbrowskim, starostą Radzyńskim.

Krasicki w przypisach czyni wzmiankę, ,,iż w manuscr. Helsberskich znajduje się list Waleryana Głuchowskiego pisany z *Orzechowa* do Szymona Rudnickiego biskupa Warmińskiego, w którym donosi iż córkę młodszą wydaje za Pawła Bratkowskiego, i akt weselny na 24. Lutego 1609. roku wyznacza *w Szarawie* majętności swojej dziedzicznej:" — gdy tym czasem *Niesiecki* wyżej, naznacza Waleryanowi śmierć roku 1605. może tą powinno być 1608. a w takim razie umarł by przed wydaniem córki za mąż, albo też jest to inny ten Waleryan. —

Głuchowski *herbu Radwan*, w ziemi Drohickiej. Piotr i Kasper 1648. Marcin 1632. w ziemi Warszawskiej, Jan w Wileńskiem 1648. Piotr w ziemi Sochaczewskiej, Jan na Wołyniu 1674. Głuchowska była za Brześciańskim. Simon wydał drukiem *Ostatnią posługę, na pogrzebie Anny z Borowskich Mejnartowiczowy podczaszyny Lidzkiej.* N. Głuchowska Walentego Będorskiego małżonka. Anna Pawła Włodka. N. Samuela Lipskiego.

W roku 1778. Dominik Głuchowski podstoli Ołomuniecki. — *Krasicki.*

Głuski *herbu Ciołek,* w województwie Lubelskiem. Jednaż ich dzielnica z Drzewickiemi. Tomasz Głuski kasztelan Gostyński, z Jadwigi Stamirowskiej łowczanki Sanockiej, zostawił trzech synów, Karola, żyje jeszcze w zakonie naszym, Kazimierza, i Tomasza bezżennie zeszłych, i córkę Maryannę Angelę, Felicyana Gałęzowskiego, podsędka Lubelskiego małżonkę. Marcin 1705. Mikołaj w zakonie naszym w Sendomierzu teologji ucząc, umarł, 1726. wydał do druku, *Splendor księżyca, Kazan. na pogrzeb. Urszuli z Tarnowskich Wierzbowskiej, starościny Łęczyckiej, in fol. Sendom.* 1717. Franciszek w zakonie naszym.

W roku 1778. Józef Głuski podsędek Lubelski. — Franciszek podwojewodzy Lubelski. — *Krasicki.*

Głuskowski. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie w roku 1570. o nich świadczą. Głuskowski miał za sobą Dąbską. Marcin Głuszkowski w województwie Płockiem roku 1648.

Głuszyński *herbu Łabędź.* Są w Rawskiem, Sendomierskiem, i księztwie Litewskiem. Adam i Jan w Sendomierskiem 1648. Wojciech w Rawskiem, Łukasz i Wojciech w ziemi Nurskiej 1674. Kasper poseł z Smoleńskiego województwa 1648. Karol Dunin Głuszyński, bo się tak wszyscy piszą, kanonik Kujawski, kustosz Łowicki 1694. wymowny prałat. N. była za Mikołajem Głogowskim. Franciszek w zakonie naszym dokonał 1728. Kasper Głuszyński miał córek dwie, jedna z nich Wankowiczowa, druga Gedeona Olędzkiego, pisarza Wołkowyskiego, małżonka. Synów zaś piąciu. Jan mąż rycerski, jako i drudzy dwaj jego bracia, Jakób i Krzysztof, którzy w okazyi pod Basią polegli. Czwarty Łukasz, jedenaście lat niewolą Turecką wytrzymawszy, gdy ztamtąd na wolność wyszedł, pojął Krasnodębską, z niej spłodził syna Antoniego, który z Chrapowicką, kasztelanką Smoleńską żył *sterilis.* Piąty Malcher chorąży Wołkowyski, z Wojejkowny urodzony, komissarzem był z bratem swoim Łukaszem, do podziału dóbr niektórych na wygnańców, *Const.* 1670. *fol.* 9. złączył się był dożywotnie z Szemiotowną, podstolanką Połocką, z tej zostawił córek dwie, Elżbietę 1*mo* za Chlusowiczem łowczym Orszańskim, 2*do* za Alexandrem Głębockim, stolnikiem i podstarościm Lidzkim, porucznikiem pod Petehorską chorągwią, ta *sterilis* zeszła. Teodorę 1*mo* za Albrychtem Cedrowskim, stolnikiem Sochaczewskim, z nim miała syna Stefana, kapitana królewskiego, który z Bielewiczowny ma syna Xawiera, i córek dwie, jedna Rymszyna, skarbnikowa Mozyrska, druga Bochomolcowa stolnikowa Witebska, 2*do* za Czarnym Zawiszą herbu Jelita, podstolim Mińskim, porucznikiem Petehorskim, synów tegoż Melchiora było czterech, pierwszy Piotr, porucznik Petehorski, żona jego Helena z Zawierza, Stetkiewiczowna *sterilis*, druga Hołubowna, której córka Anna Łukaszowi Sadowskiemu, cześnikowi Brześciańskiemu zaślubiona. Drugi Jacek porucznik Petehorski, trzeci Stanisław, obadwa bezpotomnie zeszli. Czwarty Michał, podstoli Wołkowyski, miał za sobą Bartoszowiczownę, z tą syna Jozafata, i córek dwie. Konstantyn chorąży Smoleński. Krzysztof Stanisław Soc. Jesu, podał do druku, *Raj duszy Chrześcjiańskiej zbawiennych rozkoszy pełny: który z Łacińsk. przetłóm. Caliss.* 1678. *in 8vo.* Bernard podstoli Nowogrodzki 1658. N. cześnik Sochaczewski, żona jego Anna Oraczewska 1710.

W roku 1778. w Księztwie Litewskiem Mateusz Głuszyński sędzia grodzki Lidzki. — *Krasicki.*

Gnatowski *herbu Łada*, w ziemi Ciechanowskiej. Adam Gnatowski 1632. Wojciech miał za sobą Małgorzatę Brodowską, herbu Łada. Jan Gnatowski żona jego Boruchowska, dziedziczka na Knichyninie, z tej dwie córki, Jadwiga żyła z Janem Zarębą, Izabella z Wolskim, i synów dwóch, Ludwik pleban Nulowski, i Jakób, którego syn Firmian, i córka Helena Trębicka. Wawrzeńca jest w druku, *Oratio panegyrica pro felici Regis in Moschoviam expeditione, Cracov.* 1633. *in 4to.*

W roku 1778. Błażej Gnatowski żupnik Zakroczymski. — Michał vice-regent Kijowski. — *Krasicki.*

Gniady *herbu Ostoja.* Jędrzej Gniady opat Tyniecki, i zakonnością i rządem swoich zalecony, umarł 1542. *Szczygiel. in Tyniec. fol.* 98. Piotr marszałek dworu, u Fryderyka kardynała Królewicza. *Ibidem fol.* 96.

Gniazdowski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Jan Chryzostom Gniazdowski, pamiętny w Polszcze kawaler, dobyciem Poznania, i innemi zwycięztwy.

Gniazdowski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze. Jan Gniazdowski, biskup Teodozyeński, suffragan Gnieznieński, opat Mogilski, poseł do Rudolfa Cesarza, od stanów Rzeczypospolitej, o szczęśliwej elekcyi na tron Polski Zygmunta III. kaplicę w Gnieznie restaurował i uposażył, kędy po wielu pracach, dla kościoła Bożego, i ojczyzny podjętych, po śmierci złożony. *Starowol. in Monum.* Michał brat jego mąż od młodości rycerski.

Gniewek *herbu Gierald*, w Krakowskiem województwie. Dom starodawny, pisali się z Kończysk, z których był Stanisław Gniewek, podstarości Ojcowski, synów dwóch zostawił, Łukasza i Piotra. Łukasz miał za sobą Zuzannę Łasińską herbu Abdank, umarł bezpotomnie: Piotr w Wielkiej-Polszcze ożenił się, ale i ten potomstwa nie miał. Siostry ich, jedna była za Jakóbem Dobrocieskim, drugie Pannami zakonnemi w klasztorze: z których Anna była ksienią klasztoru Ś. Jędrzeja w Krakowie 1625. *Baranowski.*

Gniewiecki *herbu Poraj.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał, ja się tylko dorozumiewam, że się tym herbem pieczętują, bo się z Bużenina piszą. Gniewiecka z Bużenina, żona Stanisława Stokowskiego, herbu Jelita. *Paproc. o herb. fol.* 203.

Gniewiewski *herbu Prus* 1*mo*, w Ciechanowskiej ziemi.

Gniewiński. Franciszek Gniewiński, z powiatu Grodzieńskiego, podpisał elekcyą Jana III.

Gniewkowski, w Wielkiej-Polszcze. Anna Gniewkowska, Stanisława Skaławskiego małżonka.

W roku 1755. Józef Gniewkowski skarbnik Bydgowski. — Kazimierz sędzia pograniczny od Porty województwa Bracławskiego. — *Krasicki.*

Gniewosz *herbu Kościesza.* Ci się piszą z Dalewic, zkąd *Okolski* Dalewickich Kościeszów kładzie, co miał mówić, Gniewoszów z Dalewic, w Sendomierskiem województwie. Gniewosz podkomorzy Krakowski 1403. O nim *Nakiel. Miech. fol.* 264. z *Długosza* taką rzecz pisze. Sprzyjał on Gwilhelmowi książęciu Austryi, i tak go w łaskę Jadwigi Królowej Infantki Polskiej, jako i na tron przeciwko Jagiellonowi forytował. O czem *Kromer i Biel. fol.* 269. Gdy potem Gwilhelm z Królestwa tego za granice ustąpił, przy Gniewoszu wszystek sprzęt swój bogaty, klejnoty i pieniądze zostawił: z tych tedy, jako i z swojej fortuny własnej, znaczny skarb zebrał, umierając, dwóch synów niedorosłych jeszcze zostawując: gdy ani tym przez niebezpieczność lat, ani żonie, że się obawiał, żeby po jego śmierci, ponowiwszy śluby małżeńskie z inszym, dzieci jego ze wszystkiego niewyzuła, ani krewnym swoim niemógł poufać; skarb ten wszystek w klasztorze S. Katarzyny, przy Krakowie, złożył u Przełożonego tego miejsca; tak że o tem nikt niewiedział, tylko jedna służebna Panienka, której i klucze od depozytu oddał, z tą przestrogą, aby ich była nikomu nie oddawała, tylko młodszemu synowi Janowi, skoroby do lat słusznych przyszedł: (bo drugi syn jego starszy pewnych czasów na szaleństwo zapadał, jako *Długosz* świadczy; który obudwu tych braci znał bardzo dobrze.) Po śmierci podkomorzego, długi czas przeszedł, że nikt o pomieniony depozyt rekwizycyi nie czynił, dla tego starszy miejsca tamtego, do pozostałej wdowy idzie, pyta się, czy albo ona, albo mąż jej nie złożył czego w swoim klasztorze, ta o niczem przedtem nie wiedząc, odpowiada, żem prawi ani ja, ani mąż mój, żadnego skarbu kościołowi niepowierzał. Starszy rozumiejąc, że już nikt, o tym depozycie niewiedział, skrzynie otworzył, pieniądze zabrał, na fabrykę tak kościoła, jako i klasztora swego obrócił. Tym czasem gdy dorósł lat syn Jan; Panna mu od skarbu klucze oddaje, o ojcowskim upewnia depozycie: upominał się go wprawdzie dziedzic, atoli starszy, gdy mu wszystek proceder tej sprawy powiedział, i to co się z tego skarbu na chwałę Boską wystawiło, pokazał; widząc młody sukcessor, że niepodobna było, tak wielkiej summy nazad od klasztora

pomienionego windykować, od pretensyi swoich ustąpił. Tenże Gniewosz podkomorzy Krakowski, na potrzebę Grunwaldzką, wystawił swoję chorągiew, z Polaków i Czechów służebnych. *Biel. fol.* 296. Pisali się potem ci Gniewoszowie z Wnorowa. Z tych był Paweł sędzia grodzki Sendomierski, z Zofji Bronickiej, herbu Ślepowron, *Paproc. in Stromat.* zostawił potomstwo, między którem, Izabella poszła za Jana Łasińskiego, herbu Abdank, nmarła 1625. Jan miał za sobą Elżbietę Przecławską, wdowę, z domu Gosławską, oboje bez potomstwa zeszli. Piotr miał za sobą Annę Grodecką, która wprzód była za Jędrzejem Kmitą, a po śmierci Piotra 1623. za Alexandrem Przyłęckim synem Joachima. Jan miał za sobą Annę Gostyńską, z tą zostawił potomstwo, synów trzech; z tych jeden w Moskwie będąc pojmany 1633. zginął, ciężkiemi mękami zamordowany. Jakób drugi młodo umarł 1634. Piotr trzeci, i córek trzy, zostawali na opiece Jędrzeja z Wnorowa Gniewosza, łowczego koronnego, starosty Zawichojskiego, tak go podpisanego czytam na elekcyą Jana Kazimierza Króla.

W Kronikarzach Polskich obszernie wypisane są sprawy Gniewosza podkomorzego Krakowskiego — osławienie Królowej Jadwigi małżonki Jagiełła — usprawiedliwienie onej — i kara Gniewosza.

W roku 1778. Tadeusz Gniewosz regent grodzki Sanocki. — *Krasicki.*

Gniewosz *herbu Rawicz.* Ci się piszą z Olexowa. Stanisław Gniewosz, z Magierowny herbu Szeliga, spłodził synów trzech. Z tych pierwszy Cherubin, w Wołoszech pod Bukowiną 1497. poległ, o czem *Biel. fol.* 486. ale i potomstwo jego ustało. Daniel drugi, zostawił syna Stanisława, którego z trzech żon, liczne potomstwo zostało. Gabryel trzeci, ten się z Olexowa pisał, pojął w małżeństwo Tarłownę, Stanisława Tarła ochmistrza Królowy Elżbiety, córkę; która mu powiła czterech synów; z tych Jędrzej pierwszy, dziedzic na Sarnowie, w różnych expedycyach męztwem wsławiony, osobliwie pod Obertynem z Mieleckim, z Falęcką dwóch synów zostawił: Stanisława, który na dworze Królowy Katarzyny długi czas strawiwszy, tamże życia tego dokonał: i Adryana, który młodo świat ten pożegnał, w Sieciechowie pogrzebiony: siostry ich, Barbara Kochanowska, i Anna Lasocka. Jan drugi syn Gabryela dziedzic na Smogorzewie, rotmistrz Króla Stefana, tego za swoje krwawe w Moskwie, i pod Gdańskiem expedycye, jest wysługa w tym domu od Królów nadana, jego z Czerny synów dwóch było, Paweł i Jan, ludzie rycerscy. Mikołaj trzeci syn Gabryela, Zieleńska herbu Ciołek, dwóch mu synów powiła, Balcera dworzanina

i sekretarza królewskiego, męża walecznego, który własnym kosztem okryte roty wystawiał, na nieprzyjaciół tej ojczyzny: miał za sobą księżniczkę Czartoryską, pozostałą wdowę po kniaziu Sumińskim, jako pisze *Okol.* ale z nią żył bezpotomnie, i Jana starostę Latowickiego, jest o nim wzmianka, w konstytucyach 1591. *fol.* 633. i 1595. *fol.* 677. kędy go do zapłaty wojsku kwarcianemu deputowano: był to wielki tamtego wieku kawaler, tak dalece, że o nim mawia Stefan Batory Król Polski, gdyby mi pojedynkiem przyszło certować o Królestwo, nie kogo inszego bym na tę funkcyą zażył, tylko Jana Gniewosza, i nie dziw: bo go był doznał Stefan, i jego męztwa, kiedy jeszcze młodszym będąc, na dworze Jana Węgierskiego Króla, jak z Turkami na harcu mężnie sobie poczynał, i zwycięzcą ztamtąd zawsze odchodził, dla tego też na tronie Polskim osiadłszy, rotmistrzem go swoim uczynił i pułkownikiem, pod Moskiewską expedycyą: kiedy mu mówiono, aby był na syna starostwo Latowickie wyjednał u Króla, rzekł, *Dobra Rzeczypospolitej są dla dobrze zasłużonych ojczyznie, nie dla żakow, ani dla białychgłów, dla tego, miałbym w tem sumienie, gdybym to uczynił:* z Ewy Branickiej zostawił córkę Ewę, wojewodzinę Podlaską, z drugiej żony Drohojewskiej córek dwie, Męcińską, i Elżbietę Krzywczycką, i synów trzech: Tomasza który młodo umarł, Krzysztofa który pod Oryninem mężnie stawał, a potem pod Chocimem życie swoje ze krwią oraz dla ojczyzny wylał, i Mikołaja starostę Radomskiego, nadwornej królewskiej chorągwi porucznika, przez lat trzydzieści rotmistrzował w różnych okazyach, pod Chocim osobliwie, dokąd się tak był wyprawił, że Władysław Królewicz przystojniejszego pod swoję chorągiew niewidząc towarzystwa, u niego, żeby mu swoich ustąpił, uprosił; atoli on usarskiej swej ustąpiwszy chorągwi, na kozacką się w samem ciągnieniu zdobył. Na Zborowskiej także lubo w podeszłym wieku, tak się jednak mężnie stawił; że go Król Jan Kazimierz Salwatorem zdrowia swego nazwał, co mu i sejmik Opatowski, dziękując mu za jego odwagi, przyznał, umarł 1650. N. Gniewosz bodaj nie ten Krzysztof, co pod Chocimem zginął, miał za sobą Annę Ossolińską, z której synowie Mikołaj i Jan. Z tych Jan Gniewosz chorąży Lubelski, miał za sobą Maryą Broniewską herbu Lewart, córka jego jedna Zofia, zmówiona z Piotrem Brzechffą: a potem z Marcinem Dębickim, podkomorzym Sendomierskim, brat jej rodzony Mikołaj, w zakonie naszym życie swoje zakończył w Łucku 1711. lat pięćdziesiąt i jeden, w nim świątobliwie przeżywszy: napisał był tom duży, komentarz na *librum Machabaeorum*, atoli gdy

rezydencya Krasnostawska zgorzała, i ten w ogniu spłonął, trzydzieści tysięcy kollegio Krakowskiemu u Ś. Piotra zapisał, na missyach wojskowych, i kaznodziejstwie, sił i zdrowia przytarłszy. Mikołaj Albrycht Gniewosz, biskup Kujawski, drugi syn z Ossolińskiej, z opactwa Pokrzywnickiego, i kanonji Krakowskiej, na tę katedrę wstąpił, na której umarł 1654. posłem jeździł w różnych legacyach. Jan kasztelan Czechowski, podpisał elekcyą Jana III. tenże, czy inszy kasztelan Zawichojski, miał za sobą Antoninę córkę Stanisława Fredra, kasztelana Czerniechowskiego. Gniewoszowna była za Fredrem Jędrzejem, starostą Krosnieńskim. Jędrzej Gniewosz miał za sobą Podlodowską, pozostałą wdowę po Odrzywolskim. *Paproc. o herb. fol.* 125. Piotr podwojewodzy Kaliski 1618. *Constit.* Katarzyna była za Doleckim. N. podkomorzy Sendomierski, marszałkował w trybunale koronnym, za Króla Jana, córka jego była za Morsztynem wojewodą Inflantskim.

Gniewski *herbu Zgraja. Długosz in lib. Benefic. u Nakiel. w Miechow. fol.* 108. wspominają Stanisława Gniewskiego tego herbu, dziedzica na Klonowie pod Skarzeszowem koło roku 1448.

Gniński *herbu Trach.* Ottona Tracha, trzech się synów z Bojanowskiej zostało. Jan *sterilis*, Wawrzeniec, i Stanisław; z tych ostatni, dwóch synów spłodził, Jana i Piotra; od Piotra poszli Zelęccy; od Jana dziedzica na Gninie, Gnińscy; Piekarska albowiem herbu Leszczyc, czterech mu synów powiła, Wawrzeńca, Piotra, Kaspra, i Wojciecha. Z tych Piotr, pisarz grodzki Kościański, miał synów dwóch; Macieja, który pojął Przetocką, i Wawrzeńca, który Dąbrowską, z niej synowie Stanisław i Maciej. Kasper podstarości Bydgoski, brat Piotra pisarza. Wojciech trzeci ich brat, pięciu synów zostawił. 1. Jana kanonika i kustosza Poznańskiego, wypisał jego nadgrobek, z katedry Poznańskiej, *Starowol. in Monum.* 2. Stanisława, 3. Wojciecha męża rycerskiego, u Stefana Batorego w wielkich był respektach, umarł starostą Osieckim, z Sobańskiej syna Jana spłodziwszy, po którym z Grzymalanki były dwie córki. 4. Kaspra, ten z Doroty Woźnickiej, miał syna Jana biskupa Enneńskiego, suffragana i archidyakona Poznańskiego 1625. i administratora *sede vacante* tego biskupstwa, a przedtem był kanonikiem Gnieznieńskim, Warszawskim, i administratorem opactwa Lubieńskiego. 5. Jakóba, ten z Barbary Kreskiej Dziembowskiej herbu Pomian, spłodził synów czterech, Samuela walecznego męża, w Moskwie z Zygmuntem III. i przeciwko Tatarom, chwali jego ku Bogu pobożność *Okolski*, kiedy

wkorzenioną w ten dom herezyą, odrzuciwszy, kościoły wszystkie w dobrach swoich dziedzicznych katolikom oddał, szpitale nadrujnowane restaurował, i prowentów przyczynił: złączył się był z Anną Buczkowską herbu Bogorya, z której syn Jan, tylko po sobie jednę córkę zostawił. Wojciecha kantora, i kanonika Poznańskiego, proboszcza Koźmińskiego, Grodziskiego i Zwoleńskiego, administratora biskupstwa Kujawskiego. Jerzego, którego z Katarzyny Mierzeńskiej, łowczanki Poznańskiej synowie dwaj, Kazimierz i Stanisław. Stanisława, tego z Cieleckiej, podsędkowny ziemskiej Poznańskiej czterech synów; Jan, Ignacy, Wojciech, i Stanisław, niewiem czy nie ten Stanisław, miał za sobą Annę Boszkowską herbu Warnia. Córka zaś z Cieleckiej, była za Proskim.

Jan podkanclerzy koronny, syn Stanisława z Cieleckiej, z posłami jeżdżąc do Francyi, po Ludowikę Maryą Gonzagę, Władysława IV. małżonkę, na pięknym i wspaniałym koniu wjechawszy do Paryża, gdy przed Królową stanął, koń i z nim oraz na kolana upadł, witając i adorując Panią swoję; w roku 1653. starostą już Gnieznienskim będąc, posłował na sejm, *Constitut. fol.* 8. także i 1662. już podkomorzy Pomorski, starosta Nakielski i Gnieznieński, regent kancellaryi koronnej, zkąd komissarzem naznaczony na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 5. Marszałkował w izbie poselskiej dwa razy; raz 1659. drugi raz 1664. Wziął potem w nadgrodę zasług swoich podskarbstwo nadworne koronne, z tego postąpił na województwo Chełmińskie, jako o nim świadczy *Konstytucya* 1676. *fol.* 27. gdy albowiem Knyszyn i Goniądz z innemi dobrami do tego należącemi wykupił, wyliczywszy summy, pięćkroć stotysięcy pięćdziesiąt i trzy tysiące, a z tej summy darował Rzeczypospolitej stotysięcy; ojczyzna, zawdzięczając mu ten ku sobie affekt, jemu i sukcessorom jego puściła te dobra, aż do ósmej generacyi, po której, znowu do królewskiej dyspozycyi należeć miały. Z tymże tytułem, dawszy już przedtem wielkie swej dzielności dowody, w różnych legacyach, do Danji, Szwecyi, Elektora Brandeburskiego, do Brunświku; extraordynaryjnym posłem do Moskwy wysłany, a ztamtąd powróciwszy, wkrótce do Machometa IV. Cara Tureckiego, zkąd aż we dwie lecie powrócił, z wielką imienia swego chwałą; jakoż swego czasu, i mowca i statysta między pierwszemi kwitnął; pod Zborowem gdy Król Jan był sciśniony, wysłany do Chana Tatarskiego, pokój zawarł. W trybunale koronnym, dwa razy marszałkiem prezydował. Po śmierci potem żony swojej, stan duchowny sobie obrawszy, województwo spuściwszy, pieczęć mniejszą koronną trzymał. Jan III. na fortunnej zawsze jego radzie

polegając, wziął go z sobą na Wiedeńską expedycyą, na którą on swoim kosztem, chorągiew usarską okrytą wystawił: po szczęśliwie otrzymanej wiktoryi, Król go wysłał do Leopolda Cesarza, z powinszowaniem tego zwycięztwa; miał za sobą Dorotę Jaskolską herbu Leszczyc, z tej dwie córki zostawił, jedna z nich Konstancya Dorota, ksienią rządziła klasztor Ołobocki zakonu Cystercyeńskiego, który wielkim nakładem, wiele z fundamentu struktur wyprowadziwszy, ze wszystkiem wymurowała i zakończyła 1696. Druga Anna, Marcina Zamojskiego, podskarbiego koronnego małżonka: Pani wspaniałego animuszu i pięknego rozsądku; na domy Boskie i ubóstwo szczodrobliwa, szczególniej się zaś łaską jej zakon nasz szczyci; po śmierci 1704. w Krakowie w kościele S. Barbary złożona, synów także dwóch: Jan Chryzostom, i Jan drugi.

Jan Chryzostom biskup Kamieniecki, referendarz koronny, opat Wągrowiecki, gdzie kościół swoim nakładem ozdobił, po Chocimskiej wiktoryi, do Klemensa Papieża jeździł, z tą o pobitych Turkach wesołą nowiną, zszedł z tego świata 1715.

Jan wojewoda Pomorski, Grodecki, Knyszyński starosta, syn drugi Jana podkanclerzego koronnego, był wprzód wojewodą Czerniechowskim, z tego krzesła postąpił na Bracławskie, wziął potem Pomorskie, na którem umarł 1703. miał za sobą Teresę, Jana Potockiego herbu Pilawa, wojewody Bracławskiego córkę, ale z nią żył bezpotomnie. Trzeci brat ich Władysław starosta Grodecki 1680. i Radzyński, córka jego dostała się w małżeństwo Piotrowi Czapskiemu, wojewodzie Pomorskiemu. Ignacy Bernard opat Koronowski, ten w Rzymie będąc, od Alexandra VII. Papieża *Prothonotarius Apostolicus*, od Klemensa IX. *Laureatus Juris utriusque Doctor*, od Innocentego XI. *Praelatus domesticus et utriusque signaturae Referendarius* uczyniony, kanonikom Poznańskim uprosił u stolicy apostolskiej, rokiety: trzech Królów Polskich sekretarz, to jest Jana Kazimierza, Michała, i Jana III. Osieckim był najprzód proboszczem, dalej kanonikiem Poznańskim, i sekretarz legacyi z książęciem Radziwiłem do Rzymu, po jego zejściu w Padwie, z rozkazu Jana III. kończąc to poselstwo, wszystko szczęśliwie u Innocentego Papieża otrzymał. *Sidus infulatum*, był to brat stryjeczny biskupa Kamienieckiego. Samuel na opactwo Koronowskie konsekrowany 1706. a podobno zaraz po śmierci Ignacego.

Gnoiński *herbu Warnia*, w Sendomierskiem województwie: przedtem się kiedyś, jako *Paprocki* pisze, zwali

Nosalami. Żegota z Gnojna, burgrabia zamku Krakowskiego 1401. podpisał list *inter praesentes u Nakiel. u Miechow. fol.* 369. Mikołaja Gnoińskiego kapłana, wspomina *Kromer* pod rokiem 1456. Jana Gnoińskiego męża walecznego syn Przecław, starosta Nowomiejski, ośmiu synów zostawił. 1. Mikołaj hetman nadworny, w okazyi pod Bukowiną wzięty był w niewolą, spłodził dwu synów, Stanisława i Jakóba: Stanisław był podstarościm Nowomiejskim, od którego został się syn Jan, i córka Barbara Straszowa; od Jakóba także był z Secygniewskiej syn Jan, i jego potomstwo. 2. Lempart oboźny koronny, mąż sławny, miał synów dwóch, Lenarta i Jędrzeja, który z Bobolanką zostawił potomstwo. 3. Lenard rotmistrz sławny, w szykowaniu obozów niepospolitej umiejętności, dla której Ludwik Król Węgierski, z Polski go do Węgier przeciągnął, stanął we dwa tysiące ludzi, ktorych z sobą z Polski sprowadził, pod Mochaczem przeciwko Solimanowi; tam widząc daleko większą potencyą Turków, niżeli jej Węgierskie siły wystarczyć mogły, radził Królowi Ludwikowi, żeby było wojsko całe Węgierskie, od natarczywości Tureckiej, wozami zewsząd zasłonić: czego że nie chciał słuchać Ludwik, i siebie, i wojsko zgubił: zginął tamże i ten przezacny mąż, głowę jego odciętą, do Konstantynopola zaniesiono 1526. *Biel. f.* 558. *Vapovius Istvansius lib.* 8. *Brodericus Cancellarius Ungariae in descript. clad. Mohac.* i insi historycy. *Lorencowicz w kazaniach swoich na Niedzielę trzecią po trzech Królach pisze*, ale znać jak omylnie. Przecław prawi, stolnik Ludwika Króla Węgierskiego, w wielu okazyach doświadczonego męztwa, w tej batalji, gdzie Ludwik Król Węgierski zginął, pojmany z drugiemi, i w Konstantynopolu do wieży wtrącony, melancholią swoję, wesołemi i nabożnemi piosnkami rozrywał, słyszał to jeden z Baszów nimo przechodząc, i niemogąc się od podziwienia pojąć, Carowi Tureckiemu doniósł, ten wszystkich więźniów Polskich, gdy przed się stawić kazał, pytał się, zkądby taka im w niewoli wesołość przypadła? odpowiada imieniem wszystkich Gnoiński: Z ręku prawi Boskich, tak szczęście, jako i nieszczęście nasze, równym umysłem, to jest mile przyjmujemy: i cokolwiek on o nas postanowi, to za najlepsze sądziemy: śmierci się nie lękamy, bośmy jej w tak wielu kampaniach, jako żołnierze szukali. Ucieszony tą odpowiedzią ich, Turczyn, z niewoli do ojczyzny wolnych puścił. 4. Przecław miał synów ośmiu, z tych Jan zszedł *sterilis*. Stanisław dwóch synów zostawił, Adama, który z Oraczewską żył bezpotomnie, i Krzysztofa męża sławnego w Węgrzech, ten nie mając tylko trzydzieści i sześć

koni; czterysta hajduków pojmał, podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego 1587. *Constit. fol.* 427. Chwali go, i Przecława, *Orichov. in Paneg. Nupt.* 1553. synowie jego, Krzysztof i drudzy trzej, albo bezżennie, albo bezpotomnie pomarli: z córek zaś jego Jadwiga była za Janem Sienińskim, kasztelanem Żarnowskim, a potem Lwowskim, Barbara za Chyckim. Jędrzej starosta Nowomiejski, burgrabia Krakowski, potomstwa nie zostawił. Przecław starosta Wysocki, którego trzech synów, Piotr podkomorzy Mielnicki, w Litwie potomstwo rozmnożył, które i podziśdzień tamże kwitnie: bo Piotr skarbnik Wołkowyski, z województwem Mścisławskiem, podpisał elekcyą Jana III. za książęcia Bogusława Radziwiła dany był w zakład Tatarom, kędy przez kilka lat w niewoli zostawał, iż nikt zastawy nie okupował; brat jego, Jan, drugi Stanisław, a potem Justynus w zakonie Kaznodziejskim wydał do druku *Armaturam fortium.* Krzysztof trukczaszy Króla Augusta. Przecław dworzanin tegoż; Mikołaj szósty syn Przecławów bezpotomny, Piotr siódmy, Zygmunt ósmy. Piotra Gnoińskiego męża rycerskiego, który na wojnach Tureckich, Tatarskich, Szwedzkich, Wołoskich, w Polszcze i Węgrzech mężnie stawając, nakoniec od Kozaków w okazyi, kulą z samopału postrzelony poległ, pochowany w Chmielniku, wypisał nadgrobek *Starow. in Monum.* Wojciech sędzia wojskowy, pod Koniecpolskim hetmanem 1632. Jan najprzód podsędek Sendomierski, potem sędzia ziemski, posłował na różne sejmy, *Constitut.* 1627. *fol.* 5. i 1633. *fol.* 45. i 1647. *fol.* 13. Jędrzej 1648. Są i w Ciechanowskiej ziemi Gnoińscy, jako to Jakób 1632. Stanisław miecznik ziemi Nurskiej 1705. Michał w zakonie naszym, świątobliwe życie zakończył w Sendomierzu 1714. Justyna Gnoińska była za Stefanem Dąbrowskim, skarbnikiem Halickim. Anna za Alexandrem Frykaczem, sędzią Krzemienieckim. Są Gnoińscy i na Wołyniu, z tych Aloizy Gnoiński, w zakonie naszym, stan pokory sobie obrawszy; żyje.

W roku 1778. Świętosław Gnoiński vice-regent Sieradzki. — *Krasicki.*

Dziś znajduje się ta familia dość liczna w Krakowskiem, gdzie i dobra posiadają. —

Gnojnicki. Jerzy Gnojnicki w województwie Trockiem, 1632. podpisał *pacta conventa* Władysława IV.

Gockowski *herbu Prawdzic.* Krzysztof Gockowski, z województwem Malborskiem podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla. N. Gockowska siotra Antoniego i Józefa Gockowskich, była za Mikołajem Lutomskim. Są także na Ukrainie.

Gocłowski Tomasz na Gocłach, sędzia ziemski Nurski, podpisał elekcyą Jana III. i Jakób Piotr pisarz grodzki Poznański, a potem kasztelan Przemęcki, miał za sobą Elżbietę Mycielską, fundatorkę OO. Reformatów w Poznaniu, z którą żyjąc bezpotomnie dziedzictwo swoje Barcin miasteczko, i z przyległościami darował Szygowskiemu, różne zapisy poczyniwszy na dobre uczynki.

Goczałkowski *herbu Nowina*, w Wielkiej-Polszcze. Katarzyna Goczałkowska ksieni Opawska 1630. *Gold. Bractwo.* Druga była za Franciszkiem Boroskim herbu Ogończyk, atoli *MS. o Familiach Pruskich*, Goczałkowskim co się w Prusiech znajdują herb Prawdzic przypisuje. Jan w zakonie narzym tych czasów. N. Goczałkowski miał za sobą Malczewską, synowicę Wojciecha, sędziego ziemskiego Poznańskiego.

Goczanowski *herbu Ślepowron*, w Kujawskiem województwie, Maryanna Goczanowska tego herbu, była za Kazimierzem Obrębskim, sędzią kapturowym Nakielskim 1697.

Godaczewski *herbu Gozdawa.* Jakób komornik ziemi Zakrocimskiej 1632. N. Gadaczewski towarzysz pod usarską chorągwią pod Starczem, w okazyi z kozakami raniony 1638. *Okol. Dyariusz, Cuda Grodzieńskie wspominają ich fol.* 72. Stanisław cześnik Grodzieński 1700. N. Godaczewski sędzia Połocki, miał za sobą Zofią Chełchowską.

Godebski *herbu Godziemba*, w Litwie, Godebski komornik Króla Stefana Batorego. Bazyli starosta Bielski 1632. w województwie Podlaskiem. Samuel cześnik Piński, potem Podstoli. Filon sędzia ziemski Piński, synowie jego Jan i Bogusław. Jędrzej stolnik Piński 1674. syn jego Franciszek. Bazyli sędzia ziemski Piński, syn jego posłował na konwokacyą 1696. Marcin Soc. Jesu rektor Piński, potem vicerektor akademji Wileńskiej, umarł rektorem nowicyatu Wileńskiego 1709. N. zakonnik S. Franciszka. Teofil władyka Piński, temi czasy Włodzimirski. Piotr Stanisław najprzód sędzia ziemski Piński, i poseł na konwokacyą 1696. potem chorąży i pułkownik powiatu Pińskiego 1704. syn jego Józef. W roku 1778. Bazyli Godebski wojski Piński. — *Krasicki.*

Godlewski *herbu Gozdawa*, Stanisław Godlewski na dworze Bolesława książęcia Mazowieckiego, w roku 1450. zasłużony, otrzymał od niego przywilej na włok 40. Tego domu Godlewscy, są i w Litwie, i w Wielkiej-Polszcze, którzy się z ziemi Nurskiej powynosili, i tam poosiadali. Jan i Kasper w Nurskiej ziemi podpisali elekcyą Władysława IV. Stanisław cześnik ziemi Nurskiej, chorąży chorągwi Petyhorskiej w Litwie, Połubińskiego marszałka Litewskiego 1598.

pojął Czyżewską dziedziczkę w ziemi Nurskiej: z tej syn Adam z Czyżewa skarbnik Nurski 1632. z Dorotą Sobolewską spłodził trzech synów. 1. Walentyn sędzia ziemski Nurski, poseł tejże ziemi 1648. z Joanny Wierzbickiej synów jego dwóch było, Stanisław regent koronny, i starosta Nurski, posłował na sejm 1686. częsta i inszych lat o nim wzmianka w konstytucyach koronnych: człowiek wielkiej experyencyi, i Janowi III. z przymiotow osobliwszych miły, był wprzód podstolim Nurskim, z sejmu 1683. komissarzem do dystrybuty hiberny, umarł kasztelanem Podlaskim w roku 1704. lubom ci ja go, między temi kasztelanami, w pierwszym tomie opuścił: pojął był w dożywotnią ligę, Teresę Roztworowską, chorążankę Liwską, z Stadnickiej urodzoną, wszakże nie było potomstwa. Kazimierz archidyakon Łucki, a potem suffragan Chełmski, S. T. D. deputat kilka razy na trybunał koronny, zszedł z tego świata 1698. Druga tegoż Walentego sędziego małżonka była, Joanna Kuczyńska łowczanka Drohicka, z tej syn jego Jan, najprzód starosta, a potem podkomorzy Nurski, umarł *caelebs* 1716. 26. lat na rycerskiej służbie odprawiwszy, a resztę, życia na komissyach, poselstwach na różne sejmy, osobliwie 1669. i 1697. strawiwszy. Siostra jego Jadwiga Tomasza Ciecierskiego, stolnika Drohickiego małżonka, z której potomstwo, Balcer Ciecierski stolnik Drohicki, Katarzyna Niemierzyna, chorążyna Nurska, i Franciszka Kuczewska. 2. Syn Adama Jakób skarbnik Nurski, temu Maryanna Suchodolska, miecznikowna Podlaska dwóch synów powiła, Wiktoryna łowczego Nurskiego, złączył się dożywotnie z Anną Petrykowską, podkomorzanką Warszawską, i Krzysztofa starostę Nurskiego, deputata na trybunał koronny 1716. posła pilka razy na różne sejmy, skolligowawszy się z Julią Oborską, podkomorzanką Liwską, którą Cieszkowska urodziła, spłodził dwóch synów, Marka Dyonizego, i Karola. 3. Stanisław podczaszy Nurski, tego z Zofji Oborskiej czterech było synów, Zygmunt stolnik Łomżyński, syn jego z Ludowiki Brzoszczanki, Konstanty. Jan Miecznik Nurski. Wojciech miecznik Nurski, z Anny Ossolińskiej chorążanki Mielnickiej, synowie jego dwaj, Antoni i Józef. Sebastyan proboszcz Mielnicki. Do tychże należą, Marcin komornik Nurski, Jędrzej miecznik Liwski, żona jego Pigłowska, z Gąsowskiej urodzona. Jerzy czy Krzysztof chorąży Czerniechowski r. 1686. pod usarskim znakiem królewskim, chorągiew nosił. Hippolit rektor i fundator *Collegium Łomzensis Soc. Jesu* umarł 1718. Norbert w Wileńskiem województwie, ma za sobą Broniszownę, rotmistrz w wojsku Litewskiem. Alexander kustosz Kijowski, proboszcz Brański,

umarł 1721. wieku swego 86. kościół w Brańsku wystawiwszy. Tomasz pisarz ziemski Nurski 1648. Tomasz drugi pisarz Łomżyński, poseł na sejm 1703. skąd komissarzem naznaczony, do rozgraniczenia województwa Mazowieckiego od Prus, *Constit. fol.* 23. syn jego Jakób pisarz ziemi Zembrowskiej, Kazimierz dobra swoje na Zmudzi, Kuże i Ruszlenki, do kościoła Szawelskiego przyłączył, jako świadczy konstytucya 1667. *fol.* 21. Adam Domarat, którego syn Jan Kazimierz podstoli Połocki. Kazimierz proboszcz Zambrowski życie skończył w roku 1718. N. była za Alexandrem Kuropatwą. Druga za Tomaszem Chwaliszewskim. N. Godlewski w województwie Kaliskiem, towarzysz usarski.

W roku 1778. Jan Godlewski sędzia grodzki Koliński. — Piotr sędzia ziemski Zambrowski. — Wojciech komornik ziemski Nurski. — *Krasicki.*

Godowski *herbu Odrowąż*, w ziemi Halickiej, z których Piotr Godowski, chorąży Halicki w roku 1466. między innemi familiantami herbu Odrowąż potwierdził fundacyą klasztoru Mogilskiego, kiedyś od Iwona biskupa Krakowskiego uczynioną. N. Godowska była za Wojciechem Garkowskim.

Godziątkowski *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie. Hieronim Godziątkowski burgrabia Krakowski, umarł 1638. wieku swego 80. co znać z nadgrobku jego, w Krakowie na zamku u Ś. Michała, z herbem Korab wystawionym.

GODZIEMBA HERB.

Ma być sosna o trzech wierzchach zielonych, czyli gałęziach, z których jedna w środku, dwie po bokach jej, pod temi drugie dwie gałęzie obcięte, jedna z jednej strony, druga zdrugiej, pięć korzeni u niej, w polu czerwonem. W hełmie nad koroną mąż zbrojny, wprawej ręce takąż so-

snę trzyma, jako się opisała, lęwą szablę trzyma. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 506. *i* 1188. *O herb. fol.* 279. *et* 673. *Bielski fol.* 125. *Okol. tom.* 1. *fol.* 211. *Klejnoty fol.* 50. *Petrasancta* żadnego mu podobnego nie ma, lubo w cudzych krajach różnych drzew w herbie zażywają wiele domów, atoli sosny żaden. Prawda, że są familie *de Pinos* w Hiszpanji, *Anoniorum* we Francji, *Pinellorum* w Genui, ale ci od szyszek borowych, które się na sosnie rodzą, a w ich herb weszły, tego imienia nabyli. Bellarminów nawet dom we Włoszech, temiż się w herbie szyszkami szczyci, z których był ów nauką i księgami, od siebie wydanemi wsławiony, Robert Bellarmin kardynał, z zakonu naszego na tę godność przymuszony. Garcias Ximenes książę, jak urodzenia wielkiego, tak nie mniejszej cnoty rycerskiej obóz przeżegnawszy, o tem tylko zamyślał, żeby był prywatnem życiem w pokoju, duszę swoję z Bogiem łączył: atoli gdy mu jego kawalerya niebezpieczeństwo ojczyzny, i zgubę jej od Maurów, przed oczy stawiła, z trudnością, przecież go nakłoniła znowu do tego, że rządy wojska całego, na siebie przyjął: więc gdy szykuje ludzi, spojrzy znienacka w niebo, widzi krzyż na pieńku, któremu aniołowie adoracyą czynili, tem widowiskiem ucieszony, bo go sobie wziął zą pewną otuchę wiktoryi, na Maurów uderzył i zbił na głowę. *Liberator Patriae* zawołany, i Królem Nawarry ogłoszony. Na pamiątkę takiego dobrodziejstwa kawaleryą ustanowił, od Grzegorza II. Papieża konsens otrzymawszy w roku 722.; która powinna była nosić krzyż czerwony, w liliach na pieńku postawiony. *P. Bonani in Ordin. Equestr. fol.* 97.

Paproc. i z niego Okol. początek herbu Godziemby, ztąd zamierzają. Sieciech wojewoda Krakowski, do Morawy z wojskiem wysłany, dostawszy języka, że nieprzyjaciel blisko nocował, wojsko uszykowawszy jak do boju, ruszyć mu się kazał, przed nim szła straż pierwsza, ta napadłszy na zasadzkę, mocno się z sobą starli: gdzie między inszemi, rycerz Godziemba nazwany, potężnie rażąc nieprzyjaciela, od broni odpadł; do bliskiego tedy lasu uchodził, ale że i tam za nim Morawczyk nacierał, spodziewając się, że bezbronnego snadno w łyka wezmie; Godziemba chybko skoczy z konia, sosienkę z korzeniem wyrwie, nią się adwersarzowi broni; obciął ci w prawdzie Morawczyk pierwszym zamachem dwie od niej gałęzie, atoli już łzejszą, bo obciętą sosną, gdy go Godziemba smagło uderzył, z konia zwaliwszy, pojmał, i do Sieciecha hetmana przyprowadził: a w nadgrodę męztwa swego, tęż samę sosnę, tak jak była, za herb otrzymał: w roku 1094. Nie zda się to *Pariziuszowi in Flavia*,

dla tego inszą okazyą tego herbu naznacza. *Flavius Vopiscus in Probo num.* 5. powiada, że ten Cesarz Probus z Sarmacyi Niemieckiej, szesnaście tysięcy ludzi młodych zdolnych do boju wybrakował, których dla lepszego w sztukach rycerskich poleru, między ćwiczonych swoich żołnierzy pokartował. Tenże *Vopiscus num.* 7. o Probusie pisze; że na widowisko i uciechę Rzymianom, kazał Kawaleryi swojej z korzeniem, miąższe i roślejsze drzewa wyrywać, które by do miasta zwiezione, na wielkim i obszernym placu, do potężnych balek prosto powiązane stać mogły, balki potem ziemią i korzenie tak przysypane, że cały ów plac, prawdziwego lasu, i rozkwitłego, kształt Rzymowi reprezentował. Wpuszczono dalej do niego tysiąc strusiów, tysiąc jeleni, tysiąc sarn, i innego zwierza tyleż: Wpuszczono potem pospólstwo, i prosty gmin, i pozwolono, żeby sobie z tych zwierzyn łapał, i brał, co kto chciał. Rozumie tedy Parisius, że koło tego misternego lasu pracującym niektórym Sarmatom, od Probusa Cesarza w rekompensę nadana była sosna w herbie, z którym do ojczyzny swej powróciwszy, familią swoję w tych krajach rozplenili.

Przodkowie domu tego. Hrabię Godziembę w r. 1104. czytał na liscie któregoś klasztoru *Paprocki*, miał to być wielkich sił mocarz, syn jego Derszław, chorąży Sieradzki, w roku 1119.; tego zaś Lupus biskup Płocki dwunasty, z kustosza Płockiego na tę katedrę wybrany, za konsensem Bolesława Kędzierzawego. Był prałat wstrzemięźliwości wielkiej, lubo do holery z natury skłonniejszy, zszedł z tego świata według *Długosza* r. 1179. ale bodaj nie dłużej żył, ile że *Kromer.* powiada, że jeszcze był na sejmie Łęczyckim 1180. *Długosz Łubien. in Episc. Płocen.*

Michał biskup Kujawski siedmnasty, pierwszy z Polaków, na tej katedrze począł prezydować, wstąpiwszy na nią 1216. Zaraz na początku, pięknie się z swoją ku Bogu popisał szczodrobliwością, kiedy Krystynowi biskupowi Chełmińskiemu, i jego sukcessorem, na sto wsi, w ziemi Chełmińskiej leżących, na fundacyą dał, darował; co mu Bóg sowicie nadgradzał: bo wiele dóbr, jedne bezprawnie, od tego biskupstwa oderwane, szczęśliwie windykował, jako Chełmce i Bangkowo; drugie za pobliższe i wygodniejsze zamienił, inne pokupione, do stołu swego biskupiego przyłączył, jako Dobrzejowice, Miłobądź, Żarnowino, Kleczewo, Rudno, Wyszyno trojakie, Gansno, Ostrowice, Uszanszewo, Chełmane, Siełdce. Inne od pobożnych ludzi nadane, otrzymał, jako ich obszernie wywodzi *Domalew. in Episcop. Cujav.* Tak gorliwy o część Boską i jego dobra pasterz,

lat czterdzieści i coś, tę dyecezyą rządząc poszedł po zapłatę 1258. Kwitnęła kiedyś familia Godziembów, od herbu tak nazwana, z której jednego z nich plebana w Kole zmarłego 1460. widzieć nadgrobek. Jan Aberwoj z Broniowa, tymże się herbem pieczętował, i Małgorzata Haberwojowną, jakom widział na nadgrobku ich w Krakowie u Panny Maryi w rynku. Czytałem list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* w którym Auctus z Paniewa starosta Stryjski, i jego bracia Jakób, Jan i Grzegorz, także Mikołaj Węgliński, sędzia ziemski Lwowski, przyjmują do herbu swego Godziemby, Jana z Sącza *Virum* (jako ten list mówi) *literis Sacris eruditum, moribus et virtute praestantem.*

Herbowni.

Bosakowski, Butowtowicz, Czekanowski, Cyż, Dąbski, Głowiński, Godebski, Gorzkowski, Inszkiewicz, Kobylecki, Kowalkowski, Kryliński, Kucharski, Lubrański, Maliszewski, Oborski, Paniewski, Pucek, Radecki, Rusinowski, Sierawski, Sławoszewski, Sosnowski, Sterpiński, Węgliński, Wilam, Wojarzyński, Wozuciński, Wysocki, Zaleski, Zeromski, Żórawicki.

Godzimiński, w ziemi Ciechanowskiej, z którą Wawrzeniec Godzimiński, łowczy Ciechanowski, podpisał elekcyą Władysława IV. Stefan miał za sobą Zofią Kruszyńską, z tej było synów dwóch, Jan i Wojciech.

Godziszewski *herbu Ogończyk.* Ci się przedtem zwali Goleniowie w Dobrzyńskiej ziemi. Z tych było trzech braci rodzonych, za czasów *Paproc.* Jakób zszedł bezpotomny. Jędrzej mąż rycerski, zostawił dwie córki, Annę Wawrzeńca Czermińskiego, Jadwigę Idziego Borzymińskiego małżonki. Piotr trzeci ich brat z Paprockiej, trzy córki spłodził, Małgorzatę, Eufrozynę i Zofią, i syna Jana, który w Prusiech przeciwko Gustawowi rotmistrzował, i indziej. Wojciech z Czermina 1648. Są zda mi się Godziszewscy inni herbu Jastrzębiec, jako chce *Paproc.* w Gniazdzie.

Gogolewski, w ziemi Ciechanowskiej. Jan Gogolewski podpisał elekcyą Władysławą IV. Jan w zakonie naszym, służąc zapowietrzonym w Łomży, tamże życie stracił 1624. *Victimae Alegambe.* Jan miał za sobą Wołowiczownę.

W roku 1778. Jakób Gogolewski skarbnik Rożański. — Antoni burgrabia Liwski. — *Krasicki.*

Gogoliński *herbu Rola*, Franciszek z Gogoliny Gogoliński, kustosz Łucki, sekretarz królewski, deputat na trybunał koronny, kilka razy. Gogoliński miał za sobą Chojnacką.

Goiszowski, *herbu Brochwicz 2do*, z tym herbem widziałem żałobną chorągiew w kościele Jędrzejowskim, Macieja z Goiszów Goiszowskiego, męża rycerskiego zmarłego 1640. nadgrobek jego wypisał *Starowol. in Monum. Paprocki i Okolski* o nich nie pisał, pierwszy jednak namienił, że Goiszewska była za Tomaszem Leniek Rokickim. Paweł 1648. Teresa miecznikowna Lwowska, była za Alexandrem Ossolińskim, *Geneal. Bełzec.* cześnikiem Żydaczewskim.

Golanczewski *herbu Topor.* Maciej Golanczewski biskup Kujawski, z ojca Sławnika, kasztelana Nakielskiego, matki Małgorzaty urodzony, o którym *Damalewicz in Episc. Cujav.* to pamięci ludzkiej podał: Dwanaście dzieci ta Małgorzata, przy jednym połogu na świat razem wydała, które skoro tylko ochrzczono, wszystkie pomarły, sam się tylko ten Maciej został, któremu rodzicy tak piękną dali edukacyą, że i w cnotach, i w nauce znacznie postąpiwszy, zasłużył sobie na to, że mu dziekanią Kujawską konferowano. Z Gerwardem potem biskupem, w interessach kościoła Kujawskiego, do Awenionu zajechał; gdzie, gdy Gerward życie to śmiertelne zakończył, z woli Jana XXII. Papieża, Maciej na tę katedrę poświęcony, 1324. W roku 1329. Werner mistrz krzyżacki, od Króla Czeskiego posiłkowany, ziemię Dobrzyńską sobie podbił, gdzie Bazylikę Kujawską, niespodzianie najechawszy, czego poganie nie śmieli, on złupić ze wszystkiego kazał, drugie których unieść nie mogli rzeczy, i sprzęty kościelne, ogniem spalił: kanoników domy zrabował, cmentarz krwią oblał, i trupami zagęścił; wsi wszystkie koło miasta w popiół i perzynę obrócił: więcej sobie zawziętość Wernera pozwoliła: bo pod utratą życia zakazał, żeby nikt na potem z rozwalin od niego poczynionych, ani dźwigać na nowo, ani poprawiać nieważył się. Wprawdzieć w rok po tej klęsce, już się niektórzy w tem mieście budować poczęli, o czem dowiedziawszy się Werner, z wojskiem przypadł, zamek Raciązki obległ: bronili się długo w nim na praesidium zostawieni, do których wielu się z całą fortuną swoją, i dziećmi przyłączyło: atoli nie mogąc dłużej szturmu wytrzymać, poddali się; których mistrz w ciężkie pęta pobrał, i nie prędzej puścił, aż okupując ich z miłosierdzia Maciej biskup, czterysta grzywien za nich wyliczył:

a potem, czy z bojaźni, żeby był Raciązkiego klucza nie stracił, czy z affektu, żeby był brata swego rodzonego Swentosława pojmanego z niewoli uwolnił, wszystkiej dziesięciny wytycznej z Pomeranji Krzyżakom ustąpił. Powróciwszy z Węgier, dokąd z sobą go namówił Kazimierz Wielki Król, w roku 1339. fundamenta na nowy kościół katedralny Kujawski, na wzgórku, i opodal od Wisły brzegi rwącej założył, i wielkim nakładem, wszystkie mury jego zupełnie wyprowadził. W tych koło dyecezyi swojej pracach, przez lat czterdzieści i dwa nie ustając, starością zwątlony, wzrok nawet straciwszy, z biskupstwa, synowcowi swemu Zbylutowi ustąpił: przez cztery, po rezygnacyi lata, do śmierci się gotując: znalazł ją w roku 1368. pochowany w grobie, który sobie jeszcze żyjąc wystawił: Sektę biczujących się, albo *Flagellantium* z Polski wypędził. Dobra Cieleszyce od Miecsława z Konecka, za dziewięćdziesiąt grzywien Toruńskich kupione, do biskupstwa swego przyłączył. Po Templarczykach z Polski rugowanych, dobra Zagoszcz, Winiary, Skotniki, Januszewice, Niemojów i Szczeblaw, jemu i sukcessorom jego przysądzone odebrał. *Długosz* w historyi swojej o nim pyzydaje pod rokiem 1364. że zamek w Włocławiu i w Raciążu wystawił, (podobno miał mówić od Krzyżaków zdelozowany naprawił) kościół także murowany pod tytułem Świętego Witalisa w Włocławiu, z fundamentu wyprowadził, dość piękną strukturą.

Zbylut kasztelan Poznański, brat Macieja biskupa Kujawskiego, i Świętosława, którego syn z matki Filomeny Zbylut, biskup Kujawski, ten proboszczem jeszcze będąc Kujawskim, od stryja swego Macieja, już przez sędziwe lata, do rządów mniej sposobnego, za konsensem Urbana V. Papieża, i przyzwoleniem kapituły na biskupstwo Kujawskie wyniesiony: zaraz się koło fabryki kościoła katedralnego, od stryja swego zaczętego zakrzątnąwszy, Bazylikę tę sklepieniem i dachem pokrył, wiele krom tego budynków murowanych w Pomorskiej ziemi jego nakładem stanęło: i owszem *Długosz* powiada, że chór kościoła OO. Dominikanów w Brześciu Kujawskim, swoją szkatułą wymurował. Miasteczko Zbyludka od imienia swego założył, i w niem kościół Ś. Doroty z dobrym posagiem wystawił. Wieś Dziardanowice w ziemi Kujawskiej leżącą, od Tomisława z Wąsorza, kasztelana Słońskiego, za sto dwadzieścia grzywien Praskich kupił, i do biskupstwa przyłączył. Niektóre dziesięciny klasztorowi Koronowskiemu darował, zszedł z tego świata 1383. w katedrze swojej pochowany, wiele w złocie, w srebrze, księgach, sprzętach, za dyspozycyą kapituły swej spuściwszy.

Damalew. in Episc. Vladisl. Długosz, i Kromer z niego, Mikołaja po te czasy chcą mieć biskupem Kujawskim, ale *Domalewicz* dowodzi z różnych autentyków, że Zbylut o te czasy prezydował, co i z nadgrobku jego jawnie się pokazuje: który podziśdzień widzieć.

Golański *herbu Jastrzębiec*, w Sieradzkiem województwie. Franciszek Golański kustosz Łucki 1740. *Starowol. in Monum. fol.* 523. Anna była za Arcemberskim.

Golejewski. Nadborz z Golejowa kanclerz Władysława, książęcia Mazowieckiego 1452. był na zjeździe Czerwińskim. *Statut. Masov. fol.* 94. Adam Golejewski sędzia grodzki Kijowski 1678. posłował na sejm, *Constit. fol.* 7.

W roku 1778. Jan Golejewski podstarości Halicki, skarbnik Kołomyński. — *Krasicki.*

Golemowski *herbu Poraj*. Jakób Golemowski, tak na teologicznej, jako i na kaznodziejskiej katedrze, zakon nasz ozdobił, rządził kollegium Krakowskie u S. Piotra 1644. N. miał za sobą Ewę Leśniowską, z tej spłodził czterech synów: z tych jeden był archidyakonem Płockim, kanonikiem Gnieznieńskim, drugi Stanisław rotmistrzem, trzeci Wacław Porucznikiem, obadwa pod Chocimem zginęli. Jan czwarty miał za sobą Zofią Broniszownę, z Zegockiej Urszuli urodzoną, z tej trzy córki się zostały, Barbara zakonnica w Strzelnie, Katarzyna najprzód Tomasza Trębińskiego, a potem Kowalskiego Jędrzeja; Anna najprzód Pawła Zychlińskiego, a potem Hieronima Dunina małżonki, i syn Piotr, temu Barbara Sulimowska, powiła córkę jednę Katarzynę, Jędrzejowi Jarnowskiemu, kasztelanowi Kowalskiemu zaślubioną, i synów czterech, Mikołaja w zakonie naszym kaznodziejską wymową wsławionego, umarł w Strazburgu r. 1730. Krzysztofa bezpotomnego, Wojciecha i Stanisława. Z tych Wojciech z Anny Gaszyńskiej, wydał na świat córkę Katarzynę Trzcińską i synów dwóch, Łukasza i Pawła; od Łukasza z Joanny Roznowskiej, to potomstwo: Jędrzej, Franciszek, Stanisław, Józef, Alexander, i Ignacy. Od Pawła z Anny Gembartowny Wojciech, Maryanna i Julenta. Stanisław brat Wojciecha, miał synów dwóch, Michała i Jana, z tych Jan pojął Zdżarską, Michał Dorotę Kosicką, z której Józef, Franciszek, Maryanna, Magdalena. Wielka-Polska gniazdo domu tego.

Goleniowski *herbu Belina*, w Krakowskiem województwie. Maciej Goleniowski kanonik Płocki, 1628. *Acta Synodi Petricov.*

Goleński *herbu Ogończyk*, w Dobrzyńskiej ziemi, Jędrzej Goleński podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Jednaż ich dzielnica z Godziszewskiemi, jako się wyżej namieniło.

Golian *herbu Nałęcz.* Symon z Strozyska Golian, na oczy uleczony przy grobie Wincentego Kadłubka, *Starowol.* w życiu Wincentego 1634. dawniej zaś Janowi Golianowi z Golianowic, wieś Skomorowki, w powiecie Grabowieckim leżącą, Ziemowit książę Mazowiecki, Płocki i Bełzki 1397. dał, darował; od której Skomorowscy imię swoje wzięli, sukcessorowie tego Jana. Golian marszałek książęcia Władysława. Wojciech i Stanisław Golianowie z Rawskiem województwem, podpisali elekcyą Jana III.

Goliański, w Brzeskiem Litewskiem. Mateusz Goliański r. 1632. w Mazowieckiem podpisał elekcyą Władysława IV.

Goligunt *herbu Łabędź,* w różnych powiatach księztwa Litewskiego. Goligunt pierwszy herb Łabędź na siebie, i na sukcessorów swoich przyjął na sejmie Hrodelskim, jako świadczy statut Łaskiego.

Golimunt *herbu Ślepowron. MS. Kojałow.* w księztwie Litewskiem o nich świadczy. Daniel Golimunt 1633. Władysław podczaszy Lidzki (ja go czytam Albrychtem 1648.) sędzia grodzki Smoleński 1654. Jędrzej 1674. Jakób 1700. w województwie Wileńskiem, i Adam.

Goliński *herbu Zabawa 2do,* w Poznańskiem województwie, to jest, do zwyczajnej pół Szachownice, jako w herbie jest Zabawa, są dwie lilie niby przypięte, ale te nie całe, i tylko połowę ich widać: takim herb ich widział, w kościele Krakowskim u Ś. Trójcy, na nadgrobku Hieronima Golińskiego; syn to był Jana z Kolacina Golińskiego, umarł r. 1603. herb drugi Śreniawa z krzyżem, trzeci Prawdzic. Szachownica w tym herbie ich, ma mieć pola czerwone i białe, a na drugiej stronie tarczy lilie białe w modrem polu. Wojciech Los Goliński, deputat na trybunał koronny 1730. żona jego Urszula Bielińska. N. Golińska Kazimierza Koszutskiego małżonka.

Goliszewski, w Rawskiem województwie, Stanisław Goliszewski podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

W r. 1778. Adam Goliszewski subdelegat Poznański. — *Krasicki.*

Golski *herbu Rola,* w Kujawskiem i Podolskiem województwach. Stanisław Golski, pierwszy się z Kujaw na Podole przeniósł, długo albowiem rycersko służąc i odważnie, rotmistrzostwo w nadgrodę krwawych zasług otrzymał, wkrótce strażnikiem koronnym zawołany, któremu z tym tytułem kazała konwokacya Warszawska, sto pięćdziesiąt jezdnych uzbroić, na warunek Podola. *Constit.* 1587. *fol.* 417. Kasztelanią potem wziął Halicką, z tej się przesiadł na krzesło województwa Podolskiego, wspomina go konstytucya

1601. *fol.* 742. umarł wojewodą Ruskim, starostą Bareckim, miał za sobą Annę, córkę Jędrzeja Potockiego, kasztelana Kamienieckiego, z którą żyjąc bezpotomnie, Boga swej fortuny dziedzicem chciał uczynić, kiedy OO. Dominikanów fundował i z żoną w Czartkowie, gdzie krom niektórych gruntów, wieś im zapisał Szmankowice; aleć i bratu swemu rodzonemu Janowi, Kastelanowi Halickiemu, obszerną fortunę zostawił, to jest Buczac, Podhajce, Czartków; wszakże nie długo w tym domu te dobra dziedziczyły, ten albowiem kasztelan, miałci wprawdzie za sobą Zamiechowską Zofią, atoli z nią żadnego potomstwa nie zostawiwszy; żonie swojej, te wszystkie dobra zapisał, z której ręku w dom się Potockich Pilawitów dostały.

W Manuskryptach Helsberskich jest list wyżej wspomnionego Stanisława Golskiego na ówczas strażnika do Króla, z Baru 13. Stycznia 1584. roku pisany, w którym donosi o zbliżającem się Tatarskiem wojsku ku Polskim granicom. — *Krasicki.*

Gołąbek *herbu Gryf*, patrz **Leśniowski.**

Gołaszewski. Wziemi Warszawskiej, Adam Gołaszewski podpisał elekcyą Jana III.

Stanisław Antoni Gołaszewski kanonik potem biskup Przemyski. — Jan vice-regent Warszawski. Ich herb jest *Kościesza.* — *Krasicki.*

Goławiński *herbu Łabęć.* Jan Goławiński poborca, w ziemi Zakrocimskiej 1631. *Const. Univ. Pobor.* Mikołaj podstarości grodzki Zakrocimski 1638. i 1648. Franciszek Dunin Goławiński 1697.

N. Goławiński z *Rościszewskiej* urodzony, pułkownik wojsk koronnych w roku 1781 — Siostra jego za Bieniewskim. — *Krasicki.*

Goławski *herbu Jastrzębiec*, piszą się z Gołaszyna w Lubelskiem województwie. Marcyan 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. Walenty Jan pisarz grodzki Łucki 1627. Stanisław mąż rycerski, pod pancerną chorągwią, i jego bracia, Adam i Tomasz 1692. w Przemyskiej ziemi.

W r. 1785. Ignacy Goławski podwojewodzy Liwski. — *Krasicki.*

Gołczyński. Jakób Gołczyński podsędak Nurski, poborca w Mazowieckiem 1577. *Const.*

Gołębiowski *herbu Gozdawa*, w Bełzkiem województwie i w Mazowieckiem. Jakób Gołębiowski 1632. Stanisław regent Rożański, Jan, Marcin, Wojciech 1648. Piotr podstarości grodzki Nurski r. 1674. Jan wydał książkę pod tytułem: *Potwarzy, kalumnie, kłamstwa heretyków na kościół Rzymski, Posnan.* 1700. *in 4to.*

Reskryptem Cesarza Józefa II. uznany został Jan Ignacy Gołębiowski, niegdyś Michała i Katarzyny z *Dziewulskich* małżonków syn, a wnuk Kazimierza i Anny z *Sobieszczańskich* Gołębiowskich, jako do tej familji szlacheckiej herbu *Gozdawa* uży-

wającego, należący, i wszelkich prerogatyw szlacheckich tak w Państwach Cesarskich jako i Królestwie Gallicyi i Lodomeryi używać mu dozwolone. — Tego Jana Ignacego Gołębiowskiego z *Antoniny de Jarzynów* był syn Wincenty Ferreriusz któren z Franciszki z *Kozłowskich* pierwszego ślubu Witkowskiej, spłodził syna Stanisława Ferreriusza Gołębiowskiego dziś architekta w W. M. Krakowie. — *Z dokumentów familijnych złożonych w Wydawcy.* —

Gołębiowski *herbu Prawdzic.* Pod Nowemmiastem. Z Podlodowa Gołębiowski Michał poborca r. 1595. *Constit. fol.* 677. Wojciech w Sieradzkiem 1648. Gołębiowska była za Pawłem Jabłonowskim. Stefan służył za towarzysza 1674. Michał w zakonie naszym, przez wiele lat pracowity missyonarz, w Chojnicach, gdy w dzień Wielkopiątkowy, goręcej i żarliwiej do swego słuchacza mówi, głos i siły straciwszy na ambonie, życie skończył, wieku swego 68. roku 1667. Chryzostom w zakonie Augustyańskim, prowincyałem dwa razy, rządził swoję prowincyą, sławny potem kaznodzieja Króla Jana III. r. 1690. jest jego Kazanie w druku, *Niedołężna śmierć*, wydane *w Warszawie in 4to* 1681.

W roku 1788. Jan i Zygmunt Gołębiowscy komornicy graniczni Sieradzcy. — Andrzej regent Sieradzki. — *Krasicki.*

GOŁĘBIOWSKI HERB.

Gołębiowscy Rejmanowie w Prusiech na Pomorzu kwitną, parafia ich do Godziszewa pod Gdańskiem, kędy ich grób ojczysty. Ci w herbie mur noszą, na nim cztery piramidaste wieżyczki, na hełmie nad koroną trzy pióra strusie: tak go opisuje *MS. Załuścianum o Familiach Pruskich*, kędy wspomina Jana Rejmana z Gołębiowa męża znacznego.

Gołecki *herbu Mądrostki*, w Krakowskiem województwie. Baranowski o nich namienia, że się z Golczy piszą. Krzysztof Gołecki, z Barbarą Gostyńską zostawił potomstwo,

Samuel z Przypkowską, atoli i w ten dom wcisnęła się herazya. Jan Gołecki poborca w Sendomierskiem roku 1564. *Constit. fol.* 75.

Gołkowski *herbu Strzemię*, w Mazowieckiem województwie i na Rusi. Marcin i Krzysztof Gołkowscy w Warszawskiej ziemi 1632. Franciszek dworzanin królewski, Hieronim, Maximilian, Floryan 1648. Piotr w Sendomierskiem, Stanisław w Rawskiem 1674. Władysław miał za sobą Barbarę Bielecką. N. łowczy Czerniechowski Chojnacką. Benedykt podpisał konfederacyą Sendomierską 1704.

GOŁOCKI HERB.

Powinny być na tarczy dwa miecze, z ukosa na krzyż złożone, rękojeściami do góry, na dół ostrzem, na hełmie kołpak wywijany, pióra dwoje, jedno z jednego boku zatknięte, drugie z drugiego, a bodaj nie przepiórcze. *MS. Załuścianum o Familiach Pruskich* tak go okryślił. Gołoccy w Prusiech w Chełmińskiem województwie tego herbu używają, z których Jan Gołocki pisarz ziemski Chełmiński podwojewodzy Malborski, w Sarnowie pod Grudziądzem mięszkał, trzymał dziedzictwem część Melna, miał za sobą Głuchowską herbu Prus 3tio, którą Kossowna urodziła, umarł 1651. w Radzynie pochowany: pisał się z Gołot.

Gołocki *herbu Jastrzębiec*, w Mazowieckiem województwie: ale i na Rusi. Maciej Jan Gołocki podsędek Lwowski kwitnął, który na ołtarz S. krzyża w kościele naszym Lwowskim, legował tysiąc złotych. *Hist. Coll. Leop.* 1680.

Gołocki *herbu Jelita*, w Płockiem województwie. Adam i Stanisław Gołoccy, podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Gołocki *herbu Kościesza*, w Przemyślkiej ziemi. Widziałem nadgrobek w kościele Próchnickim Michała Goło-

ckiego, starosty Janowskiego, zmarłego w r. 1679. z tym herbem pierwszym, drugi był *Półkozic.* Gołocka Katarzyna była za Dzierżkiem Janem chorążym Podolskim. Anna 1*mo voto* za Sicińskim, sędzią Sanockim, 2*do* za Mokrskim pisarzem Bieckim, siostra jej Cecylia za Michałem Fredrem, były te obiedwie podsędkowny Lwowskie.

Gołogorski *herbu Dębno.* Mikołaj z Gołogor podkomorzy Lwowski, na liscie Kazimierza III. Króla, danym miastu Lwowskiemu podpisany, drugi Mikołaj z Gołogor kasztelan Halicki, o którym *Gornicki w swoim Dworzaninie fol.* 173. *i Monum. Coll. Leop.*

Gołubicki, Bernard Gołubicki rotmistrz, zginął pod Wielkiemi Łukami. *Stryjkow. f.* 785. Podobno jedenże dom z Hołubickiemi.

Gołuchowski *herbu Leliwa*, w Krakowskiem Sendomierskiem i na Rusi. Okolski ten Gołuchów, który jest pod Kaliszem, za gniazdo tego domu naznacza: do tychże Gołuchowskich naciąga Predysława z Gołuchowa wojewodę Kaliskiego, Rafała podstolego Poznańskiego, ale się myli; bo ci do herbu Wieniawa należą, przodkowie domu Leszczyńskich Wieniawitów, dla tego samże Okolski tychże pod Wieniawą położył, kędy i ja o nich. To jednak pewna, że i dom Gołuchowskich Leliwczyków pod tem imieniem, zdawna ojczyznie zasłużony: bo jeszcze w roku 1400. w powiecie Wiślickim, Piotr hrabia na Gołuchowie, kaplicę w kosciele Kijeńskim fundował i nadał, kollacyą *cum jure Patronatus*, na prebendarza przy sukcessorach swoich zostawił, o czem erekcya świadczy, potwierdzona od Jana biskupa Krakowskiego, ale musiało to być koło roku 1390. bo w roku 1400. żaden Jan nie prezydował na katedrze Krakowskiej, ale Piotr Wisz. Jan Gołuchowski z Rozdwienicy, nie w Jarosławiu, jako chce Okolski, ale w Rudołowicach, jako uczy list o tem *u Nakiel. w Miechow. fol.* 482. w r. 1448. fundował ołtarz, do którego dziesięcinę i dwie grzywny na Rozdwienicy zapisał, kielich srebrny, i inny apparat kapłańsporządził. Rafał żył koło roku 1490. zostawił synów dwóch z Herburtowny, Rafała sędziego Sendomierskiego, i Jana: *ja u Nakiel. w Miechow. fol.* 596. *czytam*, Jana Gołuchowskiego dziedzica na Chwałowicach, sędzią grodzkim Nowomiejskim 1519. Tenże sam, czy inszy Jan, był podsędkiem ziemskim Sendomierskim, umarł przed rokiem 1546. którego roku synowie jego, Jędrzej i Michał kwitnęli, *Nakiel. f.* 644. Rafała sędziego Sendomierskiego syn Stanisław, któremu Ocieska siostra rodzona kanclerza koronnego, czterech synów powiła; Stanisława proboszcza Sendomierskiego, regenta kan-

cellaryi koronnej, dalszych honorów nadzieję, śmierć mu prędka wydarła. Piotra, podpisał ustawy Pokrzywnickie 1587. *Constit. fol.* 422. Jana posłował na sejm 1590. ztamtąd do kwarty Rawskiej deputowany *Constit. fol.* 575. od obudwu zostało potomstwo, i Jędrzeja sędziego ziemskiego Stężyckiego, którego synowie dwaj, Piotr i Jan, pod Smoleńskiem trupem za ojczyznę padli, za czasów Zygmunta III. Mikołaj trzeci syn, a tych dwóch brat, przez dwadzieścia lat w obozie wojenno służył. Rafał czwarty, i ten Marsowe życie prowadził. Paweł piąty sędzia ziemski Stężycki, z Gnieweszowny zostawił potomstwo. Jana zaś podsędka ziemskiego Sendomierskiego, czyli jako inni chcą sędziego synowie, Michał i Jędrzej; o Michale więcej nigdziem nie czytał. Jędrzej z Chwałowic, najprzód wojski, potem podkomorzy Sendomierski, urodzony z Anny Czasnickiej herbu Trąby, sędzianki Lwowskiej: jemu Rzeczpospolita na sejmie 1580. dla doświadczonej jego ku sobie wierności zleciła, żeby zawsze będąc obecny w obozie, lustrował każdą chorągiew do obozu przychodzącą, czy w dobrym porządku oręża i koni, i żeby był dopiero po lustracyi, każdej zasługi płacił. *Constit. fol.* 368. atoli pierwszy w dom ten herezyą wniósł; miał za sobą Krystynę Dębińską, Walentego kasztelana Krakowskiego córkę, które mu sześciu synów powiła. Pod też czasy Stanisław Gołuchowski, podkomorzy Krakowski kwitnął, który 1589. posłując na sejm, podpisał tranzakcyą Będzińską. Jan pierwszy syn Jędrzeja podkomorzego Sendomierskiego, przez długi czas, to na dworze królewskim, to w obozie, z niemałym się tak fortuny, jako i zdrowia uszczerbkiem bawił, spłodził z Magdaleny Niewiarowskiej herbu Półkozic, syna Abrahama starostę Stężyckiego i Wileńskiego w peregrynacyi do cudzych krajów, języków się Niemieckiego, Francuzkiego, Włoskiego nauczył; w Lorecie herezyi się wyprzysiągł: pod czas interregnum rotmistrzował województwu Sendomierskiemu, chorągiew okrytą swoim sumptem na obronę ojczyzny wystawiwszy; posłował często na różne sejmy, jako 1631. zkąd był deputowany do kwarty Rawskiej, *Constit. fol*- 9. *i* 1633. *i* 1641. do traktatów o pokój z Szwedami, komissarzem naznaczony, złączył się był dożywotnie z Anną Zebrzydowską, Jana miecznika koronnego córką, umarł 1647. Piotr drugi syn Jędrzeja podkomorzego, w różnych funkcyach, czy to w poselskich na walne sejmy, czy w trybunalskich deputacyach, ojczyznie zasłużony, zostawił z Niewiarowskiej synów dwóch: Samuela rotmistrza województwa Krakowskiego, ten najpierwszy z tego domu, odrzucił ojcowskie z herezyą błędy, tego syn Franciszek mąż rycerski,

i Zygmunta. Druga żona Piotra była Męcińska kasztelanka Wieluńska, z której miał dwie córki. Trzecia żona Gosławska, z tej było dwóch synów, Piotr i Stanisław. Jędrzej, trzeci syn Jędrzeja podkomorzego, którego z Tessarowskiej dwóch synów, to jest Mikołaj, ten pod Cecorą życie swoje na placu, dla ojczyzny położył, i Krzysztofa dziedzica na Czasnikach: jest jego nadgrobek we Lwowie u OO. Dominikanów, z Kowalskiej herbu Korab, stolnika Lwowskiego siostry, dwie córki zostawił: jedna z nich zmówiona z Mikołajem Makowieckim stolnikiem Halickim, druga z Alexandrem Kuropatwą, i syna Jędrzeja Krzysztofa miecznika ziemi Sanockiej, był to pamiętny żołnierz z Czarnieckim, w Zaporowskiej i Szwedzkich kampaniach doświadczonego męztwa; miał za sobą Katarzynę Bronicką wojskiego Nowomiejskiego córkę r. 1658. herbu Ślepowron. Krzysztof czwarty syn Jędrzeja podkomorzego, w Węgrzech i w ojczyznie żołd wojenny prowadził, od niego dwóch się synów zostało, Mikołaj i Krzysztof. Mikołaj piąty syn Jędrzeja, w cudzoziemskich obozach poleru rycerskiego nabywszy, w ojczyznie w okazyi życie stracił, z Bałowny dwie córki spłodziwszy. Walentyn szósty zostawił kilku synów; Alexandra, Stefana, Hieronima, Seweryna. Jędrzej dziedzic na Snopkowy dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Kulikowską, drugi raz z Pociejowną; synów jego trzech. Pierwszy Abraham podkoniuszy Litewski, mąż pobożności wielkiej, z tej w Kisielinie kościół wystawił, i przy nim fundował Karmelitów *antiquae observantiae:* na kaleków i ubóstwo miłosierny, których kilku zawsze w domu swoim chował, żywił i odziewał. Z pod Bukowiny powracających żołnierzy schorzałych do Kisielina kilku zaprosił, tam im wszystkie potrzeby prowidował. Sumienie u niego delikatne; dla tego, gdy pewną summę dał na insze dobra, a postrzegł, że te dobra więcej uczynią, niżeli się jego summie należało, niechciał całej majętności trzymać: ojczyznie służył w wielu okazyach, już na wojnie, już w poselstwach, już w komissyach różnych wszędzie wzgląd mając na Boga, umarł 1693.; żona jego *primo voto* Kopciowna, z której (bo z drugą Maryanną Liniewską, żył bezpotomnie) było pięć córek, z tych Teofila ksienią, Panny Brygitki w Lublinie rządziła; Maryanna z Ledochowskim sędzicem Krzemienieckim, Ludowika z Czaplicem, czwarta z Jędrzejem Ciechanowiczem zmówione: piąta Brygitką w Brześciu. Tyleż synów; to jest, Jan, którego z Słomczanki syn, Józef kanonik Łucki. Michał żołniersko służąc umarł bezżenny. Józef w Litwie osiadł. Antoniego żona Domaszewska Maryanna. Dominik piąty, w zakonie naszym stan

sobie pokory obrał. Siostra Abrahama podkoniuszego była za Jędrzejem Ossowskim skarbnikiem Łomżyńskim. Kazimierz starosta Radomski i Czerwonogrodzki, syn Jędrzeja drugi, brat Abrahama podkoniuszego, marszałkował w trybunale koronnym, trzech synów zostawił; z tych Józef umarł w Rawie Jezuitą, Franciszek w obozie bezżenny. Dominika tylko dwie córki zostały, jedna Suchodolska, druga zakonnica Brygitka.

Krom wzwyż wyrażonych, Krzysztofa Gołuchowskiego wspominają konstytucye 1678. którego z sejmu 1678. deputowano, do lustracyi starostw Chęcińskiego i Zarnowskiego, *Constit. fol.* 14. Jędrzejowi chorążemu Podolskiemu summę sześć tysięcy złotych, na dobrach królewskich Skotniki wielkie, przyznała komissya Lwowska 1662. co approbowała konstytuca 1678. *fol.* 28. Alexander towarzysz usarski pod Wiedniem poległ. *Dunin kazan.* Któryś z Gołuchowskich, miał za sobą Ludowikę Bobrownicką. N. Gołuchowski podstoli Sendomierski poseł na sejm 1724. Wojciech wojski Oświecimski, umarł 1708. Stanisław i Rafał w Krakowskiem 1705. Dominik chorążyc Mielnicki 1675. i Maryanna, zakonnica S. Klary u S. Jędrzeja wpisani do kongregacyi S. Barbary. Piotr umarł 1618. ale heretyk, którego *MS. in fol.* widziałem w bibliotece Krakowskiej u S. Barbary.

Wyżej wspomniony Stanisław Gołuchowski, jako podkomorzy i poseł Sendomierski podpisał ratyfikacyą tranzakcyi Bendzińskiej roku 1589. niebył więc podkomorzym Krakowskim jak *Niesiecki* wyraża. *Cod. Dipl. Vol. I. fol.* 238. — Jest w druku kazanie pogrzebne Abrahama starosty Stężyckiego Wiślickiego, przypisane Zebrzydowskiemu miecznikowi koronnemu: w przemowie wyraża *Paweł Zabłocki* Franciszkan iż Zebrzydowski nie był teściem ale szwagrem Gołuchowskiego. —

W roku 1778. Stefan Gołuchowski stolnik Wiślicki. — Konstanty skarbnik Włodzimirski. — Celestyn podczaszy Wiślicki. — *Krasicki.*

Gołuchowski *herbu Lis*, w Krakowskiem województwie, z których Paweł Gołuchowski, w Jędrzejowie z tym herbem pochowany.

Gołuchowski *herbu Biała*, w Podlaszu, od których poszli Popławscy.

Gołuski *herbu Przegonia*, w Lubelskiem województwie; z tych Wawrzeniec odważny kawaler, kiedy pod Tarnawą i Ułą przez szyki się nieprzyjacielskie bez żadnego szwanku przebił. Brat jego Jan rotmistrz szczęśliwy pod Ułą, Kiesą i Gdańskiem, z sławą imienia swego stawał.

Gołycki *herbu Kotwicz*, czyli raczej Golicki w Wielkiej-Polszcze pod Miedzyrzeczem, od trzeciego syna Henryka Sigfryda linią swoję prowadzą.

Gołygowski. Maciej Gołygowski r. 1705. podpisał konfederacyą Zatorską. Krzysztof w zakonie naszym umarł w Owruczu 1729.

Gołyński *herbu Biała.* Ci od Prawdziców Gołyńskich poszli; bo gdy jeden z nich pojął ostatnią dziedziczkę obszernej fortuny herbu Biała, tego herbu odstąpiwszy, Biały używać począł, co i potomkowie jego uczynili. Z Rawskiego województwa niektórzy się z nich na Podole wynieśli. Z tych Wojciech cześnik Czerniechowski, poseł na sejm 1676. ztamtąd komissarz do dystrybuty hiberny *Constit. fol.* 17. Mikołaj sędzia ziemski Podolski r. 1697. Antoni w zakonie Soc. Jesu stan sobie pokory obrał, w którym i syn jego Arnolf umarł w Stanisławowie 1723. Marcin Soc. Jesu, *jest w druku jego paneg. Sidus caeli Sarmatici Pegasus Joan. Ludov. Wielopolski Pinc. Reg. Capit. Cracov.* 1688. *Cracov. in fol.*

Gołyński *herbu Prawdzic*, w Mazowszu. Starożytności tego domu, z tego dochodzę, co pisze *Dusbruch. Petrus Chron. Prus. part.* 3. koło roku 1260. gdzie sławi męztwo Marcina de Golin: ten z jednym tylko kompanem napadłszy na trzech Prusaków, dwóch trupem położył, trzeciego pojmał; atoli, że znowu drudzy na niego nadjechali Prusacy, dla tego i temu trzeciemu szyję uciął. Więc że tych nowych większa zgraja była, nie mogąc się dłużej im bronić, w niewolą się dostał, gdy się tedy łupem dzielić przyszło Prusakom, towarzysz jego innym się dostał; Pan innym dwiema: na nim chcąc się zemścić zguby swoich Prusaków, obadwa na to się godzili, żeby mu życie wydrzeć już dezarmowanemu; Marcin w złym razie chcąc się salwować, chybko się, ku jednemu z nich skręciwszy, miecz mu wyrwał, i głowę z karku zwalił: obróciwszy się do drugiego, i tego szczęśliwie trupem położył: dopiero, za drugiemi nagoniwszy, nie tylko ich pobił, ale i kompana swego uwolnił. Drugi raz na dwudziestu ich, w daleko mniejszej kwocie swoich wyprawił się; tym czasem sfatygowany zasnął z drugiemi; Prusacy, straż, którą on postawił dla bezpieczeństwa, złapawszy; na Marcina i jego towarzyszów śpiących napadli. Porwał się prędko ze snu, i dopadłszy broni, tak się siekł z niemi, swoim coraz serca dodając, że, gdy już siły, tak tym, jako i Prusakom nie stawało, obiedwie strony folgując sobie, od bitwy ustały; odpocząwszy trochę, tym żwawiej na siebie natarły, aż nakoniec wszyscy, jedni gęstemi ranami posieczeni polegli, drudzy z sił zwaleni wpół prawie umarli na ziemię padli; a między niemi Marcin. Patrzała zdaleka powiązana od Prusaków, i pojmana straż, na

tę tak żwawą utarczkę; aż jeden z nich z pętów się jakoś wywikławszy, Marcina otrzeźwił, a potem do Radzyna odprowadził. Trzeci raz wziąwszy z sobą czterech z kawaleryi krzyżackiej, i dwunastu Prusaków, wieś pewną w Sudowji z niemi naszedł, tam jednych pobiwszy, drugich obywatelów w niewolą zabrawszy z dobrym plonem do domu odwrócił: na drodze, po tej fatydze dla posiłku trochę z ludźmi spoczął: tym czasem Sudowczykowie wielką zgrają na nich przypadli, gdzie lubo się mężnie bronił, atoli widząc, że mu Krzyżaków czterech zabito, sam broni odpadłszy, musiał z innemi uchodzić. Nieprzyjaciel ucieszony tą wygraną, jakby już nie miał się nikogo obawiać, tak się bezpiecznie na temże samym miejscu rozochocił, iż wszyscy głębokim snem zasnęli: Marcin zbliska, tylko na to czekał; dla tego wpadłszy na nich cicho, najprzód wszystkie oręże im zabrał, a potem do jednego pobiwszy, z łupem wielkim odszedł. Mało na tem, ale się jeszcze i drugi raz z temże szczęściem na tychże Sudowitów wyprawił. Za jegoż powodem nawę wielką z kupiami Litwie przejęto: a w owej expedycyi, gdzie za przywodzcą Pelussą Litwinem, siedmdziesiąt Panów przedniejszych Litewskich na wesele zgromadzonych napadli i pobili krzyżacy, ten Marcin pierwszy szedł przed wszystkiemi: to *Dusbruch pag.* 2. *cap.* 223. Paweł z Golinina proboszcz Piotrkowski kanonik Płocki 1453. *Statut. Mazow. fol.* 98. Na liscie Ziemowita i Władysława książąt Mazowieckich *u Okol. pod herbem Łada tom.* 2. *fol.* 26. podpisany Goliński de Lang marszałek książęcy i podkomorzy Płocki 1454. Jakób kasztelan Ciechanowski 1472. i 1482. *Statut. Mazow. fol.* 126. *i* 133.; tenże sam czy inszy, Jakób z Golinina wojewoda Mazowiecki 1496. *Stat. Masov. fol.* 110. Mikołaj chorąży Wyszogrodzki w tymże roku. Adryan Gołyński najprzód chorąży Wyszogrodzki, z tym tytułem podpisał dekret przeciwko heretykom *u Łubieńskiego* 1525. potem kasztelan Czerski 1536. z innemi deputowany do spisania praw i zwyczajów dawnych księztwa Mazowieckiego. *Statut. Masov. fol.* 7.; corka jego była za Mikołajem Łękowskim, *Papr. pod herb. Lubicz.* Felix sędzia Wyszogrodzki 1590. *Statut. Januszow. fol.* 361. Bernard w zakonie naszym 1599. życie swoje świątobliwie zakończył, spowiednik Zygmunta III., którego jeszcze przed elekcyą na tron Polski, w Szwecyi sumieniem rządził. *Histor. Domus Profes. Cracov. autor życia Rozrażewskiego* zowie go Pakosz Goliński. Hieronim z Gołynina Gołyński starosta Zakrocimski 1648. żona jego Dorota z Lubina. *Gold. Bractwo.* Konstantyn dworzanin królewski. Jędrzej podkomorzy Zakrocimski 1613. posłował na

sejm, ztamtąd deputowany do uspokojenia związkowych, *Constit. fol.* 6. Wojciech cześnik Ciechanowski, *Const.* 1631. *fol.* 29. Paweł w województwie Podlaskiem 1632. Marcin w ziemi Wyszogrodzkiej 1674., a Kazimierz w Płockiem. Marcin w zakonie naszym umarł 1704.

Na akcie zjazdu obywateli W. Ks. Litewskiego pod *Olkinikami* roku 1700. Kazimierz Gołyński podpisał się z województwa Połockiego. — Ludwik Gołyński sędzia pograniczny Podolski syn Dominika, i Anny Dąbrowskiej małżonków, wnuk Jędrzeja z *Hoszowskiej* prawnuk Marcina i Anny *Krasińskiej*. Mąż ten wiek swój młody sposobił w naukach i w umiejętności praw krajowych, jakoż użył talentu swego będąc na różnych publicznych funkcyach, już to ziemiańskich województwa Podolskiego, już to posłem na sejm 1793. roku Grodziński, potem pisarzem w jurydykcyi marszałkowskiej koronnej, a w roku 1795. w policyi i sądach apellacyjnych assessorem: w zdaniu swojem zawsze sprawiedliwy, w przymiotach chwalebny i jako dobry obywatel swej ojczyznie wierny. Brat jego Ks. Tadeusz Gołyński Pijar, potem pleban Kleszczelewski, umarł 1796. — *Heraldyka Wielądka.*

Gołyński *herbu Rawicz*, w Kaliskiem województwie. Z tych jeden do szturmu pod Pleszków, za towarzysz służąc z Pieniążkiem, z konia zsiadłszy, pieszo szedł: Mikołaj Porucznik wojewody Pomorskiego 1685.

Gomoliński *herbu Jelita*, w Sieradzkiem województwie. Od Floryana Saryusza prostą linią idą, jako uczą działy dóbr w księgach Piotrkowskich 1409. Floryan z Mojkowic z Odrowążowny spłodził Piotra, który w lasach Woźnickich, założył wieś Gomolin, od której Gomolińscy imienia nabyli; miał za sobą córkę Dersława z Smogorzewa starosty Radomskiego, z której syna zostawił, Mikołaja pisarza Sieradzkiego, temu córka Jakóba Rokszyckiego z Koniecpola sędziego Sieradkiego za małżonkę się dostała, i powiła tych synów; Jakóba, w duchownym żył stanie, Stanisława kasztelana Rozpierskiego i starostę Wieluńskiego, z temi tytułami podpisał list Zygmunta Augusta dany miastu Lwowskiemu 1548. fundował Mansyonarzów w Piotrkowie: i Piotra podczaszego Sieradzkiego, tego dwóch synów było. Jan kasztelan Spicimirski, i Mikołaj kasztelan także Spicimirski, który złączywszy się dożywotnie z Myszkowską, Marcina kasztelana Wieluńskiego córką, miał z nią trzech synów, Stanisława, był najprzód Scholastykiem Płockim i kanonikiem Krakowskim, wziął dalej infułę Kamieniecką, z tej postąpił na Chełmską, umarł Łuckim biskupem: z sejmu 1589. naznaczony był do korrektury praw koronnych. *Constit. f.* 526. Na synodzie Ruskich biskupów w Brześciu Litewskim 1594. imieniem papiezkiem i innych biskupów Łacińskich stawał

Spondanus num. 14. OO. Bernardynow w Sokalu kościół Najśw. Matki cudami tam wsławionej inkorporował: konwent OO. Dominikanów w Janowie fundował. Pałac dla wygody biskupów Chełmskich w Krasnymstawie wstawił. Jędrzej brat Stanisława biskupa. N. miał za sobą Dębowską kasztelankę Sieradzką. Floryan podkomorzy Sieradzki, marszałek izby poselskiej 1598. któremu na tymże sejmie pewną summę na potrzebę ojczyzny wysypaną od niego, kazano wyliczyć przez *Constit. fol.* 711. Samuela Gomolińskiego (był to syn Alexandra) zmarłego 1643. czytałem nadgrobek na marmurze w kościele Radomskim, który mu wystawiła Barbara Małachowska pozostała małżonka, herby przy nim cztery, Jelita Wąż, Jastrzębiec, i Korab. Alexandra Gomolińskiego z Teresy Lipskiej herbu Grabie był syn Jan, i córka Ewa, którzy sukcessyą brali 1667. po Swentosławie Lipskim, proboszczu Choczkim, *Acta Castren. Caliss.* Gomoliński miał za sobą Zbijewską, którą w roku 1687. zmarłą, pochowano w Krakowie u S. Piotra. Jan Paweł biskup Kijowski, a przedtem archidyakon Płocki, officyał generalny Gdański; sekretarz królewski, ojciec jego posłował na sejm Warszawski 1672. Piotra kasztelana Spicimirskiego wspomina *Baranowski* 1611. N. Gomoliński miał za sobą Zaleską, z tej córka była za Mielęckim starostą Brzeźnickim, druga za Stamirowskim, i synów dwóch, Rafał ten z Dzierzkowny spłodził Jana, którego żoną Chlebowska, i Ignacego który żył *sterilis*. Piotr brat Rafała miał za sobą Sielską i z niej potowstwo.

Wielądek w heraldyce pisze: ,,iż najpierwszy domu tego Protoplasta, podług opisów dawnych jeszcze za Lecha w Polszcze koło roku 550. (??) miał swoje siedlisko w powiecie Gnieznieńskim na *Gessach*. Potomkowie jego przenieśli się do ziemi Sieradzkiej, gdzie w powiecie Piotrkowskim, gniazdo swoje *Mojkowice*, przy których był zamek *Swidęga*, nad rzeką *Pilicą* założyli, które possessye, wraz z herbem *Jelita*, dalsza rozkrzewiona familia używała. Z tych *Zegota* czyli Zygmunt *Saryusz* chorąży Sieradzki, wzwyż wspomnionego zamku *Swidęga. Mojkowice, Woźniki* i *Malec*, dziedzic, zostawił po sobie Zygmunta. Piotr Saryusz brat rodzony tegoż, kasztelan Sendomierski, na *Mokrsku* dziedzic, z Krystyną na *Węgliszczyznie*, *Poskorowicach*, *Widuchowie* małżonką swoją, zostawił także Piotra, między któremi nastąpiły działy dóbr, jako świadczą tranzakcye w r. 1545. w aktach Piotrkowskich *post Festum S. Francisci* zapisane. Rzeczony Zygmunt miał synów dwóch. Floryana Saryusza starostę Łęczyckiego, dziedzica na *Swidędze*, *Wronikowie*, *Woźnikach*, i wielkim *Łazniewie*. Drugiego Zegotę, czyli Zygmunta, dóbr *Mojkowice*, *Łaski* i *Malec* dziedzica, między któremi nastąpiły działy w roku 1409. i 1410. *Feria secunda post Festum SS. Trium Regum* w Piotrkowie. Zegota miał dwóch synów, Stanisława z *Majkowic* sędziego Korczyńskiego *ste-*

rilem, i Floryana z *Malec*, który z Jadwigą *de Kuczborz*, także był bezpotomny.“ — Dalej pisząc o potomstwie Floryana Saryusza starosty Łęczyckiego z Anny *Odrowążowny*, nadaje mu czterech synów, to jest: 1o Piotra: (o którym *Niesiecki*), 2o Mateusza, któremu *wielki Łaźnin* przez połowę z bratem Włodzimirem w działach dostało się: 3o Włodka czyli Włodzimira: 4o Jana łowczego Łęczyckiego, który *mniejszy Łaźnin* i *Wroników* działem otrzymał, i tak dalej o ich potomstwie donosi: — ,,Mateusz z *Odrowążowny* brat rodzony Piotra, miał Jakóba na *Łaźninie wielkim* dziedzica, od którego Łaźnińskich dalsze potomstwo pochodzi. Włodko czyli Włodzimierz drugi brat Piotra Saryusza, z Jadwigą z *Borków* spłodził Jakóba, ten na *Tarnowie* będąc dziedzic, Tarnowskich imię potomstwu dalszemu zostawił. Jan trzeci brat rodzony Piotra łowczy Łęczycki, *Łaźnina mniejszego* i *Wronikowa* dziedzic, zostawił Dyonizego podstolego Łęczyckiego, dóbr *Zawadów* dziedzica, którego z Stachną z *Borowa* małżonką swoją, miał synów: Adama i Tomasza, podobnież na *Zawadach* i *Łaźninie* dziedziców, który był podkomorzym Sieradzkim. Ten dobra swoje dziedziczne *Wdzany* za dobra *Zamoście* i *Wierzba* z Jędrzejem Piwo zamienił, przydawszy mu w pieniądzach 500. grzywien w r. 1447. od tej zamiany i odziedziczenia *Zamościa*, pierwszym Zamojskim nazwany, który dalszemu potomstwu to nazwisko zostawił. Stanisław Gomoliński kasztelan Rozpirski, starosta Wieluński, który z *Szpinkowną* miał syna Jana, i córek dwie, Annę i Barbarę. Piotr podczaszy Sieradzki, ten z *Mieszkowską* wdową, miał synów dwóch, Jana i Mikołaja, córek cztery: Barbarę, Weronikę, Urszulę i Annę, Jan z *Belzacką* miał potomstwo: Stanisław kanonik Krakowski, potem biskup Chełmski, nareszcie Kamieniecki, który od Jana *Zamojskiego*, kanclerza i hetmana w. koronnego, przy ustanowieniu ordynacyi w r. 1589. w aktach Lubelskich, w czasie trybunału, był postanowiony opiekunem wraz z innemi, w te słowa: *Tam personae deinde eorundem liberorum suorum, quam omnium bonorum suorum, tutoriam, curatoriam, regimen ac administrationem, Reverendissimis Alberto Baranowski episcopo Premisliensi, et regni vicecancellario, Stanislao Gomoliński episcopo Camenecensi gentili suo, de armis Jelita etc.* Floryan, Marcin i Kazimierz Gomoliński, z *Łazińską* spłodził Władysława, ten z *Słomkowską* miał syna Jana Gomolińskiego, który z *Bielicką* zostawił trzech synów: Antoniego, Franciszka i Karola. Karol *Saryusz de armis Jelita* Gomoliński podkomorzy Łęczycki z Heleną *Pokrzywnicką* miał syna Ignacego instygatora koronnego, i córki dwie, Jozefatą *primo voto* za hrabią z Góry Skarbkiem, generałem majorem wojsk koronnych. *Secundo voto* za Szymonem Dzierżbickim wojewodą Łęczyckim. Drugą Maryannę, za hrabią z Mińska Opackim kasztelanem Wizkim.

Andrzej Gomoliński, z województwa Łęczyckiego, Ludwik Roch Saryusz, pułkownik i Piotr Saryusz major wojsk koronnych, Gomolińscy pisali się na elekcyą Stanisława Augusta króla z województwem Sieradzkiem. Maciej łowczy Radomski deputat na trybunał koronny 1767. roku z województwa Sieradzkiego. —

Gorajski *herbu Korczak.* Dom ten kilku wiekami wsławiony, Paprocki w prefacyi do swego ogrodu, zaczyna dukt

tej familji od Krystyna który jeszcze za panowania Władysława książęcia kwitnął w roku 1142. i temu Panu, znacznie się w różnych okazyach przysłużył. Zostawił syna tegoż imienia, Krystyna dziedzica na Kraśniku w r. 1240. (długi lat przeciąg) o nim tamże pomieniony autor to przydaje; że gdy Tatarowie przez Ruskie kraje przejechawszy, nie oszacowane szkody poczynili, Lubelską i Sendomierską ziemię spustoszywszy, zamki popaliwszy, ludzi w niewolą bez liczby zabrawszy, gdy do Kraśnika przypadli, w którem mieście i zamku, wiele się bardzo zacnych ludzi i rycerskich zamknęło: Krystyn nieustraszony mąż, z niewielką garsztką swoich przeciwko nim wyjechał, kędy serca swoim dodawszy, tak nieprzyjaciela zbił na głowę, że i sam Han Tatarski na placu poległ: za którą przysługę od Władysława książęcia Krakowskiego hojnie udarowany, i miasto wiecznemi przywilejami udarowane na poprawę murów. Słynął potem Iwonia z Goraja sędzia Chełmski za czasów Kazimierza Wielkiego, który w poselstwie od tegoż Króla do Tatar wysłany, tlącą się i zajmującą wojnę, pożądanym przytłumił pokojem: tego syn, Dymitr z Goraja podskarbi koronny, z którym tytułem podpisał konstytucyą o żupach Kazimierza Wielkiego 1368. *u Łask. w Stat. fol.* 77. tego synom Iwoni i Dymitrowi Ludwik Król Polski i Węgierski, za przyczyną wszystkich obywatelów Ruskich, Sendomierskich i Lubelskich, Państwo Szczebrzeszyńskie konferował, Władysława książęcia Opolskiego, któremu go odebrał, w inszym kraju osadziwszy; o czem kronikarze nasi: łaskę tę potem Król Jagiełło swym przywilejem utwierdził.

Dymitr marszałek wielki Koronny syn Dymitra podskarbiego, ten z Biety to jest Beaty z Bożego daru, tak śię ta familia pisała herbu także Korczak) tylko trzy córki spłodził, i lubo *Paproc. o herb. fol.* 535. Katarzynę z Tarnowskim, Elżbietę z Krzepickim, Annę z Tęczyńskim dożywotnie złączone namienia, atoli w poźniejszej ogroda swego edycyi, z ksiąg Lubelskich w roku 1415. poprawił się; gdzie popowiada, że się jedna z nich Elżbieta Dobrogostowi Szamotulskiemu herbu Nałęcz kasztelanowi Poznańskiemu i generałowi Wielkopolskiemu dostała, i wyniosła z sobą Turobin, ze wszystką włością, w województwie Ruskiem, także Białą wolą i Koczudzę w województwie Lubelskiem. Druga Anna Janowi Tęczyńskiemu herbu Topor wojewodzie Krakowskiemu, ta wyniosła Kraśnik ze wszystkiemi dobrami do niego należącemi, krom innych majętności. Trzecia Dobiesławowi Oleśnickiemu herbu Dębno wojewodzie Sendomierskiemu, ta wyniosła prócz innych dóbr, Oczychów, Glinnik,

Niekisiałkę, Olbięcin, Zmykdysz, Dotklice, Lantowice, Nadolną, Sepnice, Zawadę, Sulostową, Łąki, Błonie, Wolą. Był ten marszałek w wielkich respektach u Króla Jagiełła, że mu radą swoją, do tronu i małżeństwa z Królewną Jadwigą dziedziczką Polskiego Królestwa, siła dopomógł: dla tego też do Szczebrzeszyna, przydał mu był Turobin, ze wszystkiemi dobrami, na wieczne prawo: o czem list tego Króla świadczy dany w roku 1389. Był Pan hojny, dla tego Cedrzykowi to jest Teodorowi Prochańskiemu za wierne usługi, dał darował wsi Gruszkę i Zaporze, od której potem sukcessorowie Cedrzyka, Zaporskiemi nazwani. Iwonia brat Dymitra marszałka, zostawił czterech synów. Z tych Prokop najstarszy, jedynaczkę córkę Zygizmundę złączył z Janem Amor Tarnowskim, z którą Szczebrzeszyn wyszedł z domu Gorajskich. Alexander drugi, z którego piąciu synów, jeden Jędrzej Cyril, Czuryłów Korczaków familji nowym się stał szczepem. Mikołaj trzeci Lipskich Korczaków od dóbr Lipska, na których osiadł był, przodek. Jędrzej czwarty, tego potomstwa nigdzie nie czytam: atoli *Paproc. w Ogrodzie* z listu kładzie, Jana i Alexandra Gorajskich bracią nierodzielną, którzy w roku 1461. osadzając Radziecką wolą w powiecie Lubelskim, nadali bogato wójtostwo Jakóbowi Wolskiemu i jego potomstwu, na którym liscie pisał się Dymitr i jego bracia rodzeni z Lipska Korczakowie, Mikołaja synowie.

Jan z Goraja spłodził syna Alexandra, tego czterech synów było, z tych najstarszy Piotr miał synów dwóch, Adama podkomorzego Lubelskiego, od którego został się syn Abraham: i Jana, którego z Osmolskiej Anny z Prawedlnika trzech synów rachują. 1. Jana, któremu Lanckorońska starościanka Wiślicka herbu Zadora, trzy córki powiła; jedna z nich z pieniążkiem, druga z Janem Bolestraszyckim, trzecia z Kierzyńskim zmówione; synów także dwóch Marcyana i Jana, z tych pierwszy z Słupeckiej miał córkę Katarzynę Noskowską, i syna Józefa, od którego z Pruchnickiej trzech się synów zostało Eustachi, Cypryan i Konstantyn. Jan brat Marcyanna z Niszczyckiej starościanki Prasnyzkiej, spłodził córkę Teofilę, ta 1*mo voto* żyła z Wacławem Kaszewskim sędzią ziemskim Bełzkim, 2*do* z Czarnowskim chorążym Grabowieckim, 3*tio* z Ossolińskim starostą Żydaczewskim: i synów dwóch Bogusława i Krystyna. Bogusław pojął Annę Drohojewską, z niej potomstwo czterej synowie, Krystyn czy Krzysztof w zakonie kaznodziejskim, Stanisław komornik Lubelski 1632. ten się ożenił z Szwanfałdowną w Gdańsku. Bogusław czy Zygmunt z Barbarą Lipską, i Jędrzej, wszyscy bezpotomni. Krystyn zaś brat Bogusława miał za sobą

Bielską herbu Śreniawa, drugą Bidzińską, atoli tylko córka Helena Maciejowska jedynaczka na ojcowskiej fortunie dziedziczyła. Po Lanckorońskiej przybrał sobie w dożywotnią ligę Jan, Płaziankę burgrabiego Krakowskiego i starosty Lubaczowskiego córkę. Brat drugi tego Jana Piotr rotmistrz królewski starosta Uszpolski, mężny w Moskwie, i na Tatarów: pod czas rokoszu przy Zygmuncie III. stawał; *Okolski* powiada; że miał za sobą Zelińską, z której był Krzysztof, i Piotr, atoli *Genealogia tego domu*, którą mi kommunikowano, powiada, że miał za sobą księżnę Radziwiłownę, jakoż i *w Genealogji Radziwiłów* na mappie sztychowanej czytam, że Katarzyna córka Mikołaja Radziwiła książęcia na Birżach i Dubinkach wojewody Nowogrodzkiego, pozostała wdowa, po Naruszewiczu, była za Gorajskim, z tej syn miał być Krzysztof bezpotomny, i Piotr, który z Anny Franckiewiczowny, spłodził córkę Katarzynę Stetkiewiczową kasztelanową Nowogrodzką. Trzeci brat Jana i Piotra, Adam rotmistrz królewski, ten z Słupeckiej kasztelanki Lubelskiej, spłodził córkę Teofilę Hornostajową podkomorzyną Kijowską, i syna Zbigniewa, na Chocimską we trzech chorągwiach własnym kosztem zaciągnionych stawił się przeciwko Osmanowi, zwiedził potem Palestynę, i miejsca święte: powróciwszy do ojczyzny był kasztelanem Chełmskim, a potem Kijowskim r. 1655. z Leszczyńskiej herbu Wieniawa wojewodzanki Bełzkiej syn był Rafał *jako pisze Okolski*, córek trzy, jako chce *Genealogia tego Domu*, Zofia z Adamem Suchodolskim starostą Horodolskim, druga za Fredrem, trzecia Teofila najprzód za Potockim herbu Piława starostą Jabłonowskim, a po jego śmierci za Butlerem. Czytałem, że któryś Gorajski miał za sobą Urowiecką, z tej był syn Jan, którego wnuk Kaszyce przedał. Agnieszka Gorajska była za Alexandrem Drohojowskim. N. za Mikołajem Władysławem Rejem wojewodą Lubelskim. Atoli temi czasy, juz ten dom całe zszedł: niewiem, czy mu do tego nie pomogła herezya, która się też i tu była zaplątała. Okolski Gorajskich pod herbem Wukry położył, ale rozumiem, że to jedni z Korczakami.

Mając sobie nadesłaną od jednego z szanownych familiantów, dokładną wiadomość domu tego, a znalazłszy podania *Niesieckiego* w wielu miejscach, lub niedokładne, lub mylne, umieszczam tu takową, zwłaszcza że wypis ten i z dokumentów urzędowych wypisany i do ostatnich czasów jest doprowadzonym. — Podług tego wypisu dom *Korczaków* Gorajskich pochodzi od Korczaków w Węgrzech dawniej koronę dziedziczących, z których jeden uchodząc prześladowań doznawanych od przywłaściciela korony schronił się do Polski gdzie założywszy w *Goraju* zamek, Gorajskim się nazwał.

I. O pierwszym Gorajskim **Krystynie** jest wzmianka, który w czasie wojen między synami Bolesława Krzywoustego, wiele przysług Władysławowi książęciu Krakowskiemu uczynił.

II. Ten zostawił syna **Krystyna** pogromcę Tatarów (jak i *Niesiecki* pisze).

III. **Krystyn** syn Krystyna, pogromcy Tatarów, młodość swoją, zaprawiał w harcach z nieprzyjaciołmi, doroslszy lat męzkich, służył na dworze Bolesława V. Gdy Leszek czarny wstąpił na tron i liczne bezprawia z Gryfiną popełniał, Krystyn pod ten czas kasztelan Sendomierski (?), ogłosił zjazd do Sendomierza, gdzie zmówiwszy się z Pawłem Warsz kasztelanem, Żegotą wojewodą Krakowskim, Januszem i innemi Panami koronnemi, Leszkowi Czarnemu rządy odebrać a Konrada Mazowieckiego na tron posadzić umyślił.

Na miejsce zjazdu przeznaczono Zawichost, potem Sendomierz, gdzie się też i Konrad na poparcie swej sprawy stawił. Przybyli też licznie senatorowie, na których czele stanąwszy Krystyn Korczak posłuszeństwo Leszkowi wymówił, a Konrada książęciem mianował [1]).

IV. *Synowie Krystyna.* 1. **Piotr** słynny wojownik, na polu bitwy i w tułactwie Władysława Łokietka wierny towarzysz. — 2. **Jan** poseł na Ruś czerwoną do Króla Daniela, zamek w Goraju rozszerzył, wzmocnił i ozdobił.

V. *Syn Jana.* 1. **Iwonija** z Goraja syn Jana, sędzia Chełmski, znakomitego rozsądku i głośnej sławy, na ubóstwo do zbytku hojny, sprawiedliwy i rzetelny. Kazimierzowi W. Statut Wiślicki układał. Posłował do Tatar, gdzie pożądanym pokojem uśmierzył wojnę, która się wkrótce zająć miała.

VI. 1. **Dymitr** z Goraja syn Iwonji, wychowany na dworze Kazimierza W. oddał się naukom, a odwiedziwszy Państwo Niemieckie, Rzym i Węgry, powrócił do kraju, na usługi swych ziomków. Zostawszy podskarbim w. kor. przez oszczędność i zabiegi, znacznie skarb zbogacił. Konstytucyą o żupach solnych sporządził [2]). Miał synów dwóch.

VII. 1. **Iwonija** ten u narodu te zasługi położył, że wojsko krajowe w nieobecności Ludwika Króla Węgiers. i Pols. ze swej szkatuły opłacił, i na granicach Państwa rozstawił. — 2 **Dymitr** piastował przez czas długi rządy Krakowskiej ziemi, gdzie na utrzymanie porządku i naprawę, zamków królewskich w kraju, z własnych dochodów niemało łożył. Szlachcie i poddanym którzy majątki w czasie zajazdów Tatarskich utracili, obmyślił przyzwoite utrzymanie. Walecznych nagrodził, kalekom i rannym z boju powracającym przytułek w własnym domu ofiarował, a gdy się pomieścić niemogli w klasztorach miejsce wyznaczył. Liczne zasługi były powodem że województwa Ruskie, Sendomierskie, Lubelskie i inne prosiły Króla Ludwika, ażeby zasługi Dymitra Korczaka na Goraju Gorajskiego, po królewsku wynagrodzić raczył. Wdzięczny monarcha odbiera książęciu Opolskiemu, bogate Państwo Szczebrzeszyńskie, i takowę Dymitrowi i jego bratu

1) Naruszewicza Hist. Nar. Polsk. T. 8. str. 20.
2) Laski w Statucie *fol.* 77.

Iwonji z czułą przemową i dziękczynieniem za szczególne odznaki, rzeczone Państwo Szczebrzeszyńskie, oddaje, mianując tegoż Dymitra marszałkiem W. Kor. — Po zejściu Ludwika wstępuje na tron, Jadwiga Królowa, uśmierzenie wojen i klęsk nieustannych, zgoła szczęście narodu zawisło od połączenia Litwy z Polską. — Jadwiga wacha się w wyborze małżonka, w końcu przekłada Wilhelma nad Jagiełłę, a gdy jej senat na klęczkach odradza, upraszając by się z Wilhelmem rozstała, ona zaś niesklłoniwszy ucha na pokorne i słuszne prośby, drzwi przed sobą zawarte, rąbać rozkazuje, natenczas Dymitr z Goraja stanąwszy we drzwiach rzecze: ,,Szczęście Polski w połączeniu Litwy od ciebie Królowo zależy: niemogę więc dopuścić, ażebyś dla Wilhelma Rakuskiego poświęciła zjednoczenie dwóch potężnych narodów!" Jadwiga w pierwszym zapale gniewu rzekła: — ,,Czy wiesz, że cię zniszczyć mogę [1])." Na co odparł Dymitr. *Franges, non flectes!* (zniszczysz lecz nieugniesz). Od tej chwili użyto tych słów za godło do herbu Korczak Gorajskich, a Jagiełło przez wdzięczność takowe potwierdził. Tą wymową rozbrojona Jadwiga, odeszła do swojej komnaty a senatorowie złożyli podziękowanie Dymitrowi, że swoją wytrwałością i poświęceniem pokonał namiętność Jadwigi. Gdy Jagiełło do Krakowa przybył, Gorajski na czele senatu stawił się przed nim i rzekł te pamiętne słowa: Będziesz Panować nad potężnym i wielkim narodem, szanuj więc jego swobody i prawa, szanuj i kochaj Królowę Jadwigę, a wlelbić cię będzie potomność [2]).

Jagiełło będąc w Sendomierzu wyprawił Dymitra z Goraja do Prus, żądając po Mistrzu Konradzie Czolner aby do Krakowa przybył, chciał mu być ojcem chrzestnym, a ślub i koronacyą bytnością swoją przyozdobił.

Spodziewał się Jagiełło, tem uroczystem poselstwem oraz związkiem religji pozyskać serce tego człowieka, lecz dumny mnich wzgardził poselstwem, owszem wkrótce pisząc do Króla, tytułu mu królewskiego nieprzyznał, a wszedłszy z orężem do Litwy kraje dziedziczne zburzył [3]). Tym haniebnym czynem Mistrza Gorajski do żywego tknięty, wyprosił sobie u Króla iż go posłał z wojskiem na Krzyżaki — gdzie kilka zamków zburzył, i kilkaset rycerzy zakonu w niewolę uprowadził [4]). Powróciwszy do kraju otrzymał rządy skarbu królewskiego ów czynny i o sprawę ogółu gorliwy Polak, został nową podporą tronu, gdy skarb zubożały do tej świetności przywiódł, jaka była za czasów Kazimierza W. Wdzięczny monarcha listem swoim pisanym roku 1389. przydał mu do Szczebrzeszyna Turobin ze wszystkiemi dobrami na wieczność. Był to Pan hojny, światły, i zacny — znał się na ludziach i umiał oceniać ich zasługi. Cedrzykowi, to jest Teodorowi Prochańskiemu, za wierne usługi, darował wsie Gruszkę i Zaporoze, od której potem następcy Cedrzyka Zaporozkiemi nazwani. Mąż ten na kościoły i nauki hojny, ubogich i Sierot Opie-

1) Naruszewicz Historya Narodu Polskiego T. X. str. 211.
2) Akta kapituły Krakowskiej roku 1384.
3) Naruszewicz Hist. Nar. Pol. T. X. str. 215.
4) Akta kapituły Krak. z r. 1386.

kun, miał za żonę Biełą czyli Beatę z Bożego daru Korczakownę, z niej spłodził trzy córki.

VIII. *Synowie Iwonji.* 1. Prokop kształcił swą młodość na dworze Zygmunta Cesarza — wyrostkiem będąc powrócił ażeby służyć ojczyznie, wstąpiwszy w szeregi wojsk koronnych walczył w sprawie Króla przeciw Spytkowi Mielsztyńskiemu, zkąd jako pułkownik na Litwę wysłany, pomagał Zygmuntowi Kiejstutowiczowi w wojnie z Świdrygiełłem. — Roku 1435. wyznaczony komissarzem królewskim do zawarcia pokoju z Krzyżakami w Brześciu Kujawskim, gdzie pogroził zakonowi zupełnem zniesieniem, jeżeli nadal Litwę najeżdżać a Polszcze krzywdy czynić nieprzestaną. W następnym roku 1436. stawił się na sejm do Korczyna, gdzie się ogłosił wraz z innemi senatorami, że ktoby prawu niebył posłuszny, a swego bez sądu orężem samowładnie dochodził ten ma być nieprzyjacielem ojczyzny ogłoszony. Władysława III. Króla swego na tron Węgierski prowadził. W bitwie z Turkami przy górach Macedońskich znacznie się przyłożył do zwycięztwa. Miał córkę jedynaczkę, tę złączył z Janem Amor Tarnowskim dawszy mu za Wiano Szczebrzeszyn [1]). — 2. Alexander zawołany mowca gorliwy o swobody narodu senator — z Janem Ożyzowskim kasztelanem Krakowskim rządził Mało-Polską i Rusią. — 3. Mikołaj od dóbr Lipska, założyciel Korczaków Lipskich. — 4. Jędrzej, marszałek nadworny kor. z Teodorem Buczackim wojował Tatary, miał swoje roty zbrojne i takowe na uspokojenie książąt Szląskich sprowadził [2]). —

Córki Dymitra marszałka w. kor. — 1. Elżbieta połączona z Dobrogostem Szamotulskim, herbu *Nałęcz*, kasztelanem Poznańskim i generałem Wielkopolskim. — 2. Anna za Janem Tęczyńskim herbu *Topor*, wojewodą Krakowskim. — 3. Katarzyna za Dobiesławem Oleśnickim herbu *Dębno* wojewodą Sendomierskim.

IX. *Synowie Alexandra.* 1. Jędrzej, za Kazimierza Jagiellończyka, poseł do Wenecyi. W walkach z Krzyżakami położył męztwa znakomite dowody, gdy dziesięć zamków w Prusiech zdobył, będąc wszędy pierwszym na murach [3]). — 2. Cyryli, założyciel domu Korczaków Czuryłów. — 3. Jan poległ w bitwie z Krzyżakami przy zdobyciu twierdzy Pruskiej — Sztum zwanej. — 4. Alexander osadzając Radziecką wolą w powiecie Lubelskim, nadał za wierne usługi Jakóbowi Wolskiemu i jego potomstwu, bogate wójtostwo, i takowe nadanie razem z bratem Janem roku 1461. potwierdził. — 5. Prokop.

Synowie Jędrzeja, Korczaka z Goraja marszałka nadwornego koronnego. — 1. Jan Korczak Gorajski z Janem na Tęczynie wojewodą Krakowskim i Piotrem z Szamotuł kasztelanem Poznańskim, poseł do Władysława Król. Węgier. i Czech. stanąwszy w Brześciu podczas obrady senatorów, kwiecistą wymową, zdawał przed Królem sprawę z poselstwa [4]). — 2. Alexander, rotmistrz w chorągwi królewskiej poległ w wojnie z Krzyżakami.

1) Ks. Wieliński w Notatach.
2) Metryka Koronna.
3) Metryka Koronna.
4) Metryka Koronna.

X. *Syn Jana posła do Władysława Króla.* 1. Alexander Pan i dziedzic Goraja po śmierci Kazimierza IV. Jagiellończyka, gubernator Ruskich ziem [1]).

XI. *Syn Alexandra.* 1. Piotr za Jana Albrachta, wojował przeciw Turkom i Tatarom, za Alexandra poseł do Moskwy po Helenę Iwanowną córkę Cara Moskiewskiego, którę sprowadził do Krakowa i Królowi za żonę oddał. Był to mąż wielkich nauk, dziwnie przyjemny, sprawiedliwy i rycerski [2]).

XII. *Syn Piotra posła do Moskwy.* 1. Adam, podkomorzy Lubelski, jeździł do Zygmunta I. do Litwy, gdzie imieniem Królestwa Polsk. koronę temu książęciu ofiarował.

XIII. *Synowie Adama.* 1. Abraham, bezpotomny. — 2. Jan, Korczak z Goraja, w sprawach koronnych na sejmie Piotrkowskim roku 1549. upominał Zygmunta Augusta, iżby swobody narodowi nieuszczuplał i owszem dla pamięci swojego imienia rozszerzał. Pojął za żonę Annę na Prawedlniku Osmulską.

XIV. *Synowie Jana i Anny na Prawedlniku Osmulskiej.* 1. Jan z polecenia Zygmunta Augusta, odprowadzał Królowę Bonę aż do Baru, w roku 1555. na synodzie niekatolików w Kozminie, gorliwie za bracią Czeskiemi przemawiał, roku 1556. na sejmie Piotrkowskim domagał się z innemi posłami o odprawienie mszy Ś. w języku ojczystym [3]): miał za żonę Lanckorońską starościankę Wiślicką, herbu *Zadora* — po zejściu tejże, pojął za żonę *Plaziankę* burgrabiego Krakowskiego i starosty Lubaczowskiego córkę. — 2. Piotr uświetnił koronacyą Henryka Walezego sprowadziwszy do Krakowa 1000. jeńców Tatarów, dając onych Królowi w darze, których tenże monarcha, na tron wstępujący na wolność puścić kazał. W pałacu Spiskim w Krakowie wyprawił wielką ucztę dla Króla, gdzie zbroją buńczukami i chorągwiami na nieprzyjaciołach zdobytemi ściany ubrał [4]). Był rotmistrzem królewskim i starostą Uszpolskim. Pod Smoleńskiem za Zymunta III. wojownik zawołany — Tatarów trzykrotny pogromca. — W czasie rokoszu stanąwszy przy boku Zygmunta III. rokoszanom upadek zapowiedział. Służył z wielką sławą imienia swego, trzem Królom, Henrykowi Walezemu, Stefanowi Batoremu, i Zygmuntowi III.: miał za żonę 1. *Żelińską.* 2. *Lanckorońską* a po trzeci raz Katarzynę, księżną na *Birzach Radziwiłłownę*, córkę Mikołaja wojewody Nowogrodzkiego. — 3. Adam wziął pierwsze wychowanie na dworze Stefana Batorego, zkąd pojechał za granicę, powróciwszy do kraju zastał na tronie Zygmunta III. i temu monarsze swoje usługi poświęcił. Otrzymawszy stopień rotmistrza gwardyi, jeździł do Anglji, gdzie z poleceń Króla, sprawy handlowe Gdańskie załatwił. W Brześciu Litewskim pod czas unji roku 1595—96. rozsądkiem, wymową i wszelkiem poświę-

---

1) Ksiądz Benedykt Kliszyński Trynitarz Lwowski w mowie pogrzebowej na zgon Antoniego Korczaka Gorajskiego miecznika Chełmskiego roku 1769.

2) Ks. Wieliński w Notatach.

3) Akta Koronne.

4) Ks. Benedykt Kliszyński w mowie swej pogrzebowej.

ceniem się umysły zgodą kojarzył [1]). Połączył się z Słupecką kasztelanką Lubelską.

XV. *Synowie i córki Jana z Lanckorońskiej.* 1. Marcyan za Zygmunta III. pod Smoleńskiem rycerz odznaczony miał za żonę Słupecką. — 2. Jan prowadził Zygmuntowi III. za żonę Annę córkę arcyksiążęcia Karola na Gracu. Miał zachwaloną mowę do senatu, sprzeciwiającego się temu ożenieniu, i tyle dokazał, że większa część senatorów ogłosiła się za Królem. Pojął za małżonkę *Niszycką* starościankę Prasnyzką. — 3. N. za Pieniążkiem. — 4. N. za Janem Bolestraszyckim. — 5. N. za Kierzyńskim.

Synowie Piotra z Zelińskiej, Lanckorońskiej, księżny Radziwiłłowny. — 1. Dymitr spłodzony z Zelińskiej, za Stefana Batorego, z książęciem Konstantym Ostrogskim Siewierzczyznę pustoszył. Zginął pod Wielkiemi Łukami. — 2. Krzysztof z Lanckorońskiej, rotmistrz Stefana Batorego. — 3. Piotr z księżny Radziwiłłowny. Mąż głośnego w Polszcze imienia, uczony mężny, rzetelny, gościnny i hojny. Zjednał sobie pamięć ziomków, wdzięczność Sendomierzanów, których radą, orężem, i pieniędzmi wspierał [2]).

Synowie i córka Adama ze Słupeckiej. — 1. Zbigniew, za Zygmunta III. całości ojczyzny jedyny przyjaciel. Stawił się przeciw Osmanowi pod Chocim, na czele trzech własnych chorągwi. — Walczył mężnie i przeważnie, głośnym jest w dziejach naszych nauką, i podróżą odbytą przez Niemcy, Belgium, Anglią, Francyą i Włochy do ziemi Ś. oraz do Egiptu i Arabji. Nauki i ciągłe doświadczenia, wykształciły go na wzorowego obywatela i na zacnego urzędnika spraw ojczystych. Zaraz po swoim do kraju powrocie pozyskał kasztelanią Chełmską. Pod Władysławem IV. na sławnej rozmowie braterskiej *Collegium charitativum Thorunense* roku 1645. w zastępstwie Janusza książęcia Radziwiłła, przewodniczył wyznaniu Helweckiemu, czyli Kalwinom. Wszystkie dzieła zjazd ten czyli rozmowę opisujące, wystawiają nam kasztelana Gorajskiego wymownym, rozsądnym, i nader umiarkowanym; światło jego w rzeczach religijnych wiek ówczesny znacznie wyprzedziło [3]). Pierwszem jego staraniem było, zbliżyć, a nawet jeżeli można, połączyć oba wyznania a katolickie; lecz Hilzeman (Hülsemann) teolog luterski mocno się temu sprzeciwiał, i tak połączenie, które temi czasy w Prusiech uskuteczniono, wtenczas do skutku nieprzyszło. — Mawiał Zbigniew. — „Niech każdy wierzy w najwyższą Istność, jak go uczy własne przekonanie, niech kocha swój dom, a szanuje cudzą zagrodę!" — Wiadome są nam zatargi Zygmunta III. ze Szwecyą o pań-

---

1) Metryka Koronna.

2) Akta Sendomierskie.

3) Czytaj Thom Węgierski *ΕΥΦΗΜΙΑ*. Baranoviae 1629. *Hartknoch Preuss. Kirchenhistorie* 1686. 4. *p.* 936. *i. n. Lengnich Geschichte d. Land. Preuss.* 1727. *fol.* 230. *i. n.* — *Hoffmann Synopsis hist. liter. Colloq. Thorun.* (*Preuss. Zehenden T. III.*) Ossolin. hist. lit. rozmowy braterskiej Toruńskiej — Panowanie Władysława IV. 1823. str. 305. — P. Preka, Obrazy i opisy wielkich mężów.

stwo i koronę, spadły te na syna jego Władysława IV. który pragnąc, aby ze wszech stron zjednoczone Państwa Rzeczypospolitej zażywały stałego pokoju, życzył też ażeby z Królestwem Szwedzkiem zawarto wieczny pokój. W tym celu roku 1646. wybrano najbieglejszych senatorów jako komissarzy, a za naczelnika tego poselstwa dano Zbigniewa [1]). Przyjmując władzę poruczonego sobie urzędu, rzekł w senacie te pamiętne słowa. — ,,Honor i spokojność ojczyzny będą przewodniczyć naszej dobrej sprawie — chcemy pokoju — Szwecya poda nam dłoń przyjazną, i jeżeli te dwa potężne narody niemogły być z sobą duszą, niech przynajmniej jedna myśl i jedno serce w świętej i nienaruszonej przyjaźni wiecznie połączy je z sobą [2]).'' — Niestety! śmierć Króla, bezkrólewie, dalej napady Kozackie w okolice Zamościa, gdzie i dobra Gorajskich leżały [3]), a najwięcej ociąganie się Szwedzkich komissarzy, czyli pełnomocników, wstrzymało rozpoczęte układy. Zbigniew widząc swoją ojczyznę, wśród krwi i ciągłej rzezi, pospieszył walczyć z najeźdźcami, lecz zaraz był z tej wyprawy odwołany, i za komissarza roku 1649. do komissyi Lubelskiej na obmyślenie zapłaty wojsku przeciw Kozakom użytemu obrany [4]). ,,Dam z mojej kassy sześć tysięcy Zł. Pol. na utrzymanie porządnego wojska w kraju — rzekł Gorajski — dajcie wszyscy według waszej możności, a będziecie w domach spokojnie zasypiać [5]).'' — Na to wezwanie zamknęły się uszy możnych. Po niejakim czasie Gorajski został wezwany do opatrzenia Mennicy a w roku 1651. do nowej komissyi względem układów ze Szwecyą wreszcie policzony w grono deputowanych, którzy pisali warunki pokoju [6]). W owych czasach został obdarzony za zasługi starostwem Kamioneckiem [7]). W rok poźniej dano mu kasztelanią Kijowską. Wybierając się powtórnie w nadzwyczajnem poselstwie do Sztokholmu dla dokończenia ugody ze Szwecyą, do której, tak Karol Gustaw po zrzeczeniu Królowej Krystyny tron objąwszy, jako też stany Królestwa Szwedzkiego Polaków zapraszali — umarł roku 1655. jak świadczą współcześni Kochowski i Rudawski, a za niemi Niesiecki. Był połączony węzłem małżeńskim z Teodorą *Leszczyńską*, wojewodzanką Bełzką Rafała Leszczyńskiego i Teodory księżniczki Sanguszkowny córką [8]). Ku czci tego męża, wdzięczne stany, najjaśniejszej Rzeczypospolitej Pols. kazały odrysować jego popierś — z takim u dołu napisem:

Regius Hunnigenum sanguis, praelustris Avorum
Splendor et omnigenus stemma secutus honor:

---

1) *Vol. leg. IV. fol.* 88—89.

2) Akta ziemskie Warszawskie i Akta kor. L. 138. Lit. G.

3) Miasto Szczebrzeszyn, gdzie akademię Zamojskich niedawno przeniesiono, Goraj, Turobin, Karśnik i t. d. z domu Gorajskich, w których ręku były przeszły ślubnemi układami do spowinowaconych z niemi, Zamojskich, Tęczyńskich, Tarnowskich i t. d. Paprocki herb. 1535. 4. *Vol. leg. IV. fol.* 282.

4) Akta Lubelskie.

5) Akta familijne karta 73. D.

6) Rudawski.

7) *Vol. leg. IV. fol.* 362.

8) Niesiecki.

Ingeniique acies, et multi conscia coeli,
Vis animi, et varii sub face culta poli;
Raraque palladiis sapientia lecta viretis,
Nestoris et dulci flumine lingua potens:
Ac gravitas morum tranquilla, innexaque pulchro,
Gratia Candori, blanditiisque fides
Et quod Aristides memori decus intulit aevo,
Quoque Solon clarus, quoque Zamolxis erat:
Et pietas superis adamata, Cupidoque pacis,
Christianusque inter maximes exul amor:
Ac patriae immoriens studium, servireque sorti
Immemor, et proprii nescia cura lucri:
Arduaque externo sub sole negotia Regni
Regalesque ferens mens generosa vices:
Haec et plura latent sub imagine, qua dare pulchrum,
Virtutis cupiit musa manusque jugum
Umbra datur, quae lucis erit, quae culminis index:
Tam nitidum culmen nam nequit arte dari. —
J. Pastorius D. Histor. Reg.

2. Jan, połączony z Zofiją *Czarniakowską*, żył w swojej dzielnicy, jako gościnny lecz spokojny obywatel. — 3. Teofila za Hornostajem podkomorzym Kijowskim.

XVI. *Syn i córka Marcyana ze Słupeckiej.* 1. Józef z *Pruchnicką*. — 2. N. za Noskowskim.

Synowie i córka Jana z Niszyckiej. — 1. Bogusław układał dla Władysława IV. w Polskim Narzeczu, pakta konwenta. Z Krzysztofem Radziwiłłem pod Smoleńskiem i na wyprawie Moskiewskiej rycerz zawołany. Miał za żonę Annę *Drohojewską* herbu *Korczak*. — 2. Krystyn wysokich nauk, i sztuki malarskiej w Polszcze głośny protektor, był sędzią kapturowym, miał za żonę 1o. *Bielską* powtóre *Bidzińską*. — 3. Teofila za Ossolińskim.

Synowie i córki Zbigniewa z Leszczyńskiej. — 1. Piotr Korczak z Goraja, wychowany na dworze Władysława IV. Podczaszy Chełmski, potem sekretarz i komissarz królewski do wypłaty wojska roku 1629. generał artylleryi koronnej — prowadził 1000 ludzi rycerskich swoim kosztem [1]) na Tatarów, których r. 1633. wraz z Stanisławem Koniecpolskim het. w. kor. pod Sasowym Rogiem poraził. Miał za żonę Zofią *Pstrokońską* [2]). — 2. Rafał. — 3. Zofia za Suchodolskim Adamem starostą Horodelskim. — 4. Teofila najpierw za Potockim herbu *Pilawa*, starostą Jabłonowskim, a po jego zejściu za Butlerem — osoba, nadzwyczaj na ubogich i kościoły łaskawa. — Trzydziestu dziewczętom szlacheckim, z domu rodzin ubogich, swoim kosztem w własnym domu nauk udzielała. — 5. N. za Fredrem.

XVII. *Synowie Józefa z Pruchnickiej.* 1. Eustachy pod Władysławem IV. założył początki swej chwały. Pod Smoleńskiem, Kaługą i Mozaiskiem rycerz wsławiony. — 2. Cypryan zginął pod Lwowem w bitwie z Tatarami. — 3. Konstanty sędzia

1) Metr. Kor. z r. 1633.
2) Akta Castr. Premisl. Pros. 189. p. 463.

grodzki Lubelski — sprawiedliwością i rzetelnością zjednał sobie szacunek obywateli.

Synowie Bogusława z Anny Drohojewskiej. — 1. Krystyn nieodstępny towarzysz, Jana Kazimierza. Pod Zborowem prowadził na Kozaków swe własne roty [1]). Przyjął habit S. Dominika, i wtem zakonie umarł. — 2. Stanisław komornik Lubelski, miał za żonę *Szfanfaldowną.* — 3. Zygmunt połączył się z Barbarą *Lipską.* — 4. Jędrzej bezpotomny.

Córka Krystyna z Bielski herbu Śreniawa. — 1. Helena za Maciejowskim.

Syn Piotra z Zofji Pstrokońskiej. — 1. Krystyn Korczak na Goraju, za Michała Korybuta, podczaszy Bielski, komendant fortecy Kamieńca Podolskiego. — Napaść Turków dzielnie odpierał, lecz widząc przemagającą siłę — a niechcąc się poddać Turczynowi, sam swoją ręką podpalił prochy, w podziemiach fortecy złożone, i razem z sobą ową fortecę w powietrze wysadził [2]). Miał za żonę Elżbietę z Biały *Bielską* córkę Ludwika Bielskiego, miecznika województwa Lubelskiego i Anny z Włostowic [3]).

XVIII. *Synowie Krystyna z Elżbiety Bielskiej.* 1. Jan Korczak na Goraju za Jana III. rotmistrz gwardyi królewskiej — pod Wiedniem nabył wielkiej sławy, gdy 15. Turków przekradających się w górę Kalenberg żywcem Królowi dostawił — a potem prawie pierwszy wpadł do obozu Tureckiego, i Janczarów uciekających kilku żywcem pochwycił [4]), miał za żonę Zofię na Zieleńczycach *Szembekownę* [5]). — 2. Stanisław przełożony klasztoru w Kodlnie.

XIX. *Syn Jana, urodzony z Zofji na Zieleńczycach Szembekowny.* — 1. Antoni z Goraja Gorajski — za Augusta III. lustrator ziemi Bełzkiej — chorąży Chełmski i generał artylleryi koronnej [6]). Miał za żonę Maryannę z Chyżowa *Romerównę*, córkę Romera i Ludwiki z Nagłowic [7]).

XX. *Syn Antoniego urodzony z Romerówny.* 1. Alexander, miał za sobą Teofilę hrabiankę *Bukowską* — kasztelankę Sanocką. — 2. Tomasz pułkownik wojsk Polskich — miał za sobą Hr. *Bukowską* rodzonę siostrę Teofili.

XXI. *Syn Alexandra z kasztelanki Bukowskiej.* 1. Józef, były kapitan gwardyi Napoleona, pułkownik wojsk Polskich — kawaler krzyża legji honorowej — w wojnach Napoleona, pod Moskwą i Berezyną zasłużony żołnierz — zacny obywatel i protektor nauk krajowych — złączył się z *Broniewską.* —

1) Metryki Koronne.
2) Akta Kamieńca Podolskiego.
3) *Ex Actis Castr. Premisl. proth.* 206. *p.* 186 — 187. r. 1691.
4) Akta kapituły Krakowskiej.
5) *Ex Actis Castr. Oświecim. fasc.* 21. *cap.* 24. roku 1718.
6) Metryka Koronna.
7) *Ex Actis Castr. Bicens. pr.* 161. *p.* 150. roku 1755.

Gorajski *herbu Orla*, w Wielkiej-Polszcze. Do nich należy Wojciech z Goraja, luboć go nasi pisarze pod herbem Korczak położyli, który 1382. pod *interregnum* podpisał konfederacyą Wielko-Polską *u Januszow. w Stat. f.* 74. Gorajski Wojciech, Krakowski, Poznański proboszcz, regent kancellaryi koronnej 1656. podpisał listy królewskie *Histor. Coll. Crac. fol.* 820. Stryj jego był jakimsiś kasztelanem, *Princip. Philos. Moraw.* brat jeden Wojciecha Dadzibóg, miał za sobą Annę Mielżyńską, z tej spłodził syna Adama, który młodo umarł, i córek trzy. Jadwiga wydana za Jana Radzewskiego. Zofia 1*mo voto* żyła z Janem Dzierżykrajem Morawskim kasztelanem Przemęckim, 2*do voto* z Ludwikiem Ostrowskim starostą Gniewkowskim. Anna Panną umarła. Drugi brat Łukasz podstoli Poznański 1666. z Zychlińskiej spłodził córek cztery: z tych Katarzyna była za Władysławem Michałem Skoraszewskim chorążym Poznańskim: druga za Wacławem Twardowskim, a po jego śmierci, za Alexandrem Rogalińskim. Trzecia za Trampczyńskim. Czwarta za Błeszyńskim kasztelanem Miedzyrzyckim.

Gorazdowski *herbu Prawdzic*, w Wielkiej-Polszcze z Gorazdowa. Jędrzej dziedzic na Gorazdowie syn Mikołaja, żył koło roku 1384. tego wnuk Jędrzej Kresa Gorazdowski z Kaliskiego województwa, przeniósł się w Krakowskie, i na dobrach nazwanych Szklary osiadł. Od tego potem wnukowie byli, Wojciech burgrabia Łukowski, który pojął Łępicką: brat jego Jędrzej miał za sobą 2*do voto* Katarzynę Przyjemską, siostrę Jędrzeja kasztelana Gnieznieńskiego, a potem marszałka nadwornego koronnego, z której syn Jan 1610. kwitnął *Baranow.;* drugi syn Wojciech, temu Barbara Skrzetuska, powiła córkę Barbarę zmówioną z Franciszkiem Niewiarowskim podczaszym Kaliskim. Trzeci Gabryel, ten z Broniszowny, zostawił syna Waleryana, któremu Katarzyna Tomicka małżonka potomstwo przyniosła. Krzysztof opat Płocki 1645. *Synodus Provinc. Vars.* Profess Lubiński, potem proboszcz Jeżowski, nakoniec opat Płocki. Stefan Gorazdowski w Ciechanowskiej ziemi podpisał elekcyą Jana Kazimierza. *W. MS. Piotrkowskich* czytałem list Zygmunta I. Króla Polskiego do Ferdynanda Króla, w którym zaleca mu sprawę Gorazdowskiego, z miastem Praskiem. Magdalena Gorazdowska była za Goryszewskim, Katarzyna za Alexandrem Jaskolskim sędzią Kaliskim.

Gorczycki. Jan Gorczycki burgrabia Sendomierski roku 1596.

Wielądek i *Małachowski* nadają Gorczyckim herb *Koziczkowski* to jest: Trzy róże w gałązkach u każdej gałązki cztery listki

i lubo są przydłuższe gałązki, przecież korzonkami u dołu wszystkie się z sobą schodzą, średnia róża powinna być wyższa dwie niższe, na hełmie i koronie trzy pióra strusie. Tak go opisał w manuskrypcie Załuski. *Wielądek* wymienia Jana Gorczyckiego, wyżej przez *Niesieckiego* wypisanego i dodaje : — iż od tego pochodzą dalsi następni sukcessorowie, z których Jakób Gorczycki dóbr *Mnichowice* dziedzic w województwie Sendomierskiem powiecie Wiślickim będących, jako dowodzi cessya *Coram actis castren. Novae civitatis Korczyn feria* 6*ta ante dominicam Reminiscere* 1617. *anno recognita per Gsam Catharinam* de Wnorów *olim Gnsi Jacobi Gorczycki consortem de summa* 3000. *flor. Polonicorum*, *Gnso Nicolao Marchocki.* Rzeczony Jakób Gorczycki z Katarzyną *Wnorowską* zostawił potomstwo, córkę Katarzynę Mikołaja Wołynieckiego małżonkę, i synów Mikołaja proboszcza Lanckorony, Stanisława *sterilem*, Samuela i Fabiana, od tego sukcessorowie niewiadomo mi gdzie się znajdują. Samuel zaś ożeniony z Heleną *Grotowną*, co potwierdzają dokumenta autentyczne jeden 1632. *Feria* 5*ta post dominicam Reminiscere coram actis Castren. Sandomirien. Quietatio per Gnsos Samuelem et Fabianum Gorczycki in rem mgci Michaelis Comitis Tarnowski*, drugi 1642. *coram eisdem actis feria* 3*tia in vigilia festi Visitationis B. V. Mariae per Gnsum Samuelem Gorczycki in rem ejusdem.* Tenże Samuel Gorczycki miał syna Marcina, który pojął za małżonkę Małgorzatę *Plecińską*, co zaświadcza: *Advitalitas coram actis castren: novae civitatis Korczyn feria* 6*ta post Dominicam Rogationum* 1698. *anno per Gnsum Martinum Gorczycki in rem Gnsae Margarethae Plecińska consortis suae facta.* Z tąż małżonką spłodził dwóch synów Sebastyana, od którego sukcessorowie w Węgrzech z tejże linji Jakób Gorczycki generał w wojsku Cesarskiem. Drugi syn Marcina Franciszek Gorczycki ten osiadł w Sieradzkiem województwie, jako dowodzi tranzakcya 1771. *Anno coram actis castren. Siradien. die* 12. *Augusti. Per Gnsum Franciscum Gorczycki in rem MM. Ordęgów quietatio.* Wspomniony Franciszek Gorczycki z Salomeą *Heidenbrantowną* potomstwo zostawił trzy córki, Wiktoryą Franciszka Chodakowskiego: Zofią Rocha Guzowskiego: Franciszkę Bartłomieja Grabskiego małżonki, i synów czterech: Michała kanonika katedralnego Lwowskiego proboszcza w Kozłowie: Andrzeja sędziego ziemskiego Sieradzkiego na *Swądzieniewicach* w województwie Sieradzkiem powiecie Szatkowskim dziedzica, ten z Katarzyną *Madalińską* miał córkę Karolinę i syna Alexandra: Trzeci Piotr Celestyn: Czwarty Antoni. Piotr zaś Celestyn Gorczycki sędzia graniczny Sieradzki dóbr *Podgórze* w województwie i powiecie Sieradzkim dziedzic, z Martyną *Zarembianką* spłodził dwie córki, Martynę i Balbinę, i synów dwóch, Antoniego i Tadeusza Gorczyckich. —

Gorczyński. Jan Gorczyński Wojski Nowogrodzki 1678. dom swój w Krakowie OO. Piarum darował, co approbowała *Constit. fol.* 42. Gorczyński miał za sobą Głembocką herbu Doliwa. Aquilin Michał kanonik regularny, wydał do druku, *Żywy wzór Apostolskiej doskonałości, to jest Życie B. Stanisława Kazimierczyka in* 4*to* 1702. *Cracov.*

Antoni Gorczyński kustosz i deputat kapituły Kijowskiej na trybunał roku 1750. —

Józef Kalasanty Franciszek *de Gorki* Gorczyński, syn Stanisława i Katarzyny z *Woislińskich*, od Franciszka II. Cesarza, 25. Stycznia 1794. roku przez osobne dyploma w Królestwie Gallicyi i Lodomeryi do przywilejów i prerogatyw stanu szlacheckiego, wraz z swemi sukcessorami przypuszczony, z nadaniem herbu własnego *Tarcza* środkiem przedzielona, na której u góry krzyż złoty w polu czerwonem, u dołu w drugiej połowie tarczy podkowa barkiem do góry, ocelami na dół obrócona, szyszak w koronie, nad koroną orzeł czarny z skrzydłami rozpostartemi w prawą stronę głową obrócony. Jako zaświadcza autentyczny extrakt: *ex metricula statuum regnorum Galliciae et Lodomeriae Tom.* 17. *pag.* 264. *depromptus*. Tenże Józef Kalasanty Franciszek *de Gorki* Gorczyński z Katarzyną z *Łożewskich* małżonką, spłodził dwóch synów: Modesta Wincentego, i Juliana Gwilhelma Walentego Gorczyńskich. — *Heraldyka Wielądka.*

N. Gorczyński w Gallicyi cyrkule Wadowickim dziedzic dóbr *Brzeźnicy* z przyległościami, zostawił potomstwo żyjące, synów dwóch, Juliana i Adama, i tyleż córek: N. za Hallerem, — młodsza Wiktorya. —

Gordon. Henryk de Gordon margrabia Huntilaeus, bliską krwią z Królami Angielskiemi spokrewniony; Rzeczypospolitej obersztērlejtnantem będąc, w wojsku naszem zasłużony, indigenat otrzymał pierwszy na siebie i na sukcessorów swoich, o czem *Konstytucya Sejmowa* 1658. *f.* 51. Jerzy de Gordon hrabia de Huntly, miał za sobą Joannę córkę Jakóba tego imienia pierwszego Króla Szockiego, z której był syn Alexander, najwyższy w Królestwie Szockim kanclerz, żona jego Joanna Stewartowna, Jana hrabi Atholji córka, z tą spłodził Jana hrabię de Huntly, któremu Małgorzata Stewartowna Jakóba IV. Króla Szockiego córka, powiła syna Jerzego kanclerza Szockiego, ten z Elżbiety de Keith córki Roberta, miał syna Jerzego także kanclerza Szkockiego, ten pojął Annę Hamiltownę z ojca Jakóba hrabie, urodzoną, z której syn Jerzy pierwszy margrabia, małżonka jego Henryeta Stewartowna, z tej był syn Jerzy hrabia de Huntly i margrabia II. którego córka Katarzyna zmówiona z Jędrzejem Morsztynem podskarbim wielkim koronnym, starostą Kowalskim. N. Gordonowa była za Olędzkim.

W konstytucyi roku 1767. której tytuł: Objaśnienia i ponowienie indygenatu Ur. Gordonów, *fol.* 325. wzmiankowani są. — Józef major. — Józef obersztleitenant w wojsku koronnem. — Jan, Tobiasz i sukcessorowie Piotra superintendenta Krakowskiego. — *Krasicki.*

Z tych Gordonów, po traktacie Wiedeńskim był komendantem M. W. Krakowa, N. Gordon pułkownik, kawaler kilku krzyżów wojskowych.

Gorecki *herbu Dołęga*, w Sieradzkiem województwie. Z tych Stanisław Gorecki odważny rotmistrz, gdy przy dobywaniu Smoleńska za Zygmunta III. żwawiej naciera, tamże zabity poległ; zamek Wierzbowiec na Ukrainie swoim kosztem z fundamentu wyniósł, miasto pod zamkiem, i wsi założył, działami zamek i inszą ammunicyą ufortyfikował. Jerzy w Bracławskiem województwie poborca r. 1589. *Constit. fol.* 559. Stanisław sędzia grodzki Chełmski, i Wojciech komornik Chełmski 1733.

Gorecki *herbu Drya*, w Poznańskiem województwie. Alexander Gorecki Drya z sejmu 1661. komissarz do rozgraniczenia Wielkiej-Polski od Szląska i Marchji, *Constit. fol.* 21. piszą zię z Targowej Górki. Stanisław proboszcz Kaliski podpisał list Zygmunta I. dany miastu Lwowskiemu 1515. Lenard Gorecki zwiedziwszy cudze kraje, wydał do druku, *Descriptionem belli Iwoniae Voievodae Valachiae* 1578. *cum Selimo Turcarum Imperatore* 1578. *in* 8vo, *Francofurti.* Tenże wojnę z Gdańszczanami opisał i podał do druku.

Gorecki *herbu Jastrzębiec*, w Sendomierskiem województwie. Jędrzej Gorecki miał za sobą Brodowską herbu Łada pisarzownę ziemską Lubelską. Ewa Gorecka była za Wojciechem Brodowskim. Teodora za Samuelem Maxymilianem Ożarowskim wojskim Sendomierskim. Stanisław sędzia grodzki Chełmski deputat na trybunał koronny 1714. Tomasz w Kaliskiem 1697. Jan poborca w ziemi Zakrocimskiej 1613. *Univ. Pobor.*

W roku 1788. Walenty Gorecki podstarosta Lidzki. — *Krasicki.*

Gorecki *herbu Kornic*, na Szląsku.

Gorecki *herbu Poraj. Okolski* pod herbem *Szeliga* namienia że są Goreccy Porajczykowie i *Bielski fol.* 740. że Zacharyasz Gorecki Różyc Sieradzanin, Lanckoronę poddał Stefanowi Batoremu Królowi, o co wtrącony do więzienia od Wojciecha Łaskiego wojewody Sieradzkiego, gdzie i życie swoje styrał.

Gorecki *herbu Sokola*, w Kaliskiem i Poznańskiem. Maciej Gorecki chorąży Poznański i pisarz polny koronny, z Ruskiego województwa posłując na sejm Lubelski 1569. podpisał unią Litwy z koroną. *Constit. fol.* 171. Alexander w Poznańskiem 1632.

Gorecki *herbu Szeliga*, w Sieradzkiem województwie. Goreckich z Górki wspominają księgi grodzkie Ostrzeszowskie 1574. Piotr 1632. Wacław 1648. w ziemi Wieluńskiej podpisali elekcye królewskie.

Gorecki *herbu Wieruszowa*, w Wielkiej-Polszcze. Roch Gorecki 1575. Paprocki w Panoszy kładzie go z po-

chwałą, i Macieja pisarza polnego, chorążego Poznańskiego, którego też i pod Sokolą położył.

Goreczkowski *herbu Lubicz*, w Rawskiem województwie. Maciej Goreczkowski opat Trocki 1580. *Szczygiel. in serie Abbatum.*

Gorka *herbu Łodzia*. Hrabiów z Górki chwaląc, *Orichov. in paneg. Nupt. Sigism. August.* mówi, *Viguit semper in hac familia disciplina equestris, praecipuumque Gorcanorum decus illud fuit, splendere, ac praestare apparatu equestri.* Siedlisko tej familji, Górka miasteczko w Szląsku pogranicznym Wielkiej-Polszcze: o którym to *Okolski* przydaje, że w roku 1447. tak już był ten dom rozrodzony, że jeden z nich, który miał trzech synów; Uryela, Łukasza i Mikołaja, tylko dziewiątą część tego miasteczka trzymał, które natenczas jeszcze do Polski należało. Co lubo może być po części prawda, atoli, co o mieście Górce powiada, to się utrzymać nie może, ponieważ już koło roku 1330. Szląsk, a zatem i Górka, dla emulacyi książąt Szląskich z Królem Łokietkiem, całe od nas odpadło. *Paprocki* zaś powiada, że przodkowie ich poźniej do Polski przyjechali, wszakże zawsze Senatorami w Wielkiej-Polszcze przedniejszemi i możnemi bywali. Tak *Paproc. jako i Okol.* pierwszego kładą Łukasza Gorkę wojewodę Poznańskiego w r. 1340. co mieli mieć z ksiąg grodzkich i ziemskich Poznańskich, ale musi być omyłka w roku, chyba to w roku 1440. bo koło roku 1340. ci na krześle województwa Poznańskiego zasiadali, Wincenty z Szamotuł zabity 1333. po nim Jarosław z Gostynia 1343. po nim Maciej Borkowicz 1358. o Gorce nigdziem nie czytał. To pewniejsza, że na Szląsku starostami Głogowskiemi byli, Kornik też w ich dziedzictwie chodził, jako niżej obaczysz. Hrabstwa godność, dla zasług im nadana, kiedy jednak i komu, starożytność zataiła. Ja pierwszego z tego domu, ilem się mógł po autorach doczytać, kładę, hrabię Mikołaja z Górki podsędka Krakowskiego, z tym tytułem podpisał przywilej Leszka Czarnego książęcia dany Miechowitom 1287. *u Nakiel. fol.* 210. Wissotę z Górki herbu Łodzia proboszcza Poznańskiego, wspomina *Długosz in Vitis Episc. Posn.* pod rokiem 1430.; że na kapitularnej elekcyi biskupa Poznańskiego, stawał przy Mikołaju Lassockim zasłużonym prałacie: wspominają go i inni historycy, jako *Sarnicki*, i zowie go hrabią z Górki, *Kromer lib.* 22. *Biel. fol.* 385. że z Piotrem Szamotulskim kasztelanem Kaliskim posłem będąc w roku 1447. posłuszeństwo, od Kazimierza Króla Mikołajowi Papieżowi oddawał, przy której

legacyi otrzymał to u stolicy apostolskiej, aby dziewięćdziesiąt wakansów kollacyi papiezkiej, Król mógł rozdać; i z dochodów kościelnych dziesięć tysięcy złotych, na wojnę z Tatarami.

Łukasz Gorka wojewoda Poznański w roku 1442. podpisał się z tym tytułem na przywileju danym książętom Czartoryskim, od Władysława Polskiego i Węgierskiego Króla w Budzie w Węgrzech, *u Paproc. fol.* 644. dokąd z wielkim splendorem odprowadzał tegoż Króla, na tron Węgierski wezwanego, *Długosz Callimachus de rebus Vladislai III.*, ale znać że jeszcze na tem krześle nie siedział, dopiero mu go znać w Węgrzech konferowano. Był i generałem Wielko-Polskim 1448. którego też roku na sejmie Lubelskim, spólnym Polskim i Litewskim radom znajdował się, do uspokojenia Litewskich pretensyi, *Długosz*, *Cromer lib.* 20. i w r. 1451. na sejm Piotrkowski, na którym owo Wielkopolanie uknowali prawo (którego samiż politycy nie chwalą a Długosz wielce gani,) o nieprzyjmowaniu kardynalskiej godności, bez królewskiej i senatu wiedzy, i zaraz na drugi zjazd Krakowski Mało-Polskich prowincyi zjechał, *Cromer lib.* 22. W roku potem 1452. z niektóremi senatorami Wielko-Polskiemi do Sendomierza umyślnie od Króla wezwanemi stawił się, i przyznał senatorom Mało-Polskim, że się słusznie ujmowali o alienacyą Łucka od korony. A kiedy na sejmie Sieradzkim w tymże roku mianym, Król u stanów koronnych otrzymał; aby tylko przed niektóremi na to wysadzonemi, i do zachowania sekretu obligowanemi, przyczynę do tąd nieuczynionego juramentu królewskiego, wyjawił; między temi, był też deputowany i ten Łukasz wojewoda Poznański: w roku następującym był na sejmie w Parczewie z Litwą, na którym ci pretensye swoje do Podola i Wołynia powtarzali, Króla potem Kazimierza odprowadzał do Prus, na odebranie poddaństwa od szlachty i miast Pruskich, *Biel. fol.* 401. W potrzebie pod Chojnicami przeciwko Krzyżakom hetmanił, z przydanemi kollegami Wielko-Polskim pułkom, ale w niezgodzie tych wiela hetmanów klęskę poniósł, nie tak wielką: bo ledwo sześćdziesiąt naszych zginęło, a wziętych w niewola trzydzieści, jako bardziej niesławą, w której i on się w ręce nieprzyjaciela dostał: do więzienia tedy wtrącony w Malborku, z wielkich niewczasów i niewygod, tamże żyć przestał: ciało jego koniem do Wisły zawleczone, i utopione: to *Starowol. in Bellat. Sarmat.* przydaje o nim, że jeszcze za Władysława Jagełła, początki rycerskich dzieł założył na Pruskich wojnach, kędy tej experyencyi nabył, że go Władysław Król Polski i Węgierski, kiedy Amurat Car Turecki Belgradu dobywał,

z sobą jako doświadczonego żołnierza do Węgier wezwał, z tamtąd wyprawił go w poselstwie z Ostrorogiem do Amurata; wspomina tę legacyą, *Cromer lib.* 22. *Biel. fol.* 363. *Sarnicki lib.* 7., ale pyszną odpowiedź od niego otrzymał: mąż biegłego dowcipu, i między hetmanami tamtego wieku prawie pierwszy, jak na wojnie, tak i w pokoju sławny. Idąc i ja za *Starowolskim*, dwóch Łukaszów z Górki jednego po drugim w tym tam wieku między wojewodami Poznańskiemi położyłem, jakoż wiele jest autorów, którzy twierdzą, że ten Łukasz pierwszy, miał trzech synów, Uryela biskupa Poznańskiego, Łukasza wojewodę Poznańskiego który *sterilis* miał umrzeć, i Mikołaja; a między niemi *Okolski.*

Łukasz Gorka wojewoda Poznański, podpisał list Króla Kazimierza albo raczej edykt o exekucyi dekretu przeciw exkommunikowanym, nad rok w exkommunice uporczywie trwającym: *u Długosza* roku 1458. Od Króla Kazimierza roku 1461. wysłany do szlachty Płockiej, strony sukcessyi po zmarłych książętach Płockich bezpotomnie, ale natenczas nie wyperswadował, aby Króla za Pana przyjęli. *Cromer lib.* 24. *Bielski fol.* 423. Tegoż roku był w komitywie z tymże Królem, na zjeździe z Królem Czeskim w Głogowie, gdzie między sobą pokój, i pewne pakta ustanowili. W r. 1464. komissarz do traktatu z Krzyżakami, pracował o pokój z niemi w Toruniu, i już się była Krzyżacka strona do tego nakłoniła, tylko że Niemieckie niechęci, to wszystko rozerwały. *Dług. Cromer. lib.* 25. *Biel. fol.* 433. Na sejmie także Korczyńskim z Mało-Polskiemi stanami podatki umówił, a Wielko-Polskie rycerstwo, pospolitem ruszeniem pod Chojnice ruszył, tam 1466. zostając sam z Królem w Bydgoszczy, dworskie swe poczty posłał do obozu na oblężenie Chojnic, co też uczynili, nie tylko świeccy senatorowie przy boku królewskim zostający, ale i duchowni, jako arcybiskup Gnieznieński, biskup Kujawski: o czem *Długosz* wyraźnie. Takie to przedtem senatorskie dwory bywały. *Haec dignitas*, *hae vires*, *magno semper electorum juvenum globo circumdari*, *in pace decus*, *in bello praesidium*, mówi *Tacit. de Morib. German.* Temi posiłkami liczne praesidium Krzyżackie przymusili do poddania się, a Krzyżaków do traktatów o pokój: jakoż stanął z niemi wieczny pokój w Nieszawie, na który z innemi kollegami, był komissarzem wysadzony ten Łukasz. W sprawie o królestwo Czeskie, między Władysławem Królem Czeskim, i Matyaszem Węgierskim zjeździł do Opawy 1473. ale ten traktat nie doszedł. W następującym roku, mając dwanaście tysięcy ludu, Wielko-Polskiego pospolitego ruszenia w obozie, pod Kościanem, nic nie sprawił, patrząc tylko z daleka na po-

żary wsi okolicznych, które palił książe Żegański, od Macieja Króla Węgierskiego naprawiony, to go w większą suspicyą wprawiło, że lubo sześćset wsi spalano, przecież jego dobrom przepuszczono. W r. 1478. już go zmarłego wspomina *Długosz*, gdzie młodych jego synów kontradykcye na podatki zgodnie uchwalone, wypisuje: a ztąd wnoszę że się *Okolskiego* i innych, nie może utrzymać zdanie, o którem wyżej mówiłem; raczej trzeba mówić, że ten Łukasz jedenże był z tamtym, o którym się wprzód pisało, a snać województwo Poznańskie trzymał od roku 1442. do roku 1478.; i to wszystko, co się tu położyło, tamtemu się przyczytać powinno. Miał za sobą Beatrykę córkę Dobrogosta z Szamotuł kasztelana Poznańskiego, a z niej synów dwóch, Uryela biskupa Poznańskiego, i Mikołaja kasztelana Gnieznieńskiego. Temu Łukaszowi wojewodzie Poznańskiemu Kazimierz III. nadał był miasteczko Pobiedziska, w Gnieznieńskim trakcie, z przyległemi włościami; które potem Uryel biskup Poznański opiekun Łukasza młodszego potem wojewody Poznańskiego, oddał temuż Królowi, i ośm tysięcy złotych na Kościańskiem starostwie zapisane domowi hrabiów z Gorki, tenże odpuścił i darował Królowi Janowi Albrychtowi. O czem świadczy *list Zygmunta I. in MS. Petricov.*

Uryel Gorka biskup Poznański, syn Łukasza wojewody Poznańskiego z Szamotulskiej; obrawszy sobie duchowne życie, był najprzód proboszczem Gnieznieńskim i Poznańskim, kanonikiem Krakowskim, kollektorem Święto-Piotrza w Polszcze, dalej kanclerzem koronnym, i administratorem biskupstwa Poznańskiego, po śmierci Jędrzeja z Bnina; a nakoniec za zgodnym kapituły Poznańskiej konsensem, wstąpił na bikupstwo Poznańskiego 1479. miał już przedtem na nie nominacyą od Króla Kazimierza na sejmie Piotrkowskim deklarowaną, i owszem *jako Długosz pisze in Vitis Episc. Posnan.* Ojciec jego wojewoda, już był na niego od lat kilku uprosił to biskupstwo od Króla, choć jeszcze nie wakowało, w Rzymie zaś wyjednał sobie *literas expectativas.* Był statury miernej, suchy, oczu czarniawach, umarł 1498. w Cieplicach Czeskich, na Tumie Poznańskim pochowany z nadgrobkiem mosiądzowym, kędy mu tę pochwałę przypisano. *Vir pius et multarum Ecclesiarum fundator ac locupletator, Senator praeclarus. et de familia sua optime meritus. Orichov. in Annal. pod rokiem* 1551. powiada o tym Uryelu, że on pierwszy, dom swój z mniejszej kondycyi i fortuny, w dostatki i na senatorską godność wyniósł: bo prawi brata swego Łukasza na województwo Poznańskie wysadził: atoli myli się ten autor: bo Długosz, a tem pewniejszy autor, że żył tamtego wieku

i familią Gorków znał bardzo dobrze, jawnie mówi, że ojciec tego Uryela Łukasz, był wojewodą Poznańskim; ale ani brata Uryel żadnego nie miał Łukasza. Niemniej się to utrzymać nie może, co pisze *Piasecki pod rokiem* 1580. *fol.* 66. że ten Uryel chudopacholską kondycyą, bogatem wsparty małżeństwem, a w usłudze Rzeczypospolitej dzielność swoję pokazawszy, otrzymał najprzód generalstwo, a potem województwo Poznańskiej, naostatek kiedy mu żona umarła, z której miał dwóch synów, został biskupem Poznańskim: bo żaden z dawniejszych historyków naszych, Uryela, ani generałem Wielko-Polskim, ani wojewodą Poznańskim nie pisze, i na żadnym przywileju tego mi się czytać nie dostało, i owszem *Długosz* świadczy; że Łukasz wojewoda Poznański, Uryelowi synowi swemu przywilej na biskupstwo Poznańskie u Króla uprosił. *Łubieński to o nim powiada*, że umierając, sukcessorów swoich obligował testamentum, aby nigdy od wiary katolickiej nie odstępowali, inaczej, jeżeliby kiedy to uczynili, ostatnią zgubą pogroził całemu domowi swemu, i zaklął: co, że się potem stało, z tego co się niżej powie, pokaże się. Ten Uryel Fryderykowi Królewiczowi 1494. palliusz arcybiskupi włożył.

Mikołaj z Gorki kasztelan Gnieznieński, podkomorzy Poznański, że był podkomorzym, *pisze Okol.* który go też z ludzkości i rozsądku wielkiego chwali, tenże o synu jego świadczy Łukaszu, toż *twierdzi MS. Poznański*, w którym czytałem dedukcyą tej familji, gdzie przydaje, że był zrodzony ten Łukasz z wojewodzanki Łęczyckiej, lubo jej domu nie przypisał, nic pewniejszego, że albo Oporowska była, albo Kucińska; ile że ci pod te czasy na krześle województwa Łęczyckiego siedzieli, to jest koło roku 1479. Umarł ten Mikołaj bardzo młodo: bo się Uryel biskup Poznański synem jego, a wnukiem swoim opiekował, jako poznać z listu Zygmunta I. o którym wyżej mówiłem.

Łukasz wojewoda Poznański, a potem biskup Kujawski, syn Mikołaja kasztelana Gnieznieńskiego: był wprzód kasztelanem Łęczyckim i generałem Wielko-Polskim 1510. kiedy komissarzem wysadzony, traktował o pokój z Krzyżakami w Poznaniu, acz bez skutku; *Biel. fol.* 515. *Decius de Sigism. I. tempor. Stryjkow.* W roku 1512. sprowadził Barbarę z Trechczyna hrabiankę Szląską, oblubienicę i Królową przyszłą Polską wielce pobożną, Zygmuntowi I. Królowi Polskiemu, z Węgier, z assystencyą dworu swego. *Biel. f.* 518. *Decius.* Wziął potem kasztelanią Poznańską, i trzymał ją wraz z generalstwem Wielko-Polskiem 1515. kiedy z Zy-

gmuntem Królem jeździł na zjazd Wiedeński, *Biel. fol.* 529. Tenże w roku 1518. Królową Bonę księżnę Medyolańską do Krakowa Królowi Zygmuntowi, po zmarłej prędko Barbarze owdowiałemu, sprowadził; wraz z kasztelanem i wojewodą Krakowskim, *Biel. fol.* 535. i zda mi się że w tenczas otrzymał na swoję familią tytuł *Comitum de Gorka*, o czem jest list u Firleja; acz *Okolski* pisze, że go otrzymał odprawując poselstwo od Króla do Cesarza. Na różne go potem funkcye narażano, jako gdy bunty Gdańskie uśmierzał; gdy się w Poznaniu z komissarzami Cesarskiemi i Króla Czeskiego naradzał, do rozgraniczenia koronnych krajów od Szląska i od Węgier. Po zejściu Kościeleckiego, konferował mu Król Zygmunt województwo Poznańskie, o czem list czytam tegoż Króla *in MS. Petricov.* pełny jego pochwał: między innemi to mówi, *Tanta constantia in nos, regnumque nostrum merita Magnifici Lucae a Gorka Castellani Posnaniensis et Majoris Poloniae Capitanei, ut nulli tam uberes fructus ei a nobis tribui possint, quam longe sit uberiores et ampliores meritus: nam et antea, jam idem a plurimis annis non solum fidem suam nobis et diligentiam probavit, sed et hoc tempore imprimis studuit, ut quanto maxime posset, et nobis et regno nostro splendori esset ac ornamento;* a wypisawszy jakim splendorem, na królewny Jadwigi wesele się stawił, przydaje. *Eoque fuit et est erga nos, regnumque nostrum animo, ut non facultates modo suas omnes liberaliter effusurus, sed vitam etiam suam, et sanguinem si quando opus fuisset, pro salute nostra et dignitate libenter fuerit et sit profusurus.* Jakoż Zygmunt I. osobliwiej tego Łukasza w fortuny i godności pomnożyć usiłował: ztąd niektóre dobra *jure caduco* do siebie należące, po mieszczanach Poznańskich, jemu i synowi jego Jędrzejowi darował *Literae in MS. Petricov.* Nadto Dubicz, Kryłowo, Studzianą i Potok w Poznańskiem województwie puścił mu wiecznem prawem. Znajduje się drugi list tamże o rozgraniczeniu dóbr jego od królewskich, z którego dochodzę, że i Wieluńskie dobra czyli raczej klucz, dla zasług jego, tenże mu Zygmunt I. nadał, gdy jeszcze był kasztelanem Poznańskim. Wziąwszy województwo Poznańskie, spuścił generalstwo Wielko-Polskie synowi Jędrzejowi, którego tylko jednego miał z Katarzyny Szamotulskiej wojewodzanki Poznańskiej, i dwie córki, Anna poszła za Piotra Kmitę młodszego, wojewodę Krakowskiego i marszałka wielkiego koronnego, Katarzyna za Stanisława Odrowąża wojewodę Podolskiego. Po śmierci żony swojej został biskupem Kujawskim w r. 1538. i dobrego senatora i biskupa urząd na sobie wypełnił: bo

najprzód sam do ludzi z ambony częstokroć każąc, od grzechów ich odwodził; heretyckie fałsze i zawody otwierał i chydził, na ubóstwo, krom tych, których z stołu swego żywił, wiele wysypał: uboższym pannom posagi dając, sieroty odziewając, i do różnych rzemiósł applikując, i owszem nie było żadnego takiego, któryby go o co prosił, żeby był z pociechą swoją od niego nie odszedł. W Szamotułach, gdzie częściej (albo w Poznaniu) rezydował, fundował kollegiatę i kapłanów, którzyby officium Najśw. Matki codzień śpiewali. Ordynował, żeby w katedrze Kujawskiej trzynaście świec jarzących, na pamiątkę kollegium apostolskiego co święto gorzało, kaplicę tamże wystawił, ozdobił, i fundował, żeby codzień w niej Roraty śpiewano. Kielich złoty, pastorał i inny Pański apparat do tegoż kościoła oddał: dobra biskupstwa swego, to prawem, to powagą swoją windykował. Kapitule Kujawskiej prowenta wszystkie, jednego zupełnego roku darował; żeby z nich coby się im zdało najpotrzebniejszego dla katedralnej Bazyliki ozdoby, to sprawili, i wiele innych łask wyświadczył. Gdy potem w Gdańsku herezya tumulty zaczęła, niemogąc ich inaczej ukrócić, sam się tam na poskromienie ich wyprawił, atoli w drodze już będąc, na drogę wieczności przeniósł się 1542. pobożnie umierając, wieku swego 60. pochowany w swojej katedrze. Był wymowy gładkiej, rozsądkiem stateczny, ludzkością miły, splendorem Pańskim w ojczyznie i u Panów Cudzoziemskich wielkiej akceptacyi człowiek: nadto ojczyzny miłośnik, *Damalew. in Episcop. Vladislav.* Niewinnie mu tedy *Orzechowski* zadaje *in Annal.* jakby z biskupstwa tego intraty, miał swój dom zbogacić: bo najprzód ledwo cztery lata na nim prezydował, a potem tak wiele dobrego kościołowi swojemu z prowentów tych poczynił.

Jędrzej hrabia z Gorki kasztelan Poznański generał Wielko-Polski, syn tego Łukasza o którym się dopiero mówiło: ten z Barbary z Kurozwęk herbu Poraj podskarbianki nadwornej koronnej, dziedziczki wielkich dóbr, krom córek dwóch, to jest Katarzyny, która najprzód się z Janem Kościeleckim wojewodą Łęczyckim, Brzeskim, Dobrzyńskim i Kowalskim starostą dożywotnie związała, a po jego śmierci, z Rafałem Działyńskim kasztelanem Brzeskim Kujawskim, starostą Brodnickim i Kowalskim, umarła 1569. i Barbary która z Wojciechem Czarnkowskim kasztelanem Rogozińskim zmówiona, synów trzech zostawił, Jędrzeja, Łukasza, i Stanisława: a że tak ci trzej bracia, jako i siostra ich z Kościeleckim bezpotomnie pomarli, syn z Działyńskim byłci wprawdzie podczaszy koronny, ale i ten potomstwa nie zostawił;

dla tego wszystka tak obszerna fortuna, w dom się Czarnkowskich po Barbarze zlała. Był ten Jędrzej wprzód kasztelanem Kaliskim w roku 1535. w którym prowadził Polskie wojska z Tarnowskim hetmanem wielkim koronnym, jako hetman polny, i tak pracą, jako i radą swoją dopomógł mu do odebrania Starodubu, i wzięcia kilku zamków, i następującej wiktoryi, w której więcej więźniów pojmanych liczono, niżeli było naszych. *Vapov. Kojałow. Hist. Lithv.* Do tych ludzi tysiąc pięćset, których mu komenda zlecona była, przydał swych sto, tak w konie jako i w męże i oręże wyborne i strojne: a kiedy zwycięzca powrócił do Króla, zaraz go z kasztelanji Kaliskiej, posunął na Poznańską. *Histor. Possel.* Znowu w roku 1538. Król Zygmunt I. wysyłając wojsko przeciwko Wołochom z Tarnowskim hetmanem, tego mu Jędrzeja za kollegę przydał; a że z niemi posyłał Zygmunta Augusta syna swego już Króla, zlecił im staranie o nim, aby go do spraw rycerskich przyuczali, i w prace wojenne wprawowali: więc czynił to pilnie ten Gorka: acz kiedy za ich powodem wszystkie sprawy publiczne, nie bez jego wiedzy działy się, i nad tem musiał niewczasu cokolwiek zażyć, pochlebcy sprawili to, że matka Bona, wymogła to u Króla ojca, aby go z pod Glinian rewokował. *Gornicki.* W roku 1540. kiedy po śmierci Jana Króla Węgierskiego w Budzie, obległ Izabellę Królową Ferdynand Król Rzymski, posłował do niego ten Jędrzej, znać do zgody rzeczy chcąc nakłonić, ale daremnie pracował. *Gornic. Histor.* W rok potem do tegoż Ferdynanda i Królowy Izabelli odprawował legacyą od Zygmunta, jako pisze *Biel. fol.* 582. luboć nie przydaje w jakiej materyi, i z jakim skutkiem. Księżnę Brunświcką, Albrychtowi książęciu Pruskiemu zaślubioną, do Prus z Saxonji jadącą wielkim splendorem w Poznaniu przyjmował, i przez trzy dni traktował. *Orichov. Anna* 1548. Na sejmie Piotrkowskim mówił poważnie i wymownie 1550. imieniem senatu, przymawiając Królowi o ślub, który wziął z Barbarą Radziwiłowną, nic jednak nie wyperswadował: śmierć jego przypadła na rok 1551. *Gornicki. Orichov. in Annal.* 4. tak go opisał. *Vir sapiens, Patriae amans, eloquens, dives, ob quas res elucebat in illius vita privata et publica, decus, honestas: huc accedebat populare studium, non solum privatis beneficiis, sed publicis etiam largitionibus collectum, quibus ille rebus ad opportunitatem omnem gloriae, domi et foris, hominum voluntates adjunctas habebat: nam et apud exteros gratia, et apud suos sententia, plurimum potuit, adeo, ut novis rebus studuisse crederetur. Studia liberalia exercuit cupiae, ingeniosos ac doctos, militares etiam viros,*

omnibus modis fovit, denique libertate et splendore vitae Senatoriae, caeteris antecessit. Statura fuit mediocri, forma apta, et in omni aetatis gradu venusta, colore candido, vultu tranquillo et blando, oculos habebat caesios, quibus tamen inerat quidam Senatorius vigor, caput tondebat, submittebat barbam, quam cani condecorabant multi, vestitu atque omni cultu, (qui quidem viro videretur dignus) elegans et concinnus. Przodkom swoim nadgrobek i Rodzicom na Tumie Poznańskim wystawił, kędy i sam złożony. *Starow. in Monum.*

Łukasz hrabia z Gorki wojewoda Poznański, starosta Buski, Gnieznieński, Kolski, syn Jędrzeja kasztelana Poznańskiego i generała Wielko-Polskiego, acz był heretykiem, i za takiemiż zelując, przeszkodzić chciał fundacyi kollegium naszego w Poznaniu, jednak w inszych okazyach dziwnie się ludzkim stawiał zakonowi naszemu, ztąd księdza naszego Jana Konaryusza mile u siebie przyjmował, z nim nie raz o wierze dysputując, i inszym ludziom mądrym rad był zawsze u siebie, zkąd o nim Ks. Magiusz prowincyał zakonu naszego mawiał, jako pisze *Sachinus Histor. Societ. part.* 3. *lib.* 6. *num.* 11. *Si tantum vir ille, castae religionis haberet, quantum humanitatis a natura, et urbanitatis acceperat; dignum profecto fore, in quo omnes amando, colendoque certarent:* toż o nim pisze *lib.* 7. *num.* 48. Jakoż i przed śmiercią swoją, wielką ku nam propensyą oświadczył, kiedy jawnie wyznając, że o swojem zbawieniu wątpił, zostając w luterskiej wierze, rozkazał, aby mu było kapłana naszego przyprowadzono, ale mu w tem domowi jego heretycy usłużyć nie chcieli. *Histor. Coll. Posnan.* umarł zaś w roku 1573. A że pogrzebu jako heretykowi bronił w kościele katedralnym biskup Poznański, pogrzebiony jest w Szamotułach, a potem do Kornika przeniesiony, jak kaplicę nową na to umyślnie zaczętą skończono. Miał za sobą Helenę księżniczkę Ostrogską, Ilji książęcia córkę jedynaczkę, atoli z nią potomstwa żadnego nie było. Był wprzód wojewodą Brzeskim Kujawskim 1557. wkrótce postąpił na Łęczyckie, z którémi wraz trzymał generalstwo Wielko-Polskie, lubo go potem spuścił, naostatek wojewoda Poznański. W roku 1553. na wjeździe Katarzyny Austryackiej, do Krakowa na wesele z Zygmuntem Augustem Królem, dwór królewski bardzo ozdobny prowadził z bratem swoim Jędrzejem, *Orzechow. paneg. nupt.* a jako przydaje *Stryjkow. lib.* 24. *cap.* 7. swem splendorem innych wszystkich dworzan przechodzili: oprócz tego na tym wjeździe była rota własna z ludzi rycerskich pięknie przystrojona. *Orichov.* Na expedycyą pod Poswol przypro-

wadzili wszyscy bracia liczne i okazałe ludzie i poczty dworskie, służąc ojczyznie zawsze wielkim nakładem. *Okolski* o nim mówi, *Hic amisit et dispersit*, *quae majores sui collegerant. Paprocki w Gniazdzie* pisze, że tego Łukasza zrodziła Szafrańcowna herbu Starykoń. MS. Poznański powiada, że najpierwej był kasztelanem, nie przydaje jednak jakim.

Jędrzej kasztelan Miedzyrzycki, starosta Gnieznieński, Wałecki, Jaworowski i Kościański, syn drugi Jędrzeja kasztelana Poznańskiego i generała, na sejmie *electionis* Henryka Walezego z innemi dyssydentami, nie sprzyjał Walezemu, i dla tego z niemi w osobnym kole zostawał, jednakże na perswazyą zacnych senatorów katolików, z tego koła przyszedł do drugich, i oświadczył się, że i tamci, niechcą kontradykować zgodnej innych elekcyi: *Pastor. in Floro:* jakoż zgodzili się potem na Henryka, a Jędrzej z innemi posłami do Paryża naznaczony, jeździł na wprowadzenie elekta, *Biel. fol.* 698. którego do Poznania przyjeżdżającego, solennie przyjmował. *Pastor.* Na przyjęcie potem Stefana Króla na granicach koronnych, był deputowanym, *Biel. fol.* 726. Atoli kiedy na koronacyą jego do Krakowa jechał w r. 1576. mając do niego urazę Korzbóg Ślęzak, a wiedząc że był partyi Maxymiliana Cesarza przeciwny, pojmał go pod Odolanowem, i do Szląska prowadził: w tym od książęcia Brzegskiego, jednego z Piastowej linji odbity, do Polski w komitywie dworu książęcego odesłany. Na rebellizujących Gdańszczanów stawił nie mały poczet ludzi swoich: *Paproc.*, który też to o nim przydaje, że był człowiek spokojny, a do usług Rzeczypospolitej chętny, i że je wielką magnifiką odprawował. Pan dostatni i gospodarny, z czego nad innych braci swoich większe dostatki zebrał, które po jego śmierci bratu Stanisławowi dostały się; umarł zaś 1584. z Barbary Herburtowny siostry biskupa Przemysłkiego, która pierwej żyła w małżeństwie z Piotrem Kmitą wojewodą Krakowskim i marszałkiem wielkim koronnym, żadnego potomstwa nie zostawiwszy, *Orichov. dial.* 6. *de execut. MS. Posnan. Mikołaj Rej w swoim Zwierzyńcu* zowie go, co do piękności i urody Parysem, co do serca Hektorem.

Stanisław wojewoda Poznański, Buski, Kolski, Pilski, Moszyński, Wieluński starosta, syn trzeci Jędrzeja kasztelana Poznańskiego i generała. Rotmistrzem będąc w expedycyi przeciwko Moskwie w roku 1565. pod Krasnogrodek z wojskiem zabiegł, ogniem i mieczem kraj nieprzyjacielski pustosząc, gdzie wiele zacnych więźniów z bogatym plonem uprowadził. O czem *Stryjkow. lib.* 25. *cap.* 2. *Varsavic.* Podczas Jędrzejowskiego zjazdu 1576. miał rząd nad wszystką

jazdą Polską, z władzą hetmańską, także i te chorągwie pieniężne, które do Krakowa dla obrony stołecznego miasta posłane były, pod jego jurysdykcyą poddano. *Biel. fol.* 726. i 728. *po części Fredro.* Sam też własnym kosztem, liczne roty a prawie pułki, na każdą potrzebę ojczyzny wystawiał, nie folgując wielkim nakładom: bo podczas *interregnum* od rycerskiego stanu obrany hetmanem, jako się mówiło, hojnie rycerskich ludzi traktując, krom innych expens, na samą kuchnią, co tydzień czternaście tysięcy talerów bitych wychodziło. *Paproc. o herb.* Po śmierci brata swego Łukasza, województwa Poznańskiego krzesło zasiadł, kędy 1582. na Średzkim przedsejmowym sejmiku, gdy w punkcie o opisaniu sposobu elekcyi królewskiej radzono; on nie życzył, żeby do tego przystępować, i pociągnął za sobą wielu innych, acz jawne pierwszego interregnum i elekcyi niebezpieczeństwo wiadome były. *MS. Posnan.* W roku 1584. był między małkontentami strony sprawy ściętego Samuela Zborowskiego. *Biel. fol.* 796. Krzysztofa także i Jędrzeja Zborowskich na sejmie w następującym roku bronił, i na sądzie w senacie być niechciał. *Solicovius Biel. fol.* 799. Umarł 1592. powracając z sejmu. O czem pisząc, *Bucholcer* taką mu pochwałę daje, *Regni Poloniae Senator gravissimus, literarum ac literatorum liberalis Maecenas;* jakoż choćci był heretykiem, z ludźmi jednak mądremi choć katolikami rad konwersował. Miał za sobą Jadwigę Sobocką herbu Doliwa kasztelankę Gostyńką, z którą żyjąc bezpotomnie, ostatni z domu Gorków, chwałę ich wniósł z sobą do grobu: Pierwsi ci trzej bracia z tej familji, od katolickiej wiary odstąpili, i wynieśli na sobie przeklęstwo, którem swoich sukcessorów zakłął Uryel Gorka biskup Poznański, zgubą ostatnią grożąc im, jeżeliby od kościoła Rzymskiego kiedyżkolwiek oderwać się mieli. O jednym z tych trzech braci, pisze *Histor. Coll. Posnan.* że srebra kościelne, kielichy, patyny, i inne, z kościoła Szamotulskiego zabrawszy, obróż wielkiemu brytannowi z nich zrobić na szyję kazał, na której, kielichy i inne naczynia kościelne wyrysować kazał. Pałac który mieli w Poznaniu Gorkowie, i w którym przez lat trzydzieści, heretycy zbór swój założyli, miasto Poznańskie po śmierci tego Stanisława kupiło, a synagogę z miasta rugowało. *Treterus in Vitis Episcop. Posnan.* Ten potem pałac Pannom się Benedyktynkom na klasztor dostał. Zamek w Korniku, ten Stanisław restaurował i ozdobił. Nie tylko zaś w Wielkiej-Polszcze, ale i na Rusi obszerne dobra mieli Gorkowie, jako Turobin, Szczebrzeszyn, i inne, w których wszędzie zbory heretyckie osadzili byli. *Cichoc. alloq. Osecen. lib.* 2. *c.* 14.

Gorka *herbu Leliwa.* Zbigniew z wysokiej Gory kasztelan Rozpirski, 1423. poseł do Króla Duńskiego, sprowadził go do Krakowa na koronacyą Zofji Królowy. *Długosz.* Jędrzej Gorka dobroczynność swoję świadczył naszemu nowicyatowi Krakowskiemu w roku 1605. *Histor. Domus.*

Gorka *herbu Rosyniec*, w ziemi Warszawskiej. Rosyniec pierwszy autor tego herbu, wieś założył Rosyńcze Gorki, od której ci Gorkowie imienia nabyli. Piotr Gorka na Rosyńczach Gorkach i Opaczu mniejszym dziedzic, zostawił syna Jana, ten pojął Annę córkę Wacława z Radonic herbu Radwan, której reformacya, zapisana w grodzie Warszawskim pod rokiem 1546. tego syn Bartłomiej, któremu Jadwiga Stanisława Rafałowicza Wierszowskiego z Wierszowa mniejszego, herbu Nałęcz, co poznać z jej reformacyi tamże pod rokiem 1573. powiła syna Jana, który Opacz i Rosyńcze Gorki przedał Tomaszowi Sokołowskiemu 1599. zostawił synów, Jana, który pod Sasowym rogiem bijąc się mężnie z Wołochami, poległ. Piotra którego z Wieruszowskiej herbu Bróg syn Szymon, w tejże okazyi zginął. Hieronima Jana, który pod Sasowym rogiem dostał się był w niewolą, atoli fortunnem szczęściem ztamtąd wyszedłszy, tym się bardziej narażał na wszystkich za ojczyznę expedycyach; widzieć podziśdzień jego nadgrobek w Kamieńcu Podolskim, miał za sobą Annę Paczyńską herbu Ogończyk, z Chomętowskiej herbu Topor urodzoną, z której byli ci synowie, Marcin mąż wojenny w Węgrzech, w Prusiech, przeciwko Tatarom i Kozakom piersi swoich nadstawiał; pułkownik hetmański. Maciej, i ten rycerskim się chlebem bawił: potem z Kucharskiej herbu Rola, miał syna Jana Franciszkana, i córek trzy; z tych Helena poszła za Kucharskiego herbu Rola. Maryanna za Zeromskiego z Zeromina. Joanna Panieńskie życie sobie obrała w klasztorze Dominikańskim Kamienieckim na Podolu. Ludwik Gorka Soc. Jesu wydał do druku, *Wieczerzą Pańską, albo nabożeństwo do Najśw. Sakramentu* 1697. umarł 1702.

Gorlewski *herbu Jelita.* Simon Gorlewski kanonik Przemysłki sekretarz królewski, z sejmu 1667. komissarz naznaczony do rewizyi zamku Przemysłkiego. *Constit. fol.* 14.

Gorlicki *herbu Oksza*, w Sendomierskiem województwie.

Gornicki *herbu Ogończyk*, w Krakowskiem województwie i w księztwie Litewskiem. Łukasz Gornicki starosta Tykociński i Wasilkowski, dworzanin Zygmunta Augusta, w Greckim i Łacińskim języku dobrze przepolerowany, w jurisprudencyi i w filozofji wyćwiczony, przy wielkim z na-

tury rozsądku wiele ksiąg napisał i do druku podał. 1mo *Librum de beneficiis, opus pulcherrimum, et ad veterum Scriptorum invidiam*, jako mówi *Starowolski in Hecatontade.* 2do. *Dworzanin Polski in 4to typis Crac.* 1639. 3tio. *Dzieje w Koronie Polskiej z przytoczeniem niektórych rzeczy postronnych od roku* 1538. *aż do roku* 1572. po śmierci jego do druku podane 1637. *in 4to Cracov.* 4to. *Rozmowa o Elekcyi, Wolności, Prawach i obyczajach Polskich pod Elekcyą Króla Zygmunta III. in 4to Cracov.* 5to. *Ortographiam Polonicam.* Wymowny to był orator ale i wierszem wiele pisał, zkąd o nim *Kochanow. lib.* 3. *eleg.* 13. *Gornicius Orphaea fingit carmina digna lyra, Germanosque canit, magno certamine victos: commitens Lyricis martia bella modis.* 6to. *Droga do zupełnej wolności* 1650. *in 4to Elbingae:* miał za sobą Broniewską herbu Tarnawa chorążankę Przemysłką, z której synowie Jan i Łukasz. Z tych Łukasz był dziekanem najprzód, a potem proboszczem Warmińskim i w Wielkim Książu, wydał do druku *Parenesim Jana Barclaviusza, to jest napomnienia i przestrogi, nowowiernych: libri duo, które przetłómaczył z Łacińskiego w Krakowie* 1628. *in 4to*, był i administratorem biskupstwa Warmińskiego 1651. ofiarowanych sobie infuł przyjąć niechciał: na kollegium Brunsberskie dobroczynny *Ara gratid.* Jan zaś brat jego, miał za sobą Annę Ligęziankę, ale bezpotomną; 2*do voto* Przerębską, z którą spłodził Jędrzeja i Jana. Paweł Gornicki brat Łukasza starosty Tykocińskiego, najprzód dworzanin u Jana Zamojskiego hetmana, sekretarz Stefana Króla, potem proboszcz Warmiński, kanonik Wileński, umarł 1632. któremu synowiec jego Łukasz nadgrobek postawił. *Starowol. in Monum.*

W roku 1755. Antoni Górnicki kanonik Smoleński którego dziad Maciej Gornicki z Krakowskiego wzięty podczas Chmielnickiego, Szwedzkiej i Moskiewskiej rewolucyi w Polszcze, osiadł na Żmudzi, i tam swój szczep Górnickich rozkrzewił. — *Duńczewski.*

Gorski *herbu Abdank.* O tych sam tylko pisze, *Starowol. in Bellat. Sarmat. fol.* 80. i powiada, że jeden z nich, na dworze Zygmunta i w obozie dobrze zasłużony, w nadgrodę zasług swoich, wziął w Węgrzech wielkie dobra i possessye.

Gorski *herbu Bogoria*, w Płockiem województwie. Widziałem ich herb w katedralnym kościele Krakowskim takim kształtem: są dwa żeleźce, od strzał złamanych, tak z sobą złączone, jakby jedna strzała z obudwu była, żeleźce jedno do góry prosto, drugie na dół idzie srebrne, w polu papużym, na hełmie trzy pióra strusie, i tym się różni od

zwyczajnego herbu Bogoria, w którym i hełm inszy, i strzały od siebie rozdzielone. Tymże się herbem pieczętują Turowie w Brzeskiem Litewskiem. Stanisław Gorski kanonik Krakowski, i Płocki 1512. który Tomickiemu biskupowi Krakowskiemu nadgrobek wystawiwszy, ten herb swój, na nim wyrysować kazał. Michał kanonik Płocki umarł 1513. *Starowol. in Monum.* Janowi Gorskiemu herbu Bogorya Zygmunta Augusta sekretarzowi, a potem gdy owdowiał i stan duchowny sobie obrał, archidyakonowi Płockiemu, kanonikowi Pułtuskiemu, officyałowi generalnemu, zmarłemu w roku 1610. nadgrobek postawił syn Jan, także archidyakon Płocki i kanonik Pułtuski. *Starowol. in Monum.* Piszą się z Wielkiej Góry. Jan poseł na sejm 1730.

Gorski *herbu Doliwa.* Tych wspomina, *Okol. tom.* 3. *fol.* 279. *pod herbem Wąż.*

Gorski *herbu Lewart*, na Wołyniu pod Ostrogiem. Stefan Gorski podczaszy Kijowski, rotmistrz chorągwi 1688. syn jego Stanisław. Michał brat Stefana towarzysz pod pancerną chorągwią. Walentyn w Bracławskiem 1648.

Gorski *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze, Wojciecha Gorskiego kasztelana Lędzkiego starosty Wschowskiego list do Piusa II. Papieża strony kanonizacyi B. Jana Kapistrana, pisany w roku 1462. wypisuje historyk Franciszkańskiego zakonu, *Vadingus in Annal. Minor. tom.* 6. *num.* 42. *Cromer. lib.* 25. i *Bielski fol.* 425. wspominają go, kiedy posłany z posiłkami Duninowi przeciw Krzyżakom, nie mógł zbieżeć: tenże czy inszy Wojciech kasztelan Lędzki 1493. podpisał list Albrychta Króla dany miastu Lubelskiemu, w poselstwie jeździł do Króla Czeskiego, *Biel. Crom. lib.* 25. Wojciech scholastyk Kujawski sekretarz królewski 1504. *u Łask. w Stat. fol.* 112. Piotr kasztelan Nakielski starosta Wschowski, *u Łaskiego w Stat.* podpisał 1505. *Konstytucye Radomskie fol.* 120. czytałem *in MS. Petricov. list Zygmunta I.* w którym ten Piotr, Stanisława Michała i Piotra Gorskich, braci rodzonych, przyznawa być swemi rodakami, i tegoż herbu Łodzia: trzymał krom Wschowskiego, starostwo Człuchowskie, jako tam piszą. Jan z Miłosławia Gorski archidyakon Poznański sekretarz królewski, na którego napisał *Epigramma* Andrzej Krzycki: wspomina go Karnkowski *in Constit. Synodal. fol.* 92. N. Gorski starosta Wschowski w roku 1556. *Paproc. Gniazdo.* Mikołaj podstarości i pisarz grodzki Bydgowski, kapłanem potem zostawszy, wstąpił do zakonu naszego, gdzie jeszcze nowicyuszem umarł 1626. N. Gorski miał za sobą Szczurską, z której dwie córki zostały;

jedna z nich była za Zygmuntem Dąbskim wojewodą Brzeskim Kujawskim, druga za Daniłowiczem Janem Karolem podskarbim nadwornym koronnym. Gorska sędzianka Kaliska, Błeszyńskiego małżonka. N. Wacława Zaleskiego podkomorzego Łęczyckiego.

Gorski *herbu Nałęcz*, w ziemi Warszawskiej, piszą się z Jeleńca: Jakób z Jeleńca sędzia Nurski ziemski 1525. podpisał dekret przeciwko heretykom *u Łubień. in Vitis Episc. Płoc.* Jan poborca w ziemi Nurskiej 1564. *Constit. fol.* 76. Adamowi dworzaninowi i sekretarzowi królewskiemu zmarłemu, bracia rodzeni, Stanisław Gorski Jeleński pisarz ziemski Zakrocimski, i Zygmunt starosta Ostrowski, nadgrobek wystawili w Krakowie u Ś. Trojcy, 1. Nałęcz zawiązany; 2. Dąbrowa, 3. Lubicz, 4. Rogala. Tak Stanisława pisarza, jako i Zygmunta wspominają konstytucye 1595. *f.* 676. Jana zaś sędziego Nurskiego, *Constit.* 1576. *f.* 261. Jakób z Łasku, Krzysztof z Sulecina 1632. Samuel z Zalesia 1648. podpisali elekcye Królów w ziemi Nurskiej. Są i w Przemysłkiem tegoż herbu Gorscy, z których Adam komornik Przemysłki 1674. *Ks. Kojałow. in MS.* powiada, że w księztwie Żmudzkiem, i indziej w Litwie, są Gorscy i Gurscy herbu Nałęcz. Są i w Bełzkiem. Jędrzej Gorski wojewoda Mazowiecki, był najprzód kasztelanem Kamienieckim i podskarbim nadwornym, posłem do Turek, miał za sobą 1*mo voto* Niezabitowską z której córki Lassocka, i dwie Parysowe: 2*do voto* Zamojską strażnikownę koronną, z tej córka, z Wojciechem Łubieńskim kasztelanem Sieradzkim dożywotnie zmówiona. Jan na Zgorzałowie w Nurskiej ziemi roku 1674.

Gorski *herbu Odrowąż.* Adam Gorski zakonu Franciszkańskiego, z prowincyała prowincyi Polskiej, biskup Bakowski w Wołoszech 1606. Walentyn miał za sobą Maryannę Kłodyńską, z której córka z Danielem Kleczkowskim złączona. Stanisław podstarości Krakowski, którego zmarłego w roku 1534. nadgrobek na zamku w Krakowie.

Gorski *herbu Pobog* na Rusi. Marcyan rotmistrz chorągwi królewskiej pod Smoleńskiem raniony, prawie śmiertelnie, zkąd wkrótce i paraliżem ruszony, za przyczyną Najśw. Matki wyszedł z obudwu tak ciężkich razów szczęśliwie: brat jego rodzony Stanisław. *Nieszpork. Odrob. Stołu fol.* 171.

Obszerniejsza wiadomość o tej znakomitej familji z urzędowych dokumentów wyjęta, zamieszczona będzie w dodatku w Tomie X.

Gorski *herbu Pomian*, w Kaliskiem województwie, z których jeden był sędzią Kaliskim, jednaż tych Gorskich dziel-

nica z Puklateckiemi, atoli nasi pisarze tak tych, jako i Gorskich i pod herbem Wieniawa położyli.

Gorski *herbu Poraj*, w Pilznieńskim powiecie. Łukasz Gorski podpisał elekcyą Jana III. w Sendomierskiem. Adam miał za sobą Cieklińską. Gorski z Koszewa Elżbietę Brodowską sędziankę ziemską Łomżyńską. Jędrzej 1648.

Gorski *herbu Radwan*, w księztwie Litewskiem. Marcin w powiecie Grodzieńskim. Jędrzej 1655. wzięty na Homlu od Moskwy. Stanisław sekretarz królewski 1648. Kazimierz Gorski marszałek Bracławski, towarzysz pierwszy usarskiej chorągwi hetmańskiej. Jędrzej porucznik pod chorągwią Bobrownickiego sędziego Brzeskiego. Jerzy skarbnik Nowogrodzki. Mikołaj cywun Twerski. Alexander cywun Korszeński, Hieronim stolnik Wendeński, Stanisław stolnik Mścisławski, Rafał i Stefan podpisali elekcyą Jana III.

W roku 1778. Filip Górski pisarz grodzki Wileński. — Stanisław cywun Retowski. — W roku 1788. Ludwik Górski podstarosta Rosieński. — Antoni Górski pisarz grodzki Biecki, Ignacy pisarz ziemski Sendomierski. — Górskiego (niewiadomo którego herbu) córka za Szymanowskim regentem koronnym i synów trzech: Felix sędzia grodzki Warszawski, — Adam podstoli Prasnyski, — Teodor skarbnik Gostyński. — Antoni kanonik Płocki. — *Krasicki.*

Gorski *herbu Rawicz*, w Lubelskiem województwie. Waleryan Gorski 1632. Joanna zakonnica u wszystkich ŚS. we Lwowie.

Gorski *herbu Szeliga*, w Wielkiej-Polszcze. Franciszek, brat jego Jakób Gorski J. U. D. archidyakon Gnieznieński, Krakowski, i Płocki kanonik, archipresbiter Krakowski, że był herbu Szeliga, świadczy *Okol. tom.* 3. *f.* 145. Mąż nauki wielkiej. Są w druku jego księgi, 1mo. *Commentariorum artis Dialecticae libri* 10. *Lipsiae in* 8vo. *C. D.* 2do. *Animadversio, sive Crisis in Theologos Vittembergenses in* 8vo *Coloniae* 1586. 3tio. *Pro tremenda et veneranda Trinitate, adversus quendam Apostatam, in* 12*mo Coloniae* 1570. *et* 1585. *in* 8*vo.* 4to. *Praefatio ad Orationem Philippi Callimachi, de contributione Cleri ad Bolognetum Cardinalem.* 5to. *Orationes quatuor, quibus post confectum bellum Moschoviticum, pacem ad Zapolscium factam, Regi gratulatus est, quibus, adjecta est quinta ad Joannem Zamojski Cancellarium Regni* 1582. *Paprocki o herb. f.* 894. jeszcze te jego księgi liczy. 6to. *de Mediatore*, 7mo. *de Pastore.* 8vo. *de Baptismo recens natorum.* 9no. *De Usu legitimo Sacramenti Eucharistiae.* 10mo. *De Justificatione.* 11mo. *De Periodis.* Jakób kanonik Krakowski 1643. *Acta Synod. Gębic.*

Gorski *herbu Ślepowron*, w ziemi Łukowskiej. Elżbieta Gorska była za Adamem Domaradzkim pisarzem 1623. *Acta Castren. Ostrzeszov.*

Gorski *herbu Sternberg*, w Mazowieckiem województwie. Hieronim łowczy Liwski. Tomasz i Jan 1632. Jakób i Wojciech 1648. w ziemi Ciechanowskiej, Walentyn w ziemi Sochaczewskiej. Mikołaj, Jan, Stanisław, w Rawskiem, Adam w Warszawskiej ziemi, Marcin Jędrzej w ziemi Wiskiej 1674. podpisali elekcye Królów Polskich.

Gortatowski. Marek Gortatowski, miał za sobą Annę z Praszki 1609. *Acta Terrest. Vielun.* W Sieradzkiem województwie gniazdo domu tego.

Krasicki w przypisach nadaje Gortatowskim herb *Leliwa* i wymienia czterech braci następnych: 1o. Floryan opat Pepliński. — 2o. Adam pisarz grodzki Malborski, był sekretarzem legacyi do Turek przydany Podoskiemu wojewodzie Płockiemu, mąż uczony i w prawie biegły, z Maryanny *Sieliskiej* spłodził synów trzech i tyleż córek. — 3o. Ignacy podwojewodzy Chełmiński z *Tczewskiej* zostawił syna Franciszka i dwie córki. — 4o. Piotr Gortatowski sądowy Tucholski. —

Goryczewski, w Ruskiem województwie. Marcin podpisał elekcyą Jana III.

Goryński *herbu Ogończyk*, w Mazowszu: tak o nich piszą nasi genealogistowie, atoli *Okol.* niewinnie do tych pociągnął Kaspra wojewodę Mazowieckiego.

Goryński *herbu Poraj*. Że są tego herbu, i że się z dawna pisali z Gorynina i Ojrzanowa, świadczy nadgrobek Wawrzeńca Goryńskiego, dziedzica na Goryninie i Ojrzanowie, zmarłego 1640. na tumie Poznańskim, wypisał go *Starowol. in Monum.* toż samo i na wielu inszych miejscach czytałem, *u Paproc. o herb. fol.* 251. i 420. Jan z Ojrzanowa cześnik Liwski 1525. podpisał dekret księztwa Mazowieckiego przeciwko heretykom, *u Łubień. in Vitis Episc. Płoc.* Piotr z Gorynina dziedzic na Ojrzanowie wojewoda Mazowiecki 1511. takem go czytał na liscie Zygmunta I. *in MS. Ravens.*, lubom go przez niewiadomość opuścił między wojewodami. Tego, czy drugiego wojewody, synowica, była za Podoskim sędzią Ciechanowskim. Kasper wojewoda Mazowiecki 1540. *u Nakiel. w Miechow. fol.* 629. miał za sobą Agnieszkę Sobocką herbu Doliwa, kanclerza koronnego siostrę, ta mu powiła syna, ale młodo umarł; i córkę Dorotę, która pierwszem małżeństwem żyła z Wojciechem Mińskim wojskim Warszawskim, z niej syn Stanisław Miński podkanclerzy koronny: drugim, z Stanisławem Barżim wojewodą Krakowskim, po którym prędko owdowiawszy, ślubem się obowiązała Bogu, w wdowim stanie, resztę życia swego pędzić;

jakoż w wielkiej świątobliwości dokonała w Krakowie 1613. 9. dnia Kwietnia, w kościele naszym Ś. Barbary w Krakowie po śmieri złożona. Dom swój w szkołę pobożności zamieniła, w którym dwie Panny Firlejowny wojewodzanki Krakowskie bogobojnie wychowała, inszych zaś bardzo wiele, już wielkiego urodzenia, już sierot zbierała, których w wszelakich cnotach wyćwiczywszy, klasztory potem Panieńskie w Krakowie, w Sączu, w Chełmnie napełniła: wszystkie które przy niej były, wraz z sobą do jednegoż stołu sadzała, i nie wprzód do niego sama siadała, póki się aż wszystkie nie zeszły, i na najpodlejszą częstokroć czekając: nie wprzód jeść zaczęła, aż widziała, że się wszystkim za dosyć stało, jeżeli zaś postrzegła, że której z nich, nie tyle dano, ile należało, swoją ją porcyą częstowała: Litanie codzień z niemi o wszystkich SS. mawiała; co miesiąc zaś Patronów im świętych rozdawała, i jakby ich czcić, uczyła. Ustawiczna była w świętem z Bogiem złączeniu przez modlitwę; ranny czas aż do południa klęcząc przed wielkim ołtarzem, i wszystkich aż do końca mszy świętych słuchając: po południu albo żywoty świętych, czy też inną książkę duchowną, czytała; albo do innego którego kościoła, gdzie z odpustem nabożeństwo się odprawiało, ugęszczała. Co Piątek na Skałkę w Krakowie, gdzie Ś. Stanisława biskupa zamordowano, chodziła. Do Częstochowy nie raz w włosiennicę ustrojona, bosemi nogami świętą peregrynacyą podejmowała: co tydzień dwa razy, albo trzy do spowiedzi i komunji przystępowała z wielką gorącością ducha. W głęboką nawet noc; ze snu się na modlitwę porywała: żadnego dnia medytacyi godzinnej nieopuściła, i lubo pozwolenie miała, żeby w domowej kaplicy, mszy świętej słuchać mogła: przecież gdyby najgwałtowniejsza słota albo zawierucha, odwieść się od tego nie dała, żeby była do kościoła codziennie nieugęszczała, wstrzymującym ją zaś od tego, tak odpowiadała. *Na gody, niemasz niepogody:* w latach potem podeszłych, gdy jej nogi służyć nie chciały w krześle się do kościoła nosić kazała. Za dusze w czyścu zostające osobliwie krewnych, przyjaciół, kolligatów, ba i sług swoich rocznice sprawowała, mszy zakupując jako najwięcej, trzynastu częstokroć ubogich przez cały rok w domu swoim podejmowała, nogi im umywając, jałmużną opatrując: szpitale obchodząc: sieroty, od których dla kalectwa albo choroby jakiej w nich, większy wstręt miała, sama leczyła, chędożyła, czesała: katusze nawiedzając, więźnie cieszyła i wspomagała. Uprosiła była sobie u Ks. generała naszego, żeby chorym, albo z choroby wzmagającym zakonnikom nie insze potrawy dawano, tylko któ-

reby ona była sama zgotowała: czyniła to tedy z wielką skrzętnością, i gdy jej szczodrobliwość starsi tamowali, o to się żaliła. Na skupienie gruntów przy kościele S. Barbary w Krakowie dla wygodniejszego tam naszych mieszkania, dwa tysiące czerwonych złotych wysypała. Tenże sam kościół, nim naszych do niego wprowadzono, zaprosiwszy zacnych inszych Pań w kompanji, obmiatała, ławki, obrazy, ściany, posadzkę szorowała. Ciało swoje rozmaitemi sposobami trapiła, już ustawicznemi postami, już sypianiem na gołej ziemi, już ostremi paskami, i częstemi dyscyplinami, już włosiennicą, osobliwie jednak gdy jaka fala na tę się ojczyznę oburzyła. Pewnego szalonego, który ją lżył przez wiele lat, ba i czasem na życie jej nasadzał się, lubo mogła z siebie zrzucić, przecież cierpliwie go do podziwienia inszych znosiła: w ten heroiczny akt wprawiła ją prawdziwa jej pokora, z której siebie za najlichsze stworzenie poczytała, i dla tego, gdy jej kto honor jaki świadczył, zdała się tem urażać. Takiemi cnotami bogobojna Pani niebo sobie skarbiła. *P. Skarga w dedykacyi Gospodarstwo duchowne. Kazanie, Roczna i wieczna pamięć. Annuae* 1608. *Histor. Dom. Profess. Cracov.* 1580. Jan Goryński z Gorynina 1648. w Poznańskiem województwie. Marcin w Inowrocławskiem podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla. N. Goryński kanonik Poznański proboszcz Żukowskich Panien S. Norberta, klasztorne dobra, prawnie z rąk cudzych windykował, karności tamże zakonnej przestrzegał za Rozrażewskiego biskupa.

Goryszewski *herbu Ciołek*, w Płockiem województwie. Z tych jeden podskarbim był Królowy Anny. Ks. Stanisław Goryszewski w zakonie naszym rektorem rządził kollegium Przemyslkie, umarł 1666. matka jego Magdalena Gorazdowska herbu Prawdzic. Maciej, z Anny Gutkowskiej spłodził trzech synów. Jacka który w obozie, umarł, Cypryana w zakonie *Ordin. Minor. Observ.* i Stanisława, którego syn Franciszek w Moskiewskich expedycyach z Przyjemskim, męztwem wsławiony.

Gorzechowski *herbu Ogończyk*, w Dobrzyńskiej ziemi. Stanisław Gorzechowski podstarości Chęciński. *Baran.* Jan 1648. podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Maryanna była za Kazimierzem Dobrogojskim: Magdalena z Przewoskiej urodzona, była za Janem Paprockim.

Gorzeński *herbu Nałęcz.* Piszą się z Gorzenia w Wielkiej-Polszcze, są i po inszych województwach, ale tak rozumiem że wszyscy jednegoż herbu, luboć się niektórzy Gorzyńskiemi zowią. Jan 1648. w ziemi Ciechanowskiej. Jan Gorzyński starosta Starogardzki 1678. z sejmu komissarz, do

uznania pretensyi elektora Brandeburskiego. *Constit. fol.* 12. Jan łowczy Litewski z sejmu naznaczony do dystrybucyi hiberny na wojsko 1685. *Constit. fol.* 6. Chryzostom wojski Poznański, żupnik Bydgoski 1676. komissarz do pogranicznych kłótni ułacnienia. *Constit. fol.* 52. N. Gorzeński miał za sobą Katarzynę Oporowską z Bukowieckiej spłodzoną, spłodził Wojciecha, który z Jadwigi Bednarskiej de Bednary herbu Podkowa i Krzyż, zostawił syna Jędrzeja, tego z Zofji Skoraszewskiej chorążego Poznańskiego rodzono stryjecznej siostry, syn Alexander najprzód podczaszy Kaliski, deputat na trybunał koronny z Kaliskiego 1727. i na tym trybunale vice marszałek. Przedtem komissarz i deputat, od tegoż województwa na trybunał Radomski; miał za sobą Annę Koźmińską kasztelankę Rogozińską, z tej synowie, Dymitr wielkiej nadziei w zakonie Soc. Jesu, młodo jeszcze magistrem umarł, w Poznaniu 1732. Franciszek, wprzód chorąży a potem kapitan w regimencie garnizonu królewskiego, Antoni, Józef, i Władysław jeszcze w szkołach. Córek cztery, prócz w dzieciństwie zmarłych. Teresa najstarsza, wydana za Jakóba Glinieckiego. Justyna zakonnica S. Benedykta w Poznaniu, dwie jeszcze *minorennes.* Obrawszy sobie potem stan duchowny, ten Alexander, z kanonika kantorem jest Gnieznieńskim, archidyakonem, i officyałem Kaliskim, kanonikiem Krakowskim; z kapituły Gnieznieńskiej był deputatem oraz i vice prezydentem na trybunał koronny 1732. Herb Gorzeńskich Nałęcz powinien być zakładany, na hełmie między jeleniemi rogami, murzyn z zawiązanemi oczami. Mikołaj miał za sobą Teresę Linowską, z której córka Katarzyna Bogusławska, Franciszek, Ignacy, i Elżbieta. Gorzyński Ignacy Anioł zakonu S. Pawła pustelnika, wydał *Nowy ogłos chwały Świętych Boskich, albo Kazanie na Święta w Częstochowie* 1717. *in 4to.*

Alexander Gorzeński, podczaszy Kaliski, z N. *Koźmińską* spłodził synów czterech: 1*go* Franciszka, 2*go* Antoniego, 3*go* Józefa kanclerza Krakowskiego, 4*go* Władysława *sterilem.* Córka tegoż była za Stefanem Trzcińskim, miecznikiem Dobrzyńskim. Brygitta była zakonnicą. Franciszek Gorzeński pułkownik wojsk koronnych, ten z Anną *Derengowską*, zostawił potomstwo, synów sześciu: 1. Tymoteusz Gorzeński najprzód referendarz, potem biskup Smoleński orderów narodowych kawaler. Mąż w urzędzie swoim, dobrego pasterza i senatora obowiązki wypełniający. 2. Leo kapitan w wojsku Francuzkiem, szambelan J. K. Mci, ożenił się z Barbarą z *Siemianowskich, primo voto* za Oraczewskim starostą Rogowskim będącą wdową, z tą spłodził syna jednego Tomasza. 3. syn Franciszka Gorzeńskiego z *Derengowskiej* urodzony, Makary Gorzeński kasztelan Kamieński orderów narodowych kawaler, który jak w stanie ry-

cerskim, tak i w senatorskim, zawsze swej ojczyznie wierny i przychylny. Wszedł w śluby małżeńskie z Ludwiką z *Koźmińskich primo voto* za Xawerym Sokolnickim podkomorzym Kaliskim będącą wdową, z którą *sterilis*. 4. Felix pułkownik wojsk Litewskich, ożeniony z N. *Zienkiewiczowną* starościanką Ducką, mający potomstwo. 5. Nicefor Gorzeński chorąży Gnieznieński, mający za sobą Konstancyą *Sołtykownę*, z którą ma syna Józefa. 6. Antoni na świecie, Paweł w zakonie Cystersów. Siostry tychże: Leokadya, Józefa i Ludwika, Panny.

Antoni Gorzeński drugi syn Alexandra, chorąży Poznański, ten z N. *Bleszyńską*, spłodził syna jednego Augustyna i córki cztery: Kordula, za Janem Turno stolnikiem Kaliskim. 2*ga* Teresa za Andrzejem Grabowskim kasztelanicem Gdańskim, a dwie zakonnicami Alexandra i Brygitta. Augustyn Gorzeński podkomorzy Poznański, generał lieutenant, i bywszy generał *amployé* przy boku J. K. Mci, kawaler orderów narodowych, ten wielokrotnie na funkcyach poselskich, jako też i obowiązkach wojskowych pilnie i zawsze swej ojczyznie wierny. Wszedł w śluby małżeńskie z Alexandrą *Skorzewską*, generałowną wojsk koronnych. — *Heraldyka Wielądka.*

Tymoteusz Gorzeński referendarz koronny. — W roku 1778. Kazimierz Gorzeński regent Nakielski. — W roku 1788. Makary Gorzeński kasztelan. — *Krasicki.*

Gorzewski *herbu Zaręba*, w Kaliskiem województwie. Z tych jeden był sędzią ziemskim Poznańskim 1578. Drugi kasztelanem Kowalskim 1693. Stanisław i Krzysztof 1697. kwitnęli. Konstancya Gorzewska była za Wawrzeńcem Walewskim kasztelanicem Spicimirskim, siostra jej za Franciszkiem Zychlińskim 1700. Samuel 1704. podpisał konfederacyą Sendomierską. Gorzecki Paweł 1632. w ziemi Wieluńskiej.

Gorzkowski *herbu Godziemba*, w Bełzkiem województwie: atoli *Okolski* o nich świadczy, że już za jego czasów zeszli: i dom ten ustał.

Gorzkowski *herbu Tarnawa.* Tak Paprocki jako i Okolski tych w Chełmskiej ziemi, i w Lubelskiem województwie osadza, atoli i pod herbem Trąby także Gorzkowskich liczy, gdzie toż samo o nich powiada, co mówił o drugich pod herbem Tarnawa; że Gorzkowscy są herbu Tarnawa, z Gorzkowa, mila od Krasnegostawu, to wiem dobrze. Z tych Piotr za czasów *Paprockiego* był sędzią ziemi Chełmskiej, którego brat Jędrzej w Litwie osiadł, jeszcze i po dziś dzień w tem księztwie kwitną: bo Jan w powiecie Grodzieńskim podpisał elekcyą Jana III. *Genealogia tego Domu* Janowi Gorzkowskiemu któremu się działem dostały dobra Wiszniów Gorzków i Wielkiepole, trzech synów przypisuje; pierwszy Piotr, od tego był syn Mikołaj *sterilis*, i Jędrzej, tego synowie Piotr i Mikołaj bezpotomni, Stanisław zaś sędzia ziemski

Chełmski, miał za sobą Annę Cieszacką z tą spłodził Wiktoryna, który dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, raz z Hilaryą Stoińską, z tej była tylko jedna córka Anna, 1*mo* za Gabryelem Bielskim, 2*do* za Trembińskim, 3*tio* za Drozdowskim: drugi raz z Łysakowską, z tej był syn Jacek, ten z Anny Stamierowskiej zostawił dwie córki Meglewską i Ewę Bębnowską i syna Stanisława, ale tylko kilka córek po nim zostało. Kazimierz drugi syn z Łysakowski, z Zofią Dłużewską bezpotomny. Tegoż Stanisława sędziego był syn Jan *sterilis*, i Katarzyna córka z Czernim zmówiona. Drugi Paweł, tego dwóch synów, Roman *sterilis* i Michał, który czterech synów spłodził, Tomasza i Mikołaja *steriles*, Stanisława którego synowie Mikołaj i Alexander *steriles*. *Nieszpork. f.* 146. wspomina żonę Stanisława Gorzkowskiego Annę Jagodzińską 1622. *a Starowol. in Monum.* Stanisława męża rycerskiego zmarłego 1638. wypisał nadgrobek z Lublina, i Pawła, którego synowie także trzej bezpotomni Stanisław, Jędrzej i Piotr. Trzeci Krzysztof pisarz ziemski Chełmski, syn jego Jan *sterilis*, a bodaj nie miał za sobą Balickiej, i Jakób, od którego był syn Jędrzej *sterilis* i Jan, ten spłodził Franciszka (podobno z Bogumiły Latyczyńskiej) sędziego grodzkiego Krasnostawskiego dziedzica na Sieniczce, Anna Rejowna, powiła mu jednę córkę Teodorę zmówioną z Jędrzejem Ożarowskim. N. Gorzkowska była za Janem Zamojskim.

W roku 1778. Józef Gorzkowski komornik ziemski Radomski. — Jan Gorzkowski dziedzic na Babicy i Hramoczowie w ziemi Sanockiej, z *Błońskiej* zostawił córkę wydaną za Senickiego i synów dwóch: ztych starszy Jan pojął *Malicką* i ma z niej potomstwo: młodszy Robert pojął *Hadziewiczównę* i ma z niej córkę. — *Krasicki.*

Gorzkowski *herbu Trąby.* Jędrzej sekretarz legacyi Małachowskiego wojewody Poznańskiego do Turek, *wydał ją do druku in fol.* 1699. Alexander łowczy Żydaczewski sędzia kapturowy Lwowski 1733.

Gorzuchowski *herbu Prawdzic. MS. o Familiach Pruskich* o nich świadczy. Z tych Stanisław Gorzuchowski kwitnął r. 1610. Jan miał za sobą Wedelsztedownę. Jerzy wojski Smoleński 1632. w Smoleńskiem.

Gorzycki *herbu Doliwa,* w Kaliskiem województwie: tak się podpisał na Obwieszczenie 1697. Józef Gorczycki Doliwa. N. miał za sobą Mycielską Katarzynę.

Gorzycki *herbu Drogosław*, w Poznańskiem województwie: niewiem czy nie z tych jeden Mikołaj Gorzycki 1648. podpisał w Ruskiem elekcyą Jana Kazimierza.

Gorzycki *herbu Korab*, w Sieradzkiem województwie, jednaż ich dzielnica z Piątkowskiemi.

Gorzyszkot, w ziemi Warszawskiej. Samuel podpisał elekcyą Władysława IV.

Gościcki, w województwie Kijowskiem. Wojciech Gościcki podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Gościkowski *herbu Łabędź*, w Sendomierskiem województwie. Władysław, Alexander, Franciszek Duninowie Dościkowscy podpisali elekcyą Jana III. luboć ich drudzy zowią Goździkowski z Goździkowa: z tych był także Stanisław na Goździkowie kasztelanem Inowłodzkim. N. Goździkowska Bartochowskiego małżonka. N. wojski Radomski. *Poniat. morze.*

Gościmiński *herbu Bożawola*, w Dobrzyńskiej ziemi. Okolski pisze w indexie Kościmiński. Zygmunt Gościmiński sędzia ziemski Dobrzyński z sejmu 1637. poborca tamże. *Constit. fol.* 7.

Gościmiński *herbu Grabie*, w ziemi Ciechanowskiej. Zygmunt Cościmiński pisarz ziemski Ciechanowski.

Gościowski. Wspomina ich *Starowol. in Monum.* i *Paproc. gdzie fol.* 1068. pisze, że Gościowskiego córka, była za Rokosowskim kasztelanem Śrzemskim. N. Gościowski miał za sobą Dłuską.

Gościszewski. Czytałem list Zygmunta I. *in MS. Petricov.*, w którym ten Król, za opiekuna Chociwskim niedorosłym naznacza Jana Gościszewskiego: i *Paproc. o herb. fol.* 371. namienia, że jeden z nich miał za sobą Ciołkownę: a bodaj się nie piszą z Gościeszyc, z których się i Mińscy zdawna pisali, a zatem do herbu Prus *3tio* należećby mieli. Ścibor z Gościeszyc kanonik Płocki 1453. *Statut. Masow. fol.* 98.

Gosiewski *herbu Ślepowron*, w księztwie Litewskiem. Z Mazowieckiego województwa przenieśli się do Litwy, z tych Jan w Oszmiańskim powiecie osiadł, syn jego Alexander Korwin Gosiewski wojewoda Smoleński, starosta Puński, Wieliski: gdy Moskwa Władysława IV. natenczas Królewicza na tron do siebie wzywała, i już Żółkiewski hetman wszystkie rzeczy do tego nakłonił, odchodząc z stolicy Moskiewskiej, tego Alexandra natenczas starostę Wieliskiego w Moskwie zostawił, aby był i Panów Moskiewskich w wierności, i wojska w karności utrzymywał, jakoż i własnej fortunie nie przepuścił Alexander, do rebelji skłonne ujmując sobie serca, na co wiele spendował; luboć mu to potem konstytucya 1613. *fol.* 12. wszystko wyliczyć kazała; nawet gdy górę coraz bardziej brała rebellia, wiele, to na samej sto-

licy, to pod Poczapowem, jako pisze *Starowol. orat. in Obitum Sigism. III.* Moskwy wyciął; atoli po zabiciu Dymitra zmyślonego Cara Moskiewskiego i on od wiarołomnych Moskalów nad prawo wszystkich narodów w niewolą wzięty: z której potem wyszedłszy 1608. Królom Polskim koronnę i berła Carstwa Moskiewskiego, z skarbu ich wydarte oddał. W Smoleńsku potem na praesidium z wojskiem od Zygmunta Króla zostawiony, wielkiem go sercem zawsze bronił: pewnie gdyby był miał podobnych sobie sukcessorów na tej funkcyi, nigdyby się był Smoleńsk do Moskwy nie dostał, był albowiem czujnością i pracami wojennemi niesfatygowany, żadną bojaźnią i śmiercią nawet nieustraszony, dla tego w Inflanciech, w wielu kampaniach zawsze zwycięzko nacierając na Szwedów tej prowincyi obronił. Będąc regimentarzem wojska 1626. grafa Turna zbił. Pontusa de la Garde tak uskromił, że się z obozu wychylić nie śmiał. *Kojał.* Białą i Dohobus wałami opatrzył. Marszałkował w izbie poselskiej 1615. już natenczas referendarz Litewski, a inszych czasów posłując na różne sejmy, wszędzie na dobro ojczyzny galił. W r. 1634. komissarzem do traktatów o pokój z Moskwą naznaczony, szczęśliwie go zakończył i podpisał. W nadgrodę tych swoich zasług, wiecznem prawem puściła mu Rzeczpospolita dobra królewskie Porzece, Biberów, Głuszyce w województwie Smoleńskiem, które był od possessorów wykupił. *Constit.* 1631. *fol.* 20. On zaś swoją fortuną z Bogiem się dzieląc, najprzód w Witebsku *Collegium Societatis Jesu* fundował; w r. 1640. jako wspomina konstytucya 1690. *fol.* 16. Potem w Brześciu Litewskim Panny zakonne reguły Ś. Brygitty, za najpierwszego fundatora swego, jego, i żonę jego liczą. Kościołowi Dyneburskiemu pewne grunta swoje przydał; o czem świadczy *Konstytucya* 1631. *fol.* 34. pogrzebiony w Wilnie u Ś. Kazimierza w kaplicy swojej. Miał za sobą Ewę Pacownę, z której trzy córki, Zofia z Mikołajem Sapiehą pisarzem polnym Litewskim, Helena Marcybella, z Samuelem książęciem Sanguszkiem wojewodą Witebskim dożywotnie zmówione, z tych Helena umarła roku 1635. Anna zakonnicą Brygitanką w Brześciu Litewskim, *Kazanie Ks. Makow.* i synów trzech, Krzysztofa, Mikołaja, i Wicentego, z tych:

Krzysztof wojewoda Smoleński, a przedtem pisarz Litewski, starosta Wieliski, poseł do Francyi od Władysława IV. o uwolnienie Jana Kazimierza Królewicza z więzienia, jest jego mowa w druku, którą miał do Ludwika XIII. Króla Francuzkiego, za więźniem się wstawiając, i druga którą witał Królową Francuzką, i Delfina urodzonego winszował, *u Wassenburgiusza Carceris Gallici fol.* 228. *i fol.* 231. *Cluver.*

fol. 823. jakoż siła dopomógł Janowi Kazimierzowi do uwolnienia.

Wincenty podskarbi wielki Litewski, i hetman polny, starosta Oszmiański, Wieliski, Puński, Markowski, Łodziejski, syn drugi Alexandra wojewody Smoleńskiego, w Wilnie, Wiedniu i Rzymie młodsze lata różnemi polerował naukami; powróciwszy do ojczyzny, na dworze Władysława IV. Króla oczy i serce Pańskie na siebie obrócił, stolnikostwem go tedy najprzód Litewskiem uczcił, z którym honorem marszałkował izbie poselskiej r. 1651. a potem gdy się raz pod Łojowem, kędy pod nim konia zabito, i znowu drugi raz pod Łojowem, Mozyrem, Pińskiem, Bobrojskiem z pięknem sercem popisał, tak że siła dopomógł do tych wygranych; gdy swoim duktem w Irpieńskiej expedycyi dziesięć tysięcy Kozaków na placu położył, a w Dimirskiej trzydzieści tysięcy tychże zbił; gdy pod Białocerkwią z Tatarami chwalebnego pokoju dotarł: gdy na przysługę strapionej wtenczas ojczyzny, siła dostatniej fortuny stracił, w rekompensę wziął podskarbstwo wielkie Litewskie, przydano mu wkrótce do niego i buławę polną Litewską. Na te czasy właśnie trafił, ten przezacny mąż, kiedy wszystkie prawie nieszczęścia na Polskę się były śpiknęły, które też i jego nie jednym razem uwikłały: bo najprzód gdy całe księztwo Żmudzkie Karol Gustaw Król Szwedzki, gwałtem tej ojczyznie wydzierał i wszyscy szczęście jego adorując, wierność mu swoję przyrzekali; sam Gosiewski, ze wspaniałym umysłem podpisać jej niechciał, w niewolą od Szwedów był zabrany. Na lepsze to jednak temu Królestwu wyszło, skrytą albowiem legacyą do Cara Moskiewskiego w Wilnie po te czasy będącego, wyprawił, w tej oczywistemi dokumentami gdy pokazał, że Szwedzi, nie szczerą mu przyjaźnią łudzili, tyle wymógł; że Car lubo się sprzysiągł z Szwedem na naszą zgubę, tę jednak ligę, na jego perswazyą rozerwał, i Rygę Szwedzkim żołnierzem uzbrojoną obległ. Nadto kwarcianemu wojsku, które do Karola Gustawa z Koniecpolskim chorążym koronnym oderwało się, powrót do własnego Pana, Jana Kazimierza Króla wyperswadował. Widząc wielkie serce w Korwinie Gustaw, że już poniekąd szczęście jego nachylać się w Polszcze poczęło, umyślił go do Szwecyi odesłać: o czem przestrzeżony Wincenty, z siedmią innemi, lubo nie bez niebezpieczeństwa uszedłszy, z rąk się jego wyplątał: pod Warszawą do Króla Jana Kazimierza, do Szwedów w tem mieście szturmującego przybiegł, kędy złamani natarczywością naszych Szwedzi, na ręce Gosiewskiego, i miasto i generała Wittemberga poddali. W Pułtusku potem praesidium Szwedzkie wyciął: a potem do Prus książęcych z woj-

skiem swojem, i z Tatarami wpadłszy, pod Prostkami, gdzie znaczne Brandeburskie wojsko zniósłszy, tę tam prowincyą spustoszywszy, do Żmudzi z ludźmi swemi odwrócił. Tam dowiedziawszy się, że Magnus de la Gardie generał Szwedzki, Birży sukkurs posyłał; przez Zerońskiego wszystkich wyciął. Zebrawszy potem dziesięć tysięcy ludzi do boju, których z własnej szkatuły wystawił, Birże, książat Radziwiłów zamek, Szwedom odebrał: w krótce temi ludźmi, tak Brandeburczyków nastraszył, że nad spodziewanie pokój z Polską zawarli: z tamtąd do Inflant wtargnął, kędy wszystkie fortece między Rygą i Parnawą Szwedom pobrał, jako Wolmir, Armet, Rombork, Helmet, Oberpal, Felin, Trejdan: czem siła przytarł Szwedzkiej potęgi. Na Moskwę znowu szablę zwycięzką obrócił, którą pod Kownem Wołyńskiego z dziesięcią tysięcy Moskwy poraził. Po tej wiktoryi, tylko w tysiąc dwieście koni na traktaty z Moskwą *fide publica* assekurowany, jako komissarz od Rzeczypospolitej poszedł: gdy jednak według swoich zamysłów, nie mogła go Moskwa użyć, gwałtowną siłą przymusić go umyśliła do tego, czego chciała; dla tego trzydziestą tysięcy go wojska w koło opasawszy, lubo się przez sześć godzin w małej garsztce, wielkiemu tłumowi, mężnem sercem bronił, w niewolą czworoletnią zabrała, do Moskwy odesłany, odwiedził ojca swego kiedyś więzienie. I tam jednak nie przestał życzyć dobrze ojczyznie: bo skrytemi manowcami, już jej doradzał, już zamysły nieprzyjacielskie otwierał. Rozrywając tak przewlokłą melancholią, napisał w więzieniu kilka książek, wszakże ile wiedzieć mogę, jedna tylko z nich *in 4to z prasy drukarskiej wyszła w Toruniu* 1695. której tytuł: *Zwierciadło nikomu nie pochlebujące.* Straty tak wielkiego senatora, jak żałowała ojczyzna, i ztąd poznać, że na sejmach upraszano Króla o przywrócenie jego, i z tąd, że na zamianę za niego jednego, pięciu hetmanów Moskiewskich, w różnych okazyach od naszych pojmanych, wydano. Wyszedł tedy po długiem więzieniu schorzały, z wielką od wszystkich przyjęty radością. Więc gdy nowe siły i krew swoję, na pomstę swej niewoli na nieprzyjaciela gotuje, do czego, żeby skuteczniej mógł przyjść, związkowe tym czasem zawziętości uśmierzyć usiłuje, krwią swoją i śmiercią ugasił ten płomień w r. 1662. od zajuszonych na siebie pod Ostrynią rozsiekany. Miał za sobą Magdalenę córkę Octaviana Konopackiego kasztelana Elbląskiego, z tą spłodził dwie córki, jedna z nich Teresa poszła za Dominika Słuszkę kasztelana Wileńskiego i hetmana polnego Litewskiego, drugiem małżeństwem za Kazimierza Sapiehę wojewodę Wileńskiego, i hetmana wielkiego Litewskiego. Druga Zofia za Przyjemskiego

podstolego koronnego. *Duryew. fol.* 88. obiedwie *steriles.* Wnuka zaś jego była za Alexandrem Cetnerem starostą Trembowolskim.

Mikołaj podkomorzy Smoleński, żołnierz sławny, kilkanaście postrzałów z różnych potyczek wyniósł, nie zostawił potomstwa. Mikołaja Gosiewskiego rotmistrza wspominają konstytucye 1631. *fol.* 20. Jan stryjeczny Alexandra, starosta Białokamiński, zabity w potrzebie z Szwedami. Ludwik poległ w okazyi pod Białą. N. wojski Smoleński, po długiej w wojsku Litewskiem służbie w Smoleńskiem województwie osiadł, syn jego Alexander starosta Bielski mąż odważny rotmistrz królewski; gdy Pińsk Kozakom szturmem odbierano, pierwszy z swojemi w padł w miasto. *Kojal.* Maciej generał artyleryi księztwa Litewskiego, o którem konstytucya 1690. *fol.* 9. kędy sukcessorom jego pięćdziesiąt i siedm tysięcy na artyleryą od niego wydane, płacić każe. Tenże czy inny Maciej stolnik Nowogrodzki, pojął 1*mo voto* Barbarę Niemirownę, z której córka Rozalia Zielińska, 2*do voto* Konstancyą Mokrzecką. Michał sędzia wojskowy 1685. *Constit. fol.* 7. Róża Gosiewska starościanka zakonnica S. Brygitty w Brześciu Litewskiem. *Załuski kazan. na jej obłoczy.*

Bogusław Gosiewski biskup Smoleński teraźniejszy, a przedtem suffragan Białoruski administrator *sede vacante* biskupstwa Wileńskiego. Antoni Alexander podwojewodzy Smoleński, poseł na konwokacyą 1733.

Goski *herbu Prawdzic*, z tą jednak różnicą, że Lew nie trzyma w przednich łapach kółka, potem że pole tego herbu błękitne, w hełmie Lew powinien być z mieczem. W województwie Rawskiem ten dom kwitnie, jako *świadczy MS. Ks. Kojałow.* Podobno tu należą. Adam Goski biskup Wołoski zakonu S. Dominika 1412. Jan opat Świętokrzyski koło roku 1676.

Gosler. Onufry Gosler książęcia Kurlandzkiego konsyliarz w roku 1685. co poznać z komissyi w tym czasie.

Goślicki *herbu Grzymała*, w Płockiem województwie. Jaska Goślickiego kasztelanka Wiślickiego, czytam na liście Władysława Króla danym miastu Lubelskiemu roku 1392. W tymże roku Ziemowit książę Mazowiecki, niektóre przywileje temu domowi nadał, w tych wspominają Henryka Goślickiego, który z wojskiem do Prus wysłany, męztwa swego dał dowody. Drugi list tegoż książęcia, Grzymisławia Goślickiego kanclerza Mazowieckiego opowiada. Mikołaj namiestnik Sierpskiego, za czasów Króla Zygmunta pod Proboszczewiczami w Płockiem, Krzyżaków poraził. Ze zaś ludzie rycerscy, i chwały chciwi z tego domu zawsze bywali, dla

tego na Podole, sławy wojennej i męztwą pole, często z ojczyzny swej przychodzili, z tych dwaj Gośliccy pod Sokalem w mniej fortunnej bitwie polegli. Franciszek podstarości Barski, pamiętny rotmistrz pod Pretficzem i Herburtem, w szczupłym swoich kompucie, na daleko większą zgraję Tatarów napadłszy, wielkiem sercem na nich natarł, atoli zbity, sam się w niewolą dostał; życie swoje okupując, cny rotmistrz, wielką, wprawdzie za siebie summę nieprzyjacielowi obiecywał; atoli Tatarzy pamiętając, jak ich nie raz fortunnie bił, na części go rozsiekawszy, we krwi jego szable i szaty swoje nurzali, cząstki ciała jego drobniejsze, gwałtem między siebie rozszarpali, dawną superstycyą to pogaństwo nabici, jakby z tym takiegoż odważnego ducha i serca nabyć mieli: zginął 1556.; miejsce to, na którem zabity, jeszcze podziśdzień zowią mogiłą Goślickiego, *mówi Paprocki, i Biel. fol.* 601. *Starowol. in Monum. fol.* 757. jego nadgrobek wypisany położył. Marcin Goślicki archydyakon Płocki, dla mądrości swojej, i biegłości w prawie, Królom Polskim miły, Królowy Bonie dobrze zasłużony. Paweł kanonik Krakowski i Płocki umarł 1590. którego nadgrobek w katedrze Krakowskiej po dziś dzień widzieć. Wawrzeniec brat jego rodzony, najprzód proboszcz Krakowski, dziekan Płocki i Kielecki, Sendomierski kanonik, potem biskup Kamieniecki, Chełmski, Przemysłki i opat Mogilski, nakoniec Poznańskim umarł 1607. *Starowol. in Hecaton. Treter. in Vitis Episcop. Posnan.* chwalą go najprzód z niepospolitej umiejętności: bo w Greckim nawet języku dość dobrze przećwiczony, w teologji, filozofji, astronomji biegły, w stylu i wymowie gładki, znać naukę jęgo z ksiąg od niego wydanych: w Padwie albowiem jeszcze będąc napisał ksiąg dwie, *de Optimo Senatore, Venetiis in 4to* 1569. i znowu książeczkę *de Optimo Cive.* Krom tego wydał, *Witanie rad i Stanów Koronnych do Króla Zygmunta III.* 1587. *Cracov. in 4to.* Jest jego w druku oracya, *pro statu Sacerdotali,* którą miał w Warszawie w senacie. Pisał krom tego wiele wierszem. W funkcyach na siebie włożonych dzielny, dla tego w wielu legacyach do postronnych narodów posłem jeździł, jako do Węgier, Niemiec, Saxonji, Szwecyi, i Prus. Rebellizujących Gdańszczanów z Królem pojednał, co poznać z Fridwalda: tąż potem dzielnością Rokoszanów serca nakłaniał do Zygmunta III. ztąd Królom Polskim zawsze był miły, a co największa, taka życia pasterskiego pobożność, że mu i sama złość nie miała co zarzucić: Chełmskim biskupem będąc, często do ludzi kazania miewał: szpitale w Przemyslkiem nawiedzał, i ubóstwo jałmużnami opatrował: umierając, bibliotekę swoję dość w księgi liczną,

konwentowi Płockiemu zakonu kaznodziejskiego, odkazał, *Bzov. Propag. cap.* 14. *fol.* 97. pochowany w Poznańskiem Tumie, z marmurowym nadgrobkiem, przed śmiercią koadjutora sobie na biskupstwo przybrawszy. Walentyn trzeci brat Wawrzeńca biskupa, najprzód podsędek ziemski Płocki, potem kasztelan Sierpski, umarł 1596. jako świadczy jego nadgrobek w kościele Mogilskim Cystercyeńskim; miał za sobą Koziobrodzką, z tej zostawił córkę Annę, z Janem Wolskim Duninem dożywotnie zmówioną: *Łuk. Papr. Łaski Cudow. fol.* 56. kędy jej łaski na kościół Sierpski wylicza: i syna Jana pisarza grodzkiego Płockiego, potem z Kretkowskiej było potomstwo syny i córki. Jan podczaszy Brzeski Kujawski. Jan strażnik koronny, mąż rycerski, którego nadgrobek z Latyczowskiego kościoła wypisał, *Okol. i Starowol. in Monum.* umarł roku 1630. wieku swego 95. Krzysztof w obozie lata swoje trawił przeciwko Skinderbaszy, Turkom, i Tatarom 1617. Herb Goślickich Grzymała, ale męża zbrojnego w bramie nie masz, tylko brama zamknięta: luboć drudzy i bez bramy, mur prosty tylko z basztami kładą. O Goślickim pisze *Bielski fol.* 741. w roku 1577. i o jego męztwie.

Goślicki *herbu Lubicz*, w Płockiem województwie z małych Goślic. Do tych znowu tak *Paproc.* jako i *Okolski* Franciszka Goślickiego od Tatarów zabitego przypisali, lubo go i pod herbem Grzymała położyli, ale *Bielski* wyraźnie o nim mówi, że był Grzymalita. Mikołaja potem w Krakowskiem województwie wspominają. Jakób Goślicki w zakonie naszym r. 1589. życie swoje poświęcił usłudze zapowietrzonych w Wilnie; z przedziwną tedy ochotą i miłością chorych nawiedzał, spowiedzi słuchał, i ratował w ostatnim terminie, aż też i sam temże powietrzem zarażony, stał się ofiara miłości bliźniego. *Alegambe Victimae fol.* 96. *Sachini histor. soc. p.* 9. *num.* 88. *Bencius in Annal.* kędy jego apostolskie prace koło dusz ludzkich obszerniej wypisał. Wojciech Goślicki z Płockiem województwem elekcyą Jana Kazimierza podpisał.

Goślinowski *herbu Junosza*, w Rawskiem województwie, Walentyn Goślinowski dziedzic części na Paczynowicach pod Kaliszem r. 1633. na listach kościoła Broniszowskiego. Jakób poborca w Rawskiem z sejmu 1593. *Constit. fol.* 661. Łukasz z sejmu 1634. poborca tamże. Jan 1648.

Gośliński *herbu Przerowa*, w Mazowieckiem województwie. Z tych jeden, za czasów Paprockiego, był kanonikiem Lwowskim i plebanem Rypińskim. Floryan Gośliński Podlaszanin w zakonie naszym pobożny kapłan służąc zapo-

wietrzonym w Pułtusku 1606. na tej usłudze heroicznie życie swoje zakończył, temże się powietrzem zaraziwszy. *Annuae Societ. impressae fol.* 778. *Alegambe Victimae.*

Gosławski *herbu Nałęcz.* Tych przodków Kiełbasami zwano, jako *Kromer lib.* 16. wspomina Mikołaja Kiełbasę, że Zbigniewowi Oleśnickiemu proszącemu dla Króla o kilka chorągwi na sukkurs w potrzebie z nieprzyjacielem odmówił, tego Mikołaja czytam kasztelanem Bydgoskim 1436. którego roku podpisał pokój Brzeski, *u Łask. w Statut. fol.* 140. Pasko z Gosławic kasztelan Konarski u tegoż 1436. Bartłomiej Kiełbasa kanonik Gnieznieński między innemi do Rzymu, posłami, jeździł w legacyi o potwierdzenie pokoju Pruskiego, *u Łask. w Statut. fol.* 148. Wincenty Kiełbasa Gosławski biskup Chełmiński i Pomezański, wstąpił na Chełmińskie z Gnieznieńskiej kanonji 1466. gdzie mu *per commendam* puszczono i biskupstwo Pomezańskie, które wraz trzymał z Chełmińskiem. *Treterus in Vitis Episcop. Varmiens.* co przydaje, że po śmierci Pawła biskupa Warmińskiego która przypadła na r. 1471. puścił mu był Król Kazimierz w administracyą tę katedrę, ale gdy ciężki był poddanym swoim, Król mu kazał ztamtąd ustąpić, przecież na ciechę zażalonego serca, puścił mu potem Pomezańskie biskupstwo: to się utrzymać nie może: bo jawna jest z pokoju z Krzyżakami uczynionego w roku 1466. że już w ten czas Wincenty biskupem był Pomezańskim deklarowany: na dowód tego kładę słowa z autentyku, *u Łask. w Statut. Item concordatum et ordinatum est, quod Vener. Dominus Vincentius Kiełbasa Consiliarius et Secretarius Serenissimi Regis Casimiri ad Ecclesiam Culmensem per ipsum Casimirum Regem nominatus, et ad eandem sua intercessione dante Domino promovendus, Ecclesiam et sedem Pomesaniensis Episcopatus, quamvis hactenus in capite et membris regularem, in commendam ad vitae duntaxat tempora per dispositionem et ordinationem habeat Apostolicam, et illam cum suis Castris, civitatibus, fortalitiis, ut Prajbuth alias Revenberg, Quidzyn alias Marieverder, Biskupice, Kisielice Smerber alias Sardzen et Rozemberg etc. obtineat.* Tenże pokój, potem w Rzymie posłem będąc, wymógł że od stolicy apostolskiej był potwierdzony. Większa jest wątpliwość o roku śmierci jego, bo jedni ją zrzucają na rok 1479. drudzy na rok 1480. atoli z obrazów Kwidzyńskich, i Kromera, jam w tomie pierwszym położył roku 1489. Jędrzej Gosławski kasztelan Kamieniecki 1573. ale podobno Kamieński powinno być. Paweł opat Paradyski 1620. był na synodzie prowincyalnym Warszawskim. *Acta Synodi.* Kasper 1592. r.

podpisał list Zygmunt III. dany miastu Lwowskiemu. Gosławska była za Janem Marcinem Czapskim podkomorzym Inflantskim. Jędrzej pisarz grodzki i sądowy Malborski 1678. *Moniment. Resid. Mariaeburg.* Gosławski miał za sobą Działyńską. Gosławski Franciszek z Nadarzyc, wydał do druku *Orationem de bello adversus Moschos ad Equites Polonos* 1578. *in 4to, Posnan.* 2do. *De Judiciis et Moribus Polonorum corrigendis ad Regem Stephanum Posnan. in 4to* 1577.

Gosławski *herbu Oksza*, w Krakowskiem województwie, z Bębelna się piszą, dom starodawny i rycerski: z tych był Adam rotmistrz sławny, którego bracia rodzeni, ludzie także wojenni, zostawił syna Stanisława, zelanta ojcowskiej fantazyi. Gosławska Barbara Walentego Dębińskiego kasztelana Krakowskiego małżonka 1583. *Papr. o herb. fol.* 432. Jan Gosławski dziedzic na Klimuntowie, ale dyssydent, spłodził syna Krzysztofa starostę Będzińskiego, pierwsza żona jego Anna, córka Kaspra Jordana z Zakliczyna, z której zostawił potomstwo. (Katarzyna Gosławska starościanka Będzińska była za Pawłem Sapiehą podkanclerzem Litewskim przed 1631. *Walicki Misztolt.* N. starościanka Będzińska za Hieronimem Dąbrowskim herbu Poraj.) Druga Dorota Orzelska kasztelanka Rogozińska, pozostała wdowa po Janie Popowskim staroście Będzińskim. Elżbieta Gosławska, którą urodziła Cikowska, siostra rodzona podkomorzego Krakowskiego, najprzód zmówiona była z Maciejem Wojną podskarbim wielkim Litewskim, potem z Hieronimem Wołowiczem starostą Żmudzkim, ta kościoły w Sokolce i w Puzany, wiecznemi funduszami nadała, Kobryński i Żmudzkie kościoły w bogaty apparat przystroiła. *Wituński Chorągiew.* Siostra jej rodzona żyła z Piotrem Gołuchowskim dziedzicem na Alexandrowicach. *Baranow.* Gosławski podczaszy Bracławski, miał za sobą Maryannę Bobolecką. Jan Imiałkowską, z której córka Anna, dana w małżeństwo Samuelowi Tomickiemu herbu Drya. Samuel Czyżowską Zofią, tenże czy inny Samuel, córkę Pawła Brzeskiego herbu Oksza. Jędrzej z Bębelcina z sejmu 1637. komissarz do uspokojenia granic od Węgier. *Constit. fol. penult.* Mikołaj 1632. Alexander i Piotr 1648. Stanisław 1705. Bogusław kanonik Lwowski 1720. N. Gosławska była za Mikołajem Frydrychowskim wojskim Oświecimskim, a przed nim za Iwanem Kamińskim.

W r. 1788. Onufry Gosławski skarbnik Chenciński. — *Krasicki.*

Gosłowski *herbu Rola*, w powiecie Wyszogrodzkim. Stanisław i Jan Gosłowscy ludzie rycerscy pod Pskowem i w inszych expedycyach.

Gosłub. Jan z Gosłuba proboszcz Gnieznieński, *Vicarius in Spiritualibus* 1482. wspominaja go, *Constit. Synod. Petric.* 1630. *fol.* 48.

Gośniewski *herbu Nowina*, w województwie Mazowieckiem. Bartłomiej Gośniewski archidyakon Kruświcki, pleban Nieszowski, był na synodzie Kujawskim 1620. Franciszek chorąży znaku Ks. Czartoryskiego podkomorzego Krakowskiego, w okazyi z Tatarami w gardło strzałą postrzelony. Piotr z Mazowieckiem województwem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Grzegorz na Gośniewicach Gośniewski, kanonik i proboszcz u Ś. Jakóba Łucki 1690. którego z tym herbem czytałem.

W r. 1788. Antoni Gośniewski komornik Czerski. — *Krasicki.*

Gostkowski *herbu Drzewica*, w Bytomskim powiecie w Kaszubach, tego herbu używają; tylko że w hełmie mają rękę zbrojną w prawo zaniesioną po ramię, z mieczem z tą inskrypcyą, *Virtus mihi Numen, et ensis quem teneo:* tak go opisał *MS. Załusc. de Famil. Pruss.*

Gostkowski *herbu Glaubicz*, w Wielkiej-Polszcze.

Gostkowski *herbu Gozdowa.*

Gostkowski *herbu Junosza*, w ziemi Liwskiej, piszą się z Gostkowa. Wojciech Gostkowski wydał do druku, *Sposób, jakim góry złote i srebrne w Królestwie Polskiem zepsowane naprawić in 4to* 1622. Adryan w ziemi Nurskiej. Jędrzej w województwie Poznańskiem 1632. Krzysztof w ziemi Ciechanowskiej, Mikołaj w Rożańskiej, Stanisław i Kasper w Podlasiu r. 1648. podpisali elekcye. Jan Gostkowski Soc. Jesu wydał drukiem na świat, *Trophaeum immortale, na pogrzebie Biskupa Trzebickiego* 1680. *in fol. Cracov.* tenże potem na missyi w Immerecie u Georgianów apostolskie życie zakończył. Ten u książęcia Georgianów, nawet i u biskupów choć schizmatyków, na tę sobie zasłużył estymacyą, że go wszyscy kochając, życzyli sobie więcej takich koło tamtej winnicy operaryuszów. Języka tej prowincyi lubo dość trudnego przez dwie lecie tak się doskonale nauczył, jakby się był tam urodził. Błędy tedy schizmatyckie zrozumiawszy, tym ich gruntowniej zbijał, im świadomszy języka; tak dalece, że mu i sami odszczepieńcy plauz dawali. Gdy się powietrze w Immerecie zakurzyło, a co możniejsi z miasta unikając niebezpieczeństwa, rozbiegli się, sam Ks. Gostkowski o wyżebranym chlebie żyjąc służył pozostałym, pod płotem tylko legając, w ostatniej biedzie, w wielkiej jednak pociesze serca, na lepsze życie przeniesiony.

Gostomski *herbu Nałęcz*, w województwie Rawskiem z Gostomi: luboć na pamiątkę tego, że z Leżeńskich działem

się rozdzielili, z Leżenic się i podziśdzień piszą. Najdawniejszego z tego domu wspominają Dobrogosta Gostomskiego, a bodaj nie pierwszy na sobie Gostomskich imie wyniósł; syn jego Anzelm kasztelan najprzód Płocki i starosta Rawski, potem wojewoda Rawski 1583. *Gvagnin.* mąż bystrego rozumu, i w ekonomicznych rzeczach nad insze biegły; atoli jednak pierwszy w dom swój wniósł herezyą, z taką o nię zelozyą, że na sejmie Warszawskim w pałacu jego, wszyscy Panowie temiż błędami uwikłani, tłumem się schodząc, zbór sobie założyli, kazania pseudoministrów słuchiwali, temiż baśniami i synów swoich zaraził: prawdać, że za staraniem pobożnej katoliczki ostatniej żony swojej, już się był znowu do prawowiernej wiary nakłaniać począł; znać to było, to z tąd, że Najś. Matkę czcił, i SS. Pańskich wzywał; i wigilie do świąt tak ściśle obserwował, że i ognia w domu swoim niecić nie pozwalał; nawet gdy umierać przyszło, o kapłana katolickiego prosił; atoli jednak synowie dyssydenci, tego mu szczęścia nie pozwolili. Ks. Susliga w życiu Elżbiety Sieniawskiej pisze, że miał trzy razy ponawiać śluby małżeńskie; a z pierwszemi dwiema, dwunastu synów, i jednę córkę spłodzić: jedna z nich jego małżonka była Narzymska kasztelanka Płocka, jako pisze *Okol.* Druga Tarłowa Zofia, jako świadczy *Genealogia tego Domu*, z której, według niej, było tych ośmiu synów, Stanisław, Mikołaj, Hieronim, Jan, Anzelm, Jakób, Tomasz, Dobrogost: toż potwierdza *Baranowskiego MS.* i przydaje, że były i córki dwie, jedna Dorota, która już była zmówiona za Ciołka Zelechowskiego, atoli przed weselem umarła: druga Anna Parysowa. Pojął potem tenże Anzelm wojewoda, trzecią żonę, Zofią Szczawińską kasztelanke Sochaczewską, która pierwej była za Jędrzejem Sierpskim kasztelanem Rypińskim, i z niej miał córkę Elżbietę Łucyą.

Elżbieta Łucya z młodych zaraz lat od pobożnej matki swojej, świątobliwie wychowana, do postów, umartwienia, ksiąg duchownych czytania przywykła, w trzynastu leciech Pannę, że od matki porwać chciano, ta umyśliła ją do Królowy Anny Jagiellonowny oddać, jadącej tedy z nią do Warszawy, kilkadziesiąt koni na drodze zastąpiło: nie wiedziała o niczem matka, z nabożeństwa tylko, żeby była mszy świętej słuchała, do kościoła się inszą drogą udała, ztamtąd po nabożeństwie pominąwszy gościniec, minęli i dwóch ludzi, o których się dopiero w Warszawie dowiedziała. Dwor królewski, jak innym wiele bywa okazyą do złego, tak jej się stał szkołą i ćwiczeniem pobożności, kochała ją z tego Królowa, i gdy zachorzała, tak jak matka starała się o nię, na-

wiedzała, ba i sama karmiła. Wydana potem w stan małżeński za Prokopa Sieniawskiego podczaszego na ten czas koronnego, a potem marszałka wielkiego koronnego: prawdać że na ten czas jeszcze był heretykiem, atoli jednak z jej pobożnej konwersacyi, i z rozmowy z Ks. Piotrem Skargą, odrzucił błędy dyssydenckie: katolikiem prawowiernym umarł, nie mięszkając więcej z żoną, tylko sześć lat, i zostawiwszy trzy córeczki Zofią, Annę, i Elżbietę, i syna Jarosza. Przed śmiercią męża, pokazał się jej Anioł, i kazał jej obierać sobie, cierpieć albo na tym albo na drugim świecie; gdy sobie tu raczej obrała cierpieć, rzekł jej: otoż ci mąż prędko umrze; a na świecie potem nie będziesz miała pociechy, ale wielkie frasunki i kłopoty; w tem zdało się jej, jakby ją rózgą pobił: z czego czuła boleść nie małą, i były znaki krwawe po ciele: wszystko się zaś ziściło, co jej Anioł przepowiedział. Po śmierci męża lubo się o nię wiele zacnych Panów starało, a między niemi Ks. Janusz Ostrogski kasztelan Krakowski, przecież wszystkim odmówiła, tego sobie życząc, żeby była mogła w wdowim stanie P. Bogu jako najdoskonalej służyć. Umarła jej potem i matka jej, której pogrzeb w Płocku u Ojców Dominikanów piękny sprawiła, a między inszemi zaprosiła na niego jako najwięcej kapłanów dla mszy świętych, sprowadziła jako najwięcej ubogich, których w dzień pogrzebu namówiła na spowiedź i do kommunji świętej, do czego sama ich gotowała, przez kilka dni, podejmowała szczodrze, nogi im umyła, po czerwonemu złotemu każdemu dała, sama tedy najpierwej do kommunji marszałkowa przystąpiła, a za nią długim szeregiem owo ubóstwo, w czem uczyniła, wielką przysługę matce swej, gdy modlitwa tego żebractwa, skuteczniejsza była po spowiedzi i kommunji: kaplicę tę, którą matka sobie tamże wystawiła, obiciem czarnem axamitnem, dwiema kielichami, czterema lichtarzami srebrnemi, i apparatami każdego koloru po dwoje opatrzyła, nadto fundacyą przyłożyła, aby za duszę jej na tydzień dwie msze odprawowano. Tu już dopiero wolniejsza sobie, mocno się ugruntowała, resztę życia swego w wdowim stanie chcąc pędzić na służbie Boskiej, tak, że raczej sobie obierała ciężką śmierć, niżeli pojść za mąż. Dla tego, gdy Pan jeden zacny dostatni i przeważny, ale i heretyk, i upornie więc na tem stawał, na co się usadził, gdy mówię przyjechał do Łuki w sześćset koni, gdzie na ten czas mięszkała, z tym zamysłem, aby ją był gwałtem do ślubu z sobą przyniewolił; zrozumiawszy to marszałkowa, co mogła na prędce szlachty i ludzi do siebie sprowadziła: do stołu sama z nim siadła, i przystojnie częstowała. Pod czas stołu mniej przy-

stojną bajeczkę wmięszał w dyskurs gość importun, której bogobojna Pani nie mogąc słuchać, mowę mu przerwawszy, rzecze: Ja nie bajkę powiem, ale rzecz prawdziwą, na którą oczy moje patrzały. Jeden zuchwały, wdowę gwałtem porwał, za co w Warszawie łeb mu ucięto: w tem porwawszy się od stołu, poszła do pokoju, tam poleciwszy się Panu Bogu na modlitwie, wielkiem a mężkiem sercem kazała być wszystkim po gotowiu, jeżeliby Pan ów o czem zamyślał. Sama rusznicę krótką nabitą, i pujnał ostry mając, czuła. Dowiedziawszy się gość o tem, ani żegnając, ani dziękując, odjechał ze wstydem. Rozsądek się w niej wydawał osobliwszy, zkąd żadnej sprawy ani zaczynała, ani się podejmowała, póki jej dobrze nie roztrząsnęła, czy pożyteczna będzie do chwały Boskiej.

Trafiło się raz, iż pewny zakonnik otrzymawszy z Rzymu pozwolenie, żeby mógł do inszego zakonu się przenieść, prosił ją o instancyą, żeby mu u starszych jego w tem dopomogła: żadną miarą przyłożyć się do tego niechciała, przydając, każdy prawi w swojem pierwszem powołaniu powinien być kontent, wszak i ludzie świeccy w małżeńskim stanie, kontentują się towarzyszem, jakiego im P. Bóg daje. Affekt jej ku Bogu zawsze był stateczny, z tego, lubo mąż był daleki na ten czas od wiary naszej, przecież co dzień mszy świętej słuchała, i on kapłana katolickiego przy dworze swoim dla niej cierpiał: w święta bronił ci jej w prawdzie, żeby była do kościoła nie jechała, atoli i to sobie u niego pobożność jej ułacniła. Dwóch po śmierci męża z zakonu naszego kapłanów do posługi duchownej chowała, tyleż księży świeckich kapellanów. Raz sobie zasmakowawszy w rekollekcyach, albo ćwiczeniach duchownych S. Ignacego, w codziennem potem rozmyślaniu, tak się w rzeczach Boskich zanurzała, że je pospolicie bez żadnego rozstargnienia odprawowała. Od rekollekcyi wszystkie wygody porzuciwszy, serdecznie się jęła krzyża Chrystusowego. Nie sypiała więcej nad cztery godziny, wstawała o wtórej z północy, i dwie godziny trawiła na rozmyślaniu żywota Pana Jezusowego, wszystek zaś inny czas do obiadu, trawiła na modlitwie ustnej, bawiąc na niej dziewięć godzin: po obiedzie znowu kilka godzin jej dawała, ostatek czasu książkom duchownym, i rozmowom nabożnym z dziatkami i z czeladzią. Modliła się zaś pospolicie klęcząc, choć i w chorobach ciężkich, dla czego kolana się jej były pokancerowały, i stwardziały. Spowiadała się i kommunikowała na każdą Niedzielę, i na każde święto, i na dni swoich świętych Patronów, do czego się długo gotowała. Podczas rokoszu na Zygmunta III., postanowiła

przy dworze swoim nabożeństwo przed Najś. Sakramentem, ustawicznie we dnie i w nocy, trwało przez pół roka, sporządziła na nie porządkiem wszystkich swoich, jako się mieli modlić, każdy swego czasu, a sama sobie niewczesną godzinę obierała. Muzykę piękną dla chwały Bożej chowała: a gdy się trafiło, że czterdzieści godzin modlitwy odprawowano, wszystek prawie czas w kościele przeklęczała, ledwo coś trochę do stołu dla posiłku ciała odchodząc. Gdy się trafiło, że kiedy albo dla choroby, albo dla jakiej poważnej zabawy, zwyczajnych pacierzy odprawić nie mogła, na ten czas zażywała nabożnych panien sług swoich, żeby za nię to odprawiły. Miała ten dar od P. Boga, że ilekroć serce swoje do Pana Boga obróciła, zaraz się jej łzy z oczu toczyły. Relikwie ŚŚ. Pańskich, osobliwie Ś. Konkordyi, Ś. Antoniny, Panien i Męczenniczek. Ś. Bonifacyusza, i Ś. Erazma biskupa i męczennika, czciła, i w karecie z sobą woziła, i doznawała skutecznej ich od Boga pomocy. Śluby, któremi się kiedykolwiek przedtem P. Bogu obowiązała, co rok na dzień ŚŚ. Apostołów Filippa i Jakóba, odnawiała. Lubo zaś najmniejszej do siebie myśli cielesnej nie przypuszczała, i wolna była od pokus takowych, przecież różnie ciało swoje martwiąc, w niewolą go duchowi poddawała. Na łożku swym krucyfix na noc składała, sama zaś na gołej desce, albo na ziemi, sukno podle siebie położywszy: dyscypliny czyniła trzy razy albo cztery na tydzień, według pozwolenia spowiedników: postrzegali jednak domowi, że choć kiedy dyscypliny nie czyniła, z tem wszystkiem po ciele jej wydawały się na niej blizny, albo dęgi świeże, od biczowania, i na każdy dzień głowa się jej krwią pociła, w czem coś cudownego niektórzy rozumieli. Ojciec duchowny, niechcąc, aby się tak srogo trapiła, jak była zwykła; odebrał od niej dyscypliny wszystkie; ona nie mając, czem by się bić mogła; pięściami się tłukła, ciało na sobie szczypała; włosy targała, ręce o ziemię tak mocno biła, że jej aż palce popuchły. Chowała przy pokoju pieski małe, dla tego, że za lada poruszeniem szczekając, sen jej przerywali, i dla cierpliwości: bo ją z onych psiąt pchły w nocy budziły. Darowano jej raz pieska i pięknego i bardzo małego, do którego, że trochę affektu przyłożyła, i podczas w modlitwie roztargę jej czynił, kazała go kryjomo utopić. Spać idąc, świecę woskową topiła na ciele swojem zawsze, aż do śmierci. Pościła w Poniedziałki i Środy, w Piątki suchotami. Za dozwoleniem spowiedników, (które sobie wyprosiła) własne służebnice strofowały ją; powiadając każda, co się jej w niej nie podobało: ba i dyscyplinowały, i w gębę

podczas mocno biły. Zwołała raz do siebie dziatki swoje: starsza córka miała lat siedm, młodsza pięć, syn we trzech leciech; długim dowodem, świata im próżność, a służby Boskiej godność pokazuje: dzieci moje, cóż sobie obieracie; ubostwo Chrystusowe, czyli bogactwa, świat czyli klasztor? pozwala im do deliberacyi czasu: w tym Jaroszek za siebie i za siostry odpowie: uczyniemy, co uczyni matka, matka za mąż nie pojdzie, ja i siostry idziemy do klasztora: ucieszona odpowiedzią taką pobożna Pani: Nie pojdę moje dzieci, nie pojdę, rzecze; dajcież i wy mnie rękę, że uczynicie, co mówicie; i dały. Wdową będąc na żadnem weselu nie bywała, i gdy postrzegła, że się jej miano przykrzyć, wyjeżdżała z domu, aby uszła okazyi: a jeżeli którą służebną za mąż wydawała, albo sługę żeniła, nie dopuszczała wesela przy sobie, ale musiało być w mieście, albo indziej. Jadąc z Częstochowy z córkami, wstąpiła do brata rodzonego wojewody Poznańskiego, do Osieka, ten rozumiejąc, że ją miał tym ukontentować, kazał po bankiecie przy gościach zacnych muzyce zagrać. Marszałkowa kapelę usłyszawszy, w płacz; prosi wojewoda żeby była wesoła; odpowiada: rada będę w domu braterskim, ale niech muzyka ustanie. Prosił i nalegał, żeby sama odeszła, córki zostawiwszy, ale niechciała na to pozwolić. Po prośbach, nastąpiły łajania i groźby; córki to widząc, do nóg wuja swego, prosząc, żeby ich zaniechał: Co zrozumiawszy wojewoda, rzecze: Już widzę moje siostrzenice, że nie z namowy to czynicie; ale z cnoty; dla tego już się ani matce waszej, ani wam więcej w tem przykrzyć nie będę: jakoż córkom swoim dała takie wychowanie, że i w klasztorze z trudnością taka straż być może: naznaczała im rozmaite zabawy; aby nigdy czasu nie miały do próżnowania, spisała im porządek na cały dzień, co czynić miały na każdą z osobna godzinę: sama przy sobie klęcząc, modlić się im kazała: Litanią i inne nabożeństwo sama im zaczynała. Zalecała im pokorę, i frasowała się, gdy której, według stanu jej, Mościa Panno, mówiono. Po porodzeniu, tak je więc Bogu ofiarowała: po połogu poszła do kościoła Najśw. Panny pieszo, i dziecię przy sobie nieść kazała, tam wysłuchawszy mszy S. i nabożeństwo odprawiwszy, jałmużnę znaczną na ołtarzu położyła, którą potem co rok ponawiała, tym więcej za każde dziecię z osobna dając, im w większe lata postępowały. Zabrał jej potem P. Bóg córkę Annę, i syna Jarosza, o którego śmierci nowinę, jak ją mężnem sercem, i wesołą twarzą dla Boga przyjęła, tak przedtem, lubo to jedynie na myśl jej reflektującej się przypadło; żeby ten stós na nię najcięższy był, gdyby jej syn umarł: postanowiła u

siebie mocno, że się i o to frasować nie miała, na potem zaś Boga samego, za dziedzica swojej fortuny sobie obrała. Drugie dwie córki swoje, ile że się już bez wiadomości matki, ślubem wiecznej czystości obowiązały; gdy się z swoją intencyą otworzyły, że za klauzurą zakonną życie swoje prowadzić chciały, z wielkiem serca ukontentowaniem, nie bez wylania łez, najprzód przed Najśw. Sakramentem Bogu poświęciła i oddała, prosząc go aby krew jej własną, przyjął za wdzięczną ofiarę, a potem ich do Chełmna odwiozła: z Chełmna do Częstochowy jechała, gdzie zawiozła do Najśw. Matki obrazu, dwojaki upominek, to jest włosy, które samaż córkom swoim do nowicyatu idącym urznęła, i obrazy obudwu srebrne odlewane. W rok potem zjechała do Chełmna na ich professyą, po której w półtorej niedzieli młodsza córka Elżbieta życie to śmiertelne w niewinności zakończyła, na której śmierć matka lubo żałosna patrzyła, przecież żal swój dziwnem męztwem pokrywała. Tak córki swoje Bogu oddawszy, i fortunę swoję sypać na cześć jego zaczęła: kollegium Lwowskie szczodrobliwą ręką fundowała zakonowi naszemu, kościół nie tylko wielkim nakładem jej stanął, ale go też chciała w bogatszy nad inne apparat przystroić, na co wiele łożyła, z tą pokorą, że się frasowała, gdy ją albo fundatorką nazywano, albo jej dobrodziejstwa wspominano. Klasztor także Pannom Benedyktynkom względem córki swojej, w Sendomierzu fundowała, i sowicie nadała, czterech ŚŚ. Pańskich ciała całe w nim złożyła. Z tejże żarliwości o chwałę Boską, Żydowskiego narodu nie nawidziała: modliłać się w prawdzie za nich, pilnie jednak przestrzegała tego, aby się ich bluźnierstwa nie szerzyły, dla tego w Ratnie starostwie swojem, według prawa kościelnego i koronnego, zakazała, żeby żaden Chrześcijanin Żydowi nie służył: co że im była rzecz nieznośna, wiele się ich ztamtąd wyprowadzało. Na rok przed jej śmiercią, młódź Żydowska zesromociła figurę męki syna Bożego, ujęła się o to żarliwie, i lubo instancye tak duchownych osób, jako i wiela Panów zacnych za niemi zachodziły, uwieść się ani prośbom ani upominkom nie dała. Dekret stanął, aby wszyscy Żydzi starzy, śmierć młodzi swojej okupując, szubienicę nowo zbudowaną, do starej szubienice z processyą na ramionach nieśli, młódź onę swawolną, kat u szubienice chłostał. Przedtem wykradli byli Żydzi w jej dobrach Najśw. Sakrament, wiele ważyła, aby z nich uczyniono było sprawiedliwość, ale u potężnej strony, która się była ujęła za niemi, nie mogła się oprzeć, tylko to mymogła, że jednego z nich na gardle skarano, ona zaś wszystkich z majętności swej wygnać rozkazała. W Ratnie nie

rada widziała, że bóźnica ich wyższa była, niż kościół katolicki, upominała ich o to często, aby jej zniżyli, czego że nie uczynili, dopuściła czeladzi swojej, że ją oni rozebrali. Gdy się tamże którzy z nich nawracali, zaciągała wszystkich inszych żydów na ich chrzciny, i kazała im być na kazaniu.

Nadzieję swoję mocno w Panu Bogu zakładała, i nigdy się na niej nie zawiodła: w Ratnie zapalił się raz zamek, i tak się ogień szerzył, że niepodobna było ugasić go; padła według swego zwyczaju na modlitwę pobożna Pani, w tym jedna z sług jej, bluźniąc, poczęła się z niej urągać: Otóż P. Bóg, któremu się tak długo modlisz, któremu tak wiele dajesz, niechże cię teraz ratuje. Bolała słysząc to marszałkowa, przecież więcej nic nie mówiła, tylko to, niech się wola Boska dzieje: w tem za cudowną sprawą Boską, gdy ogień przyszedł do tych mięszkania, w których kosztowne rzeczy chowano, stanął, i ustał, szkody najmniejszej w rzeczach nie uczyniwszy. Gdy Tatarowie pokucie pustoszyli, 1617. położyli się koszem blisko Luki, kędy natenczas mieszkała: przez dwa dni, i ludzi i bydło we wsi brali, przecież na dwór natrzeć nie śmieli: lubo w nim żadnej obrony nie było: obawiając się jednak, aby Tatarowie wziąwszy wiadomość od sług i poddanych jej, które zabrali, na dwór nie natarli; uszła z niego za rzekę Niestr do chaszcza na błoto, z wielą białych głów i dwiema zakonnicami: tam ją wyszpiegowawszy Tatarowie, najechali; i modlącą się, a Najśw. Panny wzywającą, i S. Michała, i innych SS. patronów, z innemi ludźmi zabrali i zagarnęli. Wtenczas Pan Bóg cudem ją salwował: bo najprzód tak ją ciężką uczynił, że jej żadną miarą na koń wsadzić nie mogli, i gdy ją chciał sciąć Tatarzyn, raz i drugi chybiwszy, sztychem na nię uderzył, wtem ona odeszła od siebie, i niewiedzieć, jako się potem w rzece znalazła, będąc opodal za nią, tam ją znowu dziwna opatrzność Boska ratowała, że nie utonęła: bo gdy do siebie przyszła, a w wodzie się obaczyła, poczęła wołać: S. Michale ratuj mię; poddany jeden na imię Michał, poznawszy ją po głosie, i mniemając aby nań wołała, prędko z czołnem przypadł, i zawiózł ją do takiego brzegu, nad którym zawiesiło się wiele gałęzi, gdzie się utaiła; bo jej znowu szukali i szpiegowali Tatarowie, ale nie mogli znaleźć: Dopiero gdy ucichło niebezpieczeństwo, inszy chłop ztamtąd ją do brzegu przewiózł, i do Luki zaprowadził. Przestrzegał ją Bóg o tem: bo w dzień S. Mateusza apostoła, słyszała głos, kogoś mówiącego do siebie. Przygotuj się na wielkie niebezpieczeństwo, które wkrótce przyjdzie na cię: jakoż nabożniejsza była dnia tego, i wtenczas gdy ją Tata-

rowie imali, ostrą włosiennicę miała na sobie. Szanowała aż do śmierci on dzień, którego ją P. Bóg z tak wielkiego niebezpieczeństwa wyrwać raczył, czyniła weń jałmużny znaczne, i przez one trzy dni odprawowała modlitwę czterdzieści godzin; przyczyniła sobie także nabożeństwa, mianowicie, że na Boże narodzenie, i na Wielkanoc miewała dwieście ubogich, wielom z nich umywała nogi. Taką miłością ku Bogu pałała, żeby się była rada stopiła na jego chwałę: bolało ją bardzo, gdy słyszała o jakiej obrazie jego. Raz wyjrzawszy z okna, z trafunku upatrzyła sługę swego, z domu podejrzanego, wychodzącego, rozumiejąc, co się wprawdzie nałazło, że tam na niecnotę chodził, poczęła tak rzewnie płakać, że odchodząc od siebie mdlała, a coraz powtarzała, Boże mój jaki to grzech; wiele trudności zażyto, niż ją otrzeźwiono: kazała się potem wszystkim modlić, a na ohydzenie grzechów, nabożną im uczyniła przemowę. Do Najśw. Sakramentu osobliwe miała nabożeństwo, w dzień Bożego ciała, z jako największą pompą processyą odprawowała, zaciągając na nię popów unitów, i sprawując im na to kosztowne Rezy. W kościele nie rada nigdy gadała: i dla tego uchodząc światowych ceremonji, kryła się w kościele, i miejsce takie obierała, gdzieby z samym Bogiem bez rozrywki mówić mogła. Ozdobę kościelną, porządek, i śpiewanie poważne, tak kochała, iż nie mogła większej mieć uciechy, jako w tem. Kościoły i szpitale budowała. Wuniłowską plebanią bogato nadała, do której kaplicę w Lucze przyłączyła, i znowu inszy fundusz dostatni na wikarego uczyniła. Szpital Wuniłowski także z kaplicą wybudowała i mięszkania dla kapłanów, ale to wszystko Tatarzy w popiół obrócili, ledwie kaplica Lucka z dworem została. W Ratnie fundacyi kościołowi znacznie przyczyniła, oddawszy na to dwa tysiące złotych, i niektóre grunta u Króla uprosiwszy, plebanią zacną zbudowała, kościół także S. Michała, na tem miejscu, gdzie przedtem była bóżnica Żydowska, wybudowała, lubo nie zupełnie, że ją śmierć zaszła. Wymagała to na księży, że oprócz świąt, w Poniedziałki, Środy, Piątki i Soboty, kazania dla niej bywały. Do Najśw. Panny, że sama nabożna była, dla tego i czeladkę swoję w to była wprawiła, że co Sobota Godzinki o Najśw. Pannie razem śpiewali, a po nich wotywy o niej mszy słuchali: raz będąc w mieście pewnem, dowiedziała się że niedzwoniono jak zwyczaj rano, w południe, i na wieczór na pacierze, a to dla tego, ze dzwonnikowi jurgeltu przytrzymano; kazała mu zaraz zapłacić, i nad powinność przydać, aby na potem dzwoniąc ochotniej, pobudzał ludzi do pozdrowienia Matki Boskiej. Zakonnikom,

i inszym ubogim jałmużny wielkie dawała, lubo się z niemi kryła. Sierot ubogich, chowała przy sobie bardzo wiele, bywało ich pod czas ośmdziesiąt, a zabawiała ich szyciem i haftowaniem koło kościelnej roboty, a potem dawała je do klasztoru, albo w stan małżeński, opatrując każdej posag, albo wyżywienie według kondycyi. Gdy widziała sługę swawolnego, napominała go najprzód, i sąd mu Pański, i karanie wieczne przypominała, że ze wstydem odchodząc od niej, znacznie się potem poprawowali. Gdy usłyszała, że kto albo przeklinał, albo nieuczciwie żartował, frasowała się, i bojaźń Bożą przypominała. Nad czeladzią swoją miała wielkie staranie i pilność, aby ich do P. Boga pociągała: przy dworze swoim żadnego zuchwałego nie chowała. Dwór jej był jako klasztor, jeżeli który czeladnik choćby i woźnica, nie był na mszy albo na litaniach, które u niej zawsze śpiewano, albo na nieszporze, pytała się pilno dla czego, i ganiła, a podczas i karała, bez przyczyny słusznej uciekających od tego nabożeństwa. Bez jej wiadomości, albo sługi starszego, nie wychodził żaden do miasta, a żeby sobie byli nie tesknili, kazała im dawać, gdy tego była potrzeba, wszelaki w domu dostatek. O tych panienkach, które były na jej posłudze miała wielkie staranie; zapraszała ich pewnych czasów z sobą na modlitwę, albo biczowanie, aby się przy niej ciało swoje martwić przyuczyły. Sług swoich także w Sobotę przy litaniach na dyscypliny zaprawowała. Przy stole u niej, albo rozmowy święte, albo czytanie ksiąg duchownych bywały, a z potraw swoich, z których sama ledwo co ukąsiła, ubogim dwa albo trzy pułmiski na dzień posyłała. Pokorę sobie ulubiła od młodości. Za mężem jeszcze będąc, przymawiał jej nie raz mąż, że się nie stroiła, w czem go tak pięknie zbywała, że tylko sześć razy, woli jego dogadzając strojno się ubraną pokazała: uważali jednak domowi, że w tenczas bywała smutna, bo już o świat mniej dbała. Wdową będąc, w podłych szatach, a często w łatanych chodziła, w koszuli z grubego płótna: nie dopuszczała się nikomu pod rękę prowadzić, gdy kędy szła, przez co raz ze schodów spadła, i krzyżów sobie naruszyła, do śmierci potem na nie bolała: bo dla wstydu nikomu się nie dała opatrzyć. Sieroty sama czesała, głowy chędożyła, łóżka słała, w piecu paliła, nogi umywała, choć owrzodziałym i szpetnym: z pokory często sama kotły i garce szorowała, i insze podłe posługi czyniła. Cierpliwość jej w znoszeniu rozmaitych przeciwności, tym jest godniejsza zalecenia, im ona gorętszej natury była i popędliwszej, a ta łaskawością i pobożnością tak pomiarkowana była, że krzywdy swojej ustępując, choćby się też i pomścić

mogła, bądź przez się, bądź przez powinne swoje, nigdy tego nie czyniła, ale wszystko zupełnie Panu Bogu oddawała. Miewała też prześladowanie od czarta. We Lwowie zrzucił ją był z wysokiego wschodu, z wielkim grzmotem, że się wszyscy byli polękali, bez żadnego jednak naruszenia. O poddane swoje, szczerze się ujmowała, dla tego w starostwie jej pod czas konfederacyi, gdy żołnierzy bezpieczniejszych ani ubłagać, ani słusznością, albo prośbą ująć nie możono, kazała ich wyganiać, jakoż mogła mieć ludu swego do szyku do ośmiuset, i bywało to, że się jej zawsze powodziło. Raz jej coś pewny żołnierz przewinił, chciano go za to surowie karać, za interpozycyą jednak godnych ludzi, dała się na ugodę: włożyła jednak tę kondycyą na wszystkich żołnierzy, aby się spowiadali na święto które następowało S. Elżbiety, i do komunji S. żeby przystępowali. Przyjęli to i wykonali z chęcią: po którem nabożeństwie pięknie ich częstować kazała: a przewiniony krzyżem w kościele leżał. Już też coraz to bardziej słabieć poczęła, tak że i głową władnąć nie mogła; puchlina się też wydawała, przecież wyprawiła się do Gór, majętności klasztoru Sendomierskiego, kędy natenczas mieszkały Panny zakonne po zgorzeniu klasztora ich w Sendomierzu, tam lubo bardzo chora była, na wszystkich jednak ceremoniach i nabożeństwie przy poświęceniu na ksienią tegoż klasztoru córki swej Zofji była: ta widząc na co się matce zanosiło, często więc nad nią upłakiwała, którą matka strofując mówiła. Miła Panno cóż płaczesz, jużeści mię dawno opuściła, nie żałuj tego, coś Panu Bogu oddała, niech się wola Boża ze mną dzieje, on, który jest ojcem i matką twoją nigdy nie umiera, ten niech będzie pociechą twoją. Wyjechała potem z Gór chora ku Lublinowi, chciała tam zdrowia poratować, odprowadzała ją córka jej, atoli nie dojechawszy do Lublina, we wsi Radawcu po ranu wysłuchawszy mszy świętej, spowiedź i komunią z ręki Henryka Picherta prowincyała zakonu naszego, przyjąwszy, tylko co wsiadła w karetę, na ręku Panny ksieni ducha Bogu oddała 1624. przy obecności ojców naszych, w wigilią S. Mateusza apostoła, w którego święto przed siedmią lat była w niebezpieczeństwie od Tatarów. Całą noc przed śmiercią trawiła na modlitwie, oddając się P. Bogu i opiece Najśw. Matki; po każdem pozdrowieniu Anielskiem mówiąc: W ręce twoje polecam ducha mego. Żyła na tym świecie lat pięćdziesiąt, i 10. miesięcy: z mężem żyła lat 6. Wdową była lat 28. i 8. miesięcy: pogrzebiona w kościele Lwowskim przy kollegium Soc. Jesu które fundowała: gdzie ciało i podziśdzień gdy to piszę całe nieskażone, lekkie, znajduje się: Bóg znać

w nadgrodę jej zasług, już to przez sto i dziesięć lat konserwuje. Za żywota zaś Pannę zakonną w Sendomierzu na kwartanę chorą, w imię Pana Jezusa Chrystusa rozkazując jej, żeby na kwartanę nie chorowała, uleczyła. Drugą na żołądek, na który od wiela czasów chorowała. *Ks. Susliga Societ. Jesu w życiu jej in 4to wydanym, w cztery lata po śmierci jej.*

Stanisław wojewoda Rawski starosta Radomski, a przedtem kasztelan Sochaczewski 1562. i 1587. *Sarnicki in dedic.* syn pierwszy Anzelma wojewody Rawskiego 1589. komissarz od Rzeczypospolitej, do traktatów z Maxymilianem książęciem, i domem Austryackim, podczas których traktatów, traktował u siebie legata papiezkiego Hippolita Aldobrandina kardynała, posłanego od Syxtusa Piątego Papieża, na dotarcie tychże traktatów, tam kardynał wiedząc o jego uporze w błędach heretyckich, ująwszy go w poufałości za rękę, namawiać począł, do zjednoczenia się z kościołem katolickim: Chcąc się z być żartem, tak potrzebnej duszy swojej rzeczy Stanisław, żartem rzecze. W tenczas prawi katolikiem zostanę, kiedy ty Papieżem. Został do Rzymu powróciwszy Hipolit Papieżem, i kościół Boży pod imieniem Klemensa VIII. rządził: pisał do Stanisława ojcowski list, upominając się słowa u niego, atoli nic nie sprawił: w tymże błędzie dokonał uporczywie; tylko że na katolików napotem daleko był łaskawszy: wszyscy zaś bracia jego prawowierną wiarę przyjęli. *Cichoc. Alloqu. Osecen. lib. 2. cap.* 15. *Susliga Życie Sieniaw. Warszavic. in praefat. ad lib.* 3. Mikołaj chorąży Rawski, drugi syn Anzelma wojewody Rawskiego: *Geneal. tego Domu.* Jakóbem go zowie, atoli miał on inszego brata tego imienia, o którym niżej, był to człowiek do wojny urodzony, jako świadczy *Biel. fol.* 746. i *Paproc.* atoli tak on, jako i brat jego Stanisław, bezpotomnie zeszli. Że ten Mikołaj pod Tczewem chwalebnie stawał, świadczy *Biel. fol.* 546.

Hieronim wojewoda Poznański starosta Sendomierski, a przedtem najprzód podkomorzy Rawski, potem kasztelan Nakielski, Srzedzki, Warecki, Wałecki starosta, trzeci syn Anzelma wojewody Rawskiego, z dyssydenta, gorliwy o wiarę katolicką zelant. Z tej, gdy Żydówka majętna w Sendomierzu, z córeczką uciekła do zamku, i mąż jej za nią, chrztu pragnąc oboje, trojga jednak dziatek w domu swoim odbiegłszy, a Żydzi dzieci one na różne miejsca rozesłali, wojewoda zażył w tem słusznej surowości, kazał Żydów kilku przednich wsadzić do więzienia, niechcąc ich uwolnić, ażby dzieci one oddali. Siedzieli długo, dawali wielkie pieniądze, ale się tem nie dał uwieść. A że uporczywie stawającym, i więzienie nic

nie pomagało; kazał wojewoda rotmistrzowi swemu pójść z piechotą między Zydy, tam wiele dzieci przedniejszych Żydów nabrano, i do zamku przyprowadzono: powiadając, iż one dzieci nie wprzód puszczone będą, aż póki tamto troje, rodzicom by się nie wróciły: pacierza ich tedy i nauki Chrześcijańskiej uczono: Żydzi bojąc się o swoich, tak pilno rozesłali po Wołyniu i Rusi szpiegów, aż owo troje znaleźli; które jak oddali, dopiero swoich odebrali. Z tej zaś okazyi nawrócenie do wiary katolickiej tego Pana było. Żwawie on przy dyssydentach obstawał, i dla tego na seminarium ministrów, które chciał fundować, kilka tysięcy czerwonych złotych wysypał: przecież syna swego do szkół kollegium Poznańskiego S. J. oddał, tylko że mu przewoźnego z cudzych krajów dyrektora, ale i żwawego oraz heretyka, przydał: bojąc się żeby syn przy instytucyi naszej, i wiary ojcowskiej nie odmienił, atoli dyrektor powoli słuchając kontrowersyi o wierze, to na publicznych dysputach, to w prywatnych rozmowach, związany na rozumie, pierwszy się jadu heretyckiego wyprzysiągł. Jak ta nowina doszła uszu Hieronima, tak prędko dyrektora pojmać kazał, do siebie przywieść, i do więzienia wtrącić: Opłonąwszy jednak z gniewu, nie tylko że go z ciężkiego tarasu wolnym uczynił, ale też przyzwawszy do siebie, często z nim koło wiary rozmawiał, ztąd zabrawszy pochop, SS. doktorów osobliwie Hieronima, Augustyna, Grzegorza, tem pilniej czytać począł, im mu coraz to większe światło, o wierze katolickiej z tych autorów przychodziło; naostatek przyzwał do siebie księdza Konaryusza Jezuitę, któremu gdy wątpliwości swoje koło wiary wynurzył, a ten ich szczęśliwie i mądrze pismem i racyami zbiwszy uspokoił; publicznie potem na sejmie Warszawskim herezyi się wyrzekł, z tak wielkim pożytkiem, że siła bardzo Panów zacnych, jego torem idąc, do owczarni się Chrystusowej wracało, a między niemi brat jego rodzony Jan kasztelan Rawski: nie było potem według świadectwa *Cichockiego*, ani odważniejszego w łamaniu heretyckich zamysłów, ani żarliwszego katolików obrońcy, ani stateczniejszego duchownych i zakonników protektora, nad niego, zkąd na sejmie broniąc zakonu naszego, przeciwko uszczypliwym językom, tak mówił, jako pisze, *Argentus de Rebus Societ. cap.* 7. *fol.* 101. *Cum sorte mea in hac grandiore aetate, in hoc meo non aspernando dignitatis gradu, quid amplius rerum humanarum magnopere exspectarem, non haberem; atque unum tantummodo caelum deesse animadverterem; ad illud acquirendum, omnes meos conatus collimare constitui. Hinc Societatem Jesu accessi, et cum illa familiaritatem*

contraxi; quia illa mediante, illius inquam institutione ac directione, me caelum acquirere posse existimavi. spero enim fore, quod ut ab illa ad religionem Catholicam, in qua una, vera est salus, adductus eram, sic ejus auxilio et consilio, caelestem gloriam obtinerem. Z tegoż ku nam affektu, kollegium w Sendomierzu 1602. fundował, i nadał, na insze zaś rezydencye nasze dobroczynnie łaskawy, jako Warszawską, i Krakowską domum professam, kollegium Poznańskie; i na inszych tak sług Boskich, jako i przybytki, rozrzutny. OO. Dominikanom Sendomierskim folwark darował. Tamże pod zamkiem kościół na cześć Ś. Hieronima i szpital przy nim wystawił; pięć tysięcy na posag miejscu temu naznaczywszy. W Śrzedzie, przy kościele tamecznym, kaplicę z marmuru pięknego wymurował wielkim kosztem, do niej wieś Piotrowo zapisał dla kapłanów, którzyby tam msze śpiewali. W niej żonę swoję uczciwie pochował; była to Zofia córka Prokopa Sieniawskiego stolnika Ruskiego, a potem chorążego Halickiego, pozostała wdowa po Pępowskim. *Paproc. pod herb. Leliwa.* Kollegiacie Sendomierskiej wiele w srebrze nadał. Niemniej ojczyznie Pan zasłużony: bo najprzód marszałkował w izbie poselskiej 1590. natenczas kasztelan Nakielski. Jeździł do Cesarza Rzymskiego, i do innych książąt Niemieckich w legacyi wielkim splendorem, ale i nie mniejszą sławą imienia swego. Od Gdańskiej potrzeby, żadnej expedycyi nie opuścił, w którejby albo sam osobą swoją, wielkiem męztwem licznych rót nie prowadził, albo słusznego komputu ludzi do boju, swoim nakładem wystawionych do obozu nie wysłał. Pod czas Rokoszu, ile że statecznie przy Zygmuncie III. dostawał, wszystkie jego dobra od swawolnych zrujnowane; ztemwszystkiem, pod Guzowem wielkiem sercem przeciwko Rokoszanom już w podeszłym wieku, z swemi ludźmi nacierał; którą ku sobie wierność, nadgradzając mu Zygmunt, Sannicką tenutę, ze wszystkiemi do niej przyległemi dobrami, jemu i sukcessorom jego na lat sto puścił, o czem *Konstytucya* 1609. *fol.* 894. w którym roku życie to śmiertelne zakończył. Pan lubo od młodości swojej bardziej do rycerskich dzieł, niżeli do nauk szkolnych przykładał się; przecież że był dowcipu bystrego, i pamięci wielkiej, z czytania ksiąg i mądrych dyskursów, tyle postąpił, że go wszyscy za wielkiego statystę mieli. *Pigłowski, Elogia. Susliga w życiu Sieniaw. Bączalski, Przestrach śmiertelny. Cichoc. Alloq. lib. 2. cap.* 15. który i to o nim przydaje. Jeden z dyssydentów sarkał na to, że we Włoszech Żydów choć niewiernych, najwyżsi pasterze cierpią: heretyków choć Chrześcijan gwałtem ruguja: któremu odpowiadając Hiero-

nim, podobnym prawi sposobem żalił się kiedyś wilk przed pastuchami: Co to jest że sroka nie raz na grzbiecie wieprza siądzie, za uszy go chwyta, szczypie pyskiem, skubie za szczeć, a wy na to milczycie; niechże się ja wilk, albo który z naszych, choć z daleka pokaże, wszystkich psów na nas spuszczacie, strzelbą bronicie, ludzi armujecie. Sroki są Żydzi, skubią oni Chrześcijan, szczypią, ale przecię nie z zgubą duszy ostatnią. Heretycy zaś są jako wilcy, baranią skórką powleczeni, którzy gdzie się wmięszają, wiele dusz przewrotnemi swemi błędami, o ostatnie zbawienia niebezpieczeństwo przywodzą.

Jan wojewoda Kaliski, Wałecki, i Warecki starosta, syn pierwszy Hieronima wojewody Poznańskiego, był wprzód Inowrocławskim, potem Brzeskim Kujawskim wojewodą, na koniec Kaliskim umarł 1623. *Starowol. in Monum. z Warszawskich nadgrobk.* z Bogiem fortuną się swoją hojnie dzielił, kiedy w Wałczu resydencyą naszym fundował; w kościele Warszawskim, *Domus Professae*, posadzkę marmurową położył; tamże na ołtarz wielki dwa tysiące czerwonych złotych wyliczył, *Annuae* 1610. *fol.* 434. fabrykę kollegji Sendomierskiego od ojca swego niedokończoną, swoją szczodrobliwością dźwignął: i Lubelskie kollegium nasze jego się łaskami szczyci. Miał za sobą 1*mo voto* Tęczyńską rodzoną siostrę wojewody Krakowskiego, 2*do* Zofią Firlejownę wojewodzankę Krakowską) z której syn jego Franciszek Hieronim podkomorzy Czerski, z Maryanną Gębicką wojewodzanką Łęczycką małżonką swoją żył i umarł bezpotomnie. Zygmunt Ferdynand drugi syn Hieronima wojewody Poznańskiego i ten zszedł *sterilis:* siostra zaś tych dwóch braci rodzona, w małżeńskie kontrakty weszła z Adamem Stadnickim wojewodą Bełzkim. *Starowol. in Monum. Geneal. Gostom. Cichoc. Alloqu.*

Tomasz wojewoda Mazowiecki starosta Ryczywolski, czwarty syn Anzelma wojewody Rawskiego, wspominają go konstytucye 1616. komissarzem do rozgraniczenia między województwem Podlaskiem i księztwem Litewskiem, *fol.* 47. i 1620. *fol.* 2. Leśniowolska siostra starosty Brańskiego, powiła mu córkę Dorotę, która zmówiona żyła z Marcinem Scibor Chełmskim podkomorzym Krakowskim, i synów trzech. Z tych: Remigian zszedł z tego świata bezpotomnie. Jan najprzód był kantorem Krakowskim, potem opatem Wąchowskim, nędznie życie swoje zakończył 1630. *Histor. Domus Profess. Crac.* Stefan od urodzenia i głuchy i niemy, miałci w prawdzie za sobą Ciecierską, atoli zszedł bez potomstwa, żona po jego śmierci najprzód żyła z Kazanowskim, potem

z Ołtarzewskim. *Baranow. i Okol.* pisze, że ten Tomasz wojewoda miał za sobą Rybińską.

Dobrogost kasztelan Czerski, dziedzic na Chotyni (tak wyraźnie o nim *Genealogia tego Domu* pisze, luboć roku nie wyrażono, takbym rozumiał, że żyć przestał koło roku 1590.) piąty syn Anzelma wojewody Rawskiego, tego z Magnuszewskiej syn Samuel, z Zofią Lasocką, zostawił synów dwóch, Samuela i Hieronima, ale *steriles.* O Gostomskiej wojewodzance Rawskiej, pisze *Duryew. fol.* 36. że była za Narzymskim kasztelanem Sierpskim:

Jan kasztelan Rawski dziedzic na Gostomi, szósty syn Anzelma, umarł przed 1591. *jako się pakazuje z Rychlickiego disputat. de D. Paulo*, ten trzy córki spłodził. Dorota dostała się Krzysztofowi Sułowskiemu kasztelanowi Żarnowskiemu, a potem wojewodzie Rawskiemu. Maryanna Kazanowskiemu, Anna Pawłowi Szczawińskiemu wojewodzie Podlaskiemu. Synów tegoż Jana było dwóch, Adryan posłował na sejm 1601. zkąd do lustracyi dóbr królewskich w Małej-Polszcze naznaczony, *Constit. fol.* 728. i Anzelm, atoli obadwa żadnego sukcessora nie zostawili. Jakób, siódmy syn Anzelma wojewody Rawskiego, ten dla tego, że katolikiem został, przez trzy lata więzienie cierpiał, od ojca do niego wtrącony na zamku Rawskim, jako pisze *Baranowski*, zkąd podobno, w głowę potem zachodził. Anzelm ósmy syn, rotmistrz królewski pod Połockiem i Wielkiemi Łukami, dziedzic na Konradzicach i Dębowej górze; gorliwy katolik, o co wiele od ojca ucierpiał: z Nisczyckiej miał trzech synów, z tych Jerzy i Alexander bezpotomni pomarli; Stanisław z Starzechowską, zostawił syna Jana, ten zaś Jerzego, który sobie stan duchowny obrał, i Franciszka, któremu Angela Orchowska powiła dwie córki, Teresę i Katarzynę, tyleż synów, Józefa i Mateusza; i na tych chwała domu Gostomskich, jeszcze podziśdzień kwitnie. Któryś z nich miał za sobą Annę Orzechowską sędziankę ziemską Przemyślką, z tej córka Alexandra, była za Mikołajem Debolim.

W roku 1778. N. Gostomski podkomorzy Malborski; córka jego Anna za Trembeckim. — Antoni Gostomski sędzia ziemski Michałowski. — *Krasicki.*

Gostomski *herbu Prawdzic*, w Ciechanowskiej ziemi. Z tych niektórzy w księztwie Litewskiem osiedli, ale bodaj nie raczej Gotomski jako chce *Kojał. in MS.* luboć *Okolski* wyraźnie pisze Gostomski z Gostomina.

Gostwicki *herbu Odrowąż*, w ziemi Sądeckiej.

Gostyński *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie. Paweł Gostyński, żona jego Morawicka herbu To-

por, z której zostało potomstwo. Felix którego syn Stanisław, co opowiada nadgrobek jego w Krakowie u S. Trojcy. *Starowol. in Monum.* Stefan miał za sobą Katarzynę Kaszewską z której potomstwo Dymitr i Franciszek, i córka Alexandra Boguszewska. N. Gostyński miał za sobą Katarzynę Cieszkowską sędziankę ziemską Czerniechowską.

W roku 1778. Piotr Gostyński sędzia grodzki Włodzimierski. — Hieronim Gostyński podkomorzy Czerniechowski. — *Krasicki.*

Gostyński *herbu Gryzima*, w Wielkiej-Polszcze, starodawna familia. Z tych Jarosław z Gostynia wojewodą był Poznańskim 1343. Bartłomiej kasztelan Nakielski 1436. podpisał pokój Brzeski, u *Łaskiego w Stat. fol.* 140. Franciszek Gostyński kanonik Poznański, i jego brat Jędrzej, koło roku 1626. *jus Patronatus* które mieli na kościół Gostyński, ustąpili *Congregationi S. Philippi Nerii.* Jeden z Gostyńskich, miał za sobą Małgorzatę córkę Jędrzeja Tomickiego kasztelanica Gnieznieńskiego 1620. *Okol.* Są i w Wieluńskiej ziemi Gostyńscy, z tych Stanisław Borek Gostyński sędzia Wieluński 1632. Zygmunt łowczy Wieluński, komissarz do granic od Szląska z sejmu 1661. *Constit. fol.* 25. Marcin w Rawskiem 1674. Maryanna Gostyńska sędzianka Gostyńska była za Bielickim Sewerynem herbu Paprzyca. Anna sędzianka Wieluńska była za Maciejem Bardzkim stolnikiem Poznańskim; ale Wielunianie Gostyńscy bodaj się nie herbem Odrowąż pieczętują. Marcyanna z Borków Gostyńska, była za Arnoldem Golczem burgrabią Wałeckim. N. miał za sobą Działyńską Katarzynę kasztelankę Chełmińską. N. łowczanka Wieluńska Władysława Iwańskiego małżonka.

Gostyowski *herbu Półkozic.* Stanisławowi z Prowicy Gostyowskiemu podczaszemu Brzeskiemu Kujawskiemu, zmarłemu 1656. pozostała dożywotnia przyjaźń Jadwigi z Wrzącej Sokołowskiej, nadgrobek z tym herbem postawiła w Toruniu u S. Jana.

Gosuński, w Płockiem województwie. Jakób Gosuński podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Goszczykowski. Jędrzej z Goszczyc podskarbi książęcia Mazowieckiego Bolesława 1452. *Statut. Masov. f.* 95. Jędrzej Goszczykowski 1589. podpisał ustawy Pokrzywnickie województwa Sendomierskiego. *Constit. fol.* 427.

Goszycki *herbu Jastrzębiec.* Ci niegdy ziemianie Polscy, potem nabywszy dóbr, na Szląsku osiedli: o prerogatywie szlachectwa ich świadczy list Zygmunta I. który potem Zygmunt August konfirmował 1559. Malcherowi, Jakóbowi, i Wacławowi Goszyckim, o czem przywilej kładzie *Paproc. in Strom.* ile że o ich szlachectwie poprzysiężone dali świa-

dectwo, Stanisław Ważeński, Stanisław Marszewski, i Wojciech Sękowie, rodowita herbu Jastrzębiec szlachta. Tenże sam przywilej, potwierdził im Ferdynand Cesarz 1562. urodzeni byli ci trzej bracia z matki Barbary Kogkowskiej. Melchior miał za sobą Dorotę Walcerowską herbu Kornic, spłodzoną z Żegotowny herbu Kietlicz, i z niej czterech synów Mikołaja, Walentyna, Adama i Jana. *Paproc. in Stromat.* Jeden z nich miał za sobą Dluhomilownę Berawską.

GOSZYŃSKI HERB.

W modrem polu trzy kopie albo oszczepy, o jednym spisie, albo raczej toporzysku, do góry ostrzem obrócone powinny być, na hełmie ręka zbrojna, ale palce u niej na pięść złożone. Tak go opisał, *MS. o Familiach Pruskich Załusc.* Tym się herbem pieczętują Goszyńscy w Prusiech.

Gotkowski, w Mazowieckiem województwie. Z tych Franciszek Gotkowski cześnik Sochaczewski miał za sobą Chocimowską.

Gotuntowicz *herbu Sulima* w Litwie. Jan, Bartłomiej, Marcin Gotuntowiczowie z Strawińskiej urodzeni.

Gowarczewski *herbu Rawicz.* Ci od Goworków linią swoję prowadzą, i piszą się z Chrobrzan. N. Gowarczewski w Krakowskiem i Sendomierskiem, z Zaleskiej, krom inszych synów *steriles*, spłodził Stanisława, ten z Jadwigą Przyłęcką miał synów, Stanisława, który zginął pod Beresteczkiem, i Franciszka, siły wielkiej, tak, że szyny żelazne koło szyi okręcał, koła u rozpędzonych rydwanów tamował, żona jego Zofia Jastkowska, ta mu powiła trzy córki, Maryannę Domaniewską, Annę Jasińską, i Rzeszowską, i synów piąciu, wszystkich ludzi rycerskich, Stanisława *sterilem*, Mikołaj w niewoli u Turków życie styrał. Stefana, i ten *ste-*

rilis. Franciszka, tego z Niesiołowskiej, siostry rodzonej Kazimierza kasztelana Smoleńskiego, syn się jego został Jacek Konstantyn, cześnik Bracławski, komornik ziemski Lwowski, w wojsku Litewskiem zasłużony. Wiktoryna, temu Stasimowska zrodziła trzy córki, Krystynę Gładyszową, Annę i Rozalią ta umarła, i synów sześciu, Stefana, Michała, Floryana, Józefa, Antoniego i Kazimierza, wszyscy wojskowi ludzie. Gowarczewska była za Antonim Ciemniewskim.

Goworek *herbu Rawicz*, w Krakowskiem województwie. Goworek wojewoda Sendomierski; syn Prandoty wojewody Rawskiego, Leszkowi Białemu książęciu Polskiemu jeszcze niedorosłemu za opiekuna przydany, tak go do rządów sposobił, żeby poddanym swoim miłym go uczynił; sam z Kazimierzem książęciem Polskim, na nieprzyjaciół ojczyzny szczęśliwie wojował; gdy Ruś, Sendomierską ziemię najeżdżali, nie raz ich mężnie pogromił, osobliwie pod Zawihostem, kędy i wódz ich Roman na placu poległ. Temi i innemi dziełami, wielką sobie u Leszka uskarbił łaskę, z której już w chwałę rycerską wsławiony, i w dostatki znacznie urosł: atoli którego ani Połowców, ani innych nieprzyjaciół potęga zrujnować nie mogła, zazdrosna nienawiść, ledwo nie ze wszystkiem zgubiła: gdy bowiem po śmierci Mieczysława książęcia, wszyscy prawie Polscy Panowie, Leszka sobie za książęcia obrali, za podżogą adwersarza jego wojewody Krakowskiego, tę mu kondycyą przydali, żeby był Goworka wojewodę Sendomierskiego, nie tylko od rządów, ale i z ojczyzny relegował; rzadkim w Panach przykładem Leszek, księztwa raczej znać niechciał, aniżeli tak wiernego doświadczonego sobie, i zasłużonego poddanego utracić. Atoli Goworek żeby był osobą swoją, szczęścia Leszkowego nie zatrudniał, z tem się przed nim oświadczył. Zyciem prawi moje i nieraz dla ciebie na szańc wystawił, w tak wielu okazyach, a terazbym nie miał, dla twego honoru i z ojczyzny się własnej wyzuć, uczynię to z chęcią: byleś tylko na zasługi moje sobie wtenczas wspomniał, kiedy cię Bóg na tem Państwie ugruntuje. To wyrzekłszy do Węgier dobrowolny wygnaniec ustąpił: zkąd potem gdy śmierć jego emulusa wojewody Krakowskiego zaszła, a nienawiść już się tą niedolą Goworka zdała być nasycona, znowu do ojczyzny powrócił; i tak w łaskę u Leszka, jako i w rycerską chwałę w kilku potyczkach zebraną, znowu zakwitnął. *Starowol. in Bellator. Sarmat. fol.* 29. Goworek kasztelan Zwichojski za czasów Władysława Łokietka Króla, którego syn Lassota kasztelan Sendomierski: od tego synowie, jedni Lassotami, drudzy Goworkami się nazwali. Goworkowa była za Stanisławem Potockim

herbu Pilawa wojskim Krakowskim. Stanisław Goworek miał za sobą Annę Trembecką 1585. Jędrzej Zofią Trembecką 1595. *Acta Castrens. Cracov.* Krzysztof z Zatorskiej ziemi 1705. drudzy ich piszą Gaworek.

Goworowski *herbu Prus* 1*mo*, w Ciechanowskiej ziemi.

GOZDAWA HERB.

Mają być dwie lilie, jedna do góry, drugą na dół, tak z sobą korzeniami spojone, że się zdadzą, jakby jedną lilią były, są zaś białe w polu czerwonem: związka przez nich żółta, luboć nie wszyscy jej zażywają: na hełmie pióra pawie, na nich takież lilie. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 503. *O herb. fol.* 224. *Okol. tom.* 1. *fol.* 220. *Biel. fol.* 142. *Nawet nasz Ks. Petra sancta* opisując cudzoziemskie klejnoty, kładzie ze wszystkim takiż herb podobny, tylko że kolor tarczy inszy. *P. Bonnani in Ordin. Equestr. fol.* 68. pisze że Sanctius nazwiskiem Wielki, żeby był Maurów z Królestwa Nawarry wypędził, idąc torem Garzji, swego antecessora: obraz nawiedzenia Najś. Matki na chorągwiach żołnierskich malować kazał, z tą inskrypcyą, *Deus primum Christianum servet.* Działo się to koło roku 1043. Rycerstwo zaś jego powinni byli na sobie nosić dwoisty łancuch złoty, od którego lilia wisiała, z koroną nad nią. Zwano ich *Equites lilii*, z tem rycerstwem Sanctius wiele tryumfów z nieprzyjacioł odniósł. *Według tegoż autora fol.* 69. Paweł III. Papież z Tuscyi kawaleryą postanowił, albo *Equites lilii*, ci nosili na sobie portugał złoty, na którego jednej stronie był obraz Najś. Panny, na drugiej lilia w złotem polu, z tym w koło napisem, *Pauli III. Pontificis Maximi munus.* Był ten Papież z familji Farnezyuszów, która z Niemiec do Włoch wszedłszy, tam w najpierwsze honory tak kościelne jako

i świeckie zajaśniała, nosząc w herbie swym lilie. Sławnej owej Joannie Pannie Aurelianeńskiej, której dzielnością, nie tylko miasto Aurelian, ale i Francya z Angielskiej potencyi szczęśliwie wydźwigniona, Karol VII. Król Francuzki, chcąc zawdzięczyć jej odwagę, gdy cały ród jej do szlacheckiej godności wyniósł, w herbie nadał im miecz srebrny, w polu błękitnem z obudwu stron liliami złotemi ostrze jego ozdobił, nad końcem także miecza, koronę złotą złożył, a co się przedtem zwali de Dare, kazał, żeby się potem pisali *de Lilio. Spondanus in Annal.* 1429. *num.* 9. Królowie Francuzcy zdawna lilji w herbie swym zażywali, czego dowodem jest posąg Clotaryusza pierwszego, na jego grobie u Swessyonów postawiony, z liliami na bocie. Cilperyka także statua pod Paryżem w kościele S. Germana, berło w ręku trzyma na którym lilia: więcej dowodów tego kładzie, *Miraeus in Chron. ad an.* 1423. *z Massona księgi* 3. atoli przedtem Królowie Francuzey, każdy według woli swojej i upodobania, liczbę lilji w herbie składał: dopiero Karol VI. Król Francuzki, który umarł r. 1422. trzech tylko lilji zażywał; a za jego przykładem i następcy jego: *Nangius u Spondanu in Annal.* 1230. przez trzy listki u każdej lilji Królów Francuzkich, trzy cnoty rozumie, wiarę, męztwo, i mądrość: któremi to Królestwo kwitnie: kędy tak mówi: *Nam ex quo Dominus noster Jesus Christus fide, sapientia, et militia, specialius quam caetera regna, voluit Regnum Franciae illustrare, consveverunt Reges in suis armis et vexilis florem lilii depictum, trino folio portare.* Atoli drudzy autorowie, których daleko więcej, lubo nie przeczą temu, że Królowie Francuzcy zdawna statuy stawiali, albo obrazy malowali z liliami, przecież ich w herbie nie zażywali, dopiero pierwszy Karol VI.; dla tego dużo się mylą, którzy Gozdawę herb, naciągają, jakby od Królów Francuzkich swój początek miał zabrać.

Nasi genealogistowie powiadają, że ten herb w Polszcze naszej nabyty, nie z cudzych krajów przewieziony; gdy się albowiem rycerz dziedzic na Gozdawie, w różnych expedycyach w oczach królewskich pięknie z swem męztwem popisał, wziął w nadgrodę swych zasług, wzwyż opisany klejnot, który od imienia jego nazwany Gozdawą: roku którego się to działo, żaden z nich nie wyraził: *MS. tylko Ks. Rutki* powiada, że w roku 1090. od Władysława Hermanna książęcia Polskiego był nadany; jabym jednak rozumiał go być dawniejszym, ile że wkrótce po tym roku, to jest 1108. Szymon biskupem Płockim był nominowany, *i Paprocki w Gniazdzie cnoty*, w r. 1090. wspomina Krystyna Gozdawę, któ-

rego syn także Krystyn kwitnął koło roku 1140. Pod temże imieniem Krystynów wiele ludzi zacnych herbu Gozdawa było, a najprzód:

Krystyn wojewoda Płocki, takiej powagi u Prusaków na ten czas Poganów, dla rycerskich dzieł i zwycięztw które otrzymał, że go prawie za Bożka mieli: w opiece swej długo Konrada książęcia Mazowieckiego trzymając, nie tylko że Państwo jego bez najmniejszego uszczerbku zupełne mu zostawił; ale też jeszcze i granice jego rozprzestrzenił. Jak dorósł lat do rządu sposobnych Konrad, w suspicyą od zawistnych Krystynowi przed Konradem udany, jakby jego Państwa affektował, do więzienia wtrącony, z oczu złupiony, mizernie potem w tejże katuszy i życie mu nawet wydarto 1221. Był człowiek bogobojny, sprawiedliwy. *Cromer. in Lesco albo. Bielski fol.* 147. *Długosz in Episc. Płocen.* Krystyn drugi wojewoda Płocki 1372. Do tegoż domu, *Scrobiszov. in Archiep. Leop.* pociąga, Krystyna pierwszego arcybiskupa Halickiego, uwiedziony jakimsiś autorem, atoli, że przydaje, iż się pisał z Ostrowa tak jako Krystyn kasztelan Sendomierski, dla tego bardziejby trzeba mówić, że do herbu Rawicz należał, niż do Gozdawa. Ten Krystyn kościół katedralny w Haliczu pod tytułem Ś. Maryi Magdaleny wystawił, i nadał, kanoników także ustanowił: a ponieważ szczupłe na pocztkach swych prowenta tej katedry były, dla tego wszystkich z swego stołu żywił, lubo i inszym ubogim fortuny swojej nie skąpo udzielał: miłosierny na nędznych i mądrych pasterz: był zakonu Ś. Franciszka.

Szymon Gozdawa biskup Płocki, z archidyakona Płockiego na tę godność wstąpił, lubo z pokory długo się tej elekcyi swojej wzdrygał, atoli gdy wszyscy, wiedząc o jego roztropności, skromnem życiu, nauce według tamtych wieków wytwornej, i inszych cnotach, do pasterskiej funkcyi zdolnych, nalegać na niego poczęli, woli Bożej niechciał się dłużej opierać. Przyjął tedy ten ciężar na siebie, a że Schizma kościół Boży na ten czas rozrywała, dla tego od arcybiskupa Gnieznieńskiego na tę godność poświęcony. Nie odmienił najmniej pobożnego życia swego dawnego Szymon, i owszem tem bardziej przestrzegał, żeby się był sobie powierzonym owieczkom stał oczywistym przykładem, dlatego z drugiemi kapłanami w kościele tak jutrznią, jako i inne pacierze kapłańskie śpiewał; mszą świętą codzień odprawował. O jego świątobliwości obszerniej świadczy, *Wincenty Kadłubek w swojej Kronice*, kiedy za jego modlitwą opisuje zwycięztwo otrzymane nad Prusakami i Pomorzanami od Polaków. W tych cnotach i zabiegach koło trzody swojej śmierć

zastała Szymona w r. 1129. w wielkiej opinji o świątobliwości życia swego, rządził tym kościołem lat 21. To też za rzecz osobliwszą o nim czytałem *in MS.* że dwór który w Pepłowie benedykował ten biskup, lubo drewniany, do tych czas jednak stoi. *Łubien. in Vitis Episc. Płocen.*

Jan biskup Płocki, kanonikiem tylko w tejże katedrze będąc, zgodnie od kapituły na tę infułę obrany, już w podeszłym wieku, dla tego, tylko na niej lat dwie prezydując, przeniósł się na wieczność w roku 1227.; w katedrze Płockiej pochowany. Chwali go Długosz, że był rozsądku wielkiego, pobożny, i przy skromności stanowi temu przyzwoitej poważny, atoli podagryk, i inszym chorobom podległy. *Łubien. ibidem.*

Filip arcybiskup Gnieznieński, prawdać że go niektórzy do herbu Poronia, inni do herbu Wieniawa, naciągają, atoli ja z większą częścią autorów, jako z *Bielskim*, *Damalewiczem*, *Paprockim*, trzymam, że był herbu Gozdawa. *Janicius o nim powiada*, że obrany na tę godność, sześć lat swojej konfirmacyi z Rzymu czekał, a potem od Mikołaja III. Papieża, od niej odsądzony; *atoli Damalewicz in Vitis Archiep. Gnesn.* dochodzi, że po długiej expektatywie, na koniec palliusz otrzymał, ile że Długosz o nim świadczy, że Jana I. biskupa Poznańskiego poświęcał: umarł 1278. *Spondanus i Ruszel* elekcyą jego na arcybiskupstwo zwałają na rok 1277.

Herbowni.

Bączalski,	*Godlewski,*	*Mucharski,*
Bal,	*Gołębiowski,*	*Nachtraba,*
Birecki,	*Gostkowski,*	*Niemira,*
Boczkowski,	*Gozdowski,*	*Osuchowski,*
Bohuszewicz,	*Grajowski,*	*Pac,*
Borowski,	*Grot,*	*Pampowski,*
Brzozowski,	*Hański,*	*Październowicz,*
Bux,	*Humnicki,*	*Pepłowski,*
Chrapowiecki,	*Jackowski,*	*Piasecki,*
Dedyński,	*Jarząbkowski,*	*Pieczychojski,*
Delpacy,	*Jawornicki,*	*Piotrowski,*
Dyszlewicz,	*Iwaskiewicz,*	*Podbereski,*
Dzierżanowski,	*Kawecki,*	*Popowski,*
Gdeszyński,	*Korff,*	*Przedborski,*
Giżycki,	*Kykieryc,*	*Punikowski,*
Głowiński,	*Lewon,*	*Ramsza,*
Godaczewski,	*Micuta,*	*Reklewski,*

Rossowic, Secymski, Sokol, Sokołowski, Sołowski, Stano, Stawiski, Strzemeski, Strzeszkowski, Strzyżowski, Sulimowski, Teleżyński, Tryzna, Trzciński, Turkowiecki, Wituski, Żdżarski.

Duńczewski, Kuropatnicki, Małachowski i *Wielądek* następujące familie do herbu tego dodają:

Biedrzyński, Brodnicki, Dyszel, Kormanicki, Małowiejski, Nerka Dydyński, Reut, Rusieński, Suchszewski, Sudrawski, Tyszkowski, Wojkunowski.

Nie wszyscy jednak tu pod herbem Gozdawą, położeni, jednakowo tego herbu zażywają: a najprzód Pacowie, u których w hełmie nie masz lilji, ale miasto nich księżyc niepełny być powinien. Podbereskich także herb tym się różni, że w hełmie są trzy pióra strusie, między dwiema proporcami, a w samym środku, orzeł o dwóch głowach, na którego piersiach Gozdawa. O Delpacych już się tu wyżej mówiło. Korfowie, tak na tarczy, jako i na hełmie Gozdawę składają, ale na hełmie nie masz pawiego ogona, tylko nad lilią trzy gwiazdy, jedna podle drugiej: tęż na hełmie lilią u nich dwie Syreny, jedna z jednej, druga z drugiej strony trzymają, dostało mi się widzieć i taki herb, gdzie w polu czerwonem, było pół pierścienia, a z niego miasto dyamentu, lilia biała prosto do góry wynikała. Dom Sapieżyński kiedyś trzech lilji zażywał, które i temi czasy między herbami swemi noszą, ale jedni z nich, dwie na górze podle siebie kładą, jednę pod niemi na spodzie: drudzy wszystkie jednę podle drugiej: i owszem *MS. Ks. Kojał.* świadczy, że w księztwie Litewskiem siła familji lilią się herbowało, jeszcze przed unią z koroną. Dzierżanowscy dwie lilie jednę podle drugiej na tarczy noszą, jakem widział w Bydgoszczy u OO. Bernardynów na nadgrobku. Kykierycowie także odmiennie ten herb noszą: o czem niżej.

Do tegoż herbu nakłaniają niektórzy Jana Muscatę biskupa Krakowskiego XXV. jakoż i *Starowolski in Vitis Episc. Cracov.* herb Gozdawa pod nim położył, luboć opisując życie jego, że był Szląski szlachcic, i w herbie nosił w polu błękitnem dziewięć lilji; niewiem czy nie bardziejby należeć powinien, do herbu Wierzbna, ile że był z Szląska rodem, gdzie tego domu herbowni kwitnęli, Kątski zaś herb jego tak wyraził, że po bokach Gozdawy dwie róże przydał, jednę z jednej, druga z drugiej strony. Z archidyakona Łęczyckiego na tę godność postąpił, obrany 1296. Otrzy-

mał był od Wacława Króla Polskiego zamek, i miasto Biecz, z tym tam powiatem, wieczną darowizną na kościół Krakowski w nadgrodę, że tenże Król na jego biskupim gruncie, Sącz nowy nad rzeką Dunajcem i Białą gdzie była wieś Kamienica nazwana, ufundował: Muscata opatowi Tynieckiemu pod pewnemi kondycyami Biecz puścił, który na pograniczu Węgierskiem, że małą bardzo strażą był opatrzony, Węgrzy nocą najechawszy, posiedli. Wprawdzieć go w krótce Wacław Król Węgrom odebrał; atoli winę składając na biskupa o niedozor tego zamku, wrócić mu go niechciał, tylko go przy jurysdykcyi zostawił, aby był mógł podawać plebana do plebanji w Bieczu, i wsi Rozembergu. Widząc nieodzyskaną szkodę swoję biskup, opatowi Tynieckiemu pozwy do Rzymu wydał, gdzie prawem go przycisnąwszy, wziął od niego w rekompensę tej straty, wieś Przeslicę czy Przeczycę; ale i Władysław Król Węgierski, darował mu zamek i powiat Płoche, który teraz Mussiną zowią. Trzydzieści staj pola na przedmieściu Krakowskiem kupił, gdzie teraz wieś założona Biskupice. Trąbki także i Darzyce dobra spłaciwszy, do swego biskupstwa przyłączył. A że Wacławowi Czeskiemu Królowi, przeciwko Łokietkowi sprzyjał, i za jego powodem Bolesław książę Opolski do Krakowa był wpuszczony, dla tego siła potem od Łokietka ucierpiał, w Kunowie od Toporczyków pojmany, i do więzienia wtrącony, atoli potem ubłagany Łokietek, nietylko że mu wolność przywrócił, szkody wszystkie nadgrodził, ale też i tych, którzy go imali, póty z więzienia nie wypuścił, póki należytej satysfakcyi biskupowi nie uczynili. Umarł Muscata paraliżem ruszony 1320. w Mogile pod Krakowem pochowany.

Piano biskup Poznański, rodem z Włoch, umarł w r. 1151. któremu *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* za herb lilie trzy naznacza w pasie na ukos od prawego boku tarczy z góry, na dół na lewy, rok tylko na tej katedrze siedział.

Gozdowski *herbu Gozdawa*, w Rawskiem województwie z Gozdowa. Stanisław w Łęczyckiem 1648. Wojciech w ziemi Wyszogrodzkiej 1674. Benedykt Gozdowski dziekan Przemysłki 1676. Jakób w Krakowskiem 1705.

Antoni Gozdowski viceregent Sanocki, brat jego Reformat. — *Krasicki.*

Gozdzki *herbu Doliwa*, w Sendomierskiem województwie, luboć ich *Okolski* Gojskiemi pisze, jakoż *i u Starowol. in Monum.* znajdziesz nadgrobek Piotra Gojskiego kanonika Płockiego, zmarłego w r. 1599. atoli że się z Gozda piszą, znać że powinno być Gozdzki. Stanisław z Gozdny kasztelan Brzeski Kujawski 1433. podpisał przywilej Jedliński,

u Łask. w Stat. fol. 52. Stanisław Gozdzki jawnym cudem, którego sam na sobie doznał, na rozumie oświecony, nie tylko że herezyą odrzucił, ale też w zakonie Karmelitów Bosychresztę życia Bogu poświęcił. *Cuda Myślenickie.* Bernard kasztelan Czerski z sejmu 1667. deputat na sądy fiskalne, *Constit. fol.* 6. Abraham, Jakób, Krzysztof w ziemi Pińskiej, Wawrzeniec w ziemi Rożańskiej, Stanisław, Franciszek, Jerzy, Filip, Józef, Jędrzej, i Jan w województwie Sendomierskiem 1648. Barbara cześnikowna Czerska, Brzeskiego herbu Starza małżonka. Ewa Stefana Brzeskiego. Franciszek kasztelan Sochaczewski, miał za sobą Zofią Stawską. *Genealog. Bełzec.* Stanisław najprzód podczaszy Sendomierski, potem starosta Stężycki, któremu Helena Tarłowna, Alexandra Piotra wojewody Lubelskiego córka, powiła córek trzy, z tych jedna Anna zmówiona z Cieciszewskim kasztelanem Czerskim, druga z Podkańskim, trzecia Zofia z Nowosielskim starostą Łukowskim: synów czterech; z tych jeden Bernard suffragan Poznański, a przedtem kantor Poznański: drugi Michał umarł bezżenny. Trzeci Antoni starosta Korytnicki, którego syn z Duninownej Borkowskiej kasztelanki Połanieckiej, starosta Grabowiecki, umarł młodo r. 1731. Czwarty Franciszek kasztelan Czerniechowski, żona jego Chlewicka pozostała wdowa po Mniszku. Syn jego starosta Brzeziński, pojął Katarzynę Humiecką wojewodzankę Podolską, wdowę po Kazimierzu Ogińskim podstolim Litewskim. N. Gozdzka starosianka Owrucka, żona Śląskiego kasztelana Czerskiego. *Kazanie Ks. Ostrowsk. na pogrz. Sierakow.*

Ten Gozdzki którego tu *Niesiecki* starostą Brzezińskim mianuje, był potem kuchmistrzem koronnym, nakoniec wojewodą Podlaskim; z Humieckiej zostawił syna. Ponowił potem śluby małżeńskie z *Małachowską* starościanką Oświecimską, z tej córka jedyna wydana za Janusza księcia Sanguszkę syna Pawła marszałka W. Lit. z *Duninowny*, ale się to małżeństwo rozeszło w roku 1778. i w roku 1781. ponowiła śluby z księciem de Nassau. — *Krasicki.*

Gozimirski *herbu Bończa,* w Rawskiem województwie. Z tych Piotr Gozimirski mąż rycerski, pochowany w Konstantynowie, którego nadgrobek położył. *Starowol. in Monum. fol.* 759.

Wielądek w heraldyce, taką obszerniejszą o tej familji podaje nam wiadomość: Hieronim na *Gozimierzu* i *Tworzyjankach* dobrach, leżących w województwie Rawskiem, powiecie Bielskim dziedzic, Gozimirski herbu *Bończa*, miał Sebastyana syna. Sebastyan z *Michałowskiej* spłodził Macieja. Maciej z *Jarzynianki* herbu *Trzaska*, po Zórawskim wdowy, Marcyana. Marcyan z *Słupeckiej* herbu *Rawicz*, Alexandra. Alexander dwóżenny, z pierwszej Anny *Popowskiej* herbu *Nowina*, odebrał Jadwigę *Ul-*

żykiewicza żonę, i inne potomstwo. Z drugiej Doroty *Kosickiej* herbu *Samson*, Macieja i Maxymiliana synów, Katarzynę, Jędrzeja z *Sienkowic* Radoszewskiego, herbu *Oksza*, Konstancyą Pawła Stawiskiego, Annę Małachowskiego herbu *Gryf*, Ludwikę Racięskiego małżonki, Maryannę Pannę, córki. Jadwiga *Ulżykiewicza* żona bezpotomna, inne jej rodzeństwo małoletnie pomarło. Maciejowi Katarzyna *Mieszkowska* herbu *Junosza*, powiła Antoniego i Wojciecha synów, oraz Helenę Remigiana Łakińskiego herbu *Pelikan* małżonkę córkę. Maxymilian w pogoni za wojskiem Bisurmańskiem uchodzącem z pod Wiednia pod Parkany bezżenny zginął. Katarzyna Jędrzejowi Radoszewskiemu, urodziła Stanisława syna. Konstancya Pawłowi Stawiskiemu Kazimierza syna, oraz Brzostowskiemu i Ulkowskiemu zaślubione córki. Anna Małachowskiemu Antoniego syna. Ludwika z Raciąskim bezpotomna. Maryanna w Panieńskim stanie ukończyła życie. Antoniemu pierwszemu synowi Macieja, Teresa *Dębińska* herbu *Rawicz*, Jana i Michała synów. Wojciechowi drugiemu synowi tegoż Macieja dwóżennemu, pierwsza Joanna *Chwałkowska* herbu *Odrowąż*, Walentego i Władysława synów, druga Anna *Trzcińska* herbu *Dołęga*, Onufrego syna, Teresę w Panieńskim żyjącą stanie, Katarzynę Józefowi Dzierżanowskiemu herbu *Grzymała*, Franciszkę Ignacemu Dębińskiemu herbu *Rawicz*, zaślubione córki, na świat wydały. Helena tegoż samego Macieja córka sprzymierzona z Remigianem Łakińskim urodziła Jana. Stanisławowi Radoszewskiemu, z Gozimirskiej urodzonemu, Zieleżeńska powiła Antoniego, Jakóba, Jana i Michała synów. Kazimierz Stawiski także od Gozimirskiej idący bezżenny, siostra jego Brzostowska bezpotomna. Ulkowska miała córkę zaślubioną Miecielskiemu, od tej syn. Antoni Małachowski, podobnie z Gozimirskiej rodzący się z Teresą *Moszczeńską* herbu *Nałęcz* spłodził Ignacego, Xawerego i Stefana synów. Jan Gozimirski pierwszy syn Antoniego, nabywszy umiejętności nauk w początkach wieku swego w własnym kraju kwitnących, gdy zaczął służyć publico od Augusta III. skarbnikostwem Kaliskiem został zaszczycony, ale widząc że dobre jego życzenia ojczyznie, z biorącemi górę politycznemi maxymami nie zgadzały się, przestawszy na skarbnikostwie usunął się od publicznych usług, i dalszych zasług: dwóżenny, z pierwszej Katarzyny *Nieżychowskiej* herbu *Pomian* odebrał Kunegundę najprzód Ignacemu z *Moszczenny* Moszczyńskiemu cześnikowi Radziejowskiemu herbu *Nałęcz*, a po jego śmierci Jakóbowi Gostomskiemu J. K. Mci szambelanowi także herbu *Nałęcz*, zaślubioną, która pierwszemu mężowi wydała na świat Stanisława, z drugim krótko żyjąc bezpotomna. Z drugiej Franciszki Goreckiej herbu *Dołęga*, Felicyana, Pawła w wojsku koronnem chorążego, Józefa i Ananiasza synów, Stanisławę, Saulę i Febronią córki. Michał drugi syn Antoniego bezżenny. Władysław Gozimirski pierwszy syn Wojciecha, i w pierwszem łożu z Chwałkowskiej spłodzony, po odbytych w swem kraju niższych, i wyższe nauki zakończywszy w Rzymie, w językach, Łacińskim, Francuzkim, Włoskim i Niemieckim wydoskonalony, gdy powrócił do ojczyzny od Władysława Łubińskiego prymasa korony Polskiej na sekretaryą wezwany, z Łęczyckiej i Warszawskiej kanonji, przeniósł się na katedralne Warmińską i Gnieznieńską. Drugi syn Wa-

lenty z tejże Chwałkowskiej pochodzący, młody swój wiek, już na dworze zwyż wyrażonego prymasa, już w wojsku koronnem Polskiego autoramentu polerując, najprzód pod znakiem huzarskim z Dąbskim wojewodą Brzeskim Kujawskim nosił chorągiew, potem regimentarzem Wielko-Polskiej, dalej lustratorem Mało-Polskiej partyów uczyniony, skarbnikostwem wojskowem, i stolnikostwem ziemi Wschowskiej, oraz szambelanią od panującego Stanisława Augusta zaszczycony, na sejmach kilkokrotny poseł, i do traktatów z dworami Wiedeńskim, Petersburskim, i Berlińskim delegat, do demarkacyi zakordonowanego kraju, przez Króla Jmci Pruskiego w roku 1774. z sejmu wyznaczony komissarz, w komissyi cywilno-wojskowej województwa Gnieznieńskiego kilkoletni prezes, do oddania hołdu z Pruss zachodnich, Fryderykowi Wilhelmowi w Królewcu deputat, za chwalebnie pracowite, i tak dla majestatu, jako Rzeczypospolitej wiernie wykonywane usługi, krzesłem kasztelanji Elblągskiej nadgrodzony. Orderami królestwa ozdobiony został: w którym usług swoich czasie, zaślubiwszy sobie Urszulę *Bnińską* kasztelankę Śrzemską, po Jędrzeju Chwałkowskim skarbniku Wschowskim, wuju swoim pozostałą wdowę, żyje z nią bezpotomnie. Trzeci syn tegoż Wojciecha Onufry z drugiego łoża od *Trzcińskiej* idący, młode lata swoje doskonaląc, także w wojsku koronnem, cudzoziemskiego autoramentu, będąc porucznikiem, złączył się dożywotnie z Franciszką *Garczyńską* herbu *Nowina*, żyje z nią do tych czas bezpotomnie. Pierwsza córka tegoż Wojciecha, także z drugiego łoża pochodząca Teresa, panieńskie prowadzi życie. Druga córka Katarzyna zaślubiona Józefowi Dzierżanowskiemu herbu *Grzymłaa* powiła Walentego, Nepomucena i Ignacego synów, oraz Maryannę córkę małoletnich. Trzecia córka Franciszka oddana w dożywotnią przyjaźń Ignacemu Zdębińskiemu herbu *Rawicz*, który zwiedziwszy cudze kraje, Berlin, Wiedeń, Paryż, Rzym, Wenecyą, Maltę, i inne pograniczne, w językach tych narodów wydoskonaliwszy się, o prawach i obyczajach ich powziąwszy wiadomość, powrócił do ojczyzny, oddała mu synów, Onufrego i Władysława. Jan Łakiński syn Heleny Gozimirskiej przybrawszy sobie w dożywotni związek Magdalenę *Wężykownę* herbu *Wąż*, po Ulatowskim pozostałą wdowę, spłodził z nią Macieja i Ignacego synów, oraz Eleonorę klasztoru Trzebnickiego na Szląsku zakonnicę, Józefę córki. Maciej sprzymierzony z Łakińską od krótko żyjącej, odebrał dwóch synów, Ignacy Małachowski wnuk Anny Gozimirskiej sprzymierzył się z *Sokolnicką* herbu *Nowina*. Xawery szambelan J. K. Mci, osiadłszy w ziemi Warszawskiej ożenił się z *Wasielewską*, spłodził z nią Ludwika syna i Józefę córkę. Stefan do tych czas bezżenny.

Ta genealogia cała, poparta jest urzędownemi dowodami.

Genealogia tychże Gozimirskich z pobocznej linji pochodzących.

W powyższej genealogji wyrażony pierwotnik Marcyan, oprócz syna Sebastyana, miał dwóch innych, Wojciecha i Mikołaja. Wojciech z Katarzyną *Wilkowską* spłodził Stani-

sława. Mikołaj także Stanisława. Tych dwóch Stanisławów następcy, razem z księgami Rawskiemi w popiołach pożarowych zagrzebani. Ale trzeciego brata Sebastyana wnuk Marcyan Gozimirski, na *Lewinie* dziedzic, oprócz syna Alexandra, miał innych dwóch, Jana i Macieja, Jan na *Wołuczy* dziedzic, z *Bogusławską* spłodził Wojciecha, i Krystynę córkę, ten w Ruskich krajach osiadł. Maciej powróciwszy z wojny, razem z Alexandrem sprzymierzonym z *Popowską* w województwie Poznańskiem, do domu w województwo Rawskie, trzy razy ponowił śluby, pierwszy raz z Anną *Sławkowną*, z którą spłodził córek dwie, Maryannę Mroczkowskiego, Jadwigę najprzód Świejkowskiego, potem Stanisława Zabłockiego małżonki, po którym w województwie Rawskiem, jako to Wawrzeniec Zabłocki dziś chorąży Gąbiński i inni, a po Świejkowskim nawet w Wielkiej-Polszcze znajdują się następcy. Drugi raz z Jadwigą *Samborską*, miał dwóch synów: pierwszego Alexandra dwóżennego, który najprzód z *Narapińską* miał Józefa i Marcina synów: Józefowi Zofia *Wysocka* urodziła Stanisława, cześnika Chęcińskiego syna, mającego sobie zaślubioną Joannę *Konarską* po Wolskim pozostałą wdowę w województwie Sendomierskiem, a ten zszedł bezpotomnie. Drugi Marcin mąż rycerski w boju zginął bezżenny: i Rozalią córkę Michała Słudzińskiego małżonkę, z której córka Jadwiga Janowi Skulskiemu przymierzona, po Stanisławie stryjecznym bracie odebrała spadek. Z drugą *Woszczyńską* spłodził Michała służącego pod znakiem pancernym, bezżennego. Z tąż *Samborską* miał jeszcze Mikołaja, którego dwóch synów, pierwszy Walenty, a temu *Korabiewiecka* urodziła Józefa, Pawła, Sebastyana i Ignacego synów, oraz córkę Jadwigę najprzód Zakrzewskiego, a potem Macieja Zdzieszyńskiego żonę, drugi Paweł, od którego Maciej syn i Barbara córka. Wzwyż wyrażony Maciej brat Alexandra i Jana ponowił trzeci raz śluby z *Rokicką*, od tego Franciszek, Kazimierz, Wojciech, Antoni i Tomasz synowie, pod znakiem pancernym Podoskiego, i innemi Polskiego autoramentu za Jana III. Augustów II. i III. służący.

I ta genealogia równie poparta jest urzędownemi dowodami, obiedwie zaś z zgadzającemi się tak Rawianów, i Wielkopolanów Gozimirskich rękopismami. Co się tycze wzwyż wyrażonych imienników domu tego i ich poprzedników, (jak familiarne rękopismo uczy pochodzących z Fredrów, piszących się od nabytego Gozimierza Gozimirskiemi:) oraz poźniejszych po nich następców, żyjących w czasach krytycznych dla ojczyzny, już to pod czas wojen Krzyżackich, już pod czas najazdów na Polskie kraje książąt Ruskich, Kozaków i Tatarów, już pod czas rzezi Chmielnickiego, i wpadań w granice Królestwa wojsk Bisurmańskich i Szwedzkich, ci więcej miłością i obroną ojczyzny, wiary, wolności, praw i Króla, niż żądzą osiągnienia dostojeństw pałający, Królów i senat radzących, w domu piersiami swemi zasłaniając w polu, nie w urzędach, krzesłach i tytułach, ale w cnocie, w rycerskich dziełach i w wylaniu krwi tegoczesnym imiennikom zostawili zaszczyt i pamiątkę.

Do domu Gozimirskich należą Wilgowie, pochodzący od Gozimirskich, herbem także *Bończą* szczycący się, z których pierworodnik ich Balcer Krzysztof, i inni na Podolu, a w poźniej-

szych ,czasach Krzysztof cześnik Bracławski, Remigian podstoli Żytomirski: albowiem inni pisali się z Ciegnowa.

Grabania *herbu Brochwicz*, w Krakowskiem województwie, piszą się z Dobrociesza. Z tych Stanisław 1577. *Acta Castren. Sandec.* Felix miał synów Zygmunta i Jakóba, Jan złączył się dożywotnie z Elżbietą Trembecką. *Acta Castren. Sandec.* 1615. Stanisław, Krzysztof, i Zygmunt Grabaniowie 1705.

Grąbczewski *herbu Nałęcz.* Paweł z Grąpczewa kanonik Płocki 1453. *Statut. Masov. fol.* 98. W Prusiech potem kwitnęli, jako świadczy, *MS. de Famil. Pruss.* Maciej Grąbczewski sądowy ziemski Tczewski 1654. *Monum. Resid. Mariaeb.* był i vice-oekonomem Malborskim, mąż rozsądku wielkiego. Józef poseł na sejm 1730. i Tomasz pisarz ziemski Pomorski. Jan Grąbczewski, dóbr Sobończ, Wieta, Czołpin, dziedzic, w województwie Pomorskiem, spłodził Jerzego, ten z Anną Elzanowską, miał córkę Dorotę, Maciejowi Zaskoczyńskiemu zaślubioną, i synów dwóch, Macieja sądowego Tczewskiego i vice-ekonoma Malborskiego, dziedzica dóbr Smoląg i Czapel, któremu Maryanna Brantowna powiła dwie córki, Katarzynę, najprzód Karską, potem Chełmicką, i Annę Karską, synów zaś trzech; Władysława, którego z Eufrozyny Rybińskiej syn Maciej, tego potomstwo na Dobrzyńskiej: Jana Ignacego, od którego syn Melchior, z Barbarą Rabowną *sterilis*, i Stefana Jerzego bezdzietnego. Fabian drugi syn Jerzego z Elzanowskiej, złączył się był dożywotnie także z Brantowną Elżbietą, z tej były dwie córki, Anna za Michałem Owidzkim, Barbara za Maciejem Mniszewskim, tyleż synów, Maciej, ale bezpotomny, i Jan Franciszek, którego z Magdaleny Lniskiej, córka Maryanna, wydana za Ludwika Tesmera *sterilis;* synowie zaś trzej, to jest Władysław sądowy ziemski Tucholski, temu Szawłowska urodziła Tadeusza sądowego ziemskiego Człuchowskiego; żyje w małżeństwie z Katarzyną Gorską. Floryan drugi syn z Lniskiej *sterilis*, Adam trzeci syn, tego z Anny Pruszakowny potomstwo, Apollonia Totarska, Barbara Wyczechowska sądowa ziemska Mirachowska, i Maryanna. Tomasz pisarz ziemski Pomorski, poseł na sejm 1730. r. a temi czasy miecznik ziem Pruskich, zostawuje z Maryanny Lipińskiej Alexandra Kazimierza, Jana, Joannę, Wiktoryą i Ludowikę. Jan sądowy ziemski Tczewski, z Rozalji de Mollery ma syna Piotra. Józef sądowy Mirachowski, żona jego Demińska. Maciej regent ziemski Pomorski, ten z Joanną Marcowską, ma córkę Maryannę: ostatni Michał w zakonie Societ. Jesu.

Ten Tomasz Grąbczewski, o którym tu *Niesiecki* jako o pisarzu ziemskim Pomorskim pisze, umarł kasztelanem Chełmińskim, z *Lipińskiej* spłodził córek dwie: z tych jedna Szydłowska — druga 1*mo voto* Zaszewska, 2*do* Lnińska: synów kasztelana trzech: Alexander kanonik Chełmiński umarł roku 1770. — N. szambelan, z *Mieliskiej* zostawił córek dwie: starsza za Kalkszteinem młodsza roku 1779. jeszcze niezamężna, i syna. Trzeci syn Tomasza kasztelana Józef z Franciszki Pliskowskiej starościanki Brodnickiej, zostawił synów sześciu: Józefa, Ignacego, Wincentego, Andrzeja, Izydora i Jana. — *Krasicki.*

Grabia *herbu Grabie*, w Lubelskiem, Sieradzkiem, i inszych województwach. Bronisława Grabię archidyakona Gnieznieńskiego, administratora arcybiskupstwa 1300. wspomina *Katalog.* Mikołaj kasztelan Chełmski i podkanclerzy koronny 1548. Mikołaj Bronisław Grabia z Oleśnik, poseł z województwa Ruskiego, podpisał unią Litwy z koroną 1569. *Constit. fol.* 172. Wawrzeniec Grabia z sejmu poborca w Chełmskiej ziemi 1581. *Constit. fol.* 395. Jan Słucki Grabia 1588. poborca w Mazowszu, *Constit. fol.* 504. Ksiądz Konstantyn Grabia, w zakonie naszym pracowite życie zakończył we Lwowie 1652. Wojciech w Rawskiem r. 1632. i Jakób w ziemi Ciechanowskiej. Marcyan łowczy Rożański 1648. Wawrzeniec pisarz ziemski Rożański poseł na sejm 1662. *Constit. fol.* 2. Grabia miał za soba Axakownę, córkę Jana sędziego ziemskiego Kijowskiego, która po jego śmierci Dominikanką we Lwowie została. Drugi miał za sobą Chojnacką. Grabia Słucki Wierzbowską herbu Prawdzic, za czasów *Paproc.* Franciszek w Rawskiem, Mikołaj w Płockiem 1674. Grabianka Teofila była za Pawłem Bielskim stolnikiem Lubelskim 1701. Zofia za Alexandrem Brzeskim. Stanisław 1700. którego ojciec z Rusi do Prus się wyniósł.

Grabiański *herbu Święcic.* Widziałem nadgrobek Jakóbowi Grabiańskiemu zmarłemu 1681. od syna Mikołaja Ludwika w Krakowie u S. Floryana z tym herbem wystawiony.

GRABIE HERB.

Mają być Grabie białe do góry postawione, i utkwione na wzgorku zielonym, o siedmiu zębach, w polu żółtem, nad hełmem i koroną piór pięć strusich. *Paproc. w Gniazdzie Cnoty fol.* 1079. *O herb fol.* 562. *Okol. tom.* 1. *fol.* 229. *Biel. fol.* 207. *Długosz* o nim powiada, że z Czech do Polski przyniesiony za Wacława Króla przez Grabię Czecha, ten osiadł w Sieradzkiem, nie daleko Piotrkowa na dobrach Wola nazwanych: od którego Grabiną Wolą

GRABIE HERB.

nazwano ją: jakoż i *Petra sancta cap.* 63. pisze, że na Szląsku Lasseliuszowie tego herbu używali.

Herbowni.

Arciechowski, Czarnowski, Dobrogowski, Gościmiński, Grabia, Gzowski, Jalbrzyk, Kroczewski, Lipski, Łuszczewski, Mazowski, Miskowski, Pieściorowski, Psucki, Ryński, Skaszowski, Świerkowski, Świeżewski, Szczuka, Szczypierski, Wisieński, Wypyski, Zaruski.

Grabieński *herbu Drya,* w Kaliskiem województwie, sam tylko Paprocki w Gniazdzie ich położył: Okolski zaś pominął.

Grabiński *herbu Pomian,* w Sieradzkiem i inszych województwach. Jeden z nich kasztelan Rozpierski r. 1458. Balcer Grabiński miał za sobą Maryannę Kobierzycką herbu także Pomian. Jan opat Oliwski pobożny i temu klasztorowi dobrze zasłużony, umarł 1638. którego nadgrobek wypisał *Starowol. in Monum.* Brat jego Alexander po nim objął toż opactwo, ale w pięć miesięcy życie to zapieczętował w roku 1639. Hieronim kasztelan Sieradzki, z sejmu 1661. komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol.* 25. mąż rycerski, żona jego Dorota Gębicka wojewodzanka Łęczycka, z której dwaj synowie Stefan i Jan. Władysław chorąży Brzeski Litewski, którego żona Konstancya Wołowiczowna odumarła 1678. *Wojniłow. Relikwia.* Tenże czy inszy Władysław, miał za sobą Konstancyą Bykowską kasztelankę Podlaską, ale z nią żył bezpotomnie: *Geneal. Bełzeckich:* ta po jego śmierci

żyła z Józefem Fredrem. Jerzy podkomorzy Wendeński w Brześciańskiem, Łukasz w Płockiem 1674. Jan stolnik Zakrocimski 1687. Jerzy w Ruskiem, Jan w Mińskiem 1632. Stanisław i Kazimierz w Wieluńskiem 1648. Józef kasztelan Sanocki temi czasy.

Józef Grabiński kasztelan Sanocki 1733. roku, miał za sobą Teresę *Wolską* kasztelankę Przemyską, z niej syn jeden Wojciech starosta Stężycki i córka Józefa za Karolem Tarłem kasztelanem Lubelskim, z tych syn Jędrzej *sterilis*. Wojciech Grabiński starosta Stężycki z Karoliną *Małachowską* kanclerzanką w. koronną, spłodził potomstwo synów dwóch, Jana i Antoniego, i córek trzy: Pierwsza Maryanna za Ignacym książęciem Gedrojcem starostą Osieckim, z której jest potomstwo. Druga Katarzyna za Kajetanem hrabią Ossolińskim. Trzecia Johanna za Xawerym Zboińskim kasztelanem Płockim. Antoni Grabiński ożeniony z Zofią *Szaniawską* starościanką Bolesławską.

Tomasz Grabiński pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sieradzkiem.

Benedykt Grabiński regent kancellaryi w. koronnej, deputat na trybunał koronny 1783 z województwa Podolskiego.

N. Grabiński starosta Smoleński poseł na sejm walny Warszawski 1790. roku z województwa Smoleńskiego. — *Heral. Wielądka.*

Grabionka *herbu Leszczyc*, w Lubelskiem, Ruskiem, Mazowieckiem województwach, piszą się z Pankraczewic. Marcin Grabionka, którego córki, Anna Stryjkowska, Katarzyna Siekierzyńska, Anna Zarska, i Dorota, Urszula najprzód Zbąskiego, potem Stanisława Branickiego małżonka, Anna Zelińskiego Piotra, Zofia Jana Ryszkowskiego, Urszula Jana Wereszczyńskiego, Katarzyna Jana Roli; synów tegoż Marcina było trzech, Mikołaj kanonik Krakowski r. 1568. podpisał list Padniewskiego biskupa Krakowskiego *in MS. Petricov.* miał gdzieś fundować Trynitarzów. Klemens zszedł bezpotomnie. Jędrzej z Katarzyną z Wronowa Tarłowną spłodził córek dwie: Urszulę, ta się dostała Walentemu Lesiewskiemu: Jadwigę, ta Rogowskiemu, i synów ośmiu: Jana proboszcza Sendomierskiego, Mikołaja kanonika Przemyślkiego, regenta kancellaryi mniejszej za Stefana Króla, Marcina, Jędrzeja, i Stefana: ci trzej pode Gdańskiem na wojnie, razem w batalji zabici: Krzysztofa ten z Blochowną żył bezpotomnie: Kaspra, tego z Zaborowskiej została jedna córka Dorota, Marcinowi Kosowskiemu zaślubiona, i syn Franciszek prowincyał niegdy w zakonie Franciszkańskim, umarł w Zamościu. Bartłomiej ostatni syn Jędrzeja, z Zofji Brzeskiej herbu Ciołek miał córki dwie, Maryannę Piotrowi Zabickiemu kasztelanowi Liwskiemu, Elżbietę, Michałowi Turowskiemu, zaślubione. Synów zaś trzech. Jan *sterilis* z Jadwigą Czekielowską herbu Gryf. Marcyan, któremu Zofia

Stamirowska powiła córkę Zofią, najprzód Giedzińską cześnikowę Lwowską, 2*do* Białozorową starościnę Nowomłyńską, i syna Marcyana, ale ten z Maryanną Potocką potomstwa nie miał. Trzeci syn Bartłomieja, Bartłomiej dziedzic na Kołbielu stolnik ziemi Czerskiej, wspominają go konstytucye 1631. *fol.* 40. temu Anna Gliniecka herbu Korab stolnikowna Krakowska zostawiła cztery córki, Angelę i Konstancyą profeski w klasztorze Warszawskim S. Klary. Maryannę, ta z Samuelem Rudzińskim kasztelanem Czerskim: Zofią, ta z Marcinem Radzickim pisarzem ziemskim Zakroczymskim, zmówione, i synów trzech, z tych Jan *sterilis* umarł, leży w Kołbielu, Stanisław od Węgrów na wojnie pod Magierowem rozsiekany, i Wojciech, tego z Barbary Biejkowskiej pisarzowny ziemskiej Sendomierskiej córki Abrahama, było córek dwie: z tych Helena z Antonim Karczewskim pisarzem ziemskim Czerskim, Zofia z Wojciechem Łopackim podstolim Ciechanowskim, weszły w kontrakty małżeńskie. Synów też czterech. 1. Józef, z którego dwóch córek, Angela Mniszką została, Katarzyna z Franciszkiem Polanowskim miecznikiem Podolskim żyje. 2. Antoni chorąży ziemi Czerskiej, tego z Teresy Bekierskiej pięciu synów, Adam, Józef, Jan, Marcyan, Jacek. 3. Bernard łowczy Halicki podstarości i sędzia grodzki Trembowolski, tego z Heleny Kamińskiej syn jeden Józef Kajetan. 4. Kazimierz, tego z Komorowskiej potomstwo zostaje.

W roku 1778. Adam Grabianka kanonik Lwowski. — Tadeusz starosta Liwski pojął *Stadnicką* podkomorzankę Podolską. — *Krasicki.*

Grabkowski *herbu Jastrzębiec,* w Krakowskiem województwie. Paweł Grabkowski podsędek Sendomierski, deputowany do korrektury praw koronnych, *Constit.* 1587. *fol.* 426. i w r. 1601. już na ten czas sędzia ziemski Sendomierski, *Constit. fol.* 734. Samuel z Grabek ale heretyk, z Kępskiej zostawił synów dwóch, Piotra który młodzianem umarł; i Mikołaja, którego żona Zofia Zbylitowska podsędkowna Krakowska; córki tegoż Samuela dwie, Anna Mościcka, i Barbara Stanisława Czarneckiego małżonka. Jan Grabkowski dziedzic na Kazimierzy małej, synowiec Samuela, pojął Elżbietę Bączalską, z której krom innego potomstwa, były trzy córki, jedna Elżbieta za Mikołajem Stradomskim pisarzem grodzkim Chęcińskim ale *sterilis*, druga za Wojciechem Ujejskim, trzecia za Humnickim w Przemyskiem: bracia rodzeni tego Jana, Piotr i Kasper. *Baranows.* Syn z Bączalski Jan, *Acta Castren. Cracov.* starostą był Czchowskim, Zofia Grabkowska żona Macieja Bronickiego herbu Ślepo-

wron, druga Mikołaja Chomętowskiego. Wojciech najprzód podwojewodzy Krakowski, pojął Władysława Myszkowskiego wojewody Krakowskiego siostrę, potem podsędek Krakowski, z sejmu 1661. komissarz do granic od Szląska, *Constit. fol.* 26. był oraz i starostą Czchowskim, dobra dziedziczne Wojciechów w Krakowskiem. Felicyan brat Wojciecha. *Acta Castren. Cracov.* 1647.

W roku 1778. Kajetan Grabkowski skarbnik Opoczyński. — *Krasicki.*

Grabowiecki *herbu Grzymała*, w Wielkiej-Polszcze. Gabryel starosta Mławski ochmistrz Królowy, wspomina go *Górnicki w swoim Dworzaninie fol.* 357. jeździł w legacyi do Duńskiego Króla, od Zygmunta Augusta r. 1561. *Biel. fol.* 611. Brat jego Stanisław, którego syn Sebastyan dworzanin Króla Augusta, mąż w różnych naukach przepolerowanego dowcipu, miał za sobą Czermińską herbu Jelita. Sebastyan opat Bledzewski roku 1607. *Acta Synod. Provinc. Petricov.* Jan kanonik Poznański, proboszcz Sochaczewski, 1634. za biskupa Przemysłkiego, był na synodzie prowincyalnym Warszawskim. *Acta Synod.* Samuel kanonik Poznański. *Constit.* 1624.

Grabowiecki wojski Łomżyński, dziedzic na *Stawiskach* — pisał z tychże Stawisk list do kardynała Hozyusza w r. 1567. który oryginalny znajduje się w *Manuskryptach Helsbergskich.* — *Przypisy Krasickiego.*

Grabowski *herbu Dołęga.* Jana Grabowskiego dziedzica na Sternalicach, podstarościego Grodeckiego zmarłego w roku 1583. widziałem nadgrobek z tym herbem w Opatowie w kościele farnym: który i *Starowol. wypisał in Monum.* Grabowski Piotr proboszcz Poznański, wydał do druku, *Zdanie syna koronnego o pięciu rzeczach Rzeczypospolitej Polskiej należących* 1595. *in 4to, to jest sąsiedztwo Tureckie z Polską jakie? Pospolite ruszenie bojne i sprawne jako uczynić? Wyprawa na wojne, jako może być snadnie? Skarb bogaty na potrzeby Rzeczypospolitej jako zebrać? Liga z Panami Chrześcijańskiemi przeciw Turkom jako Rzeczypospolitej potrzebna i pożyteczna?*

Grabowski *herbu Jastrzębiec*, jednaż ich dzielnica z Zawidzkiemi. Z tych Stanisław kanonik Płocki, proboszcz Bodzanowski w roku 1593. *Acta Synodi.* Drugi Stanisław synowiec jego *Magister Artium* i filozofji doktor. Jan Stanisław kanclerz Lwowski, archidyakon Uniejowski, Gnieźnieński i Łowicki kanonik, mąż dzielny w sprawach, umarł 1679. jako nadgrobek jego świadczy w kollegiacie Łowickiej z tym herbem położony. Tu rozumiem należą ci, co się z Kono-

pnicy piszą: jako Marcyan stolnik Witebski w powiecie Kowieńskim 1674. Wojciech w Łęczyckiem 1697.

Grabowski *herbu Oksza*, w Sieradzkiem i Brześciańskiem województwach, jam ich widział z tym herbem. Krystyan horodniczy Brześciański. Jan w Mińskiem 1674. Jan pierwszy się przeniósł z Sieradzkiego do Litwy, rotmistrzem był za Władysława Króla do Moskwy pancernej chorągwi; syn jego Jędrzej horodniczy Brzeski. *Kojał.* Luboć ten autor chce ich mieć raczej herbu Topor. N. cześnik Wieluński vice-marszałek trybunału koronnego 1732.

W roku 1778. Franciszek Grabowski sędzia ziemski Brześciański. — Zygmunt krajczy Litewski. — Jerzy generał inspektor wojsk Litewskich z pierwszego małżeństwa miał potomstwo: drugiem małżeństwem pojął *Szydłowską* wojewodzankę Płocką, z tej córka za Franciszkiem Krasickim ale się to małżeństwo rozeszło. — *Krasicki.*

Grabowski *herbu Pobog*, w Ciechanowskiej ziemi. Stanisław, Paweł, Jędrzej 1632. Jan komornik Ciechanowski 1648. Jan kanonik Gnieznieński, deputat kilka razy na trybunał koronny, kanclerz Hieronima Rozrażewskiego biskupa Kujawskiego. Wojciech Gnieznieński i Poznański kanonik synowiec Jana 1642. *Ostroszewski.* Stanisław w ziemi Wiskiej 1674.

Grabowski *herbu Zagłoba*, w Malborskiem województwie dziedziczą. Jędrzej sądowy Człuchowski, pisarz grodzki Pomorski 1690. deputat na trybunał koronny.

Będąc w posiadaniu dokumentów urzędownych udawadniających iż Grabowscy o których tu *Niesiecki* wspomina nie herbu *Zagłoba* ale *Zbicswicz* zażywają: — co i *Duńczewski* w swoim herbarzu w Tomie II. stron. 459. wyszczególnia, opisując tamże obszernie tak herb, który i my na swojem miejscu umieściemy, jako też Procedencyą tej do dziś dnia tak licznej familji: przeto porównawszy podania Duńczewskiego, i znalazłszy je błędnemi w niektórych miejscach — umieszczamy tu wiadomość z dokumentów wspomnianych:

Grabowski *herbu Zbicswicz* — ojczyzną ich Pomerania. —

I. Grabowscy za czasów bałwochwalstwa w ich ojczyznie (to jest w Pomeranji) ziemnej posiadłości nazwanej *Grabowo* dziedzice poganie — za bóstwo domowe zażywali księżyca, i dla odznaczenia się od innych pokoleń, za godło swojego pochodzenia księżyca z gwiazdami zażywali w wojennych ozdobach swoich.

II. Grabowscy (potomkowie pierwszych) dziedzice *Grabowa*, po przyjściu Bolesława Chrobrego pierwszego Króla Polskiego dla rozszerzenia Chrześcijaństwa ogniem i mieczem w Pomeranji, już w połowie poganie.

III. Grabowscy za wnijściem Krzyżaków do Pruss a następnie i do Pomeranji — w roku 1279. w części emigranci do Polski

(w której w ówczas Leszek Czarny panował i ich z sobą do Węgier uprowadził) w części od Krzyżaków męczeni, prześladowani z familiami niemieckiego Chrześcijaństwa małżeństwem łączyć się musieli i przez tychże Krzyżaków *Gocen de Graben* nazwani: w roku 1354. od mistrza zakonu Pruskiego Henryka z Kiperade albo Knepenrode ziemia nazwana Gocendorff (do ich dziedzicznego *Grabowa* przyłączoną) udarowani. — Jednakże ci wszyscy r. 1370. do Polski emigranci zkąd niebawnie z Królem Ludwikiem do Węgier przeszli tam wiarę Chrześcijańską przyjęli, osiedli, i w dostojnoście bogactwa za czyny heroiczne przez Królów Węgierskich opatrzeni zostali. — Aż nakoniec wzruszeni hasłem powstającej z pod przemocy Krzyżackiej ojczyzny ich (Pomeranji), na batalią Grunwaldzką zbrojnie z pocztami swemi przybyli — a po okazanem męztwie i zwycięztwie nad Krzyżakami r. 1410. od Władysława Jagiełły Króla Polskiego herbem *Zbicswicz* udarowani. Żyjący powrócili do siedliska swego *Grabowa* i tam się rozpłodzili. — Lepiej już przez ich grobowce — przez historyków — przez herbarzowników — przez narodowe archiwa — przez dokumenta — nam znani.

IV. Franck albo Franciszek. — 2. Bartosz. — 3. Matys — 4. Hartman. — 5. Albrecht: szczątki albo raczej potomkowie bohaterów Grunwalda, Grabowscy, dziedzice *Grabowa* (w Pomeranji) leżą w Grabowie: ich mogiły znaczne herbami *Zbicswicz*, babistemi — macierzystemi — i innemi inskrypcyami — jak świadczą niektórzy autorowie z podania ludu gminnego, z ułamków kamiennych, tablic grobowych, wreszcie z dokumentów.

Paweł Grabowski był kan. Chełmskim, a w r. 1479. biskupem nadgrobek jego w roku 1621. opisany świadczy że był z domu tego.

V. Hertmanus albo Hartmann r. 1501. urodzony, a r. 1525. po rodzicach swoich objął dziedziczne ante-ante antecessorskie *Grabowo*. — Ożeniony z Baronówną *Stöllpman* spłodził jednego syna Alberta albo Albrichta i kilka córek etc. etc. etc. — *2do voto* z *Damnitz* spłodził Jana (któren się ożenił z *de Balby* i w Brandeburgji zamieszkał), Michała co miał dobra Wersk od Potulickich w zastawie — Józefa. — Wszystkie dzieci wyposażywszy — antecessorsko dziedziczne *Grabowo* najstarszemu Albrechtowi przeznaczył — lecz ten gdy zszedł ze świata, synowi jego przeznaczył i oddał. — Umarł 1588. leży w *Grabowie*. — Mogiłę znaczą, babiste macierzyste i inne inskrypcye domowi Grabowskich służące. —

VI. Albrecht albo Albert sukcessor *Grabowa* po swym ojcu Hartmanie, pospolitego ruszenia rycerz a chorąży powiatu Człuchowskiego — w rozprawie z rebellizującemi Gdańszczanami, we własnem Pomorskiem wojewódz. pod miasteczkiem Lubieszowem na placu poległ 1577. zostawując jedynaka syna (także w tej rozprawie przy nim będącego) Tomasza żołnierza, urodzonego z Doroty *Wolskiej* swojej małżonki. — Ta po zgonie męża będąc dożywotnią dóbr *Byszowy* od Potulickich jej i sukcessorom wypuszczonych, 1561. umarła, w mieście Nakle pochowana, grób jej zdobią herby mężowski *Zbicswicz* i *Topor* jej własny — z inskrypcyami że chorąży.

VII. Tomasz (syn Albrechta) żołnierz pospolitego ruszenia Rzeczpospolitej Polskiej — powróciwszy z wojny objął w dzie-

dzictwo *Grabowo* po dziadu jego Hartmanie, ojcowi jego Albrechtowi a po jego śmierci, jemu sukcessyjnie przypadły w roku 1588. — Z małżonki Doroty *Lipińskiej* spłodził jednego syna Jakóba i dwie córki Annę i Barbarę. — Pochowany we własnym grabowie. — Ułamki tablicy kamiennej z jego grobowca są przechowane również z portretem w kościele w *Buczku*, teraz majętności Grabowskich (pra- pra- pra- pra- prawnuków jego) wyrażone są herby *Zbicswicz* — żony jego *Pupka*: *Topor* herb babki jego i t. d. — a te pomniki z *Grabowa* do *Buczka* przeniesione lat temu kilkadziesiąt.

VIII. Jakób (syn Tomasza) wyszedłszy z opieki objął dobra *Grabowo*. — 1612. roku opiekun jego, i najbliższy krewny po matce jego Jakób Borosz Lipiński własne dziedziczne dobra jako to *Lipienicę*, *Ostrowite* i *Brzezno* w powiecie Człuchowskim położenie mające — dał darował zapisał. — Z małżonki Anny *Lipińskiej* (krewnej Borosz Lipińskiego) herbu *Pupka*, spłodził jednego syna Michała i dwie córki — pochowany w Grabowie — ułamki jego grobowca przenieśli sukcessorowie jego do kościoła Buczkowskiego, i Zamartskiego — jako pamiątkę herbu *Zbicswicz* tudzież macierzystych i babistych. — Anna (córka Tomasza) za Jakóbem Grabowskim. — Barbara (córka Tomasza) za Bartłomiejem Grabowskim. Obadwaj ci Grabowscy są herbu *Zbicswicz*, pochodzą od Grabowskich z *Grabowa*, a z rodu tych wiele jest mężów wojennych duchownych i uczonych.

IX. Michał (syn Jakóba) po śmierci ojca dziedzic dóbr 1o. *Grabowa*. 2o. *Lipienic*. 3o. *Ostrowity*. 4o. *Brzezna*. Ożeniony z Heleną z *Łąckich* wdową po Macieju Borzyszkowskim, która mu wniosła za posag majętność *Łąkwie* — z tą spłodził syna Andrzeja Teodora — i jemu za życia rezygnował majątki prócz Lipienic w których na starość przemieszkiwał. — Niejednokrotne odbywał pospolite ruszenie Rzeczpospolitej Polskiej, nareszcie za panowania Jana III. Króla Polskiego w roku 1686. urząd sprawował deputata czyli posła królewskiego, na sejmie generalnym ziem Pruskich. — Jadący z sejmu umarł u pasierzba swojego S. Borzyszkowskiego, i w kościele Borzychowskim jest pochowany, tamże i żona jego Helena leży: groby ich znaczą herby *Zbicswicz*, *Szeliga* tudzież macierzyste i babiste z rozmaitemi pochwalnemi inskrypcyami. — Córki Jakóba (a siostry Michałowe) 1. Anna za Janem Lipińskim, 2. Barbara za Trzebiatowskim: ci obydwa dziedzice ziem w powiecie Człuchowskim.

X. Andrzej Teodor (syn Michała) za życia ojca przy swoim ożenieniu się z *Klejstowną* objął dobra: 1o. *Grabowo*, 2o. *Ostrowitę*, 3o. *Brzezno*, a po śmierci ojca 4o. *Lipienicę* a z działu po matce 5o. *Łąkwie*. — Z małżonki Barbary Zofji *de Klejsty* spłodził dwóch synów Adama Stanisława, i Jana Michała oraz trzy córki; gdy mu żona umarła, pochował ją w Szonowku w grobach familijnych Klejstów i grób swym herbem *Zbicswicz* naznaczył, powróciwszy z rozprawy Wiedeńskiej rotmistrzem. Ożeniony 2*do voto* z *Borkowną* spłodził dwóch synów: Stanisława, i Andrzeja Teodora oraz trzy córki. — Dwoma testamentami: tojest pierwszym z roku 1712. drugim zaś z roku 1723. uczynionemi i do akt grodzkich Nakielskich wniesionemi, czterem

swym synom następne rozpisał dobra, 1o. *Grabowo*, 2. *Buczek wielki*, 3. *Buczek mały*, 4. *Szyszkowo*, 5. *Brandfeld*, 6. *Jonczonki*, 7. *Mańkowo*, 8. *Platondienst*, 9. *Debrzno cum attinen.* 10. *Kuppy*, 11. *Huty*, 12. *Brogłowo*, 13. *Sypniewo*, 14. *Iłowo*, 15. *Radońsk*, 16. *Jądrowy*, 17. *Łukowo*, 18. *Zamarte cum attinen.* 19. *Blumfeld*, 20. *Jarzmionki*, 21. *Ciecholewy*. — Córki za życia swego wyposażył i zamąż powydawał. 1. Barbarę Juliannę za Biegańskiego sędziego 2. Teresę za Błeszczyńskiego kasztelana. 3. Helenę za Chwałkowskiego rotmistrza J. K. Mci te się rodziły z *Klejstowny:* z *Borkowny* zaś. — 1. Justynę Elżbietę za Pruszaka podkomorzego Pomorskiego. 2. Annę Teodorę za Kalksztejna miecznika Wschowskiego. 3. Annę Ludwikę za Kalksztejn Osłowskiego sędziego ziemskiego Wschowskiego. — Urzędy następne piastował, w r. 1686. pisarz grodzki Malborg. i surogator: w 1690. deputat na trybunał koronny. W czasie bezkrólewia (po Wiszniowieckim) sędzia kapturowy — w r. 1712. sędzia ziemski Osłuchowski, a nakoniec w roku 1733. kasztelan Chełmiński senator Rzeczypospolitej Polskiej. — Umarł w Debrznie roku 1737. leży w kościele Zamartskim (ojców Bernardynów) przez niego erygowanym — grób zdobią herby — 1o. *Zbicswicz*, 2o. dwa *Wilki*, 3o. *Szeliga*, 4o. *Pupka* razem z sobą na jednej tarczy połączone z inskrypcyami. — Odtąd wiele osób z tej familji (Grabowskich) pochodzących w tym kościele pochowano. —

XI. Adam Stanisław biskup Warmiński, prezes ziem Pruskich książe imperyi Rzymskich, komandor Maltański, kawaler Orła białego i wielu innych zagranicznych orderów. W roku 1744. dokumentem przez siebie wydanym zrzekł się wszystkich dóbr tak ojczystych jako macierzystych na osobę i rzecz brata rodzonego Jana Michała. Wreszcie roku 1766. przez swój testament jego sukcessorem ogłosił roku 1767. umarł w Heilsbergu. W katedrze księztwa Warmińskiego pochowany. W całej dyecezyi Warmińskiej po kościołach są pamiątki jego szczodrobliwości a na tych jego insygnia i herby domowi jego służące, wreszcie pałac biskupi ma podobneż znaki wszędzie i teraz widne są herby: 1. *Zbicswicz*, — *Szeliga* — dwa *Wilki* — *Pupka*, na jednej tarczy złączone. —

O tym Adamie biskupie Warmińskim tak pisze *Krasicki w przypisach:* ,,Adam najstarszy syn Jędrzeja kasztelana Chełmińskiego z *Klejstownej* szedł stopniami do najznamienitszych w ojczyznie i kościele Bożym dostojności. — W stanie jeszcze będąc świeckim w 19. roku wieku swego pisarzem grodzkim Skarszewskim został. Wkrótce stan odmieniwszy kanonikiem Lwowskim, suffraganem i prałatem Poznańskim kreowany, w charakterze posła od obranego Augusta III. Króla Polskiego do Rzymu, posłany tam, na biskupstwo nominacyą Chełmińskie odebrał, z tego na Kujawskie posuniony, nakoniec roku 1740. biskupstwo Warmińskie posiadł. Na którem chwalebnie lat 27. przepędziwszy, śmiercią sprawiedliwych żywot chwalebny zakończył. Kościół w Tranbendorfie z gruntu wymurował, tudzież pałac w Smolanach dla biskupstwa Warmińskiego: trzema miesiącami przed śmiercią przybrał sobie mnie za koadjutora, atoli przed przyjściem Bullarum do Polski, wiadomość o jego śmierci odebrałem. — Był to senator poważny, wiadomości w rzeczach, biegłości w językach nieporównanej, stylu w listach

wytwornego, tak dalece, iż jego korrespondencye dotąd szacownie na przykład stylu chowane są. — Regentem kancellaryi korr. będąc u Lipskiego kancellaryą w tryb wybornego stylu tamtemi czasy wdrożył. — Pism żadnych znamienitych po jego śmierci nie zostało się, te tylko które po cudzych rękach są, wytworność sposobu pisania jego okazują." — (To *Krasicki.*)

Stanisław, i Andrzej Teodor z *Borkowny* rodzący się po umierali bezżennie i bezpotomnie, a zatem: Jan Michał wszystkich dóbr po ojcu Andrzeju Teodorze kasztelanie Chełmińskim ogólnie stał się dziedzicem 21. ziemnych majętności. Sam zaś nabył klucz *Dziembowski cum attinen. Morzewo*, *Chojnę*, *Półbyszów*, *Rzadkowo*, *Nietążkowo*, — a z nadań Rzeczypospolitej Polskich i królewskich. *Byszewo*, *Balztenhagen cum attinen.* pod Gdańskiem: *Kossowo*, *Büssowo* i inne dzierżał. — Ożeniony z Antoanillą księżniczką Korybuth *Woroniecką*, spłodził trzech synów: Adama, Andrzeja, i Ignacego, oraz jedną córkę. — Urzędy jego z roku 1737. miecznik ziem Pruskich, z roku 1738. podkomorzy Pomorski, z roku 1742. deputatem trybunału koronnego: — wreszcie kasztelan Gdański, senator, a następnie w roku 1766. kasztelan Elblągski, Orła białego i Witembergskiego orderów kawaler. — Leży w Buczku w kościele: na grobie insygnia *Zbicswicz:* tamże pogrzebana księżna jego małżonka. — Córka wydana za Skoraszewskiego kasztelana.

XII. Ignacy syn Jana Michała kasztelana Elblągskiego po śmierci ojca objął dobra w województwie Pomorskiem, powiecie Człuchowskim: 1. *Grabowo.* 2. *Bretenfeldt.* 3. *Leżanko.* 4. *Leszno.* 5. *Lniska.* 6 *Brocz.* 7. *Osowo.* 8. *Myszewo.* 9. *Pępowo* pod Gdańskiem, i 10. *Debrzno.* 11. *Kuppy.* 12. *Huty.* 13. *Broglowo* w województwie Kaliskiem, powiecie Nakielskim. Ożeniony z *Moszczeńską* umarł bezpotomnie. — Na majątkach dożywocie żonie zapisał. — Andrzej objął dobra: 1. *Buczek wielki.* 2. *Buczek mały.* 3. *Szyszkowo cum attinen.* 4. *Dziembowo cum attinen.* 5. *Morzewo.* 6. *Rzadkowo.* 7. *Półbyszów.* 8. *Nietążków.* — Ożeniony z *Górzeńską* potomstwo zostawił znaczne, — urzęda jego, szambelan J. K. Mci Augusta III., generał-major albo brygadyer: pogrzebiony w Zamartem — kawaler orderu S. Stanisława. — Adam objął dobra w województwie Pomorskiem, powiecie Człuchowskim: 1. *Zamarte.* 2. *Blumfeldt.* 3. *Cieckolewy.* 4. *Jączonki m.* 5. *Platendenst.* 6. *Mańkowy* w województwie Kaliskiem, powiecie Nakielskim. 7. *Sypniewo.* 8. *Iłowo.* 9. *Radońsk.* 10. *Jądrowy.* 11. *Łukowo*, z nadań Rzeczpospolitej Polskiej i królewskich, starostwo *Lipienickie cum attinen.* majętności *Kossowo cum attinen. Büszewo cum attinen.* Nabył sam dobra: *Wełnę*, *Parkowo. Grudnę cum attinen.* w województwie Poznańskiem, powiecie Obornickim i *Grunowo.* — Ożeniony z Ludowiką *Turno*, dwóch synów spłodził. Leży w Parkowie. — Urzędy z roku 1762. starosta Lipiński, poseł na sejmy, deputat na trybunał z r. 1785. kawaler orderu S. Stanisława. Po pierwszym rozbiorze kraju generał-major — potem prezydujący w sądach Poznańskich. —

XIII. *Synowie Adama:* — 1o. Adam zmarły w roku 1823. zostawił trzech synów i dwie córki dotąd małoletnie, — i 2o. Józef dziś dyrektor towarzystwa kredytowego ziemskiego w Poznaniu. —

Grabowski *herbu Zaręba*, patrz **Zaręba.**

Grabskich *herbu Dołęga*, pisze Paprocki i Okolski, ale zda mi się Grabowski być powinno.

Grabski *herbu Pomian*, w Brzeskiem Kujawskiem i Łęczyckiem województwach. Lastka Chebdę z Grabi wspomina *Długosz*, że mu pierwszemu nadany herb Pomian: pod Jaruntów potem imieniem, najprzedniejsze krzesła w senacie Polskim zasiadali, jako się mówiło pod Brudzewskiemi, ponieważ to jedenże dom z niemi; z Grabi Jarand kasztelan Spicimirski, na liscie Władysława Króla danym miastu Krakowskiemu. N. kasztelan Kruświcki, zostawił trzech synów, Marcina, Piotra, i Łukasza. Z tych Marcina trzech także synów było, Jan, Sebastyan i Stanisław; z których Jan z Janem Zborowskim hetmanem nadwornym i kasztelanem Gnieznieńskim, gdy na Moskwę pod Pleszkowem mężnie naciera, konia pod nim zabito; nic się tym jednak nie pomięszał, i owszem już się pieszo bijąc, Paulina Ogaliniusza pojmał, i do hetmana przyprowadził, w krótce potem, gdy siedmset Moskwy wypadło, tak ich nasi oskoczyli, że wszyscy na placu legli, tam między inszemi, największą chwałę rycerskiej dzielności odebrał; bodaj nie tenże sam Jan, był potem podkomorzym Inowrocławskim, jako go wspomina, *Uniwersał Poborow. z Sejmu* 1613. Piotr drugi syn kasztelana Kruświckiego, zostawił potomstwo. *Starowol. in Monum.* kładzie nadgrobek Piotra Grabskiego chorążego Brzeskiego Kujawskiego, który zmarłemu w roku 1649. ojcu, syn Maciej chorąży także Brzeski Kujawski, w Toruniu u S. Jana wystawił. Łukasz trzeci syn tegoż kasztelana, i sam kasztelan Kruświcki koło roku 1578. z Zakrzewskiej zostawił potomstwo. Samuel starosta Brzeski Kujawski, 1632. o którym *Okol. tom. 2. fol.* 323. pisze, że miał za sobą Sierakowską herbu Ogończyk. *MS. Konopatsci.* powiada, że jeden z nich podkomorzy Brzeski Kujawski pojął Konarską z Prus, herbu Koło, chorążankę Pomorską: drugi starosta Kruświcki, Niemojewską herbu Rolicz, Jana kasztelana Chełmińskiego, z Katarzyny Kostczanki wojewodzanki Chełmińskiej córkę, obadwa zostawili potomstwo; tenże czy inszy starosta Kruświcki, miał za sobą Zofią Sczawińską kasztelankę Łęczycką. Jan, Marcin Ezechiel 1632. Alexander dworzanin królewski. Łukasz i Jan 1648. Stanisław podczaszy Inowrocławski, Adam łowczy, Samuel podkomorzy, Władysław podstoli Inowrocławski 1648. Alexander Brzeski Kujawski 1621. *Histor. Coll. Bidgostien. pod rokiem* 1665. żona jego Zofia Lipska podczaszanka Bełzka, z której córka Zofia Pawłowi Witulskiemu zaślubiona, i syn Stanisław, którego z Heleny Wa-

lewskiej, syn Józef cześnik Kujawski pojął Ludowikę Borucką kasztelankę Kujawską, posłował na konwokacyą 1733. Franciszek Grabski komissarz od skonfederowanych na Jana Kazimierza Króla 1666. do pokoju rzeczy nakłonił, i podpisał, *Kochowski climac.* 3. *lib.* 5. Felicyan podczaszy Łęczycki; z sejmu Lubelskiego roku 1703. komissarz do hiberny, *Constit. fol.* 12. temi czasy zda mi się że tenże sam podkomorzy Łęczycki, posłował na sejm 1724. był wprzód chorążym, i sędzią grodzkim Łęczyckim, deputatem na trybunał koronny z Łęczyckiego 1714. Wojciech 1725. Walentyn wojski Kujawski 1712. Deputaci na trybunał koronny. Jan i Paweł w Łęczyckim 1674. Tomasz i Jan 1704. Premysław Ignacy podstarości grodzki, Marcin, i Kasper w ziemi Wyszogrodzkiej 1674.

W roku 1778. Walenty Grabski miecznik Łęczycki. — Antoni komornik Łęczycki. — W księztwie Litewskiem Stanisław Grabski regent ziemski Grodzieński. — *Krasicki.*

Grabski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze. Grab dobra ich, zkąd się piszą w Kaliskiem. Rafał Grabski podstarości Gostyński, któremu konstytucya sejmowa 1618. powierzyła łanowego podatku, na restauracyą kościoła Gostyńskiego. Franciszek w zakonie naszym lat pięćdziesiąt i cztery świątobliwie ztrawiwszy, umarł w Poznaniu 1705. Stanisław brat Franciszka rodzony, kasztelan Rogoziński, wspominają go konstytucye 1685. był i starostą Kłeckim, mąż rycerski, czego dał dowody, tak dla ojczyzny swojej życie swoje nie raz na sztych stawiając, jako też w Danji, Holsacyi, a co największa, przy Bogu i wierze prawowiernej nieustraszony. Raz u stołu siedząc najwyższego podkomorzego Duńskiego, w dzień Sobotni, który on według swego zwyczaju, ostrymi suchotami obchodził na cześć Matki Boskiej, ktoś z dyssydentów urągając się rzekł: Nie godna Marya, żeby ją tak ciężkim postem czczono. Porwał się od stołu, i do szabli, gorliwy o honor Matki Boskiej Stanisław, i życie swoje i krew chcąc położyć przy jej czci nienadwerężonej. Kazimierz trzeci ich brat, także kasztelan Rogoziński, a przedtem sędzia Nakielski kapturowy, ten bluźniercy na Boga, tyłem język wywlec, a potem jego żywo na stósie spalić kazał. Jan 1669. któremu *Palestra pietatis Christianae* przypisana, synowiec wyżej wspomnionych; któryś z tych Grabskich pisarz Wschowski 1684. sędzia trybunału koronnego. Jan Kazimierz sędzia grodzki Nakielski, deputat na trybunał koronny 1694. wydał do druku, *Prawdy powszechne albo dowodne nauki Chrześcijańskiej Filozofji z Włoskiego z i łacińskiego przetłómaczone na Polskie*, *Posnan.* 1703. *Varsav.* 1712. *in*

Minor. Franciszek Grabski dziedzic na Nowemmieście miał za sobą Bronikowską, zostawił dwóch synów. Grabska była za Rafałem Tomickim herbu Drya. Grabski pisarz ziemski Poznański, którego syn Franciszek w zakonie naszym umarł w Jarosławiu 1716. Paweł z Maryanny Rokosowskiej trzech synów zostawił, Jana, Ludwika, i Stanisława 1700.

Gradowski *herbu Lubicz*, w Rawskiem województwie. *Paprocki o herb. fol.* 293. wspomina ich. Marcin i Jan w ziemi Sochaczewskiej 1648. Wawrzeniec cześnik Sochaczewski, Samborskiej ekonomji administracyi niechciał się podjąć Królowy Bonie.

Gradowski *herbu Półkozic*, w księztwie Żmudzkiem i w powiecie Kowieńskim. Franciszek Gradowski z sejmu 1578. poborca łanowego w Kowieńskim. *Constit. fol.* 353. Piotr starosta Dynamundzki r. 1569. odprawował od stanów Litewskich poselstwo do koronnych na zawarcie unji. Jan 1621. w księztwie Żmudzkiem, Augustyn Hieronim 1652. deputat na trybunał Wileński. *MS. P. Kojał.*

W roku 1589. na sejmie Warszawskim w akcie ratyfikacyi paktów Będzińskich mianowany F r a n c i s z e k Gradowski poseł z województwa Trockiego, był marszałkiem dworu Zygmunta III. — *Krasicki.*

Gradowski *herbu Prawdzic*, pod Prasnyżem. Stanisław w ziemi Ciechanowskiej r. 1648. N. towarzysz pod usarską chorągwią Potockiego. Gradowski Marcin wydał do druku, *Relacyą prawdziwą dysputacyi Nowogrodzkiej mianej* 1630. *dnia* 9. *Stycznia in* 4. *w Wilnie.*

Grądzki *herbu Łada*, w Mazowszu. Jan Grądzki sędzia Wiski 1609. *Constit. fol.* 89. Maciej podstarości Wiski 1632. Józef Maciej na Kuchrze, Tomasz Jakób, Stanisław 1648. Wawrzeniec skarbnik Wiski 1674. Adam 1601. *Constit. fol.* 777. Tomasz starosta Wiski, i Sebastyan cześnik i podstarości grodzki Wiski, z sejmu 1683. komissarze, do rozgraniczenia województw Mazowieckiego i Podlaskiego, z księztwem Pruskiem: *Constit. fol.* 19. a dawniej przedtem Mikołaj de Grądy 1436. podpisał pokój Brzeski *u Łaskie. w Statut. fol.* 141. N. de Grądy proboszcz Gnieznieński 1443. *u Damalew. fol.* 112. *in Archiep. Gnesnen.* Sebastyan i Piotr sędzicowie Wiscy 1674.

W r. 1778. A n d r z e j Grądzki pisarz ziemski Wiski. — *Krasicki.*

Grądzki *herbu Rawicz. MS. Ks. Kojałow.* o nich świadczy, że z Polski wyniósłszy się, osiedli w powiecie Upitskim. Z tych Krzysztofa Grądzkiego z Niemiewiczowny było synów trzech, Kazimierz, Stanisław i Dadzibog. Jędrzej, *Ordin. Min. Obser.* wydał do druku, *Kazania na*

pogrz. Chryzostoma Chodkiewicza in 4to. Vilnae 1614. Drugie *na pogrz. Wincentego Wojny Starosty Inturskiego* 1615. *Vilnae, in 4to.* Trzecie *na pogrz. Alexandra Kniazia Massalskiego Marszałka Grodzieńskiego* 1614. *in 4to. Vilnae.*

W r. 1778. Hieronim Grądzki regent Wiłkomierski. — *Przypisy Krasickiego.*

Grajewski *herbu Gozdawa,* w ziemi Wiskiej. Krzysztof o którym *Bielski* 1578. *fol.* 758. Jan Grajewski chorąży Wiski 1579. *Nieszpork. Analecta fol.* 285. Stanisław starosta Wiski 1616. komissarz do uspokojenia kłótni pogranicznych od Prus książęcych. *Constit. fol.* 29. Marcyan Jakób na Jesionowce i Grajowie Grajowski podkomorzy Wiski, z sejmu 1678. deputowany na trybunał fiskalny, *Constit. fol.* 3. *i* 1685. *fol.* 15. żona Opacka. Jakób podkomorzy Wiski, Jan i Alexander 1632. Jan 1607. *Constit. fol.* 849. Jędrzej, i Stanisław 1609. *Constit. fol.* 890. Mateusz w Wołyńskiem 1674.

Grajewski *herbu Oliwa,* w ziemi Łomżyńskiej, Stanisław dworzanin Zygmunta Augusta 1565. *Constit. f.* 105. O Krzysztofie *patrz w Bielskim fol.* 758. *i w Paprockim.* Brata jego starostę Wiskiego Iłowski zabił 1582. Ci zda mi się z okazyi Krzysztofa, odmieniwszy herb Oliwa, przenieśli się do herbu Gozdawa.

Gralewski *herbu Sulima.* Jedni z nich w ziemi Warszawskiej kwitną. Z tych Gralewska podczaszanka Warszawska, była za Maciejem Bielickim podstolim Łęczyckim herbu Roch: Kasper i Jan 1648. Kazimierz 1674. N. Adama Jastrzębskiego małżonka. Drudzy w Prusiech: z tych jeden miał za sobą Zalińską wojewodzankę Malborską, pozostałą wdowę po Wiesiołowskim kasztelanie Elblągskim. Stanisław z Rudzkiej spłodził Jakóba, który z Katarzyny Buczkowskiej zostawił córkę Elżbietę, i syna Adama, sądowego ziemskiego Tczewskiego, rotmistrza pod rajtarzą za Króla Jana Kazimierza; bywał posłem na sejmy, i deputatem na trybunał koronny, z Dębiczowny ostatniej z tego domu dziedziczki, pięć córek miał, pierwsza Katarzyna, poszła za Jana Dobrskiego chorążego Michałowskiego, *2do voto* za Trebnica. Druga Eleonora, za Krzysztofa Borowskiego, synowca kasztelana Gdańskiego, z którym tylko jednę córkę zostawiła Katarzynę, Kazimierza Piwnickiego miecznika Inflantskiego małżonkę. Trzecia za Kazimierza Dziewanowskiego. Cwarta Barbara zakonnica S. Norberta w Zukowie. Synów z tejże było dwóch, Kazimierz sądowy ziemski Tczewski deputat na trybunał koronny

1718. i 1722. złączył się był pierwszym związkiem z Ciecholewską herbu Kuszaba sędzianką Tczewską, drugim związkiem z Konstancyą Trembecką, z której córka Joanna, najprzód z Michałem Brochockim podczaszym Zytomirskim, potem z Konarskim Stanisławem kasztelanicem Kowalskim, dożywotnie zmówiona. Adam brat Kazimierza stolnik Rzeczycki, miał za sobą Janikowską Barbarę pisarzownę ziemską Tczewską, z której córka jedna, i syn Franciszek.

Graniewski *herbu Leliwa*, w województwie Łęczyckiem. Mateusz długo żołd wojenny prowadząc, potem stan sobie duchowny obrał, kanonik Chełmski, i deputat na trybunał koronny 1690. *P. Mleczko Dekret.* Stanisław w roku 1725. deputat na tenże trybuaał. Są podobno i inni Graniewscy którzy innego herbu zażywają, z tych jeden deputatem był na trybunał koronny 1687. jako świadczy, *Orat. P. Joachimow. Triumphus.*

Granowski *herbu Leliwa*, w Wielkiej-Polszcze. Pierwszego z domu *Okolski* kładzie Rafała z Granowa marszałka wielkiego koronnego, hetmana i starostę Sendomierskiego, mnie się go nigdzie nie dostało czytać, ale ani Paprockiemu, lubo dosyć w starodawnych przywilejach biegłemu. To pewna, że o nim żaden z dawniejszych historyków nie namienił, i sam *Okol.* roku, któregoby marszałkował, nie wyraził; przed rokiem 1360. że nie żył jest jawna: bo marszałków wielkich koronnych przed rokiem tym Polska nie znała: po tym zaś roku, z komputu marszałków koronnych odemnie w pierwszym tomie położonych poznać, że go nie było. Dalej tenże autor kładzie N. Granowskiego, i synów jego trzech, Wincentego, Rafała, i Dymitra, zkąd mówi on, ojciec Granowskiego, którego siostra była za Lubrańskim, żył koło roku 1280. dziad zaś jego koło roku 1230. myli się jednak *Okols.* bo jako pod herbem Leliwa obaczysz jeszcze w tym roku Leliwczyków w Polszcze nie było. Szymon 1382. podpisał konfederacyą szlachty Wielko-Polskiej, *u Januszow. w Statucie fol.* 74. Wincenty Granowski generał Wielko-Polski w roku 1341. jako o nim świadczy, *Bielski fol.* 228. *i Cromer lib.* 16. u mnie w tomie 1. sam niewiem jako opuszczony, o tym *Okol.* powiada, że koło roku 1370. z Tarnowskiej dziedziczki na Tarnowie, spłodził Wincentego kasztelana Nakielskiego, ale się myli; bo ten generał dobrze umarł przed rokiem 1370. i owszem *Paprocki* wątpi, czy ten Wincenty kasztelan, był synem generała, czy wnukiem: był potem tenże Wincenty kasztelan Nakielski, generałem Wielko-Polskim r. 1409. który złączywszy się dożywotnie z Elżbietą Ottona

z Pilce wojewody Sendomierskiego herbu Topor jedynaczką, która po jego śmierci, była trzecią Króla Władysława Jagiełła małżonką, z nią Pilca weszła w dom Granowskich, od której syn z tej Elżbiety Jan Granowski hrabstwem na Pilcy, od tegoż Króla wytytułowany, hrabiów Pileckich Leliwczyków, nową Plantę założył. Drugi Wincentego brat Dymitr kasztelan także Nakielski, tego synów trzech zostało według Okolskiego, Jan, który z Chodorowską herbu Korczak, dziedziczką na Brozdowce, w małżeńską ligę wszedłszy, Brozdowskim był nazwany, atoli sukcessora po sobie żadnego nie miał, jako i Jerzy drugi brat jego. Rafał zaś trzeci ich brat, pojąwszy ostatnią dziedziczkę na Sieniawie, od niej Sieniawskim zawołany, i jego potomstwo; które aż podziśdzień kwitnęło, i zawsze pisali się z Granowa Sieniawscy. Rafał, trzeci brat Wincentego generała Wielko-Polskiego, od tego podziśdzień imię Granowskich w sukcessorach dziedziczy. Z tych Prokop Jan, starosta Zytomirski z sejmu 1683. komissarz względem ubezpieczenia Elbląga, i pretensyi do niego: *Constit. fol.* 11. i z sejmu 1690. do dystrybuty hiberny. *Constit. fol.* 4. Miał za sobą Urszulę Krasicką kasztelankę Przemysłką, wdowę po Modrzewskim podskarbim. Franciszek generał w wojsku Polskiem złączył się dożywotnie z Maryanną Lipską herbu Łada starościanką Rawską, z tej synowie Alexander, i Konstantyn.

W roku 1410. gdy książe Pomorski Bogusław obiecał Władysławowi Królowi, przystawić oddanego sobie z niewoli Kazimierza księcia syna Swentybora, namieniony między posłami królewskiemi Wincenty z Granowa kasztelan Nakielski generał Wielko-Polski i starosta Toruński. — *Cod. Dipl. Vol. I. fol.* 573. — *Krasicki.*

Wielądek pisze iż czytał Piotra Granowskiego podpisanego na dyplomie elekcyi Henryka Króla.

Kazimierz Granowski wojewoda Rawski. — Teodor kanonik Krakowski, który był wielokrotnie deputatem na trybunał koronny. — Antoni Granowski starosta Tarnogorski z województwa Bełzkiego. — Józef Granowski z województwa Kaliskiego pisał się na elekcyą Stanisława Augusta Króla.

Tenże Antoni Granowski miał za sobą Antoninę grafownę *Waldszteinownę*, z tej spłodził Michała Granowskiego i córkę teraźniejszą Rozalią Kurdwanowską kuchmistrzową koronną. Michał Granowski sekretarz wielki koronny orderów Orła białego i S. Stanisława kawaler, mający za sobą Maryą z Radziwiłów księcia Albrychta Radziwiła starosty Rzeczyckiego córkę, która 1*mo voto* była za Leonardem Pociejem oboźnym, z tą zostawia potomstwo, córkę Maryą wydaną za Adama Chreptowicza kanclerza W. Ks. Lit. po rozwiedzeniu się: 2*do voto* za Alexandrem ordynatem Zamojskim. Tenże Michał Granowski miał syna Antoniego ostatniego tego imienia, w młodym wieku zginął, będąc w wojsku koronnem adjutantem przy boku generała komenderu-

jącego Jasińskiego, w czasie attaku pod Pragą 1794. roku, złożył ofiarę życia swego w potrzebie za ojczyznę, czyniąc sobie i całemu domowi wiekopomną sławę. —

Gratta *herbu Prawdzic*, z tą jednak różnicą, że Lew w prawą patrząc, trzyma pierścień w łapach, ale i muru nie masz; na hełmie takiż lew, ale między dwoma skrzydłami do siebie barkami obroconymi. Ci dopiero indygenat otrzymali 1676. o czem *Konstytucya fol.* 58. tam wspomina Franciszka Grattę sekretarza królewskiego, już zmarłego, dla którego zasług, synom jego, Franciszkowi, Pawłowi i Alexandrowi ten przywilej Rzeczpospolita nadała. Z tych Franciszek mężnie przeciwko Turkom wojując, na placu poległ. Gratowna Wodzickiego, Eufrozyna Jędrzeja Baira pisarza najwyższego skarbowego, małżonki.

Grawzanowski, w województwie Nowogrodzkiem. Alexander Grawzanowski podpisał elekcyą Władysława IV.

Grazimowski *herbu Jastrzębiec*, w Dobrzyńskiej ziemi: inni piszą Grasimowski. Bartłomieja wspomina Paprocki dworzanina królewskiego.

Grazny, albo jako drudzy piszą Hrazny. Borys Grazny, gdy Moskwa, Władysława IV. na ten czas jeszcze Królewicza, za Pana sobie obrała, jego stronę nieprzerwaną statecznością, zawsze trzymał, z całym domem swoim; więc gdy potem Moskwa wiary Władysławowi nie dotrzymała, on jednak wolał własną ojczyznę, niżeli wierność odmienić; do Polski tedy przeniósłszy się, długo w kwarcianem wojsku żołd prowadził, wszędzie wielkiem sercem, aż też za zaleceniem Żółkiewskiego hetmana, otrzymał w zasługach, że między synów koronnych policzony przez *Konstytucyą* 1616. *f.* 50. w r. 1638. do wszystkich urzędów, i honorów przypuszczony. *Constit. fol.* 55. Łowczym Nowogrodzkim w Siewierzu, i komissarzem z sejmu destynowany do rozgraniczenia między województwy Kijowskiem i Czerniechowskiem. Łukasz podpisał elekcyą Jana III. Graźnianka była za Alexandrem Zulińskim.

Grębarski *herbu Nieczuja*, w Przemyskiej ziemi. Wojciech Grębarski 1690. Jeden z nich był kanclerzem w kapitule Lwowskiej 1678.

Grebecki *herbu Jastrzębiec*, w Mazowszu. Jaska i Scibora Grebeckich wspominają dawne listy książąt Mazowieckich.

Grebełkowski *herbu Strzały*, na Szląsku. *Paprocki in Strom.* wyraźnie o nich pisze. Są zaś strzały w tuzinie ostrzem prosto do góry związane, w polu czerwonem, na heł-

mie pawi ogon: kładzie ten herb *Okol. tom.* 3. *fol.* 183. ale w Polszcze wątpie, żeby kwitnęli, dlatego herbu nie kładę.

GREBEN HERB.

Tarcza herbu tego na dwie części przedzielona, na prawej stronie, jest orla noga, od uda z kolanem nagiętem, na dół pazurami w prawą tarczy obrocona, czerwona w białem polu; na lewej zaś stronie oszczep myśliwy prosto ostrzem do góry, na hełmie bez korony, kapelusz kardynalski z kutasami, połowica biały, połowica czerwony; za kapeluszem cztery pióra strusie szare: tak go widzieć w Toruniu u Matki Boskiej, i *MS. Załusc. o Familiach Pruskich* tak go opisał: piszą się z Nowej wsi pod Płowęzem. Otto konsyliarz prowincyalny Pruski i starosta tamże, *Eustachius Mareschalcus Provincialis* 1609. Jan *Deputatus terrae Natangensis* 1623. Von à Greben starosta Kwidzyński 1672.

Gręboszowski *herbu Nieczuja*, w Krakowskiem województwie z Gręboszowa. Theodor Gręboszowski, którego Gabońska urodziła, zostawił Zofią Broniewską herbu Tarnawa, i synów dwóch, Stanisława i Piotra: z tych Piotr był na dworze Krzysztofa Wiesiołowskiego marszałka Litewskiego, córki jego, Elżbieta była za Eleazarem Rożnem, 2*do voto* za Janem Czermińskim. Druga Agnieszka za Gebułtowskim, synem Wojciecha sekretarza i dworzanina królewskiego, który się pisał z Bakowca. Trzecia Katarzyna za Stanisławem Balickim dziedzicem na Korytnicy. Czwarta mniszką Dominikanką na Gródku w Krakowie. *Baranowski.*

Grek *herbu Prawdzic*, w województwie Brzeskiem Litewskiem, atoli herbu ich ta różnica, że mur jest w siedm cegieł, we trzy rzędy, z muru Lew żółty niby wyskakujący, ale bez prawdy w łapach, i w prawą tarczy głową obrócony, na hełmie już dwa sępie skrzydła, już trzy pióra strusie widziałem. Mikołaj Grek sędzia ziemski Mielnicki, poseł na sejm 1613. ztamtąd komissarz na trybunał fiskalny *Constit. fol.* 8. i w roku 1616. posłował na sejm. Krzysztof Grek sędzic Mielnicki, o którym *Konstytucya* 1624. Mikołaj 1635. *Constit. fol.* 64. Piotr podczaszy Brześciański 1690. *Constit. fol.* 16. Zofia Szujskiego małżonka, Katarzyna zakonnica S. Klary w Sączu w 1701. Jerzy w Pińskim powiecie 1632. Jan 1674. Stefan 1648.

Grela, w województwie Pomorskiem. Henryk Grela podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

GRETZ HERB.

Takim kształtem okryślił go *MS. de Familiis Prussiae*, kędy ten dom kwitnie.

Gręzówski, w województwie Kijowskiem. Mikołaj Gręzowski podpisał elekcyą Władysława IV. Króla.

Grobicki *herbu Trąby*, Jerzy Grobicki podpisał elekcyą Jana Kazimierza, z Polski wyniósłszy się, osiedli w powiecie Grodzieńskim. *Kojał. in MS.* Wojciech i Krzysztof bracia rodzeni.

Grocholiński *herbu Sulima*, od Miłońskich poszli: gdy albowiem dwaj synowie Władysława Miłońskiego Oporowskiego dzielili się ojczystą fortuną, Jan wziął Miłonice, od którego Miłońscy, Mikołaj Grocholino w Wielkiej-Polszcze, od którego Grocholińscy koło roku 1510. Piotr Alexander pleban Jaworski, wydał *Katechizm katolicki, to jest naukę Chrześcijańską z Katechizmu Rzymskiego i innych autorów zebraną, in 8vo w Krakowie* 1684.

Grocholski *herbu Syrokomla*, w Sendomierskiem województwie z Grocholic. Jakób kanonik Krakowski, i Jędrzej bracia rodzeni, kościół w Grocholicach wystawili i fundowali 1460. Mikołaj i Stanisław bracia rodzeni, których te dobra dziedziczne były, Grocholice, Grabów, i Paciorkowa Wola, ztąd niektórzy tych sukcessorowie, piszą się z Grabowa, drudzy z Grocholic. Z tych Mikołaj spłodził synów dwóch, Wojciecha i Jędrzeja, Wojciech z Małgorzaty Wielogorskiej miał córek dwie, Sartawską i Makowską, i synów Walentego, i Mateusza, ten w zakonie kaznodziejskim doktorem był i prowincyałem. Jędrzej po różnych expedycyach wojennych, pojął Elżbietę Wyżdżankę z Rzeczyce, siostrę rodzoną podsędka Lubelskiego, powiła córkę Łukasza Guzelfa małżonkę, i synów, Stanisława Dominikana, Jana, Ezechiela także Dominikana i prowincyała prowincyi Ruskiej, w r. 1644. Jędrzeja,

i Krzysztofa. Stanisław brat Mikołaja, z Barbary z Podhajec Wolskiej, zostawił synów, Łukasza, Jędrzeja, i Jana, a z drugiej żony, Joba, który z Sulimirskiej zostawił potomstwo. Jerzy pod Guzowem zginął, przy Królu Zygmuncie III. mężnie przeciwko rokoszanom stawając. Tomasz człowiek rycerski. N. Grocholski wojski Nowogrodzki, porucznik pancerny, miał za sobą Zofią Korsakownę sędziankę ziemską Nowogrodzką, po zostałąwdowę po Alexandrze Wojnie Jasienieckim horodniczym Nowogrodzkim, z niej zostawił trzy córki: Eleonorę, ta się w małżeństwo dostała Kazimierzowi Wasilewskiemu miecznikowi Lwowskiemu, pisarzowi grodzkiemu Przemysłkiemu herbu Rogala: Helenę, ta Tomaszowi Krasińskiemu staroście Homelskiemu: trzecia Nieciszewskiemu podstolemu Trockiemu. O tym Grocholskim mam relacyą, że kilka dni jak umarły leżał, i gdy go do grobu kłaść miano, przyszedł do siebie, umarł potem nie rychło, w Michaliskach pochowany.

N. Grocholski sędzia ziemski Bracławski miał córek cztery: Urbańskę, Kordyszową, Jałowicką, Bogatkową, i synów dwóch: — Marcin kasztelan Bracławski syn sędziego z Chołoniewską ma potomstwo: Córka za Potockim podczaszym Litewskim. — Franciszek drugi syn sędziego, miecznik koronny pojął *Leśniowską*. — *Krasicki*.

Grocholski *herbu Topor*, w Poznańskiem województwie. Jan Grocholski pisarz ziemski Wschowski 1606. przy Zygmuncie III. nienadwerężonej wierności. Adam wydał do druku, *Epaenos na wjeździe Łukasza Opalińskiego* 1616. Remigian porucznik Lubomierskiego 1688. męztwem w wielu kampaniach wsławiony, chorążym był Bracławskim, na nasze kollegium Krakowskie dobroczynny.

Grochowarski *herbu Ślepowron*. Grochowarski Łukasz skarbnik Dobrzyński, poborca w tejże ziemi z sejmu 1635. *Constit. fol.* 61.

Grochowicki *herbu Poraj*, w Wielkiej-Polszcze. Jan Grochowicki dziekan Płocki 1603. potem gdy Piotr Tarnowski proboszcz Kujawski, obrał sobie życie bogomyślne w zakonie Karmelitańskim, wziął po nim probostwo Kujawskiej katedry, w cztery lata został opatem Wągrowieckim. Gdy w roku 1621. wysłany od synodu Piotrkowskiego do Rzymu spieszy, od rozbojników za Tyrolem grassujących zabity: rządził *sede vacante* po śmierci Pstrokońskiego biskupa Kujawskiego tą dyecezyą chwalebnie. *Damalew. in Praepos. Vladisl.* Piotr archidyakon Gnieznieński, kanonik Płocki i Pułtuski 1612. *Constit. Synod. Łovici.* Maciej łowczy Kaliski 1673. tego córka Konstancya, była za Janem Chrząstowskim herbu Łodzia miecznikiem Wschowskim, druga Maryanna za

Stanisławem Skaławskim. Stanisław w zakonie naszym życie w kollegium Lubelskim zakończył 1713.

Wielądek w heraldyce pisze iż ci Grochowiccy przed zamianą dóbr *Grochowisk* na duchowne (o czem w rękopismach, domowe świadczą tranzakcye) pisali się na Grochowiskach, potem z Grochowisk, pomimo dawniejszych, lub w innej dzielnicy herbu *Poraj* znanych, byli prałatami Gnieznieńskiemi i Płockiemi, i na różnych zasiadali synodach. Maciej dziedzic dóbr *Janowca*, *Rąbczyna*, *Włoszanowa*, *Kozlanki*, łowczy Kaliski, brat Stanisława Jezuity, z Petronellą *Brudzyńską*, spłodził córkę Konstancyą Chrząstowskiemu herbu *Łodzia*, miecznikowi Wschowskiemu zaślubioną, z którą pomimo córek Karłowskiemu ojcu Longina starosty Kruświckiego, drugiego Jezuity Jana i Raczyńskiemu herbu *Nałęcz* zaręczonych, syn jeden został się w stanie świeckim, który był deputatem na trybunał. Kilku zaś było w duchownym stanie, jako to: Stefan opat Koronowski, Jan i Bartłomiej Jezuici, Maciej kanonik Poznański. Syna tenże Maciej łowczy Kaliski miał Alexandra, ten z *Dorpowską* zrodzoną z *Garczyńskiej*, miał córkę Ewę pierwszym związkiem Romanową, a drugim Lubstowską, i syna Józefa dziedzica wsi *Popowa* i *Ossowca*. Ten z Katarzyną *Dębińską* herbu *Rawicz*, zrodzoną z *Sumińskiej*, miał pomimo młodo zmarłych, syna Kajetana, który w młodym wieku odbywszy mniejsze w Poznaniu szkoły, i wstąpiwszy do zakonu Soc. Jesu, w nim wszystek bieg nauk zakonowi temu zwyczajny, i jako uczeń, i jako nauczyciel zakończył, ucząc pomimo szkół mniejszych w Lublinie i Poznaniu, filozofji w Piotrkowie, a potem w Poznaniu, tamże Jezuitów filozofji, teologji szkolnej i obyczajowej, przez lat 10. Rządząc przedtem szkołami i drukarnią lat kilka, i cenzorem ksiąg przez archidyakonat Poznański, będąc. 2go Antoniego, ten z Anną *Skaławską* herbu *Nałęcz* zostawszy dziedzicem *Jabłowa*, *Buszkowa* i *Kalisk* spłodził synów, Stanisława i Nepomucena, i córkę Marcyannę, wydaną za Antoniego Łojowskiego. Taż Anna z Skaławskich Grochowicka, po śmierci Antoniego Grochowickiego, poszła za Jędrzeja Sulerzyskiego, który był deputatem na trybunał koronny, był wojskim pierwej, teraz jest cześnikiem Gnieznieńskim.

Grochowski *herbu Bończa.* Widziałem nadgrobek w Koninie położony Mikołajowi Grochowskiemu kanonikowi Poznańskiemu, proboszczowi Konińskiemu, z tym herbem, kędy i drugi Brodzic przydany, znać z matki jego. Wacław w Kaliskiem 1632.

Grochowski *herbu Junosza,* w ziemi Przemyskiej. *Okolski* tę starodawną familią od Bohdana książęcia Ruskiego zaczyna, z którego tu dalszą osnowę tego domu położę. Fedor Bohdan z Grochowca starosta Przemyski w r. 1360. ten zostawił dwóch synów, Iwana kasztelana Przemyskiego 1382. od którego tylko był syn jeden, Piotr Bogdan dziedzic na Rohatynie, starosta na Olesku, ale *sterilis*, wspomina go *Kromer lib.* 20. gdy burdy Świdrygiełła książęcia przeciwko Jagiellonowi Królowi opisuje. Drugi był Piotr,

który porzuciwszy schizmatyckie błędy, z kościołem się Rzymskim zjednoczył, fundował z synami swemi Mansyonarzów przy katedrze Przemysłkiej 1452. jako inskrypcya tej fundacyi w Przemyślu świadczy, był sędzią generalnym Przemysłkim: z którym tytułem podpisał pokój Brzeski *u Łask. w Stat. fol.* 140. 1436. a z Anny z Sprowy Odrowążowny spłodził pięciu synów. Pierwszy Jan stolnik Przemysłki, ten wziąwszy działem dobra Hermanowce, od nich nazwany Hermanowski z Grochowca, Drugi Franciszek podkomorzy Przemysłki r. 1427, który od dóbr ojczystych Kormanic Kormanicki zawołany, tego syn Narcys podsędek Przemysłki 1513. tego zaś syn Auctus kasztelan Czechowski, jako świadczą księgi ziemskie Przemysłkie 1540. którego nie zostało tylko dwie córki, z tych jedna Jadwiga dostała się w małżeństwo Hieronimowi Mieleckiemu staroście Sendomierskiemu, druga 1*mo voto* Rzeszowskiemu, 2*do* Mikołajowi z Bobrku Ligęzie kasztelanowi Sądeckiemu. Trzeci Piotr miecznik Przemysłki 1443. ten od dóbr Kijowic Kijowskim się pisać począł, z Zamiechowskiej spłodził Walentyna chorążego Przemysłkiego 1482. z Fredrowny Jana Uryela i Magnusa. Czwarty Michał dziekan Lwowski, którego ojciec, dobra Chodowice nazwane w ziemi Lwowskiej, do dziekanji Lwowskiej przyłączył w roku 1452. Piąty Janusz dziedzic na Grochowce, od którego Grochowscy synowie Felix i Teofil. Z tych Felix spłodził Piotra podkomorzego Przemysłkiego 1526. tego synów kilku zostało z Orzechowskiej, a najstarszy z nich Stanisław sędzia Przemysłki 1520. a potem podkomorzy Przemysłki, Ptaczkowna zrodziła mu Tomasza dworzanina Augusta Króla, który dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Barbarą Skorucianką z Młodatycz: z tej córka jedyna z Tomaszem Pudłowskim zręczona. Drugi raz z Ulińską z wielkiego Ulina, z tej trzech synów zostało, to jest 1. Wojciech rotmistrz Zygmunta III. do samej śmierci, miał za sobą Krystynę z Rytwian Zborowską kasztelankę Biecką. 2. Stanisław, któremu Broniewska dwóch synów powiła: Tomasza łowczego Sanockiego, i Jerzego wojskiego Samborskiego. 3. Jan którego z Skalskiej syn Tomasz kasztelan Derpski. Drugi brat Felixa Teofil, z Trojeckiej zostawił syna Piotra, ten z Krasickiej z Siecina, spłodził dwóch synów, Jędrzeja dworzanina u Stefana Batorego, i Wojciecha. Jędrzeja z Chołojewskiej było synów czterech. 1. Wacław, którego z Istmuntowny syn Jerzy proboszcz Łucki, dziekan Przemysłki, kanonik Krakowski. 2. Krzysztof, który z Jordanowny z Zakliczyna zostawił synów trzech, Wojciecha Karmelitę, Marcina, i Jana. Wojciech brat Jędrzeja, syn Piotra, z Zofji Manasterskiej

herbu Pilawa, spłodził trzy córki, jedna z nich Elżbieta Lubieniecka wojska Żydaczewska: druga Anna Krzysztofa Taranowskiego małżonka: trzecia Agnieszka, najprzód z Piotrem Korycińskim, potem z Marcinem Truskolaskim miecznikiem Lwowskim, dożywotnie zmówiona. Synów z tejże było sześciu: pierwszy Stanisław, najprzód koadjutor opactwa Sieciechowskiego, Gnieznieński, Krakowski, Warszawski kanonik, proboszcz S. Michała na zamku Krakowskim, kustosz Sendomierski, a potem arcybiskup Lwowski, i opat Sieciechowski, poeta sławny, Łacińskie wiersze kształtnie Polskim rytmem tłómaczył: arcybiskupią godność powagą Pańską i pompą należytą utrzymywał, hojnością wszystkich sobie serca przymilając; we Lwowie arcybiskupią rezydencyą do ruiny nakłonioną, wielkim kosztem i nakładem z fundamentu wyprowadził i dokończył, wstąpił na arcybiskupstwo w r. 1634. umarł pełen dni, w roku 1644. synod w archidyecezyi złożył 1641. który podał do druku *in 4to Leop.* Będąc jeszcze kustoszem Kruświckim wydał także *Sposób krótki Rozmyślania o Męce i śmierci Chrystusowej in 4to Cracov.* 1608. Drugi Achacy w cudzych krajach młodsze lata różnemi naukami przepolerowawszy, na dworze Zygmunta III. zasłużył być sekretarzem koronnym, kantorem Gnieznieńskim, Proboszczem Łęczyckim i Sendomierskim, kanonikiem Krakowskim, wielkich talentów, dowcipu i wymówy przedziwnej prałat: do Rzymu od Zygmunta III. wysłany, uprosił u stolicy Apostolskiej, za osobliwszy prezent, swego niegdy rodaka S. Stanisława Kostki głowę, która się potem kościołowi naszemu Krakowskiemu S. Piotra dostała. Wziął potem biskupstwo Przemyslkie; z tego na Łuckie był posuniony w roku 1627. oraz i na probostwo Miechowskie, o czem świadczy *list Zygmunta III. u Nakiel. Miechov. fol.* 911. Na obudwu tych katedrach prezydując, wielkim się zelantem o honor Boski pokazał: bo najprzód za jego instynktem, księgi heretyckie, z dekretu trybunalskiego, na stósie spalone, potem po zejściu Zygmunta III. widząc w jak ciężkich impetycyach był kościół katolicki, od potężnych nateuczas heretyków, w jak bliskiem niebezpieczeństwie wiara, uczynił żarliwą protestacyą na sejmiku Brzeskim, którą kiedy potem na sejmie promowował, opuszczony od inszych biskupów, wpadł w melancholią, potem i w puchlinę, w której pobożnie umarł: to *Janczyn. in MS.* kędy przydaje, że się po śmierci pokazał swemu konfidentowi, proboszczowi kanoników regularnych w Krakowie na Kazimierzu, w płaszczyku kusym i przytartym, spytany, coby to za moda taka na biskupie? odpowiedział: długo się żyło, ale się krótko na niebo robiło, dla tego też kusy pła-

szczyk dano. Atoli *Okolski* powiada, że za jego powodem, Władysław IV. heretykom publicznego *exercitium* wiary swojej zakazał, i Schizmatykom. Kodeńską i Wiśnicką plebanią, na Prepozyturę wyniósł, klasztorowi Miechowskiemu słodowego młyna ustąpił, i wiele inszych rzeczy na dobro jego sporządził, na kollegium nasze Przemyslkie dobroczynny, kędy kościół nasz poświęcił: zszedł z tego świata 1633. 7. dnia Stycznia, w Przemyślu w grobie przodków swoich pochowany. Trzeci Mikołaj sekretarz królewski i legacyi Mikołaja Wolskiego marszałka koronnego do Cesarza Macieja, ale prędko potem świat pożegnał. Czwarty Krzysztof wojski Przemysłki, burgrabia Krakowski, i żupnik Wielicki. Piąty Felicyan, najprzód burgrabia Krakowski, pisarz ziemski Przemysłki, dalej podkomorzy, nakoniec kasztelan Przemysłki po Stanisławie Stadnickim, wspominają go *Constit.* 1616. *fol.* 40. *i* 1620. *fol.* 25. *i* 1638. *fol.* 2. zostawił z Katarzyną Sienińską podkomorzanką Sanocką synów: Wojciecha proboszcza Ś. Michała na zamku Krakowskim: Stanisława kustosza Sendomierskiego, i inszych; córka jego Zofia, była za Adamem Czołhańskim starostą Cieszkowskim. Szósty Rafał podkoniuszy koronny, chorąży Przemysłki 1648. miał za sobą Krystyne Zborowską, córkę Alexandra, która fundowała OO. Reformatów w Krakowie, z tej był syn Konstantyn Stanisław kasztelan Lwowski *Academus Unicornis;* syn się po nim został Stanisław ale *sterilis*, córki zaś dwie, Alexandra, Franciszka Dzierka łowczego Zydaczewskiego, Anna, Macieja Rybińskiego małżonki. Jerzy dziekan Przemysłki, po którym brał sukcessyą Krzysztof Grochowski, córek jego trzy było, Teofila najprzód z Stefanem Sumińskim, po nim z Niezabitowskim, Magdalena z Kałuszowskim, i Zofia z Pochowskim. Tomasza Grochowskiego wspominają *Konstytucye* 1633. komissarzem do pogranicza od Węgier *fol.* 31. Jerzy łowczy Przemyslki 1670. *Constit. fol.* 27. Felicyan z Grochowiec na Brzuzie Grochowski stolnik Zydaczewski 1694. *Histor. Colleg. Leopol.* Zofia Grochowska Adama Czołhańskiego małżonka.

Grochowski *herbu Kuszaba*, w Łęczyckiem województwie, a podobno się piszą z Oporowa. Adam Grochowski miał za sobą Zofią Oknińską, z której synowie, ksiądz Felicyan, Bazyli, Jędrzej, i córki dwie, Anna, Franciszka, Januszowskiego, Eufrozyna, Augustyna Kurowskiego, małżonki.

Grochowski *herbu Lubicz*, w Podlaskiem województwie, piszą się z Grochow, jednaż ich dzielnica z Wierzbowskiemi. Franciszek Grochowski tego herbu, długim przecią-

giem lat w wojsku Litewskiem zasłużony, wziął dziedzictwem dobra Wilamowice, i Worobice, w województwie Brześciańskiem leżące, przez *Konstytucyą* 1661. *fol.* 17. Jędrzej kantor Uniejowski, pleban Opatowski, poeta niepospolity. Są i w dalszej Litwie, rozumiem że tegoż herbu, jako Hieronim Tobiasz, który z żoną swoją Elżbietą Alexandrą Szczawińską, fundowali nasz nowicyat w Nieświeżu *in Monte Angelico*. Marcin i Daniel w Orszańskim powiecie 1632. Mikołaj w Wileńskiem, któryś z nich miał za sobą Borchowską herbu Lubicz.

Grodecki *herbu Jastrzębiec.* Jan Grodecki kanonik Warmiński, a potem biskup Ołomundecki, wstąpił na tę katedrę 1572. z kardynałem Hozyuszem żył w wielkiej komitywie, prałat miłych obyczajów, przykładny wszystkim. *Turrianus*, *Ara Gratitudinis.* Adryan biskup Teodozyeński, suffragan Gnieznieński 1647. a w roku 1633. był archidyakonem Kurzelowskim, kustoszem Łowickim, kanonikiem Gnieznieńskim, nauką, pobożnością, szczerością i dowcipem, i piórem znamienity, *Damalew. in Episc. Gnesnen. fol.* 47. *Nakiel. in Miechov. f.* 901. Wacław Grodecki, wydał *tabulam Geographicam Poloniae, et locorum vicinorum*, którą znajdziesz *w Kromerze in editione ultima.*

W roku 1778. Stefan Grodecki regent ziemski Chełmski. — Franciszek Grodecki w roku 1788. cześnik Pilznieński. — *Krasicki.*

Grodecki *herbu Ślepowron.* O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał.

Grodecki *herbu Starykoń* pod Sączem, i na Podolu. Stanisław podsędek Podolski, *Okol. tom.* 2. *fol.* 378. Sebastyan Grodecki, którego syn Jan, doświadczonego męztwa przeciwko Tatarom, Turkom, Moskwie, w Węgrzech, Inflanciech, pod Agryą, Smoleńskiem, Wolmarem, umarł wieku swego 29. Jan w województwie Połockiem 1632. Stanisław 1626. Stanisław wojski Latyczowski 1661. z sejmu naznaczony do pogranicznych dyfferencyi między Podolem i Wołochami. *Constit. fol.* 26. Adam 1674. Piotr, syn jego Mikołaj 1673. Sebastyan miał za sobą Katarzynę Grodecką, ale z nią *sterilis.* Anna siostra Sebastyana i Stanisława, była za Przyłęckim. *Baranowski.*

Grodliński *herbu Kotwicz*, w Wielkiej-Polszcze. Idą od Konrada drugiego syna Henrykowego.

Grodowski *herbu Lis*, w Bieckim powiecie, jednaż ich dzielnica z Swentopełkami Bolestraszyckiemi. N. Grodowska cześnikowna, była za Jędrzejem Bileńskim. Jan Grodowski z Pieczyleg. *Acta Terrestr. Cracov.* 1536.

Grodzanowski. N. Grodzanowska była za Piotrem Szczawińskim cześnikiem Łęczyckim. *Papr. o herb. f.* 495.

Grodzicki *herbu Gryf*, w Krakowskiem województwie. Jędrzej Grodzicki z Kotulina, ztąd się piszą; żona jego Elżbieta z Dmenina Kobielska, z której córka Alexandra, dostała się w małżeństwo Mikołajowi Łąckiemu z Nadola podstarościemu Chęcińskiemu, tej zmarłej w roku 1637. mąż nadgrobek marmurowy wystawił w Radomsku, na którym herb Gryf i Róża. Stanisław z Kotulina, z młodszych lat w Węgrzech żołnierskie życie zaczął, w Inflanciech potem z Chodkiewiczem wojował; Koniecpolski, serce odwagi pełne, zawsze w nim wielce szacował, jako świadczy nadgrobek jego położony w Kłobucku. *Starowol. in Monumen.* Jan pisarz Oświecimski 1697.

W roku 1778. Kajetan Grodzicki sędzia grodzki Oświecimski. — Ignacy kanonik Krakowski. Stryj jego także był kanonikiem Krakowskim i uczynił w Rzymie w domu nacyonalnym Polskim S. Stanisława fundacyą, na studenta jednego Polaka, wiecznemi czasy: brat jego był vice instygatorem koronnym. — *Krasicki.*

Grodzicki *herbu Łada*, w Łukowskiej ziemi. Paweł Grodzicki generał artylleryi koronnej, tego widząc żywe i zdolne do przezacnych dzieł przymioty, Mikołaj Sieniawski podczaszy koronny, swoim kosztem jeszcze młodego, do Belgium wysłał, aby się tam był w rycerskich kunsztach przećwiczył: jakoż nie omylił się na nim, bo powróciwszy do ojczyzny, nad inszych w geometryi wojskowej celował; dla tego Władysław IV. jego pierwszego prawie z rodaków Polskich, zażył na to, aby na formę cudzoziemskich, arsenały Polskie w dobry porządek wprawił; co on do należytego końca szczęśliwie przyprowadził w Krakowie, Warszawie, i we Lwowie: obersztерem go w pieszym regimencie kreował; atoli nad spodziewanie wszystkich, w tych zabiegach śmierć go zastała. Na jego miejsce nastąpił, brat jego młodszy Krzysztof, i ten w Belgium wprzód początki wojskowe założywszy, gdy do Polski powrócił, w Kodaku na prezydium był zostawiony, atoli rebellia Kozacka, przymusiła go z innemi, że się im poddać musiał, ile że znikąd nadziei sukkursu nie było, kiedy i pod Korsuniem wojsko nasze zbito, i pod Pilawcami rozproszono, wzięty tedy w niewolą z Jędrzejem Potockim, i w Tretimirowskim monasterze zamknięty, gdzie gdy się im zdał cięższy Kozak, niżeli Tatarzyn, osobliwszą prowidencyą Boską w Tatarskie się pęta dostał: z tych się potem na wolność dostawszy, Lwowa obronił przeciwko Moskiewskiej i Kozackiej potencyi, dalej na Szwedów oręże swoje obrócił, wszędzie wielkiem sercem, aż go też

śmierć zastała w tych kawalerskich zapędach, umarł kasztelanem Kamienieckim, generałem artylleryi koronnej, starostą Drohobyckim. *Potoc. Centur. fol.* 60. *et fol.* 191. Siostra ich Wierzchowskiego małżonka. N. Grodzicki pisarz kwarciany hibernowy, siostra jego była za Samuelem Głembockim. Jędrzej cześnik Łukowski, żona jego Piekarska chorążanka Derpska. Z tej miał cztery córki, jedna z nich zaślubiona Buchowieckiemu, z której synowie Stanisław i Franciszek podkoniuszy Brześciański, druga Niepokojczyckiemu, trzecia Fijałkowskiemu, czwarta Mieduszewskiemu, i synowie trzej, Kazimierz proboszcz Kobryński, Mikołaj młodzianem umarł, i Ludwik rotmistrz województwa Brześciańskiego, temu Maryanna Lgocka powiła trzy córki, Magdalenę Horajmową, Barbarę Gnatowską, i Felicyannę, synów zaś czterech, Kazimierz, który żyje z Borysowską, Leo zaś, Faustyn i Tomasz w zakonie Societ. Jesu. Tenże Jędrzej po Piekarskiej wkroczył w związki małżeńskie z Zaborowską, z której syn jeden klerykiem umarł. Grodzisko z którego się piszą jest w Łukowskiej ziemi.

Michał kasztelan Oświecimski. — Jan Nepomucen krajczy koronny.

Grodziccy są i w ziemi Sanockiej. Z tych jeden z *Cieszyńskiej* spłodził Deręgowską — Dedywską — Humniecką — i synów trzech: z tych Ignacy kanonik Krakowski. — Jan Michał kasztelan Oświecimski. — Stanisław stolnik Pilznieński miał za sobą *Wiktorownę*. — *Krasicki.*

Grodzicki *herbu Ogończyk*, w Poznańskiem województwie, tak o nich świadczą nasi pisarze, ale niewiem czy nie omyłka.

Grodzicki *herbu Topacz* na Rusi. Antoni Grodzicki w zakonie kaznodziejskim doktor teologji, przeor konwentu S. Trojcy we Lwowie kilka razy, któremu klasztorowi wiele dobrego uczynił. Stefan z Wołyńskiem województwem podpisał elekcyą Jana III. Jakób i Stanisław Grodzicki, o których *Konstytucya* 1607. *fol.* 852. Walentyn Chwostak Grodzicki, córka jego Anna była za Stanisławem Piaseckim.

W roku 1788. Teodor Grodzicki dziekan Łucki. — W r. 1778. Kajetan Grodzicki (niewiadomo jakiego herbu) cześnik Sieradzki. — Jan podwojewodzy Szadkowski. — *Krasicki.*

Grodziecki *herbu Drya*, w Wielkiej-Polszcze, piszą się z Wyszyny. Macieja Gnieznieńskiego, Krakowskiego i Poznańskiego kanonika, zmarłego 1517. nadgrobek wypisał, *Starowol. in Monumen.* z katedry Krakowskiej. Jędrzej kanonik Poznański 1542. *Acta Synod. Provinc. Petricov.* Jan J. U. D. dziekan Głogowski, Wrocławski i Warmiński kanonik, a potem biskup Ołomuniecki, z tego domu, jako o nim świad-

czy *Ara gratitudinis*, jado o znacznym dobrodzieju kollegium naszego Brunsberskiego, sławi go *Possev. Appar. Sacro.* jakoż był człowiek uczony, w Greckim języku biegły, z którego na łaciński przełożył, *S. Cyrilli Archiepiscopi Hierosolym. Catecheses illuminatorum Hierosolymis* 18. *et* 5. *mystagogicae Antverp. in 8vo* 1564. *Viennae* 1560. *et* 1564. *Parisiis, habentur et in Bibliot. Patrum.* Adam z Wyszyny Grodziecki herbu Drya, tylko że na hełmie widziałem skrzydło sępie, czy orle, barkiem w prawą tarczy: *Okolski* już go pod Dryą, już pod Nałęczem położył, posłował na sejm 1626. zkąd był deputowany na trybunał fiskalny, *Constit. fol.* 5. w roku 1629. już był kasztelanem Nakielskim, i komissarzem do dyfferencyi pogranicznych, wziął potem kasztelanią Miedzyrzycką, o czem *Konstytucye* 1632. *f.* 22. i 1641. *f.* 18. *Potocki centur. fol.* 314. tak o nim mówi, mąż niewzruszonego umysłu, w wymowie gładki, a jak wielu w senacie go krzesłami poprzedzało, tak on wytwórnym dowcipem wielu przewyższał, mówił zawsze bez respektu, nie oglądając się na żadne czy prywaty, czy promocye, dla tego gdy Władysław IV. Król, wyjechał był za granice do cieplic Badeńskich, i dla widzenia się z Ferdynandem III. Cesarzem Rzymskim, a tym czasem sejm nastąpił, Adam ten, z tą się rezolucyą dał słyszeć. Że gdyby prawi Wielko-Polska prowincya, nie respektowała na zasługi królewskie ku tej ojczyznie, ponieważ bez konsensu stanów Rzeczypospolitej przeciwko prawu za granicę wyjechał, już by tem samem prawo miała, do umknienia się od powinności posłuszeństwa, jako Panu swemu. Na exotyczne także i przewoźne z cudzych krajów tytuły, jako *aequalitati* uwłaczające, żwawo nastąpił; i dopominał się konstytucyi, aby na potem takim zabiegom, prawem drogę do Polski zatamować: wydał nawet do druku *Przestrogi o tytułach cudzoziemskich in 4to* 1634 Marszałkował w trybunale koronnym 1637. a jako mam o nim informacyą, krom tego roku jeszcze innych lat różnych, tęż funkcyą cztery razy godnie piastował; wyrzekłszy się Kalwińskiej sekty, publicznemi skryptami błędy jej refutował. Złączył się był dożywotnie z Anną z Wierzbna Rydzyńską, z którą spłodził dwie córki: Jadwigę, Jędrzejowi Boxa Radoszewskiemu z Siemkowicz kasztelanowi Wieluńskiemu, Zofią, Krzysztofowi Mycielskiemu, wojskiemu Kaliskiemu, zaślubione. Synów także dwóch, Jędrzeja starostę Stawiszyńskiego, od tego z Heleny Kretkowskiej wojewodzanki Brzeskiej Kujawskiej, nie zostały się tylko dwie córki, Franciszka żyła z Franciszkiem Miaskowskim kasztelanicem Krzywińskim, Barbara zakonnica pod regułą S. Teresy w Poznaniu: i Ludwika,

od tego także z Anny Kretkowskiej wojewodzanki Chełmińskiej tylko córka była Dorota, która żyła z Karolem Marchockim podsędkiem Kaliskim. Jan Grodziecki 1632. w Sieradzkiem, Stanisław na Wyszynie w Poznańskiem 1648. Wojciech cześnik Łęczycki 1674. Jędrzej miał za sobą Maryannę z Przybisławic Minorownę, z której córka Maryanna z Franciszkiem Kowalskim zmówiona. Krystyna Jędrzeja Tomickiego kasztelanica Gnieznieńskiego, druga Łukasza Bartskiego, Helena Jana Arcemberskiego burgrabiego Poznańskiego, małżonki. Jakób Grodziecki pięćdziesiąt czerwonych złotych wybornego złota, i bardzo dawnych, co i ztąd poznać, że na niektórych stęplem wybijane kopersztychy z podpisami Pryama Króla Trojańskiego, i Lisimacha Króla Tracyi, dał do kościoła Poznańskiego na kielich szczerozłoty: o czem pisze *Parisius in Slavia*, i przydaje, że były te pieniądze znalezione na roli w Wielkiej-Polszcze. Tomasz Grodziecki 1704. roku.

Wyżej wspomniany Jan Grodziecki dziekan Głogowski, kanonik Warmiński i Wrocławski niebył herbu *Drya* ale herbu *Radwan*, co znać z listów jego oryginalnych do Kromera i Hozyusza kardynała, konserwowanych *in Archivo Helsbergensi*, gdzie pieczątka *Radwan*, jego herb oznacza. — Z tychże listów wydaje się iż pierwsze lata swoje od roku 1555. trawił przy Osieckim kanclerzu wielkim koronnym. — Był potem w akademji Padewskiej roku 1557. w roku 1565. już na ówczas kanonik Wrocławski do Hozyusza kardynała pisywał, w następującym zaś roku kanonikiem Warmińskim od Hozyusza uczyniony. — *Krasicki.*

Grodziecki *herbu Nałęcz*, inni ich piszą Grodzicki. Samuel Stanisław z Grodźca Grodziecki, Zygmunta III. do Króla Hiszpańskiego ablegat, umarł w Placencyi w tej drodze będąc, kollegio naszemu Kaliskiemu trzydzieści tysięcy zapisawszy. *Histor. Coll. Caliss.* 1612. Jan Grodzicki podstarości grodzki Ciechanowski, poborca w ziemi Łomżyńskiej 1689. *Constit. fol.* 559. Stanisław w zakonie naszym życie zakończył: wydał do druku. *Ewangelik, albo rozmowy Ewangelika z Ministrem in* 4*to* 1592. 2do *Prawidło wiary heretyckiej, nie pismo Ś. ale własny mózg heretyków: Tamże Centuria sto fałszerzów in* 4*to Vilnae* 1592. 3tio *Kazanie o Czyścu na pogrzebie Olbrychta Radziwiłu Marszałka in* 4*to Vilnae.* 4to. *Kazania dwoje o Poprawie Kalendarza Vilnae* 1587. *in* 4*to.* 5to. *Kazanie na pogrzebie Katarzyny z Tęczyna Radziwiłowy wojew. Wileńskiej* 1592. *in* 4*to Vilnae, Addidit Trutina Psychotopii.* 6to. *Conciones latinas in* 8*vo* 1606. 7mo. *O Czyścu Kazanie Wtóre* 1593. *in* 4*to Vilnae.* Brat jego Jan, którego syn Jakób, w medycynie dobrze przepolerowany. Jana Grodzickiego podkomorzego Rożań-

skiego posła na sejm 1623. znajdziesz w konstytucyach *f.* 10. Piotr Jakób podkomorzy także Rożański, starosta Ostrowski, komissarz do granic od Prus 1638. *Constit. fol.* 33. Hieronim w ziemi Nurskiej 1618. Słanisław chorąży Łomżyński, Joachim wojski w tejże ziemi 1648. Alexander Józef stolnik Ciechanowski 1705. N. Janusza Wessla wojewody Płockiego małżonka: z Grodziska Bronisz cześnik Nurski 1496. *Stat. Masov. fol.* 110.

Są w manuskr. Helsbergskich listy oryginalne Piotra z Grodziska podkomorzego Rawskiego ochmistrza Królowej, w roku 1544. podpis na nich takowy: Piotr Okoin z Grodziska podkomorzy Rawski. — Stanisława Grodzickiego jest w manuskryptach Heilsbergskich list oryginalny po łacinie do kardynała Hozyusza w którym otwiera mu wewnętrzny stan duszy swojej, i o radę względem wokacyi do stanu duchownego prosi, styl listu tego wyborny, łacińskim językiem, oznacza wielką biegłość autora. List pisany z Poznania 1567. wyraża iż się w Rzymską drogę wybiera z Stanisławem Warszewickim. — Jak poznać można *ex Contextu*... natenczas wieku lat 27. lub 26. — *Krasicki.*

Grodzimont, w Wileńskiem województwie. Jakób Grodzimont podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Grodziński *herbu Kuszaba*, w Litwie kwitną. Jerzy Grodziński starosta Golubski, fundował klasztor OO. Dominikanom w Semnie 1603. *Bzovius Propag. fol.* 8. Alexander w Brześciańskiem województwie podpisał elekcyą Władysława IV.

Grodziński *herbu Łabędź.* Grodzińska była za Łukaszem Chełmickim herbu Nałęcz, z której syn został Franciszek, *Baranow.* Mikołaj Grodziński wydał do druku: *Diva Virgo Cracoviensis Carmelitana in Arenis clara miraculis, in fol. Cracov.* 1669. N. Grodzińska była za Maciejem Bystronowskim stolnikiem Rożańskim. Jan kasztelan Nakielski 1578. *Literae Stephani Regis de feudo in Prussiam.*

Grodzki *herbu Belina*, w Lubelskiem województwie, inni ich piszą Grocki z Rzeczyce, *Okolski* w indexie położył Grodecki. Alexander Grodzki w Sendomierskiem, Wojciech, Jędrzej, Piotr w ziemi Ciechanowskiej, Jakób, Bartłomiej, Adam, Stefan, w ziemi Rożańskiej podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla, Barbara Grodzka cześnikowna Czerska, była za Stanisławem Brzeskim herbu Oksza.

W roku 1788. Ignacy Grodzki V. G. Brański. — N. regent ziemski Lidzki. — *Krasicki.*

Groicki w Kujawach. Paweł Groicki pisarz grodzki Bydgoski 1674. Bartłomiej podwojci Krakowski, pisarz cła komory Krakowskiej, podał do druku: *Porządek sądów i spraw miejskich prawa Magdeburskiego w koronie Polskiej*, przydał potem *Przydatki do porządku Artykułów prawa*

Magdeburskiego 1559. *i* 1562. *in 4to Crac. i* 1566. *i* 1610. *i* 1630. 2do. *Tytuły prawa Magdeburskiego do porządku i do artykułów pierwej wydanych w sprawach tego czasu najwięcej kłopotnych, z tegoż prawa Magdeburskiego* 1575. *w Krakowie i* 1629. *in 4to.* 3tio. *Obrona Sierot i Wdów, Opiekunom i Kuratorom, z łacińskiego na Polski przetłómaczona, opus posthumum,* już od synów jego wydane *in 4to w Krakowie* 1605. 4to. *Artykuły prawa Magdeburskiego, które zowią speculum Saxonum, z łacińskiego na Polskie przełożone w Krakowie* 1559.

Gromacki *herbu Oksza*, w Sendomierskiem województwie, Jan Gromacki 1632. Stefan i Samuel 1648. Stefan 1674. podpisali elekcye Królów Polskich. N. miał za sobą Annę Kiesielownę wdowę po Hurku. Marcina córka była za Stanisławem Piaseckim, Marka zaś Gromackiego córka, za Sebastyanem Piaseckim.

Gromkowski, w Krakowskiem województwie. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 1069. namienia o nich.

Gronowski *herbu Grynfar*, to jest sześć lilji w polu czerwonem, z sześcią latoroślami rozwinionemi, tak mi go opisano i nazwano, jabym rozumiał, że to herb Wierzbna. Gronowko w Wielkiej-Polszcze gniazdo domu tego, z którego się piszą. Mikołaj Gronowski miał za sobą Pscyńską herbu Rawicz, z tej były dwie córki, jedna z nich Zabłocka, ale *sterilis:* synów zaś trzech: Stefan w zakonie naszym rządził kollegium Kamienieckie i Barskie, drugi Kasper, trzeci Adam, żona jego Kawiecka, synowie Melchior, Jan i Antoni, stryjeczny Adama brat, Wojciech. Małgorzata była za Świętosławem Smarżewskim. Są i w Krakowskiem, z tych Jan Jerzy z Gronowa Gronowski, podpisał konfederacyą Zatorską 1705. Są i w Trockiem, Wojciech Gronowski 1648.

Groszkowski. Jan Groszkowski miał za sobą Rozalią Tarnowską herbu Rolicz.

Wielądek pisze iż Groszkowscy używają herbu *Rolicz*, mającego w polu zielonem trzy lemiesze z róży wychodzące a na hełmie pięć piór strusich: — i tak dalej o tej familji donosi: — Ciż Groszkowscy pochodzą z oryginalnego siedliska wsi dziedzicznej *Groszki* zwanej, w województwie Łęczyckiem leżącej, którą dotąd dziedziczą. Z tych przeniósłszy się w województwo Chełmińskie Michał Groszkowski dziedzic części szlacheckich we wsi *Grabowie* w temże województwie Chełmińskiem, ziemi Michałowskiej leżącej, ożeniony w roku 1673. z Dorotą *Pancerzyńską*, spłodził i zostawił synów Jana, Tomasza, Michała, Franciszka, Michała i Szymona. Z tej familji pod czas elekcyi Augusta wtórego Króla, w suffragiach województwa Łęczyckiego roku 1696. w konstytucyach koronnych, *Vol.* 5. *fol.* 902. podpisani są, Adam, Stanisław i Jan Groszkowscy. Następnie

spłodzony z przerzeczonego Michała, Franciszek Groszkowski ożenił się z Jadwigą *Tylicką* części szlacheckich, we wsi *Tyliczki* zwanej, w pomienionem województwie Chełmińskiem ziemi Michałowskiej będącej dziedziczką, i tamże osiadł. Z tego spłodzeni, Franciszek ochrzczony w kościele Tylickim w temże województwie, roku 1728. i Jan młodszy synowie, także Maryanna, Jadwiga, Anna i Franciszka córki, których tranzakcye i działy znajdują się w księgach grodzkich Kowalewskich i Lubawskich, a metryki w kościołach, Grabowskim i Tylickim; z wyżej wyrażonego Franciszka Groszkowskiego, z Maryanną *Korzeniewską* roku 1757. w kościele Warszawskim S. Krzyża zaślubioną małżonką spłodzeni synowie, żyjący, Józef r. 1760. i Jędrzej roku 1761. w kościele parafialnym Panny Maryi, Nowej Warszawy ochrzczeni, także córka Brygitta Mateusza Ojrzyńskiego konsyliarza konfederacyi ziemi Warszawskiej małżonka, oprócz zmarłych, Tekli, Maryanny i Marcyanny także córek. —

Grot *herbu Gozdawa.* Tym się herbem pieczętował Jan Grot z Rudy Dębowskiej, czy Dybowskiej, kanonik Gnieznieński, fundator psałterystów w Gnieznie, umarł 1532. jako jego nadgrobek opowiada, który wypisał *Starowol. in Monumen.*

Grot *herbu Rawicz.* Grot czwarty brat Prandoty, Goworka i Warsyusza, którego potomstwo z Słupce się pisało, z tych był Jan Grot z Słupce wojewoda Rawski, roku nie przypisał Paprocki. Jana Grota z Słupce wspomina *Miechovita, w księgach czwartych*, że poległ z synem Janem pod Bukowiną. Inni się pisali z Nowego miasta, jako Jan Grot z nowego miasta wojewoda Rawski w roku 1485. Grot z Słupce kasztelan Lubelski 1366. Grot z Słupce, o którym pisze, *Cromer. lib.* 16. że utracił Konary. Jan III. tego imienia Grot z Słupce biskup Krakowski, po Nankierze na tę katedrę wstąpił; prawdać że Władysław Król, Ottona proboszcza Gnieznieńskiego, i kanclerza koronnego do tej infuły forytował; atoli Jan dwudziesty drugi tego imienia Papież, Jana Grota, z którym w Bononji ucząc się, w wielką był zaszedł konfidencyą, choćci się o to nie starającego, Janisławowi arcybiskupowi Gnieznieńskiemu poświęcić na tę godność rozkazał 1328. na której tak się Jan sprawował, jako na dobrego pasterza należało, pomiarkowaną surowością, pilnym dozorem wizytując dyecezyą, synody składając, a najwięcej świętym swoim przykładem rządząc powierzone owieczki, Władysława nawet Króla, choćci swojej promocyi przeciwnego, tak sobie ujął, że żadnego większego tej ojczyzny interesu, bez rady jego nie zaczynał. Po śmierci Władysława, Kazimierz Król syn jego, Grota do Awenionu do Benedykta dwunastego Papieża posłem wysłał, kędy on u stolicy apostolskiej to wyjednał, że komissarzów, na rozsądzenie Pol-

ski z Krzyżakami wysłała: tam Grot u tegoż Papieża uprosił, żeby mu palliusz nosić pozwolił, na pamiątkę, że kiedyś arcybiskupia godność przy katedrze Krakowskiej przywiązana była. Zamek w Iłży, który był przedtem drewniany, wymurował, w Radłowie kościół farny na cześć S. Jana Chrzciciela, drugi w Dobrowodzie, któremu posag z biskupiej dziesięciny naznaczył. Wsi Biskupice nazwanej, nie daleko Wolbrama, imię swoje nadał Jangrot. W Krakowskiej katedrze jeden ołtarz wystawił, pod tytułem świętych Koźmy i Damiana, drugi pod tytułem S. Wincentego, obadwa dobrze uposażywszy. Kościół S. Jerzego na zamku Krakowskim poświęcił, gdzie i prebendę fundował. Wiele krom tego świątobliwych ustaw formował. Za niego kościół Bożego ciała w Krakowie stanął. Siedząc na tem biskupstwie lat siedmnaście, w Wawrzeńczycach ostatni dzień życia swego zamknął, w roku 1347. dnia piątego Sierpnia, pochowany w swojej katedrze, w kaplicy S. Jana Ewangelisty, którą potem kaplicę, Sylwester Ożarowski podkomorzy koronny 1522. gdy ozdobniejszą uczynił; ciała jego dobyto z grobu, gdzie już lat sto siedmdziesiąt i pięć spoczywało, znaleziono go jednak nieskażone, i owszem zapach fiołkowy z niego czuć było: przez dwie niedzieli tedy stało, aż potem w nowym wspaniałym grobie złożone. Niektórzy mu dla osobliwszych cnót jego, tytuł błogosławionego przypisują. *Cichoc. in Alloq. Osecens. lib.* 2. *cap.* 9. powiada, że u grobu jego wielu szczególnych łask Boskich doznało. *Pruszcz twierdzi*, że tym zapachem, który z ciała jego czuć było, siłu ludzi ozdrowiało. Jakoż był to prałat i wielkiej świątobliwości, ale i niemniejszej o dobro kościoła swego gorliwości, dla tego gdy Kazimierz Król blisko Skalmierza, miasto Sokolniki chciał zakładać, mężnie mu się oparł, że od zamysłów ustąpił. *Starowol. in Vitis Episcop. Cracov.* brat jego Marcin Grot, którego synowie trzymali Białą w Lelowskim powiecie, i pisali się z Biały, i Przyłęka. Z tych Jakób zabity 1576. zostali się synowie jego, Krzysztof, Jan, Jerzy Paweł, Wawrzeniec, Stanisław, Prokop. Drudzy Grotowie piszą się z Konar, jako Jan Grot z Słupce i z Konar kasztelan Sądecki 1506. Maciej Grot w ziemi Ciechanowskiej 1632. Lambert w Podlaskiem 1648. Alexander i Jędrzej z Biały Grot w województwie Krakowskiem 1705. Chorągiew znaczna Rawiczów, z wielą mężów sławnych tego herbu zginęła w Wołoszech 1359. O czem *Miechov. lib.* 4. Krystyna Grota z Ostrowa kasztelana Krakowskiego, wspomina napis na ołtarzu w Krakowie, *Hoc altare fundatum est et erectum*, *anno Domini* 1412. *impensis strenui militis Domini Groth*, *filii Magnifici Christini de Ostrow Castellani*

Cracoviensis, qui obiit in Vigilia Ascensionis Domini eodem anno, herb Rawicz i Niesobia. Pawła Grotha wspomina *Bielski* w roku 1474. i drugich dwóch *fol.* 486. Jan Groth sędzia ziemski Drohicki dziedzic na Tokarach i Duszlewicach spłodził trzech synów: Jana, którego dwie córki zostały, Katarzyna z Stanisławem Mężyńskim zmówiona, Barbara z Sługockim: Jerzego podsędka ziemskiego Drohickiego, od tego tylko także córka była Felicyanna za Mikołajem Glinką Janczewskim: Jakóba, który z Anną Oborską spłodził Sambora pisarza ziemskiego Drohickiego, temu Maryanna Pilichowska powiła syna jednego Mieczysława i to *sterilem*. N. Grotowna była za Maciejem Gembickim starostą Nakielskim, a przedtem za Grabskim. N. za Bujnem Piotrem.

Grothauz. Ta familia według niektórych w Belgium, według inszych w Anglji się przedtem gnieździła, potem w Kurlandyi kwitnęła, jakom czytał w pewnym *MS.* na liscie książęcia Kurlandzkiego 1597. Grotauza. Jerzy Grothauzen starosta Czorsztyński, umarł 1699. pochowany w Krakowie w kościele S. Piotra. Eustachi cywun Uswędzki podstoli Żmudzki, z sejmu 1678. komissarzem do granic naznaczony: *Constitut. fol.* 19. był potem kasztelanem Żmudzkim, co znać z konstytucyi 1690. *fol.* 17. miał za sobą Maryannę Liniewską, pozostałą wdowę po Abrahamie Gołuchowskim podkoniuszym Litewskim. Jan starosta Czerwoński, dworzanin królewski. N. miał za sobą Teodorę Gruzewską podkomorzankę Żmudzką wdowę po dwóch mężach.

W r. 1778. Antoni Grothauz pisarz grodzki Szawelski. — *Krasicki.*

Grotkowski *herbu Ogończyk.* Janowi Grotkowskiemu sekretarzowi królewskiemu herb Ogończyk przypisał *Jan Czechowicz*, tylko że na hełmie są dwie ręce Panieńskie w górę podniesione, które pierścień w ręku trzymają. Na nadgrobku także Stanisława Grotkowskiego, Gnieznieńskiego, Krakowskiego, Sendomierskiego kanonika, zmarłego 1573. męża przedziwnej ludzkości, staro-polskiej cnoty, widziałem tenże herb Ogończyk w Krakowskiej katedrze, i *Starowol. go wypisał in Monum.* Sebastyana Grotkowskiego archidyakona i officyała Kujawskiego wspomina *Damalew. in Vit. Episc. Vladisl.* 1642. Są jedni Grotkowscy w Sendomierskiem, z tych Melchior 1632. drudzy w Wileńskiem, z tych Dadzibog skarbnik Wileński 1674. Marcin in Societ. Jesu umarł w Sendomierzu 1661. *Histor. Prov.* kaznodzieja zawołany, jest w druku, jego *Laurea Academica* 1623. *in 4to Cracov.*

W roku 1778. Marcyan Grotkowski cześnik Krasnostawski. — *Krasicki.*

Grotowski *herbu Przerowa*, w Trockiem województwie. Jan Grotowski sędzia ziemski Trocki, człowiek zacny, synowie jego Samuel mąż rycerski, Konstantyn i Krzysztof. *MS. P. Kojał.* Jan Gabryel sędzia ziemski Inflantski, poseł z województwa Trockiego, i Michał 1648. Alexander z Borutów Grotowski miecznik Inflantski, i Łukasz w województwie Wołyńskiem 1674.

Grotowski *herbu Rawicz*, piszą się z Grotowic trzy mile od Rawy, gdzie ten dom rozpleniony, ale i po inszych województwach kwitną. Znać że od Grotów Rawiczów także idą. Z tych Maciej Grot Grotowski, pod Orsą pamiętne jego rycerskie dzieła za czasów Zygmunta I. kiedy jednego z wodzów nieprzyjacielskich pojmał, drugiego na części rozsiekał. Adam życie swoje całe w obozie przepędził, już za Augusta, Stefana, i Zygmunta III. Królów. Bracia jego Wacław i Marcin, ludzie także odwagą serca w różnych expedycyach wsławieni, z tych ostatni miał za sobą Helenę Skotnicką herbu Bogorya, zostawił synów sobie nieodrodnych, Macieja, Jerzego, i Stanisława, i córkę Jana Bielskiego małżonkę. *Okol.* Adam Grotowski pod Jędrzejowem, spłodził z Barbarą Jakóbowską herbu Topor, syna jednego Jana, od którego się z Jadwigi Brandysowny zostało potomstwo córek trzy, z tych Anna była za Piotrem Brandisem, druga za Pantaleonem Pągowskim, trzecia Jadwiga za Bielskim Zygmuntem herbu Szreniawa. Tomasz w Rawskiem, Adryan komornik Czerski w Czerskiej 1648. Konstancya z województwa Łęczyckiego Wacława Broniszewskiego małżonka. Franciszek podstarości, i sędzia grodzki Rawski, dziedzic na Bogusławkach, Starowsi z Anny Kurdwanowskiej spłodził Magdalenę Marcina Podsędkowskiego, i Małgorzatę Sebastyana Palczewskiego, małżonki.

GROTY HERB.

Mają być trzy groty szare w polu żółtem podle siebie, końcami do góry obrócone; na hełmie *Okolski*, trzy pióra strusie położył; *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1120. *i o herb. fol.* 577. *Okol. tom.* 1. *fol.* 252. Żaden jednak z nich, ani początków jego, zkądby się wziął, od kogo i komu nadany, nie napisał, to tylko przydają, że herb w Polszcze starodawny, familiantów także tego herbu, żadnych nikt nie namienia. *Paprocki* powiada, że go widział w Krakowie na ulicy Stolarskiej na kamienicy Załozynej. Nasz *Ks. Petrasancta* świadczy, że Gvinisiuszowie w Eutruryi, trzech grotów w herbie używają na krzyżu srebrnym. W Polszcze zaś ten

GROTY HERB.

herb, że za odwagę jakąś mężnemu żołnierzowi nadany, same groty za sobą mówić się zdadzą. W pewnym *MS.* czytałem, że familianci tego herbu, od niegoż się zowią Grotami, z których dwóch było w zakonie naszym, jeden z nich Zygmunt Grot, mądry i pobożny kapłan, umarł w Kaliszu 1650. drugi Jerzy rządził z wielką roztropnością kilka naszych kollegia. *De Viris Illustr. Soc. Jesu.*

Grozowski *herbu Wężyk*, w Sendomierskiem województwie. Jerzy Grozowski Jazłowieckiemu hetmanowi miły dla dzielności w różnych funkcyach, do których go zażywał.

Grudecki. Stanisław Grudecki wojski Latyczowski 1661. *Constit. fol.* 71.

Grudzia w Litwie. N. Grudzia łowczy Żmudzki 1696. Alexander podczaszy Rzeczycki, podpisał elekcyą Jana III. z Żmudzią. Grodz Jan, Alexander, Jędrzej, Maciej 1700.

Grudziński *herbu Grzymała*, w Wielkiej-Polszcze, piszą się z Grudny, najpierwszemi dygnitarstwy, i pamiętnemi dziełami wsławieni. Z tych Macieja Grudzińskiego kasztelana Bydgoskiego, jeszcze w roku 1480. niektórzy kładą. Wspominają potem Jędrzeja, ile dochodzę, żył za czasów Zygmunta I. którego tak z męztwa, jako i z przezacnych w tej ojczyznie zasług wynoszą: syn jego był Stefan chorąży Kaliski, od którego, według *Paproc.* trzech się synów zostało, to jest Zygmunt Janusz kasztelan Krzywiński, Jędrzej i Stefan kasztelan Nakielski, temu Rzeczpospolita z sejmu 1581. płacą wojsku naszemu, w Moskwie na ten czas będącemu naznaczyła, był oraz i starostą Wałeckim, i posłem do Moskwy 1576. od Stefana Króla, jako świadczy, *Biel. f.* 738. żył jeszcze 1587. jako pisze *Sarnicki*, i pod Byczyną mężnie stawał; córki jego dwie, jedna Anna Samuelowi Chełmskiemu: *Baranowski:* druga Katarzyna Sobieskiemu podkomorze-

mu Lubelskiemu, zaślubione: księgi grodzkie Ostrzeszowskie obiedwie wspominają, tak pod rokiem 1616. jako i 1623. syn zaś Zygmunt wojewoda Kaliski, z sejmu 1629. komissarz do pogranicznych dyfferencyi, *Constit. fol.* 16. w roku 1638. Rzeczpospolita go do zapłaty wojsku deputowała: umarł 1653. trochę przed śmiercią błędów się heretyckich wyrzekłszy: miał za sobą Elżbietę, czyli jako inni chcą, Annę z Bnina Opalińską, krajczankę koronną, z tej córka Izabella, dostała się w małżeństwo Pawłowi Działyńskiemu wojewodzicowi Brzeskiemu Kujawskiemu, staroście Nieszawskiemu, Pani dobroci wielkiej, ludzkości ku wszystkim przedziwnej, pogardą świata i pompy jego chwalebna, po śmierci złożona w Toruniu u fary. Syn zaś Jędrzej Karol najprzód wojewoda Kaliski, a potem Poznański, starosta Rogoziński, z razu w prawdzie Karola Gustawa Króla Szwedzkiego szczęście, i jego do siebie pociągnęło, którego przyjąwszy w Buku 1655. poddał mu się: *Tulden lib.* 5. atoli widząc, jak przyjaźń Szwedzka na zgubę tej ojczyzny dążyła, Duklasa Szwedzkiego wodza, we trzech chorągwiach pod Dębnicą rozgromił, zacnego officyera sciął, a samego Duklasa gdy już doganiał, konia pod nim zabito; pod Toruniem kilkaset koni Szwedów w pień wyciął, we dwunastu swoich regimentach; żona jego Maryanna Święcicka, z tej syn jeden młodo umarł; drugi Stefan podstoli koronny, złączył się był pierwszym związkiem z Niemojewską pozostałą wdową po Uryelu Czarnkowskim staroście Miedzyrzyckim, drugim, z wdową także po Szczawińskim wojewodzie Inowrocławskim, Wiktoryą Trzebuchowską, atoli z obiema żył *sterilis.* Piotr Samuel starosta Srzedzki, brat rodzony Jędrzeja Karola wojewody Poznańskiego, wspominają go konstytucye 1634. *fol.* 4. ten przybrał był sobie w dożywotnią przyjaźń Katarzynę Komorowską herbu Korczak, z tej dwóch synów było, jeden Zygmunt Alexander, ten pod czas wojny Szwedzkiej, trzy chorągwie na obronę ojczyzny uzbroił, usarską, dragońską, i pieszą, z któremi stawał przy dobywaniu Torunia, Warszawy, Łowicza, Kalisza, i Poznania wielkiem męztwem, na ubogich Reformatów i szpitale dobroczynny, umarł młodo 1661. *sterilis,* w Częstochowie pochowany, gdzie mu matka nadgrobek marmurowy wystawiła. *Sebast. Stawicki Paulita kazanie pogrzeb.* Drugi N. starosta Inowrocławski.

Zygmunt wojewoda Rawski, starosta Inowrocławski z sejmu 1616. komissarz do uznania krzywd od Toruńczanów poczynionych, *Constit. fol.* 12. O Grudzińskim wojewodzie Rawskim, czytałem w genealogji Stanisławskich, że miał za sobą Konstancyą Stanisławską, herbu Pilawa kasztelankę Ha-

licką, ale z nią żył *sterilis*, takbym rozumiał, że Zygmunta tu dopiero wspomnionego, była małżonką; córka jego Barbara Oleska. Syn zaś jego Stefan, Ujski, Pilecki, Bolemowski starosta, torem ojca swego idąc, który w Lutomirsku dobrach swoich, wszystkich predykantów wygnawszy, kościoły katolickim kapłanom przywrócił; on też w Podębicach, gdzie matka jego Karśnicka podkomorzanka Łęczycka, białogłowa cnót wysokich, i jałmużnica wielka, kościół kosztem znacznym ufundowała i ubogaciła, kilka tysięcy na dokończenie i ozdobę tego kościoła łożył. W Pile mieście starostwa swego, na budowanie kościoła, znaczną ordynacyą roczną, w pieniądzach założył; w Glubczynie na restauracyą kościoła wiele pieniędzy wydał. Do Częstochowy przed obraz Najśw. Matki, lampę srebrną bardzo bogatą dał, i fundacyą uczynił, aby się dzień i noc zawsze w niej paliło, i na każdy tydzień, aby trzy msze zawsze były, ustawił; Wałeckiej i Chojnickiej naszej rezydencyi wiele dobrego uczynił, OO. Dominikanom, i Karmelitom w Poznaniu: ale i na ojczyznę niemniej był szczodrobliwy, kiedy na jej obronę pod expedycye czy Moskiewskie, czy Pruskie, chorągwie tak usarskie, jako i pancerne wystawiał. Złączył się był dożywotnie z Konstancyą z Konar Kołaczkowską kasztelanką Krzywińską, Mikołaja córką, z którą zostawiwszy trzech synów, i jednę córkę, umarł 1640. *primo* zaś *voto* miał za sobą Konstancyą Opalińską marszałkownę koronną, Łukasza córkę. *Hączel Mokrski kazanie pogrzebowe.* Córka jego była Maryanna Teresa, za Janem Dominikiem Działyńskim kasztelanem Chełmińskim, starostą Pokrzywnickim, umarła 1682. wieku swego 50. w kościele naszym Poznańskim pochowana, Pani cnót wielkich, a najprzód niewinności na chrzcie świętym wziętej, aż do śmierci dochowała, żadnym śmiertelnym grzechem, w całym życiu Boga nie obraziwszy; z instytucyi duchownego swego ojca, księdza Kaspra Drużbickiego, siła w pobożności życia postąpiła: co dzień jednę godzinę medytacyi albo rozmyślaniu dawała, więcej daleko ustnej modlitwie, w pokarmie wstrzemięźliwa, osobliwie jednak w każdy piątek mało co jadła. Na nędznych i ubostwo miłosierna, tych jako mogła ratowała, nawiedzała, cieszyła, wspomagała. W mowie pomiarkowana, i o nikim źle niemówiąc, i drugich przestrzegając, żeby sławy cudzej nie szarpali. Po śmierci męża swego, ślubem się czystości, w dzień oczyszczenia Najśw. Matki, Bogu obowiązała: Za tym zaś ślubem, większa w niej wzgarda świata urosła i pompy jego, precz od siebie jedwabie i bogate obicia, i miękko słane łoża odrzuciła. Dowiedziawszy się, że portret jej, matka, czy mąż jej dał wymalować, póty się starać

o niego nie przestała, aż go dostała, który o ziemię rzuciwszy zdeptała, i farby wszystkie zatarła, a na tem miejscu obraz Najśw. Matki wyrysować kazała: Co tydzień do Najśw. Sakramentu przystępowała, do Najśw. Matki niepokalanie poczętej, miała osobliwsze nabożeństwo. Ciało swoje ostrym grzebieniem szarpała, i wymyślnie martwiła, kościołowi naszemu Grudziąckiemu kielichów trzy, ornat, i dalmatyki darowała. *Dunin kazanie f.* 384. Bracia jej: Jan, umarł 1640. Drugi Stefan Zygmunt starosta Bolemowski, Ujski, umarł 1677. dochodzę, że był znacznym dobrodziejem zakonu naszego, ile że za jego duszę w tym roku suffragia nakazane czytam; zostawił dwóch synów: Adama, *sterilem*, i Zygmunta, od którego z Teresy Rydzyńskiej cześnikowny Kaliskiej były dwie córki, Zofia Rydzyńska, i Olewińska, i syn Karol, który tych czasów ma za sobą Świnarską z Gołuchowa. Trzeci Mikołaj Wiktoryn starosta Gołubski, Pilecki, Guzowski, a podobno potem krajczy Królowy, deputatem był na trybunał koronny 1681. OO. Reformatów fundował w Miedniewicach pod tytułem Ś. Józefa 1676. kollegio naszemu Poznańskiemu na fabrykę kościoła znaczną jałmużnę wyliczył; żona jego pierwsza, Szczawińska Barbara Domicella, wojewodzanka Brzeska Kujawska, pozostała wdowa po Konstantynie Lubomirskim podczaszym koronnym, druga Zofia, córka Pawła Sapiehy, wojewody Wileńskiego, i hetmana wielkiego Litewskiego. Miał i trzecią żonę księżnę Radziwiłownę Lukrecyą kanclerzankę Litewską, córkę Dominika Radziwiła, z której córka Maryanna Duninowa referendarzowa koronna. Córka Zygmunta wojewody Rawskiego z Karśnickiej, była za Janem Bykowskim herbu Gryf, starostą Sieradzkim. N. Grudzińska była za Piotrem Firlejem kasztelanem Lubelskim. Anna za Jędrzejem Marcyanem Zebrzydowskim starostą Rogozińskim.

Jędrzej wojewoda Rawski 1648. syn podobno Zygmunta wojewody Rawskiego, żona jego Anna Weiherowna z Opalińskiej urodzona, kasztelanka Gdańska, która z mężem swoim fundowała OO. Reformatów w Lutomirsku, pod tytułem Niepokalanego poczęcia Panny Maryi, syn jego Jakób, (jam i drugiego Jędrzeja wojewodę Rawskiego w tomie pierwszym położył, z *Duryew.* ale nie masz o nim pewności) synów jego dwóch było, Mikołaj kasztelan Sieradzki, wspominają go *Konstytucye* 1690. *fol.* 6. już zmarłego, i Kazimierz kasztelan Brzeski Kujawski. Jan kasztelan Nakielski, syn podobno Zygmunta wojewody Rawskiego, żona jego Maryanna z Tomic Iwińska, córki jego trzy, Teresa z Prusińskim, Elżbieta z Łąckim, Katarzyna z Kolińskim, zmówione, podo-

bno jeszcze i drugie dwie były Helena i Lukrecya; syn jego Zygmunt także kasztelan Nakielski. Stefan Grudziński Zygmunta Władysława i Jana Kazimierza dworzanin, mąż wojenny, umarł 1650. któremu żona Anna Kościelecka, w Poznaniu nadgrobek wystawiła, *Starowol. in Monum.* Piotr zginął przy oppugnacyi Pleszkowa r. 1582. *Biel. fol.* 787. *Heidenszt.* Malcher kasztelan Brzeski Kujawski, z sejmu 1690. komissarz do dystrybucyi hiberny, *Constit. fol.* 3. *i* 1674. podpisał elekcyą Jana III. Stanisław kasztelan Rogoziński. Maciej 1633. N. pułkownik sławny tego wieku, miał brata rodzonego. Elżbieta była za Stefanem Gembickim wojewodą Łęczyckim.

Gruszczyński *herbu Belina*, w Sendomierskiem województwie. Jan dworzanin Jana Węgierskiego Krola, wydał do druku, *De officiis boni aulici et Commilitonis*, książkę. Gruszczyńska Piotrowi Dębińskiemu sędziemu ziemskiemu Krakowskiemu, Katarzyna sędzianka Sendomierska Jakóbowi Potockiemu herbu Piława, zaślubione. Walentyn z Lipna Gruszczyński, wydał *in 4to* wierszem, *Lament ciężko żałosnego Ojca*, 1586.

Gruszczyński *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie dom starodawny. Jan Gruszczyński chorąży Sieradzki, z Małgorzaty z Naramowic spłodził kilku synów. 1. Jana, ten z kustosza Krakowskiego, kanonika Gnieznieńskiego, biskupem najprzód Kujawskim został; tu się z affektem swoim ku ojczyznie pokazał: bo gdy się Prusy od Krzyżaków oderwawszy, Kazimierzowi Królowi poddały; Krzyżacy mszcząc się tego, czternastoletnią wojną, Polskę rozrywali: Gruszczyński, wielkim sumptem i zabiegiem, to z kolligatami swemi, to wystawionemi z swojej szkatuły chorągwiami, sam się częstokroć na oczywiste narażając niebezpieczeństwa, i Krzyżaków płaszał, i Prusy przy wierności Królowi utrzymywał; względem tych zasług, Król w roku 1455. do biskupstwa Kujawskiego, przydał mu kanclerstwo koronne, po Janie Koniecpolskim zmarłym, jako wyraźnie pisze *Damalew. in Episc. Vladisl.* W następującym roku, ponieważ Kazimierz Król do Litwy wyjeżdżał; dla tego Gruszczyńskiego, gubernatorem całej Wielko-Polski zostawił, a osobliwie Prusy na jego opiekę spuściwszy, w tymże roku sejm stanął w Kole miasteczku, gdzie płaca wojsku z kontrybucyi złożonych na tegoż biskupa włożona: a gdy i tych nie stało, arcybiskup Gnieznieński, biskup Poznański, i on, jednomownie zgodzili się na to, żeby ojczyznę w takim razie kościelnym srebrem ratować, które jednak według *Damalew. komputu,* z tych trzech dyecezyi złożone, nie więcej nad sześć

tysięcy tamtych czasów taxowano. Na tej katedrze prezydując Gruszczyński, ornat bogaty od złota i pereł, swemu kościołowi darował. Wiele inszych struktur z muru wyprowadził. Po śmierci Tomasza Strzempińskiego, lubo nie bez wielkich kłótni, które między nim, i Jakóbem Sienińskim zachodziły, biskupstwo Krakowskie posiadł, dłużej jednak nad rok jeden i cztery miesiące na nim nie prezydował; posuniony, z tegoż Kazimierza Króla łaski, na Gnieznieńską metropolitańską godność: przy której wraz trzymał i pieczęć koronną, którą dopiero potem we trzy lata, to jest 1467. spuścił. Synod prowincyalny w Łęczycy r. 1466. złożył, na nim supplement Królowi na wojnę Pruską uchwalił; w Łowiczu OO. Bernardynom i kościół i klasztor z muru wyprowadził luboć inni twierdzą, że tylko drewniany postawił, zamyślającemu zaś o murach tego konwentu, śmierć do skutku przeszkodziła. Do konwentu Kaliskiego tychże ojców, on najpierwszym był powodem, darowawszy na niego obszerny plac, z pobliższemi ogrodami, jako świadczy, *Vadingus in Annal. Min. tom.* 6. *an.* 1465. *num.* 16. Lędzkiemu klasztorowi, i Mansyonarzom w Łęczycy, przyczynił znacznie prowentów z dziesięcin; szpitalowi także w Iwanowicach i kapitule Krakowskiej, kościół w Rzegowie wystawił i uposażył; umarł w Krakowie nagłą śmiercią 1473. w Gnieznie pochowany: prawdać, że wszyscy autorowie, którzy o nim pisali, mniej pobożne życie jego rozsławili, atoli jako przydaje *Damalew.* pokazał się jednemu z zakonników S. Franciszka i prosił, żeby się za niego modlono. *Damalew. in Episcop. Vladisl. et Archiep. Gnesn. Starowol. in Episc. Cracov. Długosz histor. Cromer lib.* 25. Miał kilku rodzonych braci, z których jedni się pisali z Iwanowic, drudzy z Gorniewic, inni z Gruszczyc: a potem z Koźmina, który u Hinczy z Rogowa kasztelana Sendomierskiego, Jan arcybiskup, kupił dla braci swoich, od którego potem rozumiem, że Koźmińscy nazwani, jeszcze jednak za żywota jego, już między bracią rozterki o te dobra zaszły, i owszem *Łubieński in Monitis de Episcopatu* powiada, że któryś z nich w zamku Opatowieckim ściśle obległszy Jana, ciężkie na nim wymógł kondycye. Jednego z braci tych wspomina *Damalewicz.* Jędrzeja, któremu Jan do archidyakonji Kaliskiej przydał kanonią Gnieznieńską: drugiego Marcina, *Decretorum doctorem* kanonika Krakowskiego, czytam na liscie tegoż Jana, danym 1466. *u Damalew. fol.* 26. Trzeci był Bartłomiej z Iwanowic kasztelan Kaliski. Czwarty Mikołaj Kosmider cześnik Sieradzki, ten OO. Bernardynom Kaliskim domostwo, które im na przeszkodzie do fabryki klasztora było, skupił

i darował. Stanisława Gruszczyńskiego kasztelana Konarskiego w roku 1575. kładzie *Paprocki w Gniazdzie.* Jan kanonik Poznański 1489. na liscie Kazimierza Króla danym miastu Lwowskiemu, Krzysztof Kosmider Gruszczyński podpisał w ziemi Wieluńskiej elekcyą Władysława IV. Wojciech Gruszczyński w Grodzieńskiem Jana III. N. Kosmidrowna Gruszczyńska Stefana Białokurowicza cześnika Latyczowskiego. Druga Piotra Niszczyckiego kasztelana Bełzkiego, małżonki. N. Gruszczyński kasztelan Kaliski 1709. żona jego Zofia Przyjemska chorążanka Kaliska, z której córka została, siostra kasztelana, zmówiona z Sebastyanem Bojanowskim. Adam sędzia kapturowy Poznański, żona jego Katarzyna Konarzewska, umarła 1696. N. Melchiora Gurowskiego chorążego Kaliskiego, starosty Kościańskiego małżonka.

Po śmierci Gruszczyńskiego arcybiskupa, Koźmin, który on był kupił, wielkie były zatargi między dwoma pozostałemi bracią jego według Kromera: z tych Bartłomiej był kasztelanem Sendomierskim — Mikołaj drugi miał przydomek — Kuszmider: *Eo defuncto* (mówi Kromer) *de Cosmino quod grandi pecunia . . . . . . fuerat inter Bartholomeum Castell. Sendomiriensem et Nicolaum Cognomento Cosmidrum fratres ejus Germanos certatum est. — Krasicki.*

Gruszecki *herbu Lubicz,* w Chełmskiej ziemi, i na Podolu: Maciej mąż rycerski, któremu w krwawych zasługach dobra Gruszcze i małe i wielkie wieczną darowizną Król puścił, od których, to imię urosło, jego zaś chorążym koronnym uczynił, z Malickiej syna mu przypisuje *Okolski* Jędrzeja, który mężnie sobie poczynając we wszystkich za Zygmunta i Stefana Królów okazyach, poległ od brata stryjecznego Kantymirowego, atoli to się utrzymać nie może, żeby ojciec żył za czasów Jagiełła, a syn za Stefana, bo więcej czasu wyszłoby niżeli półtorasta lat. Tego Jędrzeja z Hańskiej był syn Piotr, z którego ośmiu synów, sześciu w różnych kampaniach poległo, dwaj zaś z tejże Anny Orchowskiej spłodzeni, to jest Bronisław Samuel Szumilist nazwany, ten na Rusi osiadł, porucznikował u Zborowskiego, a potem wojski Czerniechowski. Ja czytam Bronisława Gruszeckiego łowczego Czerniechowskiego w konstytucyach 1633. *fol.* 55. że na Podolu w Hołoskowicach wymurował zamek. Stanisław Jan najprzód podsędek, a potem sędzia ziemski Podolski, *Constit.* 1661. *fol.* 26. Stanisław stolnik Latyczowski, deputat na trybunał koronny 1694. N. Gruszecki, brat Macieja, nazwany Baran, Wojciech, syn jego, z Komorowskiej spłodził Stanisława, Jana, Piotra i Jędrzeja. Stanisław z Dubaniewskiej Tomasza, który poległ pod Haliczem od Tatarów, Mikołaja i Jana, ludzi rycerskich, ten był z Postrumińskiej urodzony.

N. trzeci brat Macieja, od którego poszli, Jan Konstantyn, Wojciech i Piotr bracia rodzeni. Piotr z Anny Jaroszewskiej potomstwo, Jan, Michał, Krzysztof, Wacław, i córka Katarzyna Krzewska, *2do voto* pojął Piotr Borzechowską, z której był syn Remigian, ten najprzód z Wojakowskiej spłodził syna Antoniego, potem z Piłczańskiej Józefa. Jan, mąż wojenny z Zofią Pełczanką, miał syna Jakóba. Wojciech z Molińską Tobiasza. Piotr zginął na Pokuciu, od którego syn się został Marcin. Gruszecka Józefa Chmieleckiego, Apollonia Szymona Rudnickiego, małżonki. N. Gruszecki miał za sobą Joannę Rudnicką. Józef sędzia grodzki, i podsędek ziemski Podolski, żona jego Anna Garmuchowska, z tej było trzech synów, Tomasz cześnik Podolski, pojął Angelę Łochowską stolnikownę Rzeczycką, Michał drugi, trzeci Kazimierz w zakonie naszym. Są jego Kazania w druku. 1mo. *Jedynak w honorze sprawiedliwość*, *Kazanie na wotywie Trybunalskiej in fol.* 1730. *Calissii.* 2do. *Trybunał z kredytem*, *Kazanie na wotywie Trybunalskiej* 1730. *in fol. Calissii.* 3tio. *Zasługa honoru, honor, Kazanie na koronacyi Maryi Panny w Podkamieniu* 1730. *in fol. Leopoli.* Córek zaś pięć, Katarzyna Zbykalskiemu podstolemu Mielnickiemu, Helena Elżbieta Archibaldowi Głowerowi, Konstancya Franciszkowi Boguszowi podczaszemu Halickiemu, czwarta Alexandrowi Zbykalskiemu miecznikowi Płockiemu, zaślubione. Teresa w klasztorze Kamienieckim pod regułą S. Dominika.

W roku 1788. Jan Gruszecki komornik graniczny Lubelski. — *Krasicki.*

Gruzewski *herbu Lubicz,* w księztwie Żmudzkiem. Jerzy Gruzewski sędzia ziemski Żmudzki, poseł na sejm 1629. z tamtąd komissarz do zapłaty wojsku, *Constit. f.* 4. *i* 1638. komissarz do granic, *Constit. fol.* 33. Jan dworzanin królewski r. 1648. tenże sam podobno chorąży Żmudzki cywun wielkich Dyrwian, a potem podkomorzy Żmudzki, żona jego Teodora, córka Alexandra Ogińskiego kasztelana Trockiego, z tej były te córki: Maryanna najprzód Pakoszowa, a potem Frąckiewiczowa, Helena Bilewiczowa, Anna 1*mo voto* Hrehorego Oborskiego, starosty Horbowskiego, 2*do* Niezabitowskiego małżonka, Elżbieta Korfowa, Joanna Pawłowi Stryjeńskiemu wojskiemu Grodzieńskiemu zaślubiona, Konstancya pierwszym związkiem Sienicka, drugim Ganckawowa, Krystyna najprzód Rynwidowa, dalej Grabowska, Teodora 1*mo voto* Zygmuntowi Stryjeńskiemu cześnikowi Sanockiemu zaślubiona, 2*do* Turłajowi, a teraz Grotauzowi, N. Dobryszowa, a druga Chwałkowska, synów zaś dwóch: Jakób kuchmistrz Litewski, i Marcyan stolnik Żmudzki. Któryś

z Gruzewskich miał za sobą Potocką herbu Pilawa starościankę Jabłonowską. Jan w Warszawie w zakonie naszym życia tego dokonał w roku 1646. wydał do druku. *De ultima, et maxima hominis mutatione, sive de mystica cum Deo unione lib. 1. pars prior Vilnae* 1641. *in 4to.* Item *lib. 1. pars posterior scilicet de fortitudine et justitia. Vilnae* 1644. *in 4to.* N. Gruzewska ksieni klasztoru Wileńskiego zakonu Ś. Benedykta. Krzysztof sędzia ziemski Żmudzki 1674.

W r. 1788. Antoni Gruzewski strukczaszy Wileński. — *Krasicki.*

GRYF HERB.

Herb ten tak opisują, *Biel. fol.* 103. *Paprocki w Gniazdzie fol.* 62. *O herb. fol.* 62. *tom.* 1. *fol.* 236. *Klejnoty Potocki. Kojał.* W polu czerwonem Gryf biały, którego połowa przednia od głowy, orła z nosem zakrzywionym, z językiem wywieszonym, ze dwiema szponami w górę wspiętemi, także z dwiema skrzydłami do lotu wyniosionymi, reprezentuje: druga połowa lwa z dwiema łapami na których stoi, z ogonem z pod łap w górę zadartym pokazuje: nogi jednak u niego przednie i nos żółty, twarz w lewą tarczy zkierowana. Nad koroną pół także orła z trąbą, ale bez szpon.

Czy *in rerum natura* są Gryfy, ciekawa między autorami kwestya. Twierdzą *Volaterranus*, *Aristeas*, *Proconesius*, *Herodotus*, *Pausanias*, *Ctesias*, *Aelianus*, *Mela*, *Solinus Apulejus* i pospolite wielu mniemanie, którzy głębiej prawdy nie szukając, samemi się płonnemi uwodzą powieściami. Siedlisko im naznaczają w Bractji, Indyi, i Tatarzech Azyatyckich: atoli w opisaniu ich, samiż się z sobą nie zgadzają; bo jedni z nich, ptakami ich chcą mieć, których wzróst do wilków naszych dochodzi, ale o czterech nogach, i pazurach Lwich; szyje modre; piersi czerwone; ostatek ciała, czarne pstrzą pióra; oczy iskrawo ogniste.

Drudzy podobieństwem ich do konia stosują. Inni twarz im, do ludzkiej bardzo akkommodowaną przyznają. Inni z orła i lwa zmięszanych piszą, z których orzeł od głowy góruje, z tyłu lew się wydaje. Takiej zaś wielkości są według Jana de Montevilla, że jeden Gryf ośmią lwom wyrówna, sto orłów przechodzi; takiej siły, że słonie i smoki mocuje, dwóch wołów razem, albo też jeźdźca z koniem szponami wzwartych na powietrze wynosi: tak potężnych pazurów, jak u wołu rogi. *S. Eustachius Antiochenus in Hexam.* powiada; *sicut aquila leporem, sic Gryphs Leonem raptum praedatur.* A niektórzy *u Szentivaniego in Curios. Miscell. dec.* 2*da*, przydają, że złotych gór ci Gryfowie strzegą pospolicie, i owszem że sobie gniazda złotemi żyłkami prześcielają. Z drugiej strony, *Plinius*, *Origenes*, *Albertus Magnus, Ulysses*, *Aldrovandus lib.* 10. *cap.* 1. *Szentivani loc. cit. Cnapius pod słowem Gryf*, za bajkę przecież pozorną, takie zwierzę sądzą; kto go albowiem z tych autorów, co o nim piszą, widział, żaden się nie przyznaje, dosyć na tem mając, że jeden albo drugi, a podobno z płonnej powieści, o tych monstrach świadczy. Okrążyli świat cały marynarze, najgłębsze zwiedzili knieje, niedościgłe kiedyś zbiegali kąty; przecież nie tylko w Scytyi, albo w Indyach; ale zgoła nigdzie nic podobnego nie znaleźli do zmyślonego zwierzęcia. Przyznaję ja to z chęcią, że *Levitici cap.* 11. *vers.* 13. zakazuje P. Bóg przez Mojżesza Żydom, żeby Gryfa nie jedli, *Grifem ne comedatis;* ale to nasz, *Cornel. a Lap.* z inszemi tłómaczy o orłach, nie tych pospolicie zwyczajnych, ale daleko większych z nosem zakrzywionym, czego dorozumiewał się, to z hebrajskiego słowa *Perez,* tamże w pismie świętem położonego, to z tego, że Aristofanes różne rodzaje orłów wyprowadzając, kładzie też i Gryfa. Jakoż Zygmunt Herbersztein poseł niegdy Cesarski do Cara Moskiewskiego, napisał, że w Moskwie znajdują się ptacy, do naszych orłów podobni, wszakże bez porównania więksi, na których wejrzenie, nie tylko jastrzębie, kruki, ale i same orły, od gwałtownego strachu, zdadzą się trupieć, zowią ich tamże koczot. I Jerzy Fabrycy w roku 1550. świadczy, iż między Misnią i Dreznem, znalezione orle gniazdo, na trzech potężnych dębach usłane, w którym nie tylko odarte z cieląt i baranów skóry, nietylko świeżo tam przyniesionego źrebca, ale też jeszcze niedorosłe orlę widzieć było, w tej już jednak porze, że skrzydła rozciągnionego siedm łokci rachowano, pazury zaś, u niego tak miąższe, jak u tułowitszego człowieka palce, nogi, i giczele, grubsze od Lwa. Ztąd dochodzę, że zmyślona w Gryfach z orła i lwa mixtura. Prze-

cież u Egipcyanów w takiej powadze Gryfy były, że ich za Bogów czcili, świadkiem jest *Plutarchus Simposiacon lib.* 4. *quaest.* 5. luboć trochę mędrsi między niemi poganie tylko ich za symbolum, to jest za figurę Apollina Bożka mieli, któremu Gryfów tak poświęcili, że piórami ich statuę jego wzorzyli, powożącemu się, z dwóch Gryfów sprzęgę składali, i od tego Gryfinami ich przezwano. Z tego fundamentu Paprocki w gniazdzie cnoty, rozumiał, że dom Gryfów od Egipcyan do Polski zawitał, wszakże to sam potem w pośledniejszym druku zbija: nie lepiej się jednak poprawił, kiedy powiada, że z Dacyi do nas przyniesiony, czego mu pomaga, *Bielski fol.* 103. *Nakiel. w Miechov. fol.* 10. *Okolski pod herbem Gryf*, ale jako niżej obaczysz, niesłusznie.

To się zda być pewna, że pierwszych monarchów Polskich krew, jeszcze i podziśdzień żyje, w tych, co się Gryfem pieczętują. Leszek albowiem, tego imienia trzeci książę Polski, prócz Popiela, dwudziestu innych synów, pogańskim obyczajem jeszcze się natenczas rządząc, zostawił; między temi Jaxę; a gdy zawojowane od siebie prowincye, na nich dzielił, Jaxie, i drugiemu bratu jego ziemianowi, dostała się Serbia; przysięgą ich jednak wprzód obowiązał, żeby Popielowi, swemu na tronie sukcessorowi, powolnemi byli. *Neugeb. fol.* 45. *Gvagnin. fol.* 12. *Bielsk. fol.* 39. *Sarnicki fol.* 197. *Długosz tom.* 1. *fol.* 64. *Cromer lib.* 2. *Sleidan. lib.* 8. *fol.* 342. działo się to roku posłusznego w ciele Boga, *według Herburta* 806., *według Sarnickiego* 810., *według Miechovity* 805. *Okolski z Kromera kładzie rok* 999. ale to jawna omyłka; bo i Kromer pod Leszkiem III. żadnego roku nie namienia, i w r. 999. już u nas Bolesław Chrobry panował, a Kadłubek Leszka jeszcze do czasów Juliusza Cesarza referuje. *Nakiel. w Miechov. fol.* 10. tej Serbji Jaxów dziedzicznemi Pany czyni, która jest częścią Dacyi wschodniej, kędy opisując ją powiada, że od Podola i Rusi Dniestr ją rzeka dzieli, a cztery prowincye w sobie zamyka, to jest Siedmiogrodzką ziemię, Bulgaryą, Wołochy z Multanami, i Serbią nad morzem. Atoli jednak oczywiście przeciwko niemu stawiam Długosza, Kromera, i inszych historyków naszych, ci wszyscy zgodnie przyznają, że nie wschodnie, ale zachodnie nadmorskie krainy, między Hablem i Elbą rzekami, do morza się Niemieckiego ściągające, między syny swoje, Leszek porozdawał, które męztwem i szablą do Polski był zakroił: a tak w tym dziale dostała się Barnimowi i Bogdalowi Pomorska ziemia, Kazimierzowi z Władysławem Kaszubska, Wratysławowi Rugia, Przybysławowi, Cieszymierzowi, i Otcie Ditvonia albo Luzacka ziemia, i tak

dalej; toć i Jaxę w tychże krajach ojciec osadził, a ponieważ niektórzy autorowie Misnią Serbią zowią, ztąd dochodzę, że i jemu część Misnji, którą natenczas Serbią zwano, wydzielono, nie w Dacyi albo na wschodzie, ale na zachodzie, zkąd potem potomkowie jego do ojczyzny swojej powrócili, i godne wieków rozrodzili domy.

Ktoby zaś był pierwszym autorem tego klejnotu, i z jakiej okazyi, domyślać się chyba, nie co pewnego udawać możemy, ile że żaden o tem nie pisał: rozumiałbym tedy, że albo Leszek III. monarcha Polski, synom go swoim przy podziale nadał, i Orła w Gryfa zamienił dla dyfferencyi, albo go też sobie potomkowie jego, samiż z spólnej między sobą umowy, przywłaszczyli. Domysł mój na tem zasadzam fundamencie, że wszystkie te prowincye, któremi kiedyś władnęły tegoż Leszka dzieci, i podziśdzień nawet Gryfem się szczycą, lubo w niektórych z niejaką odmianą, dla dystynkcyi między rodzonem potomstwem z czasem przydaną. Tak Kaszubska ziemia wydzielona Kazimierzowi i Władysławowi, zażywa Gryfa we wszystkim do Swobody podobnego, tylko że głową w prawą tarczy skierowany. *Dulberg i Putend. in tabul.* Tak Pomorska ziemia, która się działem dostała Barnimowi i Bogdalowi braci, Gryfa ma w srebrnem polu z pyskiem i szponami złotemi. *Petrasancta cap.* 54. Inni przydają, że jest czerwony w koronie w polu białem. *G. B. lib.* 5. *civit. fol.* 45. i *Paproc. fol.* 720. Tak Szczecińska ziemia, której udzielnemi Panami byli synowie Leszkowi, i książęta jej, Gryfa nosili czerwonego w polu białem, czego świadkiem chorągiew książęcia Szczecińskiego, oraz i z nim wzięta od Polaków w owej sławnej pod Grunwaldem wiktoryi, za Jagiełła Króla w roku 1410. *Długosz fol.* 606. *i Paprocki z niego.* Tak Zgorzelica, albo jako się temi czasy zowie z Niemiecka Brandeburska ziemia, która hołdowała Przemysławowi, Ziemowitowi i Zemomysłowi braci, jako pisze *Cromer lib.* 2. *Długosz tom.* 1. *fol.* 64. i jej pod te wieki panowie, w herbie na dwadzieścia siedm dzielnic rozłożonym, w dziewiątej, dziesiątej, jedenastej, dwunastej, trzynastej, dwudziestej pierwszej, i dwudziestej wtórej dzielnicy, Gryfów, coraz to inszym kształtem i kolorem udanych kładzie, jakom sam widział na mappie geograficznej. Tak Meklemburscy książęta: bo i taż ziemia w dziedzictwie wnuków Leszkowych chodziła, w herbie swoim na sześć części wymierzonym, w drugiej i w trzeciej Gryfy rozłożyli. Winidów Gryf bez mitry. *Dulberg in tabula Reg. Pol. apud Pusc.* Słupskiej ziemi Gryf na trzech nogach stoi, czwartą do góry podniósł. *Laurus Jacobus in libr. Antiquae urbis*

splendor. Ponieważ tedy wszystkie te prowincye od synów Leszkowych odziedziczone, do jednegoż się herbu znają, toć jest podobieństwo, że zaraz natenczas, albo sami go sobie przywłaszczyli, albo im go Leszek ojciec nadał: boby pewnie potem do tak zgodnej jednegoż klejnotu używania elekcyi, przyjść nie mogło, ile że w krótce potem, jedni z nich od Franków, drudzy od Sasów, inni od Turyngów, ci od Fryzów podbici i rozerwani, różnym od siebie duchem tchnęli: inni się też sami od nas wyłączyli: trzeci przy Polszcze zostali. *Cromer lib.* 2.

Swobodą herb ten zowią, dla hojności przodków tej familji, którą nie na próżność żadną, ale ku czci i chwale Boskiej obracali, mówi *Papr. fol.* 62. *Biel. fol.* 118. Nie ujmuję najmniej rozrzutnej na Boga i sług jego szczodrobliwości domu tego; boby na mnie i podziśdzień jeszcze stojące bazyliki, wywiedzione z fundamentów kościoły, uposażone od nich klasztory, gwałtem o tę krzywdę wołały. Wiem że *Nakielski* wieku swego dwadzieścia i jeden różnych w Polszcze zakonów fundacyi narachował, które z skarbu Gryfów naszych powstały, a w ten komput nie idą kościoły przy różnych farach, kaplice, ołtarze, i insze godne tego imienia struktury: ale mi się zda, że ten herb bardziej tego tytułu wysługę ma, z niewygaszonej nigdy w tym domu, o wolność ojczystą żarliwości; ponieważ to słowo Swoboda, u nas Polaków wolność raczej znaczy, niżeli hojność, jako mówi *Cnapius in thesauro*, jakoż snadno im to każdy przyznać musi, gdy o nich czytać będzie, że Polska wolność, nie inszym tchnęła duchem, tylko Gryfów.

Nie tylko zaś w ojczyznie naszej, ale i insze części świata herbem się Gryfów szczycą. Tarsus Cylicyi w Azyi mniejszej, i tyran Tyru, i Tracyi monarchowie, Gryfa, za herb używali, ale z orła i z smoka zmięszanego. *Okol.* O Gryfoniuszach *Teatrum vitae hum. lib.* 4. *fol.* 51. świadczy że w czterysta lat po potopie uniwersalnym, z Ormiańskiej ziemi wyszedłszy, w Tuscyi osiedli, i tam Peruz miasto, albo fundowali, albo rozprzestrzenili, za swojem przybyciem, któremu też miejscu, i swój herb Gryfa na pamiątkę, za klejnot zostawili. Gryfiów sławna w Rzymie familia z Gryfa szarłatnego w złotem polu. *Petrasancta cap.* 54. Styryi herb Gryf srebrny, z którego ust, płomieniem ogień wybucha: i inszych domów wiele liczy *Petrasancta* do którego odsyłam. Na Szląsku nawet, siła się znajduje familji, które w herbie Gryfa noszą, jako Szafgocz hrabiowie. *Trebnic, Kazanie pogrzeb. na Jak. Weihera.* Tamże Odorskich familia Gryfa srebrnego w szarłatnem polu. *Petrasancta cap.* 54. Luzeń-

skich także dom, z których w roku 1663. Joachim, Aloizy Luzeński opat de monte Zebegen, a potem biskup Waradyski, proboszcz Spiski, w roku 1677. *Niereмb. lib. de adorat. in spiritu* właśnie Gryfa Swobodczyka zażywał. Podobieństwo wielkie, że i ci z tegoż Gryfów gniazda wyszli, ale z czasem, gdy się Szląsk od Polski oderwał, i oni się tamże przy swych dobrach zostali.

Przodkowie domu tego.

Jaxa książę Serbji, syn Leszka III. a brat Popiela, monarchów Polskich, tej Serbji dziedzic, którą Niemcy Windisch zowią, spokojnie w ojczystym udziale siedział; więcej ani o nim, ani o inszych braci jego, nic nie mają historycy nasi, tylko w powszechności, rozumiem jednak, że nie inszym sposobem życia swego dokończył, tylko tym, którym i drudzy; to jest: że od Popiela młodszego, a synowca swego, za zdrową radę i napomnienia, zdradą śmierć z trucizną wypił, luboć nie bez strasznej takiego kryminału zemsty, którą myszy z trupów stryjowskich rozmnożone, na Popielu wykonały. Po śmierci Jaxy, potomkowie jego przez trzysta lat Serbią rządzili, w różnych rewolucyach, aż dopiero za Bolesława Krzywousta, jedno sławą rycerskich dzieł jego wzbudzeni, potem miłością ojczyzny swojej ujęci, znowu się do Polski z powrotem skłonili w r. 1106. między któremi ci przedniejsi byli, Jaxa Wincenty, Swiatopełk. Michora, Krekocha, i inni bliskością krwi z niemi spowinowaceni. *To pisze Nakiel. w Miechow. fol.* 11. i przydaje, że to ma *ex priscis scriptoribus:* nie mógłby był jednak gruntowniej nas w tej opinji utwierdzić, jako gdyby był choć jednego po sobie przytoczył, ja zaś nie tylkom tego w żadnym nie czytał, ale owszem *Paprocki fol.* 62. którego i *Nakielski* cytuje nieraz, i mógł się w nim tego doczytać, w roku 1006. z listu klasztoru Trzemeszyńskiego, wspomina Wincentego Jaxyca, *Comitem ac haeredem in Bochnia*, którą potem Bochnią, potomek jego dał Staniąteckiemu klasztorowi, to jest stem lat przedtem. Jeżeli tedy w Polszcze dobrze, przedtem, possessyonaci byli Jaxycowie, jakoż się to utrzymа, że dopiero tak poźno w nasze się przenieśli kraje. Raczej z tej reflexyi, którą czyni *Paprocki pod Gryfem,* com też i ja sam uważał, że starzy przodkowie nasi, gdy kościoły i klasztory fundowali, listy albo prawa na to nadając, imiona swe zwykli byli podpisywać, i inszych swoich braci; wnoszę, że się znać do fundacyi klasztoru Trzemeszyńskiego ten Wincenty przyłożył: ile że ten klasztor, w roku 997.

już był stanął: bo w nim Ś. Wojciecha ciało, Bolesław Chrobry do czasu był złożył. *Cromer lib.* 3. Jabym tedy rozumiał, że koło roku 900. do Polski Jaxycowie powrócili, kiedy bowiem z jednej strony Niemcy, z Henrykiem Cesarzem Rzymskim, nadmorskie kraje do hołdu przyciskali, *jako powiada Vitichindus lib.* 2. *Saxon.* z drugiej strony Polacy z Leszkiem czwartym, rebellizujących sobie wnuków Leszka III. wojną podbijali, jako świadczy *Cromer lib.* 3. z *Hageka*, oni jako rodacy nasi, raczej sobie obrali ojczyste gniazdo, niż pod obcem jęczeć jarzmem. Wszakże starożytność wszystkich pod te lata antecessorów domu tego, w niepamięci zagrzebła, jednego z wielu utaić nie mogła, którego dobroczynność na klasztor Trzemeszyński, nieśmiertelnej pamięci zaleciła, to jest, Jaxyca Wincentego *Comitem i haeredem* na Bochni. Wszystko mi się zda, że Jaxa Wincenty, Światopełk, o których wyżej z Nakielskiego namieniłem, wnukami jego byli, a jeżeli nie rodzeni, przynamniej stryjeczni bracia, ile że Bochnia przez półtrzeciasta lat, nieprzerwanie w ich possessyi była. Do nich tenże autor przypisuje Krekochę, który gdy bracia jego, Miechowski klasztor, Pańską munificencyą wynosili, on nietylko fortunę swoję, to jest wieś blisko Miechowa, ale i siebie samego w poczet sług Boskich wpisał, ubogim dla Chrystusa kontentując się zakonnika tytułem, więcej nad wszystkie świata dygnitarstwa: pomógł mu tej świętej kompanji Hugold, z tegoż Gryfów domu, czego dowodem jest, część jego na Chyczy, którą on razem z sobą temuż klasztorowi oddał. *Nakiel. Miech. fol.* 101. *ex Catal. Patriar.* Michora z tegoż domu, którego ręki podpis, oryginał fundacyi Jędrzejowskiego klasztoru i podziśdzień pokazuje, a nie dosyć mu było na tem, żeby tylko w regestr fundatorów imię jego wchodziło, chciał i rzeczą samą być fundatorem, kiedy pobożną emulacyą z Jaxą krewnym swoim certując, Miechowskiemu konwentowi, osiadłe wsi, nad Rabą rzeką, wiecznemi czasy puścił, Targowisko, Nieszkowice, Moszczenicę, Mszczenin, Chełm, i część swoję na wsi Kłaj, uprosiwszy u Gedeona biskupa Krakowskiego bliskiego swego, o którym niżej, dziesięcinę z tych dóbr do tegoż klasztora. *Nakiel. fol.* 17. *et* 103. Żeby zaś był tę ofiarę, tym lepiej do gustu Boskiego okrasił, pewny prowent soli z żup Bocheńskich naznaczył temuż miejscu. Kościół Chełmski, i kollacyą *beneficii*, *Custodibus S. Sepulchri* przywłaszczył: o czem szerzej *Nakielski z katalogu Patryarchowskiego w roku* 1198. *spisanego* mówi.

Wincenty Jaxyc dziedzic i hrabia na Brzeszynku, który potem do naszego akcentu przezwano Brzeznica, jako się

wyżej o nim mówiło, zostawił trzech synów, Bogusława, Janisława, i Klemensa. Z tych Bogusław dla wielkiej roztropności i dzielności, gubernatorem Pomorskiej ziemi i Kaszubskiej, od Bolesława Krzywoustego dany, koło roku 1127. skoro rządy tych prowincyi odebrano Swentopełkowi stryjowi jego; na tej funkcyi tak się pięknie popisał, że mu Mieczysław Stary, jednę z córek swoich za małżonkę zaślubił, z której trzech synów spłodził: Bogusława, Mściuga i Sambora, książęta Pomorskie, o których da Bóg mówić się będzie, na właściwem miejscu, gdzie Pomorskich książąt genealogią wyprowadzę.

Janisław albo Janik, najprzód biskup Wrocławski na Szląsku, potem arcybiskup Gnieznieński, drugi syn Wincentego, z żarliwości którą miał w promowowaniu chwały Bożej, z wytwornego rozsądku, z hojności na ubogie, i inszych cnót, tak był przypadł do gustu archikapitule Gnieznieńskiej, że pominąwszy inszych, Eugeniusza III. Papieża o niego prosili, aby osierociałą, po Piotrze herbu Śrzeniawa arcybiskupie, katedrę posiadł, jakoż za konsensem tegoż Papieża wstąpił na nię 1152. Rozrzutność jego na Boga ztąd poznać, że jeszcze za żywota Ś. Bernarda opata, Cystercyensów z Morymundeńskiego w Burgundyi klasztora, uprosiwszy; w Jędrzejowie osadził, fundował i nadał, zkąd niektórzy ten klasztor, na pamiątkę, zkąd swoje początki zabrał, *Minor Morimundus* zowią. Dobra swoje, które temuż klasztorowi przyłączył te rachują, Brzeźnicę, i sześć innych wsi, to jest Potok, Łysaków, Rakoszyno, Łacno, Tarszawa, i Chorzewa. Dziesięciny z różnych wsi, tak w Krakowskiej dyecezyi, które uprosił u Maura, i Radosta biskupów Krakowskich, jako i w archidyecezyi swojej, które od stołu swego arcybiskupiego oderwał. Jeszcze dobra, które sukcessyą na niego były spadły, to jest Ujazd, Błonie, Zarczyce, Błonnica, Skowrodolno, Kamienczyce: drugie które pokupił, jako Dzierżazna, Busków, Tropiszów, Bezden, Mierzawa, Pelcznica, Krajeczno, Zdecze. Tę Brzeźnicę, Jędrzejowem, opat jeden od imienia swego, miasteczko zbudowawszy nazwał; tak o tem klasztorne skrypta powiadają, mówi *Paprocki*, atoli, znać że tam dawno miasteczko było, gdyż ci Panowie fundując tam klasztor, na pamiątkę tego, że to z domu ich wyszło, zostawili w tej Brzeźnicy sobie dań, i potomkom swoim, serca bydlęce dla ptaków, i po kilku śledzi od beczki: co potem klasztor u sukcessorów fundatora odkupił: tę fundacyą podpisali tak, *Ego Joannes Episcopus*, (zkąd niektórzy wnoszą, że natenczas tylko był Wrocławskim biskupem) *et Frater meus uterinus Dominus Jaxa, Michora, Miecislaus, Marti-*

nus, Nicolaus tribunus, Comes Bogumilus haeredes de Brzeźnica damus donamus. Za jegoż perswazyą Mieczysław Stary książę Wielko-Polski, kollegiatę w Kaliszu, pod tytułem S. Pawła fundował i nadał; biskupów trzech Poznańskich, Stefana, Radwana, i Bernarda approbował i konsekrował, umarł w wielkiej pobożności życia *według Nakiel. i Janicyusza* 1165. *według Damalew.* 1167. po nim Piotra herbu Sreniawa sukcessorem chcą mieć niektórzy na arcybiskupstwie, ale *Damal.* Błog. Bogumiła po nim kładzie.

Klemens, trzeci syn Wincentego dziedzica na Brzeźnicy, brat Janisława arcybiskupa, i Bogusława: na liscie fundacyi klasztoru Jędrzejowskiego *u Damalew. fol.* 99. czytam tak: *Ego Joannes Archiepiscopus Gnesnensis, et Clemens frater meus;* wspomina go także, *Paproc. fol.* 63. że się do fundacyi Jędrzejowskiego klasztoru przyłożył: zostawil *według Nakielskiego* synów trzech: pierwszego Wojsława, ten z Jaxą bratem swoim stryjecznym na Turków w Azyi wojując, gdy z tamtej wojny świętej, i z Jerozolimy powrócił, a Jaxa fundował w Miechowie Bożogrobców kanoników, on też do tejże fundacyi przydał swoje własne dwie wioski, w Wrocławskiej dyecezyi leżące; które potem biskup Wrocławski zamienił za insze. Tenże Wojsław koło Jędrzejowa założył wieś Wojsławice od swego imienia, miał dwóch synów, Mateusza, i Jędrzeja, z tych Jędrzej, wieś Bamwoł rzeczoną, w Sendomierskiem województwie, konwentowi Miechowskiemu zapisał, luboć potem odpadła, niewiedzieć jakim przypadkiem: *to Nakiel. z starych monimentów klasztornych wypisał, i z Długosza de Monast.*

Gedeon biskup Krakowski, drugi syn Klemensa, brat Wojsława dopiero wspomnionych, u stryja swego Janisława arcybiskupa Gnieznieńskiego wychowany, jego torem idąc, kanonikiem Krakowskim będąc, zgodnie od kapituły na tę godność po śmierci Mateusza biskupa był obrany; długoć się w prawdzie tego honoru wzbraniał; atoli potem ustąpił woli Bożej, konsekrowany w Rzymie od Alexandra III. Papieża 1166. Mąż w radzie roztropny, w życiu nie naganny, na ubogich miłosierny, na przymnożenie chwały Boskiej wywnętrzający się. On u Lucyusza Papieża, z którym kiedyś żył poufalej, uprosił ciało S. Floryana Męczennika, które gdy do Polski przywieziono roku 1184. z wielką czcią przyjął i na przedmieściu Krakowskiem Kleparzu, kościół wymurowawszy dziesięćinami nadawszy, złożył: *to Długosz: Miechowita zaś powiada,* że kwoli czci tego S. Męczennika, Kazimierz książe Polski, i Gedeon biskup Krakowski, tę bazylikę na Kleparzu wystawili, kollegiatę przy niej fundowali; w której ramię tylko

Ś. Floryana zostawiwszy, wszystko ciało tego Ś. w katedrze Krakowskiej złożone. Do Jędrzejowskiego klasztoru, który, stryj jego i ojciec, fundowali, siła dziesięcin przyczynił, Miechowskiemu klasztorowi, więcej zdał się uczynić, niżeli fundator jego Jaxa, *mówi Nakielski z Długosza.* W Kielcach kościół ku czci Boga rodzicy Panny Maryi z kamienia ciosowego zmurował, kollegiatę przy niej założył, czterech prałatów, sześciu kanoników fundowawszy. Klasztor w Wąchocku nad rzeką Kamioną Cystersom założył, kościół z kamienia ciosowego wyprowadził, apparatem przyozdobił, w dobra należycie opatrzył 1179. luboć potem i inni Panowie siła się do tejże fundacyi przyczynili swoją szczodrobliwością. Mieczysława książęcia, że ciężki był poddanym, i podatki z ubogich ludzi niesłusznie wyciągał, najprzód pięknie, i po ojcowsku upominał, a gdy i to nie pomogło, z innemi się Panami porozumiawszy, z Państwa zrzucił, na jego zaś miejsce Kazimierza Sprawiedliwym nazwanego, brata jego wysadził. Stefana wojewodę Krakowskiego o cudzołoztwo przeświadczonego wyklął, na niego, gdy do Krakowa wjeżdżał, w wszystkie dzwony dzwonić kazał; jakby na gwałtownika: we wszystkich czy publicznych obradach, czy posiedzeniach, nigdzie z nim zasiadać niechciał, i owszem i drugich od jego konwersacyi odmawiał, póty aż się upamiętał; co tym dziwniejsza być powinno, że w Stefanie i krwi nawet swojej dla Boga nie folgował. W tych świętych koło winnicy Pańskiej trudach, śmierć go też święta zastała, w roku 1186. w katedrze swojej pochowany.

Jan, trzeci syn Klemensa, brat Wojsława i Gedeona biskupa Krakowskiego, kasztelanem go Krakowskim pisze *Nakielski fol.* 23. i powiada z Kromera, że koło roku 1220. z Prusami wojował, ale niewinnie świadczy się Kromerem, bo w tym roku ten autor piszeć w prawdzie o Janie herbu Swoboda, ale tam najmniejszej wzmianki nie masz o kasztelanji Krakowskiej, i owszem ponieważ tam dokłada Kromer, że ten Jan był bratem Jędrzeja kanonika Krakowskiego, a potem biskupa Płockiego, toć był synem Marka wojewody Krakowskiego, jako i Jędrzej; a zatem nie pewna Nakielskiego osnowa: prawdać że go drudzy synem Klimunta piszą, ale to omyłką się dzieje, miasto tego co miało być z Klimuntowa: był kasztelanem Wieluńskim, patrz com o nim mówił w tomie pierwszym. Temuż Janowi, *Nakielski* dwóch synów przypisał, Wojciecha i Wawrzeńca, i że Władysławowi Plwaczowi do odyskania księztwa dopomogli, ale i to nie pewna. Od tegoż Jana, powiada, że idą Studzieńscy, Ujejscy, i Wilkowscy, a ja przydaję Ossowscy, że z linji

arcybiskupa Gnieznieńskiego, i jego braci idą, jawnie poznać, co się o nich na swem miejscu mowić będzie.

Jaxa, drugi brat Wincentego hrabi na Brzeźnicy, którego genealogia, i od niego pochodzących, wypisana *tom.* II. *fol.* 267. długo w tym domu imię Jaxa kwitnęło; bo nawet w roku 1232. na liscie Henryka Brodatego, podpisanego czytam Jaxę kasztelana Siewierskiego *u Nakiel. w Miechow. fol.* 155. W katalogu także Dobrodziejów klasztoru Jędrzejowskiego, czytam Jana Wierzbiętę hrabię, i syna jego Sulisława kantora Płockiego, kanonika Krakowskiego pod rokiem 1246. Swantopełk trzeci brat Wincentego hrabi na Brzeźnicy książę Pomorski, o którym mówić się będzie pod Pomorskiemi książętami.

Jan archidyakon Krakowski, którego sławi *Długosz*, że gdy monarcha Polski, kapitularnej elekcyi sprzeciwiał się, oparł mu się mężnie, i Wincentego Kadłubka na biskupstwo Krakowskie, to powagą swoją, to racyami gruntownemi promowował 1207. *Cromer lib.* 7. *Paproc.* Klemens wojewoda Głogowski w roku 1241. gdy w owej nieszczęśliwej z Tatarami potyczce, Henryka, pobożnym nazwanego, książęcia Szląskiego, ratować chce, i od zguby salwować, i sam padł trupem od Tatarskiej szabli. *Bielski fol.* 168. *Cureus fol.* 304. *Paprocki.*

Herbowni.

Bąkowski,
Bielicki,
Bobowski,
Branicki,
Brzeziński,
Butowd,
Bykowski,
Cedro,
Chamiec,
Chronowski,
Chycki,
Ciepielowski,
Dębicki,
Dobek,
Domaradzki,
Giedczycki,
Gładysz,
Gołambek,
Grodzicki,
Gumieniecki,
Jaxa,
Kawecki,
Kępski,
Kijeński,
Kilski,
Kleszczyński,
Komornicki,
Konarski,
Krobanowski,
Krukowski,
Krzeszowicki,
Kwiatkowski,
Latoszyński,
Leśniowski,
Lowczowski,
Maleszowski,
Małachowski,
Marcinowski,
Michowski,
Mielecki,
Molenda,
Nasiechowski,
Noskowski,
Ossowski,
Ostrowski,
Otwinowski,
Papieski,
Pobiedziński,
Pomorskie książęta,
Prochański,
Radliński,
Rożen,
Skrzyszowski,
Stanisławski,
Strzeszkowski,
Studzieński,
Szczepanowski,

Trojecki, *Turski,* *Ujejski,* *Wiktorowski,* *Wilkowski,* *Zakrzewski,* *Zamiechowski,* *Zaporski,* *Żeromski,* *Żukowski.*

Grylewski *herbu Topor*, w Wielkiej-Polszcze kwitną, z Grylewa imienia tego nabywszy, Kasper Grylewski z Kaliskiem województwem podpisał elekcyą Władysława IV. Jan miał za sobą Jadwigę z Pigłowic Maniecką herbu Sokola, jako pisze *Jan Dziekczyński in Thalamodia*, gdzie herb jego Topor położył: był ten Jan brat rodzony Kaspra.

GRYZIMA HERB.

Mają być trzy liszki białe w czerwonem polu, jakby w raz jedna podle drugiej szły; na hełmie trzy pióra strusie. *Paprocki w Gniazdzie Cnoty fol.* 1186. *O herb. fol.* 576. w tym jednak ten się autor z sobą nie zgadza, że w pośledniej książce, liszki w prawą tarczy biegą, a w Gniazdzie, w lewą, dla tego i *Okol. tom.* 1. *fol.* 249. w lewą ich obrócił. Z Niemiec ten herb do Polski przyniesiony, co poznać i z tego, że w owej pamiętnej pod Grunwaldem wiktoryi, dwie chorągwie nasi zabrali, na jednej była liszka czerwona w białem polu: była to chorągiew komendora i miasta Balga, pod nią byli Krzyżacy, i żołnierze pieniężni, była szeroka na trzy, długa na trzy łokcie i ćwierć. Na drugiej była liszka biała z rozdziewioną gębą, w czerwonem polu, pod nią byli Helweci albo Szwajcarowie. *Paproc. stemm. fol.* 603. *Hulsius in Chronolog.* Słowiańskiej ziemi za herb naznacza trzy liszki, w lewą tarczy zapędzone. Tu w Polszcze mało domów, któreby się tym herbem znaczyły. *Paprocki* tylko Dulskich wspomina, i to powiada o nich, że tylko jednej liszki zażywają, w Dobrzyńskiej ziemi, i Gostyńskich. *Okolski* przydaje Starzyńskich.

Grzebski *herbu Jastrzębiec*, w Dobrzyńskiej ziemi, to nasi pisarze o nich świadczą, i *MS. o familiach Pruskich:* a teraz niewiem czy nie w Krakowskiem: bo Antoni, Balcer, i Stefan Grzebscy podpisali konfederacyą Krakowską 1705.

W roku 1778. Gabryel Grzebski regent Sandecki. — *Krasicki.*

Grzebski *herbu Świnka*, w Płockiem województwie, jednejże dzielnicy z Zielińskiemi. Wojciech w Rawskiem 1648. ale go napisano Grzemlski.

Grzegorzewski *herbu Jasieńczyk*, w Czerskiej ziemi, i Sochaczewskiej. Bartłomiej Grzegorzewski 1632. Wojciecha wspominają księgi grodzkie Ostrzeszowskie 1622. Jan, Władysław, Jędrzej, Paweł 1674. Maxymilian wojski Czerski, umarł 1702. osobliwszy dobrodziej naszego kollegium Piotrkowskiego. N. Grzegorzewski podstarości, i sędzia grodzki Czerski 1693.

Józef Grzegorzewski miecznik Czerski. — *Krasicki.*

Grzegorzewski *herbu Lis*, w województwie Rawskiem, z tych Grzegorzewic tak nazwany, które są w ziemi Sochaczewskiej, i do tych czas w ich są possessyi, z tych Władysław Grzegorzewski, przedtem generał gwardyi koronnej, a teraz kasztelan Ciechanowski, synowiec jego Antoni, Poznański i Warszawski kanonik, officyał generalny księztwa Mazowieckiego i brat jego rodzony.

GRZYBOWSKI HERB.

Paprocki in Stromat. pisze, że Grzybowscy z Bełzewic na Szląsku pieczętują się krzyżem, na każdym rogu jego powinna być gwiazda o sześć graniach, nad krzyżem, i nad gwiazdą księżyc jak na nowiu nie pełny, obiema rogami do góry obrócony. Coś podobnego widziałem w kościele Chełmińskiem, na nadgrobku Waleryana Głuchowskiego herbu Prus *2do*, gdzie między innemi herbami, czwarty był taki, krzyż na tarczy, ale jak litera X. pisze się, położony, na każdym tego krzyża rogu gwiazda.

Grzybowski *herbu Prus 2do* w Mazowszu. Mikołaj Grzybowski podkomorzy Warszawski, poseł na sejm Lubelski 1569. podpisał Unią Litwy z koroną, *Constitut. fol.* 172. Wojciech 1576. z zjazdu generalnego Jędrzejowskiego wysłany do Prus, na nakłonienie Pruskiej prowincyi do Stefana Króla Batorego. *Constit. fol.* 244. Teofil syn Mikołaja podkomorzego, sędzia ziemski Warszawski, z sejmu 1616. naznaczony do lustracyi dóbr królewskich. *Constit. fol.* 40. a w roku 1628. posłując na sejm, deputatem naznaczony na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 5. był potem podkomorzym

Czerskim. Stefan Dobrogost brat Teofila, najprzód Warszawski i Kamieniecki starosta, poseł na sejm 1627. 1631. 1632. o czem świadczą konstytucye; potem kasztelan Lubelski 1634. *Constit. fol.* 4. córka jego była za Jędrzejem Jarczewskim. Jan starosta Warszawski i Kamieniecki, dobroczynny na OO. Karmelitów Bosych Warszawskich, żona jego Lukrecya Guldenszternowna, w roku 1648. świat ten pożegnała, gdy posłował na sejm 1638. wspominają go konstytucye, że był komissarzem do zapłaty wojska, *Constit. fol.* 2. tak rozumiem, że był synem Stefana Dobrogosta. Felicyan syn Teofila podkomorzego Czerskiego, wkrótce starosta Warszawski, spuściwszy bratu swemu starostwo, sam siebie Bogu na służbę oddał w zakonie naszym, w którym żyjąc w wielkiej pobożności, miłości, wokacyi, pokorze, poszedł po zapłatę cnót swoich, w Bydgoszczy 1687. r. rządził kollegia Ostrogskie i Bydgoskie z przedziwnym wszystkich i ukontentowaniem i zbudowaniem. Samuel Stanisław starosta Grodziecki w Żabińcu dziedzictwie jego, cła mu Rzeczpospolita pozwoliła 1647. *Constit. fol.* 30. Teofil starosta Grodziecki, a potem podkomorzy Czerski 1676. *Constit fol.* 10. N. Grzybowski pod usarską chorągwią mężnie pod Starczem stawając, poległ 1638. *Okol. Diarium.* Stefan na Chrzesnym stolnik Nurski 1674. Piotr i Stanisław w ziemi Wiskiej. Franciszek podstoli Czerski, podstarości grodzki Warszawski 1690. *Constit. fol.* 16. potem kasztelan Inowrocławski 1696. i 1703. deputat na trybunał skarbowy, *Constit. fol.* 9. Jan starosta Sulejowski 1682. Simon i Sebastyan 1705. Stanisław z Windyk najprzód chorąży, potem kasztelan Czerski 1703. Marcin miał za sobą Zofią Zawadzką Światopełkownę, z której córka Helena, była za Jakóbem Stanisławem Puczkowskim. *Geneal. Bełzec.* Maryanna Grzybowska, była za Maciejem Bardzińskim, druga za Abrahamem Biejkowskim pisarzem ziemskim Sendomierskim. Antoni podstoli Czerski 1704. Grzybowska Józefa Ostroroga małżonka. Mikołaj Grzybowski cześnik Ciechanowski 1*mo voto* z Janikowskiej miał syna Adama sędziego kapturowego Lwowskiego 1733. tego synowie, Ignacy z Joanny Drogomirowny podkomorzanki Wendeńskiej: Jan, i Stanisław, i córka Eleonora, z Borkowskiej cześnikowny Chełmińskiej. 2*do voto* z Janowskiej Tomasza. 3*tio voto* z Agnieszki Drohojewskiej Krzysztofa, i Antoniego w zakonie naszym.

W roku 1778. Józef Grzybowski podstoli Czerski. — Stanisław podkomorzy Liwski. — Józef cześnik. — *Krasicki.*

Grzybowski *herbu Róża*, *Nakiel. fol.* 163. *z Długosza libro Benefic.* wspomina Bolesława z Grzybowa herbu

Róża: jam zaś czytał Krzesława z Grzybowa podkomorzego Sendomierskiego, na liscie Jagiełła Króla danym miastu Krakowskiemu, na liscie zaś Kazimierza Króla danym miastu Lubelskiemu 1448. podpisał się Piotr z Grzybowic podsędek Krakowski. Jan Grzybowski dworzanin księżny Ostrogskiej Anny Aloizyi, umierając 1639. kollegio naszemu Ostrogskiemu siła dobroczynności wyświadczył. *Histor. Coll. Ostrog.*

GRZYMAŁA HERB.

Nie wszyscy jednakowo, herbu Grzymała zażywają. Jedni trzy wieże na tarczy noszą, z bramą otwartą, z podwiedzioną kratą, bez męża w bramie stojącego, na hełmie także trzy wieże, i pięć piór strusich za niemi, wieże powinny być czerwone, pole tarczy żółte; na hełmie jednak jedna we środku z wież prosto w górę idzie wyniesiona, dwie z boku, niby nakłonione na bok. Taką symetryą herbu tego, szczycą się Oleśniccy, Potuliccy, Grudzińscy, według *Łukasza Paproc. de Origin. Stemm. Grzymała.* Drudzy, ze wszystkiem takież baszty kładą, ale w pośrodku bramy mąż zbrojny stoi z mieczem w górę zaniesionym w prawej ręce. Tego herbu pospoliciej inni Grzymalitowie zażywają. Trzeci, mur mają w sześć rzędów, na nim trzy sobie równe baszty stoją, bramy ani żołnierza nie masz, nad hełmem i koroną toż wszystko jest, co i u pierwszych. Czwarci, mur także noszą w sześć rzędów, ale na wierzchu niby zębaty, jak pospolicie mury koło fortec bywają, o trzech zębach, czyli przedziałach albo blankach, na hełmie orle skrzydło barkiem w prawą tarczy obrócone, które strzała przeszywa w poprzek żeleźcem w lewą tarczy obrócona, drudzy nad hełmem kładą proporzec: ten herb zowie się odwaga, albo mur Konopackich, bo się nim ta familia pieczętowała, przyniesiony do Prus za Krzyżaków z Brunświku, *Luc. Paproc.* tamże. *Bielski fol.* 110. po-

wiada, że ten herb Grzymała przyszedł do nas z Niemiec z Świdrygierem biskupem Kruświckim, koło roku 1129. Drudzy, jako *Łukasz Paproc.* o pierwszym herbie Grzymała, twierdzi, że jeszcze za czasów Lecha do Polski zawitał. Ci zaś co męża zbrojnego w bramie stawiają, że idą od Zelberszwechta, twierdzi, luboć ten autor nie śmiał determinować, czy on z pierwszych wyszedł familji, czy też z Niemiec z tym herbem się przeniósł; to się zda być pewna, że przodek tego domu, gdy broniąc jakiegoś kasztelu, w bramie stanąwszy, nacierającego do zamku nieprzyjaciela, odpędził, na pamiątkę męztwa swego, do dawnego herbu bramy, otrzymał aukcyą męża zbrojnego w niej z mieczem stojącego: toż potwierdza: *Tricesius in suo Epigram. Miles qui stricto tres turres protegit ense, Grimaliae gentis, nobilis auctor erat, Arces tutatus, contra vim, fortiter, hostis, et meriti hoc grato Principe stemma tulit, Unde viri fortes ejus de stirpe creati, tutantur Patriam marte potente suam:* jedni, jako *Paprocki*, tego są zdania, że pomienionemu Zelberszwechtowi, ten przydatek nadany: atoli *Parisius in Slavia* domyśla się, że jeszcze za M. Antonina filozofa Cesarza, gdy albowiem ten Pan dobywał miasta Windeborza (które dziś Wiermą zowią) w Sarmacyi, na prezydium tam zostawiony mężny kawaler, Grzymała nazwany, nietylko natarczywości Rzymianów należyty dał odpór, ale też wycieczkami, wiele bardzo z wojska Rzymskiego wytępił, i nakoniec miasta fortunnie obronił, tak że z melancholji M. Antoninus i Cesarz w obozie umarł. W nadgrodę tej przysługi, Grzymała, takim kształtem herb ten wyniósł, od którego i sam herb imienia dostał. Albo też więc mówi w oblężeniu Metuli miasta Gepidów Sarmatów, ten herb nabyty, gdzie Augustus Cesarz ranionym został: atoli *Appianus* świadczy, że lubo to miasto długo się i potężnie broniło, niemogąc jednak szturmu wytrzymać Rzymianów, samiż go zapalili oblężeni, i wszyscy albo się wzajem pozabijali, albo w ogniu spłonęli, żeby się tylko Rzymianom w niewolą nie dostali, komuż tedy z nich nadany, kiedy wszyscy zginęli? Trzeciego kształtu herbu Grzymały, ten początek wywodzi, *Łuk. Paprocki.* Litwa z Jadźwingami, częstemi najazdami naprzykrzyli się Mazowieckiej prowincyi, obywatele koło wsi Zielony i Ślasów, zebrawszy się w kupę, nietylko, że łupiezców wyparowali, ale się ich do woli nasiekli; dla tego w rekompensę tej odwagi, dawny ojczysty herb Grzymała przemieniony, to jest mur bez bramy, bez szylwachu, i niby znać dając, że się murem stawili w tej okazyi tamtej ziemi: to miał wziąść *Paprocki* z dawnych monimentów i przywilejów; taki herb widzieć w katedrze Pło-

ckiej, którym się te domy pieczętują: Lagunowie, Pęczkowscy, Ślascy, Zieleńscy. O czwartym będzie się indziej mówiło. Lityńscy inszym kształtem herb swój układają, o którym pod literą L. znajdziesz. Tu przydaję, co pisze *Joseph. de bello Judaico lib. 7. cap.* 15. po spustoszeniu Jerozolimy od Tyta i Wespazyana Cesarzów, trzy tylko w tem mieście wieże zostawione nienaruszone, żeby z nich każdy, mógł sobie snadno wnieść, co to za miasto Jerozolima było? Tamerlanes dostawszy miasta Damaszku, tak wiele w nim ludzi pomordował, że z samych głów pobitych ludzi, trzy niby wieże osobliwszą robotą wystawić sobie na tryumf kazał. *Cornel. a lapide in Jerem. cap.* 49. *v.* 13.

Przodkowie domu tego.

Świdgier biskup Kruświcki, albo jako ich temi czasy zowią, Kujawski, od Honoryusza Papieża na tę katedrę wyniesiony 1129. człowiek w obyczajach miły, czem do siebie wszystkich nęcił serca, na Władysława książęcia Krakowskiego, Sieradzkiego i Łęczyckiego z Państwa i z Polski wygnanie z innemi Pany zezwolił: umarł 1151. w Kruświcy pochowany. *Damalew. in Vitis Episc. Cujav.*

Przecław, z kanonika Gnieznieńskiego i Wrocławskiego na Szląsku, biskup Lubuski herbu Grzymała z mężem zbrojnym, klasztorowi Miechowskiemu dał darował dwie wsi, z kościołem świętego Krzyża, za murami miasta Gnieznieńskiego, jako dowodzi, *Nakiel. w Miechowi. fol.* 67. *i fol.* 116. *z Katalogu Patryarchowskiego:* wzięty był na tę katedrę 1179. świat pożegnał 1189.

Paweł biskup Poznański, z zakonu Kaznodziejskiego wzięty na tę godność 1209. herb mu Grzymała przypisuje *Długosz*, bez męża zbrojnego. Ten hrabię Borzywoja z Śrzemu, o życie mniej przystojne, kościelnemi cenzurami od społeczności wiernych wyłączył: Borzywoj chcąc się tego zemścić, pod pretextem kombinacyi przyjacielskiej, zaprosił do siebie Pawła biskupa; stawił się w pięknej komitywie tak prałatów swoich, jako i przyjacioł biskup, wziąwszy wprzód assekuracyą od Borzywoja, o swojem bezpieczeństwie, ale ten słowa nie dotrzymawszy, biskupa pojmał, i więził czas niejaki, przecież szczęściem uszedł z więzienia biskup, na Borzywoja klątwy ponowił: jakoż Bóg go w krótce skarał, pojmany albowiem na Śrzemie zamku, i zabity. Paweł zaś infułat siedząc na tej katedrze lat 33. przeniósł się na lepsze życie 1242. w Poznaniu pochowany, *to Długosz in Vitis*

Episc. Posnan. Atoli co się tycze tego, czy był ten Paweł zakonu S. Dominika Profess, zda się być nie pewna Długosza relacya: bo jakom dowodził w III. Tomie pod Donhoffami, S. Dominik dopiero w roku 1215. konfirmacyą u stolicy apostolskiej otrzymał reguły swojej, a Pawła z Dominikańskiego zakonu Długosz pisze już być wziętym na biskupstwo 1209. chyba żebyś mówił, że potem ten zakon przyjął, kiedy się i w Polszcze pięknie krzewić począł; *Paprocki* wypisał z katalogu jakiegoś, że ten Paweł wstąpił na katedrę Poznańską 1122. a miał umrzeć 1159. ale musi być omyłka w druku, snać miał mówić wzięty 1222. umarł 1255. *Bzovius in propag. fol.* 6., świadczy i *Treterus* że OO. Dominikanów fundował na Śrzodce w Poznaniu, atoli potem ten klasztor ich przeniesiony jest do miasta.

Domarat biskup Poznański, *według Długosza i Paprockiego*, obrany na tę katedrę po Jędrzeju Szymonowiczu herbu Zaręba, przecież *Paproc. i Okolsk.* wziętym go chcą mieć na tę infułę w r. 1242. lubo Jędrzej Zaręba dopiero prezydował w roku 1300. i Wacława Króla na Królestwo Polskie z innemi koronował, śmierć zaś Domarata zwalają na rok 1272. lepszy tedy komput lat w Długoszu czytam, który powiada, że siedział na tem biskupstwie lat 9. przeniósł się na inszy świat 1320. *Długosz in Vitis Episcop. Poznan.*

Przecław z Pogorzelca biskup Wrocławski na Szląsku, z kanonika Wrocławskiego na tę godność obrany, był kanclerzem u Karola IV. Cesarza Rzymskiego, z którym tytułem podpisał *auream Bullam, de incorporatione Polonicae Silesiae, regno Bohemiae* 1355. umarł 1376. żył na tem biskupstwie od roku 1341. bo w drugim roku Jana Czeskiego Króla z klątwy rozgrzeszył. *Bzovius in propag. Miechov.* Grotków miasteczko z całym tamtym powiatem od Bolesława Legnickiego i Brzegskiego książęcia kupił, i do kościoła Wrocławskiego przyłączył, czem tak to biskupstwo wyniósł, że go złotem zwano. *Nicol. Henelius Silesiogr. fol.* 36. *Bernardus Mallincrotius, tractat. de Archicancell. Imper. et Cancell.* z tego może każdy wnieść, jaki błąd jest w Paprockim i Okolskim, gdy go obranym być mienią w roku 1244. na to biskupstwo, wtenczas, gdy jeszcze w Bononji naukami się bawił.

Jan z Strzelce arcybiskup Gnieznieński, dla suchej komplexyi Suchywilk nazwany, niektórzy powiadają, że był z ojca Przecława wojewody Kaliskiego urodzony, matka zaś jego była rodzona siostra Jarosława Skotnickiego herbu Bogorya arcybiskupa Gnieznieńskiego, w Strzelcach pod Sendomierzem, nie daleko Szydłowca na świat wydany, w cu-

dzych krajach różnemi naukami, młodsze lata polerował, doktor w prawie duchownem zawołany, skoro do ojczyzny powrócił, taką u wszystkich opinią o sobie wzniecił, że dziekanowi natenczas Krakowskiemu, i kanonikowi Gnieznieńskiemu pieczęć wielką koronną Kazimierz Król oddał, i exekutorem testamentu swego uczynił 1370. *Długosz tom.* 2. a kollegium Gnieznieńskie po zejściu Bogoryi, na arcybiskupią katedrę zgodnie go obrało, luboć i sam Bogorya jeszcze za żywota swego, już go był sobie koadjutorem uczynił; za promocyą tedy Ludwika Króla, do którego posłem z innemi jeździł, zapraszając go na tron Polski, od Grzegorza XI. konfirmacyą w Awenionie otrzymał. Chor katedry Gnieznieńskiej sklepieniem ozdobił. Synod w Kaliszu złożył, z którego posłów wysłał do Króla prosząc, żeby duchowni od podatków tak byli uwolnieni, jako inni ziemianie Polscy świeccy, co i otrzymał. Władysława książecia Opolskiego, z biskupem Płockim Dobiesławem pogodził, o dziesięciny z Dobrzyńskiej ziemi, których gdy mu zabraniał Władysław, Dobiesław klatwą go okrył. Atoli większego po nim serca niektórzy wyciągali przy wolności kościelnej: bo gdy mu Ziemowit książę Mazowiecki klucz Łowicki pustoszył, ba i sam Łowicz obległ, żeby był Pełkę z Garbowa do rezygnacyi prepozytury Łęczyckiej na syna swego Henryka, przymusił, on na to przez szpary patrzył. Tąż dyssymulacyą nadrobił, gdy wojska na Bartłomieja Koźmińskiego sciągnione, drugie dobra jego, i biskupstwa Lubuskiego zrujnowały, i gdy Bernard z Garbowa, po zabiciu Pełki brata swego od kasztelana Łęczyckiego, Uniejowskiego zamku dobywszy, skarb arcybiskupi dobrze przetrząsnął. Umarł w Zninie, w Gnieznie pochowany 1382. siedział lat 9. *Damalew. in Archiep. Gnesnens.*

Przybysław z Strzelce herbu Grzymała, niegdy podskarbi Jana Suchywilka arcybiskupa Gnieznieńskiego, i jego krew, a potem Miechowita, najprzód u nich w Uniejowie był proboszczem, a potem w Gnieznie u S. Jana, zszedł z tego świata 1418. *Nakiel. in Miechov. fol.* 436. Dobrogost kasztelan Wiślicki 1302. Bronisław z Strzelce kasztelan Zarnowski Mikołaj de Strzelec sędzia ziemski Sendomierski, list jego 1412. *u Nakiel. w Miechov. fol.* 384. Stanisław z Strzelce, Scholastyk Warszawski 1525. podpisał dekret przeciwko heretykom, *u Łubiens. in Episc. Ploc.*

Domarat sędzia ziemski Poznański 1243. podpisał list Przemysława książęcia Wielko-Polskiego, *u Nakiel. w Miechow. fol.* 767. tenże się potem z innemi Wielko-Polskiemi Panami, na Bolesława Łysego książęcia zmówił. *Cromer lib.* 8. Domarat podsędek Krakowski 1251. na liscie Bole-

sława Wstydliwego, *u Nakiel. fol.* 171. Domarat z Pierzchna kasztelan Poznański i starosta Wielko-Polski, *Długosz* 1383. Oleśnicki kasztelan Kostrzyński, którzy długo wojnę toczyli z Nałęczami, że ją Jagiełło Król do Wielko-Polski zjechawszy, ledwo powagą swoją uśmierzył. *Cromer lib.* 14. Jan Grzymała kasztelan Kaliski 1272. Przecław Grzymała wojewoda Kaliski 1360. tenże czy inszy Przecław kasztelan Poznański 1357. a snać potem wziął województwo Kaliskie. Jędrzej Grzymała kasztelan Poznański 1445. O tych mówiłem w pierwszym tomie. Piotraś Grzymała, synowiec Jana arcybiskupa Gnieznieńskiego, dziedzic na Baranowie nad Wisłą. *Biel fol.* 248. Od tego znać, że Baranowscy Grzymalitowie poszli. Derszław z Giwna Grzymała, brat rodzony Domarata kasztelana Poznańskiego i starosty Wielko-Polskiego, sam najprzód podstoli Kaliski, 1378. a potem kasztelan Gnieznieński 1383. *Dług. tom.* 2. Jędrzej Świerad kasztelan Kamieński, Wierzbięta Smogulecki i Teodoryk Margoński Grzymałczykowie tegoż czasu, *Biel. fol.* 261. *Paprocki o herb.* Przedysława herbu Grzymała, chce mieć sukcessorem Trajana na biskupstwie Kujawskiem 1383. atoli *Damalewicz powiada*, że o nim ani w Długoszu, ani w żadnym katalogu, ani w monimentach katedry Kujawskiej, zgoła nigdzie nie czytał. Jan z Broglowa Grzymalczyk, na dworze, i w obozie Zygmunta Cesarza dobrze zasłużony, znaczne od niego wziął był dobra, wszakże wszystkę tę fortunę porzucił, widząc że Zygmunt niesłusznej sprawie Krzyżackiej więcej daleko sprzyjał, i do Jagiełła Króla przyszedł. *Cromer.* 1410. *fol.* 292. Jakób Grzymała doktor zakonu Kaznodziejskiego, *haereticae pravitatis inquisitor* 1450. *Bzovius in Propag. fol.* 70. *cap.* 8. *et in Annal.* 1452. *num.* 18.

Herbowni.

Baranowski, Bieganowski, Borkowski, Brodowski, Budziszewski, Busiński, Chwalikowski, Czampski, Czuszowski, Dłuski, Dobiecki, Garwaski, Gasiński, Głogowski, Gorski, Goślicki, Grabowiecki, Grudziński, Grzymała, Grzymułtowski, Gutteter, Jabłonowski, Kaliborski, Kamodziński, Kazanowski, Kobyliński, Krzemieniowski, Lagon, Leśniowski, Lityński, Lubiatowski, Łagiewnicki, Łaszewski, Łudzicki, Machwicz, Małachowski,

Mniszewski,
Modrzewski,
Moszczyński,
Niegolewski,
Odachowski,
Oleski,
Ostrowski,
Pęczkowski,
Piątkowski,
Podleski,
Pokrzywnicki,
Potulicki,
Przeciszewski,
Przejrzeński,
Prądzewski,
Radowicki,
Raszowski,
Rybski,
Rynwid,
Siedlecki,
Siemianowski,
Skotnicki,
Smerzyński,
Smogulecki,
Sojecki,
Swiszowski,
Ślaski,
Troszczeński,
Turzyński,
Wieszczycki,
Wilamowski,
Wilkowski,
Wkryński,
Zaborowski,
Zaleski,
Zamoscki,
Żarnowiecki,
Zasadzki,
Zbierzchowski,
Zbikowski,
Zbykalski,
Zieleński.

W Litwie Jan Rynwidowicz przyjął na swój dom herb Grzymała, zkąd niektórzy Niemirowie tego klejnotu używali, jako Niemira starosta Mielnicki, którego, od herbu, Grzymalcem mianuje przywilej Alexandra Króla, dany 1501. ale się potem do inszych herbów przyznali Gutteterów herb, różni się od zwyczajnego Grzymały, jako się niżej mówić będzie.

Grzymała *herbu Grzymała.* Jarosz Grzymała mąż sławny, który w Hiszpanji, będąc, w różnych potrzebach z Saracenami, mężnie sobie postępował, dostał się potem w niewolą z Kuchmaistrem. *Biel. fol.* 302. Jedni z nich temi czasy znajdują się w powiecie Lidzkim, drudzy w Bełzkiem województwie. Jakób rotmistrz w różnych potyczkach dzielny i szczęśliwy. N. miał za sobą Chlebowiczownę kasztelankę Trocką, wdowę po Hamszeju Stanisławie. *Kojał. in MS.* Z tych Anna Grzymalanka była za Jędrzejem Jaskmanickim podstolim Kijowskim. Kilian miał za sobą Wojenkowską, córkę Sebastyana, *Okolski tom.* 1. *pod herbem Abdank.* Marcin, Alexander, Stanisław, w księztwie Litewskiem 1700. N. Jana Oziębłowskiego małżonka.

W roku 1778. Kazimierz Grzymała sędzia ziemski powiatu Wołkowyskiego. — *Krasicki.*

O familji tej licznie w Królestwie Polskiem znajdującej się, obszerniej będzie w Tomie X. —

Grzymała *herbu Mora*, w ziemi Łomżyńskiej. Mikołaj Grzymała w ziemi Nurskiej, podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Zdaje się że do tego herbu należą Grzymałowie w Warmii, których następnych *Krasicki w przypisach* wymienia: — N. kanonik Warmiński — brat jego dziedzic wsi *Dąbrówki* służył w wojsku Szwedzkiem — za czasów Karola XII. — Siostra za Ma-

skwartem — trzeci brat — dziedzic na *Tracku* i *Nikelkowie* — dwóch synów zostawił. —

Grzymisławski *herbu Prus 1mo*, w Poznańskiem województwie. Stanisław Grzymisławski podpisał elekcyą Władysława IV. niewiem czy nie tu należy Mikołaj z Grzymisławia wojewoda Poznański 1260.

Grzymułtowski *herbu Grzymała*, jednaż ich dzielnica z Wilamowskiemi. Janusz Grzymułtowski, mąż i sławy i siły wielkiej. Drugi starostą był Drahimskim człowiek rycerski, osobliwie w Węgrzech. Janusz Mikołaj z Dzierżanowskiej herbu Gozdawa, siostry opata Wągrowieckiego, urodzony, już był ostatni dziedzic z tego domu za czasu Paprockiego.

Grzymułtowski *herbu Nieczuja*, w Wielkiej-Polszcze. Jan Grzymułtowski kasztelan Bydgoski, którego syn Wojciech, Marcin 1632. Stanisław starosta Śrzedzki, miał za soba Katarzynę Leszczyńską, Bogusława podkanclerzego koronnego córkę, która po jego śmierci dostała się w małżeństwo Piotrowi Opalińskiemu wojewodzie Podlaskiemu, z tej córka, była za Werdą Janem podkomorzym Pomorskim starostą Nowskim: *MS. de Famil. Prussiae*, i syn Krzysztof, najprzód podkomorzy Kaliski, potem kasztelan Poznański, któremu pod tym tytułem, Rzeczpospolita pozwoliła założyć miasta, Trejsztan, i Lasków: przez konstytucyą 1667. *f.* 18. W roku 1678. już wojewoda Poznański, marszałek Królowy, starosta Ujski, Pilski, deputat na trybunał fiskalny, *Constit. fol.* 3. i 1685. komissarz na uspokojenie pogranicznych dyfferencyi od Szląska. *Constit. fol.* 14. Mąż rycerski, kiedy z ludźmi, swoją szkatułą na obronę ojczyzny wystawionymi, nie raz w Wielkiej-Polszcze i w Prusiech Szwedów płaszał. *Primo voto* pojął był Barbarę Ossowską, z tej był syn Jan, *2do voto* brał 1665. Alexandrę Cecylią Leszczyńską, herbu Wieniawa, Leszczyńskiego podkanclerzego koronnego córkę. Córka jego jedna Katarzyna, pierwszym związkiem żyła z Jędrzejem Gembickim podkomorzym Poznańskim, drugim z Naramowskim kasztelanem Śrzemskim. Druga była za Władysławem Czarnkowskim starostą Osieckim. Był ten Krzysztof dowcipu wielkiego, wymowy gładkiej, są w druku jego *Mowy na Sejmie* 1685. miane, *in 4to*. Marszałkował izbie poselskiej 1664. Komissarz na komissyą Kadzyńską z Moskwą. *Załuski mowy różne powiada*, że stryj jego jeden w pierwszej Chocimskiej zabity poległ, drugi siła fortuny łożył na ratunek ojczyzny pod czas Szwedzkiej burzy. Stanisław kasztelan Sieradzki, córka jego była za Mikołajem Duninem Modliszewskim. Zofia Grzymułtowska *primo voto* z Rusockim zmówiona,

2*do voto* z Adamem Przyjemskim oboźnym koronnym, a potem kasztelanem Gnieznieńskim, starostą Kowalskim, fundowała ojców Reformatów w Górce 1622. i w Osieku. Jan opat Lędzki 1621. Któryś z tego domu, miał za sobą Barbarę Czarnkowską, Piotra Czarnkowskiego kasztelana Poznańskiego rodzoną siostrę, umarła 1576. *Histor. Colleg. Posnan.* N. opat Wągrowiecki 1579. *Ibidem* N. w roku 1531. wróciwszy z peregrynacyi do ziemi świętej, śluby swoje oddał Bogu w kościele Bożego Ciała w Poznaniu, że go Bóg wybawił z wielkiej nawalności na morzu. *Bzovius annal.* 1399. N. Grzymułtowska była za Mikołajem Działyńskim, podkomorzym Dobrzyńskim.

Grzywa *herbu Kościesza*, w Rawskiem województwie. Stanisław w ziemi Sochaczowskiej podpisał elekcyą Jana Kazimierza: atoli raczejby się herbem Lis pieczętować powinni, niżeli Kościeszą, ile że jawniem czytał list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* w którym approbuje ten Król, co Paweł Grzywa i inni tegoż herbu rodacy, do herbu Lis przypuścili Marcina Czyża Nieczyckiego.

Grzywieński *herbu Jastrzębiec*, w Mazowszu. Jan z Starzechowic Grzywieński kanonik Krakowski.

Guczy *herbu Zetynian.* Jest tarcza na dwie części przedzielona szeroką linią, która się zda rzekę wyrażać, od prawego boku tarczy z góry, na lewy na dół z ukosa idącą, z obudwu tej linji stron róża czerwona, na hełmie trzy pióra,

nie pisze jednak *Okol. tom.* 3. *fol.* 347. jakie, ile z sztychowania, dochodzić mogę, Kogucie. Koloru także ani tarczy, ani linji, nie wyraził. Podobny temu herb znajdziesz *u Petrasancta cap.* 60. gdzie powiada, że się nim pieczętują Castrucciuszowie w Etruryi, zkąd według *Okolskiego* ten dom

do Polski przyszedł; czego dowodzi z nadgrobku Kaspra Guczego, w kościele Florenckim OO. Dominikanów w r. 1363. wystawionego, który tem przezacnem miastem rządził. Atoli wspomniony *Petrasancta cap.* 47. twierdzi, *Guccios Florentinos in clypeo deferre taenias aureas ternas, totidemque nigellas, in suprema scuti regione punicea aureis characteribus inscriptum: Libertas.* Pierwszy z opisanem wyżej herbem wszedł w te kraje, razem z Królową Boną dworzanin jej, Karol Guczy, o którym nadgrobek jego w Przemysłkiej katedrze świadczy, że był rodem z Florencyi, a w Polszcze żupnikiem generalnym Ruskim. *Starowol. in Monum.* Osiadłszy w Bieckim powiecie, z Anny spłodził dwóch synów, Oktawiana i Reinera, gdy ojczyznę swoję Florencyą nawiedzali, Stanisław Tęczyński wojewoda Lubelski, opiekował się niemi. Z tych Oktawianus miał za sobą Elżbietę Wielopolską, podkomorzankę Krakowską. *Paproc. fol.* 58. Kasper, o którym *Paproc. fol.* 702. tylko jednę córkę spłodził Annę, ta najprzód Dersznia kowa, potem Trzecieska, nakoniec Złotnicka. Jan Guczy z Golańskiej zostawił syna Jędrzeja, ten na dworze Myszkowskiego marszałka koronnego, wiek swój z pochwałą przepędził, z Zofji Olbierzowskiej synów jego trzech. Jan, Zygmunt i Jędrzej. Piotr, stryjeczny tych brat, miał czterech synów, Jana, Mikołaja, Pawła, i Jędrzeja. Mikołaj w Lubelskiem osiadł, pojąwszy w małżeństwo Hornowską sędziankę ziemską Brześciańską; Jan w Krakowskiem, żona jego Jankowska; Paweł na Wołyniu, żona Kuroszowna. Jędrzej z Zagórską wszedł w kontrakty małżeńskie. Są Gutschii na Szląsku starożytna familia, świadek, *Cureus fol.* 263. ale rozumiem że inszego herbu.

Gudziejewski, w Mińskiem województwie. Jan Gudziejewski, Kazimierz i Michał podpisali elekcyą Jana III. Jan ale go Gudziański napisano pisarz ziemski Trocki 1580. poborca z sejmu, *Constit. fol.* 366. Jan Tułgowt Gudziański, Paweł, i Alexander 1700.

Gujski. Jan Gujski w województwie Trockiem podpisał elekcyą Władysława IV. Alexandra wspominają *Konstytucye* 1647. *fol.* 23.

GULCZ HERB.

Powinien być tryanguł złoty, prosto do góry końcem jednym obrocony, tym kształtem jak kozły, na budynkach stawiają, w polu niebieskiem, atoli nie zupełny, bo trzeciej od dołu linji w nim nie masz, nad hełmem i koroną stoi

GULCZ HERB.

Panna rozczochrana, z rękami po ramię odciętemi, nad głową jej trzy wrzeciona przędzą obwinione, u dołu jakby się w kupę zchodziły. Tarczą herbu, dwaj w zbroje ustrojeni, w ręku kopie u nich, z obu stron trzymają. To starożytny herb domu Gultzów, czy Golczów. Przydał potem Ludwik XIV. Król Francuzki Joachimowi Rudigierowi Gulczowi w nadgrodę heroicznych jego zasług, trzy lilie złote, w r. 1660. Każda z nich ze dwóch spojona, z tych jedna powinna być w środku tryangułu, dwie koło kończatego wierzchołku, jedna po prawej, druga po lewej stronie: o czem świadczą autentyczne tego domu diplomata, w których wszyscy Gulczowie *Liberi Barones* od tegoż Króla zawołani, i do lilji przypuszczeni, *jus indigenatus* w całej Francyi otrzymali. Dom starożytny, i w rycerskie dzieła wsławiony, nie tylko w Polszcze, ale i w postronnych Państwach, jako niżej obaczysz z tego, co o nich piszę z informacyi przysłanej mi. Początki swoje do Gulczewskich Prawdziców referują. Arnold Golcz koło roku 1300. zamki trzy, w Wałczu, Dramburgu, i Drahimie, fundował, synów jego było dwóch, Jerzy i Ludwik. Od Jerzego pochodzi linia Golczów, którą Czarną zowią, od Ludwika linia Biała. Obadwa ci bracia w wojsku Krzyżackiem heroicznemi dziełami wsławiwszy się, w nadgrodę ich, wiele dóbr od mistrzów tejże kawaleryi wzięli. A że ten dom rozrodzony, niektórych tu tylko przytaczam. Konrad Czarny starosta Drahimski, konwent S. Franciszka w mieście Dramburg fundował. Z tejże linji Czarnej kwitnęli. Gunter *Consiliarius intimus* u Ferdynanda Cesarza, podkomorzy nadworny, generał nad usaryą Cesarską, gubernator Królestwa Czeskiego, w zasługach wziął był wiele hrabstw. Marcin Maxymilian nad artyleryą u Ferdynanda III. Cesarza generał,

przez 30. lat wielkiem sercem przeciwko Szwedom wojował, osobliwie jednak w Lusacyi, i Pomeranji siła dokazywał. O czem *Cluver fol.* 816. Fryderyk kasztelan Lędzki *Consiliarius* Augusta II. Króla. Wszyscy ci trzej bezpotomnie zeszli, z których drugi, miał za sobą Maryą Juliannę hrabiankę de Eberstein. Henryk dziedzic na Klausdorfie generał w wojsku Cesarskiem, syn jego starszy Konrad Riemer rotmistrz królewski, temu Idea de Dewitzen zrodziła syna Henryka, który generałem najprzód był Saskim, potem miasta Gdańska komendantem, dalej *Generalissimus* wojsk Moskiewskich, umarł 1727. syn jego Henryk starosta Wałecki, z Jadwigi Małgorzaty Dorpowskiej, ma pięciu synów: Henryka, Jerzego, Balcera, Augusta, Stanisława i Karola. Jerzy Gunter drugi syn Konrada Riemera, generałmajor w wojsku Saskiem, *sterilis*. Trzeci Jan zostawił synów dwóch. Tegoż Henryka dziedzica na Klausdorfie drugi syn Henryk dziedzic na Rutkach, którego było trzech synów; Franciszek Rudiger, w wojsku Moskiewskiem generałmajor. Jan i Joachim Rudiger major w wojsku Duńskiem. Do tejże linji należy Krzysztof Henryk generałmajor u elektora Brandeburskiego temi czasy. Z linji Białej Gulczów od Ludwika pochodzącej był Arnold, którego syn Balcer marszałkował na dworze elektora Brandeburskiego, ten z Anny de Rauschka spłodził córkę Ludowikę Maryą, która najprzód żyła z Wojciechem Krasińskim, wojewodą Mazowieckim, po nim z Władysławem Sapiehą wojewodą Brześciańskim i synów trzech; Jerzego pułkownika, Fryderyka kapitana i Henryka obersztерleitnanta, którego temi czasy trzech synów żyje. Jerzy brat rodzony Arnolda rotmistrz królewski, a potem sędzia Wałecki, z Teresy de Martentin Fleminkowny miał trzy córki, tyleż synów, to jest Joachima Rudigera, ten długo w wojsku Francuzkiem żołd prowadząc, gdy się w wielu kampaniach i umiejętnością rycerskich dzieł, i nieulęknionem sercem popisał, generałem nad piechotą wywyższony, nową aukcyą do herbu swego, o czem wyżej mówiłem, i wiele innych łask z Francyi wyniósł: w Brandeburskiem potem wojsku nad piechotą rządy mu powierzono, a że u wszystkich monarchów sława jego słynęła: dla tego prawie go jeden drugiemu wydzierał. Chrystyan V. Król Duński, *Generalissimum* go nad całem wojskiem swojem przełożył, toż mu potem oświadczył Jan Jerzy książę Saski, gdy mu rządy całego wojska swego zleciwszy pod Wiedeń wyprawił: pięknie się tam męztwem swojem popisał, i z pochwałą Jana III. Króla Polskiego, zszedł bezpotomny w Treblinie 1688. w wierze katolickiej nieprzełamany, i na naszą rezydencyą Wałecką dobroczynnie łaskawy.

Jana Henryka w wojsku Cesarskiem kapitana, ale ten pod czas oblężenia pod zamkiem Arras we Flandryi na placu poległ. Arnolda Kaspra burgrabiego ziemskiego Wałeckiego, dziedzica na Człopie, Drzonowie, Trzebiniu, Pieczyskach, Szonowie, Klausdorfie etc. z sejmu 1670. był naznaczony komissarzem do pogranicznych dyfferencyi od margrabstwa, *Constit. fol.* 26. miał za sobą Maryannę z Borków Gostyńską, z którą zostawił synów dwóch, i trzy córki, z tych Teresa Małgorzata 1*mo voto* Władysławowi Unrugowi starościcowi Gnieźnieńskiemu, 2*do voto* Franciszkowi Pilchowskiemu, druga Urszula Alexandrowi Haza burgrabiemu ziemskiemu Wschowskiemu. Trzecia Małgorzata Katarzyna, Krzysztofowi Unrugowi zaślubione. Z synów zaś Joachim Rudigier podstoli Wschowski, złączył się dożywotnie, najprzód z Heleną Kurską, a potem z Krystyną Fryderyką Brudzewską, córką Zygmunta Brudzewskiego generała w wojsku Saskiem. Drugi Jerzy Franciszek obersztertleitnant w wojsku królewskiem, którego z Elżbiety z Bukowca Schlichtinkowny córka Elżbieta Carolina. Do tejże linji należał Franciszek Joachim chorąży nadworny koronny, generał nad gwardyą Litewską, ekonomji królewskiej w Polszcze generalny komissarz, Śrzedzki i Nowodworski starosta, sekretarz legacyi do Porty Ottomańskiej, umarł w Grodnie bezpotomny.

N. starosta Wałęcki — córka jego za Szakiem dziedzicem na *Stembergu* generałem wojsk koronnych. Synowie, jeden starosta Tucholski generał wojsk koronnych, drugi; starosta Grudzigski także generał wojsk koronnych, syna jedynaka w młodym wieku postradał — trzeci; starosta Hamasztyński. — *Krasicki.*

Gulczewski *herbu Junosza*, w ziemi Wyszogrodzkiej. Jakób Gulczewski skarbnik Wyszogrodzki, podsędek Nurski za Króla Stefana, syn jego także był skarbnikiem, z Brzeskiej zostawił potomstwo. Stanisław w Wyszogrodzkiem, Jędrzej w Krakowskiem pisali się na elekcyą Jana Kazimierza Króla. Gulczewska była za Adamem Rudnickim.

Gulczewski *herbu Prawdzic*, w Płockiem województwie. Z tych było trzech braci rodzonych, jeden po drugim biskupami Płockiemi. Mikołaj najstarszy, z kantora Płockiego na tę infułę wysadzony 1367. jak daleki od ambicyi, tak tem bardziej do tej funkcyi wszystkim się zdał być zdolny, w Rzymie z rozkazu Urbana V. Papieża od kardynała Ostyeńskiego poświęcony, atoli drugiego roku, na inszy się świat przeniósł, to jest 1369. w Płocku pochowany. Stanisław drugi brat, po nim na tęż katedrę wstąpił, będąc wprzód proboszczem Kujawskim i kanonikiem Płockim; biskup uczony, pobożności wielkiej i szczodrobliwości na ubogich, atoli

i ten nie dłużej jak brat starszy, tym kościołem rządził: bo we dwie lecie, także paraliżem ruszony, żyć przestał 1371. Dobiesław Sówka nazwany, brat ich trzeci najmłodszy, po zejściu obudwu, na tęż godność zgodnie od kapituły Płockiej obrany, wspaniałego serca biskup, osobliwie stawając przy prawach i swobodach kościelnych, ztąd co antecessorowie albo utracili, albo zaniedbali, prawnie odzyskał: Władysława książęcia Opolskiego o dziesięciny z Dobrzyńskiej ziemi zatrzymane, klątwą przycisnął, że wrócił, co się Bogu należało, wszakże i nim nie długo się tej dyecezyi cieszyć dostało, wkrótce albowiem apoplexya życie mu wydarła. *Łubieński in Vitis Episcop. Płocen.* Raciborz z Gulczewa kanclerz u książąt Mazowieckich 1453. *Statut. Mazov. fol.* 109. Jędrzej kasztelan Płocki 1408. Jan z Gulczewa wojewoda Rawski 1544. Jędrzej wojewoda Rawski 1572. Małgorzata Piotra Szczawińskiego podkomorzego Gostyńskiego małżonka 1473. O tych się mówiło w tomie pierwszym; a że się Sierpscy z Gulczewa piszą, dla tego być może, że niektórzy z tych, com ich tu położył, do Sierpskich należą. Anna z Gulczewa Sierpska wojewodzanka Mazowiecka (podobno Rawska) Złotkowskiego kasztelana Biechowskiego małżonka, 1589. dobroczynnie łaskawa na nasze kollegium Kaliskie. *Hist. Coll. Caliss.* Taż potem była za Zarębą z Kalinowy, ojciec jej Jędrzej wojewoda Rawski. Żydów którzy Najśw. Sakrament nożami skłóli, surowie pokarał, nieskorumpowanej Pan gorliwości. *Wysocki dedicat. Vitae S. Cathar.* Ona zaś 48. osób naszych podczas powietrza z Kaliskiego kollegium sprowadziwszy, hojnie w Rychwale żywiła, umarła 1606. Zofia Gulczewska była za Jędrzejem Gumowskim podczaszym Wiskim ale *sterilis.* Elżbieta za Mikołajem Brudzewskim wojewodą Łęczyckim. N. miał za sobą Działyńską wojewodzankę Chełmińską.

GULDENBALK von HOLT HERB.

Ten dom z dawna w Inflanciech trzech palmowych drzew w herbie zażywał, atoli Władysław IV. Król Polski na sejmie swojej koronacyi, aukcyą tego herbu w ten sposób uczynił. Tarcza herbu na cztery części przedzielona, po prawej stronie tarczy trzy palmowe drzewa podle siebie stoją, w drugiej dzielnicy po lewej stronie, lew w koronie, miecz goły w przedniej łapie trzyma, głową w prawo obrócony, na trzeciej niższej takiż lew, na czwartej, takież drzewa jak na pierwszej. We środku tych czterech dzielnic tarcza mała, na

GULDENBALK
von
HOLT

HERB.

której trzy pasy w szerz idą, na hełmie lew z mieczem w górę zaniesionym. Tego herbu zażywają Guldenbałkowie von Holtowie, z których Jan był sędzią Derpskim, syn jego także Jan, ten dla Moskiewskiej inkursyi do Inflant, zostawiwszy tamże ojczyste dobra dość obszerne, do Polski się przeniósł, i za Zygmunta III. Króla, długo w obozie Polskim, żołd wojenny prowadząc, zasłużył sobie, że go Władysław IV. Król Polski między indigenas przypuścił, i sekretarzem swoim uczynił, córka jego Magdalena była za Franciszkiem Mirosławiem Czapskim podkomorzym Malborskim.

GULDEN-
SZTERN

HERB.

Gwiazda złota powinna być o siedmiu rogach czyli promieniach, nad hełmem z korony dwie ręce zbrojne, łokciami na bok obrócone, w palcach wieniec trzymają, koło którego siedm pawich piór, ale tylko wierzchołki ich widzieć, tak go opisał *Pastorius stella aurea*, i *MS. o Familiach Pru-*

skich. Z dawna to dom w Szwecyi i w Danji w najpierwsze godności kwitnął, i podziśdzień jeszcze kwitnie: bo Eryk Guldensztern albo Gyllenstyern był marszałkiem Duńskiej korony, Axillus albo Axelius vice-rex Nordwejski, Eryk pierwszy się do Szwecyi przeniósł za czasów Karola VIII. Szwedzkiego Króla, i był tam Architalassus albo najwyższy stolnik Królestwa Szwedzkiego, a zatem *vicarius regis* w tem państwie; gdzie ta godność pierwsza jest po królewskiej, otrzymał w małżeństwo Krystynę tegoż Karola córkę: z niej był syn Eryk przedni senator w Szwecyi: tego zaś syn Jerzy stolnik najwyższy w tem Królestwie: od którego syn Mikołaj, Królów Jana, Eryka i Zygmunta kanclerz, a na ostatek najwyższy stolnik, urodzony był z Ebby Bielkowny, siostry Królowy Szwedzkiej Gunille, wtórej żony Jana III. Króla Szwedzkiego, po naszej Katarzynie Jagiełłownie: spłodził ten Mikołaj Jana, także stolnika najwyższego, ten miał za sobą Sygfrydę Brahownę, Piotra Brahe hrabi na Wisingsburgu marszałka Królestwa Szwedzkiego córkę, był ten Piotr bratem ciotecznym Króla Jana III. Szwedzkiego, jako zrodzony z siostry rodzonej Gustawa I. Króla Szwedzkiego, a ten zaś, ojcem był przerzeczonego Jana III. Króla, dziadem Zygmunta III. pradziadem Władysława IV. i Jana Kazimierza Królów Polskich. Matka także Sygfrydy wyżej pomienionej Beata Sztembokowna, Królową Szwedzką Katarzynę, trzecią już żonę Gustawa I. Króla Szwedzkiego rodzoną siostrę miała. Ten tedy Jan stolnik z Brahowny spłodził Zygmunta, *Liberum Baronem in Lundholm et Fogelwig*, któremu dla nienadwerężonej swej ku Zygmuntowi III. wierności, gdy się tu do Polski przeniósł, indygenat dano na sejmie coronationis Władysława IV. 1633. i Erykowi stryjowi jego: tego Eryka syn był Maxymilian, umarł 1646. Zygmunt zaś w różnych naukach i językach biegłości wielkiej, najprzód starosta Sztumski i ekonom Malborski, a potem kasztelan Gdański, jam go i między wojewodami Pomorskiemi położył, ale zda mi się nim nie był: miał za sobą Annę Fabiana Cemy kasztelana Chełmińskiego córkę, z której było dwóch synów, Władysław Kazimierz i Jan Rafał, atoli oba młodo pomarli, córek zaś trzy: z tych Lukrecya Katarzyna najprzód żyła z Janem Kazimierzem Kretkowskim, po nim z Stanisławem Alexandrem Konopackim kasztelanem Chełmińskim, druga Barbara z Władysławem Łosiem stolnikiem Płockim, a potem wojewodą Pomorskim. Trzecia Dorota z Krzysztofem Drohojewskim chorążym Przemyslkim. Lukrecya Guldenszternowna, a podobno Eryka córka, była za Grzybowskim Janem starostą Warszawskim, umarła 1648.

Guldyn. Ci nobilitowany na sejmie 1662. O czem *Konstytucya fol.* 43. pierwszy tę nobilitacyą otrzymał Jan Guldyn, od młodych lat do zgrzybiałego wieku zasłużony w Polskiem wojsku na różnych expedycyach.

Guliński *herbu Bończa*, tak o nich świadczą nasi pisarze.

Gułtowski *herbu Leszczyc*, w Wielkiej-Polszcze: któryś z tego domu fundował kościół w Kościanie farny. *Kazanie obrona.* Piotr Gułtowski wojewoda Kaliski, wnuk jego, Łukasz hrabia na Racacie, tak na sług Boskich szczodrobliwy, że częstokroć dwunastu w domu swoim zakonników S. Franciszka sustentował, miał za sobą Jadwigę Sobieską czy Marka wojewody Lubelskiego, czy też podkomorzego Lubelskiego córkę, z której tylko się jedynaczka została córka, a podobno i ostatnia dziedziczka tego domu, Jadwiga Katarzyna, ta pierwszym ślubem żyła z Stanisławem z Sztembergu Kostką starostą Lipieńskim, drugim z Alexandrem Wolfem starostą Felińskim, Pani cnót wielkich, a najprzód umartwienia, zkąd ciało swoje postami, paskami żelaznemi trapiła; pokory, z tej w Wielki Czwartek dwunastą ubogim nogi umywała; pobożności, z tej z Bogiem na modlitwie ustawicznej się łączyła. *Kazanie na jej pogrzeb. Ks. Młodzian.*

Gumieniecki *herbu Gryf*, w Krakowskiem województwie. Sebastyan Gumieniecki podpisał obwieszczenie 1697. miał za sobą Justynę Jadwigę Chronowską, z której syn Józef chorąży Parnawski. N. Gumieniecka była za Krzysztofem Pacanowskim. N. zakonnica S. Benedykta w Staniątkach.

Gumkowski, w ziemi Łomżyńskiej. Adam Gumkowski burgrabia Łomżyński 1607.

Gumowski *herbu Pobog*. Kazimierz Gumowski cześnik Zakrocimski miał za sobą Gidzińską, z tej była córka Maryanna zaślubiona Alexandrowi Zielonce cześnikowi Kijowskiemu, i syn Stanisław także cześnik Zakrocimski, któremu Anna Łosiowna chorążanka Sanocka, powiła dwóch synów Antoniego i Kazimierza, i córek trzy, Maryannę, Joannę, i Magdalenę. Po Gidzińskiej pojął tenże Kazimierz Polanowską, po tej Lisiecką, z tej spłodził cztery córki, Gorską, Magdalenę Massalską, Julianę Świechowską, Annę Nehrebecką: synów trzech, to jest Jana, który z Zabłockiej Eleonory zostawił córkę Annę, i synów dwóch Antoniego Soc. Jesu i Jana: Marcina, ten dworską służąc umarł: Franciszka ten miał za sobą Zawadzką Katarzynę, z której potomstwo

Kazimierz... Warsza...

Jędrzej i Dyzmas i córka. Piszą się z wielkiego Gumowa w powiecie Nurskim.

Gumowski *herbu Rola,* w Łęczyckiem województwie. Jan Gumowski pamiętny pod Pskowem kawaler. Któryś z nich pojął Katarzynę, Stanisława Rzewuskiego sędziego Lwowskiego córkę. Wojciech miał za sobą Katarzynę z Sienną dziedziczkę na Wykotach Lipach i Woli Lipskiej, z tą spłodził dwóch synów, Jędrzeja podczaszego Wiskiego, który z Gulczewską Zofią żył *sterilis*, i Jana, który z Anną Kowalską zostawił córkę Katarzynę Kraińską łowczyną Sieradzką, i syna Stanisława miecznika Dobrzyńskiego, temu Zofia Ustrzycka powiła te dzieci: Mikołaja, Michała podczaszego Wiskiego, Jana miecznika Dobrzyńskiego, Antoniego skarbnika Nurskiego i Franciszka, Barbarę *primo voto* Swenderską, 2*do* Lipską, 3*tio* Bukowską, i Teresę. Kazimierz podkomorzy Zakrocimski, z sejmu 1661. komissarz do pogranicznych dyfferencyi: *Constit. fol.* 32. synowie jego Tomasz łowczy Zakrocimski i Maciej 1674. Walentyn w ziemi Sochaczewskiej 1648. Piotr w Ciechanowskiej 1632.

Gumowski *herbu Topor,* w województwie Ruskiem i w powiecie Radomskim piszą się z Krwatów. Bartłomiej Gumowski, z Lenkowny, miał syna Jana na ubogich szczodrze hojnego, żona jego Dymitrowska: widzieć ich nadgrobki w Radomiu. Gumowska była za Sobieskim, z której syn był cześnik koronny. N. Gumowski miał za sobą Borejkownę podczaszankę Podlaską. Zofia zakonnica u wszystkich SS. we Lwowie. Jan w prawie tak ojczystem, jako i cudzoziemskiem biegły, Zygmunta III. i Władysława IV. sekretarz i pisarz dekretowy, umarł 1633. jako wypisał z jego nadgrobku, z kościoła S. Trojcy OO. Dominikanów w Krakowie, *Starowol. in Monum.* Dominik Karol starosta Lipiński 1674. N. Gumowski podsędek Przemysłki 1689. Jan Franciszek oboźny i chorąży Sanocki pułkownik znaczny, z Skrzyńskiej, z domu Stadnickiej, zostawił dwóch synów, Stanisława i Antoniego i córkę Maryannę.

Gurowski *herbu Wczele,* w Wielkiej-Polszcze, i na Podolu. Józef Gurowski podsędek Wschowski czy Poznański, z synowicy W. Ks. Kaspra Drużbickiego urodzony. Jan burgrabia Poznański 1683. komissarz do granic od Szląska. *Constitut. fol.* 12. Melchior najprzód podczaszy Poznański, z sejmu 1683. naznaczony do dystrybuty hiberny, *Constitut. fol.* 4. potem kasztelan Gnieznieński 1697. nakoniec kasztelan Poznański i starosta Kościański, był wprzód kasztelanem Miedzyrzeckim 1694. żona jego Krystyna Przybyszewska, z której pięć córek zostało, z tych jedna w zakonie S. Urszuli życie

swoje Bogu poświęciła, druga Jadwiga w Owińskach w klasztorze Cystercyeńskim: tyleż synów, to jest Józef Bernard najprzód opat Przemęcki, potem Bledzewski, umarł koło r. 1718. Melchior starosta Kościański i Kolski, żona jego Gruszczyńska. Trzeci Alexander Benedykt w zakonie Cystercyeńskim. Czwarty Jan. Piąty Stanisław. N. brat Melchiora kasztelana, najprzód miecznik Poznański, potem chorąży Kaliski, starosta Kolski, żona jego Zofia Przyjemska chorążanka Kaliska, z tej były trzy córki, tyleż synów, z których jeden Melchior, drugi Alexander pułkownik nad dragonią. Władysław Gurowski w zakonie naszym życie swoje zakończył 1671. w Poznaniu, rządził kollegium Grudziądzkiem. Samuel z sejmu 1676. komissarz do granic. *Constit. fol.* 51. Jędrzej Seweryn stolnik Podolski poseł na konwokacyą 1733. Katarzyna Pawła Zielonki małżonka.

Melchiora Gurowskiego kasztelana Poznańskiego potomstwo: 1o. Władysław marszałek nadworny Litewski, pojął *Radomiską* wdowę po Działyńskim wojewodzie Kaliskim: w roku 1775. marszałek wielki: — 2o. Rafał w roku 1788. kasztelan Kaliski a w r. 1790. Poznański: — 3o. Alexander podkomorzy Gnieznieński: — 4o. Melchior proboszcz Gnieznieński, kanonik Poznański. — *Krasicki.*

Gut *herbu Rawicz*, a popobno potem Gutkowski nazwani w Sendomierskiem województwie. Z tych Mikołaj i szczęśliwy i odważny żołnierz przez lat 20. N. Gutkowski pisarz grodzki Nowomiejski 1612. Jędrzej starosta Chęciński 1656. Jan w zakonie naszym temi czasy, są w druku jego, 1mo. *Phosphorus Poloniae*, *Oratio de S. Stanislao Kostka in fol.* 1727. *Sandom.* 2do. *Illustres soleae passus*, *Oratio de eodem*, *eodem anno*, *forma et typis sub nomine Wielopolski.* 3tio. *Themidis arae paneg. in ingressu Joachimi Potocki Capit. Leopol. fol.* 1720. *Leop.* 4to. *Cor Primum vivens*, *et ultimum moriens infun. Steph. Potocki Mareschalci Curiae Regni in fol. Leop.*

Gutowski *herbu Ciołek*, w Mazowszu, piszą się z Gutowa, od Alexandra Ciołka swoję linią prowadzą, z tych był Mikołaj Gutowski, któremu Kazimierz III. Król Polski, że mu siła dopomógł do pozyskania Rawskiej ziemi, dał starostwo Rawskie, i inne liczne possessye 1462. *Cromer. l.* 25. *Biel. fol.* 427. Dadzibog w ziemi Wieluńskiej, Paweł w Nurskiej 1648. Bernard Gutowski zakonu S. Franciszka Reformowanego, wydał *Kazania na niedziele i święta całego roku i o Męce Pańskiej in fol. w Warszawie* 1695. *typis Scholarum Piarum.* Waleryan Franciszkan prowincyał i doktor teologji umarł 1694. wydał *Kazanie*, *Hartowna strzała na pogrzebie Kazimierza Giebułtowskiego.* 2do. *Wielki*

Franciszek Święty Kazanie in 4to. 3tio. *Quadragesymał albo Kazania na cały post in fol.* 1688. 4to. *Panegiryczne niektóre dyskursy i różne insze Kazania in 4to* 1675.

Gutowski *herbu Ślepowron.* Anna Gutowska zakonnica S. Dominika 1625. *Paprocki, Łaski,* w ziemi Wiskiej o nich piszą, z tych Mikołaj 1648. N. była za Komornickim.

Gutteter *herbu Grzymała*, z tą jednak różnicą, że brama powinna być bez wież, bez blanków, bez drzwi, bez kraty, nad nią we środku stoi mąż zbrojny więcej niż po pas, w prawej ręce alabardę prosto do góry trzymający, lewą się pod bok podpiera, twarz u niego w prawą tarczy skierowana z brodą, w sukni Polskiej z guzikami, czapka na głowie z wyłogami żółtemi czarna, u niej pióra Niemieckie, pole tarczy żółte czy złote, nad hełmem tenże mąż z alabardą, ale już na ramieniu, w prawą tarczy obrócony: takem go widział w Małogoszczy u fary na nadgrobku Eleonory Gutteterowny zmarłej w roku 1630. który rodzice jej postawili. Wszakże niektórzy powiadają, że w tym herbie nie brama być powinna, ale mur bez bramy na trzech skałach, i zowią go Frangemberg, *MS. Ks. Rutki*, gdzie przydaje, że do Polski naszej wniesiony za Zygmunta III. od Kaspra Guttetera, którego przodkom przez Cesarzów Rzymskich był nadany. Jakoż i mnie dostało się czytać, o ich szlachectwie i że z Niemiec do Polski weszli, list królewski, ale Zygmunta Augusta. Żył ten Kasper w roku 1589. Augustyn Gutteter miał swoje dziedziczne dobra pod Miechowem. Jędrzej Gutteter dobrodziejski w zakonie naszym był prowincyałem w roku 1639. Za jego rektorstwa w nowicyacie naszym Krakowskim, młodzian jeden sukienkę na siebie zakonną biorąc, złoty swój pierścionek na obrazie Najśw. Matki w kaplicy przy S. Macieju zawiesił, zaślubiając się Bogu w tym zakonie na służbę, wkrótce ztesknіwszy sobie w nim, prosił i gorąco wymagał dymissyą z zakonu u Ks. Guttetera: poszedł z nim rektor przed ów obraz, i gdy się tam oba coś trochę pomodlili, aż z obrazu odpadłszy ówże sam pierścionek, w piersi nowicyusza uderzył, od nich odbity na ziemię upadł, czem przestraszony nowicyusz do nóg upadł rektorskich, prosił, żeby go z tego zakonu nie wypuszczał. *Dan. Pawłow. w Życiu Ks. Drużbickiego.* Maciej Stanisław z Karsznic Gutteter Płocki, Łęczycki kanonik, dziekan Pucki 1698.

Gutry. N. Gutry miał za sobą Czapską córkę Władysława, Gutrzanka była za Czapskim Józefem.

Jerzy Gutry major wojsk koronnych przypuszczony do indygenatu roku 1673. — *Krasicki.*

Guzelf, w Brzeskiem Litewskiem. Guzelfowna zakonnica S. Brygitty 1687. w Brześciu. Michał 1700. Łukasz miał za sobą Grocholską.

Gwagnin, herb jego na cztery części tarcza przedzielona, na prawej wyższej stronie orzeł o dwóch głowach, z rozpiętemi skrzydłami, pyskiem rozdartym, w koronie, na lewej wyższej, orzeł Polski zwyczajny, na nim litery S. i A. z sobą powiązane, na głowie jego w prawą tarczy skręconej, korona, pod temi jest linia poprzek tarczy prosto wyciągniona, druga niżej pod nią, ale na ukos trochę, z góry od prawego boku, na lewy; między temi jeż w prawą się czołga. Na hełmie dwie korony, jedna na prawym boku, z której pół satyra kosmatego wychodzi, pas na nim, głowa nisko strzyżona, w lewą tarczy patrzy, w ręku pałygę, albo dębczak ku końcu grubszy zaniesiony w górę, tak jak by nim chciał uderzyć, trzyma. Druga na lewym boku; z tej pół gryfa widzieć w prawą tarczy patrzącego, w obudwu nogach miecz jakby do cięcia zaniesiony trzyma. Domyślam się że ten herb nadany od Zygmunta Augusta Króla Polskiego, co wyrażają litery S. i A. gryf zaś od Chodkiewiczów do niego przydany Alexandrowi Gwagninowi. Wydał do druku: *Descriptionem Sarmatiae Europeae*, *Spirae in fol.* 1581. i 1578. 2do. *Kronika Sarmacyi Europejskiej, to jest Polska, Litewska, Ruska, Pruska, Żmudzka, Inflantska, Moskiewska i Tatarska* 1578. *in fol.*

Gwiazdowski *herbu Bogorya*, w Wielkiej-Polszcze. Wacław Gwiazdowski, ten z Jadwigą Mielińską herbu Wczele, zostawił synów Wacława, Alexandra i Piotra kanonika Poznańskiego, był potem scholastykiem Gnieznieńskim, kustoszem Płockim, kanonikiem Krakowskim 1617.

GWIAZDY HERB.

O tym herbie sam tylko *Ks. Kojałow. in MS.* pisze, że mają być trzy gwiazdy w polu błękitnem, a w hełmie cztery pióra strusie, przecież nie przydaje ktoby się tym herbem pieczętował. Jan Walezy Król Francuzki założył kawaleryą w roku 1352. których liczba nie powinna była przenosić nad pięćdziesiąt: ci się zwali, *Equites stellae*, a to dla tego, że na złotym łańcuchu nosili gwiazdę z tym napisem, *Monstrant Regibus astra viam*, poświęcony był ten ordo świętym trzem Królom, którzy z darami do narodzonego Chrystusa przyszli. *P. Bonani Ordin. Eques. fol.* 110. Gwiazdami różne się domy i herby szczycą jako herby Sztenberg, Bekiesz, **Guldensztern**, **Leliwa**, Andrault, Ancuta, Brochwicz 3*tio*, Cie-

łątkowa, Fogelveder, Trzywdar, Gwiazda z krzyżem, Newlin, Orla. Trzy gwiazdy w Miesiącu, i inne, o których każdym, na swojem miejscu mówić się będzie.

Gwowski. Eustachi Gwowski 1661. przez sejmową konstytucyą nobilitowany, i dobra mu Czarna Kamionka wydzielono. *Constit. fol.* 64.

Gzowski *herbu Dołęga.* O tych sam tylko, *Ks. Kojałow. in MS.* pisze, że wyszedłszy z Mazowsza osiedli w Grodzieńskim i Wołkowiskim powiecie. Z tych Zygmunt Gzowski wojski Grodzieński od Moskwy zamordowany 1660. gdy do nich od swego powiatu posłował, w Replu pochowany.

Gzowski *herbu Grabie,* w Wielkiej-Polszcze. Paweł i Kazimierz Gzowscy podpisali elekcya Władysława IV. Jędrzej i Jan Jana III. z Poznańskiego województwa, Maryanna Marcina Skaławskiego skarbnika Poznańskiego małżonka. Jan Gzowski w zakonie naszym po katedrach filozoficznych i teologicznych rządził kollegia Sendomierskie i Lubelskie: wydał do druku, *Wieloraka korona albo Kazanie o B. Franciszku Regis S. J.* 1716. *Sendom. in fol.* 2do. *Kazan. na kanonizacyą Ś. Stanisława Kostki i Ś. Aloizego S. J. in fol.* 1727. 3tio. *Kazanie na pogrzeb Hozyuszowy in fol.*

W roku 1778. Jan Gzowski stolnik Radziejowski. — Kazimierz miecznik Bydgowski. — *Krasicki.*

Gzowski *herbu Junosza.* W powiecie Zakrocimskim. Piotr w Podlaskiem województwie podpisał elekcyą Władysława IV. Bernard 1616.

H.

Hadziewicz *herbu Wieniawa.* Mikołaj Hadziewicz rodem z Grecyi, tu w Polszcze osiadłszy, gdy Chana Tatarskiego, nad naszemi karkami wiszącego, nie tylko ugłaskał, ale i od zguby odwrócił, zasłużył sobie na to, że go ojczyzna między synów koronnych policzyła, przez *konstytucyą* 1654. gdzie o nim tak mówi. *Gotów ten za Ojczyznę życie położyć, który dla niej tak wiele, w tak wielkiej potrzebie uczynił.* Ten z Różą Sciborowną, spłodził córkę Elżbietę Ossolińską starościnę Wojnicką: i synów dwóch. Z tych Krzysztof Grzegorz łowczy Przemyski, którego rycerskie zasługi, wspomina *konstytucya* 1676. *fol.* 46. wydał do druku: *Argo*

Śreniawę do brzegu płynącą: jest wiersz na weselu Stanisł. Lubomirskiego z Donhoffowną 1676. *Crac. in fol.* 2do. *Drogie Eklezyasty i Proverbialisty Pańskiego napomnienia, to jest Księgi Eklesiastesa wierszem Polskim wyłożył Cracov.* 1702. *in 4to.* 3tio. *Dzieło zbawienne, to jest Epigrammata o Męce Pańskiej i inne, Leopol.* 1700. *in 4to*, atoli zszedł bezpotomnie. Drugi Piotr ten trzy razy śluby małżeńskie ponawiał. Pierwszy raz z Katarzyną Lanckorońską kasztelanką Czechowską, z tej córka Anna była za Marchockim kasztelanem Żarnowskim. Drugi raz z Maryanną Opacką cześnikowną Warszawską, ta mu powiła cztery córki, Krystynę ta najprzód żyła z Butlerem, a po nim z Jakóbem Nowosielskim podstolim Bielskim, Petronellę Tomaszewską, Franciszkę Komorowską, i Barbarę: synów zaś dwóch, Józefa, którego z Cecylji Sierakowskiej syn Antoni, i córki cztery, Barbara, Róża, Anna, i Teodora: i Antoniego, ten pierwszym związkiem skolligowawszy się z Franciszką Duninowną Karwicką, miał z nią synów trzech Jana, Antoniego, i Jakóba, tyleż córek; drugim związkiem z Złowodzką zostawił syna Marcina, córek trzy. Trzeci raz Piotr pojął Apollonią skarbkownę Kiełczewską, z tej synów dwóch było, Piotr i Ignacy.

N. Hadziewicz komornik graniczny Pilznieński 1761. roku. Piotr Hadziewicz podstoli Łukowski. — Jakób wojski mniejszy Nowomiejski, sędzia kapturowy, podsędek Sendomierski, chorąży powiatu Wiślickiego, podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Sendomierskiem, miał dwóch synów i córkę za Gorzkowskim. — Piotr i Michał Hadziewiczowie bracia rodzeni, ludzie rycerscy, koło roku 1768. w kawaleryi narodowej. — Maciej miał za sobą *Kleczyńską*, siostra jego Joanna za Grabowskim. — Na Ukrainie Adam Hadziewicz brygadyer wojsk koronnych miał za sobą *Charlińską.* — *Wielądek.* — *Krasicki.*

Macieja Hadziewicza umieszcza *Kuropatnicki* w extrakcie *apud Tabulas Regni Galliciae et Lodomeriae inter equites* pod dniem 12. Września 1782. roku. —

Hagentorn, z Szwecyi do Polski przyszedłszy, otrzymał indygenat na sejmie 1662. *O czem świadczą konstytucye koronne.*

Haliczańskie *książęta*, w metryce Wołyńskiej 1528. czytam kniazia Iwana Haliczańskiego, i drugiego Hrehorego na Wołyniu possessionatos.

Haliski. Jan Haliski nobilitowany na sejmie Grodzieńskim 1726. dla zasług swoich, pułkownikiem w wojsku Polskiem będąc, ale *sterilis.*

Halka *herbu Saława* na Rusi. Piotr Halka hetman wojska Ruskiego, z Rusią wpadłszy do Polski, Sendomierski kraj spustoszyli, i w Korczynie zamek drewniany spalili: zebrali się na nich Sendomierzanie, u Lublina z niemi się po-

tkali, i lubo naszych daleko mniej było, Rusi więcej, bo i Litwę i Tatarów na pomoc sobie zwabili, przecież ich porazili, drugich którzy salwując życie, do Lublina byli uciekli, gdy Polacy oblegli, tak ich głodem wymorzyli, że się poddać musieli, działo się to w roku 1300. *Biel. fol.* 205. Rafał Halka z Romanowa pochowany we Lwowie 1571. Stanisław ostatni z tej familji w kościele OO. Dominikanów złożony po śmierci 1600. jako *Okolski* pisze, atoli dom Świrskich, że się z Romanowa pisze, tak jako i Halkowie, znać że jednęż dzielnicę z niemi mają. Halko Alexander 1700. w Litwie.

Halmnicz. Jerzy marszałek Litewski i Tenutarz Lidzki 1501. podpisał list Alexandra książęcia o unji Litwy z koroną: O czem *konstytucya* 1564. *fol.* 55.

Hamszej *herbu Sulima*, w Witebskiem i Brzeskiem województwach. *Ks. Kojał. in MS.* Jerzy Wiesztort Hamszej dziedzic na Berezie, Sielcu, Zdzitowie, miał za sobą Dorohostajską marszałkowiczownę Litewską, zostawił synów Stanisława i Jana. Z tych Stanisław, miał za sobą Hlebowiczownę kasztelankę Trocką, ale z nią żył bezpotomnie: Sielec majętność zapisał jej, która się potem Grzymale drugiemu mężowi dostała, a po tego śmierci skarbowi. Król August dał tenże Sielec Kiszce, którego córka po zmarłym pierwszym mężu swoim książęciu Radziwile, gdy poszła za dworzanina swego Satarskiego, zapisała go Januszowi książęciu Radziwiłowi. Jan brat Stanisława dziedzic na Berezie i Zdzitowy, fundował w Berezie plebanią i kościół, miał za sobą Kniehynią Przychabską, z której spłodził dwóch synów, Jana i Mikołaja. Z tych pierwszy Jan, z Horskiej zostawił syna Stanisława sędziego ziemskiego i podwojewodzego Wileńskiego, któremu żona Skorucianka powiła syna, Jana starostę Stoklickiego. Mikołaj drugi syn z Przychabskiej, był kasztelanem (roku nie pisze autor) Brześciańskim, synowie jego Jan, Paweł, Jerzy, i Marcin, i córki dwie Tarnowska i Tyszkiewiczowa. Z tych synów Jan z Zawiszanki, tylko córki zostawił. Paweł dziedzic na Berezie z Baczanki dwóch synów, Jana i Mikołaja, z tych Janowi Jezierska powiła Michała i Jana, pierwszy zabity od Tatarów, drugi z Kęssowskiej miał dwóch synów, Stanisława proboszcza Smoleńskiego i Kazimierza dworzanina królewskiego 1648. Anna była za Maryanem Łownickim kasztelanem Podlaskim.

Hamułecki. Ci nobilitacyą otrzymali na sejmie 1661.

Hanczowicz. Alexander Hanczowicz poseł ziemski z Litwy na sejm 1661. *Manifest. Lubom. fol.* 66. Mateusz Michał Haniewicz oboźny Wileński 1700. Kazimierz i Jan.

Hanenko. Ci nobilitacyą otrzymali na sejmie.

Hankiewicz. Stefan Hankiewicz pisarz zadworny dekretowy, o którym *konstytucya* 1667. *fol.* 28. i 1676. *f.* 10. i 1685. *fol.* 10. gdzie namieniają, że przedtem rokiem otrzymał był nobilitacyą.

Hański *herbu Gozdawa*, w Chełmskiej ziemi. N. Hański pisarz ziemski Lubelski koło roku 1685. Kazimierz stolnik Żytomierski z Kijowskiego deputat na trybunał koronny 1718. Hański miał za sobą Annę córkę Jana Bielskiego herbu Jelita. Anna Hańska z Lubienieckiej urodzona, była za Bielskim herbu Jelita. Hańska Kazimierza Chrościkowskiego małżonka. Bonawentura chorąży Żytomirski 1728.

W roku 1778. Jan Hański cześnik Owrucki. — *Krasicki.*

Hański *herbu Korczak*, w Chełmskiej ziemi, tak o nich Paprocki i Okolski pisze, niewiem czy nie omyłką. N. była za Jędrzejem Gruszeckim.

Haraburda *herbu Abdank*, w różnych województwach i powiatach księztwa Litewskiego rozrodzeni. Przedtem w herbie nosili podkowę krzyż i gwiazdę od Króla Augusta I. sobie nadaną, atoli potem Abdankiem pieczętować się poczęli. Mikołaj Haraburda kasztelan Miński, który za swe odważne zasługi wziął od Króla i Rzeczypospolitej, dobra Swisłocz i Ostrów. Synowie jego dwaj, Krzysztof sędzia ziemski Słonimski umarł bezpotomnie: drugi Jan sędzia także Słonimski, dworzanin królewski, który spłodził czterech synów: 1. Jerzy Kazimierz dworzanin królewski, mąż godny, który za Władysława Króla na Smoleńskiej expedycyi odważnie stawał, synów z Zawiszanki dwóch zostawił, Janusza i Krzysztofa: 2. Jan dworzanin królewski żona jego Sołtanowna. 3. Alexander. Piotra Haraburdę wspomina *Stryjk. i Kojał. in MS.* (luboć go inni Jerzym chcą mieć) posła do Moskwy od Króla Stefana; gdzie go do więzienia dano, i nie wprzód wolno puszczono, aż po zniesieniu Moskwy pod Wendą. Piotr poborca w Wileńskiem 1581. *Constit.* 1590. *fol.* 602. Łukasz pisarz W. Ks. Litewskiego odprawował poselstwo do Moskwy 1557. Anicetus Haraburda arcybiskup Połocki ritus Graeci, wzięty na zamku Połockim 1563. Teodor u Królowy Bony był pisarzem. Mikołaj Fiedorowicz za Zygmunta Augusta sędzia Wyszogrodzki, Nowogrodzki. Michała wspomina *Possevin. i Stryjkow.* pisarzem Litewskim, i że odprawował poselstwo do Moskwy od Królów sześć razy, za Króla Augusta 1560. 1562. 1563. 1570. za Batorego zaś 1582. i 1584. Mikołaj i Jan bracia rodzeni, Krzysztof, Jerzy, i Adam synowie: Jerzy zginął na wojnie, Jan miał za sobą Wolanownę, Mikołaj Jerzy, Kierznowską wojewodzankę Nowo-

grodzką, synowie jego Hieronim, Stefan, Michał, z Tyszkiewiczowny. Michał Karol najprzód chorąży Słonimski, z sejmu 1685. komissarz do uznania krzywd, *Constitut. fol.* 7. Potem marszałek Słonimski 1696. Ludwik 1674. Jędrzej w zakonie naszym 1701. N. kasztelanka Mińska, była za Sapiehą Leonem sędzia ziemskim Grodzieńskim. N. kasztelanka Smoleńska Stefana Hluszanina małżonka za czasów Stefana Króla.

W roku 1778. Kazimierz Haraburda skarbnik Nowogrodzki. — Joachim regent grodzki tegoż województwa. — *Krasicki.*

Harbowski *herbu Ślepowron*, w Drohickiej ziemi.

HAUBICKI HERB.

W herbie Jastrzębia lecącego w prawą tarczy, noszą; w szponach trzyma gołębia dzikiego w modrym polu, na hełmie pawi ogon, tak go opisał *MS. Załusk. o Familiach Pruskich*, kędy przydaje, że tegoż herbu używają Płacheccy i Petowie.

Hauntal *herbu Zadora*, w Litwie *Stryjkow.* a potem Hawnulewicz.

Hawryłowicz, z województwem Mścisławskiem Jan Hawryłowicz podpisał elekcyą Jana III. Bogdan 1700. i Piotr Mostowniczy Mścisławski.

Józef Hawryłowicz łowczy Mścisławski. — *Krasicki.*

Hawszewicz *herbu Bronic*, w księztwie Litewskiem, ale z tą odmianą jako świadczy, *Kojałow. in MS.* że jelce nie jak literę X, ale jak krzyż układają, ten który wzdłuż idzie tarczy, powinien być biały, ten który poprzek, żółty.

Hayko *herbu Ogończyk.* Pierwszy na dom swój przyjął ten herb Jerzy Sangaw na sejmie Hrodelskim 1413. jako jest u *Łask. w Stat. fol.* 127. N. Hayko posłanikiem był do Moskwy 1520. i 1532. Jan najprzód pisarz Litewski, koniu-

szy Grodziński, dzierżawca Oszmiański, starosta Krasnosielski i Uciański, potem kasztelan Brześciański, jako go tytułuje przywilej inkorporacyi Inflantskiej 1567. miał za sobą, córkę Iwanowicza Dowojny; cztery razy jeździł posłem do Moskwy 1552. 1556. 1558. 1559. Adam Hayko w województwie Trockiem 1632. Kazimierz łowczy Smoleński, podsędek Mścisławski poseł na sejm 1662. z niego komissarz do zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 6. potem sędzia Mścisławski 1674. będąc tegoż województwa rotmistrzem, siła szczęśliwie dokazował przeciwko Kozakom Zaporowskim. *Kojałow. in MS.* Eufrozyna sędzianka Brześciańska, zakonnica S. Klary w Brześciu Litewskiem 1676. Wincenty Hayko 1616. N. starosta Wiesiołowski żona jego Zofia, Bogdana Sapiehy wojewody Mińskiego córka. *Walicki.* Michał Kazimierz 1674.

W roku 1778. Tadeusz Hayko sędzia ziemski Mścisławski. — List Piotra Myszkowskiego naówczas podkanclerzego koron. biskupa Płockiego, do kardynała Hozyusza pisany z Knyszyna 29. Listopada 1567. roku, w którym zaleca syna Jana Hayko kasztelana, którego ojciec na naukę do szkół Brumsbergskich posyłał. — *Z Manuscr. Helsbergskich*, *Krasicki.*

Hayn *herbu Jasieńczyk*, sam tylko *MS. Załusc. o Familiach Pruskich* o nim świadczy, i przydaje, że starożytna familia, z której bywali różni urzędnicy ziemscy, Ludwik i Ernest Haynowie, Jeremiasz także Hayn i brat jego sądowy Pucki, umarł w kolebce za Gdańskiem.

Haza *herbu Zając.* Haza Radlicz Samuel w Poznańskiem województwie podpisał elekcyą Jana III. Alexander Radlic Haza burgrabia ziemski Wschowski, miał za sobą Urszulę Gulczownę, z tej była córka Ludowika Kazimira Twardowska, i synów trzech, Franciszek Henryk, drugi Alexander, którego żona Urszula Unrużanka z Bukowca, trzeci Jerzy Sebastyan.

HEIDENSZTEIN HERB.

Heidensztejnowie, z których jeden za czasów Kazimierza Króla, z Frankonji albo pogranicza Niemiec z Francyą, do Polski przeniósł się, jakoż widzieć na mappach miasto Heidensztein, nad którem graf tegoż imienia Heidensztein władnął, tegoż herbu używają co i drudzy w Frankonji, ale już trochę odmiennego, bo ci tam z dawna nosili na polu czarnym i białym w pół równo rozdzielonym pyramidy, a na wierzchu przyłbicę z skrzydłem orlem: teraz zaś kładę słowa, indygenatu ich w Polszcze, gdzie go tak opisują. *Scutum seu area nigra, in ejusque una parte pyramides duas albas, ita*

HEIDEN-SZTEIN **HERB.**

ut media inter eas sit nigra, cujus apex subtus vergat. In altera alam Aquilinam, qua antea supra galeam, duplicis coloris utebantur, nunc unius albi, supra autem galeam apertam, coronam auream regiam, ex iisque eminentes tres plumas strutio camelinas, quarum media nigra sit, extremae duae albae. Laciniis nigri et albi coloris, ut antea ab utrinque circumfluitantibus. Dany ten indygenat 1585. Reinholdowi i Konradowi Heidenszteinom: kędy też wspominają przywileje im w zasługach nadane od Karola Wielkiego. Jan Heidensztein u książęcia Brandeburskiego był konsyliarzem. Konrad na dworach królewskich zasłużony, po śmierci w Zukowie pochowany. Urszula była za Gissą starostą Borzechowskim: brat jej rodzony Reinhold na Solęcinie i Pamiętowie dziedzic, sekretarz Stefana i Zygmunta III. Królów Polskich, umarł 1620. pochowany w Oliwskim kościele, gdzie sobie jeszcze za żywota swego, grób z żoną Erdmundą Konarską wystawił: z tą spłodził trzy córki, z których Zofia była ksienią w Zarnowie, druga za Jakóbem Oktawianem Konopackim kasztelanem Elblągskim, trzecia za Jędrzejem Sapiehą kasztelanem Wileńskim, i syna Jana Reinholda kasztelana Gdańskiego, od którego została się córka Raczyńska, i syn Melchior, temu Pudwelsowna jednę tylko córkę powiła, z Stanisławem Działyńskim starostą Kiszowskim zmówioną. Ten Reinhold, ojciec kasztelana, urodzony był z matki Anny Krokowny, jeździł od Stefana Króla w różnych legacyach do postronnych monarchów, wielkiej experyencyi, nie mniejszej roztropności; napisał i podał do druku: *Historiam de bello Moschovitico sub Stephano Rege Poloniae*, którą podzielił na sześć ksiąg *Crac.* 1584. *in fol. Coloniae una cum Cromero, Francofurti* 1600. *in fol. inter scriptores Rerum Moschoviticarum, Basileae* 1588. *in 4to,* nawet i po Niemiecku

przetłómaczona wyszła *Gorlicii* 1590. *in 4to.* Tęż samę historyą potem syn jego Jan kasztelan Gdański, z manuskryptów ojcowskich obszerniejszą wypisał: bo od śmierci Augusta I. Króla Polskiego, aż do roku 1603. przeciągnął ją, i na ksiąg dwanaście podzielił, tak, że tamtę historyą o Moskiewskiej wojnie zamknął w trzeciej, czwartej, piątej i szóstej księdze, to jest *Historia rerum Poloniae Francofurti* 1672. *in fol.* Tenże Jan wydał. *Normam Civis in Republ. boni, somnio Joannis Zamoscii expressam Gedani* 1637. *in 4to*, którą przypisał Tomaszowi Zamojskiemu. Jest także w druku jego, *Oratio in funere Sigismundi III. Lovanii* 1633. *in fol.*

Krasicki w przypisach dodaje, że ten Rheinhold Heidenstein napisał także księgę: *Vita Joannis Zamojsci:* i tę czytał w manuskrypcie, w sławnej Bibliotece Załuskich. Nagrobek tego Rheinholda jest w kościele Oliwskim. —

HEŁM HERB.

Paprocki o herb. fol. 575. tak o nim mówi. U żadnego historyka, nie najduję wzmianki o przodkach, ani wieku swego, wiedzieć o potomstwie nie mogłem: tylko Długosz wspomina ten herb między drugiemi, temi słowy. *Helm Domus, seu arma, quae vocantur Helm, Galeam habent hastiludialem pro insigni, ex qua prodeunt duo cornua pecorina, ex quibus prodit etiam una cauda pecorina.* Wszakże nie widziałem go nigdzie tak, chyba dwa listy zielone dębowe, a na polu czerwonem go używali. Okolski przydaje, że nad hełmem i koroną powinny być trzy pióra strusie. Okazyą tego herbu tę z Paprockiego naznacza. Za Bolesława Krzywousta, gdy wojnę z Prusakami i Pomorzanami nasi wiedli w roku 1111. nadany rycerzowi; że na harcu, nieprzyjaciela w szyszak ubranego, liściem dębowym otoczony mężnie poraził, i głowę mu uciął z szyszakiem i z rogami przyprawnemi. Zatem nastąpiło zwycięztwo znamienite, bo tam w tej okazyi dwadzieścia i siedm tysięcy Pomorzanów Polacy zrazili, a

dwa tysiące zagarnęli w niewolą: inni mówią, że ten rycerz był masztalerzem, ale za tę dzielność tym herbem uszlachciony. *MS. P. Rutka.* Przydaje Okolski, że go widział, między innemi herbami pogrzebowymi, na chorągwi w kościele Dominikańskim Latyczowskim.

HEŁT HERB.

Herb ten w Polszcze nadany dawnemi czasy, zkąd go też Starzą nazywają, drudzy mówią; że przyniesiony z Niemiec z Norembergi, którego tam zasłużeni ludzie Cesarzom i Królom swoim używają. Ma być czarne pole, na którym biała strefa, na tej czerwona strzała, skosisto w góre ku lewej stronie żelezcem idąca: na hełmie głowa ogarowa czarna, przez ucho jego strzała, także na białej strefie po ogarze czarnym spuszczonej idącą ku górze. Inaczej go drudzy opisują. Ma być strzała biała przez środek wzdłuż idąca w polu błękitnem albo brunatnem, na hełmie hart z obróżą z łapami do góry przedniemi, język z paszczeki wywiefił: *Okol. powiada,* że w pysku kartkę trzymać powinien. O tym herbie pisali, *Paproc. w Gniazdzie, Okol. tom.* 1. *fol.* 282. *i MS. Ks. Rutki.* Ktoby się tym herbem pieczętował, jak ci pisarze nie wiedzieli, tak i ja o nikim nie mogłem się doczytać, atoli Okol. powiada, że widział ten herb w Latyczowie na Podolu na nadgrobku: przydaje że Siffryd i Melchisedech Hełtowie, do Polski z tym herbem weszli, od jednego z nich, córka była za Koniecpolskiem kasztelanem Rozpierskim.

W dziele *Wappenbuch der Preussischen Monarchie* z roku 1836. znajduje się herb ten tak jak tu wyrażony z dodatkiem: że Held von Hagelshayn uznany d. 8. Marca 1759. roku. —

Hemindowski *herbu Kotwicz,* w Wielkiej-Polszcze, czyli jako pisze Okolski Henindowski.

Hemzyng. Jan Hemzyng dworzanin królewski podpisał elekcyą Jana III. w województwie Połockiem.

Henkiel. Ci nobilitowani 1662. o czem konstytucya.

Henning, w Inflanciech i Kurlandyi. Z tych Jakób von Henning w Olenderskiem i Angielskiem wojsku, a potem w Polskiem cudzoziemskiem żołnierską traktował, przybrawszy sobie w małżeństwo Dorotę Dwernicką, z niej spłodził córek dwie, tyleż synów, to jest Adama, ten w wojsku Litewskiem służąc zginął, i Jędrzeja porucznika w królewskiej gwardyi, tego córka Anna dostała się w małżeństwo Antoniemu z Witowic Czernemu, i syn Jan w zakonie Soc. Jesu. W tymże zakonie żyć przestał świątobliwie Jan Henning w roku 1682. wielu heretyków połowem do wiary świętej wsławiony. Jest w druku jego *Consideratio responsi dati a Joanne Botsaco, ad quaestionem de claritate Scripturae in rebus fidei*, 1668. *in 4to* Niemieckim językiem.

Henrykowski. Anna Henrykowska Józefa Ligęzy kasztelana Zawichojskiego małżonka.

Henryk Henrykowski, kapitan w wojsku koronnem, nobilitowany 1673. roku. — *Krasicki.*

Herberski, w ziemi Wyszogrodzkiej Balcer Stanisław Herberski podpisał elekcyą Jana III.

Balcer Herberski nobilitowany na sejmie 1673. r. — *Krasicki.*

HERBURT HERB.

Mają być trzy miecze, jabłko zielone, końcami przeszywające, dwa z góry ukosem, trzeci spodem prosto ostrzem do góry, pole tarczy czerwone, miecze srebrne, na hełmie trzy pióra strusie: tak go opisuje *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1064. *O herb. fol.* 526. *Okol. tom.* 1. *fol.* 286. *Klejnoty fol.* 71. *Biel. fol.* 268. *MS. P. Kojał. i inni.* Nasz ksiądz *Petrasancta* lubo między inszemi familiami cudzoziemskiemi powiada, że w Brytanji i Insubryi, są niektóre domy, które trzech mieczów w herbie używają, jako Nortoniuszowie, atoli inszą daleko od tego herbu symetryą. Ten zaś

herb przyniesiony do nas z Moraw, kędy z dawna Herburtowie na Fulsztynie zamku dziedziczyli, a potem gdy w koronie naszej osiedli, nowy Fulsztyn w Polszcze założyli, na pamiątkę dawnego z kąd wyszli. *Balbinus Epitom. Rer. Bohem. lib.* 3. *cap.* 15.; w roku 1278. o Herborcie z Fulsztyna dzielnym mężu, to potomności wypisał, że w owej lubo mniej szczęśliwej Premysława Ottokara II. Króla z Rudolfem Habszburskim Cesarzem potyczce, przedarł się przez wszystkie szyki wojska Cesarskiego do samego Rudolfa, którego z konia zwaliwszy, konia podnim zabił: atoli sam oskoczony i pojmany od Cesarskich, i przyprowadzony do Rudolfa, tę u niego łaskę znalazł; że go wolno puścić kazał, mówiąc, wielkąbym krzywdę uczynił Rzeczypospolitej gdyby tak odważny kawaler ginąć miał. Większa jest wątpliwość, kiedy się w granice Polskie Herburtowie przenieśli. *Ks. Rutka in MS.* twierdzi, że jeszcze za Leszka Czarnego. *Bielski* świadczy, że za Ludwika Króla w roku 1378. trzech braci rodzonych, tu się pierwsi gnieździć poczęli, to jest Wacław, Fryderyk i Mikołaj, czwarty zaś tych brat rodzony, został na dziedzicznym w Morawie Fulsztynie, sprowadzeni zaś byli od Władysława książęcia Opolskiego, jakoż w krótce potem Mikołaj i Fryderyk Herburtowie, to jest w roku 1410. na potrzebę Grunwałdzką, siła ludzi wojennych z Moraw i Czech, Jagiellonowi Królowi zaciągnęli, jako świadczy *Paproc. o herb.* Tenże Władysław książe Opolski, puścił im był Lwów, Przemyśl, Sanok i inne miasta główne na Rusi, jako pisze *Miechowita lib.* 3. Herb ten zowię się inaczej Pawęza, atoli *Ks. Rutka in MS.* tę różnicę naznacza między herbem Pawęza i Herburtem, że Pawęza nad jabłkiem kładzie krzyż, a w Herburcie go nie masz: Ten tam pięć piór strusich na hełmie, ten tylko trzy nosi. Herburt tak o swym herbie pisze u tegoż Rutki. Ten klejnot (prawi) zaniesiony był do Saskiej ziemi, od Karola Cesarza Wielkiego. Panował przodek herbu tego między niemi czas długi (pisze Mikołaj Gwiciardinus) że młodszego brata książęcia Saskiego Herburta, krewnym imieniem wziął z sobą Carolus Wielki do Węgier i Morawy na wojnę, w tych obu ziemiach, dał mu wielkie Państwo, za zasługi jego, i trzeci miecz z jabłkiem i z krzyżem przydał, i że od tego Herburta przezwisko następcy wzięli. Z Węgier zaś Kazimierz Wielki Król Polski wezwał ich do Polski: póty z Herburta Ks. Rutka.

Co do początków Herburtów w Polszcze, *Krasicki w przypisach,* wspomina że *Gwagnin* w kronice swojej pod rokiem 1382. pisze, że Władysław książe Opolski za Kazimierza W. Króla, Herburty do Polski sprowadził, co tak wyraża tenże *Gwagnin:* — „To też książe Herburty z Morawy przywiodło, z domu trzy miecze

w jabłku, imiony Fryderyka, Wacława i Mikłucza, które przełożył na urzędy przedniejsze Rusi na Lwowie, Przemyślu i Sanoku, i indziej, zostawiwszy brata na ojczyznie w Morawie na Fulsztynie. — Drudzy w Rusi osiedli założywszy sobie miasteczko w Przemysłkiej ziemi a dali mu imie *Felsztyn* albo *Fulsztyn* od miejsca ojczyzny z którego się piszą, aż do tego czasu.“ —

Herbowni.

Herburt, *Mierzewski*, *Woronicz.*
Kozika, *Modzelowski*,

Potocki Centur. Viror. fol. 178. to o domu Herburtów potomności podał, że ich sześciu kiedyś razem w senacie zasiadało, do którego, *ab equestri sella*, *ac equo bellatore translatos*, *laticlaviam dignitatem omnes*, *aut copiosius fuso sangvine*, *aut uberiore dicendi seu consulendi copia sibi parasse.* Miklasza i Herborda braci wspominają księgi ziemskie Lwowskie 1432. tenże to sam Miklasz był potem łowczym Lwowskim 1436. jako podpisał pokój Brzeski, *u Łask. w Stat. fol.* 141. Synowie jego trzej, Jan, Mikołaj i Zewrzyd albo Seweryn, dział między sobą ojczystej fortuny czynili, który znajdziesz w księgach ziemskich Przemysłkich 1462. Z tych Janowi starszemu, dostały się te dobra Głamboka, Bukowa, Wójtostwo w Sąsiadowicach, pół wsi Piątnicy, Pawłowo, Stanino. Drugim dwiema Dobromil, albo jako go inaczej Fulsztyn zwano, Kniezopole, Paprotno, pół wsi Piątnicy, Przełbice, Wola, Mużyłowice, Podłuby i Werblany. Z tych Seweryn był chorążym Lwowskim 1471. kiedy między synowcami swemi, a Mikołaja brata swego synami dział czynił, to jest między Jędrzejem, Piotrem, Sewerynem, Janem i Mikołajem, o czem świadczą księgi ziemskie Przemysłkie. Z tych Seweryn pod Bukowiną mężnie się potykając poległ. Piotr zda mi się od dóbr, które wziął działem nowe nazwisko Odnowskich Herburtów na sobie wyniósł, jako go piszą księgi ziemskie Lwowskie 1498. tenże to podobno Herburt z Fulsztyna Odnowski, był potem kasztelanem Bieckim i starostą Sądeckim, którego córka Barbara, żyła najprzód z Zorawińskim, po którego śmierci w więzieniu Tureckiem, poszła za Stanisława Reja, z którym żyła 1515. jako pisze *Trzecieski w życiu Reja,* syn zaś jego, a brat rodzony Barbary, Mikołaj najprzód podkomorzy Lwowski 1536. potem kasztelan Przemysłki i starosta Lwowski 1548. o którym czasie, prawo swe na wieś Dziewiąciele zlał na Mikołaja Reja siostrzeńca swego, czyli, jako chce *Trzecieski*, brata swego bliskiego, luboć potem te dobra *jure donatario* na Króla spa-

dły: postąpił potem na województwo Sendomierskie, jakom pisał z autorów, których w tomie pierwszym przytaczam, *atoli Paprocki o herb. f.* 189. *powiada*, że Anna Ligęzianka była za Odnowskim wojewodą Krakowskim. Tenże *fol.* 702. twierdzi, że w roku 1552. już był wojewodą Krakowskim, na którem krześle miał siedzieć aż do roku 1555. Tenże pisze pod herbem Gozdawa, że któryś Odnowski, miał za sobą córkę Jerzego Bala jedynaczkę. W roku 1536. kwitnęli Jędrzej, Klemens, Franciszek, Jan i Marcin Herburtowie dziedzice na Laszkach, *Acta terrestr. Leopol.* Fryderyk w bitwie Sokalskiej z Tatarami, już był w prawdzie z potyczki i razu nieszczęśliwego zdrowo wyszedł, atoli żeby był niesławy z ucieczki swej nie popadł, znowu w kupie mężnych Kozaków, którzy się byli do niego skupili, skoczył w mnogie hufy Tatarskie, tam od konia i łuku odpadłszy odważnie poległ. *Orichov. in Quicunce.*

Jędrzej wojski Samborski 1515. dziedzic na Dziedziłowie: i Jan brat jego rodzony, bracia Seweryna chorążego Lwowskiego. *Acta Terrestria Leopol.* O Jędrzeju świadczy *Orichov.* że osobliwszym jego fortelem, Starodub z gruntu jest wywrócony, z której okazyi zmordowany, w krótce umarł. Jana z Fulsztyna dziedzica na Nizincu i Bruchnalu, czterech synów wspominają księgi ziemskie Przemysłkie, Walentego, Jana, Jakóba, i Seweryna: z tych Seweryn w bitwie Wołoskiej u Obertyna, zawadziwszy sam przed hufem, we wszystko wojsko Wołoskie, mężnie sobie poczynając zginął. *Orichov. in Quicun.* Walentyn, był biskupem Przemysłkim, poseł Zygmunta Augusta Króla Polskiego na koncilium Trydentskie 1562. wjeżdżającemu do Trydentu, wielu z zgromadzonych tam infułatów, z powitaniem drogę zaszło, a że na ten dzień generalna Sessya przypadała, tę dla jego przyjazdu, synod na inny dzień odłożył. *Pallavicin. histor. Conc. Trid. lib.* 18. *cap.* 14. O nim *Orichov. dial.* 6. powiada, że go *Concilium ad colligendos omnes abusus Ecclesiasticos* wysadziło, z innemi dwunastą biskupami między któremi on był pryncypałem. Hosius kardynał, *tom.* 2. *oper. fol.* 245. w liscie do Jędrzeja Opalińskiego, tak o nim mówi. *Ille similes cuperem esse nos omnes, qui sumus ejusdem cum eo vocationis et Ordinis: est enim vir et pietate et doctrina praestans, et Tridenti ita se gessit, ut omnium judicio valde probatus inde discederet:* toż mówi o nim *in Censura Ministror. Tigur. tom.* 1. *oper. fol.* 697. *i Epistol. tom.* 2. *fol.* 276. o nim twierdzi, że się na sejmie Lubelskim 1569. murem stawił za domem Bożym, przeciwko heretyckim insultom, jakoż kilka zacnych familji o herezyą przeświadczo-

nych, kościelnemi censurami obłożył. *Orichov. alloq. de Execut.* umarł 1572. pochowany w Fulsztynie. *Nakiel. in Miechov. fol.* 693. *Gregor. Samborit. w życiu Ś. Stanisława Kostki.* Siostra jego Barbara, najprzód żyła z Piotrem Kmitą, wojewodą Krakowskim i marszałkiem wielkim koronnym, po nim z Jędrzejem hrabią z Górki, kasztelanem Miedzyrzeckim, atoli bezpotomnie, żyła jeszcze 1568. pobożna Pani. *Hosius tom.* 2. *oper. fol.* 245. Jest jego *Oratio,* miana do ojców *Concilium Trydentskiego* wydrukowana, między innemi od innych monarchów legatów mowami, *typis Birkmanianis* 1565. *in* 8. *et in Concil. Trident. in fol.*

Jan kasztelan Bełzki, który trzymał działem Chliple w Przemysłkiej ziemi, brat Walentego biskupa, mąż zasłużony ojczyznie w poselstwach różnych, ja go czytam w księgach ziemskich Przemysłkich, podkomorzym Lwowskim 1547. bodaj nie tenże sam, był potem kasztelanem Lubaczowskim, jako o nim świadczy, *Orichov. in Quincunce,* kędy przydaje, że go medyatorem ziemi Przemysłkiej zwano, dla wielkiego szczęścia w jednaniu serc braterskich, miał za sobą Odnowską Herburtownę, z której córka, dostała się w małżeństwo Mikołajowi Pieniążkowi, taż czy insza kasztelanka Bełzka, była za Stanisławem Humnickim, druga za Zygmuntem Jordanem, i synów dwóch, z tych jeden Wojciech, pisał się z Zbojsk mąż uczony, żona jego Zofia Bełzecka, z Barbary Magierowny podczaszanki Sendomierskiej urodzona, pozostała wdowa po Wysockim. *Geneal. Bełzec.* Z tej były trzy córki, Katarzyna Minkowska, Elżbieta Tyszkiewiczowa i Maciejowska, i syn jeden Jędrzej, ale ten według genealogji, tylko jednę córkę zostawił Leśniowolską. Drugi syn kasztelana Bełzkiego Jan, powróciwszy z Włoskich krajów, na wszystkich expedycyach Moskiewskich rycersko stawał, złączył się był dożywotnie z Gostyńską, ja czytam Jana Herburta chorążym Lwowskim 1587. *u Solikowskiego in Comment. fol.* 196. kędy onim powiada, że na elekcyi Zygmunta III. trzymał neutralitatem. Jakób brat Jana kasztelana Bełzkiego, sławny legista, miał za sobą Annę córkę Fredra Henryka, luboć i o drugiej żonie jego Wapowskiej herbu Nieczuja, jawnie mówi *Paprocki,* z tej miały być dwie córki, Dorota Zebrzydowska wojewodzina Krakowska, druga Regina Zółkiewska kanclerzyna i hetmanowa wielka koronna, osobliwsza dobrodzika kollegium naszego Lwowskiego, umarła roku 1625. Grodeckiemu OO. Franciszkanów kościołowi, monstrancyą, kielichy, i inni apparat ozdobny prowidowała, Bazylikę w Zółkwi to w dochody, to w kapłanów, to w sprzęt kościelny ozdobiła. *Giza kazanie na jej pogrzebie.* Był i syn Abraham,

którego jedna córka z Stanisławem Zamojskim kasztelanem Chełmskim, druga z Snopkowskim zmówione. *Academus Unicornis.*

Mikołaj wojski Kamieniecki 1516. brat Jędrzeja wojskiego Samborskiego: czytałem *in MS. Petricoviensibus list Zygmunta I.* w którym temu Mikołajowi i Janowi Świerczowi (rozumiem że bratu jego, jako się wyżej mówiło tak nazwanemu) dziedzicom fortecy Nowodwor albo Biedrzychów Grodek, pozwala wybierania cła, na które zgubili byli przywilej, dawniej sobie dany. Temuż Mikołajowi w dobrach Holbinie i Dziedziłowie, ile że w nich i groble i mosty na złych bardzo przeprawach usłał, cło tenże Król pozwolił wybierać. Synów jego, jako księgi ziemskie Lwowskie świadczą, było dwóch, jeden z nich Marcin starosta Barski, luboć go Paprocki Janem zowie, po którym z Katarzyny Krotowskiej wojewodzanki Inowrocławskiej (ta po jego śmierci poszła za kasztelana Mińskiego Jana Chlebowicza, który był potem wojewodą Trockim,) zostały się dwie córki, jedna z nich Elżbieta dostała się Stanisławowi Lanckorońskiemu staroście Skalskiemu 1574. druga Zofia najprzód Janowi Dulskiemu kasztelanowi Chełmińskiemu, podskarbiemu wielkiemu koronnemu, potem Janowi Kostce wojewodzicowi Sendomierskiemu, staroście Świeckiemu i Lipieńskiemu, nakoniec Janowi Czarnkowskiemu, kasztelanowi Miedzyrzeckiemu umarła 1636. w Wieluniu pochowana, była to Pani nad płeć swoję rozumu wielkiego, urody delikatnej, cnót niepospolitych, co o niej jej nadgrobek świadczy. Jan kasztelan Sanocki starosta Przemysłki, i Mościcki, drugi syn Mikołaja wojskiego; był wpród podkomorzym Przemysłkim w roku 1564. w którym sejmowa konstytucya zleciła mu przetłómaczenie, *Statutu Polskiego* z Łacińskiego na ojczysty język, *Constit. fol.* 41. co on należycie wykonał, żył jeszcze 1576. *Constit. fol.* 271. Podał do druku, *Chronica, sive historiae Polonicae compendiosam descriptionem*, którą zakończył na Alexandrze Królu Polskim, luboć i o Zygmuncie I. dotyka niektórych rzeczy, *Basileae* 1571. *in 4to.* 2do. *Statutum Regni Poloniae, seu de legibus et Constitutionibus Regni Poloniae, Zamoscii* 1557. *in fol.* po Polsku zaś 1563. 1565. 1567. 1570. *et* 1600. *Cracoviae;* 1597. *Zamoscii;* 1620. 1697. *Gedani.* 3tio. *Locorum de fide communium Latino Polonorum liber* 1*mus, in quo vera Christi Ecclesia demonstratur, Polonice et Latine* 1568. *Cracov.* Miał za sobą Katarzynę Drohojewską, z której *według Geneal. Drohojew.* były córki trzy, Ossolińska starościna Krzeszowska, Czerna chorążyna Lubelska, i Elżbieta Wołowiczowa. Synów zaś dwóch, Jan Szczęsny,

Wiski starosta i Mościcki, który OO. Dominikanom w Mościskach, łan pola wydzielił, co approbowała konstytucya 1616. *fol.* 37. pojął w małżeństwo Elżbietę księżniczkę Zasławską. *Carmen Nuptiale Mądrowicz* 1601. z tej została się córka Alexandra Koniecpolska kasztelanowa Chełmska, drugi syn z Drohojewskiej Kasper kanonik.

W Manuscr. Helsbergskich są tego Szczesnego Herburta listy do Laceńskiego biskupa Przemysłkiego i odpowiedzi biskupie. — W jednym zaś takowe *Elogium*: — „*Felix Herburtus Dobromilius de gente Pavęzorum, Vir eloquens, praestans virtute et in omni disciplinarum genere versatus, — Graecae et latinae linguae peritissimus, Italicam item Gallicam calluit, eloquentissimus in colloquiis doctorum, familiaritate et amicitia plurimum delectatus est: — Sine fastu facilis et humanus, Maecenas omnium studiosorum et doctorum hominum singularis Patronus, Bellator strenuus, singulari animi fortitudine praeditus, et tanto corporis robore, ut unico digito clavum ferreum ligneo parieti posset infigere. — Exemptus est rebus humanis anno* 1616. *aetatis* 49.“ —

Pod jego portretem tamże napis: — *Szczęsny Hubult z Dobromila — Graecus eloquentia, Romanus factis.* —

Po rozproszeniu rokoszu Zebrzydowskiego ten Szczęsny Herburt, Mościcki i Wyszyński starosta, dziedzic na Dobromilu wypuszczon z niewoli, z warunkiem jednak przysięgą stwierdzonym iż przez lat dwie z Dobromila wyjeżdżać nie miał ani się w żadne intrygi wdawać, inaczej miał podpadać winie *Laesae Majestatis.* —

Jest także w Manuskryptach Helsbergskich oprócz wzwyż wyrażonego dekretu królewskiego, przysięga Herburta w następujących wyrazach: „Ja Szczęsny Herburt, przysięgam P. Bogu Wszechmogącemu iż pismo które mi od J. K. Mci i Rzpltej z sejmu przeszłego podane jest, a ręką J. K. Mci i dla PP. senatorów, urzędników i marszałka poselskiego, i posłów ziemskich podpisane jest, któregom ja viceversa Exemplarz, ręką moją podpisany i pieczęcią przypieczętowany do J. K. Mci, P. urzędników koronnych podał, i wszystkie kondycye w skrypcie opisane, każdę z nich z osobna *prosit in suo robore continetur*, wiernie, statecznie, *et inviolabiliter*, utrzymam i dosyć im we wszystkiem i w każdej części uczynię, wiernym poddanym, i najniższym sługą J. K. Mci będę — Zwierzchności J. K. Mci i Rzpltej podlegać i słuchać będe, spokojnie się doma i na każdem miejscu zachowam, nikogo przyjmować niebęde i zaciągnionych w prawo ze mną wcale uspokoję; — *motus inter nos* i praktyk żadnych *tam cum externis quam cum internis* nie będe wszczynał, i tak się zachowam jako mi w przerzeczonych skryptach opisano, i jako się wiernemu poddanemu J. K. Mci godzi.“ — Przedtą przysięgą taki tytuł:

„Przysięga przez P. Herburta przed P. referendarzem koronnym uczyniona 20. Marca 1609. r. u grobu S. Stanisława. — *Przypisy Krasickiego.*

N. miał za sobą Drohojewską, z której syn Erazm umarł *sterilis.* Mikołai podobno syn Jana kasztelana, wojewoda Ruski, a przedtem najprzód podkomorzy Halicki, któremu pod-

czas interregnum z konwokacyi 1587. na obronę granic Ruskich, dwa tysiące jazdy ojczyzna poddała: *Constit.fol.* 414. jakoż był to mąż rycerski, jako o nim *Paprocki* świadczy, że jeszcze z Mieleckim Mikołajem wojewodą Podolskim, Bogdana na Państwo Wołoskie wprowadzał, tam na wszystek impet Wołochów skoczył, zkąd potem wybiwszy się, zdrowo wyszedł. *Chwałkowski in Singularibus* powiada, że któryś Herburt za czasów Zygmunta Augusta wojując z Turkami, gdy się mężnie z niemi scierał, od jednego z nich z konia dzidą zwalony, gdy już do ziemi leciał, tym czasam drugi z drugiej strony, na niegoż natarłszy, tymże orężem, znowu go na koniu utrzymał, a tym czasem koń we wszystkim biegu lecąc z nim, z ręku obiema ich, Herburta wydźwignął, że do swoich zdrowo powrócił: takbym rozumiał, że o tym Mikołaju mówi. Z Tatarami potem wszędzie odważnie walczył; był potem kasztelanem Przemysłkim i starostą Lwowskim, jako wspominają *Konstytucye* 1593. *f.* 660. *i* 1589. *f.* 560. nakoniec wojewodą Ruskim: o czem *Konstytucye* 1601. gdzie mu puste pola dzielić kazano na dobrze zasłużonych. *Constit. fol.* 742. Miał za sobą 1*mo voto* Lanckorońską herbu Zadora, z której syn Jan, 2*do voto* Zorawińską kasztelankę Halicką, z której była córka za Stanisławskim Balcerem herbu Pilawa podskarbim koronnym, i syn Mikołaj.

Jan kasztelan Kamieniecki syn Mikołaja wojewody Ruskiego z Lanckorońskiej, umarł 1626. wieku swego 58. jako z jego nadgrobku wypisał *Okolski*, kędy jego odwagi liczą przeciwko Turkom, Tatarom, i Szwedom. *Histor. Sapiehana parte* 3. *fol.* 160. świadczy, że Konstancya, podobno tego Jana córka kasztelanka Kamieniecka, oddana była w małżeństwo Janowi Sapieha pisarzowi polnemu koronnemu, białogłowa wielce pobożna. Mikołaj kasztelan Kamieniecki, *Okolski tom.* 1. *fol.* 290. starostą go tylko Tłumackim zowie, atoli *tom.* 2. *fol.* 412. *powiada*, że po nim brał kasztelanią Kamieniecką Michał Stanisławski: *Centuria Virorum Potockiego fol.* 176. wyraźnie go kasztelanem Kamienieckim zowie, gdzie jego expedycye sławi, że przeciwko Tatarom wielką serca wspaniałością stawał: Szweda do Prus zachodzącego, mężnie odpędził: a przeciwko Abazy Baszy Tureckiemu, niezwyciężonym się pokazał. *Geneal. Kalinowskich* Herburtowi kasztelanowi Kamienieckiemu za małżonkę przypisuje, córkę Walentego Kalinowskiego generała Podolskiego, z której miały być dwie córki, Konstancya Strzyżowska i Szczawińska kasztelanowa Kruświcka.

Hieronim Cielecki w liscie swoim do Szymona Rudnickiego biskupa Warmińskiego z Wilna roku 1610. 26. Listopada pisanym mię-

dzy inszemi okolicznościami oblężenia Smoleńska i tę kładzie: — „Umarł świeżo (w obozie pod Smoleńskiem) Pan Herburt starosta Tłumacki, dobry pachołek a rycerski, miał chędogi a niemały poczet kosztem swym, i dobrze się popisał w potrzebie z wojskiem Szujskiego.“ — *Krasicki.*

Stanisław kasztelan Lwowski, starosta Samborski i Drohićki, rozumiem że syn Jana Świercza, o którym wyżej, jako o nim świadczą, *Constit.* 1563. *f.* 65. *i* 1576. *f.* 271. córka jego była za Janem Sieniawskim wojewodą Ruskim, syn zaś Piotr, który cudzoziemskie kraje zwiedziwszy, i w językach różnych biegłości nabywszy, do wszystkich w ojczyznie sposobił się funkcyi, wziął był województwo Podolskie 1586. atoli w tymże roku żyć przestał, jako czytam na liscie, *Joannis Campani Provincialis Soc. Jesu.* Mikołaj kasztelan Halicki, starosta Lwowski 1587. jakom widział list jego, złączył się był dożywotnie z Barzowną herbu Korczak, z której córka z Michałem Stanisławskim podkomorzym Podolskim zmówiana, *Genealog. Stanisław.* druga (zda mi się Katarzyna) z Uchańskim wojewodą Bełzkim, umarła 1617. leży w Uchaniach. Jan z Bruchnala mąż znaczny, pojął Annę Szczawińską, córkę kasztelana Łęczyckiego, ochmistrza Królowy Anny, starosty Sochaczewskiego i Wareckiego. Któryś z nich miał za sobą Magdalenę córkę Jędrzeja Tomickiego kasztelana Gnieznieńskiego. Anna Herburtowna była za Jędrzejem książęciem Zbarazkim: *Geneal. Zbarazk.* druga za Bireckim Maciejem sędzia Sanockim koło roku 1540. Szczęsny Herburt kanonik Krakowski. *Baranow.* Hieronim poseł na sejm 1637. z tamtąd deputowany do kwarty Rawskiej. *Constit. fol.* 33. Abraham miał za sobą Zofią Korniaktownę, ale z nią *sterilis.* N. była za Janem Pileckim herbu Leliwa Hrodelskim starostą. Atoli ten dom jeszcze przed rewolucyą Kozacką, za Władysława IV. Króla Polskiego, już cale zginął, jako pisze *Potoc. Centur. fol.* 180.

Hercyk *herbu Lubicz*, ale z tą odmianą, że tylko jeden krzyż noszą w podkowie, tak go opisuje *MS. Ks. Kojał.* Tomasz Hercyk pisarz grodzki Płocki, synowie jego Alexander i Władysław.

Hermanowski *herbu Jastrzębiec*, Bielski świadczy, bo Paprocki na miejscu i Okolski o nich nie pisali, że Paweł Hermanowski tego herbu w kompanji zdrugiemi, tysiąc Tatarów na sobie kilka godzin trzymał, a potem do ucieczki przymusił, była ta potyczka pod Konstanynowem 1577.

Hermanowski *herbu Junosza*, w Przemysłkiej ziemi, piszą się z Hermanowa, jednego z nich nadgrobek wypisał *Starowol. in Monum.* z Przemyśla, żołnierza przez wiele lat.

Elżbieta zakonnica u wszystkich ŚŚ. w Lwowie niektórzy z nich piszą się z Grochowce, zkąd poznać, że od Grochowskich swój początek wzięli: bo Jakób Grochowski stolnik Przemysłki 1420. wziąwszy działem Hermanowice, od nich Hermanowskim był nazwany.

Herstopski *herbu Drogosław*, w Wielkiej-Polszcze, atoli i drugich Herstopskich herbu Nałęcz kładą nasi pisarze pod Miedzyrzecem.

Hewell, w Inflanciech osiedli z tych Malcher Bernard Hewel i drugi Malher roku 1632. podpisali elekcyą Władysława IV. Do tych rozumiem należy Jan Hevelius Cos. Ged. mąż wielkiego powcipu; w matematyce, osobliwie jednak w astronomji takiej biegłości, że do niego sławni tego tam wieku astronomowie, w rzeczach trudnych, jako do oraculum uciekali się. Z tej nauki tę miał u najwyższych w Europie monarchów estymacyą, że mu pełne umiejętności jego zapisywali w listach swych pochwały: umarł 1688. Wydał do druku. 1mo. *Selenographia, sive Lunae descriptio, tam macularum, quam motuum diversorum, omniumque vicissitudinum, phasiumque* 1647. *Gedani in fol.* 2do. *Selenographiae appendix, Hieroglyphicas aliquot annorum observationes et orbis Jovialis motum exhibens, Gedani in fol.* 3tio. *Prodromus Cometicus, quo historia Cometae anni* 1664. *exorti, cursum faciesque diversas capitis et caudae accurate delineatas complectens, necnon dissertatio, de Cometarum omnium motu, generatione, variisque phaenomenis exhibetur, Gedani in fol.* 1665. 4to. *Descriptio Cometae anni* 1665. *exorti cum geminis observationibus, cui adjuncta est Mantissa Prodromi Cometici, observationes omnes primi Cometae* 1664. *exhibens, Gedani in fol.* 1666. 5to. *Dissertatio de nativa Saturni facie, ejusque variis phasibus certa periodo redeuntibus, cui addita est, tam Eclipseos solaris* 1656. *observatio, quam diametri Solis apparentis accurata dimensio, Gedani in fol.* 1656. 6to. *Mercurius in Sole visus Gedani* 1661. *cum aliis quibusdam observationibus. Huic annexa est Venus in Sole visa* 1639. *Laverpoliae a Jeremia Horoccio, nunc primum edita, notisque illustrata. His accessit succincta historiola novae ac mirae Stellae in collo Ceti, certis anni temporibus affulgentis et evanescentis. Nec non genuina delineatio Paraselenarum et Pareliorum quorundam rarissimorum Gedani in fol.* 1662. 7mo. *Epistolae duae, prior de motu Lunae libratorio, in certas tabulas redacto. Posterior de utriusque luminaris defectu anni* 1654. *Gedani in fol.* 1654. 8vo. *Cometographia, totam naturam Cometarum exhibens. Accessit omnium Cometarum a mundo*

condito historia, Gedani 1668. *in fol.* 9no. *Epistola de Cometa, Gedani anno* 1672. *viso, ad Henricum Oldenburgicum, Gedani in fol.* 1672. 10mo. *Machinae Caelestis pars prior, Organographiam, sive instrumentorum Astronomicorum omnium, quibus auctor hactenus sidera rimatus ac dimensus est, accuratam delineationem exhibens, Gedani* 1673. *in fol.* 11mo. *Machinae Caelestis pars posterior. Rerum Uranicarum observationes, tam Eclipsium lunarium, quam occultationum Planetarum fixarum, nec non altitudinum Meridianarum, Polarium, Solstitiorum et Aequinoctiorum, una cum reliquorum Planetarii, fixarumque hactenus cognitarum, globis adscriptarum, aeque ac plurimarum hucusque ignotarum observatis, tribus libris exhibens, Gedani in fol.* 1679. 12mo. *Annus climactericus, sive Rerum et Uranicarum observationum annus quadragesimus nonus exhibens diversas occultationes tam Planetarum, quam fixarum,* 1685. *Gedani in fol. In hoc libro deplorat, quod cum per* 50. *proxime annorum observationes suas, moliretur Caelum et Almagestum novum, jamque hoc opus ad finem perduxerit, et praelo impressum absolverit; repentino incendio, cum omnibus suis machinis, instrumentis, libris, ac etiam ipsa domo conflagravit.* 13tio. *Prodromus Astronomiae cum Catalogo fixarum, ex propriis observationibus deducto, tabulas quoque solares exhibens, Gedani* 1690. *in fol. ut testatur Wolff Christ. in Elemen. Mathem. fol.* 1053. 14to. *Firmamentum Sobiescianum in caelo erectum, scriptoque illustratum, Gedani* 1690. *in fol. testatur idem fol.* 1056. *et Hopp. fol.* 61. 15to. *Venus in Sole visa an.* 1662. *Scherer in Geog. Polit. fol.* 375. 16to. *Epistola ad Petrum Gassendum et Ismaelem Bullialdum de Eclipsi solari. Idem.* 17mo. *Epistola de Cometa viso an.* 1677. *Idem.* 18vo. *Epistolae ad P. Eichstadium, Gassendum et P. Ricciolum S. J. de diversis rerum caelestium, praesertim vero Eclipsium observationibus.*]

Heydek. Ziemianie Pruscy, jeden z nich miał za sobą Brantownę. Heydekowna była za Asswerem Brantem, marszałkiem Pruskim najwyższym.

Hilchen *herbu Jelita.* O tych stoi pod literą C. w trzecim tomie. Dawid pisarz ziemski Inflantski, jest w druku od niego napisany, *Clypeus innocentiae contra Jacobum Godemannum et Rigenses, Zamoscii in 4to* 1604.

Hincza, Pruska to szlachta, z których był w zakonie naszym Marcin Hincza godny kaznodzieja, rządził kollegia Gdańskie, Toruńskie, Jarosławskie, Krakowskie u Ś. Piotra, nowicyat Krakowski, domum professam, w Wilnie i w Kra-

kowie, i dwa razy prowincyą Polską, umarł w Poznaniu 1667. są w druku te jego pisma. 1mo. *Król Bolesny Jezus Chrystus*, *Lublini in* 8*vo*, *Cracov*. 1631. *i* 1636. i na łaciński język toż samo od *Ks. Wojciecha Cortysciusza Soc. Jesu* przetłómaczone 1635. *Cracov. in* 8*vo*. 2do. *Chwała z krzyża, której i sobie i nam nabył Jezus Ukrzyżowany* 1641. *in* 8*vo*. 3tio. *Dziecię Pan Jezus, to jest rozmyślania o dziecińśtwie Pana Jezusowem in* 8*vo*. 1636. *Cracov*. 4to. *Pląsy Aniołów Panu Jezusowi Nowonarodzonemu*, 1636. *in* 8*vo*. *Cracov*. 5to. *Głos Pański z Ewangelji Adwentowych z naukami i z stósowaniem do Najświęt. Sakramentu, in* 4*to*. *Vilnae*, 1643. *są Medytacye na Ewangelie, et* 1642. 6to. *Matka Bolesna Marya, to jest tłómaczenie Męki Pana Chrystusowej, która boleść Matce Boskiej zadawała, tom pierwszy in fol*. 1665. ale drugi tom nie wszedł do prasy. 7mo. *Klejnot Koronny, kazanie na pogrzebie Anny z Jakóbowic Ligęziny, Podskarbiny Wielkiej Koronnej* 1638. *Cracov*. 8vo. *Złota Korona, albo kazanie na pogrzebie Anny z Sztembergu, Ks. Ostrogskiej, wojewodziny Wołyńskiej* 1636. *in fol. Crac*. 9no. *Kardynała Ludovisiusza panegiryk, Ś. Ignacemu Lojoli powiedziany, z łacińskiego na Polski przetłómaczył, Cracov*. 1633. *in* 8*vo*.

Hinnes, ci nobilitowani na sejmie 1662. o czem konstytucya.

HIPPO-CENTAURUS **HERB.**

Ma być pół człowieka nagiego, od pasa pół konia większe, bo o czterech nogach końskich; z ogona końskiego wąż głowę ku człowieka postaci skręcił w górę zadartą, do której w tył skierowany, z łuku napiętego strzałą mierzy, tak go opisał *Paprocki o herbach fol*. 681. luboć on go w prawą tarczy zapędzonego położył, *Okol. tom*. 1. *fol*. 292.

w lewą. Zeby taka mixtura zwierzęcia z człowieka i konia *in rerum natura* być mogła, wątpią naturalistowie. Prawda, że S. Hieronim w życiu S. Pawła pustelnika napisał, że gdy S. Antoni pustelnik z natchnienia Boskiego, szukał S. Pawła po głębokiej puszczy, obaczył podobne temu, jako się tu opisało, monstrum, Hippocentaurus go zowią: pytał go tedy, gdzieby mąż święty Paweł mięszkał, ale on coś tylko pomrukiwając, i bardziej słowa łamiąc, niż mówiąc, rękę prawą wyciągnąwszy, na drogę tę, która ku S. Pawłowi ciągnęła, pokazał; sam zaś chybkim biegiem na obszerne pola skoczył. Czy to był djabeł, który dla ustraszenia S. Antoniego, takie na sobie monstrum zmyślił, czy też tamta pustynia takie zwierzę rodzi, pewności nie mamy: póty S. Hieronim. Zaś *Mar. Victorius in schol.* na to miejsce pisząc, twierdzi, że takich zwierząt żadna ziemia nigdy nie miała, ani ma, i Cicero o tem *De natura Deorum* tak mówi: *Quis Centaurum fuisse, aut Chimeram putet? quaeve anus tam excors inveniri poterit, quae illa, quae quondam credebantur, apud inferos tormenta pertimescat? Aelianus* świadek, że pierwszego we Włoszech ziemianina, Maren nazwanego, że pierwszy, na koniu jeździć począł, Hippocentaurum zwać poczęto, a od tego czasu tym, którzy konie ujeżdżali, tenże tytuł dawano. Do Polski naszej wniesiony z Włoch za Juliusza Cesarza, czy też wtenczas, kiedy wiele szlachty Rzymskiej, uchodząc zagniewanego na siebie Cesarza Rzymskiego woli, z Libonem Palemonem do Litwy się wynieśli, i tam osiadłszy godne potomstwo rozrodzili. Z tych, ci tego herbu zażywali.

Książęta Holszańskie, — *Hornostaj*, — *Rukiewicz.*

Hizdejo, z Multańskiej ziemi przybysz do Polski, Hizdejo indygenat na sejmie otrzymał, o czem *Konstytucya* 1676.

Hladowicki *herbu Prus* 1*mo.* Hladowicki Władysław, podczaszy Lidzki w Grodzieńskiem, i Gedeon podpisali Elekcyą Jana III. Konstancya Jerzego Pieskiewicza, skarbnika Mozyrskiego małżonka. Jakób Hladowicki Societ. Jesu prowincyą rządził Litewską r. 1700. Jan skarbnik Grodzieński, Samuel i Kazimierz żyli 1648.

Hlaska *herbu Leliwa*, w Połockiem województwie. *Ks. Kojał. in MS.* Lew Hlaska żołnierz odważny. Mikołaj rodzony Lwa, podczaszy Połocki r. 1658. od komissarzów obojga narodów, odprawował poselstwo do Zaporowskiego wojska. N. Kazimierza Jacyny małżonka.

W roku 1788. Wincenty Hłasko chorąży Witebski. — *Krasicki.*

Hliniecki, w księztwie Litewskiem, Józef Hliniecki z województwem Trockiem. Józef Kazimierz regent kancel-

laryi trybunału Litewskiego z Wileńskiem, podpisali elekcyą Jana III.

Hluszanin *herbu Radwan*, z tą jednak odmianą, że w hełmie kładą pięć piór strusich, a przez nie kopia mająca na sobie pierścień: tak go opisuje *Kojał. in MS.* Eustachi Hluszanin, dwanaście lat był w Tatarskiem więzieniu. Hłuszanina starostę Mścisławskiego, niektóre dzieje wspominają. Siemion za Króla Stefana sławny żołnierz, był posłem do Moskwy, z Haraburdzianki kasztelanki Smoleńskiej, zostawił syna Hrehorego, rotmistrza królewskiego do Wołoch, i Inflant, ten spłodził synów, Jana i Józefa. Hluszanin zacny kapłan w zakonie Kaznodziejskim, *Sacrae Theologiae Doctor*. Inni ich piszą Gluszanin.

Hoholewski *herbu Jastrzębiec*, w Bełzkiem województwie, patrz Choboł, Stefan Hoholewski, córka jego była za Łazarzem Iwanickim.

Holde. Jan Holde kapitan w ziemi Inflantskiej, podpisał elekcyą Jana III.

Holszańskie *książęta herbu Hippocentaurus.* Ci początki swoje zabrali ze krwi książąt Litewskich od Juliana Dorszprunga, który do Litwy z Palemonem, Ursynem, Prosperem, Cezarynem i Hektorem Różą, z Włoskich się krajów wyniósł, jakoż że i teraz Saturniuszów familia w Rzymie, Hippocentaura w herbie używa, *Petrasancta cap.* 65. świadczy. *W MS. zaś Ks. Rutki*, niektórzy twierdzą, że ten herb po zwojowanych Centaurach przez Słowiańskie i Ruskie narody, i zaprowadzonych na miejsca bagniste, przyszedł do używania w tych krajach: Lapitae albowiem, (był to narod Słowiański) Thessalów na koniach siedzących, nazwali Centaurami według *Ottona Frisinga lib.* 1. *cap.* 2. iż konie ujeździwszy, dzikich potem wołów konali. I lubo jakom wyżej namieniał, Hippocentaurów, żeby byli na świecie, pospoliciej autorowie zapierają, czego potwierdza *Seneca lib.* 8. *epist.* 59. *S. Augustyn lib.* 18. *de Civitat. cap.* 13. *Lucretius lib.* 5. gdy mówi; *Sed neque Centauri fuerunt nec tempore in ullo esse queat, duplici natura et corpore bino; ex alienigenis membris compacta potestas negat, Szentivani Miscell. curios. decade* 2. *part.* 1. *dissertat.* 10. §. 19. dla tego też u *Izaiasza cap.* 34. *versus* 14. słowo Onocentaurus tak tłómaczą, że nic więcej nie znaczy, tylko leśną bestyą: racyą zaś tego niektórzy dają, że człowiek i koń albo osieł, są natury daleko od siebie różne, dla tego nie mogą się nigdy w jedno spoić, nie tak jak widziemy w Lampartach. Przecież *Plinius histor. natur. lib.* 7. *cap.* 3. *twierdzi*, że Hippocentaura swemi oczyma widział, urodził się był w Tes-

salji, z tamtąd przeszedł do Egiptu, zkąd Klaudiuszowi Cesarzowi był przyprowadzony.

Juliana Dorszprunga potomkowie i książęta oraz Litewscy, aż do Narymunda tego herbu zażywali, który go potem w Pogonią Litewską zwyczajną odmienił. O tych potomkach Juliana, indziej się mówić będzie. Tu tylko się powie, co do familji książąt Holszańskich należy. Romand książę Litewski zostawił pięciu synów od których wielkie w tym kraju domy urosły, to jest Narymunda najstarszego syna, dom książąt Radziwiłłów wywodzi *Kojałowicz;* od Doumonta, książęta Siesickie i Swirskie poszły, od Gedrusa Gedrojcowie, Troiden w klasztorze życie swoje skończył: od Holszy książąt Holszańskich 1280. Przecież Gedrojcowie i inni, insze potem herby przywłaszczyli. Algimunt syn jeden Holszy, od którego długo się sukcessorowie Algimuntami pisywali. Drugi syn Mindów, pierwszy z tego domu Chrześcijaninem został r. 1321. Gedyminowi do owej sławnej z Rusi wiktoryi, nad Pierną rzeką siła dopomógł, zaczem puścił mu prowincyą całą Kijowską, którą potem zwycięztwie Stanisławowi książęciu Kijowskiemu odebrano. *Stryjkow. lib.* 11. *cap.* 3. *Kojał. par.* 1. *lib.* 7. *histor. Litv.* Ojciec ich umarł koło roku 1282. Jan Algimuntowicz to jest Algimunta syn książę Holszański, Witolda, księztwa Litewskiego dobijającego się, stronę trzymał, z nim się do Krzyżaków w Prusy udał 1388. *Stryjkow. fol.* 485. *Kojał. p.* 2. *lib.* 1. Tenże Nastazyą córkę Witolda zaślubioną Bazylemu wielkiemu książęciu Moskiewskiemu, z portu Gdańskiego, morzem pod Narwę, ztamtąd lądem do Moskwy sprowadził, *Stryjkowski fol.* 491. w roku 1391. Z tymże Witoldem potem Wilna miasta dobywał; przecież względem tych zasług, gdy Skirgiełło 1395. umarł, Witold go Kijowianom przełożył. *Cromer lib.* 15. *Kojał. p.* 2. *lib.* 1. *Stryjkov. fol.* 499. Ten Iwan Olgimunt z synami swemi Jędrzejem i Siemionem, podpisał pokój wieczny Litwy z koroną 1401. *u Łaskw. w Statut. fol.* 128. córka zaś tego Iwana Uliana, czyli według *Kromera.* Juliana, a siostra Siemiona Luty nazwanego, i Jędrzeja książęcia Wiazeńskiego, 1417. dostała się w małżeństwo Witoldowi książęciu Litewskiemu. *Stryjkow. f.* 547. Z tych Siemion szwagier Witolda, w rządy odebrał od niego księztwo Nowogardzkie 1414. które w tym roku mocą sobie Witold podbił. *Stryjkow. fol.* 544. *Kojał. p.* 2. Latopiszcze twierdzą, że Jędrzeja syna Janowego, książęcia Wiazy córkę Zofią, wziął za żonę już to czwartym ślubem Jagiełło Król, atoli zbija to *Stryjkowski i inny, i powiada,* że ta Zofia była córka Jędrzeja książęcia Druckiego, z siostry Witoldo-

wej urodzona. Nestor władyka Chełmski. Jerzy książę Holszański syn Siemiona, (którego w Witebsku, gdy zdradą pojmał Świdrygiełło książę, w rzece go utopić kazał 1433. widział jeszcze w roku 1573. na temże miejscu, gdzie go utopiono, *Stryjkowski* kamień wielki, z krzyżem na nim wyrysowanym, *Stryjkowski fol.* 578. *Kojal. p.* 2.) ten po zabiciu Zygmunta wielkiego książęcia Litew. powodem był rozróżnionym Panom Litewskim, żeby byli Kazimierza brata królewskiego na to księztwo obrali, jakoż tak się stało, przeciwko któremu do Brześcia wyjeżdżał 1440. *Stryjkowski fol.* 592. Synów dwóch zostawił, jednego Siemiona starostę Łuckiego, umarł 1503. *Stryjkowski lib.* 22. *cap.* 2. *fol.* 689. Drugi syn Alexander Jurgiewicz Algimunt książę Holszański kasztelan Wileński i starosta Grodzieński 1499. podpisał dawnych paktów renowacyą z koroną Polską księztwa Litewskiego, *u Łaskiego w Stat. fol.* 130. *i* 1502. list Alexandra Króla, jakom czytam *w Konstytucyach* 1564. *fol.* 53. *Histor. Sapieh. part.* 3. *fol.* 87. powiada, że Królowy Bonie darował Wołpiński powiat, a po Helenę Alexandra Króla przyszłą małżonkę jeździł do Moskwy. Syn jego Paweł najprzód biskup Łucki, w roku 1512. był na koncilium Lateraneńskim na sessyi trzeciej i dalszych, co się pokazuje, *ex Actis tegoż Concilium wydrukowanych.* Z tej katedry posuniony wstąpił na Wileńską, na której w wielkiej opinji o swojej świątobliwości zszedł z tego świata 1555. w Wołpie Mansyonarzów fundował, do Łuckiego biskupstwa, Janów z przyległościami, wiecznemi czasy przyłączył. Musiał coś znacznego i katedrze Przemysłkiej uczynić, ile, żem tam jego herb widział, tak, że pół konia jest cale wyzłocone, strzała złota, żelezce u niej srebrne, łuk złoty, cięciwa czarna. *O nim Praetor. O. G. lib.* 2. *c.* 2. *Histor. Sapieh.* i inni zgodnie mówią, że ostatatni z tego domu umarł: atoli zda mi się miał rodzonego brata, o którym podobno, *Geneal. Radziwiłłów* świadczy, ze miał za sobą Annę córkę Jerzego Radziwiłła kasztelana Wileńskiego i hetmana, siostrę Barbary Radziwiłłowny Zygmunta Augusta Króla żony; ba i *Histor. Sapiehana* Annę księżniczkę Holszańską (Walicki ją stolnikowną Litewską zowie) chce mieć małżonką Pawła Sapiehy wojewody Nowogrodzkiego, z którą i księztwo Holszańskie weszło, i używanie herbu Hippocentaura w sukcessyi w dom Sapieżyński według *Stryjkowskiego*, druga jej siostra za Mikołajem Pacem wojewodą Podlaskim. Trzecia za Chlebowiczem.

Oprócz tu przytoczonych miejsc z *Stryjkowskiego* pisze jeszcze tenże w księdze IX. Rozd. I. kroniki swojej o książętach albo kniaziach Holszańskich jak następuje: „Holszy (Narymunt brat książe

Litewski) zasie od Wilny rzeki aż do Korabia błotnistego Rzeczyszcza dał udział z siołami i z dwory, i z miasteczkami, gdzie najprzód w mili od ujścia Witny rzeki nalazł górę ozdobną pagórkami i lasami zewnątrz ogrodzoną, nad tąż rzeką Witną przeciw Rakańszczykom tam zamek i osadę (*Holsza*) zbudował który od swego imienia Holszany mianował. A potem jeżdżąc ztamtąd często w łowy, zajechał w puszczą dziesięć mil od pierwszego zamku, gdzie znalazł górę Krasną nad rzeką Korablem równinami wielkiemi obległą, której rozłogi i wdzięczne naówczas położenie miejsca ulubiwszy, obesłał Włości swoje, i zbudował tam drugi zamek, który także od swego imienia Holszą mianował a sam się Holszańskim księciem i synowie także, potomkowie jego, aż do Pawła ostatniego mężkiego tego domu potomka biskupa Wileńskiego w którym się księztwo i książęta Holszów skończyły mężkiej sukcessyi, co zowiemy po mieczu, gdyż jeszcze po kądzieli żeńskiej płci potomkowie książąt Holszańskich są w wielu domach Panów Litewskich zwłaszcza Paców, Chlebowiczów i Sapiehów. —

Holsztucher, w Inflanciech. Bartłomiej Holsztucher poseł na sejm 1590. z niego naznaczony do lustracyi dóbr królewskich w Inflanciech, *Constit. fol.* 584. Bartram starosta Kremoński 1600. *Dawid Chilchen.* Wilhelm starosta Kremoński 1632. podpisał elekcyą Władysława IV.

HOŁOBOK HERB.

Powinno być pół łososia przeciętego, prosto głową do góry obróconego w polu czerwonem, na hełmie nad koroną, między dwiema trąbami pół także łososia. *Okol. t.* 1. *f.* 216. *MS. P. Rutka.* Nadany ten herb z tej okazyi. W r. 1109. Bolesław Krzywousty wojując z Pomorzany, stanął w Bydgoszczy, gdzie przechodząc się nad rzeką, widział mnóstwo łososiów podskakujących do góry z rzeki; Ratuld niejaki rycerz Polski, rzucił tak szczęśliwie toporkiem, że jednego łososia w pół przeciął: wziął to sobie Król, za pewną wróżkę zwycięztwa, dla tego gdy się nazajutrz potkał z Pomo-

rzany, i ich na głowę poraził; pomienionemu rycerzowi, tegoż pół łososia w herbie nadał: a od rzeki nad którą się to stało, imię temu klejnotowi nadane Hołobok, chyba że się przedtem tak ta rzeka zwała, to wiem że temi czasy Brdą ją zowią: ale też i to wiem, że jeszcze Bydgoszczy miasta na ten czas nie było, o czem indziej.

Herbowni.

Bierult,	*Cebrowski,*	*Niezwojewski,*
Borecki,	*Latyczyński,*	*Ratuld.*
Branicki,	*Lipnicki,*	

Potomek tego Ratulda Hołoboka, był Wawrzeniec, zostawił syna Bonawenturę albo Dobrogosta, i drugiego Czesacha, od których Władysław syn Ottona książęcia Kaliskiego w roku 1211. kupił Hołobok plac i wieś Staw, i na nim fundował klasztor zakonnym Pannom reguły Cystercyeńskiej, który się i podziśdzień zowie Ołobocki.

Hołoniewski *herbu Korczak*, od Myszków że swój początek wzięli, dla tego pisali się Hołoniewski Myszka. *Okol. tom.* 3. *fol.* 112. świadczy, że Hołoniewski miał za sobą Sieniuciankę. N. Hołojewska Piotra Stojeńskiego sędziego ziemskiego Bełzkiego małżonka.

Hołowczyńskie *książęta herbu Łabędź.* O nich *MS. Ks. Kojał.* świadczy, że są w powiecie Orszańskim, z Hołowczyna imienia tego nabywszy. *Geneal. Ogińskich* na mappie sztychowana, od Ruskich jedynowładzców początek tej familji ciągnie, gdzie Teodorowi książęciu Siewierskiemu, dwóch synów naznacza, Jędrzeja i Iwana: od Iwana poszły książęta Rafałowskie i Hołowczyńskie. Z tych N. Hołowczyński kniaź, wojewoda Mścisławski (ale roku nie masz, którego na tem krześle siedział, dla tego i jam go opuścił w pierwszym tomie) miał za sobą córkę Michała Wołowicza. Synowie jego Samuel chorąży Orszański, i Mikołaj pułkownik królewski. Brat rodzony wojewody, Jan cześnik Litewski, żona Helena Wołowiczowna podskarbianka Litewska. Alexander kasztelan Żmudzki, starosta Lidzki, deputowany 1611. do korrektury praw księztwa Litewskiego, a w roku 1601. w stu ludzi swoich stanął do Inflant, i tam do owych sławnych wiktoryi pod Kokenhausem i Orlem siła dopomógł. Córka jego Anna wydana za Krzysztofa Stefana Sapiehę wojewodę Mścisławskiego. *Histor. Sapieh. part.* 3. *fol.* 72. Konstanty z Hołowczyna Rafałowski kasztelan Mścisławski, syn jego Jerzy 1648. Mikołaj chorąży Orszański w tymże czasie. Hołowczyńska księżna Piotra Tyszkiewicza wojewody

Mińskiego małżonka. *Okol. tom.* 2. *fol.* 99. Hołowczyński miał za sobą Chodkiewiczownę kasztelankę Trocką. Zofia była za Jerzym Mniszchem wojewodą Sendomierskim.

HOŁOWIŃSKI HERB.

Krzyż żółty, prosto do góry stojący na dwóch górach zielonych powinien być, które jednak tym kształtem wyrażają, jak herb Odrowąż; pod krzyżem księżyc nie pełny, rogami do góry obrócony, żółty, na hełmie pięć piór strusich położył, *Okol. tom.* 1. *fol.* 295. Nabytym ten herb być powiada z tej okazyi w Ruskich krajach: Jeden z przodków tej familji, ze dwóch gór podle siebie leżących, zważywszy wojsko nieprzyjacielskie snem zmorzone, pod głęboką noc, przecież im księżyc przyświecał, z ludźmi swemi na nich uderzył, i szczęśliwie pokonał; przetoż w nadgrodę tego zwycięztwa, góry obiedwie z których upatrzył nieprzyjaciela, księżyc przy którym wojował, w herb jego zaniesione. Tym się herbem pieczętują Hołowińscy, który *Kojałowicz in MS.*, zowie Kostrowiec odmienny. Z tych Gabryela sławnego żołnierza zaleca *Paprocki*, Hołowińska była za Jerzym książęciem Czartoryskim. Jan 1632. na Wołyniu, Konstantyn, i Samuel w Kijowskiem 1674.

Hołowka *herbu Lubicz*, w Podlaszu kwitną. Z których Kazimierz Hołowka wojski Halicki, mąż rycerskiemi dziełami wsławiony, służył najprzód z Felixem Potockim wojewodą na ten czas Sieradzkim, potem porucznikował pod pancerną Zbąskiego podkomorzego Lubelskiego, umarł 1693. Paweł w księztwie Litewskiem 1700.

HOŁOWNIA HERB.

Ks. Kojałow. in MS. powiada, że powinien być charakter białego koloru w polu czerwonem, na kształt litery

HOŁOWNIA **HERB.**

T. u łacinników, w hełmie trzy pióra strusie kładą: tym się herbem pieczętują Hołownia w województwie Nowogrodzkiem. Z tych był Jerzy Hołownia chorąży Nowogrodzki mąż wielce godny. Są w temże województwie którzy się tak piszą Hołownia Jakimowicz, atoli jeżeli tego klejnotu używali, nie wiedział *Ks. Kojałowicz*. Krzysztof Hołownia Jakimowicz pisarz skarbowy Litewski 1632. Paweł Hołownia Jachimowicz pisarz skarbowy, komissarz z sejmu 1611. do rozgraniczenia Żmudzi od Kurlandyi, *Constit. fol.* 41. i 1621. posłując na sejm przez konstytucyą uwolniony od expedycyi generalnej na wojnę Turecką. *Constit. fol.* 23. Hieronim Jachimowicz poborca w Witebskiem 1609. *Constitut. fol.* 928. Mikołaj Hołownia 1648. w Nowogrodzkiem, Eliasz i Janusz w Pińskiem 1632. Jędrzej w powiecie Lidzkim 1674. Alexander w księztwie Żmudzkiem. Są i drudzy w Słonimskiem powiecie, Hołownia Ostrożęcki, którzy inszym kształtem herb swój układają.

Hołub *herbu Sirokomla*, ale z tą odmiana, że na Abdanku miasto krzyża, kładą strzałę z połową żeleźca, niektórzy do nazywają trzema krokwami, ale niewiem dla czego. *To Kojał. in MS.* Jędrzej Hołub w Słonimskim powiecie, wspomina go *Konstytucya* 1574. Hawryło Hołubek, (bo już ich Hołubami, już Hołubkami zowią) rotmistrz królewski, posłany pod Wielkiełuki w przedniej straży, mężnie Tatary pogromił, *Okolski powiada*, że go zabito pod Byczyną, a potomstwo jego zostaje w Nowogrodzkiem województwie. Alexander w powiecie Wołkowiskim, Regina była za Adryanem Dąbrowskim herbu Kuszaba, atoli *Ks. Olszewski w kazaniu, Tytuł po tytułach*, że Hołubowie herbem Wczele się pieczętują, pisze.

Hołubicki *herbu Janina*.

Hołubowicz, na Rusi. Ks. Krzystof Hołubowicz w zakonie naszym życie swoje zakończył 1646. *Histor. Coll. Leopol.* Samuel z Ruskiem województwem podpisał elekcyą Jana III.

Hołyński. Stefan Hołyński podczaszy Mścisławski i Jerzy podpisali elekcyą Jana III. w Nowogrodzkiem województwie. N. miał za sobą Teressę Gedyminownę. Bazyli Surzewicz Hołyński miał za sobą Krystynę Szumlańską, z której syn Samuel, tego córka Elżbieta była za Ustrzyckim, ale *sterilis*. Jan horodniczy Mścisławski, Stefan podstarości Mścisławski, Kazimierz 1700.

Roku 1778. Kazimierz Hołyński sędzia ziemski Mścisławski. — Jan wojski Mścisławski. — Józef podstoli tegoż województwa. — *Krasicki.*

Hondorf *herbu Nabram*, z tą jednak różnicą tego herbu zażywają, że przez trzy pola białe i czarne na ukos od prawego boku z góry, na dół na lewy idzie linia. Familia ta zdawna w Niemczech sławna, z tamtąd do Prus z Krzyżakami weszła, pisali się przedtem von Hohendorff, ale potem przez abbrewiacyą Hondorfami już teraz zawołani. Dzielą się na pięć linji, albowiem jedni się piszą z Sztenelie, drudzy z Byliny, trzeci z Fangotten, albo Kownatki, czwarci z Goja, ostatni z Daniele. Wszyscy jednegoż herbu i domu. Ci co się piszą z Sztenelie, przenieśli się do Polski. Z tych Jerzy Hondorff miał za sobą von der Milwownę, z której spłodził syna Wojciecha, ten z Wildenhanowny, miał dwóch synów Krzysztofa i Jerzego, Krzysztof był w wojsku Cesarskiem obersztерleitnantem, potem ożeniwszy się z Braksejmowną, syna z niej na wojnie w Niemczech utracił, a córkę wydał za Bromzera, który też z nią dobra Sztenelią leżące nad Preplem rzeką nie daleko Tylzy odziedziczył: został potem ten Krzysztof starostą Morangskim i generałem majorem w wojsku Brandeburskiem: pod Barem gdzie kilką tysięcy Brandeburczyków kommenderował za Jana III. znaczne męztwa swego dał dowody. Jerzy zaś brat jego, osiadłszy na Patrykach w Warmji z Apollonią von Hoppowną, którą Szteinbokowna urodziła, miał z niej siedm córek i dwóch synów, ale to potomstwo wszystko pomarło, został się tylko syn jeden Jan Krzysztof, ten przeniósłszy się do Polski, w wojsku jako mężny kawaler, dosłużył się szarży generała majora, kampanie Batowska, Zorawińska, Kałuska Wiedeńska, odwagi jego świadkami, najznaczniej jednak pod Bukowiną rycerskie serce pokazał, gdzie stanąwszy przy artyleryi, mężnie impet nieprzyjacielski wytrzymał, czem Króla i całe wojsko salwował. Najpierwszy do założenia okopów

ordynowany, tamże pierwszym był kommendantem, przez pięćdziesiąt tedy lat w różnych opałach wojennych tej ojczyznie służąc, lat ośmdziesiąt dopędziwszy umarł. Z Franciszki Kurczowny spłodził córek trzy, z których Anna i Joanna zakonnice Bernardynki, Maryanna Żurowskiemu stolnikowi Żydaczowskiemu zaślubiona, synowie zaś Jerzy kapitan w Polskiem wojsku, miał za sobą Mechtyldę Mężyńską, a z niej syna Edwarda, umarł, po tej pojał drugą żonę. Michał Szepelską pozostałą wdowę po Kamińskim sędzim Krzemienieckim, Adam stan sobie duchowny obrał, Krzysztof i Mikołaj oba ludzie rycerscy. Jerzy Gwilhelm z Byliny Hondorf miał żonę z znacznej w Niderlandzie familji Seroskerten od Cesarza wywyższony na stan Baronów S. R. I. był kommendantem w fortecy Kortryk. Brat jego stryjeczny kawaler zacny był ganerałem leitnantem w wojsku Duńskiem. Z tejże linji był generałem adjutantem u książęcia Eugeniusza generalissimi wojsk Cesarskich. Z linji Fangotten albo Kownatek, jest dwóch oberszterleitnantów w Prusiech Brandeburskich, Jerzy Krzysztof major w wojsku Litewskiem, także drugi majorem w księztwie Pruskiem. Czwarta i piąta linia w Prusiech, Szląsku i Kurlandyi rozkrzewiona kwitnie. Jan Hondorf miał za sobą Brantownę herbu Pochodnia.

Niesiecki dzieląc familią Hondorfów na pięć linji, o jednej tylko *Sztenelie* donosi, o innych czterech zamilczawszy — *Duńczewski* w Herbarzu Tom II. stron. 55. umieszcza genealogią prawie od początku zjawienia się u nas tej familji ułożoną — która i co do osób przez *Niesieckiego* wymienionych wiele odmian obejmuje; cały ten opis umieszcza się tu jak następuję: —

Procedencya w Prusiech i województwie Ruskiem Hondorfów, *herbu* Nabram, *albo* Wręby, *po Niemiecku* Waldorf *nazwanego.*

Procedencyą imienia tego, z dawniejszych lat obszernie opiewają historycy i kronikarze elektoratu Saskiego; w którym *et in Imperio* pierwsze gniazdo przodkowie imienia tego założyli; gdy zaś na początku czternastego wieku, w roku 1341. za panowania na Królestwie Polskiem Kazimierza Wielkiego, Ludwik Koenig, *Dominus in Weitzau*, kawaler Saski (według Pruskiego autora, *Krzysztofa Hartknocha*, *w księdze Niemieckiej*, *nowe i stare Prusy*, *albo historya księztwa Pruskiego nazwanej*, *fol.* 301. Historiograf zaś Litewski, *Maciej Stryjkowski fol.* 430. *w kronice swojej*, Rudolfem go, czyli Luderem, i książęciem Saskim naówczas mistrza Krzyżaków nazywa) po zmarłym Teodoryku Oldemburgu, mistrzu Krzyżackim, utrzymując się przy dostojeństwie temże, wiele familji za sobą z Saskiego księztwa, *et ex Imperio* pociągnął, przybył z nimże do Pruss na Pogany, dla nabycia wojennej sławy, M a r c i n Hondorf, pierwszy w księztwie Pruskiem imienia tego przodek. Jak zaś te imię w księ-

ztwie Pruskiem licznie rozkrzewione, w jakich tytułach i honorach, jak skolligacone z pierwszemi tamże familiami, jak pięknie dystyngwowanem imieniem i wojenną zaszczycone sławą? świadczą to autorowie; wspomniony *Hartknoch fol.* 451. *Hartung in fragmentis Genealogicis pag.* 203. i innych, *Paulus Fyrszler titulo Insignia Familiarum*, *parte* 3*tia fol.* 166. *et* 183. *Henneberger in Genealogia Prussica tab.* 28. i inni autorowie, zwłaszcza Prusey.

Marcin tedy przeniósłszy się w Prusy, z żony familji Saskiej *Gospothowny*, zostawił dwóch synów: Marcina i Anzelma. Anzelm pierwszy syn Marcina, *Liber Baro* na dobrach *Landveden*, kawaler wojska Albrychta, margrabiego Brandeburskiego, któremu Anna *Dybowna* trzech powiła synów, Gaspra, Marcina, i Fryderyka; z tych Gaspar najprzód u Eryka, Duńskiego monarchy, najwyższą nad wojskiem miał powierzoną komędę; jeździł potem z Wratysławem szóstym, książęciem Pomorskim, w roku 1392. do Rzymu, do Urbana Papieża, przez którego, pod czas sławnej pod tamten czas Krucyaty, tenże Urban Królowi Jerozolimskiemu, złotą z błogosławieństwem przesłał różą; Katarzyna zaś Rypowna, cztery mu powiła córki, z których Barbara 1*mo voto* Lejdenowi, 2*do* Gasprowi Aulakowi, gubernatorowi Królewieckiemu; Anna Gasprowi Gaudekierowi, generałowi majorowi wojsk Brandeburskich; Katarzyna Ernestyna Janowi Schanwitzowi, pułkownikowi kawaleryi Pruskiej (żył za Filippa pierwszego, książęcia wyższej Pomeranji roku 1540.) Dorota Janowi Taubenhejmowi, generałowi majorowi i staroście Damnawskiemu, w Prusiech poślubione, i syn Walenty. Fryderyk Otto drugi syn Anzelma, miał sobie powierzoną funkcyą do traktowania o ugodę, między Bogusławem X. i Ottonem, książętami Pomorskiemi, o powiaty Bitumski i Lembursi, roku 1470. z Brygitty *Feldenowny*, jednę zostawił córkę Barbarę Beatę, Janowi Preka dyrektora *Camerae Compbergiensis* małżonkę, i syna Gaspra Ottona, dziedzica na dobrach *Milejnen*, ablegata od protestantów do Auszpurga, *ad conficiendos Augustanae Confessionis articulos*. Ten sześciu po sobie zostawił synów: z tych Jerzy dziedzic na *Wilhauzen*, z Barbarą *Zynkienowną;* Wilhelm pułkownik wojsk Pruskich, z Emilią *Neninkowną* z Szwabji; Wojciech pułkownik artylleryi, z Urszulą *Wildenowną;* Fryderyk rotmistrz wojska Pruskiego kiryssierów, z Rebeką *Klingszporowną*, generała majora córką, żyli bezpotomnie. Jan, piąty syn Gaspra Ottona z Urszuli *Brodnickiej*, sędzianki ziemskiej Piltyńskiej, zostawił dwie córki: Dorotę Eustachiego Knobelzdorfa, koniuszego księztwa Pruskiego; Katarzynę Jana Branta, herbu *Pochodnia*, generała majora, małżonki; syn zaś Jerzy w wojennych expedycyach sławny kawaler. Wolf, szósty syn Gaspra Ottona, dziedzic majętności *Bajolen* zwanej, z Katarzyny *Knobelzdorfowny*, córki Ernesta pułkownika i komendanta fortecy Pilawskiej; z której mężni i w wojsku zasłużeni kawalerowie; Gaspar pułkownik kawaleryi, Frouchnold major; Krzysztof pułkownik infanteryi; Fryderyk Jan, generał major piechoty w wojsku Pruskiem roku 1683. w sławnej pod Wiedniem batalji poginęli; w tejże komitywie z niemi i siostra Katarzyna, Ottona Branda generała leitnanta, od piechoty wojsk Pruskich, żona, pod tenże sam czas z mężem zabita.

Marcin, syn Marcina pierwszego z *Gospothowny*, generał major kawaleryi Pruskiej, którego z Weroniki *Albenowny* syn Jan Guntherus, pułkownik kawaleryi; z Jerzym książęciem Pomorskim w r. 1530. jeździł na sejm do Auszpurga, dla otrzymania *feudi;* złączył się dożywotnie z Klarą *Konigxekowną*, ta mu jednego powiła syna Anzelma, dziedzica na *Szwansfeldzie* i *Belinach*, pułkownika kawaleryi Pruskiej; żona jego Elżbieta *Eglofszteinowna*, kanclerza księztwa Pruskiego córka, z której czterech synów, Guntherus, Franciszek, Anzelm, i Jerzy, i córek dwie; z tych Małgorzata najprzód Gaspra Kinwanga, powtóre Adryana Bohsena, Anna Marcina Eglofszteina, małżonki. Marcin trzeci syn Anzelma z *Dybowny*, *Liber Baro*, i najwyższy marszałek Jerzego pierwszego elektora Brandeburskiego, miał sobie powierzoną komendę nad Wojskiem, pod czas rebellji Gdańszczanów w roku 1525. z Jadwigi *Dylowny*, sędziego ziemskiego w księztwie Pruskiem córki, zostawił córkę Katarzynę Teodorę, którą zaślubił Fryderykowi Grebenowi, pułkownikowi infanteryi Brandeburskiej, mężnemu w roku 1699. pod czas dobywania fortecy Gibralfaru, kawalerowi; i syna Jana. Franciszek pierwszy syn Anzelma z *Eglofszteinowny*, łowczy najwyższy Pruski, Urszula *de Perlein* czterech mu zostawiła synów: Jerzy zszedł bezpotomnie, Gaspar z powiatu Ejlawskiego, Michał dziedzic na *Oletzksen* z powiatu Olrtzchięskiego, podpisali punkta komissyi, między Zygmuntem III. Królem i Rzeczpospolitą Polską, a książęciem Janem Sigismundem, elektorem Brandeburskim, *circa feudum Ducale Prussicum;* o czem *in* 3*tio Volumine Legum*, w roku 1612. *fol.* 113. Dwa razy małżeńskie Michał ponawiał śluby, z Katarzyną *Frebnerowną*, i Katarzyną *Hallenowną;* z których córki Juliannę Ferdynandowi *de Frejtach* Sztolpeńskiemu w Pomeranji staroście, Urszulę Kazimierzowi Bohrenowi, Barbarę Ludwikowi Froszkenowi, pułkownikowi, w Prusiech staroście Welawskiemu, w małżeński zaślubił związek; i synów dwóch: Sebastyan major w wojsku Cesarskiem, Krzysztof pułkownik w wojsku Pruskiem; atoli z Weroniką grafowną *Fenkowną* żył bezpotomnie. Jan czwarty, syn Franciszka, dziedzic na *Merklaku*, starosta Welawski, pojął w małżeńską ligę Weronikę *Krosztenownę*, z której córka Dorota Cecylia, Walentego *de Heym*, gubernatora fortecy Kistrynu małżonka, i synów trzech; z tych Jan *Intimus Consiliarius* w Starogardzie w Pomeranji, Fabian starosta grodowy *in Pieritz*, żona jego *Dewicowna*. Gaspar trzeci syn Jana, generał major wojsk Brandeburskich, zginął pod Ramelią w batalji przeciwko Francuzom, w komendzie feldmarszałka wojsk Angielskich, hercoga Malboruga, w r. 1706. dnia 13. Maja.

Jan drugi syn Anzelma z *Eglofszteinowny*, *Consiliarius Ducatus Prussiae*, dziedzic dóbr *Kippiten* w Tapiawskim powiecie; którego z Barbary *Werterowny*, córka Dorota, Ludwika Folfanga Szlibena małżonka, i syn Anzelm major w wojsku Króla Szwedzkiego. Jerzy sędzia Pruski, syn trzeci Anzelma, dziedzic na *Szkanglaku* w r. 1593. żona jego Marya, grafa *Horna*, generała leitnanta córka, dwie mu powiła córki, z których Marya Wilhelmowi Kenigxekowi, Giertruda Wilhelmowi Hondorfowi, w małżeństwo poślubione; i syna jednego Krzysztofa, sędziego ziemskiego powiatu Sterburskiego, ten z Katarzyną *Sakienowną*

żył bezpotomnie. Walenty Gustaw, sędzia ziemski w Prusach, Gaspra z *Rypenowny* syn, żył dożywotnie z Katarzyną *Zynkienowną*, *Praesidis in Curlandia* córką, z tej syn Fryderyk, miasta Preis Holland starosta, umarł w roku 1593.

Jan Zygmunt Marcina, z Jadwigi *Dylowny* syn, dziedzic na *Bajolach Praesidens in Prussia*, dwa razy małżeńskie ponowiał śluby, z Elżbietą *Wolffframsdorfowną*, powtóre z Magdaleną *Elsenowną*, z tych cztery zostawił córki: Gertruda Jerzemu Grebenowi, majorowi wojsk Pruskich; Mechtylda Gasprowi Kinwangowi, pułkownikowi kawaleryi wojsk Szwedzkich; Emerencyanna Wolfgangowi Arenszwaldowi; Anna Otylia Jerzemu Elsenowi, rotmistrzowi kawaleryi Jerzego Wilhelma kurfirszta Brandeburskiego (zginął ten w roku 1633. pod czas oblężenia Bamberga) dożywotnie sprzysiężone, i synów trzech. Dymitra pułkownika kawalaryi wojska Duńskiego, z grafowną *Szlitenbachowną*, w r. 1598. zszedł bezpotomnie; Wilhelma (był ten *Praeses in Ducatu Prussiae*) żył dożywotnie z Małgorzatą *Leszkwanowną*, generała majora wojsk Szwedzkich córką, powtórzył małżeństwo z Giertrudą *Hondorfowną*, z której córki; Estera Fryderyka Kichmistrza *de Szternberg*, z familji mistrzów Krzyżackich; Anna Fryderyka Preka, najwyższego koniuszego Pruskiego; Barbara Zygmunta Berwalda, powtóre Melchiora Kannachera, sekretarza *Status Regis Prussiae*, dożywotnim ślubem obowiązana; i syn Jan jedynak, dziedzic na *Bajolach*, z Katarzyną *Wetzhausowną*, generała majora w Pruskiem wojsku córką *sterilis*. Jerzy trzeci syn Jana Zygmunta dziedzic na dobrach *Pastt* i *Prystannien* zwanych, sprzysiągł sobie dożywotnie Katarzynę *Gaudekierownę*, z niej dwie córki, Elżbietę Dymitrowi Pakmorowi, Annę Leszkwanowi pułkownikowi Szwedzkiemu w małżeństwo wydał; i synów trzech, Jan Albrecht, dziedzic na *Prystanniach*, tenże z powiatu Bartensztejskiego *Delegatus ab Ordinibus Prussiae*, za Zygmunta III. podpisał *Literas reversales*, *vide Vol. III. Legum fol.* 151. *sub Anno* 1612. żona jego *Pakmarowna*. Jerzy z Dorotą *Kannaherowną*, w roku 1600. Fryderyk ostatni syn z Katarzyną *Tettaowną*, zeszli bezpotomnie. Jerzy albo Guntherus, dziedzic na *Wielkiej Goj* i *Susszlaku*, syn czwarty Anzelma z *Eglofszteinowny*, temu Anna *Żarnowska* z Pomeranji, jednego urodziła syna Fabiana, dziedzica na wielkich *Gojach* i *Belinach*, któremu Barbara *Ebertynowna* małżonka, trzy powiła córki: Sybillę Michała Eglofszteina, komendanta w Tylzji; Barbarę Fryderyka Rozenberga, konsyliarza sądów zadwornych Pruskich; Amalię Jerzego Belinga, koniuszego wielkiego Pruskiego, małżonki; Fryderyka i Fabiana synów: Fryderyk, dziedzic na *Serwillach*, major wojsk Duńskich, z żony Katarzyny *Teltaowny* syn jeden Jerzy Hubertus, pułkownik wojska Rzeczypospolitej Holenderskiej, w roku 1712. admirał flotty Weneckiej. Fabian syn drugi, major wojsk Pruskich, dziedzic na wielkiej *Goji*, *Belinach* i *Prystanniach*, dwakroć ponawiał małżeństwo, z Weroniką *Lehensdorfowną*, powtóre z Barbarą *Kannaherowną*, na *Paszlakach* i *Schwansfeldzie* dziedziczką; czterech z nich zostawił synów, Wojciecha, Jana, Melchiora i Fabiana. Wojciech dziedzic na *Belinach*, pamiętny w synu swoim Jerzym Wilhelmie, pułkowniku wojsk Cesarskich, którego umiejętność *in bellicis* tę znalazła u Leopolda Cesarza Rzymskiego

estymacyą, że go godnością barona S. R. I. przyozdobił; równie go poważał i książe Eugeniusz generalissimus tychże wojsk, że go przy wszystkich expedycyach wojennych, chciał mieć od siebie nieodstępnym pułkownikiem, generałem adjutantem go swoim uczyniwszy, oraz gubernerem fortecy Kortryk w Niderlandach, po odebranem zaś sławnem zwycięztwie nad Francuzami pod Turynem, jeździł w poselstwie od tegoż książęcia feldmarszałka do Rzeczypospolitej Holenderskiej, w roku 1706. wypełnił należycie włożoną na siebie funkcyą, o czem doczyta się każdy w mowie jego do stanów Holenderskich mianej, w historyi życia książęcia Eugeniusza, Niemieckim wydanej językiem *fol.* 123. Żył w dożywotniej przyjaźni z baronowną *Seroskierchen*, familji Holenderskiej, w r. 1714. umarł w Berggospsoom dnia 9. Maja 1719. Jan syn drugi Fabiana z *Kannaherowny*, dziedzic na *Wangottach.* Żona jego Rosyna *Kienixekowna*, druga Anna Marya z Kurlandyi *Medonowna;* z tych pierwsza córka Elżbieta Julianna, N. Kniaziewicza dziedzica na *Lauxtoffie;* Dorota Małgorzata Mikołaja Derszawa, pisarza ziemskiego Piltyńskiego, dziedzica na *Kauliszu* w Kurlandji, małżonki; i synów trzech: Jerzy, Albrecht, Ludwik, i Fabian; Jerzy Krzysztof, dziedzic na *Wangottach*, *Abelinach*, i *Szpigloffen*, major infanteryi w wojsku Saskiem, którego z Katarzyny *Hondorfowny*, dziedziczki dóbr *Dulcen*, syn jeden Melchior, dziedzic po ojcu na *Wangottach*, *Junkierskien*, *Szarwsz*, i *Szpiglofken*, konsyliarz sądów nadwornych królewskich, z *Laussenowną*, pułkownika artyleryi koronnej Polskiej córką, pod ten czas żyjący. Albrecht Ludwik syn drugi Jana z *Kenixekowny*, dziedzic na *Wejtzdorffie*, pułkownik w wojsku Duńskiem, z Barbarą Katarzyną *Grebenowną*, zostawił synów kilku, z których Wolff Ferdynand, dziedzic na *Wejtzdorffie*, *Bolawie*, i *Sztanmie*, w Prusiech żyje pod te czasy. Fabian Henryk syn trzeci, pułkownik wojsk Cesarskich bezpotomny, niedawno zmarły. Melchior syn trzeci Fabiana z *Kannaherowny*, dziedzic na dobrach *Dulceny* i *Abelinach;* żona jego Katarzyna Małgorzata *Kannaherowna*, dziedziczka na *Szwansweldzie*, z niej dwie córek: Katarzyna Sybilla, Jerzemu Krzysztofowi Hondorfowi, wyżej wspomnionemu, Anna Janowi Gąsiorowskiemu, w małżeństwo wydane; i syn Jerzy Wilhelm, dziedzic dóbr *Dulcen*, dwie miał żony, Annę Adelgundę *Gaudekierownę*, drugą Barbarę Katarzynę *Grebenownę*, z niej syn Krystyan Ludwik żyjący. Fabian czwarty syn Fabiana z *Kannaherowny*, na mniejszych *Gojach* dziedzic, pułkownik kawaleryi wojsk Pruskich, urodzony 1623. żył dożywotnie z Rozyną *Sechsdorfowną*, powtóre z Katarzyną Elżbietą *Aurowną* z Tyrenbergu, tego podobno wnuk Jerzy Krzysztof, major w wojsku Pruskiem, *Adamschejdy*, i mniejszej *Goji* dziedzic, pod tenczas żyjący.

Gaspar, syn drugi Walentego z *Zynkienowny*, konsyliarz sądów zadwornych elektora Pruskiego, z Katarzyny *Gattenhofenowny* spłodził córkę Barbarę, Jerzego Kleista sędziego ziemskiego w Pomeranji, w roku 1599. zrodzoną, i Adelgundę Gaspra Wilhelma Elsznica, starosty Rastemburskiego małżonki; i synów trzech: Krzysztof, fortecy Węgierskiej Temeswarku komendant; Krzysztof Zygmunt syn drugi, którego Anna *Moschwitczowna*, powtóre Małgorzata *Walenrodowna*, z familji Kon-

rada Walenroda, mistrza Krzyżackiego, małżonki; i Jerzy obersztlerleitnant kawaleryi Pruskiej, któremu Elżbieta *Mulbenowna*, jednego urodziła syna Wojciecha, pułkownika artylleryi w Prusiech; żył dożywotnie z Katarzyną *Wildenheynowną*, z której dwóch miał synów, Krzysztof w wojsku Cesarskiem obersztlerleitnant, z *Braxejnowny* małżonki zostawił syna, w różnych Niemieckich wojnach doświadczonego żołnierza, i córkę, którą wydał za Bromzera, znaczne dobra *Sztenelię* leżące nad Preglem rzeką, niedaleko Tylzy, w posagu wyznaczywszy; tenże pod Barem będąc generałem leitnantem, komenderując kilką tysięcy wojska Brandeburskiego, za Jana trzeciego Króla Polskiego, znaczne męztwa swego dał dowody. Jerzy zaś brat jego przeniósłszy się z Prus, osiadł w Warmji na dziedzicznych dobrach *Patryki* zwanych, któremu Apollonia Hoppenowna z grafowny *Szteynbokowny* zrodzona, wydała na świat godnej pamięci syna, Jana Krzysztofa, cześnika Nowogrodzkiego, generała majora w wojsku Rzeczypospolitej Polskiej. Sławne batalie, Batowska, Żurawińska, Kałuska, Wiedeńska, i pod Bukowiną, odwagi jego rycerskiej świadkami byli, o czem szerzej *Niesiecki*, i w konstytucyach koronnych jest jego nieśmiertelna zapisana pamięć, *Legum Volumine* 6*to*, *sub anno* 1710. *fol.* 197. temi słowami: „Więc i urodzonego Krzysztofa Jana Hondorfa, cześnika Nowogrodzkiego, generała majora naszego, nie w jednej probie męztwa i wierność doświadczonego, za szkody i ruiny swoje, od nieprzyjaciela poczynione, przyznanie rekompensy na dobrach naszych Wodnikach, województwa Ruskiego, ziemi Lwowskiej, a dzierżawy jego, słusznie pretendującego, do skutku przyprowadzić przedsiębierzemy.“ Żył dożywotnie z Franciszką *Kurczowną*, podstolanką Bracławską, z której córek cztery, Anna i Joanna zakonnice Bernardynki we Lwowie; Maryanna Tomaszowi Żurowskiemu, stolnikowi Zydaczewskiemu; Teofila Karolowi Mężyńskiemu, stolnikowi Trębowelskiemu, powtóre Franciszkowi Rościszewskiemu, pisarzowi ziemskiemu Płockiemu, poślubione; i synów czterech: Adam proboszcz Gołogurski, stan sobie duchowny obrał; Michał podczaszy Nowogrodzki, 1*mo voto* z *Szepelską* wdową, po Kamińskim sędzim Krzemienieckim, 2*do* z *Janiszewską*, z której syn Jerzy w zakonie Dominika S., i Jan na świecie. Krzysztof towarzysz husarski, Potockiego kasztelana Krakowskiego, hetmana w. koron. Jerzy pułkownik infanteryi w wojsku koronnem Rzeczypospolitej Polskiej, stolnik Inflantski, młodość swoję w wojsku Pruskiem polerował, a w Polskiem szarżę pułkownika, w nadgrodę zasług odebrał. Posłany był od Józefa Potockiego, hetmana w. koronnego, kasztelana Krakowskiego, w roku 1739. do Anny Iwanowny imperatorowy Moskiewskiej, w ważnych interesach, którą funkcyą z honorem odprawił. Miał oraz komendę fortecy Stanisławowskiej pod czas inkursyi, pod którą w roku 1738. podstąpiwszy w kilku tysięcy ludzi, Kantymir książę Wołoski, i o poddanie onej tentując, *infectis rebus* odstąpić musiał: a potem też funkcyą we Lwowie przez lat kilka *dexterrime* utrzymywał. Po pierwszej żonie, Mechtyldzie *Mężyńskiej steriliter* zmarłej, żyje w małżeńskiej lidze z Anną *Gumowską*, cześnikowną Zakroczymską, z której syn Antoni i Józef, młody dowcip w szkołach polerują; córka Elżbieta, Stanisławowi Jeło Malińskiemu, cześnikowi Wołyńskiemu, w małżeństwo wydana.

Franciszka zaś Katarzyna, Maryanna, Dorota, jeszcze *in tenera aetate*. Ferdynand Hondorf, dziedzic na *Henrykowie*, *Janowie* i *Rudawie* w Prusiech, temi czasy żyje, N. Hondorfowna, *cujusvis Nominis*, za Brezą, w województwie Poznańskiem, żyje pod te czasy. —

Hoppen. N. Hoppen strażnik Słonimski miał za sobą Mileszkownę, z której córka była za Andrzejem Podolcem. Apollonia z Sztembokowny zrodzona za Jerzym Hondorfem.

W roku 1788. Alexander Hoppen horodniczy Upitski. — *Krasicki.*

Horaim *herbu Śreniawa*, w Litwie i na Wołyniu. Paweł Horaim, którego syn miał za sobą siostrę Tyszki, od którego Tyszkiewiczowie nazwani, ten zostawił synów Jędrzeja i Eliasza. Marcin Horaim żołnierz za hetmaństwa książęcia Ostrogskiego Konstantego, w potrzebie z Tatary pod wsią Retką postrzelony, z pola nie ustąpił, ale trwał aż do końca zwycięztwa. Jan cześnik Oszmiański w Brześciańskiem województwie 1674. Alexander kustosz Wileński, suffragan Białej Rusi, biskup Tyberyadzki. S. teologji doktor, officyał Wileński, potem biskup Smoleński, teraz gdy to piszę Żmudzki. Jan podczaszy i podwojewodzy Wileński poseł na konwokacyą 1733. Na Wołyniu zaś Waśko Porski z Horainowa ziemianin Wołyński kwitnął 1528. o czem *Metryka Wołyńska*. Mikołaj 1632. Jędrzej, Jerzy, Bogusław, Eliasz 1648. Kasper pisarz ziemski Włodzimirski podstarości grodzki Łucki, Jan podstoli Parnawski, Marek dziedzic na Ladowicach. Jan sędzia Kijowski 1674. kwitnęli. N. Horaim podczaszy Wołyński, żona jego Czapska, z niej córki, Konstancya pierwszym związkiem Godebska chorążycowa Pińska, *2do voto* Szujska; druga Antonina, synowie zaś Henryk, Antoni kanonik Łucki deputat na trybunał koronny 1726. Jerzy, Kasper, Bogusław w stanie duchownym i Ferdynand. Konstancya Horaimowna Wojciecha Czerwińskiego podczaszego Wołyńskiego podstarościego grodzkiego Łuckiego małżonka r. 1701. Izabella książęcia Jerzego Czetwertyńskiego. Jan w zakonie naszym na missyi w Kowlu życie swoje zamknął; był kapłan z Bogiem szczególniej złączony, zkąd zawołany do chorego, gdy go już umarłego znalazł, klęknąwszy, z innemi, gdy się coś trochę pomodlił, umarły ożył, i trzy dni, potem frysztu jeszcze miał, dla lepszego do śmierci dobrej przygotowania. *Histor. Coll. Luceor.* N. miał za sobą Fortunatę Stępkowską. Anastazya była za Iwanem Lityńskim.

Krasicki w przypisach utrzymuje iż ci nie Horaim ale Horain piszą się i dodaje, że: N. Horain z *Ordyńcowny* spłodził synów trzech, z tych Alexander referendarz Litewski, suffragan Żmudzki — Jan brat Alexandra, z podkomorzego Wileńskiego kasztelan dalej wojewoda Brzeski z *Puttkamerowny* zostawił syna Mikołaja podkomorzego Wileńskiego, któren od Moskwy zabity na polu

sławy: z *Czechowiczownej* zostawił potomków: Po śmierci *Puttkamerowny* pojął Jan wojewoda Brzeski *Zielińską* z tej syn Jan. — N. trzeci brat referendarza i wojewody z *Ordńcowny* zostawił potomstwo z którego temi czasy Alexander wojski Wileński. — W roku 1788. Ignacy podstoli Starodubowski. — *Krasicki.*

Horbacki, w Mścisławskiem województwie, Bazyli, Tomasz 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. piszą się z Horabatki. Benedykt podczaszy Rzeczycki 1700.

W roku 1778. Franciszek Horbacki sędzia grodzki Mścisławski. — Józef krajczy Mścisławski. — Gedeon Horbacki biskup Piński. — *Krasicki.*

Horbaczewski. Horbaczewski Stanisław Michał wojski Rzeczycki, Jan łowczy Rzeczycki, Samuel Michał starosta Ducki w Rzeczyckiem, Antoni i Kazimierz w Pińskiem podpisali elekcyą Jana III.

Horbowski *patrz* **Zaranek.**

Hordziejowski *herbu Korab.* Świadczy o nich w Wileńskiem województwie, *MS. P. Kojał.* i mnie się na kilku miejscach herb ich widzieć dostało, przecież na hełmie trzy pióra strusie noszą, inni ich piszą Hordyjowski. Monstwild Hordziejewski, sędzia ziemski Mścisławski, syn jego Alexy, tego zaś Jan odważny rotmistrz w wojsku Jana Sapiehy starosty Uświatskiego, spłodził Teodora i Krzysztofa. Teodor rotmistrz królewski, umarł od razu w potrzebie w Inflanciech, leży w Wilnie u S. Jana. Krzysztof miał synów Jana i Hieronima podczaszego Mozyrskiego, który siła pracował na komissyach z Moskwą pod Wilnem 1656. i 1658. miał z Sterpińskiej synów Jarosza, Michała i Władysława. Hieronim był wojskim Rzeczyckim 1674. Krzysztof Alexander podczaszym Mozyrskim, któryś z nich był deputatem trybunału Litewskiego 1679. Hieronim 1700.

Hordyna. Samuel Hordyna w województwie Mścisławskiem 1632. Jan podstoli Orszański, z sejmu Lubelskiego komissarz do odebrania i zrewidowania skarbu koronnego, *Constit. fol.* 13.

W roku 1778. Jerzy Hordyna miecznik Nowogrodzki. — *Krasicki.*

Hornostaj *herbu Hippocentaurus.* Okolski ród tej familji ciągnie od książąt Kijowskich, to jest od Olelka książęcia, *Paprocki zaś o herbach fol.* 666. tylko to o nim twierdzi, że z Kijowskiej włości, wyszedł przodek domu tego Iwan Hornostaj; *Kojałow. par.* 2. pod rokiem 1503. gdy jakąś mniej szczęśliwą Litwy z Tatarami expedycyą opisuje nad Prypeciem rzeką, przydaje, że w niej Hornostaj, mąż między Panami Litewskiemi znaczny trupem poległ, którego znać synem był Iwan Hornostaj, najprzód marszałek na-

dworny i podskarbi ziemski wielkiego księztwa Litewskiego, starosta Słonimski, z któremi tytułami w roku 1547. podpisał przywilej ziemi Bielskiej *u Januszowsk. w Stat. f.* 837. i drugi list Zygmunta I. pisany do syna Augusta T. 23. a potem według Paprockiego wojewoda Nowogrodzki, według Okolskiego starosta przytym Czerkaski i Kaniowski, *Starowol. in Monum. z nadgrobków fol.* 324. wypisał, że przy województwie ten Iwan, był oraz i podskarbim i marszałkiem Litewskim i pisarzem, starostą Mińskim i Słonimskim. W wielkich albowiem respektach opływał u Zygmunta Króla, dla osobliwszych cnót swoich, które go wszystkim przymilały; skarb sobie powierzony tak piastował, że gdy się z niego rachował i wyrachował, nad to jeszcze z swojej własnej szkatuły Królowi, dwakroć stotysięcy wyliczył. Pojął był po zmarłym Panu Litewskim Korewie, pozostałą wdowę, która lubo z nim żadnego potomstwa nie miała, przecież mu wszystkę majętność swoję zapisała. Ponowił potem śluby małżeńskie z księżniczką Sołomereską, i z niej synów dwóch zostało, Iwan ale bez potomny i Gabryel Iwanowicz wojewoda najprzód Miński, starosta Kamieniecki, w roku 1569. tak się podpisał, na liscie *Infeud. in Ducatum Prussiae*, potem wojewoda Brzeski Litewski w roku 1578. podpisał takiż list, ten z Łaskiej, Wojciecha Łaskiego wojewody Sieradzkiego córki, spłodził Hieronima, *Okol. in indice tom.* 1. Hieronima synem być mieni, Iwana wojewody Nowogrodzkiego, kędy też i to przydaje, że Tatarów zbił na głowę ten Hieronim pod Kamieńcem, ale ją się trzymam Paprockiego. Po Sołomereskiej, pojął trzecią żonę bodaj to nie była księżniczka Zasławska Jawnucianka Bogdana córka, o której *Paproc. w Ogrodzie fol.* 210. z tej miał synów Iwan dwóch, Eustachiego i Własnego. *Genealog. Ks. Czartoryskich*, któremuś Hornostajowi przyznaje za małżonkę Helenę córkę książęcia Czartoryskiego Jana Fedora, koło roku 1593. drugi według *Sarnic. lib. 7. fol.* 378. miał mieć za sobą Julią, Bogusza Zgłowiczyna podskarbiego Litewskiego córkę najmłodszą. *Paprocki o herb. twierdzi*, że Hornostajowna była za Sokołowskim Waleryanem. *Geneal. Ks. Wiśniowieckich* o drugiej świadczy, że była za Januszem książęciem Poryckim rotmistrzem. Na początku zaś przeszłego wieku, kwitnął Samuel z Tulimina Hornostaj podkomorzy Kijowski, o którem w konstytucyach koronnych częsta wzmianka, gdy go ojczyzna, to do rozgraniczenia między województwem Kijowskiem i księztwem Litewskiem, to do rewizyi ksiąg ziemskich Kijowskich, to do opatrzenia miejsc sposobnych na fortyfikacyą w Ukrainie z różnych sejmów deputowała. *Con-*

stit. 1601. *fol.* 740. *i* 1607. *fol.* 830. *i* 1613. *fol.* 48. Z Teofili Gorajskiej żadnego syna nie zostawił, tylko dwie córki, Annę Rafała Leszczyńskiego herbu Wieniawa wojewodzica Bełzkiego, *Starowol. z nadgrobku fol.* 324. i Elżbietę Jędrzeja Drohojewskiego małżonki, z których Elżbieta ostatnia z tego domu umarła, jako wypisał *in Monum. Starowol. fol.* 729. Hornostajowna była za Chodkiewiczem Jerzym kasztelanem Trockim. N. miał za sobą Wnuczkiewiczownę, z którą wziął dobra Rohtycza i Dytatowicze.

Hornowski *herbu Korczak*, w Brzeskiem Litewskiem województwie, z tą jednak odmianą, że mniejszy wręb na górze jest, większe na spodzie, a nad niemi kładą podkowę, na hełmie trzy pióra strusie: tak go opisuje *MS. Ks. Kojałow.* Jan, Piotr, Samuel, Kalixt 1632. w Brześciańskiem. Adam burgrabia Mielnicki, Jan Krzysztof stolnik Mozyrski. Przecław Hornowski sędzia ziemski Brześciański miał za sobą Katarzynę Bohowitynownę Kozieradzką córkę Michała, z której córka Maryna była za Teodorem Jelcem wojskim Pińskim, druga za Guczym Mikołajem, i syn Kazimierz. Zygmunt podczaszy Smoleński, Marcin, Jędrzej i Stanisław w Podlaskiem, 1674. Antoni w Orszańskiem. Hornowski skarbnik Mielnicki, miał za sobą Katarzynę Mokrzycką. Wincenty 1700.

W roku 1778. Xawery Hornowski sędzia ziemski Brzeski Litewski. — W r. 1788. Tadeusz łowczy Orszański. — *Krasicki.*

Horodecki, w Wileńskiem województwie. Michał Horodecki podpisał elekcyą Jana Kazimierza, Samuel i Mikołaj 1700.

Mikołaj Horodecki nobilitowany roku 1767. — *Krasicki.*

Horodołowski. N. Horodołowski miał za sobą Sienicką herbu Bończa, od której była córka Zmudzka. *Geneal. Sienick.*

Horodycki, w Wielkiej-Polszcze. Józef z Horodyszcza 1382. konfederacyą Wielko-Polskiej szlachty Radomską podpisał, *u Januszowsk. w Statut. fol.* 73. Tomasz Horodycki w Poznańskiem województwie podpisał elekcyą Jana III.

Horodyjski *herbu Korczak*, w Chełmskiej ziemi. Jarosz o którem *Konstytucya* 1676. *fol.* 54. Jakób podpisał elekcyą Jana III. Horodyjski poseł z Czerniechowskiego 1696. Horodyjska była za Michałem Celińskim. *Okol. w Indexie tom.* 1. Horodyjskich herbu Kur pisze, ale to ma być Korczak.

W roku 1788. Jerzy Horodyjski komornik graniczny Przemyski. — Bazyli podstarosta Przemyski z *Chojnacką* zostawił potomstwo. — Antoni miał za sobą *Jaworską* — brat jego Wojciech miał także *Jaworską* wdowę po Komorowskim i z nią dwóch synów. — *Krasicki.*

Horodyjski *herbu Łabędź*, w różnych powiatach księztwa Litewskiego. Z tych Szymon Horodyjski pisarz grodzki Wołkowyski 1613. Mikołaj podkomorzy Witebski poseł na sejm 1643. z tamtąd kommissarz do Smoleńska. *Constit. fol.* 20. *i* 1647. *fol.* 54. Krystyna, żona Jana Rudominy kasztelana Nowogrodzkiego.

Horskie *książęta herbu Druck*, od Włodzimierza jedynowładzcy Ruskiego swój początek wzięły, bliższą zaś procedencyą od książąt Druckich, zkąd zwyczajnie się piszą Drucki Horski kniaź. Bohdan Horski Siemkiewicz to jest Siemka syn, za czasów Alexandra Króla, co znać z niektórych kontraktów, z książęciem Koreckim, Iwanem Wasilewiczem Olgerdowiczem uczynionych: *Data in Wosiepsze. Okol. tom.* 1. *fol.* 547. *Paproc. w Ogrod. fol.* 209. *powiada*, że Horski kniaź z Jawnucianki księżniczki Zasławskiej córki Bogdana, miał cztery córki, Bogdanę Zyzemską, Reginę Wołodkiewiczową, Owdocię Stetkiewiczową i Helenę Tyszkiewiczową, tyleż synów, Piotra, Teodora, Jana i Stefana. Z tych Jan marszałkiem był Orszańskim, z sejmu 1589. r. naznaczony do zapłaty wojsku, *Constit. fol.* 560. w roku 1613. delegowany do traktatów z nieprzyjaciołami tej ojczyzny, *Constit. fol.* 12. *i* 1609. do rozgraniczenia ziemi Orszańskiej i Rzeczyckiej, *Constit. fol.* 910. Teodor posłował na sejm Warszawski 1589. gdzie podpisał tranzakcyą Będzińską. N. Horska była za Janem Izajkowskim. Grzegorz wojewoda Mścisławski starosta Orszański posłując na sejm 1626. deputowany był na sądy fiskalne Wileńskie; pod początek rebelji Kozackiej, mężnie powiatowemi chorągwiami, pospołu z synem Michałem, nieprzyjaciela od swego powiatu odpierał, jako wyraźnie o nim pisze *Ks. Kojał. in MS.* umarł 1659. miał za sobą Kopciownę marszałkownę, z której było synów kilka. Rodzona tego wojewody siostra Zofia, była za Krzysztofem Chodkiewiczem wojewodą Wileńskim, Krystyna za Wodoradzkim Maciejem cześnikiem Kowieńskim. Hieronim Horski, Witebski i Suraski starosta 1648. Michał starosta młodo umarł. Mikołaj zabity pod Warszawą w potrzebie z Szwedami. Fedor brat rodzony Grzegorza, mąż dzielny, syn jego Konstantyn. Fedor drugi wojewodzic Mścisławski podkomorzy Miński.

Horyszewski *herbu Junosza*, w Bełzkiem i Lubelskiem województwach. Stanisław Horyszewski 1632. podpisał elekcyą Władysława IV. N. miał za sobą Stojeńską starościankę Krasnostawską.

Horyszowski *herbu Nałęcz*, w Lubelskiem województwie piszą się z Horyszowa Lackiego, Błażej Hory-

szewski z sejmu 1643. r. komissarz do granic od Węgier. *Constit. fol.* 5.

Horzewski patrz **Wojniłowicz** na Wołyniu.

Hościło. Jan Krzysztof Hościło z powiatu Kowieńskiego podpisał elekcyą Jana III.

Hoscki *herbu Kirdeja*, na Wołyniu. Przodek ich Holenka siódmy syn Hrydzka Worony, o którym patrz pod Jelcami. Bogdana i Wasila Hosckich ziemianów Wołyńskich, wspomina Metryka Wołyńska 1528. z których pierwszy siedm koni, drugi trzy z dóbr dziedzicznych powinni byli wystawić: Niektórzy tego domu według *Okolsk.*, za czasów Alexandra Króla na wojnie z Tatarami polegli, tenże *tom.* 1. *fol.* 549. namienia, że Hojsckiemu książę Korecki Bohusz oddał w opiekę syna swego Joachima koło roku 1550. Gabryel kasztelan Kijowski, starosta Owrucki a przedtem chorąży Kijowski, (siostra jego była za Jędrzejem Jelcem sędzią ziemskim Mozyrskim) mąż wojenny za Stefana Króla pod Gdańskiem, pod Wielkiemiłukami i za Zygmunta III. we wszystkich okazyach rycersko stawał, swoim kosztem ludzi na każdą potrzebę sprowadzając. Syn jego Prokop, w cudzych krajach poleru nabywszy, deputatem potem był w trybunale koronnym, nakoniec pod Oryninem mężnie się bijąc zginął. Brat jego Roman kasztelanem był Kijowskim starostą Włodzimierskim, a przedtem podkomorzym Kijowskim rotmistrzował pod Smoleńskiem i indziej. Wacław chorąży Kijowski, czyli Wołyński 1624. *Monim. Colleg. Ostrog.* Patrz co o nich piszę pod Jelcami.

HOSIUS **HERB.**

Na tarczy noga człowiecza być powinna, wyżej nad kolano, po prawej stronie tarczy; po lewej pięć bułek tym sposobem jako tu widzisz ułożonych, na hełmie trzy pióra

strusie położył, *MS. o Familiach Pruskich*, *u Paproc. o herb. fol.* 700. po prawej stronie jest sześć bułek, po lewej noga. *Okol. tom.* 2. *fol.* 279. tylko samę nogę na tarczy położył, i przydaje, że tego herbu znaczne familie we Włoszech zażywają, a między niemi Jan XXIII. Papież tym się klejnotem szczycił. *MS. Ks. Rutki* twierdzi, że pole tego herbu powinno być czerwone, to się jednak utrzymać nie może, co powiada, że ten herb ze Włoch przyniesiony przez Stanisława Hozyusza kardynała, ponieważ *Paprocki* dowodzi, że już Jan Hozyusz w roku 1428. w Polszcze między przedniejszemi kwitnął: w tym się jednak myli, że temu Janowi za syna przypisuje Stanisława kardynała, raczej miał mówić wnuk jego, jakoż sam przeciąg lat od 1428. do 1579. którego ten mądry kardynał umarł, wierzyć temu nie pozwala. *Rescius w życiu tego* kardynała rozumie, że ten dom z Marchji Badeńskiej do Polski wniesiony, a bodaj nie pierwszy Jan, z tym herbem do nas zawitał, o ktorym mówiłem z Paprockiego, syn tego Jana był Ulryk Hosius, który z Anny małżonki swojej spłodził Stanisława, Ulryka i Jana synów, córka jedna była za Piotrem Dangelem. Ojciec ich Ulryk od Króla Zygmunta I. prokuratorem miasta Wileńskiego dla dzielności swojej uczyniony, wszystkim się stał miłym, sprawiedliwość kochającym i na ubogie miłosiernym, przetoż w Wilnie szpitał dla nich wystawił, który tak w dochody doczesne, jako i w różnych duchownych ćwiczeniach ugruntował. Klasztor tamże OO. Dominikanom fundował, i w prowenta należycie opatrzył, sam się w wielkiej pobożności ćwicząc, sędziwych lat dopędził. Wileńskie miasto, siła jego szczodrobliwości powinno, które i ozdobił i wielce rozprzestrzenił.

Stanisław Hosius syn Ulryka, temu pobożna matka jego, widząc z dziecinnych jeszcze lat jego, dziwną chęć do nabożeństwa, jeszcze nie dorosłemu już wszystek apparat kapłański sporządziła, od złota i pereł kosztowny, którego potem kapłanem zostawszy przy ołtarzu zażywał. Wydawał się w nim wielki pochop do nauk, gdy trzech się razem języków uczył, Łacińskiego, Niemieckiego, i Polskiego, ale nie mniejszy do cnoty, kiedy żywoty świętych czytając, z nich sobie przykłady zbierał do naśladowania, rozwiozłych ludzi strzegł się konwersacyi, do modlitwy ugęszczał, posty wszystkie świątobliwie zachowywał; a żeby był tem lepiej mógł służyć Bogu, już się był nakłaniał wstąpić do zakonu kaznodziejskiego, tylko że w tym woli Boskiej nie było. Z Wilna do akademji Krakowskiej posłany na nauki, właśnie na ówczas trafił, kiedy się Luterskie nowinki w Witemberdze krzewić

poczęły, którym żeby był, według siły wieku swego, zaraz się na początkach oparł, wierszem popisał tak tej sekty płochość, jako i zdradę heretycką, a potem które tylko tymże duchem zarażone, książki w ręce jego wpadły, wszystkie z żarliwości o wiarę palił. Obrał był sobie za patrona S. Stanisława biskupa, do którego co Piątek na Skałkę ugęszczał, i od tego przedsięwzięcia, lubo febrą i dyssenteryą ciężko zwątlony, odwieść się nie dał, żeby był tej świętej podróży nie odprawił: szczególniej zaś przez tego S. Męczennika przyczynę, prosił sobie u Boga o dar czystości, jakoż w tej cnocie, jeszcze na ten czas tak się ćwiczył, że od własnej siostry poniewolnie prawie do tańca w dni zapustne wyciągniony, gwałtem się wydarłszy uszedł. Szczęścił mu Bóg za to w naukach, tak, że gdy Piotr Tomicki biskup Krakowski i podkanclerzy, widząc jego naturalny dowcip, i do wielkiej umiejętności sposobność, radził mu, żeby dla większego postępku do Włoch się udał. W Padwie tedy, a potem w Bononji pod Łazarzem Bonamikiem, wkrótce *Juris Utriusque Doctor* zawołany. Do Polski nazad powróciwszy, Król Zygmunt I. przez Samuela Maciejowskiego biskupa Krakowskiego i podkanclerzego promocyą, między sekretarzów go swoich policzył, kędy w kancellaryi koronnej, w różnych tej ojczyzny interesach, pięknie się i obrót i nauka jego niepospolita popisała, przydał do tego kanonią Krakowską, nawet umierając, synowi swemu Augustowi zalecił Hozyusza, żeby go do najpierwszej, któraby w Prusiech wakowała, wyniósł infuły, co się stało w prędce. Nim jednak do tej pasterskiej funkcyi postąpił, wydawała się w nim wielka żarliwość, z tej do ludzi zaczął był kazać, atoli że mu do tego Bóg naturalnych przymiotów nie dał; kiedy mówić z pożytkiem nie mógł, przynamniej piórem chciał służyć zbawieniu bliźnich: kazania już Polskim, już Niemieckim, już Łacińskim językiem pisał, które wymowniejszym kaznodziejom poddawając, wiele Bogu dusz pozyskał. Od korrupcyi wszelakich, osobliwie bawiąc się przy kancellaryi koronnej, był daleki, żeby był bezpieczniej każdemu prawdę mówił. Wiedzieli o jego tych i innych cnotach dyssydenci, których na ten czas przy dworze królewskim siła było, i do biskupstwa u Króla, wszystkiemi siłami przeszkadzali, nawet i Hozyuszowi znaczne upominki tkali, żeby się był tylko, z tej godności wyłamał, jakoż dosyć pracował koło tego, znając się tego stanu być niegodnym; wszystko to jednak obaliła nieprzełamana Zygmunta Augusta Króla ku sobie przychylność, że Hozyusz biskupem został Chełmińskim prawie poniewolnie. Z tym honorem zaraz go w legacyi wysłał do Karola Cesarza, Fer-

dynanda Króla Rzymskiego i Filippa Hiszpańskiego Króla, na której funkcyi, gdy się dłużej zabawić musiał, Król August chcąc expensie Hozyusza dogodzić, znaczną mu summę pieniędzy przesłał; ale wspaniałe serce jego, widząc, że mu mniej była potrzebna, nazad ją Królowi odesłał. Powróciwszy do Polski z pożądanym skutkiem swej legacyi Hozyusz, wszystek się udał do pasterskich rządów, i w teologji biegłości nabycia. Toruńczanów, ile już sheretyczałych, żeby był znowu do owczarni Chrystusowej pozyskał, siła pracował; nie miał jednak do nich szczęścia. Tym czasem na Warmińską katedrę z Chełmińskiej postąpił, w roku 1551. wszędzie nie tylko nauką, ale i przykładnem życiem owieczki sobie powierzone do Boga prowadząc: dla tego pacierze kapłańskie codziennie klęcząc zwykł był mawiać. W dni święte z zamku Heilsberskiego do kościoła zstępował, tam na mszach, kazaniach, processyach, i innych obrządkach, nie przerwanie aż do końca bywał obecnym. Ubóstwo jako mógł ratował. Żadnego heretyka między domowemi swemi nie scierpiał, i owszem starostę Bransberskiego Praikę, którego żona heretyczka, do tejże sekty pociągnęła, z urzędu złożył; nic się nie oglądając na królewskie za nim instancye. Na synod prowincyalny Piotrkowski od Mikołaja Dzierżgowskiego arcybiskupa Gnieznieńskiego złożony, lubo nie należał, lubo z niebezpieczeństwem życia swego, na przeprawie przez Wisłę na ten czas z lodem się łamiącą, zjechawszy, tam jednych w wierze chwiejących się utwierdził, drugich do obrony prawowiernego kościoła zachęcił, napisawszy książkę z tytułem *Confessio Christiana*, na kontrapunkt niegdy od heretyków wydanej, *Confessio Augustana:* ta najprzód w Krakowie, potem w Rzymie, w Dylindze, Moguncyi 1557. w Ingolstadzie i indziej gdy drukiem na świat wyszła, wielką sławę Hozyuszowi przyniosła, nie mniejszy pożytek w duszach ludzkich. Vergeryusza także jadowitego apostaty od wiary, książkę, gruntownymi zbił racyami, i wiele innych, mądrych pism jego wydanych, tyle sprawiło, że go sobie heretycy, których zbijał potężnie, za cel uszczypliwych kalumnji i wyuzdanych na niego gąb wzięli. Doniósł Rzymowi te jego apostolskie koło wiary katolickiej zabiegi Aloizy Lipomanus biskup Weroneński. Nuncyusz papiezki po te czasy w Polszcze, dla tego Paweł IV. Papież do siebie go wezwał, żeby się był z nim o sposobach zniósł, któremi by było zajść tak wielkiej zgubie ludzkiej przez herezye coraz wzmagające się bardziej ginącej. Słyszał jego żarliwe koło trzody Chrystusowej rady Paweł IV. i pochwalił, Hozyusza zaś między purpuratów Rzymskich szczerze zamyślał policzyć, pokora

tylko jego przezszkadzała, wkrótce zaś i śmierć Pawła, po którym następca na też stolicę Pius czwarty, objąwszy rządy kościoła katolickiego, Hozyusza do Ferdynanda Cesarza i Maxymiliana Króla Czeskiego nuncyuszem swoim wysłał, gdzie na tych potentatach, przez trzy lata pracując, nakoniec wszystkie trudności ułacniwszy, to wymógł gruntownemi racyami, że na concilium powszechne w Trydencie zezwolili. Papież tem ucieszony, Hozyuszowi kardynalski posłał do Wiednia kapelusz, wkrótce potem legatum a latere i prezydentem na toż concilium naznaczył i ogłosił. Z jaką zaś sławą imienia Polskiego tam obstawał Hozyusz, trudno wypowiedzieć; to się jednak słusznie może mówić, że wielka część szczęśliwego powodzenia tego synodu, jemu się i jego zabiegom przypisać powinna. Na początkach samych przybycia swego do Trydentu, zapadł był w ciężką niemoc, w której gdy mu tak medycy, jako i inni ojcowie radzili, żeby był pod czas postu dla wzmagającej się choroby mięsne jadł potrawy, nie dał się na to namówić. Janowi Ocieskiemu kanclerzowi po te czasy, koronnemu, który go do tego listem nakłaniał, żeby był na koncylium wyjednał dla Polski pozwolenie, jedzenia z nabiałem w dni postne, żadną miarą tego się podjąć niechciał, żeby był dawny od przodków naszych przyjęty zwyczaj miał łamać. Po skończonym chwalebnie powszechnym synodzie pisał do Papieża, żeby mu pozwolił do swojej dyecezyi powrócić: z chęcią na to zezwolił Pius IV. i listownie za podjęte dla kościoła Bożego prace z wdzięcznością podziękował. Powróciwszy tedy Hozyusz do ojczyzny, najprzód wszystkie swoje siły łożył, żeby było to do exekucyi przyszło, co na koncylium, świątobliwie uknowano: synod dyecezański złożył. OO. Jezuitów pierwszy do Polski wprowadził, w Brunsberdze kollegium założył, seminarium fundował. Elblążanom, żeby ich był od ich błędów na tor prawdy katolickiej naprowadził, dwóch z zakonu naszego posłał, luboć im za ich prace koło zbawienia ich, arcy źle herezya płaciła, już kamieniami, już błotem, już bezecnemi kontemptami, chcąc ich od siebie rugować. Sam potem do nich Hozyusz nie bez wielkiego niebezpieczeństwa zjechał, tam im oczywistą prawdę wytykał, fałsze dyssydenckie chydził; upor jednak heretycki, zatwardził ich serca, że lubo zgubę swoję widzieli, przecież się jej nie puścili. Na sejmie Parcowskim, gdy luterani i kalwinistowie o to się u wszystkich stanów tej ojczyzny starali, żeby było publicznym edyktem trideistów i nowochrzczeńców z tego królestwa wygnać, Hozyusz gruntownemi racyami przemógł, żeby tego nie czyniono, powiadając, albo wszystkich razem trzeba ra-

czej wyrugować, albo ani tych, ani tamtych: o co zawaśnieni na niego protestanci, na sejmie Piotrkowskim na to się usadzili, żeby było albo Hozyusza z Polski wygnać, albo żeby był kardynalski kapelusz złożył: atoli gorliwi katolicy żwawie się za nim zastawiając, wszystkie dyssydentów impety złamali. Hozyusz zaś, widząc na co się zanosiło, że herezya co raz większą górę brała, Zygmunta Augusta Króla już prywatnie, już publicznie napominał, żeby się o tego Boga szczerze przeciwko nim ujął, od którego na tron był wysadzony. Słuchał tego August, i kardynałowi dziękował, za to, które o jego duszy miał staranie. Wydał potem do druku *Judicium et Censura de Judicio et Censura Heilderbergensium Tigurinorumque ministrorum*, która jego książka, znowu na niego uszczypliwe pióra heretyckie zaostrzyła. Pius V. Papież na synod go prowincyalny swym legatem ogłosił, a w liscie do niego danym, zowie go kolumną religji katolickiej. Do książęcia Pruskiego z Janem Kostką wojewodą Sendomierskim w legacyi jeździł, wszystko szczęśliwie sprawił: tam heretycy w post gdy na ohydę wiary do postnych potraw, mięso i nabiały przymięszali, Hozyusz dowiedziawszy się o tem, samym tylko chlebem żył: powróciwszy z tej legacyi w Elblągu kościół farny od heretyków sprofanowany odebrał, w Królewcu rebellią wszczynającą się, powagą i roztropnością swoją przytłumił. Gdy tak na dobro katolickie i ojczyzny swej pracuje, Zygmunt August posłem go swoim do Rzymu wysłał. Mile go przyjął Pius V. Papież, a Grzegorz potem XIII. najwyższym go penitencyarzem uczynił. I tam nic nie spuścił, z swojej o wiarę żarliwości koło nawrócenia Szwedów, koło pozyskania Bogu Anglików, siła pracował. Na ciało swoje nie litościwy, które już rózgami, już dyscyplinami, już miąższymi postronkami, cierniem, albo ościstemi jakiemi prętami siekł aż do krwi obfitej: a że się mu zdało, że jeszcze sobie folgował, dla tego cudzej nawet ręki i siły do biczowania ciała swego zażywał. Na ubogich rozrutny, było to, że trzysta razem Moskwy i Rusi pod Naupaktem w sławnem owem zwycięztwie z niewoli Tureckiej wybawionych, przez kilka dni w domu swoim żywił, i w wierze uczyć kazał, a potem na drogę ich opatrzywszy, do ojczyzny swej rozpuścił. Doznały różne zakony jego szczodrobliwości, do której się też prawie wszystkich narodów ubodzy i pielgrzymowie cisnęli. W czytaniu ksiąg, a osobliwie doktorów świętych, i w podeszłym nawet wieku był niesfatygowany. Kościół S. Stanisławowi biskupowi i męczennikowi, a przy nim szpital dla przychodniów Polaków, pierwszy w Rzymie stawiać począł i niemały koszt na to wysy-

pał : ostatka fortuny swojej i domowych sprzętów, ostatnią wolą nie krewnych albo wnuków swoich, ale Chrystusa i sług jego, dziedzicami uczynił. Więc że podeszłe lata powrotu mu do ojczyzny broniły, Marcina Kromera, męża i kościołowi Bożemu i ojczyznie dobrze zasłużonego, sobie za koadjutora na biskupstwo Warmińskie przybrał. Nakoniec wieku życia swego siedmdziesiątego szóstego, gdy się do Kapraniki z Rzymu dla upałów słonecznych i dla poratowania zdrowia swego już osłabionego umknął, tam wszystkiemi sakramentami opatrzony, świątobliwie jak żył, tak i umarł 1579. 5. Sierpnia ciało jego do Rzymu sprowadzone w kościele S. Maryi za Tybrem, pod którym tytułem był kardynałem, pochowany z marmurowym nadgrobkiem mąż wieków godny. Na jego zaś pogrzebie miał oracyą Tomasz Treterus, którą razem i z życiem Hozyusza wydał na świat Stanisław Rescius opat Jędrzejowski, kanonik Warmiński dziekan Warszawski w Rzymie r. 1587. a teraz świeżo r. 1690. w Oliwie in 8vo przedrukowana. Książki od niego na świat wydane, lubo pojedynkiem każda na różnych miejscach, różną formą wychodziły, atoli potem razem we dwóch tomach *in fol.* 1584. w Kolnie wyszły z prasy drukarskiej, w pierwszym tomie te się znajdują. 1mo. *Confessio fidei Catholicae Christiana, Petricoviensis Synodi nomine conscripta.* 2do. *Confutatio Prolegomenon Brentii.* 3tio. *De expresso Dei verbo libellus.* 4to. *De Sacrae Eucharistiae sub utraque specie communione.* 5to. *De Sacerdotum conjugio.* 6to. *De celebrando sacro vulgari lingua.* 7mo. *Judicium et Censura de Adoranda Trinitate.* 8vo. *De loco et authoritate Pontificis Romani in Ecclesia et Conciliis.* 9no. *Recantationes Septem.* W drugim tomie. 1mo. *De oppresso Dei verbo libellus.* 2do. *De actis cum diversis haereticis.* 3tio. *Liber Epistolarum.* 4to. *Examen seu excussio Confoederationis haereticorum.* 5to. *Altera excussio ejusdem Confoederationis.* 6to. *Orationes funebres duae, in exequiis duorum Regum Poloniae Sigismundi I. et II. recitatae.* 7mo. *Ejusdem testamentum.* 8vo. *Epistola Stanislai Rescii de obitu illius.* 9no. *Ode lugubris ejusdem.* Krom tego wydał. *Opus elegantissimum varias nostri temporis sectas et haereses ab origine recensens in 8vo, Parisiis* 1560.

Jan starosta Gustatdski, brat rodzony Stanisława kardynała, miał dwóch synów, Stanisława kanonika Warmińskiego, sekretarza królewskiego i Ulryka, córki trzy, Annę starościną Bransberską, i Urszulę. Ulryk drugi brat Stanisława kardynała zostawił trzech synów, Stanisława kanonika Warmińskiego, który potem został Kapucynem. Ulryka dzie-

dzica na Bezdanach skarbnego W. Ks. Litewskiego od którego potomstwo w księztwie Litewskiem. Paweł, Kazimierz, i Jan podpisali elekcyą z województwem Witebskiem Jana III. Króla Polskiego. Wojciech trzeci syn Ulryka, jego córki Jadwiga i Krystyna. Stanisław w ziemi Wyszogrodzkiej 1632. Wojciech z Stanisławskiej urodzony dziedzic na Magnuszewicach w Wielkiej-Polszcze, z Anny Wołowskiej, córka jedna jego dostała się Stefanowi Brodzickiemu, druga *primo voto* Stanisławowi Pruszakowi, *secundo voto* Michałowi Kierskiemu: synowie zaś, Stanisław najprzód kanonik Krakowski i Chełmiński, deputat na trybunał koronny 1714. potem suffragan Przemysłki, dalej biskup Inflantski, z tej infuły posuniony na Kamieniecką, pod który czas prezydował kilka razy na komissyi Radomskiej, teraz gdy to piszę, biskup Poznański. Był i administratorem biskupstwa Krakowskiego. Michał brat jego, zostawiwszy potomstwo, stan sobie potem duchowny obrał, umarł kanonikiem Chełmskim.

Nadgrobek Stanisława Hozyusza, kardynała biskupa Warmińskiego położony w Rzymie tam gdzie pochowany w tytularnym swoim kościele *S. Mariae trans Tyberim:* —

D. O. M.

Stanislao Hosio Polono. S. R. E. Presb. Card. Varmiens. Episc. Majori Poenitentiario: Vitae Sanctitate, Eruditionis et Eloquentiae gloria celeberrimo.

Catholicae fidei acerrimo propugnatori. Qui cum antiquae probitatis, et Episcopalis vigilantiae praestantiam in humilitate, charitate, beneficentia expressisset.

Hereticas Sectas scriptis et consiliis sapientissimis ferventer oppugnasset. — Multos ab errore revocasset. — Gravissimisque legationibus pro pace Ecclesiae Dei cum apud Carolum V. et Ferdinand. Caesares. — Tum praecipue in Sacr. Concil. Tridentino Pii IV. Pont. Nomine felicissime perfunctus Christianae Rplcae plurimum profuisset. — Omnium virtutum laudibus et exemplis.

Ad incitandum abundans obdormivit in Domino Non. Aug. A. Salutis MDLXXIX. — aetatis suae LXXVI. — Stanislaus Patruo suo et Stan. Rescius Patron. beneficentissimo Executores. Posn. — Haec scripsi vobis de iis qui seducunt vos Cathol. (w rękopismie z którego ten odpis, w tem miejscu brakuje liter.)

Jana Hozyusza brata kardynała, w Guttstadzkiej kollegiacie gdzie pochowany takowy nadgrobek:

D. O. M.

Joanni Hosio de Bezden Horodnicio Vilnensis Tenuario Wolkenicensi, Lubovensi, Lavariscensi, Oranensi, Cap. Guttstadiensi. — Qui cum Sigismundo I. et II. Pol. Reg. unice carus esset, atque a Stanislao fratre S. R. E. Cardinali Episcopo Varmiensi in Prussiam vocatus, pietate in Deum, beneficentia in pauperes, charitate in proximos vitaeque innocentia ac temperantia singulari omnibus praeluxisset, vere senex Abrachamicus obdormivit in Domino Anno Sal. MDXCV. die 17. *Aprilis, aetatis XCIII.*

— (dalej liter braknie) *conjux, quae Catharinae Austr. Poloniae Reginae cum primis accepta; piorum operum societate marito persimilis pie decessit Anno Sal. MDLXXXV. d. 12. Februarii, aetatis LXXI.* —
Stanislaus Hosius de Bezden Canon. Varmiensis S. R. Mtis Secretarius filius Parentibus opt. meritiss. posuit.
Do tychczas w Warmji są Hozyuszowie pochodzący od brata rodzonego kardynała dziedzica na *Raszągu* majętności w Warmji im nadanej od kardynała — z tych Michał z *Arcemberskiej* spłodził dwóch synów, Alberta który ma za sobą *Strachowską* i z niej trzech synów.
Józef brat Alberta z *Arcemberskiej* ma za sobą *Kirwandtownę.*
Z pierwszego małżeństwa z *Stanisławskiej* Michał spłodził Ludwika dziedzica na *Raszągu*, ten z *Burchertowny* ma córkę Dorotę wydaną za Berkhana. Córki tego Michała z *Arcemberskiej* Albertyna za Sechan; — Anna za Nizwandtem. — *Przypisy Krasickiego.*

Hoszczyński. Jędrzej Hoszczyński wojski horodelski z sejmu 1667. komissarzem naznaczony w pewnej sprawie. *Constit. fol.* 35.

Hoszowski *herbu Sas*, w Przemysłkiej ziemi, Jerzy Hoszowski w przeszłym wieku był władyką Przemysłkim. Piotr miał za sobą Alexandrę Lityńską, z której trzy córki zostały, Anna Błażowska, Maryanna Pakowska, Katarzyna Przedwojewska, i synów dwóch, Paweł in Soc. Jesu umarł 1729. w Przemyślu, wymyślnego umartwienia kapłan, i Michał stolnik Inflantski, ten z Eleonory Kraińskiej spłodził synów dwóch, Józefa, i Mikołaja, córek także dwie, Brygittę i Konstancyą, która się w małżeństwo dostała Marcinowi Biejkowskiemu, od której syn Lew. Teofila Hoszowska była za Olizarem podsędkiem Kijowskim, a 2*do voto* za Koniecpolskim kasztelanem Bracławskim, miała z nim syna Lenarda. Zofia Jana Głogowskiego małżonka. *Geneal. Bełzec.* Maryanna była za Janem Wołkowickim, druga za Grzegorzem. Anna Hoszowska była za Stanisławem Szumlańskim rotmistrzem królewskim. Mikołaj miał za sobą Zofią Szumlańską, z której potomstwo, Jan, Mikołaj, Teodor, Stanisław, Jerzy, Anna, Katarzyna i Maryanna. Bazyli miał za sobą Magdalenę Drohojewską chorążankę Przemysłką.
N. Hoszowski z *Humnickiej* spłodził synów: Adama sędziego grodzkiego Lwowskiego — Bonawenturę — Józefa — N. — i jednego w zakonie Jezuitów. — Bonawentura z *Doliniańskiej* zostawił potomstwo. — *Krasicki.*

Hrazny patrz wyżej **Grazny.**

Hrebnicki *herbu Nalewka.* Michał skarbnikiem był Połockim 1674. Floryan archiepiskopem Połockim.

Hrebnicki *herbu Sas*, w Bełzkiem województwie, to *Okolski*, atoli bodajby nie raczej trzeba mówić Hubicki.

Hreczyna *Wojna herbu Korczak*, że się tym herbem niektórzy z nich w księztwie Litewskiem pieczętują, miałem pewną relacyą.

Hrehorowicz *herbu Lubicz. Kojałow. in MS.* Fiedor Hrehorowicz pisarz Litewskiego księztwa, starosta Stokliski za Alexandra Króla był posłem do Moskwy 1493. 1495. 1499. Adam w województwie Trockiem 1632. Trojan i Stanisław 1700.

Hronowski, w księztwie Litewskiem, niewiem czy nie do Chronowskich herbu Gryf należą, o których się mówiło w drugim tomie.

Hruszwicki, na Wołyniu. Hrehory Hruszwicki podpisał elekcyą Władysława IV.

Hryckiewicz, w powiecie Orszańskim Tomasz Hryckiewicz wojski Wendeński podpisał elekcyą Jana III.

Hryczyna *herbu Trąby*, w księztwie Litewskiem w powiecie Pińskim, początki tego domu od książąt Zachomysłkich i Ilhowickich, z których Mateusz Hreczyna (bo ich tak drudzy piszą) mając dwóch synów, jednego z nich nazwał Wojną, drugiego Kierdejem. O Wojnach mówić się na swem miejscu będzie, tu zaś o Hreczynach Kierdejach namienię, którzy od Hreczyny Kierdeja poszli. Kazimierz sędzia ziemski Piński, syn jego także Kazimierz 1648. kwitnął Hieronim podczaszy Brześciański, Jan, Stefan, Jerzy, Stanisław podpisali elekcyą Jana Kazimierza, Piotr Jana III.

Hryniewicki *herbu Przegonia.* W Podlaskiem województwie Filemon, Benedykt, Lew, i Jan Hryniewiccy 1632. Paweł skarbnik ziemi Bielskiej 1674. Franciszek skarbnik ziemi Bielskiej, deputat *ad pacta conventa* Augusta II. 1697. Michał proboszcz katedralny Kamieniecki kanonik Łucki, deputat na trybunał koronny kilka razy. Kazimierz Fiedorowicz Hryniewicki w księztwie Litewskiem 1700.

Duńczewski a z niego poczęści i *Wielądek* obszernie o tej familji donoszą, jak następuje: — Hryniewickich dziedzictwo dawnością było, i jest do tych czas, wielkie i małe *Hryniewice* w województwie Podlaskiem, powiecie Brańskim, ziemi Bielskiej, na których tam pozostali piszą się, a insi ztąd pochodzący, w różnych osiedli miejscach, jako w W. Ks. Litewskiem, na Wołyniu i Ukrainie, o czem dokumenta dowodzą.

Duńczewski kładzie odpis dwóch dokumentów których dla obszerności tu nieumieszczamy, tenże wyraża iż familia ta w początkach bardzo zamożna tak była potem zdrobniała, że w roku 1723. na wielkich i małych *Hryniewicach* dziesięciu ich było dziedzicami, i że lubo wszyscy jednej familji byli jednak różne przydomki mieli, jako *Holodczukowie. Lewkowiczowie, Okuliczowie, Wołchowiczowie, Mieleszkowie, Rakoszowie* i inne. — Krzysztof Rakoczy Hryniewicki, dziedzic na wielkich i małych *Hryniewi-*

cach, ten z Anną *Hryniewicką* inszego przydomku, spłodził synów trzech: i córkę Annę. Jeden syn Ostopko, na części przodków swoich w Hryniewicach osiadł, z którego liczne potomstwo, co dowodzi dekret grodzki Brański 1605. roku. Drugi syn Mikołaj ożenił się w Litwie w dobrach *Słuckich*, *Duszewo* nazwanych, który umarł *sterilis*. Trzeci Stanisław: o tych świadczą dekreta Słuckie i Wileńskie 1621. roku. Teodor Hryniewicki po spaleniu dokumentów swoich przez Moskwę, uczynił manifest w Nieświeżu 1656. d. 20. miesiąca Lutego, z wyrażeniem daty przywilejów i dekretów, umarł bezpotomnie.

Jan Hryniewicki syn Stanisława Hryniewickiego, spłodził synów siedmiu: Adama zostającego w dobrach *Kokoryczach* zastawnych dożywotnie, którego synowie, Stefan i Gabryel mają dobra w *Kokoryczach* zastawne, dziedziczne niegdy *Rosfsodowskich*. Piotr, Paweł skarbnik ziemi Bielskiej roku 1674. i Marcin synowie Jana, *sterilis*. Franciszek skarbnik ziemi Bielskiej, ożenił się na Wołyniu, był posłem, deputatem z sejmu za Króla Jana Sobieskiego, do ułożenia koekwacyi *jurium* W. Ks. Lit. na której podpisany, i deputatem *ad pacta Conventa* Augusta II. 1697. roku, jest z niego potomstwo na Wołyniu. Mikołaj szósty syn Jana Hryniewickiego ożenił się na Żmudzi, bezpotomnie umarł. Markowi bratu swemu najmłodszemu część niemałą substancyi i summy gotowej zapisawszy, w mieście *Szawlach* pochowany 1772. roku, jak świadczy testament w *Rosienach* aktykowany, Marka potomstwo w W. Ks. Litewskiem, i w powiecie Kowieńskim zostało się. Tychże antecessorów wspominają tranzakcye niektóre, w trybunale Nowogrodzkim, Mińskim i Wileńskim, pod rokiem 1605. 1621. 1650. 1660. 1666. Z tychże Michał Hryniewicki proboszcz katedralny Kamieniecki, kanonik Łucki deputat na trybunał koronny kilkarazy.

Andrzej syn Stanisława Hryniewickiego w dobrach *Duszewie* w województwie Nowogrodzkiem, spłodził synów pięciu; Grzegorza, który ożenił się na Ukrainie, od którego sukcessorowie, Mikołaja, którego synowie, Michał, Jan, Łukasz i Tomasz. Bazylego o którego sukcessorach niżej. Jana którego syn Alexander, Piotr *sterilis*, i Teodor. Samuela, którego Andrzej *sterilis*, i Jan z potomstwem. Teodora synowie, Michał cześnik Witebski, Jan Kazimierz i Tomasz, o których niżej. Syn pomienionego Bazylego z Maryanny *Zabickiej* spłodzony, Samuel mostowniczy Piński, ma possessyą swoją w Hryniewicach wielkich i małych, sam rezyduje w powiecie Pińskim, zaślubił się z Esterą *Szumowiczowną* skarbnikowną Owrucką, z którą spłodził syna Adama i córek dwie: Brygittę i Klementynę. Tenże Samuel był wielkim Mecenasem w trybunale głównym Lit. 1736. roku.

Teodor syn Jana, wnuk Andrzeja, prawnuk Stanisława Hryniewickich, ten ożenił się z Teresą *Rucienowiczowną* łowczanką Nowogrodzką, z którą spłodził Michała na wielkich Hryniewicach Rakoczego Hryniewickiego. Ten wszedł w śluby małżeńskie z Konstancyą, Jana i Anny z Łosińskich *Suchcickich* małżonków córką, a wnuczką Glińskiego starosty Nożymskiego, rodzoną synowicą Suchcickiego biskupa Płockiego, z tą spłodził potomstwo, dwóch synów: Jana i Tomasza, córkę Wiktoryą. Tenże Teodor Hryniewicki z pomienioną Teresą *Rucienowiczo-*

wną, miał córek dwie, Maryannę i Teresę. *Secundo voto* pojął *Zuniankę*, z którą spłodził synów trzech: Jana, Kazimierza i Tomasza.

Stefan Hryniewicki spłodził syna Michała burgrabiego ziemi Człuchowskiej, ten Michał zostawił synów dwóch: Felicyana i Pawła vice-regenta Brańskiego mającego possessyą swoją przy ojcu i dziadu swoim na Hryniewicach wielkich w Podlasiu. Tenże podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z województwem Podlaskiem. Idąc w swem województwie, a w ziemi Bielskiej przez stopnie zasług, obrany jednomyślną zgodą obywateli podkomorzym ziemi Bielskiej, i od Króla Stanisława Augusta orderem S. Stanisława zaszczycony, ten wszedł w śluby małżeńskie z Małgorzatą *Dłużewską*, z którą spłodził córek siedm. 1. Elżbieta za Sztuartem Halbartonim, z Anglji. 2. Eleonora za Szulcem. 3. Zuzanna. 4. Brygida. 5. Maryanna. 6. Aniela. 7. Katarzyna pannami i syna jednego Stanisława Hryniewickiego.

W tychże Hryniewicach, Jan *Hajewnik* Hryniewicki, Jan *Romaniuk* Hryniewicki, Sebastyan i Dawid *Żukowie* Hryniewiccy w Hryniewicach małych.

Kajetan Hryniewicki, najpierwej regent ziemski, potem miecznik Podolski poseł na konwokacyą 1764. roku, potem konsyliarz rady nieustającej 1776. kasztelan Kamieniecki, nareszcie wojewoda Lubelski, orderów Orła białego i S. Stanisława kawaler. Miał za sobą *Stępkowską*, siostrę rodzoną Józefa Stępkowskiego wojewody Kijowskiego, z którą spłodził syna Ignacego Hryniewickiego rotmistrza kawaleryi narodowej, i córkę Maryannę, za Chołoniewskim starostą Kołomyskim.

N. Hryniewiecki starosta Barecki, który mieszka na Podolu, o tego krwi związku nie ma wiadomości. —

Hryniewicz *herbu Przyjaciel*, atoli z tą odmianą jako pisze *Kojał in MS.* że jednę strzałę kładą między dwiema sercami, a w hełmie noszą pawi ogon. Wojciech Hryniewicz Legiecki, rodzeni jego, Jerzy i Gabryel zostawili potomstwo. Stefan cześnik Lidzki 1700. Marcin i Jan.

Roku 1778. Antoni Hryniewicz regent ziemski Trocki. — Tomasz podczaszy Żmudzki. — *Krasicki*.

Hrynkiewicz. Hrynkiewicz Olechno miał swoje dobra w ziemi Wołyńskiej, co się pokazuje z metryki 1528. Alexander w Litwie 1700.

Hryspozewicz. Hryspozewiczowie ziemianie Wołyńscy, jako czytam w tejże metryce 1528.

Huba, w województwie Mińskiem. Marcin Huba podpisał elekcyą Jana III. Katarzyna Hubicka Jana Radziszewskiego stolnika Podlaskiego małżonka.

Huhernicki *herbu Sas*, na Rusi ludzie rycerscy.

Hublik, w województwie Smoleńskiem Konstantyn Hublik podpisał elekcyą Władysława IV.

Hulben, w ziemi Inflantskiej. Jan Hulben kapitan podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Hulewicz *herbu Nowina*, w Wołyńskiem województwie dom starożytny, z których Michno Hulewicz Zbrochowicz, miał za sobą Annę księżnę Korecką, córkę Iwana Olgerdowica książęcia Koreckiego, co znać z jej reformacyi za czasów Alexandra Króla. *Okol. tom.* 1. *fol.* 548. Tegoż to podobno Michała, i drugiego Fiedora Hulewiczów wspomina, *Metryka Wołyńska* 1528. Bazyli poseł na sejm z Wołyńskiego 1569. podpisał unią Litwy z koroną, *Constit. fol.* 271. N. Hulewiczowna Stanisława wojny książęcia Woronieckiego, druga Anastazya Macieja książęcia Woronieckiego stolnika Kijowskiego małżonki. Demian z sejmu 1598. naznaczony do rewizyi ksiąg grodzkich Łuckich. *Constitut. fol.* 700. Jędrzej do tejże funkcyi deputowany 1609. *Constit. fol.* 899. Sylwester władyka Przemysłki, wspominają go *Konstytucye* 1641. *fol.* 7. Dymitr a potem w zakonie Kaznodziejskim Hippolit, dziedzictwo swoje OO. Dominikanom Łuckim zapisał, to jest Wierzbiewno, Pułhanów i Korszowiec. Jerzy podkomorzy Łucki obrany roku 1616. zostawił z Sienicką herbu Bończa córką Stanisława, córkę jednę Wielohorską, od której był kasztelan Wołyński, i synów dwóch pierwszy z nich Wacław najprzód podsędek Łucki, dalej podkomorzy Łucki, a potem kasztelan Bracławski mąż wojenny, pod Cudnowem rotmistrzując, kula z działa pod nim konia zabiła, jego dobrze raziwszy, co o nim świadczy *Konstytucya* 1662. *fol.* 31. gdzie też z pochwałą tego domu zapisała, że za czasów Jana Kazimierza Króla do roku 1662. trzynastu Hulewiczów w różnych potyczkach poległo, deputatem był na trybunał koronny 1643. *Jansonius.* Posłował na różne sejmy; z Ewą Charleską starościanką Łucką spłodził córkę Katarzynę, z Stefanem Czarnieckim herbu Łodzia pisarzem polnym koronnym dożywotnie zmówioną, i syna Hieronima, kasztelanem go zowie panegiryk *Faces geniales*, nie przydaje jakim. Drugi syn Jerzego, Jan podkomorzy Łucki, niewiem czy nie tenże sam Jan był w przód wojskim Włodzimierskim 1667. i z sejmu komissarzem *Constit. fol.* 22. a potem pisarzem ziemskim Łuckim, co o nim świadczy *Konstytucya* 1685. *fol.* 7. pierwsza żona jego Kaszewska, syna mu powiła Tomasza S. teologji lektora w zakonie Dominikańskim 1702. druga Izajkowska sędzianka Łucka, syna Stanisława. Szymon Hulewicz z Wojutyna pisarz ziemski Łucki, z sejmu 1633. deputat do kwarty Rawskiej. *Constit. fol.* 21. Gabryel z Wojutyna chorąży Czerniechowski poseł na sejm 1631. z tamtąd deputowany na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 10. Paweł z Wojutyna z sejmu 1638. komissarz do rozgraniczenia między województwy Bełzkiem i Wołyńskiem. *Constit. fol.* 17.

Hieronim poborca w Wołyńskiem 1638. Jacek komissarz do uspokojenia granic od Węgier 1647. *Constit. fol.* 5. Łukasz starosta Zwiniogrodzki pamiętny rotmistrz pod Korsuniem, Zbarażem i indziej, nakoniec pod Grodkiem życiem swojem zapieczętował miłość ku ojczyznie, tamże trupem padłszy. *Potoc. Centur. fol.* 151. Konstantyn stolnik Wołyński 1691. Roman stolnik Włodzimierski 1694. miał za sobą 1*mo voto* Eufemią Chreptowiczownę dziedziczkę na Bohurnie, i z nią syna Władysława, ten z Barbary Axakowny spłodził syna Eliasza archidyakona Brzeskiego Litewskiego, deputatem był na trybunał koronny 1723.; 2*do voto* Joannę Axakownę, 3*tio* Baworowską, ale obiedwie *steriles*, 4*to* Teresę Kosakowską, z którą spłodził córkę Wielhorską podczaszynę Wołyńską i syna Dominika, ten z Maryanną Komorowską zostawił Antoniego, Michała synów, i córkę Dominikę. Paweł Erazm chorąży Czerniechowski, Daniel i Michał, kwitnęli 1674. Piotr proboszcz Ś. Jakóba w Łucku. Stanisław stolnikowicz Kijowski 1675. Któryś z nich miał za sobą Latyczyńską, drugi Eufrozynę Pepłowską, trzeci Blinowską, czwarty Teofilę Petrykowską, z której synowie Alexander, Felix, Stanisław, i Jan, i córki Teofila, Elżbieta i Helena. N. Hulewiczowna Macieja Stojeńskiego, N. Stefana Kaszewskiego podstolego Dobrzyńskiego małżonki. N. Hulewicz tego synowie Filipp, Józef, Antoni, i Dymitr, ten w zakonie naszym temi czasy życie zakończył. Filona Hulewicza jest w druku *Laudatio B. Aloysii Gonzaga in 4to Cracov.* 1616. Jan pisarz ziemski Włodzimierski, miał za sobą Helenę Pawłowiczownę, z tej syn Jerzy na Markowicach wojski ziemski Włodzimierski, sędzia grodzki Łucki, umarł 1708. był deputatem na trybunał koronny, Missyą w Markowicach dla naszych fundował; z Ewy Katarzyny Peretyatkowiczowny, córka jego Engracya Panną umarła 1698. Włodzimierz najprzód podsędek Wołyński, a potem podkomorzy Łucki, druga żona jego Liniewska, z której córka Maryanna Pietruszewska podczaszyna Mielnicka i synowie trzej, Piotr kanonik i proboszcz Ś. Jakóba Łucki, Jan ten dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Wojnarowską, z tej potomstwo jego Maryanna Morsztynowa stolnikowa Mielnicka, Marcyanna Panna, i syn Piotr: drugi raz z Podhorodeńską, z tej córki, Helena i Marcyanna i syn Antoni. Jędrzej trzeci syn podkomorzego z Liniewskiej, żona jego pierwsza Maryanna Zbrożkowna, ale *sterilis:* druga Wiktorya Szczeniowska, z tej syn Paweł temi czasy w zakonie naszym.

W roku 1778. Leon Hulewicz vice-regent Owrucki. — Na Wołyniu familia ta jest rozrodzona i majętna. — *Krasicki.*

Hulkiewicz *herbu Łuk napięty*, w Kijowskiem województwie.

Humel *herbu Pomian*, dom ten do Polski przyszedł z margrabstwa Brandeburskiego, pierwszy się tu przeniósł do Polski Krzysztof Humel w pieszym regimencie Bidzińskiego natenczas strażnika koronnego kapitanem będąc, odważnie stawał pod Chocimem przeciwko Turkom za Króla Michała, kiedy dwa razy w głowę raniony, z tem wszystkiem szwankującego z konia Bidzińskiego ratował, którego wdzięczny dobrodziejstwa strażnik, wieś mu Matyaszów w województwie Sendomierskiem puścił, pojął potem Annę Wojciechowską z Bocheńskiej spłodzoną, z której zostawił dwóch synów, Stanisława porucznika pancernej chorągwi, ten z Anny Wyżyckiej miał syna tylko jednego Macieja, i córkę Rozalią: otrzymał ten Stanisław na siebie i na brata swego indigenat na sejmie Grodzieńskim 1726. Drugiego Marcina kapitana dragonji Litewskiej, temu żona Drogomirzowna pozostała wdowa po Silnickim, jednę tylko córkę powiła. Po zmarłej Wojciechowskiej pojął drugą żonę Krzysztof, z tej spłodził synów czterech, Józefa, Franciszkana, Ignacego, Franciszka i Jana, ten sobie stan duchowny obrał: tyleż córek, to jest Petronellę, ta z Szaniawskim wojskim Lubelskim: Wiktoryą, ta z Wilczopolskim stolnikiem Czerniechowskim, a 2*do voto* z Janem Deszkowskim cześnikiem Bracławskim: Teresę, ta z Sobiesciańskim stolnikiem Trembowolskim, w kontrakty małżeńskie weszły. Anna czwarta córka Panną umarła.

Humiecki *herbu Junosza*, w województwie Podolskiem. Wojciech z Rycht Humiecki, najprzód łowczy Kamieniecki, z którym tytułem posłował na sejm 1591. z tamtąd naznaczony był do lustracyi dóbr królewskich na Rusi, *Constit. fol.* 617. potem kasztelan Halicki 1613. w którym roku z sejmu do związkowych ukojenia był deputowany, nakoniec kasztelan Kamieniecki, mąż przepolerowanego w cudzych krajach rozsądku, wszystkim miły, ojczyznie dobrze zasłużony, której co Tomsza i Radulus hospodarowie Wołoscy ujęli gruntu, przy rozgraniczeniu od Wołoch, ten przywrócił: w Kamieńcu na Podolu kościół OO. Dominikanom fundował i uposażył, córka jego była za Hieronimem Lanckorońskim podkomorzym Podolskim. Synów zaś dwóch zostawił; Jana, który w Lowanium ucząc się w szkołach, wydał do druku, *Orationem*, *quod viro nobili in luce sit vivendum*, atoli w Bruxelli nie wiedzieć od kogo zabity 1617. Drugi syn Alexander, ten życie swoje zakończył w roku 1635. w Kamieńcu pochowany z nadgrobkiem, na którym to czytać o nim, że

tak w inszych expedycyach, jako i w Moskwie, krwi swojej za ojczyznę nadstawiał; złączył się był dożywotnie z Krystyną Potocką herbu Pilawa, córką Jędrzeja kasztelana Kamienieckiego, (ta potem poszła za Samuela Zamiechowskiego) która mu dwie córki powiła, jedna z nich Joanna poszła za Wichrowskiego miecznika Halickiego, druga za Szembeka kasztelana Kamienieckiego, a po jego śmierci za Łuzeckiego wojewodę Podolskiego, luboć z obiema żyła *sterilis:* synów zaś trzech: z tych pierwszy Tomasz łowczy Podolski, z sejmu 1661. komissarz do pogranicznych dyfferencyi od Wołoch, *Constit. fol.* 26. z Ossolińskiej, córki się po nim dwie zostały, jedna z nich żyła z Antonim Radeckim chorążym Horodelskim, druga starsza Joanna Barbara, najprzód z Tomaszem Czapskim, podczaszym Parnawskim, po nim za dyspensą papiezką, z tymże Antonim Radeckim herbu Godziemba chorążym Horodelskim, synowie także dwaj, Wojciech i Michał. Wojciech podczaszy Łukowski, żona jego Domaszewska, z tej synów dwóch, z których jeden Szczęsny, z córek jego Barbara żyła z Dłużewskim kasztelanicem Chełmskim. Michał brat Wojciecha podczaszy Podolski, miał za sobą pierwszą żonę Krosnowską, z której synowie i córki: drugą Rozwadowską. Drugi syn Alexandra Michał, obrał sobie być wzgardzonym w domu Bożym w zakonie Karmelitańskim. Trzeci Wojciech chorąży Podolski, ten miał za sobą Izabellę Kątską, z której spłodził dwie córki, zawite na służbę Boską w zakonie S. Norberta w Krakowie, i syna Stefana, najprzód był stolnikiem Podolskim, marszałkiem sądów kapturowych w Krakowskiem województwie po śmierci Jana III. marszałkiem izby poselskiej na konwokacyi w tymże roku, to jest 1696. potem podstolim koronnym, pułkownikiem artyleryi koronnej, temi czasy gdy to piszę wojewodą Podolskim, senator wytwornego rozsądku, którego dowody dał w różnych dla tej ojczyzny podjętych funkcyach, a między innemi, gdy komissarzem stawał po paktach Karłowieckich do rozgraniczenia Polski od Turek i Wołoch: jest w druku jego *Relacya tej Komissyi in anno* 1699. *circa evacuationem Kamieńca Podolskiego odprawionej.* Item *Relacya rozgraniczenia Polski z Państwem Tureckiem in anno* 1703. *Leop.* 1729. *in fol.* Z Katarzyny Krosnowskiej wojewodzanki Czerniechowskiej, pozostałej wdowy po Jakóbie Potockim herbu Pilawa staroście Chmielnickim (bo z pierwszą żoną Heleną Lipską starościanką Rawską żył bezpotomnie) dwóch synów spłodził: Ignacego i Józefa i kilka córek, z których jedna Katarzyna żyła z Ogińskim Kazimierzem podstolim Litewskim, druga z Józefem Małachowskim starostą Opoczyńskim. *Okol. in Russ. florida*

fol. 115. że za jego czasów dziedzictwo Humieckich był Sokolec nie daleko Dniestru, świadczy.

Tenże Stefan Humiecki wojewoda Podolski, mąż obyczajów Staropolskich, wiadomością rzeczy i biegłością w radzie znamienity umarł roku 173... Swięte od przodków majętności powiększył. Dziedzicem był w województwie Lubelskiem miast *Czemiernik* i *Markuszewa*, w Bełzkiem *Duba*, w Ruskiem *Lubień*, w Podolskiem *Rychl* i innych majętności. Z synów jego Ignacy stolnik koronny z *Pociejowną* żył bezdzietny, drugi Józef miecznik koronny z *Rzewuskiej* córki wojewody Podolskiego Michała żadnego potomstwa niezostawił. Z córek Stefana jedna za Janem Małachowskim kanclerzem w. koron., druga za Godzkim wojewodą Podlaskim — trzecia za Krasińskim starostą Nowomiejskim. — Humiecki kasztelan Kamieniecki synowiec wojewody Podolskiego zszedł z świata bezżenny. — N. kanonik Lwowski. — Temi czasy w Sanockim trzech jest braci: Józef dziedzic na *Szkle* podwojewodzic Sanocki z *Grodzickiej* niezostawuje potomstwa. Drugi brat Franciszek bezżenny. Trzeci Jan generał adjutant królewski pojął *Skrzyńską* pozostałą wdowę po Zawadzkim. — *Krasicki.*

Humieniecki. Teodor Humieniecki sędzia grodzki Kijowski 1648. w województwie Kijowskiem. Stefan miał za sobą Zofią, Stępkowską, z której trzej synowie: Jan bezpotomny, Alexander i Antoni. Jan Humieniecki starosta Rzeczycki, żona jego Anna Stawska, pozostała wdowa po Siekierzyńskim. *Geneal. Bełzec. i Stępkow.* Michał w województwie Wołyńskiem 1674.

Humnicki *herbu Gozdawa*, w ziemi Sanockiej jednaż ich dzielnica z Gizickiemi, zdawna się pisali z Humnisk gniazda domu tego. Stanisław sędzia Sanocki, z Rzeszowskiej herbu Doliwa, spłodził córkę Annę Pakoszewską i synów trzech, Jerzego, Stanisława, i Jana. Z tych Jerzy z Wielopolskiej miał kilka córek z których jedna była Zofia za Tarnowskim chorążym Sanockim, synów zaś Stanisława, Rafała, Walentego i Jędrzeja. Stanisław drugi syn sędziego Sanockiego pierwszą żonę pojął Herburtownę kasztelankę Bełzką, drugą Chodorowską, ta mu powiła dwóch synów, Macieja i Jana, i córki. Trzeci syn tegoż sędziego Jan, którego z Chodorowskiej, byli synowie Wojciech i Stanisław, z Sienieńskiej zaś herbu Dębno, Szymon, Marcin, Jerzy i córka za Bireckim Bartłomiejem. Jerzy miał za sobą Elżbietę Leśniowską. *Monim. Coll. Leop.* Jan Chodorowską, N. Humnicki Ciepielowską, pozostała wdowę po Morskim, drugi Teresę Cieszanowską. Wojciech podsędek ziemski Sanocki, o którym *Konstytucye* 1598. *fol.* 725. Rafał podsędek Sanocki, a potem sędzia ziemski Sanocki 1618. żona jego Elżbieta z Zmigroda Stadnicka dobrodzika kollegium naszego Przemyskiego,

umarła 1623. N. miał za sobą Grabowską. *Baran.* Szymon poborca w ziemi Sanockiej 1616. Jan z Humnisk Humniski dworzanin królewski, psalterystów przy kościele katedralnym Przemysłkim sowicie fundował, umarł 1636. *Starowol. in Monum.* Katarzyna żona jego herbu Odrowąż, tymże psalterystom rezydencyą wymurowała, co poznać z obrazu jej nad nią zawieszonego, zeszła z tego świata 1645. N. Humnicki podstoli Sanocki z sejmu 1633. komissarz do granic od Węgier. Wojciech wojski Sanocki 1609. *Constit. fol.* 927. Jakób o którem *Konstytucya* 1676. *fol.* 46. Jacek podstoli Sanocki 1678. a potem podsędek, stryj Stanisława, Jan, 1692. N. podsędek Przemysłki, Tomasz stolnik Mielnicki, z Żurowskiej zostawił potomstwo. Adam starosta Horodelski sędzia kapturowy Lwowski 1733. i poseł na konwokacyą. Krzysztof łowczy Sanocki, z Zofji Drohojewskiej wdowy po Janie Skorucie spłodził syna Tomasza. N. była za Maciejem Bąkowskim.

W roku 1778. Tomasz stolnik Przemysłki z *Żurowskiej* zostawił dwóch synów, Franciszka i Stanisława. — Franciszek dziedzic na *Brzuszce* chorąży Przemysłki. — Stanisław łowczy Przemysłki z *Morskiej* zostawił potomstwo, Teresę zmówioną z Samuelem Lewickim podsędkiem Przemyskim starostą Olszańskim — z synów Rqch i Franciszek Jezuita młodo pomarli. — Michał cześnik Żydaczewski pojął *Winnicką* wdowę po Rozwadowskim — czwarty Teodor podkomorzy J. K. M. — Michał z *Rozwadowskiej* spłodził trzech synów Franciszka, Antoniego i Stanisława. — *Krasicki.*

Hunorowski *herbu Pogonia 4to*, w Wielkiej-Polszcze, z których Stanisław Hunorowski fundował w Śrzedzie dwóch księży, niektórzy z nich kamieniczni nazwani

Hunowski *herbu Prawdzic.* Paweł Hunowski wojewoda Bełzki, córkę jego pojął za żonę Bolesław książę Mazowiecki 1477. *Biel. fol.* 470. *Okol.*

HURKO HERB.

Hakami to zowie *Kojałowicz in MS.*, powinno zaś być pole czerwone, na hełmie trzy pióra strusie. Są w Witebskiem województwie. Z tych Alexander Hurko poseł na sejm z Witebskiego r. 1629. z tamtąd deputat na trybunał fiskalny Litewski, *Constit. fol.* 18. i znowu w roku 1635. *Constit. fol.* 6. Mikołaj podsędek Witebski z sejmu 1647. komissarz do rozgraniczenia Uświata i Wieloza. Jędrzej Kazimierz podstoli Witebski, Lew pisarz ziemski Witebski, miał za sobą Annę Kisielownę z której syn Alexander, i córki Maryanna

HURKO **HERB.**

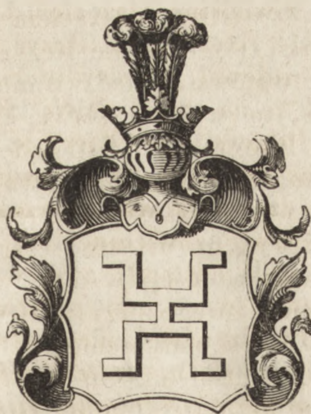

najprzód Dudzińska, a potem Swiacka, Katarzyna Mikuszowa, Atalia Czaplicowa. Od Alexandra był syn Konstantyn, od Konstantyna Michał, Alexander, Antoni, Franciszek, Ignacy. N. Hurko chorąży Witebski poseł na sejm 1730.

W r. 1778. Jan Hurko pisarz grodzki Witebski. — Kazimierz horodniczy Witebski. — *Krasicki.*

Huryn, w województwie Mińskiem. Piotr i Jan Hurynowie podpisali elekcyą Władysława IV. Adam, Hurynowicz Kazimierz, Władysław, Jan Araninka.

HUTOR **HERB.**

Kotwicą to zowią, która powinna być w czerwonem polu, na hełmie zaś trzy pióra strusie, tak go opisał *Ks. Kojałowicz in MS.* Iwasko Huttor ziemianin Wołyński 1528. jako świadczy *Metryka Wołyńska,* córka jego była za Adryanem Iwanickim; atoli do Litwy się potem przenieśli, gdzie Jana wspomina za swego wieku *Kojałowicz.* Jędrzej Hutorowicz regent ziemski Nowogrodzki.

Roku 1778. Antoni Huttorowicz podstoli Oszmiański. — Tadeusz Huttorowicz spłodził trzech synów Pawła, Józefa i Kazimierza. — Jan Huttorowicz w Oszmiańskiem, z *Laskowskiej* spłodził Wiktoryna i Macieja, ten zaś z *Miłkowskiej* zostawuje trzech synów Pawła, Wojciecha i Kazimierza. — *Krasicki.*

Huttyni. Huttyniemu Filipowi pisarzowi dekretowemu, sekretarzowi królewskiemu, tytuł urodzonego daje konstytucya 1647. którego kamienica w Warszawie wolnością nadana. *Constit. fol.* 31.

Hylzen, herb ich jest balka czerwona, na której trzy liscie laurowe w polu białem, piszą się z Eklów w księztwie Inflantskiem, zowią się zaś z Niemieckiego von Hulsen; starożytnością swoją jest jedna z najdawniejszych domów szlacheckich *ex Imperio*, gdzie dotąd jeszcze w różnych prowincyach kwitnie. *Vide Spangenber. sub Tit. Von Hulsen.* Z tego imienia niektórzy zaciągnąwszy się do rycerstwa Krzyżackiego około r. 1250. z temże rycerstwem do Prus przybywszy, Kolonią familji swojej do zawojowanego tam kraju sprowadzili, która i podziśdzień tam się znajduje. W roku 1374. kawaler Krzyżacki Job Hylzen stanął hochmistrzem (to jest najwyższym rządzcą) rycerstwa Krzyżackiego w Inflanciech, panował przez lat 20. to jest do roku 1394. rozpostrzeniając wielkiem sercem granice kraju Inflantskiego, który naówczas więcej sta mil w zdłuż, a na ośmdziesiąt w szerz w sobie zawierał, z wielkim książęciem Litewskim Jagiełłem o księztwo Zmudzkie (które sobie Krzyżacy Inflantscy przywłaszczali) mężnie wojował. Między innemi heroicznemi rządów jego dziełami, to na wybór sławią kronikarze Inflantscy. Że gdy książęcia Pskowskiego Skirgajłę od rebellizującego poddaństwa wygnanego, w protekcyą swoją wziąwszy do księztwa swego wprowadzał, Pskowianie przestraszeni, przyrzekli przez solenną obligacyą na wieczne czasy poddać się Krzyżakom, byleby Skirgajła odstąpił, a on wolał przez wspaniałość umysłu wygnańca swego przy państwie utrzymać, niżeli tak obszerne księztwo z naruszeniem słowa swego zyskać; patrz kronikarzów Inflantskich, *Mollera*, *Heninga*, *Christiana Kelchem* w *Historia de gestis Job. de Hilsen Magistri Ordinis Teut.* Z tego potomków, *ex collaterali linea*, Jakób i Henryk Hylsenowie byli panami obszernych possessyi. Krzysztof był konturem, to jest prowincyalnym gubernatorem Rewlu z swoim powiatem, jako świadczy *przywilej od tegoż Krzysztofa de Hilsen* dany Janowi Spillen w roku 1543. Henryk Hilsen dworzanin Zygmunta Króla, zostawił synowi Detlofowi Hilsenowi po różnych Inflantskich prowincyach liczne dobra zwłaszcza w Parnawskiem województwie, które

gdy Karol książe Sudermański, a potem Król Szwedzki, Inflanty sobie niesłusznie podbijając, zawojował; wolał on ich odstąpić i dobrowolnym stać się wygnańcem przy szczupłej w Polskich Inflantach zostawszy się possessyi, niż *ad revocatorias* Króla Szwedzkiego powrócić, do zawojowanych obszernych fortun swoich z naruszeniem poprzysiężonej swojej ku Rzeczypospolitej wierności: *ex Authen. Testimon. Joann. Caroli Chodkiewicz Palati. Vilnen. et Gener. Commiss. Livon. Rigae An.* 1617. *dato Hermanno et Detlofo de Hilsen Fratribus, Detlofi Filiis.* Jaśniej jeszcze objaśnił wierność i życzliwość swoję ku Rzeczypospolitej wnuk przerzeczonego Detlofa Jan Hilsen, który za Króla Jana Kazimierza wiek swój pędząc na usłudze ojczyzny, gdy mający komendę nad częścią gwardyi królewskiej w roku 1657. na nieprzyjaciela mężnie nacierał, i w młodym wieku poległ na placu. Syn jego Jan major gwardyi koronnej za ofiarowane sobie najwyższe ministeria księztwa Kurlandzkiego podziękował. Tak wielkiej był wziętości, że książęta Kurlandyi Fridericus Casimirus i Ferdinandus bracia w zachodzących z sobą o pewną sukcessyą rozterkach, jego sobie samego za superarbitra obrali, i na jego uznaniu polegli. Zostawił dwóch synów: Jana Franciszka, który był starostą sądowym Kandawskim, i którego jedyna córka, jest teraz za najwyższym prezydentem Ks. Piltyńskiego Koszkielem. Jerzego Konstantego starostę Margenhawskiego, którego dwaj synowie są jeszcze żyjący. Pierwszy ksiądz Hilsen pisarz w wielkiem księztwie Litewskiem regent kancellaryi wielkiej koronnej, proboszcz katedralny Inflantski. Drugi Jan August Hilsen regent kancellaryi w wielkiem księztwie Litewskiem sądowy powiatu Bracławskiego i Margenhawski starosta, mający za sobą Konstancyą Platerownę córkę Jana Ludwika Platera i Rozalji z Brzostowskich Platerowej wojewodów księztwa Inflantskiego. Córki zaś trzy, jedna Anna Mechtylda zakonnica Ś. Benedykta. Drugi Jadwiga za Franciszkiem Szadurskim podstolim i podstarościm sądowym księztwa Inflantskiego. Trzecia Leonora za Stanisławem Pereświtem Sołtanem podstarościm sądowym powiatu Bracławskiego, starostą Omelańskim.

Jan Hylzen w Inflanciech osiadł roku 1374. Lobens Henricus był mistrzem Krzyżackim w Inflanciech, synowcowie jego Jakób i Henryk dziedzice oprócz innych dóbr zamku Hylzenberg. — Roku 1420. Helwigiusz komendator Wisztejna. — Dyonizy komendator Feliński roku 1440. traktował z Krzysztofem Radziwiłem o kondycyach złączenia Inflant z księztwem Litewskiem. — Brat jego Jan zostawił trzech synów: Roberta, Detlofa, Henryka, z tych Detlof spłodził Detlofa, i Hermana. — Starszy z nich przeniósł się do Luzacyi i tam dzielnica jego skoń-

czyła się roku 1710. — Młodszy Herman kanclerz Kurlandzki dwóch synów zostawił, Jana starostę Kandawskiego, tego córka małżonka Piotra de Koszkal starosty Piltyńskiego. Jerzy Konstanty syn drugi Hermana kanclerza Kurlandyi zostawił synów dwóch, Mikołaja biskupa Smoleńskiego, i Jana Augusta wojewodę Mińskiego tego z *Platerowny* syn . . . . wojewoda Mścisławski, i córka za Mostowskim wojewodą Pomorskim, drugi z Działyńską spłodzony. — *Krasicki.*

Hynek *herbu Topor*, w Sendomierskiem województwie. Gdy Toporczykowie pojmali Hinka Czecha, od tego czasu niektórych z nich zwać poczęto Hinkami koło r. 1345. z których potem poszli Baliccy herbu Topor. Hynko z Dubu generał Wielko-Polski. Hynek Jan z Unienia podkomorzy Łęczycki r. 1497. podpisał list Jana Albrychta dany miastu Lwowskiemu. Mikołaj Hynek Uniewski podwojewodzy Lwowski r. 1648. Jan i Adam podpisali elekcyą Jana III. z Sendomierskiego. Zygmunt 1662. łowczy Podlaski Teresa Hinkowna kasztelanka Czechowska urodzona z Ossolińskiej, była za Franciszkiem Duninem chorążym Buskim. *Poniat. Morze.* Alexander vicesgerent Lwowski i sędzia kapturowy 1733.

Jan Hynek komornik Lwowski, tego brat N. — trzeci Franciszkan. — *Krasicki.*

Hynko *herbu Korczak.* Hynek miał za sobą Annę Michalewską, zostawiła syna Jana męża i dworzanina wyborngo. Hynkowna pierwszym związkiem była za Piaseckim, drugim za Krzysztofem Jacimirskim.

Hyrawczyc. Jacko Hyrawczyc ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.*

I.

Ibrański, w powiecie Kowieńskim Wawrzeniec Ibrański, podpisał elekcyą Jana III.

Idzikowski *herbu Nałęcz.* Helena Idzikowska Wawrzeńca Jerzmanowskiego w Łęczyckiem małżonka 1670.

Idzikowski *herbu Ślepowron*, w ziemi Ciechanowskiej. Jeden z nich u książęcia Burgundyi, długo rycersko służąc pod znaczną szarżą, gdy kilka razy z nieprzyjacioł chwalebnie tryumfował, książę regalizując go, między innemi podarunkami, dał mu głowę S. Zygmunta Króla Burgundyjskiego, którą on z sobą do Polski wywiózł, a że żył bezpotomnie, dlatego w Królewie dziedzictwie swojem kościół farny fundował, i tam świętą głowę złożył, prawo prezen-

towania na tę plebanią przy Ślepowrończykach zostawił; atoli potem ta święta relikwia do katedry Płockiej przeniesiona.

Ihnatowicz *herbu Świat,* w województwie Wileńskiem. Eustachi, Jan, i Samuel, Ihnatowiczowie, podpisali elekcyą Jana Kazimierza Króla. Alexander Jana III. Jerzy sędzia grodzki Wileński. Jan stolnik Kowieński, porucznik chorągwi pancernej Gosiewskiego, wzięty i z nim w niewolą do Moskwy. Powinien zaś być na tarczy świat, na nim strzała, żeleźcem prosto do góry, przez strzałę dwa krzyże, większy u góry, mniejszy u dołu. Kazimierz Ihnatowicz 1700.

Roku 1778. Ignacy Ihnatowicz wojski Grodzieński. — *Krasicki.*

Ilinicz *herbu Korczak*, w księztwie Litewskiem, inni ich piszą Hlinicz, inni Glinicz, niektórzy z nich pisywali się hrabiami na Mirze. Jan Ilinicz jeden z paniąt Litewskich, rotmistrz 1454. po zbitem wojsku pod Chojnicami, boku Króla Kazimierza nie odstąpił, ale obróciwszy się przeciwko pogoni nieprzyjacielskiej, tak długo się z nią mężnie uganiał, aż na koniec dał się pojmać, aby tym czasem Król uszedł. Syn jego Krzysztof Janowicz 1522. marszałek nadworny Litewski, starosta Lidzki, temu gdy chciał Król Alexander starostwo odjąć, wielkie zajście między Królem i senatem urosło. Hrehory starosta Brzeski 1516. podpisał przywilej cessyi ziemi Drohickiej, *u Herburta fol.* 302. Jerzy, urodził się z Zofji Radziwiłowny, kasztelanki Trockiej, marszałkowny. *Kojał. in MS. i Geneal. Radziw.* Są jeszcze w księztwie Żmudzkiem, i w powiecie Słonimskim Iliniczowie, ale niewiem czy tego herbu. Bazyli horodniczy Mścisławski, podpisał elekcyą Jana III. Stanisław i Kazimierz 1700.

Roku 1778. Tomasz Ilinicz oboźny Kowieński. — Jan podczaszy Mścisławski. — Jerzy pisarz grodzki Mścisławski. — *Krasicki.*

Iliński. Alexander wojski Czerniechowski, i Piotr, podpisali elekcyą Jana III. Ilińska Regina 1673. r. na Wołyniu.

Iliński starosta Kiżycki, z Szuszczewiczownej zostawił potomstwo córkę jednę, ta wydana za Tarłę starostę Skalskiego, z synów Kajetan starosta Żytomierski z *Wesslowną* wdową po Aksaku zostawuje potomstwo. Brat jego Jan pojął *Giżycką.* — Kazimierz brat stryjeczny Kajetana z *Szuszczewiczowny* zostawił córkę za Buczyńskim i syna Antoniego. — N. Iliński brat Kazimierza, skarbnik Kijowski z *Czerwińskiej* zostawił potomstwo. — *Krasicki.*

Ilkiewicz, w Brześciańskiem województwie. Marcin Ilkiewicz w różnych expedycyach dobrze ojczyznie zasłużony, Bogu się chcąc przymilić, kollegium naszemu Brzeskiemu wiele łask wyświadczył 1681. *Histor. Coll.*

Ilnicki, w ziemi Przemyskiej. Grzegorza Ilnickiego wspomina zasługi, *Konstytucya* 1676. *fol.* 52.

Ilzen. W Inflanciech Jan Ilzen major królewski w wojsku, podpisał elekcyą Jana III. wspominają go *Konstytucye* 1678. *fol.* 19. N. starosta de Margenhausen 1730.

IŁGOWSKI HERB.

Abdank powinien być, na którego środku stoi strzała, końcem do góry prosto obrócona bez piór, pierścień na niej, taki, jak owo stawiają, gdy do pierścienia gonią, na hełmie trzy pióra strusie. *Okol. fol.* 350. rozumie, że Abdank i strzała koloru białego, pierścień czerwony powinien być: rozumie tenże autor, że żołnierzowi ztąd nadany, że do zwycięztwa strzałą siła dopomógł, raczejby miał mówić, że Abdanczykowi któremuś, gdy do pierścienia strzałą gładko trafił, do ojczystego klejnotu, przydano strzałę i pierścień. Tym się herbem pieczętują Karniccy, (o których niżej) i Iłgowscy, z tych jedni w Kijowskiem województwie osiedli, drudzy w powiecie Kowieńskim. Jędrzej mąż rycerski, i brat jego Iwan Iłgowski cywun Wieświański, poseł z Zmudzkiego księztwa, za Króla Augusta, na sejm Lubelski 1569. N. cywun Twerski, wspominają go *Konstytucye* 1631.

Herbowni.

Iłgowski, — Iwanowicz, — Karnicki, — Kęsicki.

Iłowiecki *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze. Jan i Jędrzej z Iłowiec, dziedzice miasteczka Wolsztyna, w Poznańskiem województwie, którym Król Zygmunt I. na toż miasteczko nadał prawo Magdeburskie, czytałem o tem list *in MS. Petricovien.* Iłowiecka była za Broniowskim herbu Ostoja. Wojciech z Poznańskiego, podpisał elekcyą Jana III.

Iłowiecki *herbu Nałęcz*, w ziemi Chełmskiej. Stefan Iłowiecki z sejmu 1647. komissarz na uspokojenie pogranicza od Węgier. *Constit. fol.* 5. Miał za sobą Teofilę Siestrzewitowską herbu Poraj, z niej spłodził syna Kazimierza, i có-

rek dwie, Jadwigę Lesiecką, Katarzynę Jemiłowską. Kazimierza synowie z Teresy Sulimowskiej, Franciszek i Antoni. Jan Iłowiecki wojski Chełmski, znaczny dobrodziej kollegium naszego Lubelskiego 1700. Stefan w województwie Bełzkiem 1632. Antoni podsędek Bełzki, żona jego Anna Lipska, stolnikowna Kijowska. Jan miał za sobą Katarzynę Chocimirską, córkę Jakóba, z Maryanny Kalińskiej urodzoną, z tą spłodził dwie córki, Maryannę Siemiaszkownę, i Teresę Janiszewską, synów zaś czterech, Jana i Krzysztofa bezpotomnych, Dymitra, tego zostało potomstwo, Michała, którego córki cztery, Maryanna Wkryńska, Eufrozyna, Franciszka, Antonina, i syn Konstantyn.

Iłowiecki *herbu Ostoja*, w Wielkiej-Polszcze. Przecław Iłowiecki, miał za sobą Katarzynę, Jerzy Zofią, Marczewskie, herbu Rogala.

Iłowski *herbu Prawdzic*, w Mazowszu. Alexander Iłowski wojewoda Płocki, pod Mikołajem Firlejem hetmanem, początki rycerskich dzieł założył, gdzie gdy się jego męztwo znacznie pokazało, na Pruską wojnę pułkownikiem wysłany, pod Heisbelgą Niemców poraził; we dwieście potem koni wypadłszy, konie, wozy, i prowianty, które do obozu nieprzyjacielskiego prowadzono, zabrał; w kilka dni znowu wtargnął w nieprzyjacielską ziemię, gdzie tak z gruntu wszystko zniszczył, że Krzyżacy od głodu ledwo nie umierali, ztemwszystkiem, i im samym nieprzepuścił, raz piechotę ich wyciął, drugi raz pod Gutsadem tak się szczęśliwie z niemi potykał, że ich zbiwszy, znaczniejszych kilku z wojska Krzyżackiego Królowi do Torunia przyprowadził. *Starowol. in Bellat. Sarm. Biel. fol.* 548. Syn jego Jan cześnik Wiski, z województwa Płockiego deputowany, podpisał elekcyą Zygmunta III. *Constit. fol.* 437. Drugi syn Jędrzej, kasztelan Wiski, żona jego według *Paproc.* Działyńska, wojewodzanka Pomorska. *Bielski* o nim pisze *fol.* 792. Stanisław Iłowski, *D. Basilii Archiepiscopi Caesariae Cappudociae, orationes de moribus in tom.* 4. *digestas*, *latine interpretatus est*, *quae editae Venetiis in* 8*vo Majori* 1564. Jan wojski Płocki 1587. *Constit. fol.* 432. Wojciech podkomorzy Wiski, z sejmu komissarz do granic od Prus. *Constit. fol.* 849. i w roku 1616. *Constit. fol.* 29. Felix chorąży Łomżyński, poseł na sejm 1628. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 5. i na konwokacyą 1632. kasztelanem potem Wiskim został. *Constit.* 1641. *fol.* 20. Stanisław podstoli Łomżyński, Alexander podczaszy Wiski, Krzysztof, Jan, Władysław 1632. Wojciech stolnik Płocki, poseł na konwokacyą 1696. a potem chorąży Płocki 1704.

Inerski, w Pomorskiem województwie. Krzysztof Inerski, deputat w trybunale koronnym, umarł w Piotrkowie 1616. o czem tam nadgrobek jego położony świadczy. *Starowol. in Monumen.*

Ines. Herb ich księżyc i trzy gwiazdy, jako w swoich epigrammatach mówi Ks. Wojciech Ines Societ. Jesu. *Luna vale triplexque meo pro stemmate sydus* (brat jego rodzony Gwilhelm, kapitan w wojsku koronnem) umarł młodo, wieku swego 38. w roku 1658. Są w druku jego *Lyrica et Epigrammatum Centuriae sex*, *primum Cracoviae*, *tum Vratislaviae* 1686. *in* 12. *recusae*, *Gedani* 1655. Także *Lechias*, *sive Ducum ac Principum Poloniae ab usque Lecho deductorum elogia historico politica*, *et panegyrico lyrica*, *in quibus compendiosa totius historiae Polonae epitome exhibetur. Cracoviae cum figuris aeneis* 1655. *in* 4*to*, *et Francofurti ad Viadrum* 1680. *in* 4*to sed sine figuris.*

Inszkiewicz *herbu Godziemba*, *Ks. Kojałow. in MS.* o nich pisze, że idą od Mintowta. Adam Mintowt Inszkiewicz, w województwie Wileńskiem. Jan rotmistrz i pułkownik Węgierskiej piechoty, odważny żołnierz w różnych okazyach, pod Mohilowem rękę mu kula zgruchotała.

Inwaldski *herbu Kornicz*, w Oświecimskiem księztwie. Ci się z Rusi, w Krakowskie wynieśli. Z tych Jan Inwaldski wojski Oświecimski, Stanisław także wojski Oświecimski, atoli według świadectwa Okolskiego już ta familia zeszła.

Isajkowski *herbu Prus* 1*mo.* Z tą tylko odmianą, że w hełmie noszą skrzydło strzałą przeszyte. *Kojał. in MS.* i jam widział ten ich herb; w księztwie Litewskiem i na Wołyniu kwitną. Dołmat Jeremiewicz, obywatel powiatu Owruckiego, w województwie Kijowskiem, pułkownik królewski, za hetmaństwa Konstantego książęcia Ostrogskiego, między inszemi rycerskiemi odwagami, wpadłszy do Tatar, miasteczko Thehym wyciął, w roku 1522. wziął za swe zasługi od Zygmunta I. dobra Jajki, a potem Czyhyry; przywilej dany 1540. namienia dwóch jego synów, między któremi Dymitr, miał za sobą Bukojemską, herbu Nałęcz, zostawił synów kilku, a między niemi Jana. Jan Dymitrowicz, podkomorzy Oszmiański, pisarz skarbowy Litewski, o którym *Constitut.* 1621. *fol.* 23. z Telatyckiej miał tych synów, Jana, Marcina, Jerzego, Jędrzeja, Franciszka, Piotra, Mikołaja i Samuela. Z tych Jan dworzanin królewski, z księżny Horskiej, spłodził Jana także, najprzód podstolego Zmudzkiego, potem stolnika, dalej kasztelana Smoleńskiego, jam go w pierwszym tomie nie położył; bom się roku nie mógł doczytać, którego na tem krześle siedział, z Naruszewiczowny referen-

darzowny Litewskiej zostawił potomstwo. Marcin po powrocie swym z Włoch, młodo zabity. Jerzy z Chodkiewiczem hetmanem, służył w expedycyą Moskiewską, pod Twierdelicą postrzelony, z tego razu umarł. Jędrzej wojski Oszmiański lata swoje strawił w obozie, w wojsku Litewskiem. Franciszek najprzód sekretarz królewski, regent kancellaryi wielkiej, pisarz i referendarz Litewski, kustosz, dalej proboszcz w katedrze Wileńskiej, proboszcz Geranowski, Grodzieński, Trocki, Trabski, gdzie kościół nowy wystawił, umarł biskupem Smoleńskim. Piotr Karol najprzód wojski Oszmiański, potem łowczy W. Ks. Litewskiego, tak odwagą w obozie, jako i wymową na sejmach zalecony, zszedł z tego świata 1640. wieku swego 39. miał za sobą Pacownę, wojewodzankę Trocką, Piotra córkę, z niej syn jeden w dzieciństwie prędko za ojcem poszedł, o czem świadczy nadgrobek *u Starowol. in Monum. fol.* 240. i córka. Mikołaj na Sitcach i Duniłowiczach dziedzic, łowczy Litewski, kasztelanji Smoleńskiej przyjąć niechciał, umarł *sterilis*. N. Dymitrowicz Dołmat Isajkowski, rotmistrz królewski, stolnik Wołyński. Hrehory chorąży Starodubowski, miał za sobą Helenę Joannę Ogińską, wojewodzankę Połocką, i hetmanownę polną Litewską. Samuel stolnik Wołyński 1648. Samuel sędzia ziemski Łucki, w swoich dziedzicznych dobrach, w Jałowicy w ziemi Łuckiej fundował Dominikanów, co approbowała, *Konstytucya* 1667. *fol.* 32. córka jego była za Janem Hulewiczem, podkomorzym Wołyńskim: *Geneal. Sienic.* a po śmierci jego, była za Manieckim chorążym Kijowskim: ale ten dom podobno już zszedł. Kollegium nasze Grodzieńskie fundował, Franciszek biskup Smoleński, któremu dał dobra Świsłocz i inne, co approbowała *Konstytucya* 1667. *fol.* 20. luboć ta fundacya dawniej stanęła.

Isernicki, w województwie Bracławskiem. Jędrzej w Wołyńskiem i Mikołaj Iserniccy, podpisali elekcyą Władysława IV. *Parisius* dorozumiewa się że ta familia początek swój wzięła od Iserny, syna Amadeuszowego u Getów czy Gotów wsławionego.

ISIORA HERB.

Tarcza wzdłuż przedzielona, po lewej stronie tarczy, powinien być krzyż, a nad nim gwiazda o sześć graniach, tak jak w herbie Korniaktów, tylko, że tam krzyż nad gwiazdą, tu zaś opak: po prawej stronie skrzydło sępie do góry wyciągnione, nad hełmem i koroną takież skrzydło, tak go opisał *Kojałow. in MS.* Zażywają tego herbu Isiorowie w woje-

ISIORA HERB.

wództwie Wileńskiem. Z których N. Isiora archidyakon Wileński kapłan osobliwszych przymiotów. Alexander synowiec jego, sekretarz królewski. Rafał 1674. Mikołaj proboszcz Oszmiański, pod jego imieniem wydał Ks. Marcin Łaszcz Soc. Jesu. *Judicium albo Rozsądek o konterfekcie Jezuitów, in Equite wyrażonym* 1594. *in 4to Vilnae.*

Iskirecki w Prusiech, Mikołaj Iskirecki, starosta Hoshenhauski 1521. kollega przydany Jerzemu Preuckiuszowi w poselstwie, do Zygmunta I. Króla Polskiego.

Iskra *herbu Topacz*, w Wołyńskiem województwie, widziałem ich herb. Władysław Iskra mąż wojenny, stolnik Buski, porucznik podkomorzego koronnego Bielińskiego, chorągwi jego każe płacić zasługi, *Konstytucya* 1690. *fol.* 6. zginął chwalebnie w okazyi, mężnie się potykając w Wołoszech 1691. córka jego była za Branickim, kasztelanem Halickim.

Iskrzycki *herbu Poraj. Paprocki* ich wspomina pod herbem Trąby, a *Biel. fol.* 559. i *Wapow.* świadczą, że Iskrzycki rotmistrz z Jazłowieckim, w roku 1520. na Podolu koło Kamieńca, tysiąc zniósł Tatarów. Iskrzycka temi czasy była za Kurowskim.

IWANICKI HERBU PEŁNIA.

Księżyc w pełni powinien być w czerwonem polu, a na nim stoi krzyż trojaki, w hełmie trzy pióra strusie, tak go opisuje *Okolski tom. 2. fol.* 385. gdzie pióra strusie, między dwiema szablami ostrzem do siebie, i końcami do góry obróconemi, składa. Pierwszy Bogdan tym herbem zaszczycony od książęcia Lubarta, pod Włodzimierzem na Wołyniu, we-

dług *Okolskiego* w roku 1341. raczej jednak miał mówić *Okolski* 1453. jakoż i *Kojałowicz* pod tym rokiem *lib.* 8. *par.* 1. powiada, że gdy Lubarta książęcia w Łodzimierzu nasi Polacy oblegli, Bogdan z Iwanic, w głęboką noc przy pełnym księżycu, zlustrowawszy wojsko Polskie, książęcia o tem informował, i drogę pokazał, którą by mógł był ujść niebezpieczeństwa swego, za co nowym herbem był nadany od niego. Zginął potem ten Bogdan pod Litowiszczami, gdy bowiem Tatarzy na Wołyń wtargnęli, a on im w małej garstce swoich tam drogę zaszedł, od daleko większej liczby Tatarów opasany, z innemi poległ: jest jeszcze podziśdzień pamiątka tego: bo mogiłę tę, gdzie i jego, i towarzystwo jego pochowano, Iwanice zowią. Zostawił dwóch synów Adryana i Eliasza, obudwu ludzi rycerskich: Adryan z Hutorowny Jana córki, spłodził Jakóba, temu Hulanicka Stefana córka, powiła Fiedora i Zacharyasza, ten Zacharyasz z Władysławem Jagiellonowiczem Królem Polskim, zginął pod Warną 1444. Eliasz brat Adryana z Dederkałowny, zrodził syna Michała, który z córki Wanka Koptewicza, miał syna Grzegorza, zginął potem ten Michał w okazyi pod Sokalem 1519. w roku potem 1523. dział był dóbr między tym Grzegorzem synem Michała i Fiedorem synem Jakóba, o którym wyżej: ten dział podpisali Semen książę Zbarazki, Fiedor Bokij, Semen Federowicz Lachowski, i Kudym Drewiński. Fiedor z córki Eustachiego Szpakowskiego, spłodził dwóch synów, Waska czyli Bazylego, ten zginął w okazyi z Tatarami, i Wawrzeńca dziedzica na starych Iwanicach 1534. ten potem unią Wołynia z koroną podpisał 1569. z Matreną Iwanicką było dwóch synów jego, Łazarz i Tymoteusz. Grzegorz który z Fedorem dział dóbr ojczystych czynił, z Olechną Diochcianką miał syna Jana, ten z córką

Jacka Lityńskiego spłodził Grzegorza, temu Olechna, córka Piotra Zerkało Koniewickiego, powiła Alexandra, od którego był syn Symeon zrodzony z córki Jędrzeja Korowaja. Symeon pojął Iwana Krasnosielskiego córkę, z nią wziął w posagu nowe Iwanice. Tymoteusz brat Wawrzeńca z Bohdaną Prazowską, zostawił Wawrzeńca syna, od którego było synów czterech. 1. Fryderyk w wielu okazyach doświadczonego męztwa, nakoniec za konsensem Rzeczypospolitej dwa tysiące ludzi do boju uzbroiwszy, z nimi do Niemiec na sukkurs Cesarzowi poszedł, tam z Gustawem Królem i Szwedami potykał się zawsze heroicznie, aż też pracami wojennemi zwątlony, tamże w Niemczech, żyć przestał, pamiętny obersztér. 2. Wacław na wojnie Moskiewskiej. 3. Jan w kampanji z Turkami w ojczyznie, polegli. 4. Alexander miał za sobą Iwanicką z tegoż domu. Łazarz brat Tymoteusza, a syn Wawrzeńca z Hoholewską wszedł w kontrakty małżeńskie, z tej miał czterech synów. 1. Gabryel w obozie dobrze zasłużony z młodych lat, dalej sędzia grodzki i podstarości Włodzimierski, żona jego Bykowska Apollonia, z sejmu 1631. był deputowany do rewizyi ksiąg grodzkich i ziemskich Włodzimierskich. *Constit. fol.* 28. 2. Maciej podstarości Włodzimierski, cztery razy z różnych sejmów naznaczony do korrektury praw, i do kompozycyi stanów tej ojczyzny; Małgorzata Kurczewiczowna herbu Kurcz jego małżonka. 3. Jan i na wojnie i w pokoju dobrze zasłużony, po śmierci żony swej Anny Jeżowskiej, herbu Poraj, peregrynacyą daleką do Rzymu, Jeruzalem, i innych miejsc świętych podjął. Synowie jego ci: Konstantyn kanonik Łucki i Kamieniecki, proboszcz Międzyboski, deputat kilka razy na trybunał koronny, kaznodzieja Ferdynanda Królewicza, biskupa Płockiego i Wrocławskiego, jest jego kazanie w druku *na pogrzebie Kazanowskiego Marszałka, z tytułem: Łaska nadworna Koronna podniesiona*, *in 4to w Warszawie* 1650. 2do. *Doctrina Politica verbis Taciti* 1641. *Lugduni in min.* bracia jego Swentosław i Stefan. 4. Jerzy rotmistrz na expedycyi Moskiewskiej tamże poległ. Córki Łazarza były te: Elżbieta Jerzego Owłoczyńskiego, sędziego ziemskiego Włodzimierskiego: Teodora, Grzegorza Kisiela podsędka Włodzimierskiego: Alexandra, Jana Bohowityna: Regina, Wojciecha z Grochowa Ponętowskiego, małżonki. Tobiasz syn Gabryela z Bykowskiej, pojął był w dożywotnią przyjaźń Teodorę Czaplicownę. Paweł brat Tobiasza. Stefan syn Macieja podstarościego Włodzimierskiego, w zakonie Kaznodziejskim lector teologji. Samuel brat jego w Prusiech pod Tczowem w okazyi ze Szwedami zginął. Daniel trzeci brat, miał za sobą Wolską. Kwitnęli

potem ci: Marcyan cześnik Czerniechowski, deputat *ad pacta conventa* Jana III. Benedykt, Jerzy, Jan, Bogusław, Stanisław i Konstantyn 1674. Stanisław deputat na trybunał koronny 1725. Joanna Iwanicka, Jędrzeja Michała Świrskiego: N. Iwanicka najprzód Sienińskiego, potem Ciesielskiego Adryana: N. Franciszka Cieszkowskiego sędziego ziemskiego Czerniechowskiego: Katarzyna, Czapskiego Franciszka, kasztelana Gdańskiego, małżonki. N. Iwanicki łowczy Nowogrodzki 1704. N. miał za sobą Annę Stojeńską, sędziankę ziemską Bełzką.

W roku 1778. Konstantyn Iwanicki sędzia ziemski Włodzimierski. — Makary pisarz ziemski Czerniechowski. — *Krasicki.*

Iwanowicz *herbu Itgowski*, w księztwie Żmudzkiem, Jozue i Teodor Władysława IV. Stanisław i Jędrzej Iwanowiczowie, Jana III. podpisali elekcye.

Roku 1778. Józef Iwanowicz cywun Korszewski w księztwie Żmudzkiem. — *Krasicki.*

Iwanowski *herbu Łodzia*, w Łukowskiem i po różnych województwach. *Paprocki o herb. fol.* 275. wspomina Iwanowskiego, że za nim była w małżeństwie Zebrzydowska. Alexy Iwanowski osiadł w Krakowskiem, syn jego pojął Kołudzką herbu Pomian w Wielkiej-Polszcze. Jakób podczaszy Podlaski, poseł na sejm 1626. i z niego deputowany na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 5. W roku 1631. deputatem będąc na trybunał koronny, z Podlaskiego, zabity od Lasockiego, o czem *Lisiecki Trybunał główny.* Stanisław rotmistrz pancerny 1658. miał swoję chorągiew w kompucie wojska koronnego. Stanisława miecznika Czerniechowskiego, rotmistrza pancernej chorągwi, znajdziesz *w Konstytucyach* 1678. *fol.* 21. Jan porucznik pancernej chorągwi, żołnierz odwagi doświadczonej, którego w konstytucyach tamże wspominają, gdzie mu kazano wyliczyć z skarbu dwa tysiące za jego zasługi, namieniają tamże żonę jego i potomstwo, w Turecką zabrane niewolą. Remigian i Stanisław, podpisali elekcyą Jana III. Iwanowska Barbara, Piotra Wężyka, chorążego Sieradzkiego małżonka. N. Jędrzeja Leszczyńskiego.

Iwanowski *herbu Rogala*, z tą jednak odmianą, że miasto rogu żubrzego, kładą róg łosia, a w hełmie trzy pióra strusie: są w Orszańskim powiecie, to *Kojał. in MS.* Władysław Iwanowski, podstoli Wilkomierski, a potem zda mi się tenże podczaszy Wileński, Piotr i Szymon 1700.

Roku 1778. Ignacy Iwanowski starosta Miński. — Stanisław sędzia ziemski Nowogrodzki. — Wincenty regent. — *Krasicki.*

Iwański *herbu Jastrzębiec*, w Sieradzkiem, Łęczyckiem i Kaliskiem województwach: tranzakcye tego domu, znajdziesz w grodzie Sieradzkim od roku 1500. gdzie Mar-

cin Iwański z Iwania, (leżą te dobra w Sieradzkiem, nie daleko miasteczka Szatka) spłaca Jakóba brata. Od Marcina był syn Gabryel, od Gabryela Jan, od Jana Michał, który z Łaskim wojewodą Sieradzkim był w Turczech, syn jego Wojciech, dziedzic Iwania i Pruszkowa, z Rudnickiej spłodził córkę Katarzynę Stokowską w Łęczyckiem, i synów dwóch, Piotra i Michała. Z tych Piotr miecznik Sieradzki, dziedzic na Rudnikach, poselstwa na sejmy, i deputacyą na trybunał koronny, i komissyą do Torunia, na odebranie kościoła, godnie sprawował: 1*mo voto* miał za sobą Leźnicką, z tej były dwie córki, Joanna Dobiecka, i Katarzyna zakonnica w Wieluniu, tyleż synów, to jest Szymon kanonik Płocki i Wieluński, i Stefan dziedzic Pruszkowa, mąż wojenny: Miłońska z Konopnicy, czterech mu synów powiła: Alexandra, zginął na Bukowinie, za Króla Jana: Ludwika, kanonika Uniejewskiego, proboszcza Pleszewskiego, umarł powietrzem młodo, służąc zapowietrzonym owieczkom swoim: Zygmunta, tego żona Czarnecka w Łęczyckiem: Rafała, tego żona Kasinowska, synowica starosty Gniznińskiego w Poznańskiem. 2*do voto* miał żonę Sułkowską, sędziankę ziemską Inowrocławską, z tej było trzech synów: Marcin w zakonie Societ. Jesu, po różnych ambonach gorliwy kaznodzieja, umarł w Kaliszu 1687. Gabryel Sułkowa dziedzic w Kujawach, złączył się był dożywotnie z Trzebicką, podstolanką Sieradzką, synowicą biskupa Krakowskiego, która mu zrodziła trzy córki, Teresę Dobrską w Łęczyckiem, Maryannę Czarnecką, Zofią zakonnicę S. Franciszka w Kaliszu, synów zaś dwóch, Gabryela i Konstantego, tego z Masłowskiej syn Stanisław profess w Częstochowie, córka jedna zakonnicą w Trzebnicy Jadwiga, druga Katarzyna Ostrowska. Trzeci syn Piotra z Sułkowskiej Władysław dziedzic na Rudnikach, komissarz do granic między starostwem Wartskiem, i dobrami ziemskiemi, deputat na trybunał koronny, za laski Radomickiego wojewody Poznańskiego: pierwsza żona jego Borkowna Gostyńska, łowczanka Wieluńska, z tej córka Joanna zaślubiona Kossowskiemu, łowczemu Łęczyckiemu, synów zaś trzech: najprzód Piotr, ten po różnych tak rycerskich jako i poselskich funkcyach, rotmistrzował w województwie Sieradzkiem przeciw Szwedom, a z Eleonory Olszowskiej starościanki Wieluńskiej, zostawił dwie córki, Ludwikę za Jerzego Karsznickiego, stolnika Wieluńskiego wydaną, i Joannę, synów tyleż Mikołaja i Wojciecha. Drugi Krzysztof w zakonie naszym rządził kollegium Rawskie i Brzeskie. Trzeci Jan kanclerz Poznański, kanonik Kujawski, deputat na trybunał koronny z kapituły Poznańskiej. Druga żona Władysława Bo-

rysławska, z tej córka Konstancya Łempicka, i syn Jerzy mąż wojenny. Michał drugi syn Wojciecha z Rudnickiej, łowczy Łęczycki, z Szamowskiej spłodził trzy córki, Annę Kiełczewską, Katarzynę Gallicką, i Eleonorę zakonnicę w Toruniu, która potem wzięta do Grudziądza na nową fundacyą, ten tam klasztor ksienią rządziła, tyleż synów, tojest Kazimierza podczaszego Łęczyckiego, ten z Wierzbowską synowicą biskupa Poznańskiego żył bezpotomnie; mowca wielki, czego dał dowody, to na sejmy posłując, to na komissyach i deputacyach w trybunale koronnym: Krzysztofa dziedzica na Zygrach, żył bezżenny: Jana podsędka ziemskiego Łęczyckiego, którego z Ciosnowskiej było córek cztery: Jadwiga Starzyńska, stolnikowa Łęczycka, Katarzyna Sierakowska starościna Lipnicka, Teresa Wolska, Eleonora zakonnica w Grudziądzu, i syn jeden Adam, dziedzic na Rycerzowie i Radzyniu, stolnik Łęczycki, żona jego Helena Gębicka, podkomorzanka Poznańska, z której dwie córki, Franciszkę skolligował z Szembekiem kasztelanicem Wiślickim, starostą Nowogrodzkim, Marcyannę z Niszczyckim kasztelanem Raciążkim, synów także dwóch, Stanisław poseł z Łęczyckiego na sejm Grodzieński 1730. ma za sobą Maryannę Mączyńską, podkomorzankę Sieradzką, i Józef kanonik Kruświcki. Był także Adam Iwański, ten szedł od Marcina, o którym się na początku mówiło, ten miał żonę Potocką z Kaliskiego, z nią córkę jednę Joannę zakonnicę w Warcie w Sieradzkiem, synów zaś czterech, tojest, Franciszka, od którego z Świnarskiej był syn Antoni w Litewskiem wojsku generał adjutant, umarł młodo: Wojciecha Franciszkana: Władysława zginął pod Kaliszem: Jana, którego z Zychlińskiej syn Karol, kanonik Łęczycki, proboszcz Lutomirski. N. Iwańska Kociełkowskiego Jakóba małżonka. Tegoż domu i herbu są Iwańscy na Wołyniu, dokąd się z Sieradzkiego przenieśli, w tamtych krajach wojnę służąc.

Iwaszkiewicz *herbu Gozdawa*, w księztwie Litewskiem. *Kojałow. in MS.* Michał, Jan, Piotr, Jerzy, Kazimierz Rudoszański Iwaszkiewiczowie 1700. Konstytucye 1613. wspominają ich.

Iwaszkiewicz *herbu Trąby*. Czwarty syn Hrehora Ostyka był Tokar, ten miał trzech synów Harbuta, Iwaszka, i Piecka, od Iwaszka poszli Iwaszkiewiczowie, w Trockiem województwie, i księztwie Żmudzkiem: pomieniony albowiem Iwaszko, miał synów dwóch, Jana kuchmistrza Litewskiego, i Bogdana. Stanisław Iwaszkiewicz, marszałek Litewski, tego wspomina przywilej Alexandra Króla, którym potwierdza Żmudzkie przywileje. Alexander kwitnął koło roku 1619. Jerzy

Iwaszkiewicz chorąży Petyhorskiej chorągwi, pod Kuliszkami odważny żołnierz, w roku 1680. sędzią był grodzkim Trockim. *Kazanie Wojniłowicza.*

Roku 1778. Józef Iwaszkiewicz sędzia grodzki Rzeczycki — Felicyan strukczaszy Upitski. — *Krasicki.*

Iwicki *herbu Paprzyca*, w Łęczyckiem województwie. Mikołaj Iwicki wielkiej odwagi kawaler: bo w nierównej daleko sile na potężniejszego nieprzyjaciela uderzył, i lubo się dość mężnie potykał, wzięty od Tatarów w niewolą, z której w kilka lat ledwo się wyplątał. Jana sejm 1609. deputował do rewizyi ksiąg Liwskich. *Constit. fol.* 903. N. miał za sobą Krystynę Oziębłowską.

Iwiński *herbu Łodzia*, w Wielkiej-Polszcze. Dom ten dzielnicą idzie od Tomickich Łodziców, dla czego też z Tomic Iwińskiemi się piszą, czego dowodem są nadgrobki dawne: acz kiedy Iwna w dziale się jednemu z Tomickich dostała, jego potomkowie Iwińskiemi zwać się poczęli. Jan z Tomic Iwiński, podkomorzy Kaliski 1549. którego epitaphium w Iwnie głosi: syn jego Jan nauką i Chrześcijańską pobożnością chwalebny, z Działyńskiej podkomorzanki Chełmińskiej, według *Paprockiego*, miał zostawić potomstwo, sam zszedł z tego świata 1580. Piotr 1627. N. Iwiński miał za sobą Annę Kościelecką, z tej były dwie córki, jedna Anna zakonnica Ś. Klary w Gnieznie 1652. druga Maryanna, ta pierwszym związkiem żyła z Grudzińskim, kasztelanem Nakielskim, drugim z Stanisławem Działyńskim wojewodą Malborskim, starostą Tolkmickim. Iwińska była za Adamem sędziwojem Czarnkowskim, wojewodą Łęczyckim, i generałem Wielkopolskim.

Ixkiel czy **Ikiel.** Eberhard Ixkiel major w wojsku Polskiem na sejmie 1676. otrzymał indygenat, co druga konstytucya 1678. approbowała *fol.* 13. w powiecie Rzeczyckim osiadł.

Izbieński *herbu Poraj*, w Wielkiej-Polszcze. Benedykt Izbieński najprzód 1532. kanonik Krakowski, naznaczony do korrektury praw koronnych, potem kanclerz Gnieznieński, kantor Krakowski, kanonik Poznański, Królowi Zygmuntowi, dla cnót swoich, i innych natury przymiotów, tak był przypadł do serca, że go na biskupstwo wyniósł Kamienieckie, wkrótce potem na Poznańskie, na tej pasterskiej funkcyi, pięknie się przed Bogiem popisała jego żarliwość o wiarę, kiedy widząc, jak się wszędzie szerzyła sekta Luterska, w dyecezyi swojej murem się stawił, przeciwko wszystkim dyssydentom, tak chodząc przez siedm lat koło trzody Chrystusowej, wieku swego 65. w r. 1553. odpoczął w Panu,

pogrzebiony na tumie w Poznaniu. *Treter. in Vit. Episcop. Posnan.* Brata jego rodzonego Piotra, kanonika Kujawskiego, sekretarza królewskiego, zmarłego w roku 1527. wypisał nagrobek *Starowol. in Monumen.* z kościoła Krakowskiego Ś. Trojcy. N. trzeci ich brat, od którego był syn Marcin, scholastyk Krakowski, kanonik Gnieznieński, i archidyakon Poznański, pisał się z Izdebna, kędy kościół wymurował, a drugi w Strzałkowie wystawił. Ofiarował mu był Król biskupstwo, żeby tylko dał był dziesięć tysięcy, podziękował pobożny kapłan za tę łaskę Królowi, powiadając, że mi się tego kupować niegodzi, jeżeli mię Król prawi sądzi być godnym tego, przyjmę, ale bez tej kondycyi: żył jeszcze 1577. jako świadczą *Acta Synod. Petricov.* umarł 1594. wieku swego 80. Jan z Ruszcze Izbieński (ztąd wnoszę, że jednaż ich dzielnica z Rusieckiemi Porajczykami, druga że się raczej Izdbieńscy ile z Izdebna zwać powinni) surrogator Poznański, umarł 1599. Marcin 1593. stan sobie duchowny obrał.

Izbiński *herbu Prawdzic*, w Rawskiem województwie. Władysław cześnik Gostyński, Jan, Stanisław, Adam, Wawrzeniec. Stefan, Łukasz, Wojciech i Szczesny w ziemi Sochaczowskiej 1674. N. Izbiński miał za sobą Maryannę Niszczycką, chorążankę Wyszogrodzką, z której syn Samuel, i córek pięć, Ewa Wągrocka, Helena Plichcina, Petronella Trzcińska, Zofia Głębocka, Zofia Tomprekowa, *Geneal. Niszczyć.* Łukasz Izbiński, stolnik Sochaczewski 1696. Anna, Marcina Radzanowskiego, podkomorzego Płockiego małżonka, wielkich cnót matrona. *Lucas Paprocki Łaski fol.* 56. Zofia Izbieńska zakonnica Ś. Klary w Gnieznie, spustoszony od herezyi klasztor Chełmiński, na swoję opiekę wzięła, gdzie potem była Mistrzynią w Duchu, Magdaleny Mortęskiej Chełmińskiej ksieni. Józef cześnik Smoleński, sędzia kapturowy Lwowski 1733.

Józef *Prawdzic z Izdebna* Izbiński pisarz grodzki Sochaczewski deputat na trybunał koronny 1744. roku z województwa Rawskiego, łowczy ziemi Sochaczewskiej podpisał elekcyą Stanisława Augusta Króla z ziemią Sochaczewską, syn Kazimierza. Tenże Józef Izbiński z Magdaleną *Kretkowską* chorążanką Gostyńską, córką Jana Kretkowskiego i Barbary Święcickiej, spłodził synów kilku, którzy młodo pomarli, z tych jeden żyjący, Placyd z *Izdebna* Izbiński podstoli Mszczonowski, mąż w ojczyznie zasłużony, ten z Karoliną *Czempińską* zostawił potomstwo synów dwóch, Kazimierza i Adama, i córkę Maryannę. Siostry rodzone tegoż Placyda Izbińskiego Krystyna Panna, Monika za Alexandrem Karczewskim. — *Heraldyka Wielądka.*

Izdebski *herbu Pomian.* Jedni się z nich z Łukowskiej ziemi przenieśli do Litwy: z tych był Wojciech Izdeb-

ski, kanonik Wileński, archidyakon i officyał Smoleński, sekretarz królewski, prałat godny w sądach assessorskich trybunalskich, i różnych komissyach, nieraz *Administrator sede vacante* biskupstwa Smoleńskiego. Alexander podstoli Łukowski, sędzia Wojskowy, i towarzysz Potockiego Stanisława, hetmana koronnego. Felicyan pisarz grodzki Łukowski. Mikołaj Kazimierz strażnik Smoleński, a po śmierci ojcowskiej, syn jego Mikołaj strażnik także Smoleński. Jan Felicyan podstarości Trocki. Władysław służył z Gosiewskim hetmanem. Jan i Konstantyn. Wojciech poległ pod Konstantynowem. Tomasz w Bracławskiem. Jan w Mińskiem. Stanisław rewizor dóbr książęcia Radziwiła. Franciszek gwardyan w Siemieńskim konwencie, zakonu Ś. Franciszka; siostra jego, starszą rządziła klasztor Słonimski. Stanisław w zakonie Bonifratellów. Maciej rotmistrzem będąc za Zygmunta Króla pod Smoleńskiem przy Cerkwi Ś. Ducha, gdzie się była Moskwa okopawszy zawarła, zginął. Mikołaj porucznik Smoleński, od Moskwy do Astrachanji wzięty z Piotrem i Pawłem Izdebskiemi. Piotr komornik Krakowski 1648. Są drudzy z nich na Wołyniu, inni na Podolu. Izdebska była za Janem Brodowskim herbu Łada, druga za Marcinem Celińskim. Jełowicka była za Izdebskim, z której syn Jan.

Kuropatnicki w extrakcie *apud tabulas regni Galliciae et Lodomeriae*, pod d. 6. Września 1782. umieszcza Kajetana i Jerzego Izdebskich. —

Iżycki *herbu Bończa*, w Lubelskiem województwie. Jan Iżycki 1632. w ziemi Rożańskiej, Stanisław w województwie Ruskiem, Wacław w ziemi Rożańskiej 1648. Alexander w Lubelskiem. Daniel sędzia Lubelski, poseł na sejm 1641. ztamtąd deputowany do kwarty Rawskiej, *Constitut. fol.* 36. a w r. 1635. do rewizyi ksiąg Lubelskich. *Constit. fol.* 45. Jakób deputat na trybunał koronny 1725. Mikołaj w zakonie naszym. Mikołaj i Jan w Lubelskiem 1674. Jan miecznik Lubelski 1648.

Floryan Iżycki cześnik Latyczewski deputat na trybunał koronny 1744. roku z województwa Lubelskiego, Ignacy Iżycki łowczy Łukowski, poseł na sejm elekcyi, 1764. z województwa Lubelskiego. Władysław wojski Lubelski. Stanisław i Wiktoryn podpisali elekcyą Stanisława Augusta Króla, z województwem Lubelskiem. Walenty Iżycki burgrabia Warszawski 1792. roku. — *Heraldyka Wielądka.*

Iżyszkowski. Marcin na Oleszni Iżyszkowski, podpisał z Podlaskiem województwem elekcyą Jana Kazimierza Króla.

J.

Jabłkowski *herbu Wczele*, w Wielkiej-Polszcze. Wojciech i Wacław Jabłkowscy bracia rodzeni: tych zaś stryjeczni, Klemens, Jan, Jerzy i Świętosław. W roku 1691. N. Jabłkowski był podwojewodzym Kaliskim.

Jabłonowski *herbu Grzymała*, w Nurskiej ziemi i w Podlaskiem. Szymon Jabłonowski pisarz ziemski Nurski 1632. Stanisław łowczy Nurski, z sejmu 1647. komissarz do uspokojenia granic od Węgier, *Constit. fol.* 5. i do zapłaty piechocie Smoleńskiej, *Constit. fol.* 23. deputat na trybunał koronny 1643. Nikodem podczaszy Nurski 1632. tenże sam, czy inszy podsędek ziemi Nurskiej, posłował na różne sejmy, jako to 1661. 1662. 1667. 1674. 1676. kiedy różne na niego funkcye, ojczyzna wkładała, o czem świadczą konstytucye koronne: miał za sobą Eleonorę Mondwidownę Irzykowiczownę. Jan 1674. Antoni podczaszy Buski, z Antoniną Drzewiecką sędzianką ziemską Krzemieniecką zaślubiony.

Roku 1778. Jan Jabłonowski cześnik powiatu Szadkowskiego. — — *Krasicki.*

Jabłonowski *herbu Prus 3tio.* Starodawna i zasłużona w tej ojczyznie familia. Jedni z nich nabywszy dóbr w Prusiech Wicholec nazwanych, z tąd się pisali; atoli ostatni z tej linji Jabłonowski, był urodzony z Dulskiej herbu Przegonia siostry kasztelana Chełmińskiego i podskarbiego wielkiego koronnego. Drudzy z ojczystych dóbr Jabłonowa w województwie Płockiem, w powiecie Mławskim leżących. Z tych pierwszego wspomina *Okolski* i genealogia domu tego, Grzegorza rotmistrza usarskiej chorągwi, który za Zygmunta Augusta Króla w Inflanciech mężnie się bijąc, życie swoje tamże na placu położył. Wojciech, na expedycyi Moskiewskiej ze Stefana Batorego, życie ze krwią dla ojczyzny wylał. Jan i Fabian pod Cecorą trupem padli. Paweł rotmistrz królewski w wielu okazyach aż do śmierci, doświadczonego męztwa, którego z Kuklińskiej syn Walentyn, to w obozie, to na dworach Pańskich, przepolerowawszy młodsze lata, pojął Dorotę Jabłonowską tegoż domu, z niej dwie córki zostawił, synów trzech, to jest Kaspra, który za Stefana Króla rotmistrzował przeciwko Gdańszczanom rebellizującym: Pawła, i ten w rycerskich dziełach od przodków swoich nieodrodny, pierwszym związkiem miał za sobą Gołębiowską, drugim Wiśniowską, z której były trzy córki: Konstancya Leśniewska,

Zofia Kruszewska, Katarzyna Panną umarła; synów według *Okolsk.* siedmiu, to jest Grzegorz *sterilis*, Jan z Bąkowską, Marcin z Konarską, Paweł bezpotomny, Jacek 1*mo voto* z Wilkowską, 2*do* z Potocką żyli, Tomasz ostatni, z Leszczyńskiej spłodził także Tomasza (niewiem czy to nie ten Tomasz Walentyn podczaszy i sędzia grodzki, poseł ziemi Łomżyńskiej podpisał konfederacyą generalną 1696.) z Chyczewskiej córka jego Anna w Warszawie zakonnicą *a Visitatione*, synowie zaś, Mikołaj łowczy Trembowolski, porucznik, sekretarz legacyi do Turek, żona jego Teresa Zbijowska, córkę mu powiła Ludowikę, i syna Antoniego: drugi Wojciech w zakonie Kaznodziejskim: trzeci Jacek proboszcz Żołkiewki: czwarty Roch podstoli Trembowolski, żona Anna Konarzewska, z niej syn i córki dwie: piąty Stanisław stolnik Stężycki, żona Żebrowska podsędkowna Stężycka: szósty Hilary kanonik Poznański. Maciej trzeci syn Walentego z Doroty Jabłonowskiej, rotmistrz królewski, ten pierwszy z Płockiego województwa przeniósłszy się, na Pokuciu osiadł, pamiętny kawalerskiemi dziełami to pod Gdańskiem, to w Moskwie, to w Inflanciech, jako jego nadgrobek z Kołomji wypisany, u *Okol.* świadczy, umarł zaś 1619. złączył się był dożywotnie z Katarzyną, z wielkich Kłomnic Kłomnicką herbu Oksza, która po jego śmierci dostała się w małżeństwo Jakóbowi Potockiemu podczaszemu Podolskiemu, z tą spłodził dwie córki, i syna jednego, Jana.

Jan Stanisław miecznik koronny, kładę tu o nim słowa Pawła Potockiego kasztelana Kamienieckiego *in Centur. Viror. fol.* 412. *Divitis ingenii copiam, non domi tantum, sed foris quoque ostendit in admirationem, cum diversas gentes, quarum linguam didicerat, adolescens reviseret. Eloquentiae laudem illam adeptus, ut ei ad summum facundiae Polonae (qua nemini cessisse videbatur illa aetate) fastigium defuisse videretur, si modo diuturnior vita, in commune Reipubl. bonum contigisset, Comitiis centuriatis semel iterumque tribunitiae potestatis voces ac sententias rexit*, (raz albowiem w roku 1637. drugi raz w roku 1640. marszałkował izbie poselskiej,) *cum secundum id ageret, non minus, quam olim Censorinus ille Cato, bellum cum moribus nostris, et corruptae jam diuturnae pacis blanditiis, Reipubl. malis, gerere necesse habuit, inter tutelam libertatis et obsequium in Principem, medium insistens iter, eo temperamento tribunitiis illis certaminibus moderatus est, ut nec innoxia ejus popularitas quidquam derogaret majestati, nec ista sanctius ab eo culta, nocumento esset popularitati: hinc carus non minus Principi, quam Senatorio ac Equestri or-*

dini. Dum ne infectis rebus, series abrumperetur consiliorum, serio prohibet, praeoptavit morti potius succumbere, quam videre vim consilii expertem, mole ruentem sua. Umarł w Warszawie podczas sejmu 1647. pochowany w kościele naszym Lwowskim; na zakon nasz w całem życiu swojem z Pańską protekcyą wielmi łaskaw, na kollegium Kamienieckie szczególniej dobroczynny; *Okol. in Russ. Florida fol.* 81. między benefaktorami konwentu OO. Dominikanów Kołomyskiego liczy go. Złączył się był dożywotnie z Anną Ostrorożanką, Jana Ostroroga wojewody Poznańskiego córką, z księżny Zasławskiej urodzoną, ta mu powiła dwie córki, Zofią Franciszkowi Dziedoszyckiemu wojewodzie Podolskiemu, Katarzynę Krzysztofowi Chodorowskiemu podkomorzemu Lwowskiemu zaślubione, druga zeszła z tego świata 1688. pierwsza 1701. obiedwie przy ojcu pochowane, i syna Stanisława.

Stanisław Jan kasztelan Krakowski, hetman wielki koronny, Buski, Świecki, Janowski, Białocerkiewski, Korsuński, Bohusławski starosta, był najprzód starostą Winnickim i Zydaczewskim, potem strażnikiem koronnym, dalej obożnym koronnym, po śmierci Czarnieckiego wziął województwo Ruskie, przydano mu potem buławę mniejszą, wkrótce wielką, nakoniec kasztelanem Krakowskim, zostawił z Maryanny Kazanowskiej wojewodzanki Bracławskiej, córki dwie, Annę Rafała Leszczyńskiego podskarbiego wielkiego koronnego, i Jadwigę Jana Krasińskiego wojewody Płockiego (umarła 1692.) małżonki, synów zaś trzech, Jana, Alexandra, i Stanisława. Pamiętny to swemy zwycięztwami hetman. Pod Czarnieckim sławnym wojownikiem pierwiastki rycerskich dzieł założył, z nim fortunnie Rakocego i Szwedów to pod Warszawą, to indziej wojował: podczas tej burzy koronę królewską z Krakowa na bezpieczniejsze miejsce uprowadził. Na Moskwę i Kozaków potem szablę obrócił, których pod Chmielnikiem, Mohilowem, Cudnowem już pułkownik, już regimentarz zwycięźko i nie raz poraził. Z tych okazyi, lubo nie raz ciężkie razy i rany wynosił, przecież z heroicznego na nieprzyjaciół ojczyzny umysłu nic nie ustąpił, krew i życie swoje dla niej ochotnie łożąc. Turkom i Tatarom jak był silny z Janem III. Królem Polskim, świadkiem są Chocim, Wiedeń, Strygoń i Zurawno. Sam zaś pod Bukowiną, Uściem, Kamieńcem, Złoczowem, Stawiszkami, siła ich trupem na placu położywszy, drugich w niewolą zabrawszy, prowianty, i ammunicye zagarnąwszy, z zwycięztwem pamiętnem z pola schodził; z Baru, Soroki, tegoż nieprzyjaciela wypędził, Lwowa że sto tysięcy Tatarów nie wzięło, on swojem męztwem sprawił.

Fortecę Ś. Trojcy, albo Okopy, na poskromienie Turków w Kamieńcu Podolskim, wystawił. Do paktów Karłowickich, i restytucyi Podola siła dopomógł: dwóch paszów Tureckich Sylistryjskiego i Sebasty w niewolą zabrał. Związane wojsko Polskie, dobrocią swoją i affektem, który miał u wszystkich rycerskich ludzi, znowu do posłuszeństwa sobie przyprowadził. Na wielu komissyach, na których kilka razy marszałkował, jedynie tylko dobra Rzeczypospolitej upatrował: dla tego *Konstytucya* 1703. *fol.* 16. wiedząc jak wiele ten sławny hetman i zdrowia i fortuny swojej dla ojczyzny nadwerężył, tak o nim mówi: *Zasłużył nieśmiertelnemi pro publico bono czynami, aby perennis et grata memoria jego, i po śmierci nawet jego, w sercach stanów Rzeczypospolitej zostawała.* Tak ten Pan ojczyznie dobrze zasłnżony, nie mniej sobie i niebo skarbił; żadnego dnia nie opuścił, a osobliwie przed batalią, żeby mszy świętej słuchać nie miał, koronkę do Matki Boskiej codzienne mawiał: przed expedycyami wojennemi, obrazy jej cudowne nawiedzał, szczęścia swego dalszego z jej ręku patrząc. Na kościoły i klasztory szczodry, w Fradze dobrach swoich OO. Bernardynów fundował, którą potem fundacyą dokończył syn jego Jan wojewoda Ruski. Jego także szkatułą powstały konwent OO. Dominikanów obserwantów, i część wielka kollegium naszego Lwowskiego: zakon zaś nasz cały szczególną mu obligacyą przed Bogiem zapisał, że go tak od uszczypliwych języków, jako i od wymyślnych bronił exakcyi, i Pańską szczodrobliwością opatrywał. Za pobitych na wojnie z swojej kawaleryi ludzi, msze święte zakupując, exekwie sprawował, toż samo świadczył, wielom bardzo, którzy mu za żywota swego nieprzyjaznemi byli. Do jedności świętej przyjęcia, Rusi w Lwowie siła to powagą swoją, to swoją ludzkością, którą do siebie serca wszystkich nęcił, dopomógł. Po zapłatę heroicznych cnót swoich poszedł w roku 1702. tegoż samego dnia, którego się urodził, to jest 2da Aprilis; przeżywszy lat sześćdziesiąt i ośm, w kościele naszym Lwowskim pochowany, gdzie mu nadgrobek syn jego Jan wojewoda wystawił.

Jan Stanisław najprzód chorąży koronny, potem wojewoda Wołyński, nakoniec wojewoda Ruski, Białocerkiewski, Świecki, Mościcki starosta. Są w druku te jego książki. 1mo. *Oratio ad Regem Poloniae Augustum II. novissime electum Cracov.* 1697. 2do. *Modlitw* 47. *na Post Wielki, i na dni jego. Częstoch.* 1719. *in* 4. 3tio. *Nowa decenna do Ś. Franciszka Xawerego. Posnan.* 1718. *Caliss.* 1719. 4to. *Traktat o Niepokolanem Poczęciu Najśw. Panny z Hiszpan. i Francuz. Wincent. Justyniana Dominikana, na*

Polski przetłóm. Brunsbergae 1722. *in 4to.* 5to. *Myśli i reflexye pewnego penitenta opłakującego rozkoszy światowe, na siedm Psalmów pokutnych. Varsav.* 1714. 6to. *Traktacik o Opatrzności Boskiej z dokładem nowym. Leop.* 1727. 7mo. *Zabawa Chrześcijańska albo Żywot Zbawienny Jezusa, wierszami opisany. Leop.* 1700. *in 4to.* 8vo. *Historya o Obrazie Najśw. Panny Sokalskiej wierszem. Leopoli* 1724. *in 4to.* 9no. *Historya Telemaka syna Ulissessa z Francuzkiego Polskim wierszem przetłómaczona, Romans moralny, Sandom.* 1716. *in fol.* 10mo. *Ezop nowy Polski, to jest życie Ezopa. Także sto i oko bajek, Lipsiae* 1731. 11mo. *Szkrupuł bez Szkrupułu. Leopol.* 1730. *in 4to.* atoli tę książkę z pewnych racyi, chciał zagubić. Ołtarz S. Xawierowi w naszym kościele Lwowskim wystawił, kędy też po śmierci złożony w roku 1731. na krześle województwa Ruskiego lat trzydzieści i cztery przeżywszy. Kościół i klasztor OO. Bernardynom w Fradze wymurował, wraz z małżonką swoją Joanną Markiewiczowną de Bethune, których dom panował niegdy we Flandryi przed rokiem tysiącznym: matka jej była Ludwika Markiewiczowna d'Arquin, starsza rodzona siostra Maryi Kazimiry Królowy Polskiej, małżonki Króla Jana III. i drugiej Wielopolskiej kanclerzyny koronnej, siostra tejże Joanny, była za Sapiehą marszasłkiem Wielkim Litewskim, z tą Jan spłodził trzy córki: Eleonorę, która się w klasztorze Lwowskim Panien Sakrament na wieczną służbę Bogu zawiła, Katarzynę i Maryanną: jedna z nich we Francyi z domem książęcym, druga z Franciszkiem Maxymilianem Ossolińskim podskarbim wielkim koronnym skolligowane; tyleż synów to jest Stanisława starostę Białocerkiewskiego, który z pierwszej żony Joanny Potockiej herbu Pilawa starościanki Tłómackiej, miał syna Jana, umarł młodo, i córkę Maryannę: z drugiej Doroty Broniszowny kasztelanki Kaliskiej pozostałej wdowy po Radomickim wojewodzie Inowrocławskim, a oraz generale Wielko-Polskim, syna jednego. Drugiego Kajetana starostę Czehryńskiego, ten sobie za małżonkę przybrał Wielhorską kasztelankę Wołyńską. Trzeciego Dymitra starostę Świeckiego, ten żyje z Katarzyną Szembekowną wojewodzanką Sieradzką.

Alexander chorąży koronny, starosta Buski, drugi syn Stanisława kasztelana Krakowskiego, któremu Teofila Sieniawska wojewodzanka Wołyńska i hetmanowna polna koronna, jednego syna powiła Alexandra Józefa starostę Buskiego, i dwie córki, Maryannę i Jadwigę, z tych jedna Janowi Wielopolskiemu staroście Lanckorońskiemu zaślubiona. Trzeci syn Stanisława kasztelana, Stanisław Karol oboźny ko-

ronny, wszedł był w kontrakty małżeńskie z Maryanną Potocką kasztelanką Krakowską i Hetmanowną koronną, atoli bezpotomnie wkrótce świat pożegnał.

Ten Stanisław starosta Białocerkiewski pozniej wojewoda Rawski z *Potockiej* miał córkę Maryannę wydaną za Lubomirskiego podstolego Litewskiego, — z powtórnej żony *Broniszowny* wdowy po Radomickim syna Józefa (*Wielądek* zwie go Antonim): — tego Stanisława wojewody Rawskiego są następujące dzieła w druku: *Męczeństwo Sgo Jana Nepomucena*, — *Tacyt Polski z uwagami.* — *Uprowadzenie wojsk Polskich z Bukowiny.* — *Siedem łez pokutującego.* — Drugi syna Jana Stanisława wojewody Ruskiego Kajetan wojewoda Bracławski, kawaler Złotego Runa z *Wielhorską* żył bezpotomnie; wydał z druku: *Judyth, Ester i Zuzanna*, wierszem Polskim: — *Porównanie dwóch Józefów.* — Trzeci syn wojewody Ruskiego Dymitr starosta Kowelski z *Szembekowny* wojewodzanki Sieradzkiej, córkę jedyną wydał za Micielskiego. — Józef Alexander wojewoda Nowogrodzki, syn Alexandra chorążego koronnego z *Sieniawskiej*, pojął w małżeństwo *Radziwiłłownę* i z tej zostawuje dwie córki; Teofilę za Józefem Sapiehą krajczym Litewskim, drugą za Lanckorońskim kasztelanem Kijowskim. Powtórzył śluby małżeńskie z księżniczką Woroniecką z której ma syna. Siostry jego, jedna za Wielopolskim druga zą Niemieryczem kasztelanem Kijowskim. — Wydał kilka ksiąg z druku, jako to: *Heraldyka Polska* z wyprowadzeniem genealogji domów różnych. — *O początkach narodu Sarmackiego*, językiem Francuzkim. — *Historyi dawnej Rollina o Egipcyanach i Kartagińczykach*, z Francuzkiego przełożony Tom pierwszy. — *Trigonometrya.* — *Życie Sgo Eustachiusza*, wierszem. — *Museum Polonum seu collectio scriptorum in regno Poloniae et magno Duc. Lithuaniae.* — *Krasicki.*

Jak dziad jego Stanisław wojewoda Ruski i hetman wielki koronny słynął orężem tak Józef Alexander z nauk swoich sławny. Urodzony w roku 1711. już w roku 1743. został wyniesiony przez Cesarza, wraz z swoimi stryjeczuemi braćmi do godności książęcej otrzymawszy przytem oprócz Złotego Runa, ordery Ś. Huberta i Sgo Michała. — W naukowym celu podróżując, za przybyciem do Rzymu w roku 1762. wspaniale od Papieża przyjęty dedykował mu swoje pismo: *Astronomiae ortus et processus et de systemato Copernicano.* Podczas zaszłych rozruchów w Polszcze, przeniósł się do Lipska, gdzie ufundował dotąd istniejące towarzystwo, *Jablonowskische Societät der Wissenschaften*, którego komitet składają powiększej części professorowie Lipskiego uniwersytetu. Z funduszów tych, towarzystwo ogłasza corocznie trzy pytania do rozwiązania, jedno z historyi (styczność z historyą Polską mające), drugie z nauk fizycznych i matematycznych, trzecie z ekonomicznych. Najlepsze rozwiązanie każdego pytania otrzymuje nagrodę 24 — 30 dukatów lub medal złoty tejże wartości, i drukiem ogłoszone zostaje. — Zacny ten mąż umarł dnia 1. Marca 1777. roku. W kaplicy w zamku *Pleissenburg* w Lipsku znajduje się następujący jego nagrobek:

JOSEPHUS ALEXANDER
DE VINDIS PRUSSIIS
ET
S. R. I. PRINCEPS
JABLONOWSKI
IN JABLONOW ET LACHOWIAE COMES IN LISIANKA ET ZAWAJOW
PALATINUS NOWOGRODENSIS
STANISLAI JABLONOVII SUPREMI EXERCITUUM POLONIAE DUCIS NEPOS
ORDINUM S. SPIRITUS, S. MICHAELIS ET S. HUBERTI EQUES
ACADEMIARUM PARISINAE, ROMANAE, PATAVINAE ET BONONIENSIS SOCIUS
SOCIETATIS JABLONOVIANAE LIPSIAE FUNDATOR
DEO A RELIGIONE FILIO AC CONJUGI A PIETATE
ERUDITIS A SOCIETATE CHARUS
DUM ANNO R. S. MDCCLXXVII. IPSIS KALENDIS MARTII OBIIT
APUD EOS COR SUUM HAC IN URNA QUIESCERE VOLUIT
QUOS DILEXIT.

Wielądek w heraldyce przydaje jak następuje. Antoni (podług *Krasickiego* Józef) książe Jabłonowski kasztelan Krakowski orderów narodowych kawaler, narodzony dnia 28. Stycznia 1732. roku, syn Stanisława Wincentego wojewody Rawskiego, orderu S. Ducha kawalera, z Doroty *Broniszowny* kasztelanki Kaliskiej, pozostałej wdowy po *Radomickim* wojewodzie Inowrocławskim, spłodzony. Mąż ten zaraz od wieku młodego, starał się usilnie być użytecznym swej ojczyznie, gdy w stanie rycerskim, wielekrotnie na sejmy bywał posłem, na trybunał koronny 1760. roku marszałkiem, w której funkcyi, sprawiedliwości był exekutorem. Toż zasiadając w senacie, najpierwej kasztelanem, potem wojewodą Poznańskim, a przez stopnie zasług swoich, został najpierwszym senatorem, kasztelanem Krakowskim. W zdaniach swoich zawsze dobra publicznego upatrując, dał dowody nie raz prawdziwego obywatela. Przy tych publicznych zaszczytach, posiadający wielkie przymioty duszy, będąc gorliwym Wiary S. czcicielem, ludzkości i litości ku ubogim, prawdziwym wzorem, do wszystkich współ obywatelów, wysoce szacownym i kochanym, którego czyny chwalebne, pióro moje w opisaniu ukraca, zostawując innym pisarzom obszerniejsze dla potomności wyrazy. — Wszedł w śluby małżeńskie, *primo voto* z Anną księżnicką *Sanguszkowną* marszałkowną wielką Litewską, z którą spłodził syna jednego Stanisława, i córek dwie, Dorotę księżną Czartoryską stolnikową Litewską, i Teklę Potocką starościnę Tłomacką. *Secundo voto:* z Tekli *Czaplicowney* łowczanki wielkiej koronnej: syna jednego Maxymiliana urodzonego dnia 29. Julji 1775. roku i córkę Teresę, narodzoną dnia 31. Stycznia 1778. roku.

Stanisław Paweł książe Jabłonowski generał major wojsk koronych orderów Orła białego i S. Stanisława kawaler, narodzony dnia 15. Lutego 1762. roku. Nieodrodny Staropolskiej cnoty ojca, Antoniego księcia kasztelana Krakowskiego syn, który wiek swój młody w pięknych naukach przepędzony, umiał użyć tych wielkich talentów, dla swej ojczyzny przysługi, kiedy najpierwej w wojskowej służbie, był szefem gwardyi pieszej Litewskiej, potem od obywateli województwa Wołyńskiego na sejm Warszawski 1788. roku obrany posłem, gdzie w zdaniach swych, okazał

nieraz myśli patryotyczne i przychylne narodowi swemu, dla czego od stanów sejmujących wysłany był posłem extraordynaryjnym i ministrem pełnomocnym Rzpltej do dworu Berlińskiego, którego obowiązku dopełnić nie omieszkał. Wszedł potem w śluby małżeńskie z Teodorą *Walewską*, Michała Waleskiego wojewody Sieradzkiego i Jadwigi Walewskiej córką, zacnego w ojczyznie senatora i obywatela córką, z którą ma potomstwo: synów dwóch, Antoniego i Józefa.

Jabłonowski *herbu Zaręba*, w Wielkiej-Polszcze. Krzysztofa Jabłonowskiego wspomina *Paprocki* z tego domu, N. była za Jakóbem Sobolewskim pisarzem ziemskim Drohickim.

Jabłoński *herbu Bończa*, w Lubelskiem województwie, Michał Jabłoński miał za sobą Annę Zulińską, drugi Ewę Rudnicką. Franciszek w Zakonie naszym służąc zapowietrzonym w Sendomierzu, na tej apostolskiej pracy powietrzem umarł 1708.

Jabłoński *herbu Dąbrowa*. Jabłońska Katarzyna przeorysza Staniątecka 1553. jakom czytał w pewnym oryginale. N. Jabłoński miał za sobą Ewę Czepowską. W Czechach, że kiedyś kwitnął dom Jabłońskich Zampachów, ale zszedł, świadczy *Balbinus lib.* 5. *Epitome c.* 17.

Jabłoński *herbu Jasieńczyk*, w ziemi Liwskiej, na Podlaszu, i w Bełzkiem. Adam pisarz ziemski Liwski 1613. Alexander Jabłońscy 1635. poborcowie w Liwskiej ziemi, Stanisław, Hieronim, Marcyan, Kasper, Krzysztof, Jan 1632. Jakób, Paweł 1648. w ziemi Liwskiej. Mikołaj w Bełzkiem 1648. Stanisław Kusz Jabłoński w Ruskiem 1674. Anna Łukasza Włodka małżoka.

W roku 1778. Adam Jabłoński pisarz ziemski Łomżyński miał za sobą *Chęcką*. — Synezy łowczy Wiski. — Tomasz skarbnik Łomżyński. — Stanisław komornik ziemski. — *Krasicki.*

Jabłoński *herbu Samson*. Są też Jabłońscy w Nowogrodzkiem województwie, w Orszańskiem i Wilkomierskiem, ale niewiem herbu.

W roku 1778. Franciszek Jabłoński sędzia ziemski Nowogrodzki. — Kazimierz wojski tegoż województwa. —
W roku 1767. nobilitowany Sebastyan Kazimierz Jabłoński. — *Krasicki.*

Jacimirski *herbu Sulima*, w Ruskiem województwie, i na Podolu. Paweł Jacimirski dworzanin królewski, zostawił synów Krzysztofa i Jędrzeja, z tych Krzysztof miał za sobą Hynkownę pozostałą wdowę po Piaseckim, po śmierci tej pojął drugą, z których spłodził Stanisława, poborcą był w Podolskiem 1564. *Constit. fol.* 76. Jana, Piotra i Pawła,

i córki Annę Laskowską i Zofią Słomowską. Paweł wojskim był Buskim, posłem na sejm 1581. z tamtąd deputowanym na trybunał skarbowy Rawski, *Constit. fol.* 398. żona jego Chocimirska, z tej syn Jan pojął Chomętowską. Adryan podczaszy Podolski poseł do Turek. Piotr posłował na sejm 1638. ztamtąd dalegowany na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 21. Paprocki w Panosza położył Jacimierskich Bończów.

Jackiewicz, w województwie Mińskiem. Jan Jackiewicz podpisał elekcyą Jana III.

Jackowski *herbu Gozdawa*, w ziemi Gostyńskiej. Jędrzej Jackowski kanonik Gnieznieński 1443. *u Damalew. in Archiep. Gnesn. fol.* 112. Felix, Krzysztof, 1632. Jan i Kazimierz na Brudzicach w Sieradzkiem 1648. Jan podsędek Sieradzki umarł 1682. naszego kollegium Piotrkowskiego benefactor. N. kanonik Kijowski, z sejmu 1676. komissarzem w pewnej materyi naznaczony. *Constit. fol.* 23. N. miał za sobą Brzeską pozostałą wdowę po Boguckim, z tej był syn i córką Frycowska. Bazyli w powiecie Orszańskim 1674. Podobno są Jackowscy inni herbu Oksza w Sieradzkiem z których Mikołaj w zakonie Karmelitańskim, Jan stryi jego, Alexander Szczesny.

Roku 1778. Tomasz Jackowski viceregent Łucki. Są w Kijowskiem dwóch braci — siostra ich za Bogdanowiczem. — *Krasicki.*

Jackowski *herbu Ryś.* Dom w Pomorskiem województwie, w Czechach, Inflanciech sławny, herb ich położyłem w tomie drugim *fol.* 46. pod Bąkowskiemi, ile jednejże z niemi dzielnicy. *MS. o Familiach Pruskich* przydaje, że obadwa te domy, na piersi Rysia włożyli serce prosto, z którego na wierzchu, dwa rogi po brzegach wynikają. O Rysiu zaś powiada, że gdy na białągłowę spojrzy, w chorobę ją w prawi. Z hrabiów Nostyczów te familie swój początek wzięły, z których Kasper hetmanił u książęcia Pomorskiego, Jan konsyliarzem był najwyższym. Wawrzeniec Nostycz syna miał Albrychta Jackowskiego, od którego sześciu się synów zostało. Jan przeor Kartuzyański, Wawrzeniec, na Choczowie, Czesław na Swartowie, Marcin na Bebrowie, Bartłomiej kanonik Kamiński, Mikołaj na Jackockowie, osiedli. Jerzy Jackowski z Orzechowa najprzód sądowy, a potem sędzia ziemski Tczewski, *u Januszow. w Stat. fol.* 361. *i w konstytuc.* 1590. *fol.* 604. Jackowska Bąkowskiego Jacka małżonka. Rafał 1648. w Pomorskiem województwie Jędrzej miał za sobą Teresę Linowską, z której syn Zygmunt.

JACYNA HERB.

Powinna być podkowa barkiem do góry prosto postawiona, we środku jej po prawej stronie tarczy, ma być strzała żeleźcem do góry prosto wyrychtowana, a u dołu rozdarta, po lewej zaś stronie półtora Krzyża. Tym się herbem pieczętują Jacynowie Onoszkowiczowie, w Oszmiańskim powiecie. Onoszko z księżny Czetwertyńskiej spłodził synów piąciu, Redutę, Fiedora, Iwana, Jarmołę bezpotomnych. O Fiedorze Onuszkowiczu, że kwitnął w roku 1528. świadczy *Metryka Wołyńska*. Piąty syn iego Jacyna, od którego potomstwo Jacynami się zowie, a od Onoszka Onoszkowiczami, temu Okołowna trzech synów powiła. 1. Zdan, ten z Limontowną miał trzech synów, Alexandra który z Sierpoczanką żył bezdzietny, Konstantego od którego, z Siennikowny było dwóch synów Jędrzej i Konstanty, Adama od którego z Strzelczewiczowny syn jeden Alexander bezpotomny, drugi Mikołaj, ten z Michałowskiej zostawił Leona bezżennego, męża rycerskiego aż do starości i Stanisława bezpotomnego. 2. Stanisław, temu Michałowska zrodziła czterech synów Tobiasza, Zacharyasza, Jakóba, bezpotomnych, i Jana, tego z Dziecieniowny zostało dwóch synów, Krzysztof od którego czterech synów: Marcyan, Kazimierz, Michały Alexander: Paweł zaś brat Krzysztofa z Szembelanki spłodził Franciszka, Sebastyana, i Jana od którego synowie trzej w Smoleńszczyznie osiedli, to jest Michał, Piotr i Jędrzej. 3. Michał temu żona Marchaczowna powiła syna Fiedora, który z Leniewiczowny zrodził dwóch synów. Jeden z nich Jan, tego z Boryszanki, syn jeden Michał do Moskwy się wyniósł, drugi Tomasz z Szunkowną w Wilkomirskiem powiecie spłodził Antoniego strażnika Smoleńskiego, ten z Dakowskiej Jana i Samuela 1719. Drugi z Leniewiczowny syn Jerzy miał syna z Niewierowiczowny Konstantego, ten z Szymkowiczowny, Alexandra Karmelitę Bosego: Jana, ten z Ło-

śmińską *sterilis:* Piotra, od tego z Szpińkowiczowny syn Józef: Józefa, od którego z Daniszewskiej sześciu synów Franciszek, Seweryn, Tomasz, Antoni, Józef i Maciej: Kazimierza od którego z Hlaskowny synowie Konstanty, Tomasz, Dominik, Stefan i Trojan.

Kuropatnicki i *Małachowski* pole herbu tego naznaczają czerwone.

Jaczynic *herbu Odrowąż*, w powiecie Słonimskim. *Kazanie Stefana Giżyckiego* strzałę im rozdartą, przyznaje za herb. Iwan Jaczynic w roku 1499. pod Wierdrussą bijąc się mężnie, raniony; z tej tam jednak wyszedł klęski. *Stryjkow. lib.* 21. *cap.* 7. Stefan z Chreptowiczowny urodzony, najprzód podstoli, potem podsędek ziemski, umarł marszałkiem Słonimskim 1637. żona jego Piasecka, Jakóba Piaseckiego koronnego z Sapieżanki wojewodzanki Nowogrodzkiej, urodzona. Marek poborca w Słonimskiem z sejmu 1590. *Constit.*

Jadaldus *herbu Śreniawa.* Ten herb na siebie i na sukcessorów swoich przyjął Jadald jeden z Panów Litewskich na sejmie Horodelskim. O czem *Statut. Łask.*

Jagełłowicz *herbu Łabędź*, na Rusi. Jednaż ich dzielnica z Jundziłami, jedenże przodek Jawgiel, od którego familia Jawgielów w Litwie; jakoż i Jagełłowiczowie z Litwy się na Ruś wynieśli, a znać z czasem Jagełłowiczami nazwani, miasto Jawgielowiczami. Pierwszy z nich Adam Jawgiel przedawszy dobra swoje w Litwie Alexandrowi Ogińskiemu podkomorzemu Trockiemu, osiadł w Polszcze, pojąwszy Koźmianownę herbu Nałęcz, od którego potem potomkowie ci kwitnęli, Mikołaj pisarz ziemski Bełzki 1685. i Adam łowczy Bełzki brat Mikołaja, z ojca Jana urodzeni. Inny był komornikiem Bełkim. Jan in Soc. Jesu godny kaznodzieja umarł 1714. w Lublinie. Franciszek stolnik Inflantski 1700.

Jagniątkowski *herbu Lubicz*, w Krakowskiem, Łęczyckiem, województwach, i w księztwie Litewskiem. Krzysztof Jagniątowski w Łęczyckiem 1632. Jędrzej 1658. miał piechotę swoję w kompucie wojska. Stefan w Krakowskiem 1687. Alexander podstoli Wilkomierski w Nowogrodzkiem 1683. Dezyderyusz Franciszek najprzód podczaszy Łęczycki, poseł z Sendomierskiego 1697. potem i sędzia grodzki Oświecimski, marszałek konfederacyi księztwa Zatorskiego i Oświecimskiego 1705. dalej kasztelan Czechowski, deputat na trybunał koronny, miał za sobą Barbarę Pieniążkownę wojewodzankę Sieradzką. Jan 1674. Stefan na Zarzeczu, Michał, Stanisław, Hieronim, Jan, Dezyderyusz 1705. Jagniątkowska była za Wojciechem Wężykiem Rudzkim, druga za Benjaminem Borowskim herbu Abdank cześnikiem Sendomier-

skim, a teraźniejszym kasztelanem Zawichojskim. Zuzanna za Domaradzkim Ezdraszem.

W roku 1778. Antoni Jagniątkowski łowczy Sendomierski. — Michał cześnik Radomski. — Antoni podwojewodzy Sendomierski. — *Krasicki.*

Jagniński *herbu Tarnawa*, w Sendomierskiem województwie imienia tego nabyli od wsi Jagnina w województwie Sendomierskiem. Przedtem pisali się Broniewskiemi, gdy bowiem Felicyanowi Broniewskiemu cześnikowi Sendomierskiemu dostał się w dziedzictwo Jagnin, pierwszy ten nazwany od tego Jagniński. *Acta Castren. Sandom.* 1511. Paweł Jagniński dziedzic na Kurozwękach i Niedźwiedziu, Zygmuntowi III. Królowi wielce miły; złączył się był dożywotnie z Żurowską herbu Leliwa. Kasper podstoli Sendomierski, ten z Janowskiej zostawił synów Jana, Wojciecha, Seweryna, Remigiana, i córkę Katarzynę, która się w małżeństwo dostała N. Krzyckiemu herbu Kotwicz w województwie Poznańskiem. Z tych Jan wojski Sendomierski *sterilis* umarł. Wojciech zostawił trzech synów: Floryana, Stanisława miecznika Sendomierskiego, i Jana. Seweryn komornik Sendomierski deputat na trybunał koronny 1694. dwa razy małżeńskie ponawiał śluby 1*mo voto* z Mikułowską herbu Kotwicz, która mu powiła dwóch synów, Józefa i Władysława, i córkę Marcyannę Cielecką. 2*do voto* z Zofią Grabkowską herbu Jastrzębiec, z którą spłodził córkę Salomeą, ta w małżeńskie kontrakty weszła z Stanisławem Kaczkowskim stolnikiem Brzeskim Kujawskim, i synów dwóch, Remigiana, ten temi czasy w zakonie Soc. Jesu służy Bogu, i Tomasza vicesgerenta Stężyckiego, ten związał się dożywotnie z Barbarą Bełdowską herbu Jastrzębiec, która mu powiła synów czterech. Stefana, Kazimierza, Remigiana i Franciszka ci jeszcze w szkołach naszych, i córkę Ludwinę. Ostatni syn Kaspra Remigian w zakonie naszym umarł w Jarosławiu 1718.

Jagodyński *herbu Korwin*, ale ich Okolski do herbu Ślepowron pociąga: drudzy ich Jahodyński piszą. Stanisław wiele dowcipu swego i pracy osobliwie wierszem do druku podał. Jędrzej miecznik Bełzki, Sekretarz królewski, marszałek sądów kapturowych, i Hieronim 1648. podpisali elekcyą Jana Kazimierza. Wawrzeniec podsędek ziemi Buskiej, córka jego Anna dostała się w małżeństwo Adamowi Stankarowi. *Okol. tom.* 3. *fol.* 108. Anna Jagodzińska (tak napisano) była za Stanisławem Gorzkowskim. Swentosław sędzia ziemski Bełzki, miał za sobą Jadwigę Lipską podkomorzankę Bełzką, z której trzech synów było, Swentosław

najprzód podsędek, potem podstoli Bełzki, Jędrzej miecznik Bełzki i Wacław.

Wyżej wspomniony Stanisław Jagodyński przetłómaczył z Włoskiego — *Wybawienie Ruggiera z wyspy Alcyny*, w Krak. 1628. — *Apophtegmata sapientiae humanae, Crac.* — *Epigrammata de nummo* pod tytułem Grosz. — *Krasicki.*

Jakacki *herbu Radwan*, w Prusiech i w Mazowszu. Abraham Jakacki sędzia Łomżyński. Floryan i Piotr podpisali unią księztwa Litewskiego z koroną na sejmie Lubelskim 1569. Jedenże dom z Uchańskiemi, czego dowodem list Zygmunta Augusta Króla w metryce koronnej.

Jakacka była za Stanisławem Krasickim podczaszym Łomżyńskim, dziedziczka wsi *Jakaci cum attin.* w ziemi Ciechanowskiej. — *Krasicki.*

Jakimowicz *herbu Dąbrowa*, w powiecie Wołkowyskim, *Kojał. in MS.* kędy wspomina Jana Jakimowicza podsędka Wołkowyskiego, syn jego Jan także, który spłodził Mateusza Plebana Hnicznieńskiego. Bazyli łowczy Wołkowyski.

Jakimowicz *herbu Ogończyk.* Krom wzwyż położonych, innych Jakimowiczów w księztwie Litewskiem opisuje, *MS. Ks. Kojałow.* powiada jednak, że do Ogończyka zwyczajnego, dwa krzyże przydają, a w hełmie noszą trzy pióra strusie, miasto rąk wyciągnionych. Jakim ziemianin Wołyński 1528. o czem *Metryka Wołyńska.* Symeon z powiatu Słonimskiego podpisał elekcyą Jana III.

Jakliński *herbu Ostoja*, w Krakowskiem województwie. Tobiasz Jakliński, którego syn Jędrzej właśnie do wojny urodzony, w Niemczech najprzód rycerskie początki założył, w ojczyznie potem na Abazy Baszę pod Kamieńcem mężnie stawał, w Prusiech przeciwko Szwedom, przeciwko Kozakom pod Łuczenicą i Kumejkami, gdzie jednem natarciem, na kopią dwóch wziął Kozaków, chorągwie w złym razie salwował, tak z tryumfem gdy z pola schodzi w wielkiem pragnieniu, skoro się wody napił, śmierć z maligną połknął 1638. *Storowol. in Monum.* Paweł 1648. w Sendomierskiem. Jędrzej sędzia grodzki Oświecimski deputat na trybunał koronny. Stefan 1705. Józef syn Jędrzeja sędziego, wydał do druku, *Siren Sarmatica, idest Epigrammata, de Passione Christi Stanislai Lubomirski Maresch. R. P. latino carmine expressa* 1725. *Cracov.*

Ostatni tu wspomniany Józef Jakliński był kasztelanem Oświecimskim — W roku 1778. Tomasz Jakliński podsędek Krakowski. — *Krasicki.*

Jakołkowski. Jan Jakołkowski w województwie Brześciańskiem 1648. Jana Kazimierza, Jan 1674. Jana III. podpisali elekcye.

Jaktorowski *herbu Poraj*, w Wielkiej-Polszcze piszą się z Boryszowic, znać że jednejże z niemi dzielnicy. Felix Jaktorowski imieniem województwa Poznańskiego, podpisał zjazdu Jędrzejowskiego ustawy 1576. *Constit. fol.* 246. N. Jaktorowski miał za sobą Zebrzydowską. Samuel z Barbarą Rutkowską żył bezpotomnie. Jędrzej z Barbary Olszewskiej spłodził dwie córki, Barbarę Marcina Kamockiego, Maryannę Alexandra Małachowskiego chorążego Sieradzkiego, małżonki.

Jakubowicz. Michno Jakubowicz ziemianin Wołyński 1528. *Metryka Wołyńska.*

Andrzej Jakubowicz był z sejmu wyznaczony poborcą tegoż województwa Wołyńskiego 1637. roku. Anna Jakubowiczowna była za Krzysztofem Kończą. Rafał Jakubowicz w Grunwaldzkiej potyczce zginął, taka jest wiadomość czyli informacya, lecz ten sam Rafał Jakubowicz dostał się w niewolą, poźniej zaś z niewoli dostał się do Azyi do miasta stołecznego Tokatu sytuowanego w małej Armenji, i tam się ożenił z Ormianką, z której spłodził synów i córki, z tegoż Rafała Jakubowicza pokolenia zawsze się żenili z Ormianką, i z tychże przyjął jeden prawo miejskie, to jest Jakób Jakubowicz, mając żonę Ormiankę w mieście Tokacie spłodziwszy z niej kilkoro dzieci, z których niektóre dzieci na miejscu pomarli, zostało się tylko dwóch synów i jedna córka, to jest starszemu synowi imie Jan Jakubowicz, młodszemu synowi imie Paschalis Jakubowicz, córce imie Elżbieta Jakubowiczowna, sam zaś Jakób Jakubowicz w wieku 82. 1792. roku umarł w Ismaelowie, jego syn drugi Paschalis Jakubowicz w roku 1761. dostał się do Polski, a w roku 1776. dnia 26. Stycznia obrał sobie żonę w mieście stołecznem Warszawie z domu Muradowiczów, to jest z ojca Jakóba Muradowicza, z matki Katarzyny Augustynowiczownej Muradowiczowej, z Maryanną *Muradowiczowną* w stan małżeńskie wstąpił, tenże Paschalis Jakubowicz przed rokiem 1790. miał spłodzonych dzieci, to jest syna Józefa Jakubowicza pierwszego, druga Elżbieta za Karolem Zambrzyckim, trzecia Maryanna za Józefem Czarnowskim, czwarty syn Felix Jakubowicz, piąty syn Alexander Jakubowicz, a w roku 1791. dnia 5. Marca, Paschalis Jakubowicz na sejmie został nobilitowanym, dnia 29. Grudnia w grodzie Warszawskim, oblatowany roku tegoż przywilej i herb mu nadany Jakubowicz nazywający się, to jest barana białego z chorągiewką w lewą stronę tarczy obróconego, na wzgórku stojącego w polu zielonem z dwoma rogami na głowie, na hełmie zaś skrzydło orle strzałą przeszyte; gdyż nawet przed nobilitacyą, nie tylko Paschalis Jakubowicz, lecz jego ojciec i dziad tymże herbem zaszczycali się, przy wydaniu zaś dyplomatyki nobilitacyi dodane do tego herbu skrzydło orle strzałą przeszyte, nie wiedząc na ten czas zkąd przodkowie jego pochodzili. Po nobilitacyi, gdy ojcu swemu pod ówczas jeszcze żyjącemu o swej nobilitacyi doniósł, dopiero został od ojca swego zainformowanym; gdyby był miał tę wiadomość przed nobilitacyą, tedyby nie omieszkał słusznie żądać u stanów sejmujących rehabilitacyi, lecz nie nobilitacyi. Rafał Ja-

kubowicz w młodym wieku w służbie wojskowej zostawał, tych niektórzy pisarze do herbu *Poraj* przyłączają i z jednejże dzielnicy z Jakubowskiemi utrzymują.

Tenże Paschalis Jakubowicz ma dobra swoje własne dziedziczne w województwie Mazowieckiem, w ziemi Warszawskiej leżące, wieś *Zielonki*, wieś *Prussy*, wieś *Łupków*, przy tej wsi *Łupkowie* nowa Kolonia przez tegoż Paschalisa Jakubowicza założona zwana *Jakubowek*. — *Heraldyka Wielądka.*

Jakubowski *herbu Poraj*, tych *Kromer* i *Bielski fol.* 299. wspominają gdy piszą że Jakubowski Rożyc zginął w potrzebie z Krzyżakami pod Grunwaldem. —

Jakubowski *herbu Topor*, w Krakowskiem województwie, piszą się zdawna z Ostrowca, z których Jan z Ostrowca, jeździł do Węgier po Annę Królewnę Węgierską, Jagiełła Króla przyszła małżonkę: od tych Panów z Ostrowca idą przez sukcessyą Jakubowscy: Jędrzej Jakubowski z sejmu 1577. poborca w Krakowskiem, *Constit. fol.* 320. zostawił dwóch synów: Jędrzeja pisarza grodzkiego Krakowskiego, sekretarza królewskiego, historyka i poetę, i Krzysztofa który jeździł posłem do Turek, i Węgier po Królową Izabellę, ten z Barbary Rzeszowskiej spłodził jedynaczkę córkę Annę, która dana była w małżeństwo Hermelausowi Ligęzie podskarbiemu koronnemu: była to Pani dziwnie z Bogiem złączona, dlatego co mogła w przybytkach jego ozdoby przyczyniała: w Wojciechowicach między inszemi kaplicę wymurowała, którą czterema kapłanami prowidowała, żeby godziny o Najśw. Matce codzień śpiewali, w Janikowicach szpital i wystawiła i uposażyła: kollegia nasze Krakowskie u Ś. Piotra i Sendomierskie znacznemi jałmużnami ratowała; do ołtarza B. Stanisława Kostki dwa srebrne lichtarze dała. Ufności wielkiej w Bogu, dla tego, gdy jej córka zachorowała, do Częstochowy ją zawiozła; gdzie gorąco się za nią do Najś. Matki modląc, z tem się przed nią odzywała, że nie miała póty z kościoła wynijść, ażby zdrową córkę obaczyła, jakoż po tej jej modlitwie zupełnie ozdrowiała. Gdy cokolwiek cierpiała, weselszą nad insze czasy twarz pokazywała, a pytającym się o przyczynę tak odpowiadała, jakże się niemam cieszyć, kiedy mam dowód, że mię Bóg mój kocha, bo mię nawiedza. Gdy jej po śmierci męża, dwór z skarbcem kosztownym zgorzał, wspaniałym umysłem od Boga przyjmując taką szkodę, to tylko rzekła, Bóg nam odbiera, abyśmy o niebo lepiej dbali. W jedzeniu wstrzemięźliwa, siedm lat mięsa nie jadała, ztemwszystkiem, tak to swoje umartwienie utaiła, że tego ani mąż jej, ani domowi nie postrzegli. Z żebrakami gruby chleb w zamianę biorąc, za światły, nim się z gustem swoim zasilała: prze-

cież im się bardziej od jedzenia często i twardo poszcząc wstrzymała, tem czerstwiejsza się być zdała. Ślub czystości jeszcze za żywota i za konsensem męża uczyniła, i świątobliwie go i po śmierci jego dochowała aż do śmierci, wszystek czas na modlitwie prawie trawiąc. Na każdym folwarku swoim, torem idąc rodziców swoich, jednego jakiego mendyka chowała i karmiła aż do śmierci. W tych ją pobożnych uczynkach śmierć zastała 1638. Marca dnia 1., wieku 55.; pochowana w kościele Krakowskim Ś. Piotra. Życie jej na dwadzieścia rozdziałów podzieliwszy, obszerniej wypisał *Ks. Jan Nieliski S. J. ale go do druku nie podał.* Rafał Jakubowski sędzia ziemski Krakowski 1562. *Zwierzyniec Mikołaja Reja fol.* 62. N. Jakubowski dziedzic na Wadowie Tczycy w Krakowskiem województwie świat sobie zmierziwszy, został Bernardynem. Anna Jakubowska Krzysztofa Kmity, Barbara Grotowskiego Adama, małżonki. *Baran.* Z tegoż domu jeden w Grunwaldzkiej potrzebie zginął, luboć go niektórzy do herbu Poraj naciągają. Walentyn Jakubowski, miał synów trzech, Jana, Jędrzeja i Przecława, osiadł w Podlasiu i jego tam potomstwo rozplenione, w Mielnickiej, Bielskiej, Nurskiej i Drohickiej ziemi, sukcessor jego Nikodem pisarz grodzki Mielnicki, Jan był dworzaninem u Zymunta III. żona jego Rożnowna: Jędrzeja syn Piotr był dóbr Owadno dziedzic, ten z Sławkowny spłodził Władysława Grzegorza, którego syn Jan z Zofji de Wielkowieś Druszkowskiej, zostawił córki, Maryannę Wolską, i dwie zakonnicę Ś. Norberta w Krakowie na Zwierzyńcu, i synów, Stanisława, ten zginął pod Wiedniem, drugiego Władysława, którego z Maryanny Szymkowiczowny Szklińskiej potomstwo: Antoni w zakonie Soc. Jesu. Wojciech kanonik Kijowski deputat na trybunał koronny, Józef komornik Chełmski, żona Domaszewska Magdalena, z której córka zostaje. Trzeciego Kazimierza Alexandra, tego z Łupińskiej córka Maryanna żyła z Rochem Krzeczkowskim, synów zaś jego było czterech. Samuel umarł *sterilis:* Ignacy miał za sobą Eufrozynę Żurowską, z której córka Róża. Franciszek, tego żona Siedliska, z której córki dwie, Elżbieta Humnicka i Katarzyna Kreska: Stanisław tego żona Maryanna Perkiewiczowna Jaworska, z której córka Maryanna, Teodora Komarnickiego małżonka, druga Ilnicka, synowie zaś Kazimierz i Jan.

Duńczewski w herbarzu T. II. stron. 439. obszerniej i dokładniej rodowód familji tej umieszcza pisząc między innemi jak następuje: — Ja tu wyrażam Jakubowskich procedencyą od Bogusława z Ostrowca w województwie Krakowskiem, który pisał się *de Jakubowice* Jakubowski, a ten do tych dóbr w Krakowskie województwo niegdy przyszedł *per successionem.* Pieczętował się *To-*

porem, inni *Starzą*, bo jego była *antelacior* procedencya od *Starzonów* i *Toporów*, po którym *similiter* przyszli *per successionem* dwóch braci, Jan Walenty, i Jędrzej. Pierwszy pisarz grodzki Krakowski, umarł *sterilis* 1582. Drugi Jędrzej exaktor województwa Sendomierskiego, który miał w małżeństwie *Kmiciankę*, herbu *Sreniawa;* miał synów trzech: Krzysztofa, Piotra, Jędrzeja, i córkę Zofią Stanisława Krasickiego, herbu *Rola*, kasztelana Przemysłkiego żonę.

Krzysztof był łowczym Sendomierskim, ożeniony z Barbarą *Rzeszowską*, herbu *Doliwa*, od których Anna Hermelowska Ligęzy, herbu *Półkozic*, podskarbiego koronnego żona, umarła *sterilis* 1638. Piotr z *Sławkowną* miał synów trzech: Jana, Rafała, Franciszka. Jan dworzanin Zygmunta III. Króla Polskiego, z Maryanną *Rożnowską* herbu *Gryf*, spłodził Władysława Grzegorza, który z *Jugoszewską* herbu *Abdank*, spłodził Jana i Michała; od którego z *Czaplińską* herbu *Drogosław*, *extat proles*. Jan z Zofią z wielkiej wsi *Druszkowską* herbu *Prus*, miał to potomstwo, Stanisława pułkownika, który zginął pod Wiedniem *sterilis* 1683. Alexandra Kazimierza, dóbr *Ilnika*, *Radycz*, *Mielniczna*, *Łosienic*, *Mochnatego*, *Iwaszkowic*, w ziemi Przemysłkiej leżących dziedzica, który z *Łupińską* herbu *Rawicz*, spłodził Ignacego; ten z Eufrozyną *Żurowską* herbu *Jelita*, z których Franciszek z *Siedliską* herbu *Ostoja*, ożeniony, z tych Tomasz, Róża, Elżbieta Ilnicka, i Katarzyna Krzewska, herbu *Bończa*, z swojem potomstwem. Tegoż Alexandra Jakubowskiego drugi syn Stanisław, z Maryanną *Perkiewiczowną Jaworską*, herbu *Kościesza*, ożeniony, od której Kazimierz, Jan, Maryanna Komarnicka herbu *Sas*, i Eufrozyna Ilnicka. Trzeci syn Samuel *sterilis*, i Maryanna córka z Krzeczowskim, herbu *Korczak*, *sterilis*. Władysław Wojciech Jakubowski, syn trzeci Jana z *Druszkowskiej*, dóbr *Bykowiec* i *Borek* w powiecie Krzemienieckim dziedzic, *et obligatarius Possessor binubus*, 1mo z *Czarniawską* herbu *Grabie*, 2do z Marcyanną Szymkowiczowną *Szklińską* herbu *Kościesza*, od której Magdalena bezpotomna, Józef komornik ziemi Chełmskiej, z Magdaleną *Domaszewską* herbu *Jastrzębiec*, miecznikowną Łukowską zmówiony, spłodził Jana, Konstancyą Joannę *binominis*, Maryannę, Stanisława Tadeusza *binominis*, i Balbinę Maryannę *binominis*. Antoni rektor Kamieniecki Soc. Jesu brat Józefa, i Wojciech Łucki, Kijowski kanonik, Mielnicki, Wielednicki, Potocki proboszcz, deputat na trybunał koronny 1748. Władysława Wojciecha Jakubowskiego siostry, jedna Konstancya wydana za Bełżeckiego, herbu *Jastrzębiec*, druga Maryanna za Wolskiego herbu *Lubicz*, dwie zakonnicami u panien Norbertanek Krakowskich.

Jędrzej Stanisław, syn Jędrzeja z *Kmicianki*, herbu *Sreniawa*, exaktor województwa Krakowskiego, pisarz grodzki Krakowski, od którego Jan Jakubowski, sekretarz Króla Zygmunta III. Anna Krzysztofa Kmity żona, i Barbara Adama Grotowskiego, herbu *Rawicz* małżonka. Od Jana sekretarza, poszedł Cyrilli dziedzic *Wadowa* i *Tryczy*, w województwie Krakowskiem, który został Bernardynem, i Karol ożeniony z Justyną *Czapską*, chorążanką Sendomierską, herbu *Leliwa*, od którego Stanisław rotmistrz J. K. Mci i Rzeczypospolitej, z Katarzyną *Potocką*,

niegdy Floryana Potockiego, podkomorzego Bracławskiego córką, mającego pięć córek, wszystkie z potomstwem, pierwsza za Strybelem, druga za Kordyszem, trzecia za Cyryną, czwarta za Łysakowskim, piąta pomieniona Katarzyna Stanisława Jakubowskiego żona, od których Jan z Anną *Surynowną*, Jacek *Ordinis Praedicatorum*, Barbara Teodora Pawszy, podstolego Owruckiego żona, z których Michał Pawsza, chorąży Kijowski, syn Teodora, który 1*mo voto* pojął Maryannę *Rybińską*, Jana stolnika Żytomierskiego córkę, z Anną *Surynowną* spłodzoną. Siostra tegoż Aniela Oskirska, a marszałka Mozyrskiego żona, Teresa 1*mo* Niemierzycowa, 2*do* Burzyńska, i Anna Józefa Potockiego, pisarza ziemskiego Kijowskiego żona, od których *extat proles minorennis* 1746. Pomieniony Jan Rybiński, stolnik Żytomierski, miał za sobą Konstancyą *Pawszankę*, Łukasza cześnika Kijowskiego córkę, tegoż Rybińskiego córka Maryanna Wychowska, podstolego Mozyrskiego żona: wszystkich jest potomstwo. Mikołaj Jakubowski, syn Karola pomienionego z *Czapskiej*, ożeniony z *Badowską sterilis*. Zbigniew Alexander, porucznik chorągwi pancernej, Łaskiego starosty Dymirskiego, brat Jana i Jacka *Ordinis Praedicatorum*, z Anastazyą *Podleską*, herbu *Róża*, *procreavit* Jana Jakubowskiego, podczaszego Żytomierskiego, który był deputatem na trybunał koronny 1746. z Anną, niegdy Jana Rybińskiego, stolnika Żytomierskiego, z Maryanną *Surynowną* spłodzoną córką, a siostrą rodzoną Józefa *in saeculo*, *in Religione* Hiacynta *Ordinis Cistersiensis* opata Oliwskiego, Rybińskich herbu *Radwan*, od których potomstwo, Józef cześnik Żytomierski, Franciszka żona Alexandra Dzierżbickiego, starosty Dąbskiego, herbu *Topor*, Maryanna, Bogumiła i Aniela. Józef i Stefan, bracia podczaszego Żytomierskiego, pomarli, siostra Zofia Nowosieleckiego żona *sterilis*, a Barbara Kazimierza Czerwińskiego żona, ma potomstwo. — To *Duńczewski.*

Wojciech Jakubowski brygadyer wojsk Francuzkich, kawaler orderu Śgo Ludwika mąż zacny i obyczajny — jest w druku jego księga z Francuzkiego tłómaczona — P*rzyjaciel Białych głów.* — *Bajki sławnego Lafontaina*, *z Ezopa* i innych wyjęte, wierszem Polskim przełożył. Złączył się dożywotnie z *Łoską* chorążanką Warszawską, z tej ma dwie córki. Umarł roku 1784. mając lat 73 — Są także Jakubowscy i w Kijowskiem, z tych w r. 1778. Józef Jakubowski podkomorzy Żytomierski bezdzietny. — Szymon wiceregent Kijowski. — Michał wojski Bracławski. — *Krasicki.*

Jakuszewski *herbu Saława*, w Bracławskiem województwie. Michał Jakuszewski z Wołyńskiem podpisał elekcyą Władysława IV. N. Jakuszewska była za Grzegorzem Ogińskim. *Geneal. Ogins.* Przedtem Jastrzębczykowie niektórzy pisali się z Jakuszewic.

Jalbrzyk *herbu Grabie*, w Podlaszu, patrz Wiszeński, Okolski ich i pod herbem Trzywdar położył.

W roku 1589. Mikołaj Jałbrzyk poseł województwa Podlaskiego mianowany w ratyfikacyi pakt Bendzińskich. — Są w województwie Ruskiem i Wołyńskiem Jałbrzykowscy, z tych małżonka

Święcickiego, brat jej w zakonie Trynitarzów: — jest w druku kazanie jego na pogrzebie Stadnickiej chorążyny. — *Krasicki.*

Jałowski *Baranowicz herbu Syrokomla*, ale z tą odmianą, że kładą dwa krzyże na strzale, na ukos z sobą przełożone. Tak go opisał *Kojał. in MS.* Przodek ich z Prus wyszedł za Króla Kazimierza Jagiellonowicza, od którego w zasługach wziąwszy w powiecie Grodzieńskim Jałowe, tam osiadł; zkąd się też piszą Baranowiczami Jałowskiemi. Rafał, Józef i Kazimierz Baranowiczowie Jałowscy. Konstantyn z pocztem swym usarskim był pod Beresteczkiem, był potem podstolim Lidzkim. Michał 1674. Jam o nich mówił w drugim tomie *fol.* 56. alem herbu nie wiedział. Są też Jałowscy w Rawskiem województwie, z których Krzysztof z Kołyszyna podpisał elekcyą Jana III. N. miał za sobą Annę Bartlińską, ale nie mogę wiedzieć, czy się tymże herbem pieczętują. Inni Baranowiczów Jełowskiemi piszą.

Jamentowicz *herbu Pobog*, w księztwie Litewskiem Simeon Jamunti podpisał pokój wieczny Polaków z Litwą w roku 1401. *u Łaskiego w Statut. fol.* 128. Walenty Jamentowicz mąż znaczny. N. kanonik Wileński 1557. *Roizius in Chiliasticho.*

Jamiński *herbu Sas* na Rusi.

Jamiołkowski *herbu Doliwa*, w Sieradzkiem województwie dom starodawny, idą od Strońskich: bo Aaron Stroński pojąwszy Wiktoryą Łyszkowską dziedziczkę na Jamiołkach, zostawił z nią synów sześciu, z których jeden Jamiołki działem wziąwszy, od nich Jamiołkowskim nazwany. Jędrzej i Marcin ludzie rycerscy, którzy z Łaskim aż pod Oczaków zapędziwszy się, tam heroicznego serca dali dowody. Jarosław podpisał *pacta conventa* Władysława IV. Króla Polskiego. Marcyanna Jamiołkowska zakonnica Cysterska w Trebnicy 1674. Stanisław w Litwie 1700.

Jamornicki. Z Sendomierskiem województwem Kazimierz Jamornicki podpisał elekcyą Jana III. Króla.

Janczyński. Jędrzej i Hryczko Janczyńscy ziemianie Wołyńscy kwitnęli 1528. o czem *Metryka Wołyńska.* W zakonie naszym Ks. Tomasz życie swoje zakończył w Kaliszu 1651. zostały się godne ręki jego manuskrypta. Wojciech mąż rycerski pod Żołkiewskim hetmanem umarł 1614. któremu żona Małgorzata Masłowska herbu Samson nadgrobek w Kaliszu w naszym kościele wystawiła: w herbie jego głowa z rogami nierozeznać jednak jaka. Są i Janczewscy z których jedna była za Dziewanowskim Jakóbem. Jan w Litwie roku 1700.

Roku 1778. Andrzej Janczyński regent grodzki Halicki. — W r. 1788. Andrzej sędzia grodzki Lubelski. — *Krasicki.*

Janicki *herbu Rola*, w Ruskiem województwie. Klemens Janicki dla wyboru nauki, dowcipu wielkości najmędrszym natenczas nie tylko w Polszcze, ale i w Europie ludziom miły, od Maxymiliana Cesarza *Laureatus Poeta*, zawołany, z osobliwszem mądrości jego zaleceniem, w Wielkiej-Polszcze pod Żninem urodzony. Wydał do druku *Tristium lib. I. Eleg. lib.* 1. *Epigram. lib. I. Cracov. typ. Ungler* 1542. *in* 8*vo i* 1548. 2do. *Vitas Regum Polonorum carmine elegiaco in* 12*mo Cracov.* 3tio. *Vitas Archiepiscoporum Gnesnensium carmine elegiaco.* 4to. *Arithmeticam teste Starowolscio in Hecant.* Jan Albrycht z Janic Rola miecznik Lwowski, *Akt koronacyi Króla Michała* opisał 1670. *Cracov. in fol.* Tegoż jest panegiryk w druku *Luna Vladislai. Dom. Ducis in Zasław Palat. Cracov. na weselu z Katarzyną Sobieską in* 4*to* 1650. 3tio. *Bellaria Martis Sarmatici, seu epigrammata Variis inscripta ex occasione belli Viennensis cum Turcis* 1683. *in fol. Cracov.* 4to. *Io triumphale panegyr. Jacobo Sobieski Principi* 1684. *in fol. Cracov.* 5to. *Vota Poloniae sub tempus belli Viennensis* 1683. *in fol. Cracov.* Jan Janicki podpisał elekcyą Władysława IV. Krzysztof kanonik Kamieniecki proboszcz Międzybozki umarł 1648. zostawiwszy kollegio Barskiemu zakonu naszego, znaczne szczodrobliwości swojej dowody. Magdalena, Marcina Fredra podstolego, druga Rusieckiego, małżonka. Hieronim 1674. Jan Mikołaj pułkownik naznaczony na prezydium miastu Lwowskiemu z sejmu Brzeskiego 1635. *Constit. fol.* 13. miał za sobą Katarzynę Zebrzydowską Malchra starosty Sniatyńskiego i Kołomyjskiego córkę, z której córka Zofia była za Janem Kazimierzem Domaradzkim starostą Lubuskim. N. starosta Taborowski 1689. Rafał Alexander podstoli Podolski, oboźny Wojsk koronnych, poseł województwa Podolskiego 1696.

R. 1778. Andrzej Janicki sędzia ziemski Lwowski. — *Krasicki.*

Janicz, w województwie Wołyńskiem. Janicz miał za sobą Stoińską. Maryanna Janikowna zakonnica u Wszystkich ŚS. we Lwowie.

Janiewski. Janiewski Jan, podstoli Dobrzyński. Janiewski z Janiowic miał za sobą Katarzynę Jaszczowską, od której była córka Zofia Woroniecka, i syn Jan, ten najprzód pojął Rajecką, po niej Pisarską: w Bełzkiem i na Wołyniu dziedziczą.

Janikowski *herbu Janina.* O tych tak *Paprocki*, jako i *Okolski* świadczą.

Janikowski *herbu Jastrzębiec.* Okolski o nich w indexie tomu drugiego namienia, gdzie przydaje, że jednejże są dzielnice z Mojskiemi, a piszą się z Janikowic w Opoczyńskiem: niektórzy się z nich wynieśli do Prus, i zowią się Janikowscy Stańczykowie: Niewiem czy nie do nich należał Jan z Jania pierwszy wojewoda Pomorski 1454. bo go tu kładzie, *MS. de Famil. Prus.* N. Janikowski zostawił kilku synów, z których Jan Stanisław, sądowy ziemski Czczewski rotmistrz królewski, poseł Pomorski, na sejm 1637. z tamtąd deputowany na trybunał skarbowy Radomski. *Constit. fol.* 3. Anna była za Janem Białobrzeskim herbu Abdank, matka Marcina biskupa Kamienieckiego. Mikołaj Kazimierz pisarz grodzki Malborski posłował z Pomorskiego na konwokacyą 1696. N. pisarzowna ziemska Tczewska, była za Adamem Gralewskim stolnikiem Rzeczyckim.

JANINA HERB.

Ma być brunatna tarcza w czerwonem polu, na hełmie pawie pióra. *Paproc. Okol. tom.* 1. *fol.* 299. Według niektórych nadany od Bolesława Chrobrego, Krola Polskiego, około roku 1000. rycerzowi Janikowi tak dla wzrostu małego nazwanemu, że wojsku Polskiemu które niepryjaciel strzałami raził, szczytów kilka prędko zgotowawszy, lud z niemi na czoło uszykował do bitwy, i mocno wsparł nieprzyjaciela, za co, ten klejnot odebrał. Drudzy, na co Kromera księgi wtóre przytaczają, lubo on tam cale nic niema, początki tego herbu zwalają, na Leszka pierwszego, jakoby on w owej przemysłem swoim dostąpionej wiktoryi, gdzie krzaki i chrosty w szyszaki i tarcze postroił, jednemu który mu w tem pomagał, ten herb nadał. Inni to do czasów Leszka Czarnego stosują, któremu o expedycyi na Jadźwingów zamyślającemu S. Michał archanioł przyśnił się, utwierdzając go w tem

przedsięwzięciu, jakoż dopędziwszy ich Leszek, zbił na głowę, to *Cromer lib.* 10.; przydają inni, że S. Michał tarczę dał Leszkowi przeciwko tym nieprzyjaciołom, czego Kromer ani inni historycy nie twierdzą: ale dajmy żeby tak było, jakoż się ta tarcza za herb tej familji dostała: luboć i zkąd indąd może się każdy informować, jak to są płonne tych domysły, kiedy niżej obaczy, że dobrze przed Leszkiem Czarnym w Polszcze familia Janinów krzewiła się. Jabym tedy rozumiał, że ten herb nadany zdawna Rycerzowi, który heroicznie w okazyi z tarczą dostawał, tak o jednym, z ostatnich chorągwi Setniku, świadczy *Julius Caesar de bell. Civil. lib.* 3. *pag.* 418. Ktorego zwano Scaeva, że na jego tarczy narachowano ciętych i sztychowanych razów dwieście trzydzieści, za takie męztwo wyliczono mu dwakroćstotysięcy, a chorągiew jego udarowawszy, między najpierwsze policzono, podobnych Scaewie wielu inszych znajdziesz w historykach, na których i Polszcze naszej nie zbywało. Tu przydaję, że za czasów Karola VI. Króla Francuzkiego, postanowiona była kawalerya, która się zwała, *Ordo Parmae viridis*, powinni byli nosić tarczę okrągłą, którejby części wszystkie od centrum były sobie równe: professya ich była ta, żeby byli honoru białychgłów bronili. *Bonani Ordin. Eques. fol.* 88.

Przodkowie domu tego Jan hrabia z Bylutowic, którego dwóch synów kanoników Krakowskich, Piotra, i Jakóba opowiada katalog 1061. Vitus biskup Płocki trzynasty, w różnych naukach dowcipu przepolerowanego, przymnożeniem czci Boskiej pałający, znać to podziśdzień w tych które na chwałę Boską fundował klasztorach, to jest w Witowie i w Busku zakonu Premonstrateńskiego S. Norberta, które ojczystą fortuną uposażył. Trzeci w Płocku z dóbr biskupiego stołu: *to Łubieński in Vitis Episcop. Plocen. Paprocki* zaś przydaje, że i czwarty w Lądzie tymże zakonnicom fundował. *Nakiel. fol.* 67. między benefaktorami swego konwentu Miechowskiego liczy go: pisał się z Chotla od Buska; ztąd poznać że do Chotelskich należy, umarł według Łubieńskiego roku 1206. prezydował na tej katedrze lat 27.

Janusz wojewoda Sendomierski pamiętny odwagą swoją kawaler, gdzie wraz z drugiemi Rusnaki Litwę i Tatary poraził roku 1266. czy roku 1280. według *Papr.* Maciej biskup Przemyslki roku 1413. Ten herb przyjął na siebie i dom swój, Wojszyn Danczykiewicz, jeden z Panów Litewskich na sejmie Hrodelskim.

Herbowni.

Białobocki, Bidziński, Bielecki, Branicki, Chotelski, Gaboński, Janikowski, Janowski, Jaroszewski, Kański, Karski, Kaszewski, Kiełczewski, Kołaczkowski, Lęcki, Maciejowski, Narajowski, Olbiecki, Opocki z Opoki wielkiej, Pełka, Piasecki, Podlodowski, Potocki, Przezwocki, Pszonka, Rzeczycki, Sobieski, Stojewski, Stoiński, Strzeszkowski, Suchodolski, Tarnawski, Unieszowski, Urzazowski, Wierzbięta, Wolicki, Zaduski, Zawadzki, Zawieprzki, Zerzyński, Żulicki.

Duńczewski, *Małachowski*, *Wielądek* i inni poźniejsi heraldycy, następujące familie, do tego herbu przydają: *Białobrodzki, Hołubicki, Janik, Kaszewski, Mszczuj, Necewicz, Stojecki, Wiernek, Wojszym, Zawadzicki, Zbiluta.*

Janiszewski *herbu Ostoja*, w Podgórzu. Jędrzeja Janiszowskiego Zofia Żukowska małżonka.

Janiszewski *herbu Strzemie.* Adam 1632. Franciszek pisarz Lubelski umarł 1689. drugi pisarz grodzki Stężycki. N. miał za sobą Joannę Blinowską.

Janiszewski *herbu Junosza.* Prawie wszyscy poźniejsi heraldycy familią tę wspominają, a *Duńczewski* podając jej początek od Piotrowinów z których jednego za panowania Bolesława Śmiałego, S. Stanisław biskup Krakowski wskrzesił, poźniejszy rodowód tychże umieszcza, jak następuje: — Tych było trzech braci, Piotr pomieniony, Jan i Paweł. Piotr inni Piotrawin, był z *Janiszewa* nad Wisłą, milę od Piotrawina, w possessyi Marcina Janiszewskiego, cześnika Ulanowskiego. Żona jego *Węglińska*, herbu *Godziemba*, domu starożytnego, z którego, Stanisław podstoli u Króla Henryka, osiadł na Rusi, gdzie spłodził Daniela, podsędka Lubelskiego, żyjącego w r. 1635. Adama łowczego Hełmskiego, posła na sejm 1662. *Constitut. fol.* 2. i Mikołaja benefaktora OO. Dominikanów we Lwowie, którym wieś zapisał i dziesięć tysięcy. Syn jego Stansław pisarz, potem sędzia ziemi Hełmskiej. Dawniejszemi czasy Mikołaj Węgliński, był sędzia ziemi Lwowskiej 1504. są i teraz Węglińscy zacni mężowie w Lubelskiem województwie.

Marcin Janiszewski, pochodzący od sukcessorów Jana przerzeczonego, cześnik Ulanowski, miał czterech synów i z nich potomstwo dalszemi czasami; z tychże samych Adam Piotrawin na *Janiszewie* Janiszewski, wyniósł się do Litwy, gdzie w Mińskiem ulokowany, ożenił się z *Szwejkowską*, czy *Szwykowską*,

jak insi piszą, herbu *Ogończyk*, starościanką Orszańską, potem został pisarzem grodzkim Mińskim. Z tego domu *Szwejkowskich*, Lenard był podczaszym Halickim, a Kasper w Litwie osiadł, gdzie ożeniony z *Franckiewiczowną*, spłodził Jana, Daniela, i Kaspra; o których *Volanus in Meditat.* pisze, że mężnie stawali w okazyi pod Ułą, kędy Jan Szwejkowski, Szujskiego, wodza Moskiewskiego wojska, ręką swoją zabił. Jan Szwejkowski był sekretarzem królewskim, komissarzem z sejmu naznaczony do zapłaty wojsku 1613. *Constit. fol.* 3. Są wyrażeni niektórzy tej familji u *Okolskiego tom. 2. fol.* 100. jako Szwejkowski podkomorzy Witepski, Samuel chorąży Nowogrodzki, poseł na konwokacyą 1696. r. Stefan, sędzia grodzki Wileński, starosta Onyski. Szwykowski czy Szwejkowski, był także podstolim Litewskim, mając za sobą Zofią *Piotrowską*, siostrę rodzoną Wierzbowskiej wojewodziny Sieradzkiej, a potem Skaszewskiej, kasztelanowy Wojnickiej, z niej syn jeden Samuel, kanonik Smoleński, drugi starosta Onyski. Teodora Szwejkowska, córka Alexandra, synowica chorążego Nowogrodzkiego, była za Stefanem Slizienem, referendarzem Litewskim. Z Szwejkowskiej tedy, starościanki Orszańskiej, Adam Piotrawin Janiszewski, pisarz grodzki Miński, miał synów dwóch, Franciszka stolnika Smoleńskiego, Kaspra podstolego także Smoleńskiego, i córek cztery, jednę wydaną za Adama Wołodkowicza, stolnika Mińskiego; drugą za Łukomskiego, stolnika Bracławskiego; trzecią za Jeleńskiego, cześnika Mozyrskiego; czwarta była Bazylianką mniszką starszą.

Franciszek na Janiszewie Piotrawin Janiszewski, stolnik Smoleński, wszedł w kontrakty małżeńskie z *Pakoszowną*, herbu *Prawdzic*, z których Sebastyan Pakosz z Podgórza pierwszy osiadł w Litwie, ożeniony z *Szemetowną* kasztelanką Zmudzką; syn jego Przecław porucznik, na Zmudzi ożenił się z *Czechowiczowną*, marszałkowną Zmudzką; Krzysztof Pakosz także porucznik przeciw Kozakom, pojął w małżeństwo *Lisowską*, sędziankę grodzką Upitską. Trojan posłując na sejm z województwa Połockiego, podpisał elekcyą Króla Jana III. Pakosz także, był chorążym nadwornym Litewskim, i posłem na sejm 1724. Wacław w Hollandyi ożeniony został. Pakosz miał za sobą Maryannę *Grużewską* podkomorzankę Zmudzką. Pakosz sędzia ziemski Płocki, miał za sobą Annę *Pacownę*, strażnikownę Litewską. Było i wiele inszych zacnych tego domu familiantów, z których *Pakoszowna*, Franciszka Janiszewskiego żona pierwsza wyszła. Z tej urodzony Adam Janiszewski, wszedł w dożywotnie wota z *Pruszanowską*, podczaszanką Rzeczycką, i z niej ma syna Tadeusza; drugi Hieronim brat Adama, został księdzem świeckim, proboszczem Mińskim. Mam informacyą, że tenże Franciszek wydał córkę Petronellę za Juliana z Olszyn Buczyńskiego, skarbnika Rzeczyckiego, ale niewiem jeźli to z prawdą zgadza się, ponieważ tenże Franciszek Janiszewski, stolnik Smoleński, *secundo voto* wziął w dożywotnią przyjaźń *Buczyńską*, skarbnikownę Rzeczycką, domu starożytnego w Polszcze, z którego Mikołaj był kollatorem kościoła S. Jakóba na Kazimierzu Krakowskim, jeszcze w r. 1462. Hieronim z Bogdanem, wojewodą Multańskim, długo prowadził wojnę, potem jeździł do Konstantynopola z bratem jego Piotrem, ztamtąd posłem

do Porty. Stanisław sekretarz Dimitra książęcia Moskiewskiego, pisał się z województwem Krakowskiem, na elekcyą Władysława IV. Wojciech z Słonimskiem, Mikołaj, Karol, Stanisław, z Podlaskiem na Jana III. Walenty z ziemią Nurską, Franciszek i Konstanty z województwem Bełzkiem na Augusta II. Królów Polskich Jest i w tem wieku dosyć zacnych Buczyńskich w Podlaskiem, i inszych województwach, z których familji pomieniona Buczyńska, skarbnikowna Rzeczycka, urodziła Ignacego Piotrawina na Janiszewie Janiszewskiego, stolnikiewicza Smoleńskiego, towarzysza husarskiego, znaku Fleminga podskarbiego Litewskiego, insi bracia jego pomarli *minorennes*.

Kasper Janiszewski, brat Franciszka, podstoli Smoleński, miał z domu *Zarankownę*, podczaszankę Wołkowyską, z której potomstwo było, Jan i Stanisław, ale obadwa pomarli bezżenni; także córek dwie, jedna wydana za Proszyńskiego, krajczego Mińskiego; druga za Pruszanowskiego, wojskiego Rzeczyckiego. Trzeci brat pomienionych Michał Janiszewski, łowczy Owrucki. ma *Pruszanowską*, także stolnikownę Rzeczycką, z których Justynian Pruszanowski z województwem Mińskiem podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla w roku 1448.

Paweł Piotrawin Janiszewski, najpierwej wspomniony, z Piotrem i Janem bracią, miał sukcessorów swojej linji, lubo już poźniejszych, Bazylego Janiszewskiego, urodzonego z księżniczki *Czetwertyńskiej*, który miał żonę *Kaszowską*, i z niej Kazimierza spłodził, podstolego Owruckiego, a ten miał za sobą *Windarską*, żyje bezpotomny. Drugi brat jego Antoni Janiszewski ksiądz Bazylian, *Procurator Causarum* całej kapituły. — To *Duńczewski*.

W roku 1778. Ignacy Janiszewski podstaróści Miński. — Roku 1788. Franciszek Janiszewski sędzia ziemski Czerniechowski: — (ale niewiadomo jakiego ci herbu). — *Krasicki*.

Janiszowski *herbu Tępa Podkowa*. Wojciech i Michał w województwie Mińskiem 1631. Jakób w zakonie naszym po oduczonej filozofji lat 6. teologji lat ośm: rektor w Toruniu i w Krakowie u Ś. Piotra, umarł r. 1694. do Ś. Franciszka Xawiera miał szczególne nabożeństwo, za którego pomocą już w chorobie niebezpiecznej zdesperowany od medyków, przyszedł do pierwszego zdrowia: brat jego Jan w tymże zakonie świątobliwie życia swego dokończył: brat tych stryjeczny podstoli Kijowski pod Łuckiem miał swoje dobra. N. Janiszewski pojął Annę Kaszewską, drugi Teresę Jałowicką.

Jankowicz. Fiedor Jankowicz, Wasil i Hrycko ziemianie Wołyńscy, o czem świadczy, *Metryka Wołyńska* 1528.

Jankowski *herbu Jastrzębiec*, w województwie Bełskiem Tomasz Jankowski z tego województwa poseł na sejm 1628. z tamtąd deputowany na trybunał fiskalny Radomski. *Constit. fol.* 5. N. była za Stanisławem Domaradzkim.

Jankowski *herbu Junosza*, w ziemi Dobrzyńskiej, Floryan 1632. Jan i Wojciech 1648. Wojciech Kazimierz

przeor Cystercyeńskiego zakonu, i Pleban Wągrowiecki 1679. N. miał za sobą Dorotę Jaskłowską. Mikołaj w powiecie Rzeczyckim. Jakób pod Pleszkowem rycersko stawał, *Biel. fol.* 782. na weselu Zamojskiego gonił z kopiją.

Jankowski *herbu Korab*, w Mazowieckiem województwie, Wacław 1648. Michał i Stefan 1632. w województwie Podlaskiem, Stefan i Kazimierz 1648. Jan Jankowski w zakonie naszym mąż godny, rządził kollegia Lubelskie i Pułtuskie. Paweł w Brześciańskiem 1674.

Jankowski *herbu Nowina*, w Sendomierskiem województwie. O tych ani Paprocki, ani Okolski nie pisał: dobra ich Janków dwie mili od Opoczna. Z tych Michał 1632. Kazimierz Franciszek służył po usarsku, 1676. Antoni 1692. N. była za Janem Guczym.

Grzegorz Jankowski podpisał elekcyą Stanisława Leszczyńskiego Króla, z województwem Sendomierskiem, i na konfederacyą 1705. roku. Józef na *Jankowie* Jankowski syn Antoniego, najpierwej stolnik, a potem chorąży powiatu Radomskiego województwa Sendomierskiego, pułkownik w regimencie łanowym, nareszcie generałem wojsk koronnych, za Augusta III. Króla komendant fortecy Zamojskiej, był deputatem na trybunał koronny, 1756. roku z województwa Sendomierskiego, i komissarzem wojskowym na trybunale w Radomiu. Ten z Alexandrą *Kwaśniewską*, Stanisława Kwaśniewskiego pułkownika w pancernej chorągwi córką z Anny z *Janoskich* spłodził trzech synów: 1. Ignacego, 2. Kajetana, 3. Konstantego. 1. Ignacy Jankowski pułkownik regimentu łanowego, był posłem na sejm 1778. z województwa Sendomierskiego, miał za sobą Ludwikę *Chronowską*, z tą potomstwo dwie córki, Alexandra i Teresa, i dwóch synów, Antoni i Józef 2. Kajetan wojski Radomski w stanie bezżennym. 3. Konstanty na *Jankowie* Jankowski syn Józefa chorążego Radomskiego z *Kwaśniewskiej* spłodzony, podkomorzy nadworny J. K. Mci. Ten mąż od wieku swego młodego poświęcił się na usługi publiczne, gdy najpierwej przez lat kilkanaście wojskową służbę dopełniał w regimencie gwardyi konnej koronnej, i tam do szarży kapitana, przez swe zasługi doszedłszy, udał się potem do stanu cywilnego, w którym z województwa swego Sendomierskiego był deputatem na trybunał koronny 1779. roku, toż konsyliarzem rady nieustającej, assessorem w departamencie policyi, posłem po kilka razy na sejm, gorliwym o dobro publiczne, czego na ostatnim sejmie 1793. roku w Grodnie dał dowody niezaprzeczone. Tenże Konstanty Jankowski dwu ślubny, *primo voto* miał za sobą Maryannę *de la Magdelaine*, Francuzkę, z której córka Maryanna poszła za Józefa Tomkowicza, szambelaną J. K. Mci. *Secundo voto* z Anną *Duninowską* Antoniego Duninowskiego córką, ma syna Józefa małoletniego. — *Heraldyka Wielądka.*

Roku 1778. Sebastyan Jankowski scholastyk Żmudzki — Joachim krajczy Mozyrski. — R. 1788. Franciszek sędzia ziemski Oszmiański. — Wincenty koniuszy Lidzki. — *Krasicki.*

Z tej zapewne familji był Jankowski chorąży znaku hetmańskiego Jana Karola Chodkiewicza, o którym *Piasecki* w kronice swojej pod r. 1621. stron. 408. tak pisze: *Signifer Chodkiewicii Jankowski, cum effrenatum equum in receptu flectere non valeret, inter turmas hostium delatus, caesus ne fuerit an vivus captus, sciri non potuit, sed signum quod ferebat interceptum Turcae in subsequentibus congressibus ostentarunt; hocque maxime afflixit Chodkiewicium, quasi fatalem victoriarum et fortitudinis ipsius terminum mox ad futurum fuisse praesignificasset.* —

Jankowski *herbu Ogończyk*, w Łęczyckiem województwie. Piotr Jankowski łożniczy królewski. *Papr. Okol.*

Jankowski *herbu Poraj*. Tego herbu był Bodzęta Jankowski biskup Krakowski dwudziesty ósmy, dziekanem Krakowskim zostawszy, z antecessorem swoim Piotrem z Fałkowa biskupem, do Klemensa VI. Papieża w poselstwie jeździł; gdzie gdy Piotra w Awenionie śmierć zaszła, Bodzęta na osierociałą katedrę po nim wstąpił. Wiele dobrego kościołowi swemu uczynił, Bodzęcin miasteczko, i wieś Bodzęcinek od imienia swego założył, gdzie i kościół wystawił. Do Plebanji w Skotnikach, dziesięcinę z dóbr Ruszcza, Żorawniki przyłączył. Katedrę Krakowską nowymi ołtarzami ozdobił Ś. Wojciecha, Ś. Doroty, ŚŚ. apostołów Piotra i Pawła, Ś. Marcina Wyznawce, Ś. Lenarda, Najś. Matki niepokalanie poczętej, do której szczególniej był nabożnym, i wszystkie w prowenta opatrzył. Z tej gorliwości którą miał o honor Boski, Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego o rozpustne życie zgromił; a potem gdy ten Pan, Marcina Baryczkę wikarego Krakowskiej katedry, o świątobliwe napomnienia w Wiśle utopić kazal, Bodzęta go od społeczności kościoła klątwą wyłączył. Mścił się w prawdzie z razu tego Król na dobrach i poddanych biskupich, atoli potem upamiętawszy się, nie tylko to wszystko powrócił, co był gwałtem, i bezprawnie odebrał, ale też wiele łask nowych, biskupom Krakowskim wiecznemi czasy zapisał; kontrowersyą o dziesięciny, którą miał z ziemianami województw Krakowskiego i Sendomierskiego, za interpozycyą Jarosławia Bogoryi arcybiskupa Gnieznieńskiego, uspokoił. Bodzęta zaś statuta niektóre potrzebne postanowiwszy, katedrę swoję rozporządziwszy, sam na schyłku życia swego wzrok stracił. Więc że w Jankowie dziedzictwie swojem chciał pamiątkę po sobie zostawić, umyślił był, pałac, czy zamek wspaniały tamże wymurować; dlatego koszt na to i znaczne pieniądze, na ręce rodzonego swego brata Zawiszy złożył: zbyteczną jednak rozrutnością ten wszystkie straciwszy, co raz to się niewidowemu biskupowi przykrzył o więcej, udając, że taka fabryka, takim sumptem z gruntu stanąć nie może: dawał biskup i szczodrze

affektem ku swojej ojczyznie uwiedziony; aż też nakoniec sam umyślił do Jankowa jechać, żeby było jeżeli niewidzieć, przynamniej rękami namacać tego, co mu łudząc udawano, nieprzyszło jednak do tego, śmierć go albowiem w Kielcach zastała 1366. pochowany w katedrze Krakowskiej w kaplicy Bożego ciała: siedział lat 18. Łukasza Jankowskiego Rożyca 1564. wspomina *Rej w swoim Zwierzyńcu.* Walentyn w Łęczyckiem 1648. Maryan w Sieradzkiem. Mikołaj w powiecie Rzeczyckim 1674.

Janowicz *herbu Radwan*, w Oszmiańskiem. Wojciech Janowicz chorąży i starosta Kowieński, *w Herburta Statut. fol.* 293. Maciej Wojciechowicz Janowicz starosta Żmudzki 1543. Mikołaj 1700.

Roku 1422. Szeliga z Janowicz chorąży Sieradzki, podpisał przymierze między Władysławem Królem a Krzyżakami. — *Cod. Dipl. fol.* 416. — Roku 1778. Marcyan Janowicz cześnik Wiłkomierski. — *Krasicki.*

Janowski *herbu Janina*, w Sendomierskiem województwie. Jeden z nich był opatem Czyrzyckim, a potem Jędrzejowskim, którego braci rodzonych było trzech, to jest Piotr, ten zostawił synow czterech, Stanisław trzech, Szczęsny tyleż. Siostra tych braci Adama Krasuskiego małżonka.

Janowski *herbu Jasieńczyk*, w Sendomierskiem województwie. Jędrzej Janowski, miał za sobą siostrę Jędrzeja Boboli podkomorzego koronnego.

Janowski *herbu Jastrzębiec,* w Sendomierskiem województwie: tych Paprocki położył Okolski opuścił.

Janowski *herbu Nałęcz.* Tego herbu Katarzyna Janowska była za Orzeszkiem, 2*do voto* za Ptaszyńskim. —

Janowski *herbu Pilawa*, w Krakowskiem województwie.

Janowski *herbu Strzemię*, w Krakowskiem województwie, piszą się z Opatkowic. Z tych dwaj bracia rodzeni Janowscy Adam i Stanisław byli podsędkami Krakowskiemi ziemskiemi, ostatni z nich był rotmistrzem na pierwszej Chocimskiej, posłem na różne sejmy, o czem *Konstytucye* 1613. *i* 1629. *fol.* 16. sędzią kapturowym pod interregnum po śmierci Zygmunta III. deputatem na trybunały tak Radomski, jako i Lubelski, miał za sobą Morską córkę Stanisława Morskiego herbu Topor, z którą spłodził syna i córki. Adam brat jego, miał za sobą Elżbietę Bogusławską siostrę rodzoną Mikołaja, Piotra, Jana Sciborów herbu Ostoja Bogusławskich, z nią synów kilka i córek, z tych jedna była za Szczęsnym Czaryskim, druga za Pawłem Krasuskim. *Baran.* Janowska

Leszczyńskiego Jędrzeja herbu Abdank małżonka. Anna zakonnica w Sączu.

Jański *herbu Doliwa*, w Ruskiem województwie.

Januszewicz. Alexander Januszewicz w obozie Polskim przez wiele lat zasłużony nobilitowany na sejmie 1662. *Constit. fol.* 40.

Januszewski *herbu Dąbrowa*, w Prusiech i Mazowszu. Jan Januszewski kanonik Warszawski 1452. *Statut. Masov. fol.* 95.

Januszkiewicz *herbu Lubicz*, w księztwie Litewskiem. N. Januszkiewicz skarbnik Brześciański deputat na trybunał Litewski 1691. a dawniej Fiedor Januszowicz pisarz Litewski starostą Łuckim uczyniony od Alexandra Króla 1502. *Stryjk. fol.* 689.

Januszowski *herbu Kłośnik*, to jest powinna być tarcza o trzech angułach czerwonego koloru, na niej lilia biała prosto stoi, u której różczka zielona, hełm otwarty. Ten herb według świadectwa *Starowol. in Hecaton. fol.* 96. nadany jest Janowi Januszowskiemu synowi Łazarza od Zygmunta III. na jego koronacyi; gdy go ten Król dla osobliwszych natury przymiotów, w komput rycerstwa Polskiego policzył. Najprzód na dworze Maxymiliana Cesarza młodsze lata polerował, potem na Zygmunta Augusta Króla Polskiego, wszystkim miły, spłodziwszy potem synów, Krzysztofa i Michała; gdy go żona odumarła, stan sobie duchowny obrał, archidyakonią Sądecką, i Plebanią Solecką od Maciejowskiego kardynała wziąwszy. Wiele ksiąg kościołowi i ojczyznie pożytecznych podrukował. 1mo. *Statuta prawa i Konstytucye koronne Łacińskie i Polskie Ksiąg* 10. *in fol. w Krakowie w r.* 1600. 2do. *Trzy duchowne Bractwa Miasta Lwowskiego. Ciała Bożego, Rożanego Wianku, i S. Anny* 1585. *in* 12*mo w Krakowie.* 3tio. *Jubileusz Wielki od Klemensa VIII. Królestwu Polskiemu pozwolony w Krakowie* 1603. *in* 4*to.* 4to. *Poseł wielki o Wcieleniu Syna Boskiego przełożony z Łacińskiego z Stanisława Sokołowskiego in* 4*to w Krakowie* 1590. 5to. *Szafarz, albo o pohamowaniu utrat niepotrzebnych, dyalog z tegoż Sokołowskiego z Łacińskiego na Polskie przetłómaczony in* 4*to w Krakowie* 1589. 6to. *Wzór Rzeczypospolitej rządnej do ciała człowieczego przyrównany in* 4*to Krakowie* 1613. 7mo. *Wywód albo Obmowa z strony Statutów koronnych, od siebie wydanych in* 4*to w Krakowie* 1602. 8vo. *Poselstwo Węgierskich posłów do Zygmunta III. przełożył z Łacińskiego na Polskie w Krakowie* 1595. *in* 4*to w drukarni Łazarza.* 9no. *O Lidze Oracya Germanika Margrabi Maluspiny Legata Papie-*

zkiego 1596. *in 4to w Krakowie.* 10mo. *Praeparationes devotae ad digne celebrandum, seu communicandum, z innych autorów zebrane, in 4to w Krakowie* 1596. 11mo. *Oksza na Turki Stanisława Orzechowskiego przełożona na Polskie* 1590. *w Krakowie in 4to, są dwie Oracye Orzechowskiego o wojnie Tureckiej.* 12mo. *Nowy charakter albo Ortographia Polska in 4to w Krakowie* 1594. 13tio. *Nauka umierania Chrześcijańskiego w Krakowie in 4to* 1604. 14to. *Bessaryona Kardynała rzecz o Pochodzeniu Ducha Ś. in 4to w Krakowie* 1605. 15to. *Icones Książąt i Królów Polskich in fol.* 1605. i wiele inszych o których *Starowolski* świadczy: umarł ten Januszowski 1613. Ferdinand Olim zakonu Kaznodziejskiego wydał *Sententias morales Conscientiae directivas in 4 libros distinctas in 4to* 1687. *Cracov.*

Januszowski *herbu Pobog,* w Trockiem województwie. *Kojał. in MS.* pisze ich Januszkowski. Jerzy Januszkowski mąż sławny. Tomasz Stanisław podczaszy Rzeczycki w Litwie 1700.

Januszowski *herbu Rola,* w Rawskiem województwie Franciszek Januszowski miał za sobą Annę Grochowską 1701. *Acta Castr. Luceor.*

Jaraczewski *herbu Zaręba,* w Poznańskiem województwie. Z tych jeden zginął w potrzebie z Szwędami, drugi chorąży pod usarską chorągwią Potockiego Mikołaja hetmana, Adama Jaraczewskiego znajdziesz w *Konstytucyach* 1638. *fol.* 35. Władysław i Alexander 1648. N. Jaraczewski starosta Solecki, ma za sobą Eleonorę Koźmińską kasztelankę Rogozińską.

Jarczewski *herbu Nałęcz.* Stanisław, wielki za Stefana Króla wojownik na Moskwę, zostawił tych synów, Jana, który się pod Cecorą w niewolą był dostał, atoli ztamtąd wyszedłszy, chęci do rycerskich dzieł nie stracił. Stanisława, ten pod Chocimem za Zygmunta III. zginął. Jędrzeja, ten w Moskwie siła dokazywał, siostra ich Katarzyna Wozuczyńska. N. Jarczewski miał za sobą Zofią Grzybowską Stefana kasztelana Lubelskiego córkę. Jarczewska była za Pawłem Brodowskim herbu Łada. Wojciech w zakonie naszym życie pracowite skończył we Lwowie 1645. Michał, pierwszy cześnikiem Buskim destynowany na sejmie 1676. *Constit. f.* 39. N. pojął Zofią Lipską podczaszankę Bełzką, wdowę po Sawickim, z której córka Anna zmówiona z Alexandrem Grabskim podkomorzym Brzeskim Kujawskim.

Jarkowski *herbu Korczak,* z Podgórza w Brzeskiem Litewskiem województwie osiedli.

Jarmoliński *herbu Korczak*, na Podolu dom starodawny, czego dowodem są stare przywileje. Chodko z Kroacyi ze krwi Deszpotów idący, pierwszy do Polski przyszedł, za czasów Władysława Jagiellona Króla Polskiego, będąc przedtem u Królów Węgierskich w wielkich respektach, ten, to w obozie, to na dworze królewskim zacnie się popisawszy, w zasługach wziął od niego wieś Jarmolince nad rzeką Smotryczem, o czem przywilej Ruskim charakterem 1407. zginął potem ten Chodko, w okazyi mężnie stawając, zostawiwszy syna Alexandra męża wojennego, ten ze wsi Jarmolinki miasteczko ufundował, czego świadkiem przywilej 1455. z Kalenniczanki spłodził trzech synów, Bazylego bezpotomnego, Fiedora, któremu gdy się w dziale dostały Sutkowice, Sutkowskim był zawołany. Dachna, który dziedzicem zostawszy na Jarmolince Jarmolińskim ogłoszony. Wspominają tych trzech braci księgi grodzkie Kamienieckie 1476. Mikołaj miał za sobą Katarzynę Czuryłownę. Jarmolińska była za Marcinem Czuryłem, *Olimpia Rzewusc.* Jerzy Jarmoliński pojął Zuzannę córkę Wojciecha Kalinowskiego łowczego Podolskiego, *Okol. pod Kalinowa*, z której syn Tomasz, tego zaś córka Anna Jana Szepinga małżonka. Mikołaj w Ruskiem województwie 1632. Jan i Mikołaj w powiecie Pińskim 1648. Barbara, Alexandra Bałabana starościca Winnickiego. Małgorzata Jędrzeja Czołhańskiego cześnika Włodzimierskiego, małżonki. Maryanna była za Pawłem Potockim herbu Pilawa kasztelanem Kamienieckim, siostra jej Zuzanna Konstancya, pierwszym związkiem za Alexandrem z Pilcy Korycińskim wojewodą Rawskim, drugim za Jakóbem Wojciechem Szczawińskim wojewodą Inowrocławskim, z obiema jednak żyła niepłodnie.

Jarmoła *herbu Kościesza.* Piszą się z Zabołotna, z tych Jan Jarmoła rewizor dóbr królewskich w księztwie Litewskiem, syn jego także Jan, od którego było dwóch synów Kazimierz i Stefan. Konstantyn Jarmołowicz skarbnik Trocki w powiecie Orszańskim 1674.

Jarmult *Mlicki herbu Dołęga*, w Płockiem województwie, patrz **Mlicki**. Jarmołtowskich wspomina *laudum* Łomżyńskie 1607.

Jarnowski *herbu Topor*, w Brzeskiem Kujawskiem województwie, piszą się z wielkiego Jarnowa, luboć ich już Jaronowski, już Jaronowski czytam. Wojciech sędzia grodzki Przedecki 1590. *Constit. fol.* 603. Wincenty sędzia grodzki Inowłodzki 1632. Krzysztof w ziemi Dobrzyńskiej, Łukasz skarbnik Inowrocławski, Stefan, Zygmunt 1648. Sebastyan podsędek ziemski Brzeski Kujawski posłował na konwokacyą

1674. a potem podobno tenże sam był podkomorzym Brzeskim Kujawskim, Wojciech łowczy Brzeski Kujawski, Stefan cześnik Podolski. Jakób porucznik królewski, Jędrzej, Ludwik, Krzysztof, Jerzy, Kazimierz, Daniel, Ignacy, Stanisław, Bartłomiej podpisali elekcyą Jana III. Jędrzej był miecznikiem Inowrocławskim, Franciszek Maciej łowczym Brzeskim Kujawskim 1699. Zygmunt podczaszyc Nowogrodzki. Franciszek Stanisław podpisał konfederacyą Sendomierską 1704. N. Jarnowski miał za sobą Głembocką, z której był syn podkomorzy Brzeski Kujawski. Jędrzej kasztelan Kowalski miał za sobą Katarzynę Golemowską, z tej były trzy córki, Antonina jedna, Wojciechowi Jarnowskiemu zaślubiona, z której potomstwo, Jędrzej, Alexander i Marcyanna: Helena druga najprzód Franciszkowi Rzegockiemu, potem Raczyńskiemu: Wiktorya trzecia Kobierzyckiemu, zaślubione. N. Jarnowski żupnik Kujawski miał za sobą Wichrowską, z której córka Mateusza Szadkowskiego łowczego ziemi Gostyńskiej małżonka, druga Maryanna, Joachima Modlińskiego żupnika Kujawskiego, synowie zaś, Szymon, żona jego Cybulska, Jakób, Józef żona Morzycka.

Roku 1778. Stanisław Jarnowski stolnik Kruszwicki. — Stanisław stolnik Inowrocławski. — *Krasicki.*

Jarochowski *herbu Przyrowa.* O tych sam tylko pisze *Nakielski in Miechovia fol.* 896. gdzie wspomina Maxymiliana Jarochowskiego Miechowitę proboszcza Waglczowskiego 1630.

Jarochowski *herbu Rola*, w Łęczyckiem województwie, jednaż ich dzielnica z Wargowskiemi. Rafał Jarochowski, którego córka Anna, Mikołaja Stokowskiego herbu Drzewica, małżonką była 1580. *Acta Castren. Opocznen.* Wojciech w Kaliskiem 1648. Paweł w ziemi Gostyńskiej 1674. N. Jarochowski podkomorzy Wschowski, żonę swoję zmarłą 1691. pogrzebł w kościele naszym Kaliskim. Chryzostom miał za sobą Katarzynę Głembocką wojskiego Kaliskiego córkę, pozostałą wdowę po Zbigniewie Olędzkim. Jan Katarzynę Marszewską herbu Rogala.

Jarocki *herbu Rawicz,* w Sendomierskiem województwie. Stanisław Jarocki kasztelan Zawichojski, marszałek nadworny koronny 1507. *Statut. Łask.* i 1515. Janowi Jarockiemu plebanowi Soleckiemu pozwolił Zygmunt I. żeby był sobie przybrał za koadjutora na tęż plebanią Wilhelma Jarockiego, na ten czas dworzanina królewskiego, o czem świadczy *list tegoż Króla in MS. Petricov.* Jędrzej w województwie Ruskiem 1632. Alexander Waleryan z Luznej w Krakowskiem, Piotr w Sendomierskiem 1648. Stanisław miał za

sobą Zofią Jaskulecką, która po jego śmierci poszła za Mikołaja Baranowskiego herbu Rawicz. N. Jarocka była za Kasprem Charzowskim. Bazyli Karmelita, *Żywot Ś. Jędrzeja Korsyna na Polskie przetłómaczył* 1629. *in 4to Cracov.* Michał w zakonie naszym.

Obszerniejsza wiadomość o tej familji załączona będzie w Dodatku w Tomie X. —

Jarogniewski *herbu Orla*, w Wielkiej-Polszcze, Janusz Jarogłowski (tak napisano, ale podobnoby trzeba czytać Jarogniewski) podpisał konfederacyą szlachty Wielkopolskiej 1382. *u Łaskiego w Stat. fol.* 74. Jan Jarogniewski, który z Bartłomiejem z Wizemburga Nałęczem, i z Dobrogostem Kolińskim zebrawszy chłopstwo, na Krzyżaków Kujawy i Dobrzyńską ziemię pustoszących napadli, pod wsią Dąbek nazwaną 1431. i zbili marszałka Inflantskiego Teodora, i siedmiu komendorów Pruskich w niewolą zabrawszy: o czem *Biel. fol.* 339. *Cromer. lib.* 20.

Jaromirski *herbu Samson*, w Wielkiej-Polszcze. Janusz z Kosiczyna Jaromirski miecznik Poznański, poborca w temże województwie 1617. o nim powiada *Okolski*, że tylko córkę jedynaczkę zostawił, i tak się na nim ten dom skończył: atoli Maciej 1632. w Pomorskiem podpisał elekcyą Władysława IV.

Jarosicki. Franciszek Jarosicki 1705. podpisał konfederacyą Krakowską.

Jarosławski *herbu Leliwa.* O tych mówić się będzie pod Tarnowskiemi, ile że to jedenże dom i krew z niemi.

Jaroszewski *herbu Janina*, w Sendomierskiem województwie, Jaroszewski Balcer, córka jego Alexandra była za Krzysztofem Baranowskim herbu Rawicz. Krzysztofa Jaroszewskiego córki, Anna, żyła z Piotrem Gruszeckim, Maryanna z Stefanem Dąbrowskim.

Jaroszewski *herbu Kornicz*, w Krakowskiem województwie, Erazm mąż wojenny. Jan Jaroszewski w różnych naukach biegły. Ludwik 1648.

Jaroszewski *herbu Zagłoba*, w Płockiem województwie. Stanisław, o którym *Konstytucye* 1626. *fol.* 13. Paweł 1632. Paweł w zakonie naszym w ośmdziesiąt lat i trzy życia swego w Lublinie w roku 1676. po pracach apostolskich odpoczął w Bogu, rządził kollegium Grudziądzkie, podczas którego czasu, siła od Szwedów ucierpiał, po śmierci w jego komórce więcej nic się nie znalazło, tylko wytarty brewiarz i koronka. Jaroszewski regent ziemski Płocki, poseł na sejm 1624. Paweł Kazimierz z Jaroszewa chorąży i pi-

sarz grodzki Płocki, sędzia Wyszogrodzki, deputat na trybunał koronny 1714. a potem marszałek tegoż trybunału 1718. poseł na sejm 1724. umarł starostą Płockim. Paweł Franciszek stolnik Zawkrzyński poseł na konwokacyą 1733.

R. 1778. Jan Jaroszewski wojski Przedecki. — Rafał łowczy Inowrocławski. — Stanisław chorąży Zakroczymski. — *Krasicki.*

Jaroszkowski *herbu Poraj*, w województwie Łęczyckiem, jednaż ich dzielnica z Witkowskiemi. Jakób albowiem Jaroskowski, i w obozie i w radzie na sejmach ojczyznie zasłużony, z Oszkowskiej herbu Lubicz, siostry rodzonej Malchra proboszcza i officyała Lwowskiego, spłodził trzech synów: Stanisława męża rycerskiego, Piotra, i Alexandra, który ostatni od dóbr Witkowic nazwany Witkowskim. N. Jaroskowski synowiec Jakóba, służył pod królewską chorągwią. Marcin z Łęczyckiem podpisał elekcyą Jana III.

Jaroszyński. Fedor Jaroszyński z województwem Wołyńskiem podpisał elekcyą Jana III. Paweł podczaszy Owrucki 1702.

R. 1778. Mikołaj Jaroszyński podczaszy Minsgrodzki. — *Krasicki.*

Jaruntowski *herbu Prus 3tio.* W Jaruntach kiedyś w ziemi Łomżyńskiej w parafji Szczepankowskiej dziedziczyli, z tych Józef Jaruntowski zostawił syna Jana, który ożeniwszy się z Ważanką z Wagacz nazwał się Wagą, a potem Ważyńskim, i drugiego Wawrzeńca, tego syn Wojciech wyniósł się na Podole, sędzią był grodzkim Żydaczowskim, i tam pojął Jakóba Popkowskiego córkę, z której dwóch synów było, Jan bezpotomny, i Bartłomiej, ten także dwóch synów spłodził, Jana bezpotomnego, i Adama, który najprzód był stolnikiem i sędzią grodzkim Sanockim, umarł kasztelanem Sanockim. Ewa Druszkiewiczowna kasztelanka Chełmska, dwie mu córki powiła, z tych jedna Antonina z Siekierzyńskim zmówiona, druga Angela: i synów trzech: Tobiasza, Zygmunta, i Aloizego.

Jaruntowskiego kasztelana Sanockiego syn spłodził Annę *Dydyńską* pisarzowną ziemską Sanocką i synów dwóch Bartłomieja i N. — *Krasicki.*

Jaruski, w Małej-Polszcze. Teresa Jaruska ksieni Buska zakonu Premonstrateńskiego 1672. Są Jarowscy w Mińskiem województwie.

Jaruzelski *herbu Ślepowron*, w Podlaskiem województwie. Wacław Jaruzelski chorąży ziemi Bielskiej z sejmu 1703. komissarz na rozgraniczenie województwa Podlaskiego z Prusami, *Constit. fol.* 22. posłem był na ten sejm. Tomasz z Jaruzel cześnik Drohicki do tejże funkcyi naznaczony, i trzeci Stefan podstoli Podlaski, miał za sobą Maryannę Węglińską podsędkownę ziemską Chełmską. Tomasz

z Jaruzel Jaruzelski obywatel województwa Podlaskiego ziemi Drohickiej, ten spłodził synów dwóch, Franciszka cześnika Drohickiego i Władysława chorążego ziemi Bielskiej, który z Anastazyą Kurzeniecką chorążanką ziemi Bielskiej, zrodził córek trzy, i synów czterech. Zofią Wilczewskiego podkomorzego ziemi Wiskiej małżonkę, Teresę Niewiarowskiego chorążego Czerniechowskiego żonę, i Krystynę, która 1*mo voto* była za Franciszkiem Ołdakowskim podczaszym Nurskim, 2*do* za Chądzyńskim miecznikiem Żytomierskim. Michała *sterilem*. Kazimierza w zakonie Soc. Jesu. Franciszka podczaszego ziemi Bielskiej, który z Maryanną Niwińską córką Pawła Niwińskiego wojskiego Podlaskiego, zostawił potomstwo. Czwartego Józefa męża rycerskiego bezpotomnie zeszłego w roku 1735. Benedykt Jaruzelski, miał syna Fabiana, który z Katarzyną Kanigoską córką wojskiego Bielskiego zostawił dzieci, i Sebastyana, który z Zubowską miał sukcessorów. Grzegorz Jaruzelski spłodził Wojciecha podczaszego Nowogrodzkiego, którego żona Komarnicka bezpotomna. Grzegorz także *sterilis*. Teofila była za Fabianem Franciszkiem Wilgą podkomorzym Derpskim i generałem w wojsku koronnem.

Roku 1778. Wojciech Jaruzelski wojski Podlaski. — *Krasicki*.

Jarykowski. W ziemi Łomżyńskiej Paweł Jarykowski podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Jarząbkowski *herbu Gozdawa*, w Sendomierskiem województwie.

Jarzębiński *herbu Dąbrowa* pod Świeciem. Dominik Jarzębiński tego herbu, córka jego była za Danielem Białoskórskim. *MS. de Famil. Pruss.*

Jarzębiński *herbu Radwan*, w Prusiech, to Okolski, niewiem, czy nie ciż co i wyżej.

Jarzecki *herbu Rogala. Okol. tom.* 1. *fol.* 350. wspomina Jarzecką herbu Rogala, że była za Misiowskim herbu Jelita.

Jarzyna *herbu Trzaska albo Biała*, w Rawskiem i Krakowskiem województwach. Dawniejsi przodkowie ich pisali się hrabiami z Biały, potem z Trębaczowa i Rudek. Pierwszy Racibor z Panigrodu, od Ziemowita I. książęcia Mazowieckiego, u którego pieczęć trzymał, dla tego, że Jarzynę rad jadał, Jarzyna nazwany, toż samo imię, i na swoich zlał potomków, pierwszem małżeństwem miał córkę jednę, którą wydał za Brzostowskiego. Drugiem małżeństwem z Ługowską, spłodził synów czterech. Piotra, Jana, Wojciecha i Jakóba. Z tych 1. Piotr z Puczniewską miał córek sześć: jedna z nich poszła za Kucińskiego, druga za Forka, 2*do*

voto za Krosnowskiego. Trzecia za Piekarskiego. Czwarta za Krosnowskiego. Piąta za Radimskiego. Szósta za Burdana. Synów zaś czterech, Jana, Piotra, Mikołaja i Lenarta. Z tych 1. Jan Jarzyna Woda podczaszy koronny, dla wstrzemięźliwości swojej, z której wodę tylko pijał, Woda nazwany, w expedycyi pod Połockiem, Mieleckiemu hetmanowi chcącemu iść do szturmu wyperswadował, żeby osoby swojej, a w niej całego wojska, na sztych tak niebezpieczny nie narażał. *Biel. fol.* 764. w roku 1574. Ernest Weiher pojmawszy Krzysztofa książęcia Meklemburskiego 1562. jemu go zlecił, żeby go był oddał Zygmuntowi Augustowi Królowi, którego potem w Rawskim zamku pod strażą trzymano, *Biel. fol.* 610. ożenił się z Szpotowną Duninowną, która mu powiła dwóch synów, Piotra i Jana, tyleż córek, z tych jedna żyła z Strzemboszem z Damojewic, *2do voto* z Walewskim chorążym Sieradzkim: druga z Młodeckim. Piotr syn Jana Wody, najprzód Stefana Króla dworzanin, potem u Zygmunta III. rotmistrz nakoniec podkomorzy Rawski, z którym tytułem posłował na sejm 1611. zkąd był naznaczony do rewizyi dóbr królewskich w Małej-Polszcze leżących. *Constit. fol.* 36. i w roku 1616. *Constit. fol.* 40. i w roku 1613. deputowany do ukojenia związkowych, *Constit. fol.* 6. bywał i deputatem na trybunały koronne. Z pierwszą żoną Duninowną Wolską miał córkę jednę Koniecpolską. Z drugą żoną Maszkowską stolnikowną Łęczycką, była córka Zofia za Pawłem Zielińskim podkomorzycem Sendomierskim, synów zaś siedmiu spłodził: Piotra *sterilem:* Chryzostoma kasztelana Inowłodzkiego, tego córka jedynaczka z Przedkowskiej urodzona, dostała się w małżeństwo Kątskiemu podstolemu Sochaczewskiemu, z którym *sterilis:* Jana, tego z Krysztoporskiej syn jeden Jan, ożenił się z Karską, z której były dwie córki, jedna z nich żyła z Golianem, druga z Boczkowskim, i z nim miała dwie córki Oską i Sielską. Z tejże Karski, Jana piąciu było synów, Adam który z Dankowskiej spłodził Władysława i Alexandra, Kazimierz z Madalińską, i Mikołaj z Bieniewską *steriles.* Marcin proboszcz Daleszycki, Stanisław proboszcz Wartski. Władysława tego z Oborskiej, córka wydana za Arnolda Łagonię chorążego Zakrocimskiego, *2do* za Łuszczewskiego. Jędrzeja cześnika Podlaskiego bezpotomnego. Hieronima tego z Bełdowskiej skarbnikowny Gostyńskiej córek trzy, jedna zaślubiona Dziboniemu bezdzietna, druga Zbroskiemu, trzecia Bratoszewskiemu, synów zaś sześć, Kazimierz, tego z Gocławskiej córka jedynaczka Anna, Piotr *sterilis*, Stanisław proboszcz Bielski, i Mikołaj proboszcz Regnowski, Adam i Jerzy z Kowalską zostawili potomstwo. Racibora (był to sió-

dmy syn Piotra podkomorzego z Maszkowskiej) tego z Łajszczewską kasztelanką Sochaczewską była córka Pilichowska, i synów czterech: Mateusz, Adam ten z Stamirowskiej miecznikowny Sochaczewskiej miał córki, Tomasz i Zygmunt, ten z Wężykowną zostawił potomstwo. Jan brat rodzony Piotra podkomorzego Rawskiego dziedzic na Krzykowicach, w wielu expedycyach, osobliwie jednak w Multanach z Łaskim rotmistrz, z Kłodnicką spłodził Alexandra, Stanisława, i Samuela. Alexander z Ręcalską, miał córek trzy, i syna Jana, który z Karnickiej zostawił Stanisława, ten z Gocławską spłodził Marcina, ten z Szypowską, miał synów sześciu, Samuela, który z Janowską zrodził czterech synów, dwaj z nich potomstwo zostawili, drudzy *steriles*. 2. Piotr brat rodzony Jana Wody, pułkownik, aż do zgrzybiałego wieku w obozie lata trawił. Pod Sokolą zamkiem, gdy widział że Moskwa, piechocie naszej pasy zaległa; on lubo już podeszły w leciech z konia zsiadłszy, pieszo im szedł na sukkurś; w zasługach wziął lennem prawem Brzustek, córkę tylko jednę, wydał za Brzechfę. 3. Mikołaj *sterilis*. 4. Lenard dworzanin u Króla Francuzkiego Henryka, dla osobliwszych cnót swoich, tak mu był przypadł do serca, że mu syna swego Henryka, najprzód Polskiego, a potem Francuzkiego Króla, w młodszych leciech pod instytucyą poddał; w nadgrodę zasług swoich, miał do zgonu życia swego z skarbu jego opatrzenie; i gdyby były nagłe fata Henryka IV. nie zaszły, pewnie by był z łaski jego wyżej urosł. Powróciwszy z Francyi, najprzód był kanonikiem Gnieznieńskim, proboszczem Sadkowskim, potem pojąwszy Dębowską, z niej miał trzech synów, Jakóba, Samuela, i Wiktoryna. Z tych Jakóbowi Zawadzka powiła pięć córek, Radziątkowską, Domaniewską, i Lizowską. 2*do voto* pojął Brzostowską, z której krom córek dwóch Karsznickiej i Papiezkiej, synów trzech liczył, Tomasza i Rafała *steriles*. Marcin trzeci syn jego, najprzód wojski Rawski, potem kasztelan Sochaczewski, spłodził dwie córki z Masłomeckiej, jedna poszła za Adama Nowomiejskiego sędziego ziemskiego Rawskiego, druga za Wolskiego podstolego Sochaczewskiego. Synów zaś czterech, Abrahama chorążego a potem podkomorzego Rawskiego, 1*mo voto* złączył się z Jarzynianką sędzianką Krakowską, 2*do* z Konstancyą Lipską Łada siostrą wojewody Kaliskiego, 3*tio* z Karską wdową, ze wszystkiemi *sterilis*. Stanisława kasztelana Sochaczewskiego, z tym tytułem podpisał konfederacyą generalną 1696. ten 1*mo voto* z Borkowską córkę Annę spłodził zakonnicę. 2*do voto* z Joanną Zapolską Kazimierza podkomorzego Sieradzkiego córką, wdową po Walewskim, miał

syna i córek dwie. Rafała, ten z Brzoską *sterilis.* Stefana wojskiego Rawskiego, ten z Bełdowską, zostawił synów czterech, Marcina, Adama, Abrahama, bezpotomnych, i Antoniego, tego z Reklewskiej dwie córki Teresa i Beata, i syn Abraham Józef w stanie duchownym. Córek tegoż Stefana było cztery jedna Elżbieta wydana za Olszewskiego skarbnika Wieluńskiego, Zofia za Prażmowskiego, Konstancya za Sławskiego, a potem za Wiśniowskiego, Maryanna za Grotowskiego. Wiktoryn syn Lenarda czterdzieści lat wojenną traktując umarł *sterilis.* Samuel brat rodzony Wiktoryna, z Starzyńską miał córkę Łącką, i synów dwóch, Piotra i Pawła. Piotr 1*mo voto* z Kręciewską spłodził synów dwóch, Samuela kawalera Maltańskiego, drugi *sterilis* umarł, i córki trzy, jedna Krzyjewska druga Łożkowska, trzecia Rożnowa, a potem Sielska. 2*do voto* Piotr z Markowską zostawił synów czterech, Jakóba którego pierwsza żona Sadkowska, z niej syn Michał, druga Zardecka, z niej syn Konstantyn. Wojciecha i Jana *sterilis:* Alexandra hrabię na Biały, żona jego Krzeczkowska, z niej syn Józef wojski Rawski, z Niszczyckiej kasztelanki Płockiej ma córek pięć: Teresę, Franciszkę, Wiktoryą, Barbarę i Antoninę. 3*tio voto* Piotr z Pruską spłodził syna Michała. Paweł brat tegoż Piotra, którego z Pęgowskiej córka Michałowska, a z Kameckiej córka Jadwiga. Jan, drugi syn Racibora na początku położonego, zwano go Serwatką, miał synów trzech, i córkę jednę Lubiszewskiego Balcera małżonkę. Wojciech, trzeci syn Racibora, córki jego z Nieborowskiej, jedna Plichcina, druga Charlęska. Jakób, czwarty syn Racibora, synowie jego z Grabianki Stanisław i Bronisław. Stanisław z Pileckowską, zostawił córkę jednę, która poszła za Niewiadowskiego, 2*do voto* za Gnatowskiego. Tenże Stanisław 2*do voto* z Swidzińską miał syna Maxymiliana, który z Libiszewską spłodził trzech synów: Waleryana, Adama, i Wiktoryna *steriles.* Michał brat rodzony Piotra, a niegdy synowiec Racibora, zrodził Mateusza i Maxymiliana. Mateusz sędzia wojskowy, w wielu kampaniach odważnie stawając pod Cecorą poległ *sterilis.* Maxymilian roztropności wielkiej i biegłości w prawie niepospolitej, sędzia ziemski Sochaczewski 1632. i kapturu Krakowskiego, poseł na sejm koronacyi 1632. *Constit. fol.* 47. potem podstarości i sędzia grodzki Krakowski, dalej pisarz ziemski Krakowski, marszałek w trybunale koronnym, miał za sobą Zawadzką pisarzownę ziemską Sieradzką, ale z nią dzieci nie było, potem Zofią Kosicką, córka jego Anna dostała się w małżeństwo Marcinowi Borkowskiemu podwojewodzemu i sędziemu Lwowskiemu. Genealogia tego domu

trzy mu córki przypisuje, Ołtarzewską, Wędrogoską i Krosnowską, i syna jednego Maxymiliana sędziego Krakowskiego, którego dwie córki zostały, jedna z nich żyła z Giebułtowskim *sterilis*, druga z Abrahamem Jarzyną podkomorzym Rawskim. N. Jarzyna miał za sobą Annę Petrykowską z której synowie, Adam, Jan i Michał. *Geneal. Olesnic.* N. Jarzynianka była za Wojciechem Mączyńskim łowczym Sieradzkim. Tu przydaję, że na pierwszą Chocimską, czternastu Jarzynów przeciwko Turkom mężnie stawało.

JASIEŃCZYK HERB.

Ma być w polu błękitnem Klucz złoty zębami w prawą tarczy obróconemi, temiż prosto do góry stojący, na hełmie pięć piór strusich. *Paproc. Okolski tom.* 1. *fol.* 308. Ten herb według *Długosza*, w Polszcze nadany, od Kazimierza Króla (nie piszą którego) rycerzowi pewnemu, tak na Jadźwingów rączo nacierającemu, jako też życzliwie na wszelkie usługi Pańskie ochoczemu, przydano mu do tego, dobra i znaczne włości. W Niemczech elektor i najwyższy podkomorzy Cesarski, na publicznym kongressie, klucz zwykł przed Cesarzem nosić, ztąd niektórzy rozumieją, że i ten herb swoje początki zabrał.

Herbowni.

Barcikowski,	*Kołubielski,*	*Pawłowicz,*
Bielski,	*Kowalski,*	*Przeradzki,*
Boski,	*Krajewski,*	*Radoński,*
Grzegorzewski,	*Lichnowski,*	*Słuchocki,*
Hayn,	*Mijakowski,*	*Strupiechowski,*
Jabłoński,	*Michałowski,*	*Warpesz,*
Janowski,	*Miedzychowski,*	*Woraiński,*
Karczewski,	*Obuchowicz,*	*Zbroski.*

Poźniejsi heraldycy jako to: *Kuropatnicki*, *Małachowski*, *Wielądek* i inni następujące familie dodają jeszcze do tego herbu.

Burski, *Jasieńczyk*, *Jasnogorski*, *Kluczyński*, *Łychowski*, *Ostoniecki*, *Ostowiecki*, *Radowicki*, *Zbrożek*, *Żebrowski*, *Żegocki.*

Nie wszyscy jednak tu położeni tym kształtem herbu Jasieńczyk zażywają, a najprzód Kowalscy klucz noszą, ale zęby u niego na obie są strony, a w księztwie Litewskiem Pawłowiczowie Łukiańscy w polu czerwonem klucz kładą, na nim serce strzałą przeszyte, także i na hełmie. Obuchowiczowie także inszym go kształtem noszą, o czem na swem miejscu.

JASIENIECKI HERB.

Według *Paprock. o herb. fol.* 677. i *Okol. tom.* 1. *fol.* 314. powinna być Kotwica na obie strony, haki mające zakrzywione, nad nią niby litera Tau: dorozumiewa się *Okol.*, że ten herb ze dwóch spojony, z Duliczów i Chrynickich, i przydają, że się Jasienieccy na Podlaszu takim herbem pieczętują, na którego hełmie pięć piór strusich, *Okolski* złożył. Atoli *Ks. Kojałowicz. in MS.* powiada, że w polu czerwonem Jasienieccy Wojnowie noszą haki z strzał różnie załamanych, a nad średnią strzałą kładą pół księżyca z gwiazdą, na hełmie zaś powinny być trzy pióra strusie, niewiem czyby nie raczej mówić trzeba, że to są klamry, nie strzały. Tym się herbem pieczętują Wojnowie Jasienieccy, o których *Ks. Kojałowicz* powiada, że z książąt Ruskich idą. Z tych według niego, Konstantyn Wojna Jasieniecki był wojewodą na Łukach, syn zaś jego Iwan, wojewodą Smoleńskim, (roku jednak nie położył) Konstantyn, syn Iwana pisarzem ziemskim Witebskim, był to ojciec Samuela, Krzysztofa, Ale-

xandra i Daniela. Alexander wojski Witebski, podwojewodzy Wileński, starosta Bracławski. Jasieniecki Wojna Rumiło 1632. Hrehory miecznik Mozyrski, fundator Cerkwie Jasienieckiej. Mikołaj Horodniczy i pisarz grodzki Nowogrodzki. Rafał wojski Nowogrodzki. Hrehorego syn Alexander kasztelan Nowogrodzki, córka jego jedna, najprzód żyła z Ogińskim miecznikiem Litewskim, potem z Stanisławem Poniatowskim herbu Ciołek podskarbim Wielkim Litewskim; umarła *sterilis* w Smoleńsku u Moskwy. Druga była za Tyzenhauzem wojewodą Mścisławskim. Drugi Mikołaj kasztelan Nowogrodzki, tego potomstwo wymarło. Brat ich Alexander Horodniczy Nowogrodzki, z Korsakowny sędzianki ziemskiej Nowogrodzkiej, spłodził Jana podczaszego Nowogrodzkiego, był deputatem na trybunał Litewski 1700. posłem na sejmy 1710. i 1712. ten z Teofilą de Raes zostawił Henryka proboszcza Bobrojskiego, umarł młodo. Jana w gwardyi królewskiej chorążego, Antoniego w zakonie Soc. Jesu Krystynę młodo zmarłą, Reginę Marcyanowi Chreptowiczowi staroście Werbelskiemu zaślubioną, i Wiktoryą Pannę. Jan podsędek Miński, Samuel skarbnik Rzeczycki. Konstantyn podkomorzy Bracławski, miał za sobą Ogińską wojewodzankę Połocką, pozostałą wdowę po Chaleckim staroście Mozyrskim. Wojna starosta Bracławski zginął pod Olkinikami 1700. córka jego pierwszym związkiem Brzostowska kasztelanowa Mścisławska, drugim Pociejowa podczaszyna Litewska. N. sędzia ziemski Rzeczycki umarł 1725. z Giżycką zostawił potomstwo. Konstantyn Wojna sędzić ziemski Rzeczycki, deputat na trybunał Litewski 1725. N. podkomorzy Rzeczycki. N. sędzia ziemski Mścisławski. Cypryan miał za sobą Obuchowiczownę kasztelankę Nowogrodzką. Piszą się zaś z Jasieńca w województwie Nowogrodzkiem. N. podkomorzanka Rzeczycka była za Janem Siliczem podczaszym Kijowskim. N. Wojna stolnik Witebski, żona jego Katarzyna Kendzierzawska 1666. Stefan kasztelanic Nowogrodzki 1678. Daniel podstarości Jezierzyński. *Constit.* 1678. *fol.* 22. Rafał Jan stolnik Mścisławski 1674. Samuel wojski Witebski w tymże roku. Franciszek Michał Wojna Jasieniecki, skarbnik Mozyrski, pisarz grodzki Mścisławski 1700.

Jasieniecki *herbu Kornic*, w Wołyńskiem województwie. Łazarz Jasieniecki. *Metryka Wołyńska* 1528. Marcin w województwie Ruskiem 1632.

Jasieński *herbu Dołęga*, w Dobrzyńskiej ziemi. Szymon Jasieński podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Roku 1778. Xawery Jasieński komornik, grodzki Gnieznieński. — Kazimierz w roku 1788. podczaszy Żydaczewski. — *Krasicki.*

Jasieński *herbu Poraj*, w Krakowskiem województwie; *Okolski* Krakowianów Jasieńskich pod herbem Gozdawa położył, podobno Bielskiego świadectwem uwiedziony, który Pawła Jasieńskiego, o którem niżej, Gozdawitą napisał. *MS. Konopat. i drugi o Familiach Pruskich*, o Jasieńskich, którzy z Krakowskiego województwa przeniósłszy się, w Prusiech osiedli, twierdzą, że się herbem Poronia pieczętują, i owszem *MS. Ks. Rutki* powiada, że herb Poronia dopiero od Kazimierza Króla w roku 1462. był nadany rycerzowi herbu Gozdawa, za znaczne jego ku tej ojczyznie przysługi: nic pewniejszego, żeby to powinno paść na tego Pawła Jasieńskiego, o którym niżej, ile że własnie o tym czasie kwitnął: atoli *Baranowski in MS.* (ba i ja sam widziałem pieczęć jednego z nich Prusaka) że są herbu Poraj, twierdzi, musi tedy być, że podobieństwem tych trzech herbów, Gozdawy, Poraju, i Poroni, uniesieni, jedni z Jasieńskich Porajem, drudzy Poronią się szczycą. Ja tu z *Baranowskiego* położę Jasieńskich w Krakowskiem. Piotr Jasieński człowiek rycerski, siostra jego Anna, była za Jędrzejem Oleśnickim herbu Dębno. Paweł dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, z pierwszą żoną spłodził Teodora i Pawła, i córkę Zofią Czaplińską, z drugą Anną Morską, córką Stanisława z Krupczanki urodzoną, żył bezpotomnie. Piotr dziedzic na Kijach i Szczekocinach za Pinczowem, był podstarościm Oświecimskim, zostawił potomstwo z Oleśnicką herbu Radwan, córką Jędrzeja żupnika Krakowskiego. Wojciecha Brandyszowna pisarzowna ziemska Zatorska małżonka. Szymon pojął pozostałą wdowę po Piotrze Chrząstowskim, wspominają go *Konstytucye* 1626. gdzie gdy posłował na sejm, deputowano go na trybunał Radomski. *Constit. fol.* 5. Krzysztof 1597. burgrabia zamku Krakowskiego. Samuel poborca w Zatorskim i Oświecimskim 1626. Marcin, Szymon i Alexander 1705.

Jasieński *herbu Poronia*, w Chełmińskiem i Pomorskiem województwach, że się tym herbem pieczętują, dochodzę i ztąd, krom wzwyż namienionych autorów, że w Nowym jest ołtarz znamienity S. Michała archanioła u OO. Bernardynów nad Wisłą z tym napisem, G. D. *Joannes Jasieński suo ac Fratris sui in bello Moschovitico necati, nec non totius familiae suae nomine, hanc aram Deo dicat*, herby cztery przytem, Poronia, Jastrzębiec, Ostoja i Rogala. Toż o Jasieńskich Prusakach pisze *Hist. Possel. Pol. Pruthen. fol.* 634. Pierwszy w Prusiech osiadł Paweł Jasieński, najprzód stolnik Sendomierski, Bełzki i Chełmski starosta, jako go czytam na liscie Kazimierza Króla, danym miastu Lubelskiemu 1468. potem podskarbi koronny i ziem

Pruskich, a oraz starosta Malborski 1479. nakoniec kasztelan Sendomierski. Z młodych lat swoich do wojennych dzieł przyuczony, gdy się pod Puckiem nasze wojsko z Krzyżakami potykało, on między dwa szeregi nieprzyjacielskie, pędem z boku przypadłszy, kopie Krzyżackie przeciwko naszym złożone, odwrócił, czem nie mało naszym do zwycięztwa pomógł. *Biel. fol.* 425. *Cromer lib.* 25. Wysłany potem na dobywanie Stargardu, wpadł w ręce Krzyżackie przez zdradę; atoli z tej niewoli wyszedłszy, w wielkim był respekcie u Króla Kazimierza: bo w roku 1471. syna jego Władysława, w dziewiąciu tysięcy jazdy i piechoty wprowadzał na Królestwo Czeskie. *Cromer lib.* 27. *Biel. fol.* 454. Królewicza potem Kazimierza, na żądanie Panów Węgierskich, z temże wojskiem na tron Węgierski chcąc wprowadzić, już z nim był stanął u Nitry, atoli gdy się te zamysły rozchwiały: a z Matyaszem Królem Węgierskim pokój dotarty, wracającego do Polski Jasieńskiego, chciał wprawdzie Węgrzyn zdradą podejść: atoli że ostrożnego, i rezolutnego na wszystko znalazł tego przezacnego hetmana, dla tego nie śmiał się o niego otrzeć. *Crom. Biel.* W roku 1473. wysłany w legacyi do Fryderyka Cesarza, żeby był na tegoż Matyasza Króla ligę z nim uczynił, szczęśliwie jej dotarł, a w drugim roku na Szląsku, swoim na posiłek przypadłszy, zbił Węgrów, tysiąc ich na placu położywszy, sześćset w niewolą zabrawszy. Ztamtąd na Tatarów, Podole najeżdżających szablę obrócił, ale i tych pogromił: umarł wielki ten Kawaler wieku swego 56. Są w tym domu trzy przywileje, jeden Janowi Jasieńskiemu od Króla Kazimierza w Piotrkowie 1464. dany, drugi 1477. trzeci Adamowi Jasieńskiemu braci jego dany 1512. który świadczy, że ojciec ich nie tylko Kazimierzowi, ale i Alexandrowi Królom był dobrze zasłużony. Tenże Alexander Król wspomnionemu Adamowi i synom jego starostwo Nowskie konferował, i summę tysiąca czerwonych złotych na niem zapisał, którą potem summę Jan Werda 1535. spłacił. Michał Jasieński człowiek rycerski z krajów Pomorskich wyszedłszy, z Janem Karolem Chodkiewiczem hetmanem w Inflantskiej expedycyi długo służąc, i tam dwóch rodzonych braci zbywszy, w Litwie osiadł: *to MS. o Familiach Pruskich:* raczejby jednak miał mówić, z innym Chodkiewiczem hetmanem, który żył za Kazimierza Króla, ile że dom Jasieńskich już za Zygmunta I. Króla w Litwie kwitnął, jako się mówi pod Jasińskiemi Jastrzębczykami, zgadza się jednak *MS. Pruski z Wituńskim*, że Porończyk do Litwy się przeniósł, czemu zaś herb Poronia w Jastrzębca zamienił, niewiem. N. Jasieński miał za sobą

Czapską z Konarskiej urodzoną kasztelanki Chełmińskiej. Jasieńska była za Franciszkiem Białochowskim, druga za Janem Kossowskim. Franciszek sędzia Pucki, i syn jego Stanisław, posłowie na sejm 1730.

Roku 1778. Karol Jasieński vicesgerent Czerski. — Klemens podstarosta Liwski. — Stanisław sędzia Tczewski. — Alexy komornik graniczny Czerski. — W księztwie Litewskiem roku 1778. Jan Jasieński krajczy Wileński. — Jan krajczy Kowieński. — *Krasicki.*

Jasieński *herbu Rawicz*, w Łukowskiej ziemi. Szymon Jasieński w różnych językach biegły, miał za sobą pierwszym związkiem Dzibałtowską, drugim Boratyńską córkę Piotra Boratyńskiego, którą urodziła Oraczewska pisarzowna ziemska Krakowska. *Baranow.*

W roku 1778. Balcer Jasieński pisarz ziemski Czerski. — Józef wojski Łukowski. — Roku 1788. Leon podczaszy Liwski. — *Krasicki.*

Jasiński *herbu Jastrzębiec*, w księztwie Litewskiem. *Kajał. in MS. i Wituński w Kazaniu Radosny grób*, o nich świadczą, kędy ten drugi przydaje, że pierwszy który do Litwy wszedł Jasiński, był herbu Poronia, tam gdy rycerską się bawił, a tym czasem Krzyżacy Łysą górę pod miastem Wilnem opanowali, na której zimując, częste wycieczki czynili; tym więcej to bolało Litwę, że dobywać nieprzyjaciół swoich cale im było niepodobna; bo od słońca roztopione śniegi, górę przerzeczoną w lodowatą zamieniły: rycerz Poronia, kazał sobie ostro konia podkować, i gdy się niczego ubezpieczeni Krzyżacy nie obawiali, do samego mistrza ich przedarłszy się, obiadującego natenczas pojmał, i do swoich z tryumfem powrócił za to mu herb Jastrzębiec zwyczajny, nadany, i górę owę łysą, i drugich siedm z Antokolem, jemu i sukcessorom jego wiecznem prawem puszczono. *Póty Wituński:* czy słusznie, niech każdy osadzi, kiedy rzecz taką pisze, której ani autora, ani roku, ani imienia mistrza nie przywodzi. To pewna że w Polszcze u nas herb Jastrzębiec daleko starszy, niżeli w Polszcze, ba i podobno na świecie, byli Krzyżacy. Jasiński Mikołaj pisarz Litewski, podkomorzy Wileński, o którem czyni wzmiankę w swej kronice, *Stryjkow. lib.* 19. *cap.* 8. ten z Maryanny Sapieżanki wojewodzanki Nowogrodzkiej (tu się myli *Histor. Sapieh. part.* 3. *fol.* 95. gdy o tej Maryannie powiada, że była za Jasieńskim, kosztelanem Łęczyckim, podskarbim koronnym: bo ten dawniej żył za Kazimierza Króla, jako niżej obaczysz, a Sapieha wojewoda Nowogrodzki, czy Smoleński, już za Zygmunta Augusta) spłodził te córki, Apollonią, ta z Alexandrem Masalskim wojewodą Mińskim, na której pogrzebie miał

Kazanie Wituński. Justynę, ta z Gedrojcem wojewodą Mścisławskim, dożywotnie zmówione. Alexandrę Bilińską, stolnikową Wilkomierską. Cecylią Judycką stolnikową Rzeczycką. Elżbietę Kazanowską. Konstancyą zakonnicę Benedyktynkę. Wojciech kuchmistrz Litewski, za Zygmunta I. o czem świadczy list tegoż Króla *in MS. Petricov.* Pawłowi książęciu Olszańskiemu wielce miły, od którego wziął nie mało dóbr darowizną. Brat jego Józef archidyakon Wileński r. 1550. o którem *Royzius in Chiliasticho. Quid pietatis amans Jassinius omnis Joseph, qui Patriam doctrina armat, pubemque Polonam, mittit in Hesperiam, discendis artibus aptam, haud parcens opibus.* Mikołaj Jasiński sekretarz królewski, wspomina go przywilej pisany 1579. Mikołaj najprzód kantor Wileński, z którym tytułem był na synodzie Piotrkowskim 1607. a potem proboszcz Wileński; bibliotekę swoję oddał OO. Bernardynom Wileńskim. Jan podkomorzy Wileński 1632. którego synów dwóch, jeden z nich obrał sobie stan duchowny, drugi zostawił dwóch synów, Stanisława i Jana.

Jasiński *herbu Sas*, w województwie Łęczyckiem. Stanisław mąż rycerski z Barbary Żołędziowny spłodził syna Jana; brat Stanisława Jan pod Winnicą osiadł: z Ruskiem województwem podpisał Jan elekcyą Jana Kazimierza. Maciej podstarości i sędzia grodzki Sieradzki 1621. *Acta Castren. Wielun.* Alexander 1632. Kazimierz 1648. w Łęczyckiem, Alexander i Jędrzej w ziemi Sochaczewskiej 1674. Anna Jasińska była za Stanisławem Radzickim, podstolim Zakrocimskim. Camillus Jasiński zakonu Kaznodziejskiego, wydał *Directorium Electionis Praelatorium* 1641. *in 4to.*

Jędrzej Jasiński z Salomeą *Brochowską* herbu *Zadora* spłodził Michała, który z Anną *de Zawisze* miał syna Felixa od tego z Jadwigą *Brochowską* córka Magdalena Adama Gnoińskiego małżonka. — *Wielądek.*

Jasiński *herbu Topor.* Widziałem w Jędrzejowskim kościele nadgrobek wystawiony Barbarze Jasińskiej w Panieństwie zmarłej 1604. z tym herbem, w którym konwencie Piotr Jasiński przeor 1620. żyć przestał. Jadwiga była za Wojciechem Gawłowskim.

Jasilkowski *herbu Rawicz*, w Sieradzkiem województwie. Michał Jasilkowski skarbnik Czerwiński poborca 1635. *Constit. fol.* 65. Antoni 1697. podpisał obwieszczenie.

Jaskłowski *herbu Radwan*, w ziemi Zakrocimskiej: jednaż ich dzielnica z Rybińskiemi, z tych Jan był podsędkiem Zakroczymskim. N. Jaskłowski miał za sobą Helenę

Brodowską herbu Łada, z nią miał synów trzech, Bartłomieja, Jana, i Sebastyana bezpotomnych, i córek cztery, Helena poszła za Zabłockiego, z której córka dostała się w małżeństwo Mikołajowi Jaskłowskiemu, ale z nim nie zostawiła tylko córkę. Katarzyna najprzód Mieszkowska, potem Żebrowska. Dorota Jankowska, Anna Popowska.

Jaskmanicki *herbu Leliwa*, w ziemi Przemysłkiej. Anna Jaskmanicka sędziego Przemysłkiego córka, Fredra Jana małżonka. Jan siestrzeniec Stanisława Orzechowskiego sławnego skryptora, pojął Annę Fredrownę Stanisława córkę. Zuzanna była za Janem Parysem Drohojewskim. N. miał za sobą Annę Drohojewską *sterilem.* Piotr stolnik Sanocki, złączył się był dożywotnie z Anną Wesslowną dóbr znacznych dziedziczką, jako Nikłowic, Orchowic, Koczerzyna, Hołodowki, Mokrzan, Leśniowic, Dubaniowic, z tej spłodził Jędrzeja podstolego Kijowskiego, którego z Anny Grzymalanki, był syn Józef, który miał za sobą Katarzynę Zaleską, ale z nią potomstwa żadnego nie zostawił, i tak na nim dom Jaskmanickich ustał. Siostry Józefa były te, jedna za Janem Wielowiejskim, herbu Półkozic, druga Barbara za Mikołajem Michałowskim, stolnikiem Brzeskim Kujawskim. Trzecia Marcyanna 1*mo voto* za Dulskim, 2*do voto*, za Orzeszkiem komornikiem Podolskim. Czwarta Petronella za Jędrzejem Świrskim, chorążym Dobrzyńskim: ale *sterilis.*

Jaskold, w księztwie Litewskiem. Dorota Jaskoldowna skarbnikowna Grodzieńska, była za Janem Oziębłowskim, a podobno jedenże dom z Jaszczołdami, o którym niżej.

Jaskolski *herbu Leszczyc*, w Sanockiej ziemi i w Wielkiej-Polszcze. Błażej Jaskolski, miał za sobą Marcinkowską 1568. *Acta Castren. Ostrzeszov.* dóbr Jaskolski donacyą tamże znajdziesz uczynioną Wysockiemu 1598. Maciej podsędek Kaliski, poseł na sejm 1629. ztamtąd deputowany na trybunał Radomski, *Constit. fol.* 12. i znowu na sejm 1631. *Constit. fol.* 9. Któryś z tego domu pojął Elżbietę córkę Jana Kobierzyckiego. Chryzostom pisarz grodzki Poznański, posłował na sejm 1638. *Constit. fol.* 35. w roku 1648. sędzia *Compositi judicii capturalis* w Warszawie, potem kasztelan Santocki, i z sejmu 1653. deputat na trybunał skarbowy Lwowski. *Constit. fol.* 29. Alexander podsędek ziemski, i surrogat grodzki Kaliski 1666. ten z Katarzyny Gorazdowskiej spłodził syna Adama. Mikołaj proboszcz Strzeliński 1643. *Acta Synod. Varsav. f.* 4. Dorota ksieni Ołobocka 1615. N. Jaskolski pułkownik, bijąc się mężnie pod Korsuniem w niewolą wzięty. *Kochow. climact.* 1. *lib.* 1.

Stanisław Maryusz w różnych expedycyach doświadczonego męztwa, czem sobie ujął Pańskie serce, że mu najprzód dano kasztelanią Sanocką, z tą podpisał elekcyą Jana III. postąpił potem na kasztelanią Kijowską, z tym tytułem znajdziesz go w konstytucyach 1676. *fol.* 9. *et* 20. umarł wojewodą Czerniechowskim. *Kazanie na jego pogrzebie Ks. Przeborowsk. Kłosy.* Dorota Jaskolska była za Janem Gnińskim wojewodą Chełmińskim, a potem podkanclerzym koronnym. Wojciech starosta Stuliński, z sejmu 1703. komissarz na uspokojenie dyfferencyi pogranicznych między ziemiami Ruskiemi i Węgrami, *Constit. fol.* 22. miał za sobą Ludowikę Ciświcką. Helena Franciszka Dobrzyckiego małżonka.

Jaskołowski, w ziemi Przemysłkiej; Jan Jaskołowski 1697.

Jaskulecki. Ludwik Jaskulecki w Poznańskiem 1674. podpisał elekcyą Jana III. Zofia była za Mikołajem Baranowskim, herbu Rawicz: *Baranow.* a przed nim za Stanisławem Jarockim.

Jaslikowski, w Ruskiem województwie, Gabryel i Jerzy Władysława IV. podpisali elekcyą. Gabryel Kątny w Czerniechowskiem Jana Kazimierza. N. Jaslikowska była za Branickim Jakóbem herbu Korczak.

Jasnogorski. Stanisław Jasnogorski kuchmistrz koronny, żonie swojej zmarłej 1636. nadgrobek postawił w kościele Warszawskim u S. Jana. *Starowol. in Monum.*

Jastkowski *herbu Rawicz*, w ziemi Przemysłkiej. Agnieszka Jastkowska ksieni u Panien Brygitek w Lublinie 1605. wielu klasztorów tejże professyi swego ćwiczenia zakonnicami, nowo fundowanych rozpleniła. Alexander najprzód pisarz grodzki Przemysłki jako go wspominają *Konstytucye* 1667. *fol.* 31. potem podsędek ziemski, dalej sędzia ziemski Przemysłki, z sejmu 1683. komissarz na rozgraniczenie od Węgier, *Constit. fol.* 12. Dwa razy wkraczał w śluby małżeńskie, jedna z żon jego była Rybińska. Wiktoryn brat Alexandra, miał za sobą Kuczkowską, z tej zostały trzy córki, Zofia Goworczewska, Anna Rzeszowska, Helena najprzód Warzycka, a potem Dedyńska, i syn Stefan, tego pierwsza żona Prusinowska, druga Brzostowska, z pierwszej był syn Alexander, który pojął Kobierską, z drugiej była córka Radomyska, i synów dwóch, to jest Jerzy, który pojął Kędzierzawską, i Józef Soc. Jesu, rektor w Słonimie, z młodszych zaś lat rycerską traktował. Któryś z tego domu miał za sobą Ożarowską. *Paproc. o herb. fol.* 435.

JASTRZĘBIEC HERB.

Na tarczy w polu błękitnem podkowa złota, końcami prosto do góry obrócona, w jej środku krzyż, na hełmie nad koroną Jastrząb, z skrzydłami trochę do lotu wzniesionymi, w prawą tarczy całym sobą skierowany, z dzwonkami i pęcinami, w szponie prawej trzyma takąż podkowę z krzyżem, jako i na tarczy. Tak go opisują *Paproc. o herb. f.* 115. *Okol. tom.* 1. *fol.* 315. *Potocki Poczet herbów fol.* 117. *Bielski fol.* 83. *Kojał. in MS.*

Ten klejnot (mówi *Paproc.*) dla tego ma nazwisko Jastrzębiec, że przodkowie jego jeszcze w pogaństwie, nosili w herbie samego tylko Jastrzębia: atoli potem za czasów Bolesława Chrobrego Króla, koło roku 999. gdy Łysą górę mil dwie od Bożęcina, którą teraz S. Krzyża zowią, Poganie nieprzyjaciele opanowali, i na niej jak w fortecy jakiej ubezpieczeni stojąc, z wojska się naszego urągali, mówiąc: Jednego z między siebie stawcie, któryby za Chrystusa waszego, chciał z którym z naszych na pojedynek wynijść. Usłyszawszy to rycerz jeden Jastrzębczyk, żarliwością wiary i chwały Boskiej wzruszony, wynalazł podkowy pod kopyta końskie, któremi konia podkowawszy, szczęśliwie się na łysą górę przedarł, tam z hardo przedtem natrząsającym się Poganinem pojedynek stoczywszy, pojmał go, i do Króla przyprowadził: innym nawet kawaleryi Polskiej żołnierzom, podawszy ten sposób, gdy konie swoje podkowali, a górę śliską i lodem oblaną przebyli, nieprzyjaciela znieśli i zwyciężyli: w nagrodę przemysłu swego, od tegoż Króla, wziął herbu swego odmianę, że podkowę z krzyżem na tarczy mu złożono, Jastrzębia zaś na hełm wyniesiono. To *Paproc.* i wszyscy inni, którzy o tym herbie pisali. Ja jednak nie mogę tym autorom poświadczać, żeby Jastrzębczyk pierwszy tu u nas w Polszcze dopiero w roku 999. wynalazł podkowę, i sztukę kowania

koni; boć jawna jest z starożytności, że jeszcze Poppea (której śmierć za Nerona opisuje *Tacitus an.* 16. *Ulyss. Aldr. de quadrup. lib.* 1.) konia swego srebrnymi podkowami kować kazała, a znać i przed nią inni żelaznych podków zażywali, i jam *tom.* 2. *fol.* 95. *Balbina Historyka Czeskiego* namienił, że w Czechach już koło roku Pańskiego 278. znajdował się dom, który się trzema podkowami pieczętował, a jako on mówi, jeszcze z Czechem w tamte kraje zawitał. I u nas w Polszcze Leszek zdradny, konkurrując po naszpilowanym ostrymi kolcami Prądnickiem polu, do korony na słupie zawieszonej, konia swego dał ukować, *Cromer. lib.* 2. dla tego też wynaleźcą go być podków rozumie cudzoziemski autor, *Szentivani in Curios.* Prawdać, mógł by kto mówić, że nasi, aż do tych czas podków do koni nie używali, (co wyraźnie *Cromer* mówi o czasach Leszka wtórego) a ten Jastrzębczyk wznowił ten zwyczaj w okazyi przerzeczonej. Tylko że *Paprocki* który pierwszy z autorów *w Gniazdzie cnoty*, ten początek herbu Jastrzębca, o którym się do tych czas mówiło, za czasów Bolesława Chrobrego naznacza: a w poźniejszej od siebie wydanej księdze, której dał tytuł *Stromat.* daleko inszy; że prawi pierwszy autor herbu Belina, trzech po sobie zostawił synów, którzy tak się między sobą pogodzili, najstarszy z nich, trzech w herbie zażywał podków, tak jak widziemy w herbie Belina, drugi dwóch, tym kształtem jak w herbie Łzawa: trzeci jednej podkowy jak w herbie Jastrzębiec: atoli jak pierwszego domysłu tak i drugiego, żadnym autorem nie popiera. Dla tego lepiej by powiedzieć, że ten herb razem z Lechem do Polski naszej przyszedł; a z czasem gdy chrzest brał któryś z przedniejszych z tego domu, krzyż do niego przydał.

Jakoż na starożytność tego domu, i że jeszcze za Pogańskich w Polszcze monarchów kwitnął, wszyscy się zgadzają autorowie, a niektórzy przydają, że jeden z Jastrzębczyków, między dwunastą wojewodami, którzy kiedyś po dwakroć tem Państwem całem rządzili, znajdował się. *Paproc. in Strom.* twierdzi, że jeden z tej familji, w cudzych krajach będąc, tam Chrześcijańską religią przyjął, i przyjęcia jej Mieczysławowi książęciu Polskiemu był powodem. Znać i ztąd starożytność Jastrzębczyków, że żadnego herbu więcej familiantów nie znajdziesz, jak się rozrodzili Jastrzębczykowie: luboć *Paprocki o herbach* powiada, że przez kilkaset lat, tylko się Jastrzębczykami zwali, dopiero po Wojciechu arcybiskupie Gnieznieńskim, gdy się przedniejsi z tego domu poczęli pisać z Rytwian, drudzy też zkąd kto miał, ztąd się nazwał. Znać i z tego, że od tego herbu wiele inszych klej-

notów swoje początki zabrało, jako Dąbrowa, Zagłoba, Pobog, i inne. Zowie się ten herb inaczej Boleszczyc. Na Szląsku i w Mazowszu Lazanki: indziej Jastrzębczyków tak zwano, jako gdzie Jastrzębia zowią, to jest Kaniowowie Kudbrzowie. Wieku Paprockiego, był zamek Jastrzębiec, w dziedzictwie Zborowskich, który Piotr Zborowski z Rytwian, wojewoda i generał Krakowski, spustoszył i z grnntu wywrócił, a na tem miejscu wielki staw uczynić kazał.

Przodkowie domu tego.

Najdawniejszego z tego domu kładzie *Paprocki*, z przywileju klasztornego, Mszczuja kasztelana Sendomierskiego w roku 999. za Bolesława Chrobrego: dwóch synów jego Mszczuja i Jana, którzy się pisali z Jakuszewic, byli kanonikami Krakowskiemi, od Lamberta biskupa uczynieni 1061. O czem i inni historycy piszą. *Długosz* w roku 1084. wspomina tych Jastrzębczyków, którzy przyszli z Węgier, z Mieczysławem synem Bolesława Śmiałego, na pisanie Władysława monarchy stryja jego, to jest Borzywoj syn Mszczuja, Zbylut, Dobrogost, Zemą, Odołaj, Jędrzej, i dobra im konfiskowane, o zabicie S. Stanisława biskupa wszystkie powrócił.

Dersław podczaszy u Bolesława Krzywoustego Króla Polskiego 1114. którego synom Wojciechowi i Dersławowi, z których Wojciech był chorążym Sendomierskim, Bolesław Kędzierzawy nadał przywilej na wsi Jakuszewice i Kobelniki, przytacza ucinek jego *Paprocki o herb.* atoli długi przeciąg lat między ojcem ich i niemi, to jest lat sto sześćdziesiąt i sześć, wierzyć mi temu nie pozwala, żeby byli synami Dersława podczaszego. Borzywoja i Dersława Jastrzębczyki dziedziców na Jakuszowicach, tamże z przywileju klasztornego wypisał *Paprocki* danego 1199. Piotra syna Wojciechowego, chorążego Sendomierskiego tamże liczy.

Swentosław z proboszcza Poznańskiego, i kanonika Gnieznieńskiego, obrany biskupem Poznańskim, jużci wprawdzie laty obciążony, wyłamywał się z ciężaru pasterskiego, przecież nalegającym na siebie ustąpił, i tak umiejętnością jako i przykładem swoim, powierzone sobie owieczki rządził, atoli rok tylko na tej katedrze zabawiwszy, z światem się pożegnał 1176. w kościele swoim pochowany. *Nakiel. w Miechov. fol.* 66. sławi na swój klasztor dobroczynność tego Świętosława, który na swych początkach szczodrobliwemi jałmużnami ratował: luboć mu herb Pobog przypisał: atoli *Długosz in Vitis Episc. Posnan.* i inni Jastrzębczykiem go zowią. *Paprocki* powiada, że w Jędrzejowie jest grób ka-

mieniem nakryty, na którym jeszcze herb Jastrzębiec znaczny, liter jednak czytać nie można, rok 1206.

Piotr Brevis, albo Mały nazwany, biskup Płocki dziewiętnasty, z scholastyka Płockiego na tę godność od kapituły obrany, w piątym roku swej stolicy, przeniósł się na inszą 1254. *Łubieński in Vitis Episc. Płocens.* luboć mu żadnego herbu nie przypisał, powiada jednak o nim, że żył rodu szlacheckiego, a *Paprocki o herb.* wyraźnie o nim pisze, że był Jastrzębczyk.

Jan biskup Wrocławski na Szląsku, pierwszy z Polaków na tę katedrę wstąpił, gdyż przedtem sami tylko Włosi nią rządzili, z kanonika Wrocławskiego na tę godność wybrany 1062. lat 10. na niej prezydując, poszedł po zapłatę prac swoich pasterskich 1072. jako *Długosz w swojej Kronice* świadczy, gdzie go z familji Jastrzębców wyraźnie pisze. Jakób z Raciborowic kasztelan Sendomierski, zginął pod Chmielnikiem w roku 1241.

Michał kasztelan Krakowski 1225. Mistuj wojewoda Krakowski 1242. Scibor wojewoda Łęczycki 1242. Mściug wojewoda Sendomierski 1342. O tych się mówiło w pierwszym tomie na swem miejscu. Mszczuja podkomorzego Krakowskiego, wspomina *inter praesentes*, list Kazimierza Wielkiego Króla Polskiego, dany klasztorowi Strzeleńskiemu. O Pawle Koszczienie, który się pisał z Sendziszowa, znajdziesz w Długoszu pod rokiem 1399. i ja niżej o tem mówić będę.

Jędrzej biskup Wileński, nazwany od Litwy Wasilo, za czasów Władysława Jagiełła Króla 1399. pasterz właśnie apostolski, jeszcze na ten czas w niedowierną Litwę, wiarę Chrześcijańską wmówił: *Kromer* go zowie mężem uczonym i bogobojnym. Marcisz brat rodzony Jędrzeja biskupa, ten w Nowem mieście klasztor OO. Franciszkanom nadał i zmurował, tenże i Zborów kupił, od którego Zborowscy.

Wojciech arcybiskup Gnieznieński, z ojca Dersława, z matki Krystyny, we wsi Łubnicy urodzony, między inszem licznem potomstwem, gdzie gdy go ojciec szczupłej fortuny, do fary Bensowskiej na naukę zaprowadziwszy, oddawał na instytucyą, według *Długosza in Vitis Episcop. Posnan.* taką do niego przemowę uczynił. Oddaję cię synu mój, nie w komput żaków, ale biskupów, ty pamiętaj, żebyś biskupem zostawszy, o twoim teraźniejszym stanie nie zapominał, w którym i mnie i matkę, braci i siostr twoich, widzisz położonego: niedostatek ten, w któremeś się urodził większy jest, niżeli żeby ci i przy najobszerniejszej fortunie mógł wypaść z pamięci: zostawszy zaś biskupem, mnie żebyś to wyświadczył, a kościół na tem miejscu wymurował, gdzie cię

do szkół oddaję. — Wysłuchał wszystkiego syn, i napomnienie jako rozkaz ojcowski wypełnić obiecał: nie omyliła obudwu nadzieja, Wojciech albowiem po stopniach postępując, kapłanem zostawszy, wkrótce z scholastyka Krakowskiego jako *Długosz* chce, czyli z dziekana Krakowskiego i proboszcza Poznańskiego, infułatem Poznańskim został 1399. w Bensowie drewniany zrzuciwszy, kościół wymurował 1407. a potem przy nim zakonników Ś. Pawła pustelnika osadził, wsie do niego nadał, Bensową, Bensowkę, Bydłową, Bystronowice. Krom tego w Warszawie kollegiatę wystawił, a przy katedrze Poznańskiej Mansyonarzów fundował. Tak przez 14. lat tym kościołem chwalebnie sprawował, że u wszystkich w wielkiej był estymacyi, i o swojej mądrości, którą się w nim najlepiej wydawała, przy kanclerskiej wielkiej funkcyi, i o pobożności życia: dużo jej sobie jednak nadwerężył, kiedy Piotra Wissa herbu Leszczyc, z biskupstwa Krakowskiego ruszywszy, na Poznańskie, przez różne praktyki sciągnął; i sam jego katedrę posiadł 1412. luboć o to siła miał zatargi: bo ta rzecz na koncylium Konstancyeńskie skoro się wyniosła, wszystkich ojców tam zgromadzonych, do kompassyi nad Piotrem wzruszyła, i pewnieby znowu na swoje biskupstwo wrócił się Wiss, gdyby go śmierć tym czasem nie zaszła. Wojciech po jego śmierci już bezpieczniejszy, miasteczko, lasy wyciąwszy, założył; i Jastrzębie nazwał, dwa przytem kościoły farne, jeden w Wysokim w ziemi Lubelskiej, drugi w Korytnicy w Sendomierskiem fundował i nadał. Ołtarzowi Ś. Agnieszki w katedrze Krakowskiej dziesięciny naznaczył. W roku potem 1423. na metropolitańską godność, i primacyalną, przeniesiony, i tam szczodrobliwości pamiątkę zostawił, prebendy dwie, teologiczną i jurydyczną fundował, a w Kaliszu trzecią, w Łęczycy ołtarz postawił, kanoników regularnych do Kłodawy przywrócił, i kościół ich w kollegiatę zamienił, zszedł z tego świata 1436. mąż poważny, rozsądny, i wielki ojczyzny miłośnik, jako go chwali w swojej historyi, *Długosz i Damalew. in Vitis Archiepisc. Gnesn. Starowol. in Vitis Episcop. Cracov.* Znaczne był pieniądze zebrał, które się sukcessorom jego dostały, luboć jeszcze za żywota swego, kupił był dla nich Rytwiany w Sendomierskiem, a w Łęczyckiem Borzysławice, gdzie na obudwu tych miejscach Prebendy fundował; luboć na niego poniekąd suspicye były, jakby mu wikary tumu Poznańskiego, dawnych Królów Polskich zbiory i skarbiec pokazał, o którym jeden drugiemu wikaryuszowie wiadomość pod sekretem podawali, aż do tego czasu. Od tego czasu sukcessorowie jego pisać się poczęli z Rytwian: brat jego był Scibor, wojewoda Łęczycki,

ten miał synów dwadzieścia, wszystkich konterfekty widział, w kościele Bensowskim Paprocki, ale podpisów pod niemi, nie niepodobno było wyczytać, ósmiu ich na Pruskiej wojnie zginęło, dwunastu różnemi kasztelanami było.

Herbowni.

Abrahamowicz, Adamowski, Albinowski, Baliński, Baranowski, Bartoszewski, Będzisławski, Bekierski, Bełdowski, Bełkowski, Bełzecki, Beski, Biejkowski, Bielewski, Bierczyński, Bniński, Bobrowski, Bogusławski, Bolesz, Borowski, Boruta, Brodecki, Bromirski, Brudkowski, Brudnicki, Brzechfa, Brzeski, Brzezicki, Brzozowski, Brzuchański, Budkowski, Bukowski, Bylecki, Byszewski, Charbicki, Chełstowski, Chmielecki, Chmielowski, Chochoł, Chorczewski, Choszczewski, Chudkowski, Chwalibowski, Chwedkowicz, Chylewski, Chyliński, Ciekliński, Ciesielski, Cieszewski, Ciołkowski, Cudzinowski, Czajka, Czepowski, Czernicki, Czeski, Czeszowski, Dąbrowski, Dębowski, Dobrski, Domaradzki, Domaszewski, Dorański, Drągowski, Drochowski, Drozdowicz, Drozdowski, Dziębakowski, Dzięgielowski, Dzierzgowski, Dziewanowski, Falęcki, Gaszyński, Gembart, Geraltowski, Gibowski, Gliński, Gliszczyński, Głoskowski, Godziszewski, Golański, Goławski, Gołocki, Gorecki, Gostyński, Goszycki, Grabkowski, Grabowski, Grazimowski, Grębecki, Grodecki, Grzębski, Grzywieński, Hermanowski, Hoholewski, Iwański, Janikowski, Jankowski, Janowski, Jasiński, Jastrzembecki, Jastrzembski, Jędrzejowski, Jeżewski, Jodłownicki, Jurkowski, Kaczyński, Kamiński, Karski, Karsznicki, Kępski, Kierski, Kierznowski, Klembowski, Kliszewski,

Konarski,
Konopnicki,
Koperni,
Koścień,
Kosnowie,
Kosiłowski,
Kosmaczewski,
Koziebrodzki,
Kozłowski,
Krasowski,
Krasowski,
Krzesimowski,
Krzywański,
Kucharski,
Kuczkowski,
Kudbryn,
Kukowski,
Kul,
Kuropatwa,
Kuźmicki,
Lawdański,
Leszczyński,
Lutomirski,
Łazieński,
Łazicki,
Łętkowski,
Łukomski kniaź,
Łysakowski,
Maciejowski,
Mączyński,
Makomeski,
Malewski,
Małoklecki,
Małuski,
Mańkowski,
Marszewski,
Maszkowski,
Matczyński,
Mayer,
Międzyleski,
Mierzyński,
Mietelski,
Milanowski,
Milewski,
Mirski,
Mniewski,
Mojkowski,
Mojski,
Morski,
Myśliszewski,
Myszkowski,
Nagora,
Necz,
Niedroski,
Niegoszewski,
Niemira,
Niemsta,
Niemygłowski,
Niemyski,
Nieśmierski,
Niewęgłowski,
Nowiewski,
Nowomiejski,
Nowowiejski,
Obłow,
Ocieski,
Olizarowski,
Olszański,
Orłowski,
Osiecki,
Paczowski,
Pakosz,
Papieski,
Paprocki,
Pawłowski,
Pęcławski,
Pełczycki,
Pełka,
Peszkowski,
Piłchowski,
Pniewski,
Pońkowski,
Połubiński kniaź,
Popławski,
Porczyński,
Poręba,
Powczowski,
Preisz,
Przedpełski,
Przedzyński,
Przeradzki,
Psarski,
Racibor,
Rachański,
Raczyński,
Rębiecki,
Rembiewski,
Rodecki,
Rogowski,
Rozembarski,
Roznowski,
Rucki,
Rudnicki,
Rychłowski,
Sądzyński,
Sarnowski,
Sasin,
Sęk,
Siemiętkowski,
Skopowski,
Skorycki,
Skrzetuski,
Skrzyszowski,
Sładkowski,
Sławecki,
Sługocki,
Smolski,
Sokolnicki,
Srokowski,
Starczewski,
Stawiski,
Strzelecki,
Strzembosz,
Strzeszkowski,
Stużeński,
Suchorski,
Sulaczewski,
Święcicki,
Szaszewicz,
Szeczemski,
Szczyt,
Szomański,
Szuleński,
Szumski,
Taczanowski,

Tański, Tłokiński, Tłubicki, Trzebiński, Trzepieński, Turłaj, Tynicki, Uchacz, Ulatowski, Wąkczewski, Wawrowski, Ważeński, Wężyk, Wierzbicki, Wierżbowski, Wiewiecki, Wiktorowski, Witosławski, Witowski, Wnuczek, Wodziński, Wolecki, Wroblowski, Wydżga, Wyrozębski, Zadorski, Zakrzewski, Zalesicki, Zarski, Zawadzki, Zawidzki, Zawilski, Zawistowski, Zberowski, Zborowski, Zdan, Zdunowski, Zdzieszek, Żegocki, Żernowski, Zielonka, Żukowski, Żytkiewicz.

Oprócz tu wymienionych familji, poźniejsi heraldycy jakoto, *Kuropatnicki*, *Małachowski*, *Wielądek* i inni następujące jeszcze do tego herbu przydają: —

Borejko, Brühl, Butkiewicz, Chilewski, Cieszejowski, Czesiejko, Grzegorzewski, Jeżowski, Koczański, Koczowski, Kopeszy, Lemnicki, Lgocki, Mosakowski, Mszczuj, Nasięgniewski, Niemirowicz, Niemygłowski, Niezdrowski, Opatkowski, Paczyński, Pakowski, Palczycki, Pełczewski, Pet, Piniński, Protaszewicz, Przedpolski, Raciborowski, Rytwiański, Sasiński, Sasiewicz, Siemiątkowski, Skorczycki, Skorski, Skubajewski, Skubniewski, Skurski, Suleński, Sumowski, Szczemski, Szczepkowski, Szwab, Tarnawiecki, Tłubiński, Trzeszewski, Waszkowski, Wolicki, Woraiński, Wykowski, Wzdulski, Xiążki, Żakowski, Zawadzicki, Żółkowski, Zub, Zub Zdanowicz.

Nie wszyscy jednak tu położeni, jednakowym kształtem herbu Jastrzębca zażywają: jedni w polu czerwonem Jastrzębia noszą stojącego na dwóch podkowach, na hełmie trzy pióra strusie. U drugich Jastrząb czy kruk na hełmie pierścień trzyma w pysku, nie w nogach podkowę, jako Kierscy, Konopniccy, i Leszczyńscy. U Rudnickich Jastrząb podkowę trzyma w pysku na hełmie. W Miedzyrzyczu pod Ostrogiem, widziałem taki herb, że nad podkową i krzyżem, jak zwyczajnie w herbie Jastrzębiec, gwiazdę przydano, a na hełmie trzy pióra strusie. Na Jana Rokiczany pseudo biskupa Praskiego nadgrobku podkowa wyrażona, w środku jej już

nie krzyż, ale gwiazda: jako świadczy *Balbinus lib.* 5. *cap.* 10. luboć o nim niektórzy powiadają, że był synem Kowalskim. Haubicki i Płacheccy inszym kształtem Jastrzębia noszą, jako się mówiło pod literą H. U Niemyskich w podkowie miasto krzyża strzała, żeleźcem do góry prosto wyrychtowana stoi, ale od ucha rozdarta. Są niektórzy co nad podkową i krzyżem stojącego kruka noszą, w prawą tarczy pyskiem obróconego, w pysku pierścień trzyma, dyamentem ku dołu obrócony. Drudzy nad podkową strzałę kładą, ale bez piór, na jabłku, czyli na świecie stojącą, na hełmie trzy pióra strusie, jako Mirscy: o każdym z tych na swem miejscu mówić się będzie. Inni nad podkową przydają trąbę myśliwą, bez nawiązania, w hełmie, trzy pióra strusie, jako Kierznowscy. Inni w podkowie kładą dwie strzały i krzyż w pośrodku, jako Szaszewiczowie. Inni nad podkową trzy gwiazdy kładą, na hełmie trzy pióra strusie, jako Turłajowie.

O Domaszewskich herbu Jastrzębiec, mówiłem na swem miejscu, tu przydaję. N. Domaszewski z Kochanowskiej spłodził siedm córek, dwie z nich zakonnice Bernardynki, Justyna i Urszula, trzecia i czwarta Suffczyńskie, piąta Anna Kiełczewska, podsędkowa Lubelska, szósta Nowosielska, siódma Rudzińska: synów zaś trzech, Kazimierza miecznika Łukowskiego, tego z Marcyanny Marchockiej wdowy po Żołkiewskim, było córek dwie, jedna Justyna 1*mo voto* za Włodkiem łowczym Żydaczewskim, 2*do* za Alexandrem Wronowskim, druga Konstancya za Michałem Wronowskim: synów pięciu, Mikołaj Karmelita Bossy, Franciszek bezżenny, Jan, żona jego Strzelecka, Michał Reformat, Bernard Jezuita. Stanisław sędzia Radomski, drugi syn z Kochanowskiej, złączył się dożywotnie z Podkańską, ta mu powiła córek dwie, z których Katarzyna wydana za Balcera Brzezińskiego, sędziego grodzkiego Radomskiego: druga Angela w zakonie PP. Bernardynek, Bogu się na służbę poświęciła: synów zaś pięciu, z których Franciszek miał za sobą Kobyłecką, i z niej potomstwo, Wojciech w duchownym stanie, Balcer w zakonie naszym umarł w Ostrogu 1718. Jan i Antoni pisarz Radomski, którego żona Duninowna. Jakób komornik Sendomierski, trzeci syn z Kochanowskiej, żona jego Brodowska, z niej synów czterech, Franciszek Jezuita umarł w Poznaniu 1724. Stanisław, Tomasz i Mikołaj, córki dwie, z których jedna Konstancya. Jam *loc. cit.* niektórych z tych położył pod herbem Nieczuja, atoli tu należą.

Jastrzębski *herbu Dołęga*, w ziemi Gostyńskiej Jastrzębski 1623. Mikołaj i Stefan w ziemi Rożańskiej, podpi-

sali elekcą Władysława IV. Michał, Jana III. Władysław Kazimierz z Jastrzębla, Tomasz i Józef Jastrzębscy w księztwie Litewskiem 1700.

Jastrzębski *herbu Jastrzębiec*, z tych był N. sędzia Halicki temi czasy.

Jastrzębski *herbu Łabędź*, w Rawskiem województwie. Jastrzębska z Zawiszanki, herbu Półkozic, urodzona, była za Kudelskim 1693. Stanisław wojski ziemski Halicki, o nim konstytucye 1662. *fol.* 26. *i* 1667 *fol.* 22. Dominik w województwie Kujawskiem, miał za sobą Annę Boszkowską, Piotr w zakonie naszym.

Jastrzębski *herbu Ślepowron*, w ziemi Łomżyńskiej. Agnieszka Jastrzębska ksieni w Zawichoście wtóra po S. Salomei, zakonu S. Klary, reguły S. Franciszka z sześciądziesiąt dziewic, Panu Bogu na służbę oddanych, wespół z nowicyuszkami, i z księdzem Stanisławem, w pismie S. Doktorem i kaznodzieją, z dwunastą towarzyszów tegoż zakonu *Conventualium*, od Tatarów, za powodem Daniela Ruskiego Króla, na nabożeństwie pozabijani, w kościele S. Damiana, wszyscy od nabożnych Chrześcijan, dla cudów, które Pan Bóg przy ich ciałach czynił, pogrzebieni. W dzień ofiarowania Chrystusa Pana, stali się mu ofiarą niepokalaną, i z wielą ludzi świeckich obojej płci, których imiona są w księgę żywota w pisane, r. 1282. *Crom. l.* 9. *Opatov. w Życiu S. Salomei.* Jastrzębska była za Walentym Fredro, podczaszym Przemyskim, *Academus* Jastrzębski Kwasibarszcz, miał za sobą Cielemęcką. Marcin podsędek Łukowski 1704. podpisał konfeder. Sendomierską. Jan Jastrzębski podstoli Lubelski 1489. Adam chorąży Chełmski dziedzic na Bieszczy, o których świadczą księgi Lubelskie. Jędrzej z Maryny Mroczkowny herbu Nieczuja, miał syna Adama dworzanina Królowy Anny, często jeździł w legacyi do Szwecyi, w nadgrodę swoich zasług, wziął dobra niektóre w Wiślickim powiecie, z Gralewskiej zostawił czterech synów: Stanisława i Adama, którzy sobie stan duchowny obrali, Dominika który z Anną Burzkowską herbu Osoria zostawił potomstwo, i Wojciecha Kazimierza.

Roku 1778. Józef Jastrzembski regent ziemski Łukowski. — Roku 1788. Jan miecznik Lubelski. — Kazimierz wojski, — Benedykt sędzia ziemski Łukowski. — *Krasicki.*

Jastrzębski *herbu Zaręba*, w Poznańskiem województwie. Bazyli Jastrzębski zakonu Kaznodziejskiego wydał do druku, *Uwagi Duchowne albo dyskursy o Rożańcu*, *pierwsza część, Cracov.* 1670.

Jaszczołd *herbu Trąby*, atoli jednak z tym przydatkiem, że nad każdą trąbą powinny być trzy róże białe, w polu czerwonem. Wojciech Jaszczołd.

Jaszczółtowski *herbu Belina*, w Brzeskiem Kujawskiem województwie, Piotra Jaszczułtowskiego wspomina *Okolski*.

Jaszczowski. N. Jaszczowski miał za sobą Sienicką, od której córka Katarzyna Janiewska, i synów dwóch, Jan dziedzic na Kozycach, i Jędrzej Jaszczowscy. *Geneal. Sienick.*

Jaszkowski *herbu Kościesza*, tak o nich świadczą nasi pisarze.

• **Jaszowicz.** Samuel Jaszowicz długo w wojsku koronnem służąc, rany dla ojczyzny poniósłszy do szlachectwa przypuszczony 1662. *Constit. fol.* 42.

Jaszowski *herbu Lubicz*, w Sendomierskiem województwie. Franciszek Piotr z Jaszowicz Jaszowski, podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Stefan z Grodzieńskiego Jana III. Mikołaj z Jaszowa, kasztelan Wiski 1282. *Damalew. in Episcp. Cujav. fol.* 198. N. temi czasy, miał za sobą Kuczkowską.

W r. 1778. Antoni Jaszowski skarbnik Latyczowski. — *Przypisy Krasickiego.*

Jawgieł *herbu Łabędź*, w województwie Połockiem i księztwie Zmudzkiem. Sebastyana Jawgieła, chorążego Upitskiego, wspomina konstytucya 1613. *fol.* 29. Waleryan Horodniczy Połocki 1632. Walenty miał syna Dawida, z którego się urodził Rafał miecznik Upitski 1674. *Kojał. in MS.* Adam Jawgieł, który wyniósłszy się z Litwy na Ruś, dom Jagiełłowiczów rozmnożył, jako się wyżej mówiło.

Jawornicki *herbu Gozdawa*, w Sendomierskiem województwie, Piotr Jawornicki podpisał ustawy zjazdu Pokrzywnickiego 1587. *Constit. fol.* 427. Samuel surrogat Wieluński, za Stanisława Koniecpolskiego hetmana, w Konstantynopolu w niewoli będącego, naznaczony z sejmu 1621. *Constit. fol.* 20. Alexander 1632. Jan i Marcin 1648. Józef podstarości grodzki Chęciński, sędzia kapturowy województwa Sendomierskiego 1674. Jan Kanty 1697. i Jędrzej z matki Eleonory Podłęskiej, kasztelanki Połanieckiej urodzony, która Podłęska poszła potem za Kobierzyckiego herbu Pomian, pisarza ziemskiego Kaliskiego.

W roku 1778. Jan Jawornicki wojski Sochaczewski. — Józef podkomorzy Sochaczewski. — *Krasicki.*

Jaworowski *herbu Lubicz*, z Mazowsza na Polesiu i w Trockiem województwie. Wojciech w Trockiem, Fiedor,

Michał i Alexander Jaworowscy w Nowogrodzkiem. *Kojal. in MS.*

W r. 1788. Benedykt Jaworowski wojski Sierpski. — *Przypisy Krasickiego.*

Jaworski *herbu Kościesza.* Samuel w Ruskiem województwie 1632. Michał w ziemi Łomżyńskiej, Marcin w województwie Sendomierskiem 1648. Bazyli z Jawora Jaworski, z województwa Ruskiego, poseł na konwokacyą 1648.

Jaworski starosta Kotelnicki (niewiadomo pewno czy tego herbu) z *Siekierzyńskiej* spłodził córek dwie — te za Antonim i Wojciechem Horodyskiemi — synów Józefa i Gabryela: z tych Józef konsyliarz najwyższy zostawił z N. dwóch synów — z *Orzechowskiej* spłodził trzech synów Hugona, Franciszka i Antoniego. — Gabryel z *Zalęską sterilis* z *Batowskiej* ma syna. — *Krasicki.*

Jaworski *herbu Sas*, w Prusiech. Wojciech z Wilczewskiej spłodził Teodorę Wałdowską, i synów czterech; z tych Jan w zakonie naszym, jest w druku jego *Faederata Marti Bellona, na weselu Donhoffa Wojewody Połockiego, z Sieniawską, panegiryk* 1724. *in fol. Leop.* i drugi *Spongia dolentium Vellus, na pogrzebie Krosnowskiego, wojewody Czerniechowskiego in fol.* 1724. *Leop.*

Duńczewski w herbarzu T. II. str. 390. tych *Sasów* a nie *Kościeszów* jak *Niesiecki:* pisze na *Jaworze* w ziemi Przemyslkiej i utrzymuje że pochodzą od Wanczałucha grafa Węgierskiego, który za Ludwika, i Władysława Jagiełły, Królów Polskich oraz i Węgierskich dziedzicznych, zasłużył tu sobie przez rycerskie dzieła, i heroiczne odwagi, że go Król Jagiełło godnością szlachecką ozdobił, i nadał mu dobra znaczne, na trzy mile wzdłuż w województwie Ruskiem a ziemi Przemysłkiej leżące, to jest wieś *Turkę*, *Jaworę* z attynencyami, i *Ilnik*, jako świadczy przywilej w Medyce dany *Feria quarta intra octavas S. Joannis Baptistae, Anno* 1431. którego to przywileju, jako i innych potem Królów Polskich z kilką przywilejów razem jest oblata w ziemstwie Przemysłkim *Feria tertia post Festum S. Margarethae Virginis et Martiris*, *Anno Domini* 1633. Pomieniony graf Wanczałuchus, mając synów trzech: Zanka, Chodka, i Iwanka, podzielił między nich dobra pomienione. Zanko osiadł na *Jaworze*, od którego Jaworscy; Chodko na *Turce*, od którego Tureccy; Iwanko na *Ilniku*, od którego poszli Ilniccy; którym to herb *Sas*, z Węgier przeniesiony, nadany jest. —

Krasicki w przypisach dodaje: że około roku 1750. był Jaworski pisarz Sanocki, ten oszczędnością wielkie summy zebrał, które się dostały bratu jego kanonikowi Przemysłkiemu który je na chwałę Bożą łożył. W Krosnie Kapucynów fundował: do fundacyi missyonarzy w Brzozowie znacznie się przyłożył: wiele kościołów a między niemi parafialne w Starej doli, Sanoku, i Lasku podźwignął. Tamże umarł. — R. 1778. Józef Jaworski komornik graniczny Przemysłki. —

Jawrysz, w województwie Wileńskiem. Mikołaj Jawrysz 1648. podpisał elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Jaykowski *herbu Jelita.* O Krzysztofie Jaykowskim, *Konstytucya* 1623. *fol.* 18. w Sieradzkiem województwie gniazdo ich, atoli Fiedor Jaykowski ziemianin Wołyński kwitnął 1528. o czem *Metryka Wołyńska.*

W roku 1778. Marcin Jaykowski komornik graniczny Łucki. — *Krasicki.*

Jazgarski. Jan Jazgarski w Warszawskiej ziemi poborca, z sejmu 1619. naznaczony. *Univers. Pobor.*

Jazłowiecki *herbu Abdank,* na Podolu, z dawna pisali się z Buczaca, z czego poznać, że jednejże dzielnicy byli z Buczackiemi Abdankami, atoli już obadwa te domy zeszły; w herbie, tym się od inszych Abdanczyków różnili, że na hełmie pół lwa nosili, który w łapach Abdank trzymał. Jazłowiec z którego się oni pisali, zamek obronny, między rzeką Strypą i Hnierolą. *Okol. in Russia Florida* kładzie najdawniejszego z tego domu, bo jeszcze przed rokiem 1444. Michała Jazłowieckiego, *fol.* 112. Wacław był wojewodą Podolskim, ten jeszcze za Króla Jagiełła starostą będąc Ruskim i Podolskim, Tatarów mężnie był pogromił: potem na pustyni sobie odległe od konwersacyi ludzkiej życie obrał, przy kaplicy Ś. Katarzyny, którą był uprosił u biskupa Krakowskiego, przy której twierdzę był wystawił, i Benedyktynami miejsce osadził, to pisze *Vadingus in Annal. Minor. tom.* 7. *pod rokiem* 1477. *num.* 36. Mikołaj kasztelan Kamieniecki 1565. Jerzy najprzód wojewoda Podolski, a potem Ruski, hetman polny koronny, a potem Wielki, Lubaczowski, Śniatyński, Czerwonogrodzki starosta: jeszcze pod Mikołajem Kamienieckim hetmanem, rycerskich dzieł początki założył, sam potem swoim duktem w roku 1528. za Zygmunta I. tysiąc Tatarów pod Kamieńcem Podolskim, trupem na placu położył: a w drugim roku pod Oczakowem kilka pułków ich zniósł chwalebnie. Aslam Sułtan, widząc, że Jazłowieckiego nie mógł siłą pokonać, do zdrady się udał, zaprosił go do siebie, wszelakie bezpieczeństwo przyrzekłszy, do Oczakowa, przyszedł, najmniej się zdradzieckiej gościny nie spodziewając, którą gdy postrzegł; wprawdzieć się stawił, jako na mężnego junaka należało, i wiele z zludzi swoich stracił, atoli sam w niewolą się dostał, z której nie prędzej wyszedł, aż się bardzo drogo okupił. Całem życiem swojem dalszem, mścił się potem tej swojej krzywdy, z Janem Tarnowskim hetmanem, pod Obertynem, wielką klęską nieprzyjacioły poraził: po śmierci Sieniawskiego hetmana, wziąwszy buławę wielką, wiedząc Tatarzy o męztwie jego, nie śmieli za jego czasów, Polskich krajów najeżdżać. Usłyszawszy 1571. o wielkiej liczbie Tatarów, że z Moskwy

z obfitym plonem powracali, przyciągnął z wojskiem aż do Kijowa, atoli dowiedziawszy się Tatarzy umknęli od szabli jego. Posłował dwa razy do dwu Cesarzów Tureckich, od Króla Augusta I. umarł 1575. *Starow. in Bellator.* Tarłowna krajczanka koronna żona jego, herezyą w niego wmówiła, luboć jej się dzieci jej wyrzekły, trzy mu zaś córki powiła, jedna z nich Jadwiga z Janem Bełzeckim, kasztelanem Halickim, dożywotnie zmówiona, fundatorka OO. Dominikanów w Morachwie; nadto fundacyą uczyniła na prowincyałów Dominikańskiego, Franciszkańskiego, Bernardyńskiego, Karmelitańskich, tak bożych jako i trzewikowych, żeby na rocznicę jej śmierci, w tymże konwencie msza bywała za jej duszę; i inszych pobożnych fundacyi siła poczyniła, *Okol. in Russ. flor. fol.* 110.; druga Anna z Marcinem Czuryłem; trzecia z Wolskim z Podhajec: synów także czterech: Michała starostę Chmielnickiego, męża acz wzrostem małego, wszakże serca i szczęścia, na nieprzyjaciela, wielkiego, żyć przestał r. 1582. Mikołaja starostę Śniatyńskiego, Lubaczowskiego, Czerwonogrodzkiego i Sokalskiego; posłem będąc od stanów koronnych r. 1576. Stefanowi książęciu Siedmiogrodzkiemu Królestwo ofiarował. *Constit. fol.* 250. W r. 1587. kazano mu z sejmu 150. jezdnych na prezydium fortecy Kamienieckich uzbroić, *Constit. fol.* 416. który koszt wrócić mu kazała konstytucya 1691. *fol.* 620. Jankułę wojewodę, z wielą ludzi jego rycerskich pojmał, i do Lwowa przyprowadził, kędy z rozkazania Króla Stefana scięty: wybrał się był znowu w roku 1595. na Tatarów, atoli w drogę wieczności tam się przeniósł; fundował OO. Dominikanów w Jazłowcu, i dwie wsi do tego przyłączył, Chmielową i Olchowiec, kędy po śmierci złożony, i z Jadwigą Bełzecką siostrą swoją. *Okol. Russ. Flor. fol.* 111. *Manes Jazłowiecciani Dzierzanows.* Jędrzeja starostę Czerwonogrodzkiego młodo zmarłego. Hieronima wojewodę Podolskiego, (jam go Mikołajem napisał w pierwszym tomie) ten z Eleonorą księżniczką Ostrogską, Janusza książęcia Ostrogskiego, kasztelana Krakowskiego córką, żyjąc bezpotomnie, ostatnim z tego domu zszedł z tego świata 1607. miał zajście z Stanisławem Stadnickim z Łańcuta, ale ich śmierć pogodziła.

Jazłowski. Jazłowska była za Rzewuskim, podczaszym Lwowskim.

Jazwiecki *herbu Biberszteín*, w Płockiem i Krakowskiem województwach. Krzysztof Jazwiecki żupnik Wielicki, umarł 1630. jako jego nadgrobek świadczy w Wieliczce, *Starowol. in Monum.* Jerzy r. 1600. *Acta Castr.*

Cracov. Zofia była za Stanisławem Bystrzejowskim, podwojewodzym Sendomierskim herbu Nieczuja. *Cichoc. Alloqu.*

Jedlecki. Księgi grodzkie Ostrzeszowskie wspominają ich w roku 1619. Stefan z Poznańskiem województwem, podpisał elekcyą Władysława IV. Maciej 1562. Stanisław 1660. *Acta Castrens. Sandec.*

Jedliński *herbu Nabram*, w Sieradzkiem województwie. Maciej Jedliński podstarości Chęciński. *Baran.* Bartłomiej proboszcz Nowomiejski, dziekan Lubelski 1689.

Jednorożec *herb*, patrz **Bończa.**

Jędrzejkiewicz, w województwie Wileńskiem r. 1632. Kazimierz Jędrzejkiewicz, podpisał elekcyą Władysława IV.

Jędrzejowski *herbu Jastrzębiec.* Jednego z nich Jana Jędrzejowskiego, widziałem nadgrobek w kościele Franciszkańskim w Krośnie, z herbem Jastrzębiec. Łukasz 1632. w województwie Ruskiem.

Jędrzejowski *herbu Nałęcz*, w Lubelskiem województwie, Alexander i Remigian 1632. Stefan w Bełzkiem 1648. N. porucznik połegł pod Chocimem. *Kobie.*

Jedwabiński *herbu Trzywdar*, w ziemi Wiskiej, piszą się z Jedwabny. Paweł chorąży Wiski, Stanisław i Jan podpisali elekcyą Władysława IV. Stanisław i Jan w ziemi Nurskiej Jana Kazimierza. Paweł chorąży Wiski Jana III. ten ostatni z tego domu schodząc, wieś Olszynę, kollegio Łomżyńskiemu Soc. Jesu rezygnował: Wojciech Świderski brał po nim sukcessyą.

JELCE HERB,

patrz **Bronic** herb w tomie drugim *fol.* 304. *Ks. Kojałow. in MS.* powiada, że na hełmie powinny być trzy pióra strusie, i że się tym herbem pieczętują Broniszowie w księstwie Żmudzkiem, jedenże dom z tymi co są na Wołyniu. Ptaszewiczowie zaś w Nowogrodzkiem województwie, trochę inszym kształtem, Jelców w herbie zażywają: bo nie kładą ich na kształt litery X, ale na kształt krzyża, ten który wzdłuż idzie, powinien być biały, ten który w szerz tarczy, powinien być żółty. Tegoż herbu są Turodowscy.

Jelec *herbu Leliwa*, przedtem na hełmie kładli dwie chorągiewki kościelne, jednę nad drugą, takim kształtem zrobione, jaka jest w herbie Radwan, ale potem herb Leliwa zwyczajny na tarczy, i dwie chorągwi takie nad Leliwą nosili, a klamry dwie na krzyż złożone nad hełm wynieśli.

Kładę tu genealogią domu tego od Jelca Ignacego, officyała Kijowskiego spisaną. Hrehor Woronowicz z Podola, gdy często nieprzyjaciel Krainy one najeżdżał i pustoszył, wyniósł się do Litwy, na służbę do Króla Władysława Jagiełła, jego syn Alexander był u Świdrygiełła książęcia hetmanem, a na Podolu mając jeszcze ojczyznę swoję, zbudował i osadził Winnicę, gdzie potem był starostą. *Paprocki* temu Alexandrowi *f.* 667. naznacza siedmiu synów, genealogia wzwyż namieniona tylko jednego Hrehorego, czyli Hrydzka, którego siedmiu synów wylicza. Pierwszy był Piotr, ten zostawił synów dwóch, Niemirę i Czeresnią, czyli Czersasnią, pierwszy Niemira stał się przodkiem Niemierzyców w Kijowskiem; Czeresnia Czerlińskich, czyli raczej Czerlinkowskich. Tym Piotra synom, Niemirze i Czeresni, dekretem swoim przysądził niegdy Król Polski Bojarów Kotczyszcza, jako wysługę Piotra Hrydzkiewicza. Ciż potem Hryckiewiczowie przydali do herbu swego chorągwie i krzyż, jakby ze dwóch klamr spojony, atoli temi czasy Niemierzycowie, samych tylko klamr na krzyż złożonych w herbie używają; tu przestrzega autor, że insze domy są Niemirów, Niemirowiczów, i Niemierzyców. Drugi syn Hrehorego, Tymsza czyli Tysza, którego też Byk zwano, od którego idzie familia Tyszów Bykowskich, którzy i podziśdzień, tak klamrami jako i chorągwiami, w herbie swoim pieczętują się: jam mówił, tak o Bykowskich, jako i o Czerlenkowskich w wyższych tomach, z tego jednak co tu piszę, snado przydać, com na miejscu opuścił. Trzeci syn Matwiej, którego syn Kiryan albo Kmita, był autorem famili Kmitów Czarnobylskich, od których był Filon Kmita, wojewoda Smoleński. Czwarty Eleazar, albo zwyczajnym Rusi językiem Olizar, na jedno oko ślepy, atoli wielki wojownik, gdzie żadnej o sobie nie dając wieści, Tatarów napadł i szczęśliwie raził, ztąd już ślepy, już Głuchy Wołczek zwano go: od niego początki swoje wziął dom Olizarów Wołczkiewiczów: dowodem tego jest list Kmity, w którym świadczy, że przedał dobra Korostyczów, wysługę swą, Olizarowi bratu swemu, jest ten list na pargaminie w domu Olizarów, którzy jako i Kmitowie samymi chorągwiami bez klamr w herbie się szczycą. Piąty (imienia jego nie wiedzą) Worona nazwany, familji Woroniczów w województwie Kijowskiem przodek: ci inszy herb na siebie pod unią Litwy z koroną przyjęli (musi być później ile z komputu lat wnoszę) atoli że należą do tego domu, znać to z książeczki wydanej w Kijowie, na pogrzebie Teodora Woronicza, podczaszego Kijowskiego. Szósty nazwany Holenka, od którego Strybylowie i Hoseey swoję linią prowadzą, jako się do

tego sami przyznawali, Hawryło Hoscki kasztelan Kijowski, i Piotr Strybił wojski Kijowski. Siódmy Ihnat nazwany Jelec, ten spłodził dwóch synów, Fedora i Jaczyna. Fedor miał syna Hrehorego, jako świadczą księgi Kijowskie, i przywilej Królowy Bony dany w Wilnie 1535. 15. Maja, w którym rozkazuje, żeby zbiegłych poddanych ze wsi Matyewicz, do miasteczka Zielca, wydano; tego Grzegorza syn Bazyli, zostawił z Zahorowskiej syna Hipacego, albo Pocieja, Królowa Bona, zowie go Bazylim Hrehorowiczem, wspomina go także rewizya Skarbowa 1560. kędy dobra jego Matyewicze, i inne liczą. Ten Hipacy albo Pociej Jelec Wasilewicz, miał i inne dobra na Wołyniu; Sopowice czyli Popowice, Krotyn, Świdnik; z pierwszej żony Tryznianki, spłodził dwóch synów, Bazylego i Łukasza. Zbudował Cerkiew 1533. w Matyewicach, kędy po śmierci złożony, jako napis świadczy. Pierwszym był podsędkiem Słonimskim, co poznać z listu, w którym znajduje się approbacya rozgraniczenia między powiatem Pińskim i województwem Brzeskiem Litewskiem 1565.: kupił był na siebie dobra Didlowice, w których Tatarzy jako w królewskich dobrach osiedli, atoli August I. Król Polski te mu dobra, jako dziedziczne przyznał swoim przywilejem w roku 1563. i gdy potem komu innemu inszy przywilej z kancellaryi wydano, Bazyli na sejmie 1597. konfirmacyą prawa swego otrzymał, żył lat 95. jako sam w testamencie swoim wypisał. Z synów jego Łukasz Pociejowicz Jelec z Sowianki Korsakowny, z Wołkowiskiego powiatu, miał synów dwóch, jeden Teodor wojski Piński, którego żona Maryna Hornowska, sędzianka ziemska Brzeska, z której syn jeden Mirosław i córek cztery, jedna z nich Teofila, żyła z Kazimierzem Połubińskim, druga Wiktorya profeska w klasztorze S. Brigitty, Eufemia i Katarzyna. Drugi syn Łukaszów Hieronim, zostawił synów dwóch, tyleż córek, to jest Benedyktę i Alexandrę. Bazyli Pociejowicz Jelec, z Anny Turowskiej spłodził córkę Marussę, i synów dziewiąciu. 1. Jana. 2. Jakóba, od którego z Jelskiej, Łukasza Jelskiego marszałka Pińskiego siostry, było synów dwóch, Kazimierz i Krzysztof. 3. Mikołaja, który z Umiastowskiej siostry pisarza ziemskiego Brześciańskiego, miał synów trzech, Franciszka, Matyasza, Daniela. 4. Krzysztofa, temu Przysychocka powiła Samuela, Daniela, i Mirosławia, i córek pięć. 5. Łukasza. 6. Hieronima, ten z Kościuszkowny zrodził Maxyma. 7. Alexandra, tego z Odyńcowny byli synowie Michał, Jerzy, Paweł, Stanisław, i córki. 8. Dawida, ten z Brzozowskiej miał Piotra i Helenę. 9. Dymitra, ten żył bezpotomnie. Jacko albo Jacyna Ihnatowicz

brat Fedora, tym Król Kazimierz wrócił miasto Ludczyce i Szeliszcze i Turbów, jako własne ich dziedzictwo, które Włodzimierz książę odjął im był, i do Kijowa przyłączył: synowie jego Bułhak i Lisicza po zmarłym stryju swoim Tymszy bezpotomnie, dobrą między się podzielili (wyżej pisał że od tego Tymszy wyszli Tyszowie Bykowscy): od tego Bułhaka linią swoję prowadzą Bułhakowie, w Mińskiem województwie. Jakób dziedzic na Ludczycach, osiadł w Czerkasiech, o czem przywilej królewski, który poddanych jego wyjmuje z jurysdykcyi starosty Czerkaskiego, zostawił synów, Jakóba i Fedora. Fiedorowi Jelcowi dał Król daninę pod Czarnobylem, i pisze do Jacka Jelca dzierżawcy Czarnobylskiego, aby brata swego w tę daninę wwiązał. Jacko dzierżawca Carnobylski, miał za sobą Marynę księżnę Hlińską, Jerzego córkę, gdy Hliński do Moskwy przeszedł; Zygmunt I. Król Polski, Pułtawę nad rzeką Worsklą, jako dziedzictwo żony jego, przywrócił mu. Jacka syn Fiedor, z żoną Skołkowną (podobno Kołkowną) wziął znaczne dobra nad Rossą rzeką, spłodził z niej syna Iwana, któremu z Wnuczkiewiczowną Król Zygmunt August, u którego na opiece była, z drugiemi swemi siostrami, dał dobra Kornin i Malin. Fiedor był starostą Owruckim, jemu dziedzicznem prawem nadane dobra Litwinowicze, na których potem miasto Xawierów fundowane: wydał córkę swoję za Bohufała Pauszę, pierwej pisarza ziemskiego, a potem podsędka Kijowskiego, z Chrynowskiej dziedziczki na Uchrynowie i Muchłynie, zostawił synów dwóch, Jędrzeja i Dymitra. Jędrzej miał za sobą Hosecką, siostrę rodzoną Hawryła, kasztelana Kijowskiego, o jego potomstwie nic nie pisze, umarł sędzią ziemskim Owruckim, Dymitr był pisarzem ziemskim Kijowskim 1582. żona jego Olizarowna z Niemierzanki, wojewodzanki Kijowskiej urodzona, z niej było czterech synów, i trzy córki. Pierwszy Filip podstoli Kijowski, pierwsza żona jego Puzynianka, z drugiej zaś Reginy Łoszczanki, marszałka Mozyrskiego córki, spłodził dwie córki, Bogumiłę Mężyńską, i Annę Fedora Charytonowicza Bajbuzy małżonkę, i syna Alexandra Ignacego Jelca, officyała Kijowskiego, fundatora kollegium Xawierowskiego, i Faustowskiego, żył jeszcze r. 1664. Drugi Jan, ten z Krystyny Tyszkiewiczowny, Janusza wojewody Kijowskiego siostry, żadnego potomstwa nie zostawił. Trzeci syn Dymitra Konstantyn, podstoli Kijowski wspominają go konstytucye 1628. gdzie żonie jego pozostałej, płacić ze skarbu to kazano, co ze swojej własnej szkatuły wydał mąż jej, na potrzeby ojczyzny: *Constit. fol.* 46. atoli potomstwa nie było. Czwarty Teodor chorąży Kijowski, z sejmu 1619.

rotmistrz prowincyi województwa Kijowskiego posłował na sejm 1623. i 1638. i 1641. *Constit. fol.* 23. i 31. i 26. pojął w dożywotnią przyjaźń Dorotę Baranowską, rodzoną synowicę arcybiskupa Gnieznieńskiego, a córkę kasztelana Czerniechowskiego, (raczej miał mówić Ciechanowskiego) z Fredrowny, z tą Baranowską, tylko był syn jeden Remigian chorąży także Kijowski 1647. rotmistrz usarskiej chorągwi: Sylwestra Zamojska kasztelanka Kijowska, pięć mu córek zrodziła, a syna jednego Jana (póty ręką swoją wypisał Ks. Ignacy Jelec, officyał Kijowski:) ten jednak Jan, czyli raczej jako go jurydyczna genealogia zowie, Michał, umarł bezpotomnie.

Krasicki w przypisach swoich do herbarza Niesieckiego — dowodzi niedokładności tej genealogji, szczególniej co do ostatnich osób tej familji: będąc tenże prawnukiem ostatniego tu wspomnianego Jana, zasługuje przeto na szczególnę uwagę. — Przypis ten jest następujący: — „Z okazyi Jelców fundacyi, genealogia ta źle napisana, i jest o krzywdę dziedziczce z *Jelcownej* urodzonej uczynioną Annie *Krasickiej* kasztelanowej Chełmskiej matce mojej, manifest solenny; wyprowadziwszy albowiem Ks. *Niesiecki* genealogią Jelców, na księdzu suffraganie fundatorze kollegium Owruckiego dom kończy, procedencyą brata jego pisząc pod osobnym artykułem Jelców herbu *Róża*. —

Podobno tej omyłki okazyą proces o sukcessyą Jelcowską z Jezuitami, którzy mimo herbu wsparty dowodami autentycznemi ojciec mój w trybunale koronnym wygrał i wsie *Turbuwał*, *Lisowską*, *Holaczki* od Jezuitów niesprawiedliwie trzymane windykował. — Taka więc sprawiedliwa Jelców genealogia; biorąc ją od dziada Alexandra Jelca wprzód Jezuity potem suffragana Kijowskiego.

Dymitr Jelec roku 1571. żyjący, z *Olizarowny* spłodził córki dwie: Eudoxyą pierwszym związkiem z Teodorem Iwanowiczem Woryckim; drugim Szymonem Borowiczem żyjącą; Maryą z Albrechtem Krośniowskim: synów zaś czterech, z tych Jan bezpotomny, Konstanty z *Tyszkiewiczowny* żadnego także potomstwa nie zostawił — trzeci Filip podstoli Kijowski z *Łoszczanki* zostawił syna Alexandra wprzód Jezuitę dalej fundatora kollegiów Xawierowskiego które teraz w Owrucku: Chwastowskiego które na różne inne kollegia missye i rezydencye Jezuici przemienili. —

Siostra tego Alexandra za Teodorem Rybanowiczem: o innych dwóch o których Ks. Niesiecki twierdzi, genealogia nie czyni wzmianki.

Teodor czwarty syn Dymitra pisarza ziemskiego Kijowskiego z *Baranowskiej* miał syna, Remigiana chorążego Kijowskiego, tego z Sylwestry Zamojskiej potomstwo: Anna, Sylwestra, bezżenne; Zofia Wojakowska, Dorota Kurdwanowska, i synów dwóch Michał podczaszy Kijowski, i Jan Wacław który z *Stawską* miał córek trzy: Angelę wydaną za Finka bezdzietną, Magdalenę wprzód z Rojewskim, potem z Nakwaskim kasztelanem Rawskim złączoną; Maryannę wydaną za Jerzego Stażechowskiego stolnika Żydaczewskiego z której córka jedyna matka moja wydana za Jana hrabię Krasickiego kasztelana Chełmskiego; było i braci dwóch, z tych Józef chorąży Sanocki zabity od Jerzego Lubo-

mierskiego chorążego koronnego w Rzeszowie, sukcessora niezostawił. — Drugi brat Antoni generał w wojsku koronnem, dziedzic na *Pleszowicach*, *Bykowie*, *Malinie*, *Horodyszczu*, *Pieniążowicach*, *Turbowie*, *Rustwenku*, i innych wielu Włościach, ostatni z domu tego zacnego umarł bezżenny.

Niesprawiedliwy więc przydatek i wcale interesowany jakoby Jan mój pradziad zszedł ze świata bezpotomnie; jakoż za to przez dekret skarani zostali OO. Jezuici, a dobra niesłusznie trzymam zwrócić musieli. —

Jelec *herbu Róża*, w Brześciańskiem województwie i w Podlaskiem dom rozrodzony, jako mi czynił relacyą Maciej Jelec, którego syna z tym herbem pochowano w kościele naszym Brzeskim. Do tych zda mi się należą i ci, co się w Przemysłkiem znajdują, z których Jan Wacław. N. Jelec z Teresy Stawskiej spłodził trzy córki, Barbarę Orzechowską, Magdalenę Rojewską, Maryannę Starzechowską: synów dwóch Józef chorąży Sanocki, miał za sobą Bieganowską starościankę Mostowską, i Antoni podczaszy Przemysłki z sejmu 1703. komissarz do rozgraniczenia między ziemiami Ruskiemi i Węgrami, *Constit. fol.* 2. bezżeny umarł. Siostry Jana Wacława, Dorota Kurdwanowska, i Zofia Wojakowska. Ojciec ich był chorążym Kijowskim. Magdalena Jelcowna była za Jędrzejem Chełmskim, starosta Brzeżnickim.

Jeleń *herb.* Herby albo domy które się Jeleniem pieczętują, są te: *Brochwicz 1mo, 2do, 3tio*, *Arcemberski*, *Bibersztein*, *Cyremberg*, *Demboróg*, *Działosza*, *Kryszpin*, *Napiwon*, *Rogala*.

Jeleński *herbu Korczak*, ale z tą odmianą, że wręby trzy zwyczajne, powinny być na tarczy, a w hełmie tylko trzy pióra strusie. *MS. Ks. Kojałowicza* o nich świadczy. Gabryel Jeleński z Brześciańskiego województwa, poseł na sejm 1626. ztamtąd deputat na trybunał fiskalny Litewski. *Constit. fol.* 6. Jan podsędek Mozyrski 1674. N. miał za sobą Andruszewiczownę chorążankę Mozyrską.

W roku 1778. Józef Jeleński sędzia ziemski Trocki. — Jan sędzia ziemski Mozyrski. — Marcin strażnik. — Stanisław pisarz grodzki Mozyrski. — Józef koniuszy Mozyrski. — W r. 1788. Konstanty podkomorzy Mozyrski. — Jan starosta Mozyrski. — *Krasicki.*

Jeleński *herbu Nałęcz.* Widziałem ich w Krakowie z tym herbem: jednaż dzielnica ich z Gorskiemi. Jakób z Jelenia sędzia Nurski 1525. podpisał dekret przeciw heretykom. Adam podczaszy Sochaczewski 1648.

Jeleński *herbu Odrowąż*, w województwie Brześciańskiem, z tą jednak odmianą herbu Odrowąż zażywają, że pod żeleźcem strzały, krzyża połowę kładą, to jest, od prawego boku tarczy, połowę go nie dostaje. *Kojał. in MS.* Jan Ka-

zimierz Jeleński chorąży Brześciański. Maciej 1633. rotmistrz królewski. N. sędzianka Brześciańska była za Iwanem Brzozowskim.

JELITA HERB.

Powinny być trzy kopie złote czy żółte, ułożone na kształt gwiazdy w czerwonem polu, tak że dwie pobocznie końcami i ostrzem do góry wyrychtowane, średnia na dół prosto końcem, nad hełmem pół kozła wyskakującego, nogi przednie do góry wyniósł, w prawą tarczy obrócony, z rogami na głowie. *Paproc. w Gniazdzie fol.* 1082. *O herb fol.* 191. *Okol. tom.* 1. *fol.* 335. *Klejnoty fol.* 54. Początki tak ułożonego jako się opisało herbu, wszyscy na rok Pański 1331. zwabili: gdy bowiem tryumfalnie Władysław Łokietek, czterdzieści tysięcy zbił Krzyżaków, tak że z jego ludzi czterdziestu tylko i kilku na placu legło, a nazajutrz objeżdżał pobojowisko, między trupami Polskiemi napadł na jednego swego rycerza Floryana Szaryusza, który mężnie w tej batalji potykając się, wielą ranami zwątlony, Jelita swe własną ręką w wnętrzności tłoczył. Ujrzawszy go Król, z politowania rzekł do swoich: „O jaką ten znacny żołnierz ponosi mękę:“ na co on sił ostatnich prawie dobywszy, odpowiedział: „Nie tak mię to dolega i trapi, co widzisz Królu, jako bardziej zły sąsiad w jednej ze mną wiosce mieszkający.“ — „Nieturbuj się, prawi, jeżeli wynidziesz z tego razu, uwolnię cię od sąsiedzkiej niewoli:“ — jakoż i uwolnił go Łokietek, i Pańsko udarował. Niektórzy rozumieją, że wtenczas ojczysty jego herb kozła na hełm wyniósł, a trzy kopie któremi go przeszytego widział, na tarczy osadził; ale tego *Długosz* nie powiada i owszem jako uważa *Paprocki*, gdyby mu było taką odmianę herbu uczyniono, nie opuściłby był z dawniejszych historyków i tego dołożyć: a *Długosz* wyraźnie pisze, najprzód że nie trzema kopiami był rażony, ale wielą ranami

posieczony, potem przydaje że od tego czasu herb Koźlerogi, (bo się tak przedtem zwał,) nowe nazwisko otrzymał od Szaryusza Jelita, o odmianie nic w herbie nie namienia. Znać tedy, że herb ten, jako go dziś Jeliczykowie zażywają, dawniejszy jest od tej batalji. Nadto, gdyby przedtem samego kozła w herbie ktokolwiek zażywał, toćby jeszcze i podziśdzień mogliby się którzyżkolwiek znaleźć potomkowie, którzyby się nim, i takim kształtem pieczętowali, ile, że gdy ten Szaryusz żył, już wiele domów tego herbu było, jako niżej obaczysz, a nowego herbu nadanie nie służyłoby było wszystkim, tylko własnemu potomstwu Szaryusza.

Starodawny to tedy herb, a jeszcze za Pogańskich monarchów w Polszcze w swoich herbownych znać dobrze zasłużony, skądby jednak swoje miał początki, trudno zgadnąć dla dawności jego. To wiem, że pzredtem kopia znakiem była królewskiej godności, *Bina manu lato crispantem hastilia ferro memorat*, *Virgil. Aeneid.* Lysippus za świadectwem *Plutarcha* kopią w ręce dał Alexandrowi Wielkiemu, gdy jego statuę wyrobił: a Pogańskie zabobonne wieki Bożkom swoim na znak bóstwa ich i władzy, kopie w ręce dawali, jako Marsowi, Palladzie i t. d. mówi *Cyrill.* Wiemy to z Festa Pompejusza, że rycerskim ludziom, na znak męztwa ich, kopie rozdawano, także *Lucio Sicinio Dentato* osmnaście kopji za odwagę jego w różnych okazyach pokazaną dostało się, o czem *Valer. Maximus lib.* 3. *cap.* 2. *fol.* 136. i *Lipsius de milit. Roman. lib.* 5. *fol.* 448. Wiem i to że kiedyś kwitnął Sarus Król Gotów, który Radagasa zbil na głowę, i niewolników od niego odbił, koło roku 406. *Parisius in Slavia* rozumie, że to imie Szary w Polszcze naszej od potomków tego Sarusa rozplenione. Tenże powiada, że herb ten nabyty od jednego z Sarmatów na wojnie z Rzymiany, trzema włóczniami przebitego, ile jako on dowodzi, że kopie Polskie dłuższe są, Rzymskie zaś krótsze, i do tego kształtu, jaki jest w herbie, podobniejsze, i zowią się Sarissae. W cudzych krajach niewiem, żeby kto podobnego herbu zażywał: tylko *Petra Sancta cap.* 63. twierdzi że Carloveuszowie w Brytannji trzy kopie złote, u których końce wysrebrzone, w herbie noszą.

Przodkowie domu tego.

Zdzisław arcybiskup Gnieznieński XVI. prawdać że go *Janicius* do herbu Ciołek naciąga, atoli ja z większą częścią autorów trzymam, że tu należy: z kanonika Gnieznieńskiego na tę katedrę wstąpił 1184. gdzie siedząc lat piętna-

ście, stał się wszystkim wizerunkiem dobrego pasterza, bo i duchowieństwo karnością kościelną obostrzył, i kościół katedralny w bogaty od złota srebra i pereł apparat ubogacił: nadto wyciąwszy wiele lasów, chrostów, na pustych i zarosłych polach, wiele wsi założył i miasteczek, poszedł do Pana po zapłatę prac swoich w roku 1199. *Długosz w Historyi* swojej, jemu synod Łęczycki, na którym klątew wydano, na wszystkich dobra kościelne szarpiących, przypisuje, atoli *Damalew. in Vitis Archiep. Gnesn.* z słusznych racyi dochodzi, że to Piotra antecessora jego dzieło było.

Tomasz biskup Wrocławski na Szląsku, obrany 1232. o czem *Długosz w Historyi*, mąż i nauki i roztropności niepospolitej; wiele jednak na tej pasterskiej funkcyi ucierpiał, od Bolesława łysego książęcia Legnickiego, w Gorce albowiem dobrach opata *S. Mariae de Aranda* dokąd był zjechał na poświęcanie kościoła, pojmany, i z Bogufałem proboszczem, i z Herkardem kanonikiem, i w zamku Ulaj do więzienia wtrącony, kędy nad podeszłym w lata, litości nie mając biskupem, póty go trapił książę, aż wymęczył na nim, to, czego sam chciał; tak wyszedłszy z niewoli, w krótce potem przeniósł się na wolność synów Boskich 1267. Rządził tą katedrą lat 35. w pobożności wielkiej. *Długosz histor.*

Bernard arcybiskup Lwowski, koło roku 1380. infułatem zostawszy, w żwawie się o dobra kościelne i prawa ujmował. *Scrobiszov. in Vitis Archiep. Halicien. et Leopol.* Umarł koło roku 1391. N. Schary starosta Bobrownicki na Dobrzyńskiej za Władysława Ks. Opolskiego 1396. *Długosz.* Piotr kasztelan Sendomierski w roku 1336.

Wszyscy Jeliczykowie rozumieją za najstarsze gniazdo swoje, Mojkowice w Sieradzkiej ziemi, w powiecie Piotrkowskim, przy których jest zamek, nie daleko na rzeką Pilcą stary murowany, rzeczony Surdega już spustoszały, a to była własna majętność Floryana Saryusza rycerza, o którym wyżej, z tych był Zegota z Mojkowic, chorąży Sieradzki 1433. *u Łask. w Statut. fol.* 52. i Mikołaj chorąży także Sieradzki 1451. *u Łask. fol.* 83. Floryana i Zegoty braci rodzonych dziedziców na Mojkowicach wspomina *Paprocki*, że się Floryanowi dostał Wroników i Woźniki, Zegocie zaś Mojkowice i Laski działem w roku 1410.

Herbowni.

Anszeński, *Bielski*, *Biesiad*, *Boglewski*, *Borzobochaty*, *Borzymski*, *Chilchen*, *Cieszanowski*, *Czeczel*, *Czerkawski*, *Czermiński*, *Dąbrowski*,

Dębowski, Dobrzyński, Dziduski, Dzieciątkowski, Dziewałtowski, Dziugłowski, Fanuel, Francuz, Gajewski, Gawłowski, Geometer, Gerdud, Głowa, Gołocki, Gomoliński, Gorlewski, Jajkowski, Jelitowski, Kaliński, Kamisowski, Kamocki, Kobielski, Korytko, Kossowski, Koźlarowski, Lasochowski, Litosławski, Luczeliński, Łącki, Łapczyński, Łazniński, Łochyński, Łukowski, Małecki, Makowski, Marcinowski, Michałowski, Mietelski, Mirski, Misiowski, Modrzewski, Mokrski, Morawicki, Mrowiński, Myśliborski, Pachołowiecki, Paczanowski, Pajewski, Paprocki, Pieczkowski, Pieniążek, Piwakowski, Postękalski, Prumieński, Radogoski, Rajski, Romiszowski, Secygniowski, Serny, Sielnicki, Skokowski, Skorkowski, Sokolnicki, Stokowski, Strumieński, Sypniowski, Szczekocki, Szydłowski, Tarnowski, Węgleszyński, Wielkołucki, Wierzejski, Wilczkowski, Wilkowski, Wolski, Wrzeszyński, Zakrzewski, Zaleski, Zamojski, Zeromski.

Oprócz tu wymienionych familji, wielu jeszcze i sam *Niesiecki* w ciągu dzieła herb ten przyznaje, a więcej jeszcze *Kuropatnicki, Małachowski* i *Wielądek* przydają. Familie te są następujące:

Białecki, Bielawski, Biesiadecki, Dziaduski, Dzyryłł, Frank, Hilchen, Jakliński, Kicki, Koziaroski, Kozierowski, Krainski, Lasota, Libicki, Lneżeliński, Łaziński, Pijakowski, Raciborowski, Remiesz, Romer, Skąpski, Sliwicki, Sławianowski, Słowiński, Słupski, Stawowski, Szczepankiewicz, Szczerbicz, Witowicz, Wojciechowski, Wyrzejski, Zawisza, Żelechoński, Zieliński.

Jelitowski *herbu Jelita*, widziałem jednego z nich nadgrobek w Krakowie u S. Trojcy z tym herbem. Stanisław Jelitowski kanonik Kaliski, na dworze Zygmunta **III.** długo lata swoje trawił, umarł 1618. z nadgrobku jego w Warszawie. *Starowol. in Monumen.*

Jelski *herbu Pielesz*, w księztwie Litewskiem. Mikołaj Jelski stolnik Piński, z Brześciańskiego województwa, poseł na sejm 1629. ztamtąd deputowany na trybunał fiskalny Litewski. *Constit. fol.* 15. Krzysztof stolnik Mścisławski w województwie Wileńskiem 1648. sędzia *Compositi Judicii* w Warszawie. Łukasz marszałek Piński, posłował na sejm 1662. *Constit. fol.* 2. odważnie stawał przeciw Kozakom pod Zwańcem, siostra jego była za Jakóbem Jelcem. Roman rotmistrz królewski. *Kojał. in MS.* Jelska Helena była za Mikołajem Dolskim chorążym Pińskim. Józef stolnik Mozyrski 1700.

W roku 1778. Józef Jelski, chorąży Grodzieński. — W r. 1788. Franciszek podkomorzy Starodubowski. — Konstanty stolnik. — *Krasicki.*

JEŁOWICKI **HERB.**

Jest brama obozowa w polu czerwonem, nad bramą krzyż, *Okolski tom.* 1. *f.* 297. takimże kształtem herb Ogińskich i Puzynów opisał, *Ksiądz Kojałow. in MS.* tylko że nad bramą krzyż u nich rozdarty, z tej bym tedy racyi rozumiał, że i Jełowiccy jedenże dom z Ogińskiemi, lubo w krzyżu, albo z omyłki, albo z odmiany jakiej, taka się pokazuje różność: wszakże ich niektórzy do kniaziów Pereasławskich referują. Dom na Wołyniu starodawny. *Metryka Wołyńska* 1528. Jełowickiego Hniewosza wspomina. Maciej miał za sobą Marussę księżniczkę Ostrogską, za Zygmunta Augusta, Mikołaj Alexandrę księżniczkę Czartoryską, Jana córkę, koło roku 1590. *Geneal. Czartor.* Jełowicka Mikołaja Ks. Poryckiego małżonka. *Geneal. Wiśniow.* Krzysztof podstoli Wołyński, poseł na sejm 1620. ztamtąd deputat na trybunał Radomski. *Constit. f.* 20. Zacharyasz najprzód wojski Krzemieniecki sekretarz królewski, i pisarz kancellaryi koronnej 1611. potem stolnikiem Kijowskim zostawszy, posło-

wał na sejm 1629. zkąd był deputowany na trybunał Radomski. *Constitut. fol.* 12. Philon sędzia kapturowy Wołyński 1632. potem wojski Krzemieniecki, tenże zda mi się Philon sędzia grodzki Krzemieniecki, miał za sobą Balicką córkę Jacka. Hieronim starosta Chełmski. Jakób pisarz ziemski Łucki, a potem sędzia. Daniel podkomorzy Krzemieniecki 1632. ten dwa razy śluby małżeńskie ponawiał, pierwszy raz z Pilawską, drugi raz z Czołhańską, syn jego Maciej łowczy Wołyński, z Zofji Kurdwanowskiej, kasztelanki Zawichojskiej z Branickiej urodzonej, spłodził synów czterech. 1. Jan łowczy Wołyński, któremu (zda mi się Katarzyna Tarnowska herbu Rolicz, chorążanka Żydaczowska) dwóch synów powiła, Marcina starostę Szczurowieckiego, chorążego usarskiej chorągwi, posła na sejm Grodzieński 1726. żona jego Baranowska, z niej synowie Antoni i Xawery, i Mikołaja skarbnika Wołyńskiego, żona jego księżniczka Czetwertyńska. 2. Józef miecznik Wołyński, ten zrodził Franciszka, starostę Nowosielskiego, i córkę Niemierzycową kasztelanicową Kijowską. 3. Hieronim Maciej, ten młodsze lata swoje w obozie polerował, dalsze w duchownym stanie Bogu poświęciwszy, kanclerzem Lwowskim, kantorem Łuckim i Przemyskim, kanonikiem Krakowskim i Chełmskim wkrótce urosł; z tych kapituł trzynaście razy deputatem na trybunale koronnym zasiadał. Pod czas rewolucyi Szwedzkiej do uspokojenia ojczyzny, zażywał go August wtóry, dufając wrodzonemu obrotowi jego. Regencyą potem wziął W. Ks. Litewskiego, dalej został biskupem Pelleńskim, suffraganem, proboszczem, i officyałem generalnym Lwowskim, sekretarzem koronnym. 4. Kazimierz starosta Hulanicki, który z Wilzanki spłodził synów, Franciszka, strażnika Inflantskiego, Michała łowczego Owruckiego: córka tegoż Macieja łowczego, a siostra tych braci Teresa, dostała się w małżeństwo Wojciechowi Olędzkiemu kasztelanowi Chełmskiemu. Do tegoż domu należą, Jędrzej Bożeniec (bo się tak wszyscy piszą) Jełowicki wojski Łucki, o którym *Konstytucya* 1667. *fol.* 25. Jan kanonik Łucki 1680. Eliasz 1648. Alexander miał za sobą Helenę Kuberską. Dymitr chorąży Czerniechowski, dziedzic na Sokolu, mąż rycerski.

W roku 1778. Marcin Jełowicki kanonik Lwowski. — Michał łowczy Łucki. — Stanisław miecznik Łucki. — Stefan regent ziemski Krzemieniecki. — W roku 1788. Stefan podsędek Łucki. — Tomasz scholastyk Kijowski. — *Krasicki.*

Jełowicz Bukojemski *herbu Nałęcz*, o nich świadczy *Kojałow. in MS.* że są w księztwie Litewskiem, jam o nich pisał w drugim tomie *fol.* 357.

Jełżecki. Jełżecki podkomorzy Mozyrski miał za sobą Annę córkę Rzewuskiego Stanisława sędziego Lwowskiego.

Jemielicki *herbu Bożawola,* w Łomżyńskiej ziemi. Wawrzeniec, Adam 1632. Walentyn 1674. Jemielitowie czy Jemieliczowie.

Jemielnicki, w Bieckim powiecie. Jędrzej z Jemielnika Jemielnicki, w Prusiech i w Moskwie, w różnych expedycyach, za Zygmunta III. i Władysława IV. dobrze zasłużony, umarł 1638. jako z jego nadgrobku wypisał, *Starawolski in Monum.*

Jemielski *herbu Nieczuja.* N. Jemielski kasztelan Kowalski, córka jego Elżbieta była za Dąbskim, kasztelanem Słońskim, matka Stanisława Dąbskiego, biskupa Krakowskiego, brat jej kasztelan także Kowalski. Stanisław skarbnik Inowrocławski, o nim świadczą *Konstytucye* 1613. Jan kasztelan Inowrocławski, rozsądku wielkiego. *Biezanow. Flos rosarum.* Stanisław poseł na konwokacyą 1674. *Constitut. fol.* 15. wojskim był Inowrocławskim, syn jego Tomasz.

Jemiołkowski, w Kaliskiem województwie, Jan 1632. Jarosz 1674. Jemiołkowscy, podpisali elekcye królewskie. N. była za Janem Gosławskim.

Jemiołowski *herbu Poraj*, pod Gnieznem, a teraz w województwie Bełzkiem. Jemiołowski Mikołaj 1676. o nim *Konstytucya fol.* 4. N. Jemiołowski miał za sobą Katarzynę Iłowicką, z której córka Anna Maszkiewiczowa. Adam sędzia grodzki Bełzki, umarł 1628. miał za sobą Bolestraszycką, pozostałą wdowę po Czerkasie, ale to małżeństwo niepłodne.

Jenicz *herbu Drya*, w Lidzkim powiecie, tak o nich pisze *Ks. Kojałow. in MS.* Eliasz, Jerzy, Stanisław, Paweł, Jeniczowie 1632. z Wołyńskiem województwem, podpisali elekcyą Władysława IV.

Jerlicz *herbu Lis*, na Podolu, z tą jednak różnicą tego herbu zażywają, że przez strzałę jelce nie prosto, ale na ukos kładą, od prawej strony tarczy z góry na dół na lewą, tak go opisal Michał Jerlicz.

Pius Jerlicz wojski Kijowski, w roku 1762. — brat jego cześnik Czerniechowski, zostawuje potomstwo, z tych Jan. — N. Jerlicz brygadyer wojsk koronnych pojął *Proskurzankę.* — Siostra Jerlicza Piusa za Proskurą cześnikiem Kijowskim. — *Krasicki.*

Jerzmanowski *herbu Dołęga*, w Prusiech i w Kujawach. Jan Jerzmanowski z województwem Inowrocławskiem podpisał elekcyą Jana Kazimierza. N. miał za sobą Kwiatkowską, z ktorą spłodził trzech synów, Jakóba, Wawrzeńca, i Grzegorza. Jakób osiadł w Wielkiej-Polszcze na Kęsicach, pojął Katarzynę Zawadzką, która mu powiła dwóch

synów, Jana i Michała młodo zmarłych, i córkę Jędrzeja Tomickiego małżonkę. Wawrzeniec osiadł w Łęczyckiem na Byszewie, Goraju i Zbijewie, pojął Helenę Idzikowską herbu Nałęcz, ta mu urodziła trzy córki: Konstancyą Wojciecha Leszczyńskiego herbu Ślepowron, komornika Łęczyckiego, Maryannę Wojciecha Przedworskiego, Franciszkę Dzierżawskiego Franciszka, pisarza Łęczyckiego, małżonki; synów zaś dwóch, Macieja od którego z Odechowskiej został się syn Jan, żona jego Agnieszka Wyrzykowska, i Alexandra, który wstąpił do zakonu Soc. Jesu. Grzegorz osiadł w Sieradzkiem, pojął 1*mo voto* Otrębossownę, z niej miał córek dwie, a trzech synów, Jana, Sebastyana, Seweryna. Jan dworską traktując umarł: Sebastyana żona Konopnicka, z której synowie Michał, Marcin, i Kasper, i córki dwie, Ewa Mietlicka, Teresa jeszcze Panną. Seweryn wojnę przez wszystek czas traktując, pojął potem Porczyńską, z niej ma synów dwóch, córkę jednę, 2*do voto*, Grzegorz, ożenił się z Teresą Zawadzką, z niej spłodził córkę Ewę, drugim związkiem Szamowską, i synów trzech, Rafała, Józefa, i Wojciecha ludzi rycerskich, z tych Rafał umarł młodzianem. Wojciech także na Podole z chorągwią poszedłszy, ten świat pożegnał. Józef pojął Waliszewską. Anna Jerzmanowska Mateusza Rytelskiego małżonka.

W roku 1772. Franciszek Jerzmanowski pisarz grodzki Przedecki pojął w Warmji *Hałyńską* dziedziczkę majętności *Eldyckiej* — w roku 1788. chorąży Inowłodzki, — z Hałyńskiej ma potomstwo córkę i synów trzech. — Urban Jerzmanowski regent ziemski i grodzki Warszawski. — *Krasicki.*

Jerzykowicz *herbu Leliwa.* Monwida Wojciecha, wojewody Wileńskiego syn drugi Olechno, spłodził Mikołaja, którego synów piąciu: Jerzy albo Jerzyk, od którego Jerzykowiczowie, Zuk, Jędrzej i Felix. Z tych był Kasper podkomorzym Mielnickim, posłem na sejm 1669. i podpisał unią Litwy z Koroną, *Constit. fol.* 172. żona jego Raczkowna, z którą zostało potomstwo. Bracia jego, jako *Paproc.* nie synowie, jako *Okolski*, Malcher i Jan starosta Mielnicki i Łosicki, obadwa ludzie rycerscy, z tych Jan z Jadwigi Jundziłowny miał potomstwo, umarł 1558. córka jego Elżbieta dostała się w małżeństwo Prowanie staroście Będzińskiemu, pisze o nim *Tricesius Epigram. lib.* 1. *cap.* 1. Hieronim podkomorzy Drohicki, z sejmu 1591. komissarz do rozgraniczenia między województwy, Brześciańskiem i Podlaskiem, *Constit. fol.* 617. i 1596. *fol.* 683. i do zapłaty wojsku Litewskiemu 1607. *Constit. fol.* 878. żył jeszcze 1611. Kazimierza Jerzykowicza wspominają niektóre dzieje. W zako-

nie naszym trzech ich Bogu się poświęciło, jeden Stanisław prowincyał, a potem wizytator prowincyi Polskiej 1659. r. Drugi Jakób rektor kollegium Brzeskiego 1650. Trzeci Mikołaj kaznodziejską funkcyą wsławiony, umarł w Sendomierzu 1680. któremu kollegio cztery tysiące zapisał. Gabryel podkomorzy Mielnicki 1638. z sejmu komissarz do rozgraniczenia. *Constit. fol.* 25. Jerzy Monwid marszałek Wiłkomierski poseł z Podlaskiego 1648. Stanisław wojski Podlaski, Kasper miecznik Podlaski, Gabryel, Władysław, Kasper i Jan 1648. Placida zakonnica Benedyktynka w Wilnie 1676. Piotr na kollegium nasze dobroczynny w Brześciu. Eleonora Nikodema Jabłonowskiego, podsędka Nurskiego, małżonka.

Jerzykowski *herbu Ostoja*, w Wielkiej-Polszcze. Wojciech Jerzykowski z Iwieńską herbu Łodzia, zostawił synów, Stanisława i Dobrogosta, burgrabiego Konińskiego, drugim związkiem z Palecką zostawił, Jana, Tomasza, i Piotra.

Jerzyński. Stanisław Jerzyński w ziemi Warszawskiej, poborca z sejmu 1629. naznaczony, o czem *Constit. fol.* 22.

Jesiotrowski *herbu Sztumberg*, w Podlaskiem województwie. Tych *Starowol. in Monum.* z nadgrobku wypisał. Kasper Jesiotrowski podpisał elekcyą Jana Kazimierza.

Jesman *herbu Korczak*, w księztwie Litewskiem. Paweł i syn jego Jan Jesman, dworzanin królewski, był Gońcem do Moskwy 1527. Hleb pisarz Litewski, komissarz z Moskwą pod Siebuzem 1543. poseł do stolice 1548. wielkim statkiem niechciał kniaziowi Moskiewskiemu dać Carskiego tytułu. Krzysztof najprzód pisarz ziemski, potem podsędek Słonimski, zostawił synów jedenastu. Mikołaj, Damian, Samuel 1632. Krzysztof młode lata w cudzych krajach na działach rycerskich z wielką sławą strawiwszy, w Polszcze był najprzód chorążym Słonimskim 1663. potem kasztelanem Nowogrodzkim, nakoniec wojewodą Smoleńskim, z synów jego jeden był Dominikan, człowiek godny, S. teologji doktor, przeor w Wilnie, i na inszych miejscach. Damian chorąży Słonimski 1674. Samuel w tymże roku, w województwie Połockiem. Mateusz Jesman pisarz ziemski Słonimski 1704. przydają sobie z nich niektórzy, Jesman Synkowski, Samuel 1700.

W r. 1788. Ignacy Jesman sędzia ziemski Płocki. — *Krasicki.*

Jewłaszewski *herbu Topor*, w Nowogrodzkiem. N. marszałek, Słonimski, syn jego Kazimierz Ludwik Jewłaszewski posłował na różne sejmy, kędy go Rzeczpospolita na różne funkcye narażała, jako 1627. *Constit. fol.* 9. 1647. deputat na trybunał skarbowy, *Constit. fol.* 44. potem był

kasztelanem Smoleńskim, nakoniec wojewodą Brześciańskim roku 1662. był komissarzem do Kozaków, do Kurlandyi i indziej.

Jewłaszko *herbu Korczak.* Iwan Jewłaszkowicz jeden z Panów Litewskich, przy Witoldzie zabity na wojnie od Tatarów 1399. *Kojałow. in MS.* Wasila i Marka Wasilewicza, wspomina *Paproc.* Hrehory Markiewicz Jewłaszko zabity pod Sokalem.

JEŻ HERB.

Ma być w polu czerwonem Jeż w kłębek zwiniony, głowę przy ziemi trzymający, w lewą tarczy głową obrócony, na hełmie trzy pióra strusie kładzie, *Ks. Kojał. in MS. Okol.* ten herb bez hełmu położył; zkądby zaś początki swoje miał ten klejnot, żaden autor nie namienia, to tylko przydają, że się Lisowscy w Pomorskiem województwie, ba i w Litwie, tym herbem pieczętują.

Poźniejsi heraldycy następujące familie do herbu tego przyłączają:
Gąsiorecki, — Jeż, — Lisowski, — Łosowski.

Jeż *herbu Drzewica*, w ziemi Łomżyńskiej i w Radomskim powiecie. Jeż chorąży Sochaczewski, *u Karnkowskiego in Constit. Synodal. fol.* 86. w roku 1446. Jan podkomorzy Łomżyński, i gubernator książęcy 1453. *Statut. Masov. f.* 98. Stanisław podwojewodzy Sochaczewski 1648. a Jakób w województwie Kijowskiem. Zuzanna Stefana Zaborowskiego małżonka. Są i w Przemyskiej ziemi. Jeżowna ksieni klasztoru S. Benedykta w Przemyślu.

Jezbuto. Jezbuto mąż w księztwie Litewskiem, między innemi Panami znaczny, w roku 1290. od Krzyżaków z pięciąset ludzi zbity, prawda że sam z tej klęski zdrowo wyszedł, przecież w tymże roku, gdy na mistrza Krzyżackiego z Litwy z plonem bogatym wracającego napadł; żwawo na

niego natarł, tam kopią przebity, już na ziemi leżąc, przecież ostatniemi siłami zdobytemi, jeszcze swego adwersarza ranił. *Dusbruchius.*

Jezierski *herbu Prus 2do*, w Czerskiej ziemi. Adam Jezierski burgrabia Rawski 1581. poborca w Kaliskiem województwie. *Constit fol.* 394. Gabryel starosty Liwskiego towarzysz 1582. pieszo szedł do szturmu pod Pleszkowem. *Paproc. fol.* 405. Jan pisarz ziemski Łucki, miał za sobą Lukrecyą Bonarownę. N. pojął Dorotę Piotra Sobola córkę, z której był syn Jędrzej, a tego zda mi się córka Rozwadowska. Franciszek chorąży Łukowski, Józef stolnik Łukowski, żona jego Maryanna Raciborska, pozostała wdowa po Michale Szamowskim, z której oórka Helena była za Józefem Wężykiem Rudzkim. Krzysztof Jezierski starosta Grodecki 1718. tenże czy inszy podstoli Kijowski, żona jego Zofia Stojeńska, sędzianka ziemska Lubelska. Tomasz w województwie Lubelskiem 1674. Maciej poborca w Kijowskiem 1581. *Constit. fol.* 395. Joanna była za Piotrem Antonim Cielemeckim. Ludwik podstoli Lubelski, miał za sobą Wiktoryą Stojeńską, sędziankę ziemską Lubelską. Elżbieta Pawła Stojeńskiego, podstolego Buskiego, Franciszka Remigiana łowczego Latyczowskiego małżonki.

W roku 1778. Rajmund Jezierski biskup Bakoński, z Dominikana, kanonik Lwowski. — Józef skarbnik Lubelski. — Józef regent ziemski Lubelski. — Jacek chorąży Łukowski. — Rajmund cześnik Łukowski. — Piotr skarbnik Łukowski. — Jacek Jezierski kasztelan Łukowski. — Franciszka Jezierska małżonka Jana Charczemskiego kasztelana Słomskiego, ponowiła śluby małżeńskie z Rożnowskim chorążym Czerwonogrodzkim. — *Przypisy Krasickiego.*

Jezierski *herbu Rogala*, w Pomorskiem województwie. Simon Michał Lewalt Jezierski, i Jan 1632. Michał sądowy Mirachowski, miał za sobą Czarlińską, Konstantyn sędzia ziemski Tucholski, poseł na konwokacyą r. 1696. N. archidyakon i officiał Kamiński umarł 1715. N. miał za sobą Przebendowską, i z niej potomstwo. Jerzy Lewalt Jezierski pierwszy się z Prus do Litwy przeniósł umarł 1594. miał synów sześciu, i córek cztery, z których jedna była za Hamszejem. Balcer marszałek dworu książęcia Radziwiła, który z Szemetowną spłodził jednę córkę. Kryspin z Obryńskiej miał synów, Piotra i Jerzego, i córek siedm. Jan kanonik Wileński, Pawła żona Buchowiecka, Jerzego z Łoknickiej dwaj synowie Michał i Jan. Marcina z Dziewałtowskiej córek było cztery, synów jedenaście, nie zostało się jednak tylko czterech, Jan, Kazimierz, Krzysztof i Marcin, inni młodo pomarli. Marcin syn Marcina, zostawił syna Piotra, córki

dwie Barbarę i Dorotę. Placid przeor Orszański, zakonu Ś. Dominika.

W roku 1778. Jan Lewald Jezierski regent grodzki Kowalski. — Michał chorąży Pomorski. — Jan sędzia ziemski Tucholski. — Karol regent ziemski Morachowski. — *Krasicki.*

Jezierski *herbu Topor*, w Wielkiej-Polszcze. Wojciech i Franciszek, Przecław na Jezierzach; Stanisław i Sebastyan Jezierscy, podpisali konfederacyą Zatorską r. 1705. Franciszek r. 1611. senior Luterski.

JEZIERZA HERB.

Ma być w polu czerwonem krzyż Kawalerski, na krzyżu kruk w pysku pierścień trzymający, głową w prawą tarczy obrócony, na hełmie trzy pióra strusie: to *Okolki*, atoli drudzy nie piszą że kruk na krzyżu, ale tylko ptak. *Bielski fol.* 172. *M. S. P. Kojał.* Ten herb miał z sobą do Polski przynieść Willibaldus Francuz, arcybiskup pierwszy Gnieznieński, ten wstąpił na tę katedrę w roku 966. siedząc na niej lat cztery, żyć przestał w roku 970. atoli drudzy tego Willibalda do herbu Krucyni pociągają.

Herbowni.

Bogusławski, *Galczewski*, *Żelazo.*
Cwiklowski, *Szczycieński*,
Drozdowski, *Szymanowski*,

Kuropatnicki, *Małachowski* i inni — podają następujące familie jako tego herbu używające:

Jezierzyński, — *Niemierza*, — *Niemira.*

Jezierzyński, w ziemi Warszawskiej. Stanisław i Wojciech 1632. Seweryn w Wileńskiem województwie 1648. Stanisław pisarz ziemski Warszawski 1647. Adam 1674. N. miał za sobą Katarzynę Dąbrowską, herbu Kuszaba. Są i Jezierniccy, herbu ich niewiem z tych Jan Karol miał za sobą Zofią Witkowską.

Jeziorkowski *herbu Radwan*, w Warszawskiej ziemi, Adam i Wojciech 1632. Augustyn, Wacław, Jan i Ignacy Jeziorkowscy 1648. N. Jeziorkowski miał za sobą Sienińską, z której córka poszła za Antoniego Ryszkowskiego, ale z nim żyła bezpotomnie, 2*do voto* poszła za Mokronowskiego, chorążego Rawskiego. Jeziorkowski podstoli Piński, Jan chorąży Rożański, Adam i Alfons 1674.

W roku 1788. Stanisław Jeziorkowski komornik graniczny Krakowski. — *Krasicki.*

Jeziorkowski *herbu Rawicz*, w Sendomierskiem i Podolskiem województwach. Jan 1570. *Paproc. w Panoszy.* Walentyn Jeziorkowski miecznik Podolski, wspominają go *Konstytucye* 1635. *fol.* 41. Stanisław miał za sobą Zofią Lanckorońską, z której syn Jan: *Acta Castren. Camenec.* 1626. był ten Jan komissarzem do rozgraniczenia, między województwem Podolskiem i Wołochami, z sejmu 1661. *Const. fol.* 26. Któryś z nich miał za sobą Smiotanczankę chorążankę Podolską, i z nią córek dwie, jedna z nich poszłą za Swirskiego, miecznika Podolskiego, 2*do* za Konradzkiego, 3*tio* za Cwilichowskiego, 4*to* za Wołodyjowskiego, z wszystkiemi jednak żyła *sterilis.* Druga jej siostra była za Dzierżkiem. Ludwik Annę Drohojewską, chorążankę Przemysłką, był sam stolnikiem Brzeskim, z niej spłodził dwie córki, Katarzynę najprzód Porajską,, 2*do* Gurską, 3*tio* Urbańską, i Eleonorę Omiecińską.

Jeżowski *herbu Ciołek.* Macieja Jeżowskiego, Król Zygmunt I. między rycerstwo Polskie policzył, a Maciej Drzewicki, arcybiskup Gnieznieński, Bernard Maciejowski kasztelan Czechowski, i z synem Samuelem Gnieznieńskim i Krakowskim nateneczas kanonikiem, i z innemi Vitelliuszami, do herbu go Ciołek przypuścili, o czem czytałem *list tego Króla in MS. Petricov.*

Jeżowski *herbu Jastrzębiec*, w Płockiem województwie. Z dawna pisali się z Jeżowa. N. Jeżowska była za Łysakowskim Pawłem podkomorzym Łomżyńskim. Bartłomiej z Przedborską spłodził córek cztery, z tych Jadwiga Janowi Makomeskiemu, Anna Grzymisławowi Goślickiemu, Elżbieta Jędrzejowi Paprockiemu, Zofia Dziewanowskiemu, zaślubionę, i synów dwóch: Jana, ten bezżenny, i Bartłomieja, który tak z Chomętowską herbu Prus, jak i z Zdżarką herbu Gozdawa, żadnego nie zostawił potomstwa. Od drugich Jeżewskich Skubajewscy rozplenieni. Maciej na Zarzecu i Gilinie dziedzic, zostawił z Rościszewską herbu Junosza syna Rosłańca, ten także z Nieborską syna. Jan który w Kucharach dziedziczył, z Konarskiej herbu Jastrzębiec, spłodził dwóch synów. Jana

Plebana Jeżewskiego, i Zygmunta, o których czytaj pod Geschaw. Maciej i Piotr 1632. Wojciech i Jan Jeżowscy 1697.

Z tych Jeżewskich Maciej był rotmistrzem wojska Polskiego, zostawił synów Jana i Jerzego. — Jerzy rotmistrz bezpotomny umarł, Jan zaś także będąc rotmistrzem miał tylko córki, które fortunę w obce domy zaniosły.

Marcin Jeżewski podczaszy Płocki, rodzony stryj Macieja, rotmistrza wojsk koronnych, na *Skotynianach* w Podolu i indziej dziedzica, zostawił syna Piotra.

Piotr chorąży Płocki, dziedzic na *Jeżewie*, kościelnem Zarzecu zwanem *Jeżewo*, *Szumsku*, *Gilinie*, *Grombicach*, *Golendzinowie* i t. d. wszystkie siły i myśli utopił w służbie wojennej, potem wszedł w kontrakty małżeńskie z Katarzyną *Podoską*, kasztelanką Zakroczymską, z którą spłodził syna Macieja i córkę Katarzynę Bielińskiego, chorążego Ciechanowskiego żonę.

Maciej Jeżewski, mąż do wszelkich wysokich rzeczy urodzony, kasztelan Warszawski, starosta Złotoryski i Stanisławski, którego znakomite skrypta Królów i przywileje dystyngwują i wspominają, także epitafia nad grobem jego wyrażone w Jeżewie, w chorze i na wieży kościoła jego. Przysposobił niepoślednie fortuny potomstwu swojemu, miał za sobą w małżeństwie Zofią *Szumińską*, kasztelankę Dobrzyńską, będąc dziedzicem na dobrach w województwie Płockiem *Jeżewie* zwanem kościelnę z przyległościami, Zarzecach zwanych *Jeżewem*, *Skubajewie*, *Żytowie*, *Kwaseninie*, *Skoczkowie*, *Szumsku*, *Gilinie* i *Kucharach* i t. d. *Grombcu* z przyległościami, *Borkowie*, *Wulce* w powiecie Bilskim, *Kowalewie* z przyległościami, w ziemi Warszawskiej mieście Pradze, części szlacheckiej zwanej *Golendzinów*, *Krupkach*, *Matkowie*, i *Ciżach*. Tenże miał trzech synów: Wawrzeńca, który był w wojsku Polskiem rotmistrzem; Stanisława, który zasłużył sobie być w wojsku imperatora Rzymskiego generałem majorem, z bratem swoim mało młodszym tamże pułkownikiem.

Wawrzeniec Jeżewski, rotmistrz Polskiego wojska, dziedzic dóbr *Jeżewa* kościelnego, *Grzędowa* z przyległościami, *Szumska*, *Grombca*, *Żytowa* i *Wulki* z attynencyami, *Borkowa*, *Kościelnego*, *Kowalewa*, *Dziwanowa* z przyległościami, mąż wielkiego umysłu i w rzeczach experyencyi, pojął sobie w małżeństwo Katarzynę *Garlińską*, miecznika Ciechanowskiego córkę, a siostrę rodzoną Mikołaja kanonika katedralnego Krakowskiego, z którą spłodziwszy dwóch synów: Bartłomieja i Wojciecha, chciwy zwycięztwa animusz przeniósł do obozu i wojska, pod Królem Janem Kazimierzem, podczas rozpalonego na ten czas zewsząd ognia marsowego, gdzie pod Beresteczkiem w potyczce niebezpiecznej z Tatarami i Kozakami, za wodza ich rebellizanta Chmielnickiego, mężnie na placu poległ.

Bartłomiej Jeżewski, rotmistrz wojska Polskiego, i brat jego Wojciech, przez lat dwadzieścia wojskową służbę odprawiali, pod mocnym Polskich pułków regimentarzem Czarneckim, wojewodą Ruskim, który regimentarz jako chwalebnie *cum manu militum congregata*, i dywizyami wojska Polskiego wszędzie stawał przeciwko ojczyzny nieprzyjaciołom, wiadomo o tem czytającym dzieła jego. Szwedom wstręt od Polski czyniąc, Pomeranią Szwedzką zdezelował, i kraju połowę tychże ogniem zniszczył, przy-

był potem tenże rycerz pod Połonkę, gdzie wielką pomoc uczynił hetmanom Litewskim, przeciwko wodza Chowańskiego, wodza niezmiernych wojsk Moskiewskich, z których pogrążku i upadku, pamiętne wiktoryi Polskich powstały trofaea. Dalej prosekwując zwycięztwo regimentarz Czarnecki, Kozaków i Tatarów najczęściej tryumfował, o czem wiele pisze *Vespasianus Kochowski in Historia.* Wojciech Jeżewski podczas batalji z Kozakami na Podolu, bezżenny życie położył.

Bartłomiej Jeżewski, rotmistrz wojska Polskiego, starosta Mławski, dziedzic dóbr *Jeżewa* kościelnego z przyległościami, *Grombieć* z przyległościami, *Borkowa* kościelnego z przyległościami, *Szumska*, *Kowalewa* i *Dziwanowa* z przyległościami. Na ostatek spracowany i na siłach zwątlony, w wielu bataliach i różnych attakach, obozów i fortec dobywając, kilka razy dzidami skłóty, i siedmkroć strzałmi zraniony, od nieprzyjaciela ojczyzny postrzelony, z życiem powróciwszy do domu, Bogu ducha oddał. Miał w dożywotniej przyjaźni Konstancyą *Wilkanowską*, Mikołaja kasztelana Wyszogrodzkiego córkę, z którą miał dwóch synów, Adama i Antoniego, i dwie córki, Helenę Jana Szawłoskiego, stolnika Wyszogrodzkiego żonę, i Maryannę żonę Antoniego *in Zblicho* Zbroch, podczaszego Ciechanowskiego.

Adam Jeżewski, podkomorzy Płocki. Mąż wyborny, i dla kochania ojczyzny, i dobra publicznego pamięci godny, który pierwszą młodość ofiarował dworowi Najjaśniejszego Króla Polskiego Jana III. Sobieskiego, potem został pisarzem ziemskim Zawskrzyńskim, wkrótce biegłością prawa słynący, od szlacheckiego stanu podkomorzym Płockim obrany, w częstych zostawał funkcyach na sejmy walne koronne, i z przywiązanych ku niemu affektów przednich panów województwa swego, na trybunały koronne posłem, komissarzem, i deputatem, jako też podczas zamięszania w Rzeczypospolitej, do Wielkiego Piotra Imperatora Moskiewskiego, i Króla Szwedzkiego Karola XII. dobywającego na ten czas Torunia, i zamkniętych sześciu tysięcy Saskiego wojska, od swojego województwa posłany delegatem, który i w konstytucyi roku 1717. sejmu generalnego uspokojenia i zawarcia konfederacyi Tarnogrodzkiej, pierwszym jest delegatem z Wielkiej-Polski, do boku królewskiego, w sądach przeciwko przestępcom tej ustawy, roku 1717. *fol.* 247. wyrażony; zkąd przyznać wam może, że *decet vos in Armis et Bello formidabiles, in Judiciis autem et Foro humanos esse*, z dzielności i spraw oczywistych.

Ten tedy Adam Jeżewski, podkomorzy Płocki żył w małżeństwie z Maryanną z Labiszyna *Kuklińską*, stolnika Ciechanowskiego córką, którą urodziła Ewa Wesslowna, hrabianka z Uściługa, Mikołaja wojewodzica i stolnika Płockiego córka, a wnuczka rodzona wojewody Płockiego, siostra stryjeczna wojewody Mazowieckiego, marszałka Najjaśniejszej Maryi Sobieskiej Królowy Polskiej; a siostra stryjeczna rodzona Wessla, starosty Rożańskiego, Makowskiego i Ostrowskiego, ojca Najjaśniejszej Księżny Polskiej, Konstantego Sobieskiego żony.

Zostawił tenże Adam Jeżewski, podkomorzy Płocki, z tego małżeństwa synów, Józefa stolnika Płockiego, pułkownika J. K. Mci regimentu konnego, hetmana wojsk koronnych polnego Wacława Rzewuskiego, starosty Chełmskiego, Drochobyckiego, Stulnickiego, Ułanowskiego i t. d. Zostawił także Adam podkomorzy

Płocki, drugiego syna Antoniego łowczego Zakroczymskiego; trzeciego Jana Maurycego, archidyakona katedry Płockiej, kanonika Kujawskiego, proboszcza Piotrkowskiego, męża w cale wybornego i wyśmienitego, uczonego, mownego, roztropnego, i tak dalece szczodrobliwego, że w średnim prawie życia swojego czasie, więcej jak ojcowskim sercem kochając braci swoich, Józefowi pułkownikowi trzy wsi darował, a Wojciechowi podstolemu, korrespondujących summ ustąpił. Czwarty syn Adama podkomorzego Płockiego Bartłomiej, który z małżeństwa z Febronią Felixa *Kuczborskiego* podkomorzego Zakrocimskiego córką, spłodził syna Wojciecha na *Zawadach*, *Negocinie* i *Turzy* z przyległościami dziedzica, podstolego Płockiego, wszedł w małżeństwo z Martyną *Oborską*, damą przedniej piękności i rekognicyi, chorążego Zawskrzyńskiego córką, z którą miał syna jednego, i córek dwie. Kazimierza pisarza ziemskiego Płockiego, Enatę czy Renatę starszą, Szymana Zboińskiego, podczaszego Dobrzyńskiego, potem Mikorskiego podstolego Wyszogrodzkiego żonę; i Maryannę młodszą, Zorawskiego podczaszego Płockiego małżonkę.

Józef Jeżewski *in tractibus* województwa Płockiego, *Jeżewa* kościelnego z przyległościami, *Szumska*, miasta *Rościszewa* z przyległościami; w ziemi Chełmskiej a województwie Bełzkiem miasta *Kryłowa* z przyległościami; w ziemi Dobrzyńskiej obojga wsi *Czomska* i *Babców* dziedzic, stolnik Płocki, pułkownik Jego Królewskiej Mości, mąż rycerski, podczas ostatniej rewolucyi, dosyć dystyngwowany; który w pierwszych rudymentach wojennych sposobił się w rycerskiej akademji Drezdeńskiej, w pułku czy rocie kadetów (pragnąc ażeby wybornie wyexercytowany, tym sposobniej mógł służyć ojczyznie) pod generałem *en chef*, regimentu pieszego Saskiego wojska, Wackerbarth, to jest porucznikiem, miejsce mający, i skończywszy ostatnią kampanią w Pomorszczyznie Szwedzkiej odprawioną, przeciwko Karola XII. zkąd wypędziwszy Króla pomienionego, i wziąwszy fortecę Stralzunt przez złączone wojska roku 1710. konserwował służbę swoję Rzeczypospolitej, otrzymawszy ofiarowaną sobie rangę z charakterem i officium kapitaństwa, od Rzewuskiego, na ten czas jeszcze wojewody Podlaskiego, hetmana polnego. Będący wcale dzielnego dowścipu i przyrodzenia człowiek, siedm razy z województwa Płockiego na sejmy walne koronne, tak w Warszawie, jako i Grodnie agitujące się, bywał posłem, raz z ziemi Zakrocimskiej, trzy razy od wojska auktoramentu cudzoziemskiego, trzy razy komissarzem na trybunał skarbowy Radomski od województwa, raz od wojska koronnego, z wielką pilnością interesa traktując, i z przywiązaniem wewnętrznych chęci, obserwujący wszędzie publiczną powagę i władzę wodzów koronnego wojska, nie dla inszej przyczyny, tylko z jedynego affektu przeciwko wolnemu stanowi i równości; któremu najjaśniejszy August III. Król Polski dał przywilej *cum Jure totali Magdeburgico* erygowania miasta ze wsi Rościszewa, w Warszawie dnia 11. Grudnia roku 1752. Zgoła temu mężowi, w wszelkich akcyach i należytościach swoich doskonałemu, bez panegiryku, przyznać się może, co mówi *de Probo Claudianus*, że jest *Mars acie*, *sensu Curius*, *veroque sequendus obsequio Pilades*, *Civis sine fraude polita*. Wszedł w kontrakty małżeńskie z wdową, Katarzyną z Rościszewskich *Wy-*

socką, kasztelanową Bidgoską, ostatnią potomką z domu Adama na *Kiszelewie* i *Wrześni* Rościszewskiego, kasztelana Raciązkiego, o którym pisze *Okolski tom.* 1. *fol.* 369. na którego ojcu Janie Rościszewskim męzka ustała procedencya, po zmarłym synie jego Janie, sędzim ziemskim Płockim bezżennym, i rotmistrzu bracie jego rodzonym, teraźniejszej Józefa Jeżewskiego żony, z którego małżeństwa ma synów dwóch. Piotra *de Alcantara* kapitana z chorągwią swoją, w regimencie konnym hetmana polnego koronnego, który w tym czasie, dla ozdoby narodu swego jest w cudzych krajach. Benedykta porucznika pod regimentem pieszym. Najjaśniejszego majestatu Polskiego, obadwa wybornej cnoty, i nadziei kawalerowie.

Drugi syn Bartłomieja Jeżewskiego rotmistrza, starosty Mławskiego, Antoni na *Kowalewie* i *Dziwanowie* z przyległościami; na *Mogielnicy*, *Prussach*, *Mogielniczce*, i *Gutowie* dziedzic, ożenił się z Magdaleną *Żurawską*, Władysława Żurawskiego podkomorzego Płockiego, męża w dostatkach i bogactwie obfitującego córką, z którą spłodził synów, Melchiora kanonika Kujawskiego i Płockiej katedry, proboszcza Łękowskiego, i Jana łowczego Płockiego; także córek trzy: Esterę, Maryannę, i Bogumiłę. Jan Jeżewski na *Kowalowie* i t. d. dziedzic, łowczy Płocki; wszedł w dożywotnią przyjaźń z Apolinarą *Karnkowską*, kasztelana Wyszogrodzkiego córką, urodzoną z *Niszczyckiej*, kasztelana Płockiego córki, z którą pozyskawszy tylko córki, sam w pierwszym młodości kwiecie, wieku swojego dokończył, nie mając żadnego syna. Estera urodzeniem pierwsza, żona Antoniego Zakrzewskiego, chorążego Zawskrzyńskiego, sędziego grodzkiego Płockiego. Maryanna młodsza, żona Kazimierza Młodeckiego, stolnika Wyszogrodzkiego, na *Sarbiejowie* z przyległościami dziedzica. Bogumiła żona Pawła na *Jaroszewie* Jaroszewskiego, podkomorzego Płockiego.

Stanisław Jeżewski, drugi syn Macieja kasztelana Warszawskiego, starosty Złotoryńskiego i t. d. a rodzony brat Wawrzeńca rotmistrza, generała majora wojska imperatorskiego, w attaku i szturmowaniu fortecy Kiel, stojącej nad portem morza Baltyckiego, w księztwie Olsztyńskiem Gottorpie, mocno azardując się, poległ i dzień ostatni życia swego skończył.

Trzeci syn Macieja młodszy, Paweł Jeżewski, pułkownik wojska imperatorskiego, powrócił do ojczyzny i województwa Płockiego, pojął w dożywotnią przyjaźń Barbarę *Molską*, chorążego Ciechanowskiego córkę, z którą pozyskał substancyą na obojgu *Modłach* z przyległościami; dziedzic na Zarzecu zwanym *Jeżewo*, *Skubajewie*, *Młotkowie*, *Gilinie*, *Kucharach*, od którego pokolenie prowadzą swoim porządkiem ci trzech bracia, Jędrzej, Paweł, i Wawrzeniec.

Jędrzej na Zarzecu zwanym *Jeżewo*, *Młotkowie*, *Mlicach*, i *Setropie*, zostawił z Anny *Mlickiej*, Jana komornika granicznego Płockiego, i podstolego Rożańskiego, który Jan z *Konaszewską* spłodził synów dwóch, Józefa kapitana regimentu konnego, buławy polnej, i Piotra chorążego pieszego regimentu, Najjaśniejszego Królewicza Polskiego.

Drugi brat Paweł, dziedzic na połowie wsi Zarzeca zwanego *Jeżewo*, na połowie *Skubajewa*, *Kucharach* i *Gilinie*, przyczynił substancyi w Gostyńskiej ziemi, *Szczawin* wielki, *Rybie* i *Grabie*,

który z Teresą *Ciechanowską* spłodził synów trzech, Marcina pisarza ziemskiego Gostyńskiego, który z małżeństwa Katarzyny *Szczawińskiej*, starosty Gombińskiego córki, teraźniejszego Tomasza Szczawińskiego, podkomorzego Gostyńskiego siostry rodzonej, miał syna jednego Józefa. Córkę zaś, pierwszą Eufrozynę, wydaną za Michała Potockiego w Sieradzkiem województwie; drugą Maryannę wydaną za Olszewskiego, w województwie Rawskiem, trzecią Małgorzatę.

Jakób kanonik kollegiaty Płockiej, Ś. Michała, proboszcz Gombiński, Stanisław major wojska Saskiego elektorskiego, regimentu pieszego *Comitis Kossel*, był mężem heroicznym i dostojnym, który powróciwszy do ojczyzny, w krótkim czasie z tym pożegnał się światem w kawalerskim stanie bez żony, w dobrach *Bereżanka* na Podolu pod Kamieńcem.

Trzeci brat Jędrzeja i Pawła, Laurenty, to jest Wawrzeniec Jeżewski, zostawił syna Bartłomieja, dziedzica na części *Mlotkowa*, i wsi *Dąbrowsko*, który Bartłomiej w małżeństwie z *Krosnowską*, mieli Wojciecha, który Wojciech dziedzic na *Dąbrowsku*, wszedł w kontrakty małżeńskie z Marcyanną *Kakowską*, z którego postanowienia urodził się syn jeden Adam, tego czasu w młodości zostający. Niewiem z której Maryanny Jeżewskiej, Andrzeja Piwa, wojskiego Zawskrzyńskiego żony, jest synów czterech: Jakób, Franciszek, Kazimierz i Walenty.

Zgoła, Jeżewscy Jastrzębczykowie, za wieku mego żyjący, ci są w porządku na sejmie walnym elekcyi, między Warszawą i Wolą, dnia 25. Sierpnia 1733. wyrażeni, którzy będąc posłami deputowanemi z województwa Płockiego, podpisali *pacta conventa* Najjaśniejszego Augusta III. Króla Polskiego *fol.* 55. Józef na *Jeżewie* Jeżewski, podczaszy Zawskrzyński, major jego królewski mości. Antoni Wacław na *Szapsku* Jeżewski, łowczy Zakrocimski, porucznik pancerny jego królewskiej mości. Adam Jeżewski, podkomorzy Płocki, i Jan Jeżewski stolnikowicz Płocki. — *Duńczewski w herbarzu*, Tom I. str. 157—176.

Jeżowski *herbu Nałęcz*, w Gostyńskiej ziemi, Marcin Jeżewski komornik ziemski Gostyński, deputat na trybunał koronny 1728. Mikołaj Jeżewski assessor ziemi Tucholskiej, poseł na sejm 1730. i Franciszek skarbnik Zakroczymski.

Jeżowski *herbu Poraj*, w Sieradzkiem województwie. Anna Jeżowska tego herbu była za Janem Iwanickim.

Jeżowski *herbu Prus 1mo*, w ziemi Warszawskiej, Mikołaj chorąży Warszawski, z sejmu Piotrkowskiego 1567. poborca w Warszawskiej i Czerskiej ziemi. *Constit. fol.* 146. Jan w ziemi Nurskiej 1632. Jeżewska była za Maciejem Blochem, druga za Tobiaszem Tchorzewskim, Jerzy kasztelan Warszawski 1557. na liście Zygmunta Augusta *u Paproc. fol.* 473. Wysłał go był Król do Moskwy w legacyi, którego mając Moskwicin za podejrzanego, kazał go po kolana w wrzącym oleju smażyć, golenie wiercieć, za paznokcie trzaski zabijać, chcąc na nim, tem okrucieństwem co sekre-

tnego wymusić: pytano się go czy listów jakich do Glińskiego nie przyniósł, niezwyciężonym jednak statkiem, sekretu nie wydał: za to, powróciwszy do ojczyzny, od Króla był szczodrze udarowany. *Biels. fol.* 524. N. Jeżowski pisarz Warszawski, drugi rotmistrz sławny, pod Kiesą odważnie stawając, kulą postrzelony poległ 1578. Tenże czy inszy, pamiętny rotmistrz 1578. pod czas sejmu Warszawskiego, przyprowadził do Króla Podkowę, który wtargnął był do Wołoch. *Paprocki Wypis o Iwoni.* Jędrzej strażnik wojskowy 1625. Jędrzej rotmistrz chorągwi Wołoskiej w roku 1677. z pod Żórawna w półtora tysięcy ludzi, przeciwko Turkom i Tatarom posłany, których było na dwadzieścia tysięcy, gdy się pod Wojniłowem z niemi potkali, jedni z naszych pierzchnęli, drudzy polegli, inni w niewolą zabrani, między któremi Jeżowski, od których codzień trzy razy bity, przy jednym się obrazku został Najśw. Panny na blasze malowanym; i ten mu jednak potem wzięto, cudownie jednak znowu przez sen przy sobie go znalazł; przy nim tedy codziennie się modląc, uprosił sobie, że z owej niewoli zdrowo wyszedł. *Nieszpork. Odrobiny fol.* 106. N. podkomorzy Płocki.

Jeżowski *herbu Strzemię,* w Krakowskiem województwie. Wojciech Jeżowski z Grabowa, z bracią swoją i innemi tegoż herbu, konfundator 1462. kościoła Ś. Jakóba w Krakowie, o czem *Przywilej u Paproc.* Felicyan w wielu expedycyach za Zygmunta I. doświadczonego męztwa, i za syna jego Augusta I. temu zmarłemu w roku 1577. w Krakowie u Ś. Szczepana, synowie ci co idą, nadgrobek położyli. Jan biskup Ołomuniecki, gorliwy o wiarę Katolicką pasterz, i na ubogie szczodry, umarł roku 1599.; któremu brat Stanisław, nadgrobek wystawił w Krakowie, w kościele Franciszkańskim. Atanazy drugi brat w naukach różnych wypolerowanego dowcipu, w cudzoziemskich językach biegły, umiał albowiem Niemiecki, Włoski, i Łaciński, życie zakończył w Rzymie 1564. Jan rotmistrz królewski, z Władysławem Królewiczem do Moskwy, tamże umarł. Stanisław z Promieńskiej zostawił synów: Władysława i Stanisława, był to mąż uczony, wydał do druku *Ekonomią* 1638. *i Radę białogłowską* 1639. i Jana człowieka wojennego. Przodkom tej familji przydano było do Strzemienia herb Pilawę, co znać na nadgrobkach różnych z tego domu. Jędrzej z Sendomierskiego, podpisał elekcyą Władysława IV.

Jodkowski *herbu Nałęcz*, w Mińskiem województwie. O nich świadczy *Kojał. in MS.* Michał Jodkowski 1700.

Jodłownicki *herbu Jastrzębiec*, w Krakowskiem województwie: Są jednak i Jodłowscy tamże, z których Adama

nadgrobek w Krakowie u Franciszkanów. Zofia zakonnica Sądecka.

Jodzieszko *herbu Bełty*, atoli z tą różnicą, że są dwa tylko w polu czerwonem na krzyż złożone, żeleźcami oba w prawą tarczy obrócone, w hełmie pióra strusie trzy, tak ten herb opisał *Ks. Kojał. in MS.* i że go zażywają Jodzieszkowie w księztwie Żmudzkiem. Wojciech Jodzieszko, syn jego Balcer, Szymon Jodzieszko Balcerowicz kapłan świecki.

Jordan *herbu Trąby*, w Krakowskiem województwie, dom w Polszcze naszej starodawny, ale i w Rzymie pierwszych zaraz wieków wławiony, bo według *Chronol. Cassiod i Mir. Chron. Bel.* Jordanes w roku po narodzeniu Chrystusowym 470. konsulem był Rzymskim. Jordan *Sarmata Leonis Bessici Imperatoris*, *Comes stabuli. Niceph. Callist. l.* 15. *c.* 20. a potem *Consul Constantinopolitanus*, jako wypisał *Parisius.* Jan Jordan dworzanin Teodozyusza wtórego, i w respektach u niego pierwszy, zdradą rzezańca Chryzapiusza, zabity, zabojcę, synowi Jana Jordanowi, oddała Pulcherya Cesarzowa; którego on, mszcząc się śmierci ojcowskiej, zniósł z tego świata, to *z Cedrena Parisius.* Niektórzy rozumieją, że do Polski naszej najpierwej to imię weszło z Jordanem Rzymianinem pierwszym biskupem Poznańskim, atoli *Długosz in Vitis Episcop. Posnan.* wyraźnie mówi, że ten biskup był z familji Ursynów, i za herb różą nosił, nie Trąby, o czem pod herbem Poraj obszerniej, jakoż *in Purpurae doctae supplemento fol.* 67. znajdziesz Jordana Ursyna kardynała 1145. *Paprocki twierdzi*, że za jego jeszcze czasów, był w Rzymie Jordan starożytnej famili, przydaje jednak, że i w Niemcech nad Rhenem jest Jordanów imię sławne, którzy trzech trąb w herbie zażywają. Inni mówią, że są i na Szląsku Jordanowie, którzy trzy Trąby w polu czerwonem noszą, ale w hełmie między Trąbami jest ręka zbrojna z mieczem. *Paproc. in Stromat.* Henryka Jordana kanclerzem czytał, na liscie Bolesława Króla 1039. (kanclerzów, tymi tam czasy, pisano na przywilejach, *Notarius* albo *Scriba regius*) czy jednak był tego herbu, ten list nie wyraża. Hyppolita Rzymianina biskupa Chełmińskiego herbu trzy Trąby w roku 1180. za Alexandra III. Papieża, osobliwszego dobrodzieja klasztoru Miechowskiego, sławi *Nakiel. w Miechov. fol.* 67. mówiłem i ja o nim w tomie I. Co pisze *Paprocki*, że za Kazimierza Wielkiego w roku 1349. był jeden kasztelanem Krakowskim z tej familji, myli się: tem znać uwiedziony, że własnie w tym czasie siedział na tem krześle Jan z Melsztyna, ale ten Leliwczyk był: a Melsztyn w półtorasta lat dopiero potem dostał się z domu Tarnowskich

w dom Jordanów przez sukcessyą, o czem niżej. Był też Jordanes biskupem Warmińskim 1328. ale ten inszego herbu, to jest księgę otwartą za herb mu *Treterus* położył. *Frydrychow. in Hyacin.* Gwilhelma Jordana, arcybiskupa Lwowskiego i Halickiego, w roku 1411. położył, ale go nigdy nie było, i on żadnego na to autora nie przywodzi. Kazimierz Wielki, (raczejby mówił Kazimierz Jagiellonowicz) Król Polski Janowi Jordanowi z Zakliczyna, dziedzicznem prawem puścił wójtostwo Myślinickie, kędy potem Mikołaj kasztelan Wojnicki zamek kosztownie wymurował. Dobka Jordana, kasztelana Wojnickiego pisałem w roku 1412. Jordana z Zakliczyna, nadgrobek miedziany w Krakowie w kościele S. Katarzyny, nad którym to napisano, *Facilis jactura Sepulchri est, memoria justi manet cum laubibus* 1471. *Dryacki w życiu B. Izajasza powiada*, że do tego kościoła Jordanów familia fundacyą uczyniła, na pewnych gruntach przy Krakowie 1558.

Mikołaj Jordan z Zakliczyna, kawaler Jerozolimitański, miejsca święte w Palestynie osobą swoją uczcił: z Lanckorońskiej, Mikołaja z Brzezia marszałka wielkiego koronnego córki, spłodził córki dwie, Zarębinę i Pukarzewską, synów tyleż, Jana i Mikołaja. Jan powróciwszy z cudzych krajów, na dwór się królewski stawił, w zupełny kirys przybrany, tam przy ochocie, za zdrowie Króla Alexandra, szybę w Wieliczce solną, tak jak był odziany, dufając swojej chybkości, przeskoczył: w podziwieniu to wszystkim było, ale osobliwie Królowi, ucieszony jednak tą jego odwagą, żupnikiem go Bocheńskim i Wielickim przełożył, pewny dochód z nich na osobę jego naznaczywszy. Dał mu potem kasztelanią Biecką, z którym tytułem czytałem go na liscie danym 1502. miastu Lubelskiemu, od Alexandra Króla, i *u Nakiel.* 1504. *f.* 573. Starostą przytym był Spiskim; które sobie miał obligowane, w dwunastu tysięcy czerwonych złotych, a żupy w czternastu tysięcy czerwonych, które mu spłacił Zygmunt I. przez Bonera. *Biel. fol.* 507. *Sarnicki.* Przydano mu do tego starostwo Oświecimskie, i wielkorządy Krakowskie, umarł 1507. Synów się jego zostało czterech: Zygmunt, Achaey, Krzysztof i Hermelaus. Z tych pierwszy Zygmunt dworzanin Zygmunta I. z Komorowskiej herbu Korczak, synów jego było dwóch, Stanisław i Adam. Stanisława z Milanowskiej, między inszemi syn Krzysztof, wojennemi dziełami wsławiony. Adama z Myszkowskiej, siostry rodzonej Piotra Myszkowskiego, biskupa Krakowskiego, syn Jakób, który za Zygmunta Augusta rotmistrzem pieszym, a pod Stepanowcami za Mieleckiego hetmana, dozor mu artyleryi był zlecony, kędy Jan-

czarów spędziwszy, znaczne zwycięztwo otrzymał, pojął był Herburtownę kasztelankę Bełzką, i na Rusi osiadł. Adamowi z Zakliczyna pod Cecorą i Chocimem pamiętnemu wojownikowi, zmarłemu 1644. nadgrobek brat Hermelaus Stanisław wystawił, w Krakowie u Ś. Bernar. *Starowol. in Monum.*

Achacy kasztelan Biecki, drugi syn Jana kasztelana Bieckiego, ja go czytam kasztelanem Zarnowskim, na liscie Zygmunta I. 1540. *u Nakiel. w Miechow. fol.* 629. był oraz i starostą Sądeckim, tego córka Zofia, Stanisławowi Wielopolskiemu, mężowi, nadgrobek w Krakowie w kościele Ś. Franciszka wystawiła; miał zaś ten Achacy za sobą Wielogłowską herbu Stary koń, z której spłodził dwóch synów: Stanisława i Mikołaja. Stanisław mąż rycerski, synowie jego, jeden Adam, któremu Koniecpolska małżonka według świadectwa *Baran.* powiła syna Stanisława, częsta o nim wzmianka w konstytucyach z sejmu 1609. komissarz do pogranicznych kłotni od Węgier, *Constit. fol.* 897. posłował na sejmy 1611. *Constit. fol.* 31. W roku 1613. już cześnikiem Krakowskim *Constit. fol.* 30. a w roku 1621. podkomorzym, *Constit. fol.* 18. zostawił z Zofią Borkowną, raczej z Krystyną, dwie corki: Zofią Ługowską, Alexandra na Korzkwi dziedzica, małżonkę, i Dorotę, Franciszka Ożarowskiego: synów także dwóch, Mikołaja dworzanina królewskiego, w różnych expedycyach doświadczonego męztwa pułkownika, umarł 1646. jako jego nadgrobek u Ś. Katarzyny opowiada, miał za sobą Ługowską córkę Alexandra, którą Elżbieta Stadnicka urodziła, i Michała: bodaj to nie ten Michał był podkomorzym Krakowskim, starostą Dobczyckim, Bocheńskim i Wielickim, 1659. jako czytam w dedykacyi *Ks. Cichowiusza Pogrom. Aryanow.* Zbożny drugi syn Stanisława, brat Adama, żona jego Pieniążkowna. Piotr trzeci syn, Kasper czwarty, obadwa ludzie rycerscy: o Kasprze powiada *Baranowski*, że się złączył był dożywotnie z Zofią Pieniążkowną, z tą miał trzy córki: Annę, która była za Krzysztofem Gosławskim, starostą Będzińskim; Zofią, za Piotrem Brzechfa (indziej czytam że Katarzyna Jordanowna, podkomorzanka Krakowska, była za Piotrem Brzechfa, podkomorzym Inflantskim) i Katarzynę za Manieckim z Wielkiej-Polski. Mikołaj drugi syn Achacego, ludzkości i dobroczynności wielkiej, zkąd miał u wszystkich miłość i estymacyą, żadnych honorów sobie ofiarowanych przyjąć niechciał, i lubo o to nigdy nie konkurrował, przecież posłem obrany na sejmy walne, z wielką chwałą tę funkcyą odprawował, z Gierałtowskiej synów jego piąciu, Achacy, Jan, Mikołaj, Gabryel i Samuel: *Baranowski* powiada, że Jordan, ale u niego Piotr, po Gerałtowskiej pojął drugą

żonę Lubomirską Katarzynę, z której tylko jednę córkę zostawił Walkanowską. Achacy i Jan w obozie lata swoje na wojennym chlebie trawił, z tych Jan trukczaszy Króla Stefana, pod Sawołocią pierwszy szedł do szturmu, w Wołoszech rotmistrzem usarskiej chorągwi będąc, tak wżwawo na nieprzyjaciela natarł, że pierzchać musiał. *Biel.* 1572. *fol.* 647. Mikołaj, już na ziemi, już na morzu z Turkami się odważnie scinał, gdzie też gdy gorąco nacierał, z galery w morze wypadł, przecież wyratowany, gdy na ląd wysiadł, mężnie się bijąc, sędziaka Tureckiego zabił: ożenił się z Podwerbecką, dziedziczką dóbr na Podolu. Gabryel i Samuel ludzie także rycerscy.

Krzysztof syn trzeci Jana kasztelana Bieckiego, zostawił syna Piotra w prawie koronnem biegłego. Hermelaus czwarty syn Jana, dworzanin Króla Zygmunta I. starosta Samborski, synowie jego z Wielogłowskiej, Krzysztof, Jakób, Jerzy, Stanisław, Spytek. Z tych Krzysztof spłodził Jana dworzanina u książąt Austryi: był potem według *Baranow.* opatem Hebdowskim, umarł Sądeckim 1627. Adam brat Jana miał żon trzy pierwszą Szczesną Kątską, pozostałą wdowę po Stanisławie Glińskim, ta mu córkę tylko jednę powiła Magdalenę, która się w małżeństwo dostała Krzysztofowi Borkowi w Mironicach: drugą miał Bodzęciankę Zofią, pozostałą wdowę po Piorze, ale z nią *sterilis:* trzecią Zuzannę, córkę Krzysztofa Schylinga, wdowę po Gierałtowskim, z tą spłodził trzech synów: Krzysztofa, Jana, i Jędrzeja, i córkę Dorotę: umarł ten Adam 1629. leży na Zwierzyńcu, kędy i żona jego pierwsza. Jakób dworzanin Króla Augusta, a potem z Bernardem Pretficzem pamiętnej odwagi żołnierz, syn jego Hermelaus. Jerzy trzeci syn Hermelausa, brat Jakóba i Krzysztofa, rotmistrz w kwarcianem wojsku, z Wojciechem Łaskim aż pod Oczaków podpadł, powracających naszych z plonem, na odwodzie zostawił, i bronił, wspomina go *Jul. Buleng. Gall. lib.* 4. *histor.* żona jego Podfilipska, herbu Piława. Stanisław czwarty, i ten szablą na sławę domu zakrawał. Spytek piąty, z młodych lat swoich do obozu się udał, w lat ośmnaście rotmistrzem będąc, wydawało się w nim serce odważne, i ojczyznę kochające, kiedy znaczne roty swoim własnym kosztem, na jej potrzeby wystawiał: przy dobywaniu fortec Moskiewskich, z konia zsiadłszy, szedł nie raz do szturmu. Pod Tczewem z Węgrami i swemi ludźmi, pierwszy w ogień skoczył, i do tej wiktoryi najwięcej dopomógł: pode Gdańskiem z odwagi swojej wielką sławę wyniósł: o nim *Krzysztof Warszawicki orat. ad Steph. Regem. Missus cum agmine expedito a Zamojscio in penitiora*

Moschoviae, agris vastatis, caesis non paucis, hostium terrorem in ipsam Novogardiam intulit, dla tego gdy na sejmie Rzeczpospolita Stefanowi Królowi, i Zamojskiemu dziękowała, i temu Spytkowi, przez Stanisława Taszyckiego, posła natenczas z Krakowskiego, czyniła dzięki, a senat Królowi za nim supplikował, żeby męża tak dobrze ojczyznie zasłużonego w respekcie miał Pańskim: umarł ten Spytek stolnikiem Krakowskim, i starostą Sądeckim; syn jego z Pakoszewskiej herbu Pobóg, Spytek także, stolnik Lwowski, wspominają go *Konstytucye* 1611. *fol.* 38. którego córka była za Wieruskim Stefanem, który zginął w Niemczech na Szląsku roku 1633.: a żona jego po nim młodo bezpotomnie. *Baranow.* N. Jordanowna z Zakliczyna, była za Krzysztofem Grochowskim.

Mikołaj, kasztelan Wojnicki, drugi syn Mikołaja kawalera Jerozolimitańskiego, był wprzód kasztelanem Wiślickim 1515. jako się podpisał na liscie Zygmunta I. danym miastu Lwowskiemu, a po śmierci brata swego Jana kasztelana Bieckiego, wziął starostwa Spiskie, Oświecimskie, Zatorskie, żup Bocheńskich i Wielickich, z Kościeleckim, administracyą, wielkorządy Krakowskie, umarł 1521.: z pierwszej żony Pielgrzymowskiej miał syna Jana, w prawie koronnem biegłego, posła na sejmy kilka razy, z drugiej Anny Jarosławskiej Spytka kasztelana Krakowskiego córki, pozostałej wdowy po Odrowązie wojewodzie Ruskim, był syn Wawrzeniec Spytek, i córka Beata, tę wspomina *Severinus in S. Hyacintho.* Wawrzeniec Spytek kasztelan Krakowski, starosta Przemyski, Kamionacki i Czechowski, złączył się był dożywotnie z Anną córką Mikołaja Sieniawskiego, wojewody Ruskiego, i hetmana wielkiego koronnego, z tą zrodził pięć córek. Pierwsza Elżbieta, dostała się w małżeństwo Stanisławowi Bonerowi, staroście Bieckiemu, po nim Mikołajowi Ligęzie, kasztelanowi Wiślickiemu, czy Zawichojskiemu. Druga Anna Kasprowi Zebrzydowskiemu, wojewodzie Kaliskiemu, była to Pani wielkiej pobożności. Trzecia Magdalena, najprzód Wapowskiemu, po nim Stanisławowi Sobkowi z Sulejowa, kasztelanowi Sendomierskiemu. Czwarta Barbara, najprzód Piotrowi książęciu Zbarazkiemu, wojewodzicowi Trockiemu, po nim Jędrzejowi Zborowskiemu, marszałkowi nadwornemu koronnemu. Piąta Samuelowi Zborowskiemu. Był ten Wawrzeniec Spytek, najprzód kasztelanem Sądeckim 1549. jako go czytam *u Nakiel. w Michow. fol.* 649. na liscie Zygmunta Augusta, a w roku 1550. już przy tejże kasztelanji podskarbim wielkim koronnym, *u tegoż Nakiel. fol.* 654. w roku 1556. wziął województwo Sendomierskie, jako się podpisał

u Paproc. fol. 473. w roku 1557. Z tego postąpił na Krakowskie 1563. aż też i na kasztelanią Krakowską 1565. na której umarł 1568. pochowany w Krakowie u S. Katarzyny, gdzie on kaplicę przodków swoich, i grób przyozdobił, i w prowenta większe opatrzył: Chwalą go wszyscy z gładkiej wymowy, biegłości w prawie koronnem, miłości ku ojczyznie: ale i to niemniejsza jego pochwała, że tamtych czasów, gdy się co żywo Polacy nowinek Luterskich chwytali, on statecznie przy starodawnej wierze Katolickiej, aż do zgonu dostawał. *Okol.* inszego Spytka kładzie podskarbim, inszego wojewodą Krakowskim, inszego kasztelanem, ale jedenże to był, i żadnego inszego nie było z temi urzędami. Pisał się ten Wawrzeniec z Melsztyna, który matka ile jedynaczka z domu Tarnowskich i Jarosławskich, w dom Jordanów wniosła.

Franciszek kasztelan Wojnicki, starosta Dobczycki, był wprzód cześnikiem koronnym, posłował na różne sejmy, jako 1676. *Constit. fol.* 21. i 1685. *Constit. fol.* 8. umarł 1694. z Barbary *de Pilca* Korycińskiej, kanclerzanki koronnej, jednę córkę zostawił zaślubioną Stanisławowi Warszyckiemu, staroście Łęczyckiemu, miecznikowi koronnemu, i syn Michał, najprzód łowczy koronny, starosta Dobczycki, teraz wojewoda Bracławski, miał za sobą Morsztynownę, po niej Anastazyą Myszkowską, córkę Stanisława margrabi, pozostałą wdowę po Kosie, wojewodzie Smoleńskim, z tej syn Adam starosta Ostrołęcki. N. cześnik Krakowski, starosta Dobczycki roku 1696. *Acta interregni.* Konstancya Jordanowna, księni Sądecka 1701. i Anna tamże zakonnica. Piotr kanonik Krakowski 1690. Adam chorąży Zatorski, koniuszy Nadworny r. 1687. pojął Eufrozynę Kruszelnicką, chorążankę Czerniechowską, *Załusk. mowy różne fol.* 56. z której syn, i córka. Jerzy podczaszy Krakowski, (a podobno tenże sam Jerzy był sędzią grodzkim Sandeckim, z sejmu 1690. posłem będąc, komissarzem naznaczony, do uspokojenia granic od Szląska, *Constit. fol.* 17.) ten z Heleny Drohojewskiej trzech synów zostawił, Władysława podczaszego Krakowskiego, który z Męcińską: Józefa sędziego grodzkiego Sandeckiego, który z Konstancyą Łętowską, chorążanką Krakowską: Jana pułkownika królewskiego, który z Strusiowną chorążanką Wieluńską weszli w kontrakty małżeńskie. Spytek cześnik Krakowski, Krzysztof i Jędrzej 1704. Konstantyn 1697. Mikołaj podstoli Sanocki 1704. N. cześnik Chełmski, dziedzic na Koszycach 1677. Spytek Jordan pułkownik pod Kopczyncami, Tatarską strzałą raniony, gdy z tymże nieprzyjacielem pod Beresteczkiem mężnie się potyka, w oczach królewskich

poległ. *Potocki Centur. fol.* 203. Adam miał za sobą Brzeską, herbu Starża. N. Stanisławską herbu Pilawa podczaszankę Sanocką. Elżbieta Piotra Stadnickiego z Lichwina małżonka. *Melan. in Tuchow.* Magdalena Jana Stradomskiego, umarła 1670. N. Adama Latoszyńskiego: Barbara miecznikowna Krakowska, Jędrzeja Chwaliboga: N. Belęckiego herbu Leszczyc, podkomorzyca Poznańskiego: Faustyna, Jana Kochcickiego: N. Józefa Baworowskiego, małżonki. Joanna zakonnica u wszystkich świętych we Lwowie. Stanisława i Jana Jordanów ludzi rycerskich, są nadgrobki w Limanowie. Michała który w obozach cudzoziemskich, morzem i lądem wojował, a potem umarł w Polszcze 1669. nadgrobek w Tarnowie u Bernardynów. Sebastyan obraz Najświętszej Matki z Moskwy wywięziony, w złoto i perły oprawny, darował kościołowi Ś. Barbary w Krakowie 1632.

Adam Jordan syn Michała wojewody Bracławskiego z *Myszkowskiej*, kasztelan Wojnicki z *Lubomirską*, córką Jerzego chorążego w. koronnego żył bezdzietny: — brat jego Alexander bezżenny umarł. — W r. 1778. Józef Jordan podwojewodzi Biecki. — *Krasicki.*

Jordanowski, w ziemi Sochaczewskiej, wspomina ich życie B. Gielnowiusza. Jan w tej ziemi, podpisał elekcyą Jana Kazimierza. Joanna Benedyktynka we Lwowie 1672.

Jordzień. N. Jordzień miał za sobą Sienicką, herbu Bończa, pozostałą wdowę po Niemscie, z tej była córka za Jaroszem Lipskim, wojskim Horodelskim. *Geneal. Sienic.*

Josiewski *herbu Ślepowron*, w ziemi Łomżyńskiej, niewiem czy nie omyłka, miasto Gosiewski.

Jotejko *herbu Ostoja*, w powiecie Wilkomierskim. *Kojał. in MS.* Walentyn Jotejko, Pleban Kowieński, kapłan godny. N. sędzia Wołkowiski, którego syn Stefan 1676.

Jozefowicz *Hlebicki herbu Leliwa*, w województwie Połockiem. Abraham Jozefowicz, podskarbi Litewski, Tenutarz Solecki roku 1528. podpisał list Zygmunta I. *in MS. Petricov.* Piotr w Połockiem 1632. Jerzy Hlebicki Jozefowicz podstoli Witebski, miał za sobą 1*mo voto* Annę Połubińską sędziankę ziemską Słonimską, z której córka Teresa dostała się w małżeństwo Janowi de Campo Scipionowi kasztelanowi Smoleńskiemu, 2*do voto* Katarzynę Scipionownę chorążankę Wendeńską, z której syn Alexander dziesiejszy starosta Orszański: był ten Jerzy podstoli urodzony z ojca Alexandra dziedzica na Bikolenicach i Usai i z matki Urszuli Orzechowiński.

W roku 1778. Antoni Jozefowicz sędzia ziemski Orszański. — *Krasicki.*

Juchnowicz *herbu Leliwa.* O nich świadczy *Ks. Kojałow. in MS.* że są w powiecie Upitskim i Lidzkim. Idą od Juchna Monwida wojewodzica Wileńskiego. Z tych Jan Juchnowicz sędzia Bracławski, i poseł na sejm Lubelski 1569. podpisał unią Litwy z Koroną. *Constitut. fol.* 172. Jędrzej ziemianin Wołyński 1528. jako czytam *w Metryce Wołyńskiej.* Marcin Juchnowicz Sungin 1581. z sejmu poborcą w Lidzkiem naznaczony. *Constit. fol.* 394.

Juchnowski *herbu Prus* 1*mo*, w województwie Wołyńskiem, widziałem ich herb. Jerzy Juchno z Stankowa, chorąży Lwowski. *Monimenta Coll. Leop.* Paweł Juchnowski kwitnął 1690. pod Knichininem.

Judycki *herbu Radwan*, ale z tą odmianą, że na chorągwi, miasto średniej poły, i krzyża, strzałę rozdartą żeleźcem do góry obróconą kładą, a w hełmie na koronie strzałę, na strzale ślepowrona z pierścieniem w nosku. *Okolski* twierdzi, że z korony wyszedł herb ten, i jednego udziału jest, z Korwinami, a za odważne dzieła rycerskie, jeden z nich, wziął od Królów tę herbu odmianę. W monimentach tego domu znajduje się, że wyszli z kraju Trewirskiego, gdzie dziedzicami byli na zamku Woldorf, pod którem imieniem wyrażali herb na tarczy, między czarnem polem, trzy pola białe, a w średnim polu strzałę. Bazyli Judycki, za wielkie odwagi przeciw Tatarom, wziął w Rzeczyckiem kraju, od Króla Augusta Świerno, Żurowice, Bołotną, miał za sobą Brudawską, syn jego Alexander, podsędek Rzeczycki, żołnierz sławny, spłodził z Kaczyńskiej synów trzynastu, Hieronima, Bogdana, Lwa, Mikołaja, Konstantego, Filona, Jana, Jerzego, Wasila, Rafała, Gabryela, Krzysztofa i Adama: których Królowi Stefanowi na usługę ojczyzny stawiwszy, wziął od niego szeroką daninę, w której założył wsi, Judycze i Krzywska. 1. Hieronim syn Alexandra, był podkomorzym Brzeskim Litewskim, synowie jego Alexander, Samuel, i Hieronim. 2. Bogdan albo Dadzibog, pisarz ziemski Rzeczycki, żołnierz odważny, złączył się był dożywotnie z Rachożanką, synów z niej było dwóch, Waleryan archidyakon Wileński, proboszcz Trocki, referendarz i pisarz Litewski, prałat godny, pochowany w Grodnie w naszym kościele, i Jędrzej pod Zwańcem od Tatarów zabity. 3. Lew bliźniak Bogdana, podstarości Ryski, zginął w okazyi. 4. Mikołaj chorąży Rzeczycki, synowie jego Władysław, Adam i Jan, z tych Jan podczaszym był Smoleńskim, Adam w obozie na usłudze ojczyzny. 5. Konstantyn stolnik Rzeczycki, syn jego Alexander, dworzanin królewski, wojski Rzeczycki, starosta Jaswoński, rotmistrz i pułkownik królewski, siła pomógł

1655. do zbycia Szwedów z księztwa Żmudzkiego, żona jego Rudzka herbu Wężyk, synowie: Jerzy starosta Jaswoński 1674. Mikołaj, i Jan. 6. Filon sędzia ziemski Rzeczycki, synowie jego, Waleryan stolnik Rzeczycki, i Jędrzej. 7. Jan, podczaszy, potem pisarz ziemski Rzeczycki, umierając bezpotomnie, dobra swoje kościołowi Strzeżyńskiemu zapisał. 8. Jerzy marszałek Rzeczycki, synów jego sześciu, to jest Mikołaj kawaler Maltański, komendant Stowołowicki, generał artyleryi Litewskiej, pułkownik królewski, kasztelan Nowogrodzki, regimentował na miejscu hetmańskiem 1659. odzyskał Dzisnę i Siebicz, fundował kollegium Soc. Jesu w Myszy, umarł w Wilnie. Filon wojski Bracławski, potem marszałek Rzeczycki. Piotr marszałek Rzeczycki, Tomasz kawaler Maltański, Alexander zabity od Tatarów. Jerzy przez dwanaście lat dworzanin królewski, potem rotmistrz królewski, marszałek Rzeczycki, zabity w potrzebie z Szwedami pod Pułtuskiem 1656. 9. Bazyli kawaler Maltański, komendor Poznański. 10. Rafał w zakonie Bernardyńskim. 11. Gabryel młodo umarł. 12. Krzysztof podsędek Rzeczycki, syn jego Jerzy. 13. Adam kapitan nad piechotą, przeciwko Szwedom mężnie stawał. Stanisław syn jego wojski Rzeczycki, mąż odważny, będąc komendantem, mocno i długo Moskwę odpierał od zamku Wileńskiego, w twarz z łuku postrzelony 1661. Krom tych kwitnęli Alexander kasztelan Miński 1677. Jan pisarz ziemski Rzeczycki 1674. Antoni chorąży Rzeczycki, poseł na konwokacyą 1696. N. chorąży Rzeczycki, poseł na sejmy 1722. i 1724. N. stolnik Rzeczycki, miał za sobą Cecylią Jasińską, pisarzownę Litewską, podkomorzankę Wileńską.

Roku 1661. konstytucya, której tytuł, *Nadgroda* . . . . uczyniona Rzeczyckiemu, wyraża jako Michał Judycki wojski Rzeczycki mając zaleconą sobie fortecę Lachowicką, odważnie tam stawając, od różnych nieprzyjacioł obronił, a *novissime* Chowańskiego z wojskami Moskiewskiemi potencyą wstrzymał. Za co majętność jego *Hołdowice* i *Denissowszczyznę* w województwie Nowogrodzkiem, Rzplta na lat 30. *ab omnibus in genere oneribus Rpblcae* uwalnia. Tamże na pewnem miejscu tej majętności *Perebnie* zwanem, jarmarki mieć dozwala. — Summę 21,400 wydaną na publiczne potrzeby zwrócić z skarbu Litewskiego przyrzeka. — *Const. Reg. Vol. IV. pag.* 809. — W r. 1788. Józef Judycki starosta Rzeczycki. — Aloizy miecznik. — Józef strażnik Litewski. — *Krasicki.*

Jugoszewski *herbu Abdank*, w Sendomierskiem województwie. Jacussius albo Jakób de Jugowiec, pisarz ziemski Krakowski 1377. *u Nakiel. w Miechow. f.* 474. przecież *Przetocki w kazaniu swojem Kolęda*, powiada, że się Jugoszewscy z Jugoszewa piszą. Stanisław poborca łanowego 1602. *Constit. fol.* 805. Erazm i Paweł 1632. Walentyn 1654.

Julewski *herbu Prus* 1*mo*, pod Wąsoszem dom rozrodzony.

JUNCZYK HERB.

Mają być dwa haki żelazne, na kształt kotwicy rozłożone, na linji prosto w górę od nich idącej, są dwa krzyże równe poprzek, jeden nad drugim, krzyże powinny być koloru białego, pole czerwone; na hełmie *Okol. tom.* 1. *f.* 352. położył pięć piór strusich, *Kojał. in MS.* tylko trzy. Początek tego herbu ztąd zakładają, że Junczyk odważny żołnierz, skoro tylko wojsko nieprzyjacielskie, nad rzeką obóz swój położyło, zaraz dawszy znać wojsku Chrześcijańskiemu, sam na Poganów natarł, i z pomocą drugich, rozproszył. Za co mu tym kształtem herb nadany. Sukcessorowie jego, z Smoleńskiego wynieśli się do Żmudzi. Z tych był Stefan Junczyk, dworzanin królewski, u Zygmunta Augusta, zostawił syna Jerzego, żołnierza odważnego, za Króla Stefana.

Junczyk drugi, to jest, są na Wołyniu niektórzy, którzy podobnego temuż, herbu zażywają, z tą tylko różnicą, że krzyż poprzeczny jeden tylko kładą, nie dwa, jak się wyżej mówiło. Tym się herbem szczycą Bolbasowie Rostoccy, o których mówiłem *tom.* 1*mo* i Waskiewiczowie, o których pisać się będzie na swem miejscu.

Oprócz wymienionych tu przez *Niesieckiego* Bolbasów i Waszkiewiczów podług *Kuropatnickiego,* i *Małachowskiego* należą jeszcze do tego herbu,

Boguszewski, *Krzyżanowski.*

Jundził *herbu Łabędź,* w księztwie Litewskiem: do Goligunta jako przodka swego odwoływają się. Mikołaj Jundyłowicz, starosta na Dubicy, wspomina go sejm Piotrkowski 1438. między temi, którzy imieniem księztwa Litewskiego, do niektórych zapisów koronie uczynionych, ręką się

swą podpisali i u *Herburta fol.* 298. Mikołaj Jundziłowicz, marszałek Litewski, wspomina go przywilej odnowienia unji za Alexandra Króla, i cessya Drohickiej ziemi uczyniona 1516. za Zygmunta I. *u Herburta w Statucie fol.* 302. Jędrzej Jundził, marszałek Nowogrodzki, poseł na sejm, podpisał tranzakcyą Prędzińską 1589. Olbrycht marszałek nadworny Litewski 1542. N. Jundził podkomorzy Wołkowyski, marszałek trybunału Litewskiego 1622. na ten czas marszałek Wołkowyski. Jerzy starosta Szkłowski, rotmistrz królewski. Jędrzej starosta Płotelski. Alexander Jundził, Samuel i Chryzostom bracia, ludzie zacni. N. Jundził, córkę jednę wydał za Wojnę, podkanclerzyca Litewskiego, drugą Zofią, wprzód za Mankowskiego, potem za Czarnieckiego, rodzonego brata wojewody Ruskiego: trzecia za Tetyszewskim. Jerzy poborca w Lidzkiem 1626. *Constitut. fol.* 36. Michał stolnik Witebski, żona jego rodzona siostrzenica Brzostowskiego, referendarza Litewskiego, umarła 1678. *Wojnił. kazanie Relikwia.* Krzysztof w Grodzieńskiem 1674. Samuel podstoli Kowieński. Alexander Ryło Jundził, skarbnik Połocki i Jędrzej 1700. Jadwiga Jana Jerzykowicza małżonka.

W roku 1788. Franciszek Jundził podkomorzy Grodzieński. — *Krasicki.*

JUNOSZA HERB.

Baran biały w polu czerwonem, w prawą tarczy całym sobą obrócony, na zielonej murawce stojący, we krwi po boki skrwawiony, z rogami na głowie, na hełmie pięć piór strusich położył, *Okolski tom.* 1. *fol.* 354. i *Rutka in MS.* atoli *Paprocki o herbach fol.* 248. i *Kojałow. in MS.* i *MS. drugi o familiach Pruskich* pół barana z korony wyskakującego, tak że nogi przednie dobrze widzieć, nad hełmem kładą. Jakoż wiele jest różnic tego herbu. Jedni albowiem

w herbie swym zażywają barana z chorągiewką, z którego boku w kielich krew się toczy, ten herb położyłem w tomie pierwszym, bo się nim ziemia Wieluńska pieczętuje: takiż herb widzieć *u Paproc. fol.* 564. gdzie on z chorągwi Krzyżackich zabranych po Grunwaldzkiej wiktoryi, pisze, że trzydziesta pierwsza chorągiew, była komendatorstwa i miasta Słuchowa, którą sprawował Arnold de Beden, komendor Słuchowski, pod którą byli szlachta tego powiatu. Druga, a w rzędzie czterdziesta szósta biskupstwa Alsperskiego, i miasta Alspergu, takiegoż na sobie barana miała. Drudzy barana bez rogów kładą, inni w krzaku rożanym, inni barana który w zad się ogląda.

Początki tego herbu, jedni z Niemiec zaciągają, powiadając, że do Polski ztamtąd przeniesiony, podobieństwo niejakie, zda się utwierdzać ich powieść, bo w Niemieckim języku Jungszchoff, młody Baran się znaczy, zkąd być może, mówią, że na Polski akcent złamawszy to słowo, Junoszą czy Junoszycem nazwali. Drudzy twierdzą, że się w Polszcze urodził, jako z *Długosza* twierdzi *Paprocki*, z tej okazyi, że rycerz Polak jadąc w niemałym poczcie po żonę, trafił na straż nieprzyjacielską, którą szczęśliwie pogromił, a potem wywiedziawszy się od zabranych więźniów, i o wojsku całem, uderzył na nich, i poraził: tym sposobem, że konie im daleko na pastwiska rozpuszczone odjął. Przyjaciele Junoszy rycerza, według umowy skoro go obaczyli nazajutrz powracającego, we krwi nieprzyjacielskiej dobrze zbroczonego, Królowi męztwo jego donieśli, za co mu ten klejnot nadany. Przydają drudzy, że za żołnierzem przerzeczonym Junoszą, gdy wyjeżdżał, wyszedł baran, którego obaczywszy wrzeszczącego, i wyskakującego, wróżyli sobie, że drogę mieli mieć fortunną: i ztąd na pamiątkę prosił o ten klejnot. Najlepiejby powiedział, ktoby mówił, że starodawny klejnot: a podobno do Polski jeszcze z Lechem zawitał: jakoż że jeszcze święci patryarchowie starozakonni tego znaku zażywali, świadczy *Flavius Josephus in antiquit.* i u nas w Polszcze, *Baszko Kustosz Poznański historyk dawny Polski* wspomina w roku 1253. hrabię Barana, dla tego, że mu pobrał był sieci na rzece Warcie, o co wiódł z nim prawo Baszko. Domina herbu Baran, *Miechowita sławi lib.* 4. hetmanem nadwornym temi słowy, *Petrus Domin de domo Agnorum, regii exercitus Capitaneus, simili et majori fortuna usus, prope oppidum Pucko, exercitum Pruthenicum conflixit*, ale to był Dunin nie Domin, *de domo Cygnorum* nie *Agnorum*, bo inni wszyscy historycy o Duninie to piszą. Mikołaj Scibor Szarlej, wojewoda Inowrocławski 1457.

Herbowni.

Bieliński, Bojanowski, Borkowski, Borowski, Borukowski, Chądzeński, Chociszewski, Chrapuński, Ciesliński, Dąbrowski, Dolecki, Dorpowski, Drewnowski, Drużbic, Dubkowski, Gałecki, Gigański, Gliniecki, Goslinowski, Gostkowski, Grochowski, Gulczewski, Gzowski, Hermanowski, Horyszewski, Humiecki, Jankowski, Junosic, Kamieniewski, Karnkowski, Kiernoski, Kijowski, Kisielewski, Kliński, Koło, Koniński, Konopacki, Kormanicki, Kosmaczewski, Kowalewski, Krosnowski, Krzykowski, Kuszkowski, Lelowski, Lipicki, Łempicki, Łochocki, Ługowski, Malicki, Mieszkowski, Odnodzki, Ojrzanowski, Omieciński, Oparski, Orłowski, Osiński, Piaskowski, Pijanowski, Piotrowski, Podoski, Polikowski, Poniatowski, Przędzowski, Przerownicki, Radziejowski, Rościszewski, Saporowski, Segrowski, Sęp, Skoroszewski, Słuszkowski, Smogorzewski, Starzyński, Stępkowski, Suchodolski, Szaniawski, Szetyński, Trojan, Ubniewski, Wielicki, Wolski, Wojsławski, Wściślicki, Zaliwski, Załuski, Zawadzki, Zawłocki, Żukowski.

Kuropatnicki, *Małachowski*, *Manuskrypt Załuskiego ref. koron.* i inni poźniejsi heraldycy następujące jeszcze familie przyłączają do tego herbu. —

Bądzyński, Baranowicz, Chądzewski, Chodecki, Chudzewski, Domin, Janicz, Janiszewski, Kisieliński, Komarnicki, Koniuski, Kostkowski, Kurdwanowski, Lipnicki, Nijowski, Orwitowski, Ostrzakowski, Oświeciński, Pieskowski, Podolski, Przedojowski, Rahański, Runowski, Rzeński, Rzeszotarski, Sergowski, Sliwiński, Stefanowski, Stoiński, Szarleński, Szarzyński, Tabacz, Żakowski, Zamojski, Zdrojewski.

Erhardus Jonoschitz, leży w Lubawie u Bernardynów 1599. pochowany, żył bezżenny, na jego nadgrobku cztery herby widzieć. Pierwszy Junosza, drugi Ślepowron, trzeci Odwaga albo Mur, czwarty Strozberg, to jest dwa miesiące barkami do siebie obrócone, a gwiazda nad niemi we środku. *MS. de Famil. Pruss.* Ztąd wnoszę, że byli, którzy się od herbu Junoszami zwali. To się też zda być pewna, że familiantów tego herbu najpierwsze gniazdo księztwo Mazowieckie, zkąd się potem w różne prowincye Polskie, niektórzy z nich powynosili.

JURACHA HERB.

Kotwica być powinna w polu czerwonem, nad którą krzyż, w hełmie zaś trzy pióra strusie, tak go opisał, *Kojał. in MS.* w Litwie są. Początek imienia swego Jurarchowie mają od roku 1430. od Juryi, o którym *Stryjkowski* wyraźnie pisze. Juraha Rusin starosta Łucki, był potem gubernatorem całego Wołynia, jako świadczy *Kojał.* To też jest pewna, że Jurachowie od Gedrojców poszli, bo i w metryce Litewskiej nie inaczej znajdziesz, tylko kniaź Giedrojc Juracha, tak się i oni sami na elekcyi Władysława IV. podpisali, jako Stanisław Giedrojc Juracha, w województwie Wileńskiem, i w powiecie Oszmiańskim, zowią ich Gedroje Juracha. Jacek wnuk Juryi koło roku 1480. przeniósł się do województwa Nowogrodzkiego, tam porzuciwszy Różą, którą się do tych czas inni Jurachowie pieczętują, zaczął się pieczętować Kotwicą. Benedykt marszałek (zda mi się Nowogrodzki) z sejmu 1569. naznaczony do korrektury statutu Litewskiego. *Constitut. fol.* 194. Piotr w Nowogrodzkiem 1674. Jędrzej Michał łowczy Nowogrodzki, porucznik powiatu Oszmiańskiego, i Kazimierz 1700.

Juracha *herbu Poraj.* Herb domu tego położyłem tu wyżej z *Ks. Kojałowicza* i Kotwicą nazwałem; przecież z informacyi przysłanej mi od jednego z tej familji, to pewna, że jedni z nich, którzy w Orszańskiem kwitną, samą się tylko Różą pieczętują: Drudzy zaś, a osobliwie w Nowogrodzkiem województwie, tarczą herbu swego dzielą na dwie części, po prawej stronie Różę kładą, po lewej zaś niby na kotwicy, ale jak litera S. leżącej, stoi strzała, żeleźcem do góry wyrychtowana, krzyż przez nie, ale go tylko połowę widać od lewego boku. Że się Różą szczycą, racya jest: bo swoje początki zasiągają od książąt Gedrojców, jako się indziej mówiło, od Hurdowicza, albo syna Hurdy; zkądby zaś strzała

weszła w ten herb, trudno co pewnego wiedzieć. Imienia zaś tego Juracha początkiem był Gedrojc Juria, albo Jurcha, syn Hurdy, brat Doumanda, wnuk Ginwiłła, starosta Łucki, koło roku 1430. mąż wojenny, ale według Stryjkowskiego, na Polaków zacięty, tych on, gdy Łucka dobywali, których tylko mógł złapać, mordował: potem po porażce Świdrygiełła pod Oszmianą, którego stronę trzymał, wzięty w niewolą, osiadł w Oszmiańskiem, zostawił syna Alexandra Juryewicza; tego syn jeden osiadł w Oszmiańskiem; drugi Jacek w województwie Nowogrodzkiem, na dobrach Darów, Czernichów, Hołdowicze, Sulatycze, Kolczyce i t. d. Syn jego Bogdan, miał za sobą Teodorę Kopciownę, z której dwóch było synów, Benedykt i Fiedor. Pierwszy był marszałkiem Litewskim, linia jednak jego ustała, na synu Adamie bezpotomnie zeszłym. Drugi zaś pojął Eudoxyą Zórawnicką, która po jego śmierci ponowiła śluby małżeńskie z Janem Czyżem, ta mu powiła czterech synów, Gerwazego, ten bezdzietny umarł, Potieja, od tego tylko córki zostały. Wasila, tego żona Rudzka, z której dwie córki wydane za dwóch braci Bułhaków, trzecia za Przeradowskiego, i syn Teodor, ten się dożywotnie sprzysiągł z Abrahamiczowną, z którą spłodził czterech synów: Piotra, Mikołaja, Kazimierza i Alexandra, ten ostatni wszedł w kontrakty małżeńskie z Bielikowiczowną, z niej miał synów, Michała, Jędrzeja, Bogusława i Hieronima, córek trzy, z których Teodora poszła za Prusinowicza. Iwan, czwarty syn Teodora albo Fiedora z Zórawnickiej, podkomorzy Nowogrodzki, ten z Rymińskiej, zrodził Jerzego i Stanisława, i córkę Maryannę, która była za Jesmanem, a z niej się urodził Krzysztof Jesman kasztelan Nowogrodzki, a potem wojewoda Nowogrodzki. Jerzy sędzia ziemski Nowogrodzki, żona jego Uzłowska, z tej syn Krzysztof skarbnik Nowogrodzki, ten cały prawie życia swego wiek strawił na wojennych kampaniach, a pojąwszy na Podlasiu żonę Porazińską, z niej zrodził córkę Barbarę 1*mo voto* Borowską w Mazowszu, a 2*do* Jankowską w Oszmiańskiem, i synów, Bazylego i Jędrzeja. Bazylego skarnbika Nowogrodzkiego z Tomkowiczowny synowie, Mikołaj i Antoni, i córka Justyna: Jędrzej brat Bazylego z Porazińskiej urodzony, Horodniczy Wileński, sędzia ziemski Oszmiański, rotmistrz powiatowy, z Nowogrodzkiego przeniósł się do powiatu Oszmiańskiego, i tam wyszłe z imienia swego przed dwuset lat dobra, nazwane Pieleka, od różnych possessorów wykupił, bywał sędzią fiskalnym, kapturowym, assessorskim, na komissyach i trybunałach, posłem na sejm, żona jego Teresa Kleczkowska miecznikowna Oszmiańska, z Komajewskiej urodzona, z tej córka Eleo-

nora wydana za Józefa Putywlca Sorokę Horodniczego Mścisławskiego, i synowie cztery: Jan i Kazimierz w zakonie naszym temi czasy, Antoni młodo wszedł do grobu w r. 1727. i Józef Tadeusz krajczy Oszmiański.

W roku 1788. Józef Juracha regent ziemski i grodzki Wileński. — *Krasicki.*

Jurecki *herbu Prus* 1*mo*. Wojciech Jurecki, miał za sobą Wichrowską Teresę, cześnikownę Brzeską Kujawską, z tej córka Anna 1*mo voto* Regulska, 2*do* Kurowska.

Jurewicz *herbu Lubicz*, w księztwie Żmudzkiem. *MS. Kojałow.* Są i w powiecie Słonimskim i w Krakowskiem, o których *Konstytucya* 1601. *fol.* 761. Stanisław Juryewicz Naczory, poborca z sejmu 1607. *fol.* 776. N. Jurewicz pisarz zadworny Litewski, miał za sobą Zofią Bystrzonowską. Eufrozyna Zofia Jurewiczowna, Horodniczka Słonimska 1674. Piotr, Kazimierz, w Żmudzi 1648. Marcin Horodniczy Słonimski, syn Jan, drugi Samuel w zakonie Soc. Jesu, i Jerzy. Franciszek 1700.

Roku 1700. Tomasz Jurewicz zginął pod *Olkinikami* — Kazimierz w województwie Mścisławskiem, — Stanisław w powiecie Rzeczyckim. — Antoni w Wileńskiem województwie. — Franciszek Jurewicz w województwie Trockiem. — *Heraldyka Wielądka.*

Jurgielewski *herbu Dołęga*, z tą jednak odmianą, według *Kojałowicza*, że nad podkową krzyża niekładą. Mają być w Grodzieńskim powiecie.

Jurkowiecki *herbu Pilawa*, w Krakowskiem województwie. Paweł z Jurkowic 1478. *Monim. Coll. Leop.* Mikołaj z Nagłowic Jurkowiecki, podstoli Żytomierski, Stefan, Jerzy, Józef podpisali konfederacyą Sendomierską 1704. z Krakowskiego.

Jurkowski *herbu Jastrzębiec*, w Sendomierskiem województwie. Wawrzeniec Jurkowski 1589. poborcą z sejmu naznaczony. *Constit. fol.* 558. i 1593. Stanisław proboszcz Ś. Floryana, kanonik u Ś. Jerzego na zamku 1668. Konstancya zakonnica Ś. Klary w Sączu 1701.

W roku 1778. Franciszek Jurkowski wojski Nowogrodzki. — Roku 1788. Tomasz viceregent Sendomierski. — *Krasicki.*

Jurowski *herbu Przyjaciel*, z tą różnicą, że powinno być serce na misie strzałą z góry przeszyte, w polu błękitnem, na hełmie pięć piór strusich, tak go opisał *Kojał. in MS.* tymże się herbem pieczętują Pawłowiczowie, którzy są na Wołyniu, ile jednejże z nimi dzielnicy. Mikołaj Jurowski stolnik Wołkowiski, mowca znamienity 1648. Jakób w powiecie Grodzieńskim roku 1674. Imienia tego nabyli,

od Jurowicz majętności swojej, leżącej w powiecie Grodzieńskim.

Jurski, w Łęczyckiem województwie, Stanisław Jurski, pisał się na elekcyą Jana Kazimierza Króla.

Jurzyc *herbu Ślepowron*, w województwie Wileńskiem. Jan Jurzyc 1632. Jerzy wojski Lidzki pułkownik królewski, i Krzysztof 1648. podpisali elekcye królewskie w Pińskim powiecie, do podkowy w herbie Ślepowron, przydają w pośrodku gwiazdę. *Kojał. in MS.*

Juskiewicz *herbu Leliwa.* Idą od Juchna albo Juska, o którym indziej się mówiło. N. Juskiewiczowna tego herbu, była za Kiewnarskim herbu Lubicz. Jan rotmistrz w piechocie koronnej 1648. w ziemi Sochaczewskiej. Jan 1700. w Litwie.

Justymont *herbu Półkozic*, czyli **Istmunt**, widziałem w Przeworsku u OO. Bernardynów nadgrobek Jędrzeja Justymonta, łowczego Sanockiego zmarłego 1663. z tym herbem, kędy i drugi herb Śreniawa Macierzysty przydany. Wawrzeniec osobliwszy benefaktor nowicyatu Krakowskiego Karmelitańskiego, *Elias a S. Maria Lyric. lib. 2. ode* 8. kędy powiada, że ta familia z Bononji do Polski przyszła: jakoż *Ericius Puteanus Epist. cent.* 2. *Epist.* 83. wspomina, że Justemoncyusz z Lowanium do Francyi, z Francyi do Włoch się przeniósł. Piotr z Włostowic Justymont 1618. *Okol.* pod herbem Junosza namienia, że Istmuntowna była za Grochowskim Wacławem.

Juszkiewicz *herbu Ślepowron.* Mintowt Juszkiewicz, Adam i Stanisław w Wieleńskiem 1648. Michał w Żmudzkiem, Karol w powiecie Kowieńskim 1674. Z tych Bazyli chorąży pod usarską chorągwią a potem pułkownik u Sapiehy, starosty Bobrójskiego: brat jego Samuel, porucznik usarski u Sapiehy wojewody Wileńskiego, z Żmudzi w Prusy się przeniósł, kędy pojął wdowę Zofią Milewską, z niej był syn Jan Juszkiewicz w zakonie naszym prowincyał prowincyi Polskiej, rządził krom tego w Krakowie nowicyat, i w Lublinie, i w Jarosławiu kollegia, jest w druku jego *Dyskurs na honor S. Ignacego Lojoli in 4to* 1724. *w Lublinie.*

Konstytucyą sejmu roku 1658. za znaczne w wojsku zasługi, nadane są niniejszem prawem Samuelowi Juszkiewiczowi dobra *Juszanic alias Kuderce*, *Lepojeny* i *Steltynie* w powiecie Wiłkomierskim. — *Const. Vol. IV. fol.* 537. — W roku 1778. Józef Juszkiewicz regent ziemski i grodzki Bracławski. — *Przypisy Krasickiego.*

Juszkowski. Eliasz Juszkowski dla męztwa, którego niepłonne dał dowody na wojnach Inflantskiej i Moskiewskiej, w komput szlachty Polskiej policzony, o czem *Konstytucya* 1613. *fol.* 34.

Jutrkowski. Jutrkowskich na Jutrkowie tranzakcye zapisane znajdziesz w księgach grodzkich Ostrzeszowskich w roku 1447. a w roku 1487. Jan Jutrkowski pięć grzywien na Strzyżowie plebanowi swemu zapisał w tychże księgach.

Jutrowski *herbu Rogala*, w Wielkiej-Polszcze. O tych pisze *Paprocki*, opuścił *Okolski*. N. Jutrowski miał za sobą Pieniążkownę Annę, pozostałą wdowę po Ligęzie, z tej była córka Magdalena Stradomska. Jana Jutrowskiego na Podolu, Wojciecha w Kaliskiem województwie wspomina *Paprocki*.

KONIEC TOMU IV.

Muzeum im Kazimierza Pułaskiego w Warce
Inw. 2344

42
43
123
249
482

3726/III/H

2.700

